

Csorba Géza

Idestova hét esztendeje lesz, hogy Bulyovszky uccai műtermében felkerestem Csorba Gézát, akit már akkor évek óta foglalkoztatott Ady Endre szobrának terve. Téli délelőtt volt. A kopott bérház harmadik emeletéről nyiló nagy ablak sivár tűzfalakra és havas tetőkre nézett. A padlón, a fal mentén, pár-araszos szobrok porosodtak. A falakon rajzok, középen egy dedikált fénykép: Ady. A műterem közepén mintázó állvány, rajta friss agyagszobor. Egy dudoros homlokú, energikus állú, tömpe-orrú, markáns férfi-fej: a művész készülő önarcképe.

Itt, ebben a puritán berendezésű, tágas szobában dolgozott éveken keresztül az a fiatal szobrász, aki tizenkilencesztendős korában mintázta meg először az Új versek költőjét, anélkül, hogy személyesen ismerte volna. Az első mintát második, harmadik követte. Másfél évtizeden át egyre újabb és újabb változat. Mert a kiváló tehetségű művésznek pillanatra fel nem adott, szinte végzetes szenvedélye maradt az először felbukkant probléma: a legnagyobb modern magyar lírikus testi-lelki mivoltának plasztikai kifejezése. Harmincötéves koráig Csorba Gézát — bár közben egész sereg érdekes szobrászi feladatot oldott meg — állandóan foglalkoztatta Ady alakjának végleges formába kívánkozó szoborképe. Kifejezően tömör, statikus zártságú, nehéz problémákkal viaskodó művészetének középpontjában egyre ott kísértett az áhítatos rajongással övezett, nagyszerű vízió, a márványban vagy bronzban kifejezhető költő. Valósággal mániákusa lett ennek a művészi elképzelésnek. Mikor azon a téli délelőttön nála jártam, három variáció állt gipszbe öntve az egyszerű műteremben. A vastag mappákban pedig egész sereg grafikus vázlat pihent, amely mind azt kereste, kutatta és próbálta szobrá-

Aba-Novák Viimos
Red's Band

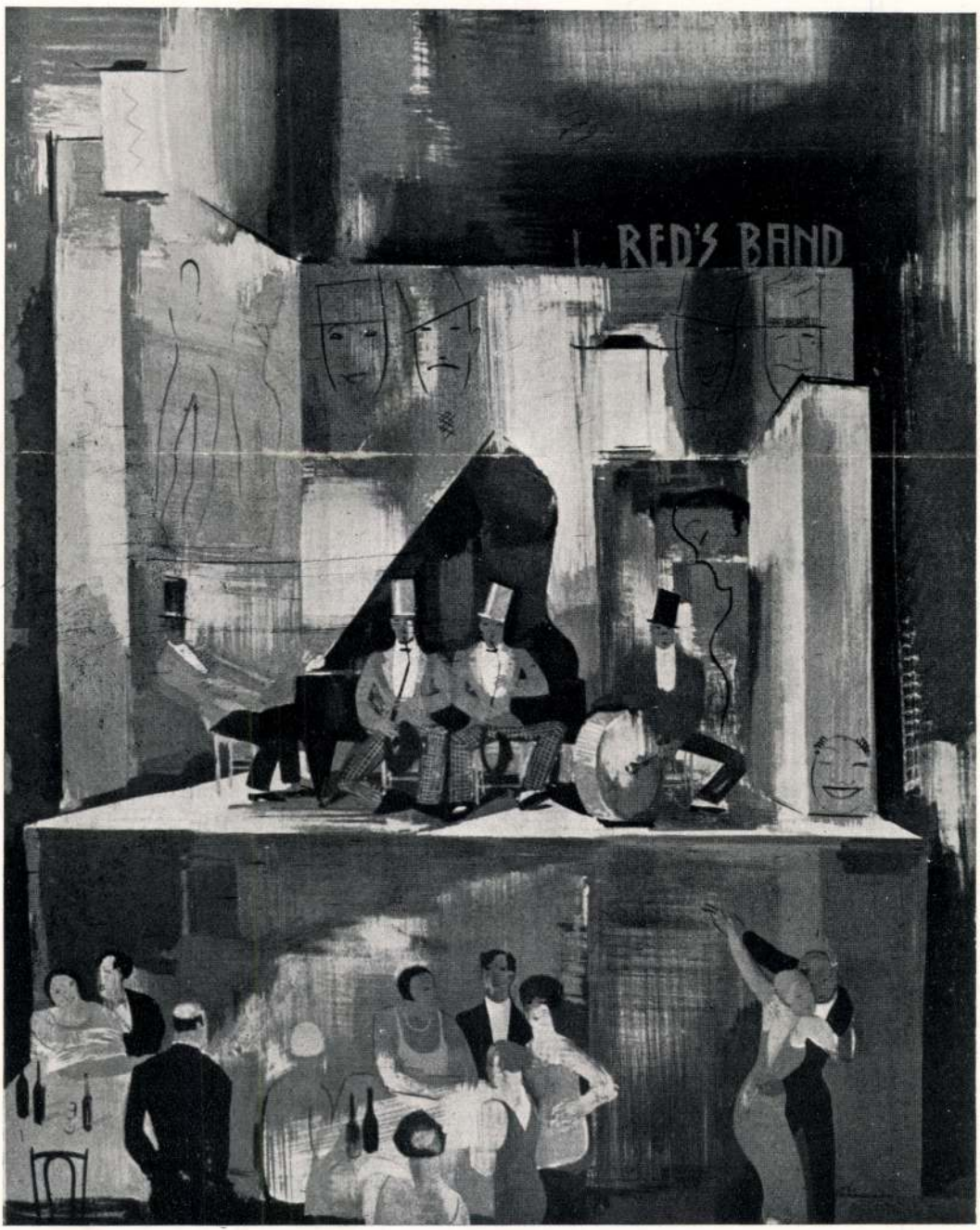

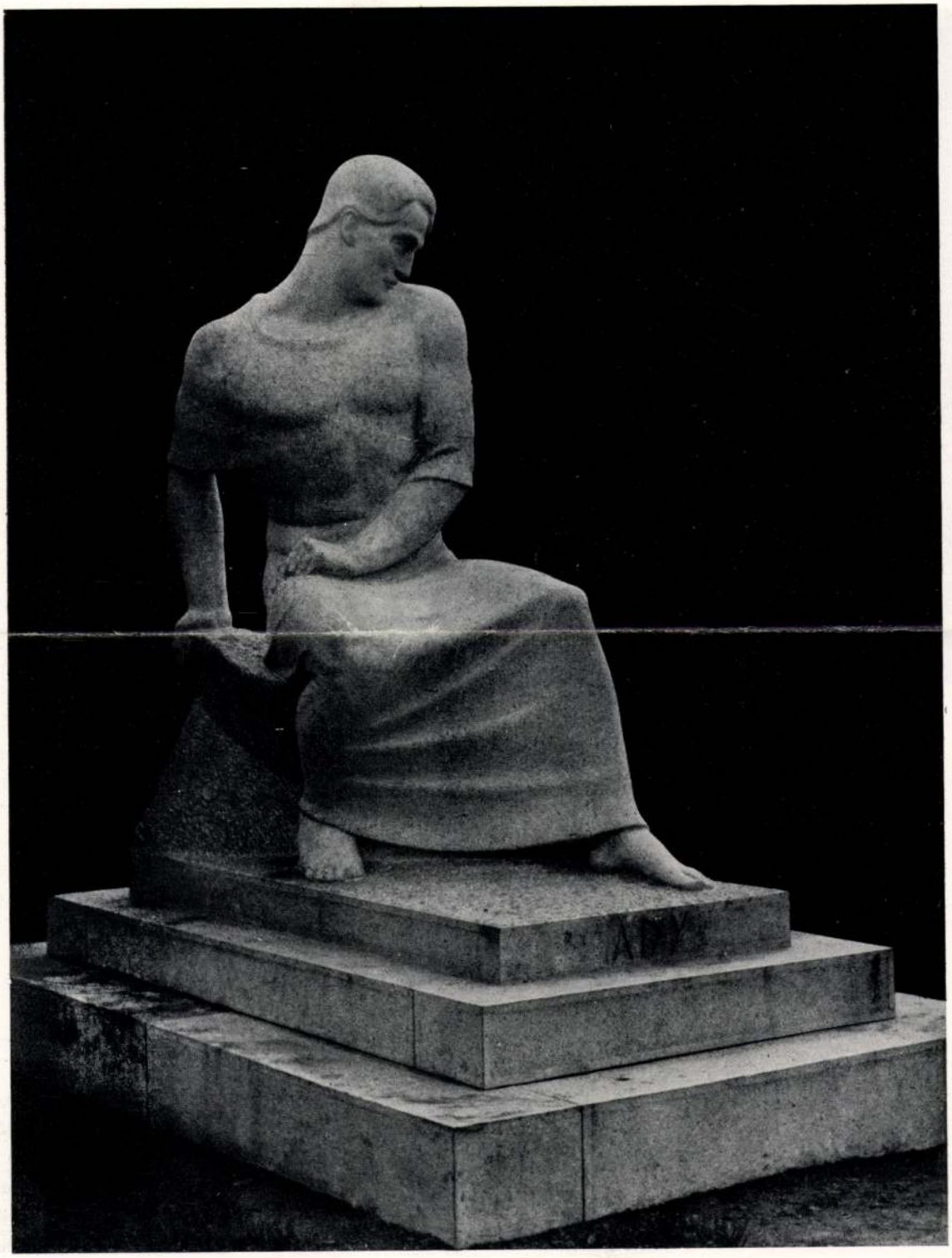

Csorba Géza
Ady Endre sírszobra

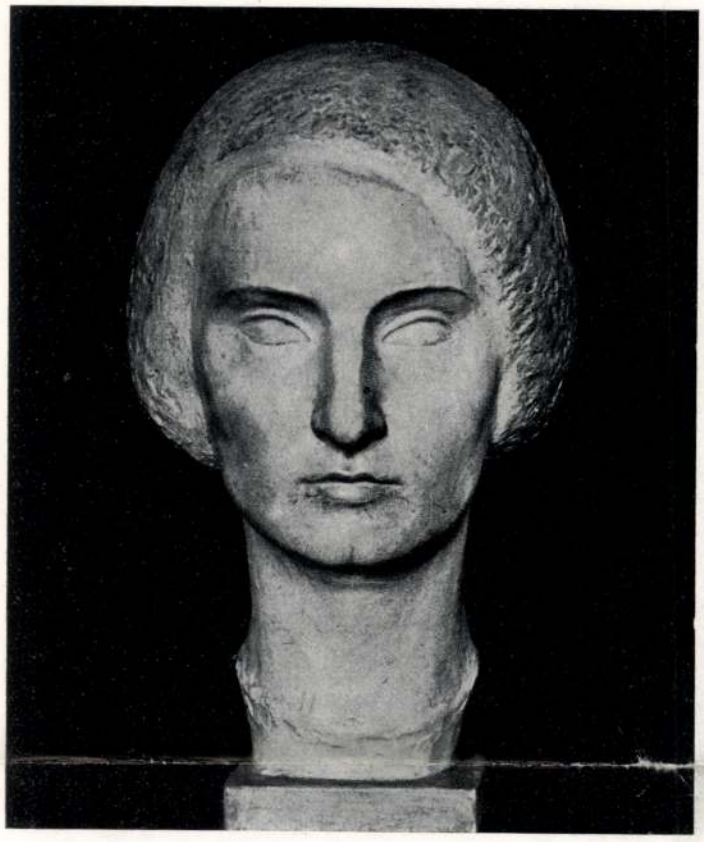

Csorba Géza
Női fej, 1929

szilag megfogni, kifejezni, ami legmélyebb, legkorszerűbb, legjellegzetesebb volt Adynál. Az első változat — még csaknem gyerekember ihletett munkája — a Góg és Magóg fia. Ifjúkori rajongás lázas látománya. Egész lendületében, mellkasát előrefeszítő nekilódulásában, felszegett fej-tartásban: a híres beköszöntő vers harcos költője. Amikor az ismeretlen, fiatal szobrász felvitte Adyhoz ezt a maga brutális erejében nyers, szinte esetlen szobrot: a költő döbbenve ismert magára. Sokáig nézte, egyszerre könnyes lett a szeme és így szólt: Túlságosan megéreztél. Nagyon is belém-láttál. Talán mert intuitíve közelítettél meg...

A második változat: Ady mezítelenül ül egy sziklatömbön, kissé előrehajló fejjel, jobbkarját hátratámasztva. Deréktól lefelé nagyvonalú drapéria takarja.

— Akkoriban fejeztem be, — mondta Csorba, — amikor Ady haldoklott. Ahogy elkészültem vele, kivittem a Park-szanatóriumba. De mire kiértem, Ady már halott volt...

A harmadik darab: háromaraszos, nagy formákba tagolt maszk, Ady feje. Abban az eredeti méretben, amelyben Csorba a költő monumentális emlékművét elgondolta. Valahogy így: az egész szobor — fekete gránitból kifaragva — alányuló talapzatával, valahol az Országház táján emelkedik ki a Dunából. Szemben a víz folyásával. Óriási sziluettje a pesti partól nézve túlnő a budai hegyeken. Eredeti, grandiózus elképzelés. Nem lett belőle semmi. De helyette ma már ott áll Csorba remek Ady-síremléke a kerepesi temetőben. Módosított, javított változata ugyanennek a tervnek, harmadfélméter magas, lágy formákat vető haraszti-kőbe faragva.

Csorba Géza
Ülő nő

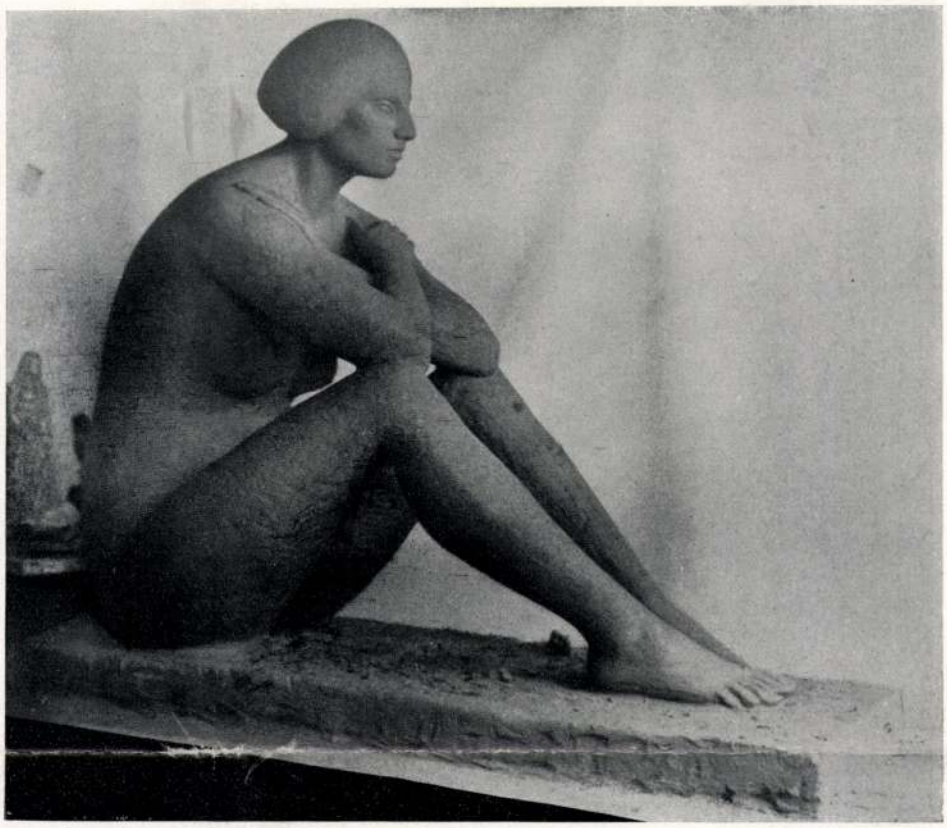

Volt akkoriban Csorbának még egy Ady-vázlata: a magyar Jeremiás próféta. Szintén ülő figura, szétnyiló térdein drapéria, feje szügybe-vágva, két keze mellét marcangolja. Hallatlanul kifejező, monumentális alkotás — másfélaraszos apróságban. Ez is részt-vett az első Ady-síremlék pályázaton, de a zsűri az előbbi modell átdolgozását javasolta. A második döntésnél aztán ez a hosszú évek eredményeit összefoglaló terv meg is nyerte az első díjat, a megbízatással együtt. S azóta a kerepesi temetőben ott áll az első modern kőszobor, amely méltó a plasztika névre. Párját, a Pethes-síremléket, ugyancsak Csorba készítette később...

Most egy éve leplezték le az Ady-síremléket, amely az új magyar szobrászat egyik legszebb, legérettebb, legmonumentálisabb eredménye. Végre egy igazi szobor, főkép abban az értelemben, hogy mellőzi a festői és irodalmi elemeket s a legtisztább plasztika nyelvén szólal meg és fejezi ki magát. Kivételes tehetségű mestere majd húszesztendős művészi álmát testesítette meg benne: a harcos-szenvedő költőnek kőbe formált, fájdalmas-dacos lendületű, zárt egységbe komponált vízióját. Csorba nagyszerű munkát végzett itt. Egyképpen méltót a vállalt súlyos feladathoz és önmaga erős kvalitásaihoz. A nyers sziklatömbön ülő, hatalmas figura három-lépcsős talapzaton nyert szerencsés elhelyezést. Attitüdje közvetlen, stilizált nagyvonalúságában is természetes, bár a tragikus pátosznak az a komor fensége sem hiányzik belőle, amely annyira jellemző Ady lényére. Az arc klasszicizált vonásai nem portrét adnak, csupán emlékeztetnek a költőre. Az izmok játékát ritmikusan kidomborító, robusztus test csaknem mezítelennek tetszik a

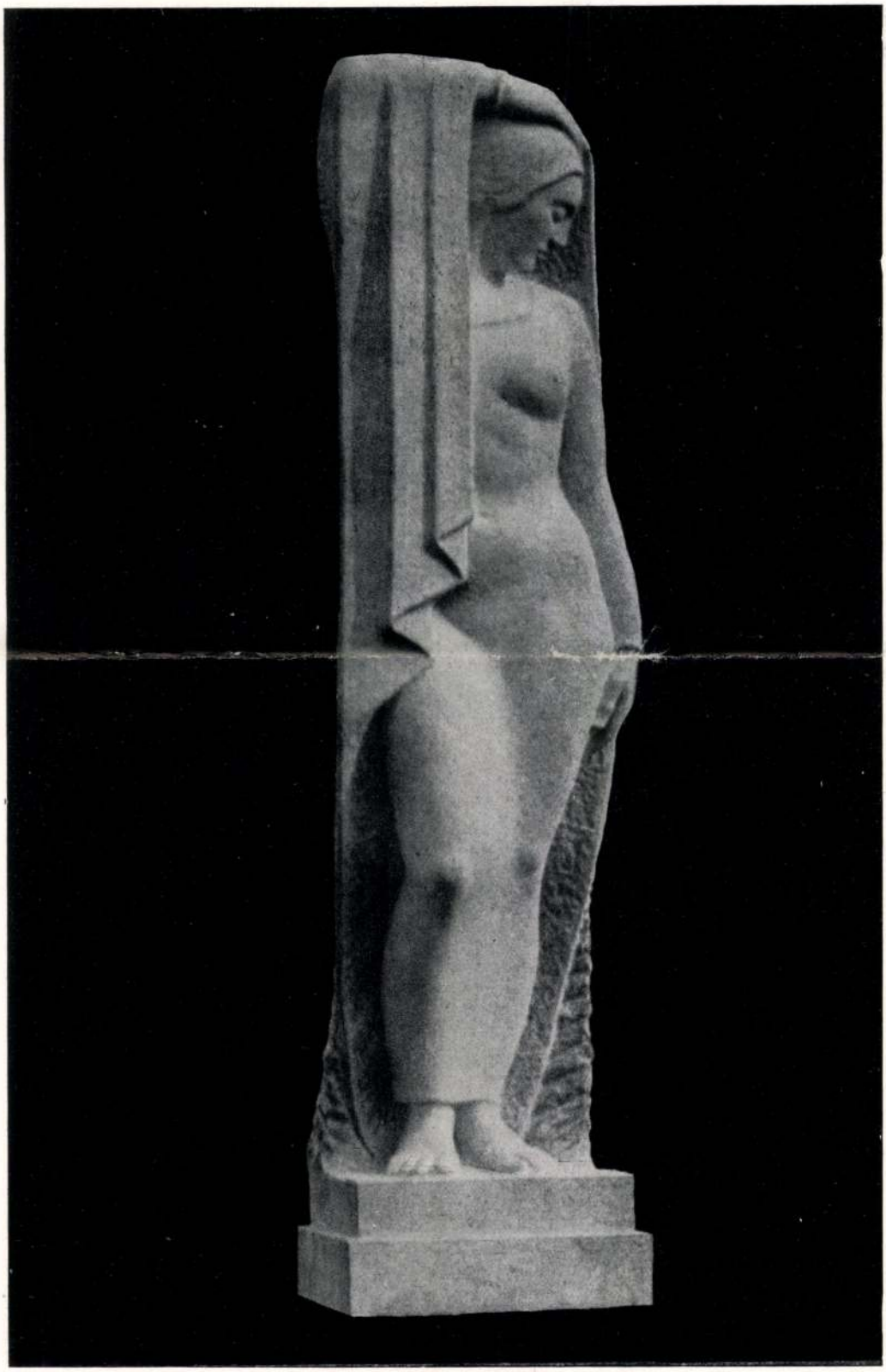

Csorba Géza
„Thalia", Pethes Imre síremléke
1930

Csorba Géza
Jeremiás próféta, 1927

Csorba Géza
Oroszlánfejű nő, 1921

hozzátapadó, helyenkint észrevétlenül elvesző, könnyű lepel alatt, amelynek ivelt redői szinte zenei hullámzással kísérik és erősítik az alak főformáit. Az egész figurán — ahogy felsőteste a contraposto mérsékelt lendületében balra csavarodik — ellentétes érzelmi megnyilatkozások kereszteződnek. A felvont balvállra hajló fej, a csüggedt-fáradtan ölbeejtett balkéz vonala merő fájdalom és kétségbeesés, míg a sziklát görcsösen markoló jobbkéz és a nyugtalanul maga alá rántott jobbláb, a széles mell feszülő domborulatával együtt csupa felhorgadóakarat és harcos indulat. Ez a különválasztás azonban itt csak jelzés, mert a szobron mindkét mozzanat harmonikus egységbe zárul, szét nem tagolható. A két ellentétes elem egymásba olvad s egymást hangsúlyozza. A megoldásnak talán ép ez a legbravúrosabb része. S ebből adódik az attitüd meglepő ujsága, frissessége és eredetisége is. Csorba Ady-ja nem hasonlít semmiféle ismert körplasztikai alkotáshoz, ami pedig nagy sor, mert az emberi alak szobrászi beállításának lehetőségei meglehetősen korlátozottak. Legfeljebb az Utolsó ítélet atléta-izomzatú, fenséges Krisztus-alakját idézi emlékezetünkbe, ám ezt sem a mozdulatok helyzeti hasonlóságával, — hiszen az egyik áll, a másik meg ül, — csupán a művészi vízió szellemének rokonsága révén. Annak a festőiségnek, amely Rodin nevéhez fűződik (s amely egyideig Csorba műveire is rányomta bélyegét, a dalmata Mestrovic másfajta manirjával együtt,) egyenesen ellentéte ez a széles formákba kötött, arányosan kiegyensúlyozott, nyugodt és mégis eleven mozdulású szobor. Néha szinte úgy tetszik: a következő pillanatban talpra szökkentik a benne feszülő, szenvedélyes indulatok.

Csorba Géza: Női fej, 1916
A Szépművészeti Múzeum tulajdona

Nem valamelyik Ady-vers kő-illusztrációja, hanem a kelet és nyugat közt ingadozó, kettéhasadt tragikus magyar lélek megkapó szimboluma. Mindent egybevetve: a legmonumentálisabb szobra ennek a városnak.

Az Ady-síremlék kivitele Csorba művészpályáján sorsdöntő fordulatot jelentett. Több függött tőle, mint egyetlen sikerült alkotás megvalósulása: felszabadulást hozott alkotójának egész művészi tevékenységére. Tizenhat-tizennyolc évig lekötötte, „nyomta" Csorba legjobb energiáit ez az „elintézetlen" probléma, amely a műteremben hiába nyert megoldást, mégis bénítólag hatott mindaddig, amíg végső, mai, bevégzett formáját meg nem kapta. Igaz, közben kerültek ki keze alól kisebb-nagyobb kompozíciók és rendkívül jellegzetes portrék, — mint a Szépművészeti Múzeumban őrzött Női fej és az Anyám, továbbá az Oroszlánfejű nő és Homérosz, — az igazi, nagy lendület azonban csak a másfél-évtizedes tehertételtől való teljes szabadulás nyomán tört fel. Csorba az Ady-síremlék elkészítése után egyszerre visszafordult régebbi, ifjúkori megnyilatkozásainak eredeti szelleméhez, a bátor kezdeményezésnek azokhoz az alapelveihez, amelyek Halhatatlanság című művében jutottak kifejezésre. Ezt az érdekes fejet 1913-ban mintázta. Akkor, amikor a Magyar Panteon első álomtervei, monumentális elképzelései foglalkoztatták nyugtalan fantáziáját. Meglepő ujsága ennek a szobornak szembeszökő. Szinte architektonikus tömörségű és zártságú darab. A maga robusztus egyszerűségével, statikus erejével és redukált formáinak síkokba-foglalásával úgy hat, mint valami masszív építmény. Tagolása kőbe dermedt zenei ritmus. Őelőtte ilyet senkitől sem láttunk s ha őseit

Csorba Géza
„Az örökkévalóság"
Madách-emlék, 1930

keressük, egészen az egyiptomiak architektonikus jellegű gránit-szobrászatáig kell visszamennünk. A húszesztendős művész itt elsőnek kezdett el valami újfajta monumentalitást a magyar plasztika terén, aminek azonban biztató folytatása egy időre megszakadt. A fiatal Csorbát Rodin és Mestrovic formanyelve ejtette meg s vitte tovább a stilizált naturalisztikus test-ábrázolás felé. Tehetsége ebben a periódusban is megmutatkozott, de valójában mégis csak akkor talált egészen önmagára, amikor — leszámolva az „Ady-kérdéssel" — visszakapcsolódott indulásának ösztönös kifejező módjához: az architektonikus szerkezetű plasztikai előadáshoz. Új periódus kezdődik ezzel a termékenyítő vissza-nyulással Csorba művészetében.

Ennek az utolsó fejlődési szakasznak érett eredményeit két nagyszerű kompozíció dokumentálja. Egyik Pethes Imre síremléke, Thália, másik az Örökkévalóság, amelyre Madách szelleme ihlette a filozofikus hajlandóságú, benső szemlélődésekben elmélyülő művészt. A Pethes-síremlék haut-relief-szerű, frontális elrendezésén már világosan érzik a

Csorba Géza
„Halhatatlanság"-síremlék, 1913

Csorba Géza: Gyerekfej, 1931

zárt, architektonikus szerkesztés hangsúlya. A drapéria itt tetőző szerephez jut, míg a lábak az oszlop-rend funkcióját vállalják. Klasszikus nyugalmasságában szinte szöges ellentéte ez a szobor az Ady-síremléknek. A vertikális vonalak mértani ridegsége és a kereken duzzadó test-formák lírikus lágysága — a halál és az élet szimbólikus, szobrászilag pompásan megérzékített kontrasztja — harmónikus egységbe kötődik rajta. Az Örökkévalóságon még következetesebben és közvetlenebbül jut kifejezésre az architektonikus felépítés elve. Az egész: egyetlen zárt tömeg, nagyvonalú és monumentális, majdnem gúlaszerű. Az ülő női figurát sima, alig hullámzó drapéria takarja sátorosan, kitöltve az attitüdökből adódó hézagokat és áttöréseket. A stilizált fej kupola-módjára emelkedik a tömör törzs fölé. Legszebb, leghatalmasabb alkotása ez a kiváló művésznek, igazi mesterműs a modern magyar monumentális szobrászat egyik legnagyszerűbb értéke.

De az utolsó évek — hosszú intervallum után — a portré terén is új lendületet, gazdag termést eredményeztek Csorba művészetében. Női és férfi fejeinek egész sora, gyönyörű Bartók-portréja és egy egyiptomi-görög átmenetet jelző, nemes egyszerűségű, stilizált gyerek-feje meggyőző tanuságát adják tehetsége fokozatos elmélyülésének, invenciója felfrissülésének és alkotókedve szabad szárnyalásának.

Csorba Géza még fiatal ember. Innen jár a negyvenen. De minden jel arra vall, hogy ezt a meg nem alkuvó, bensőséges hitű, vérbeli szobrászt és lélek szerint való, modern művészt már csak pár lépés választja el a csúcsra-érkezéstől.

Kárpáti Aurél

Csorba Géza: Anyám
1922
a Szépművészeti Múzeum
tulajdona

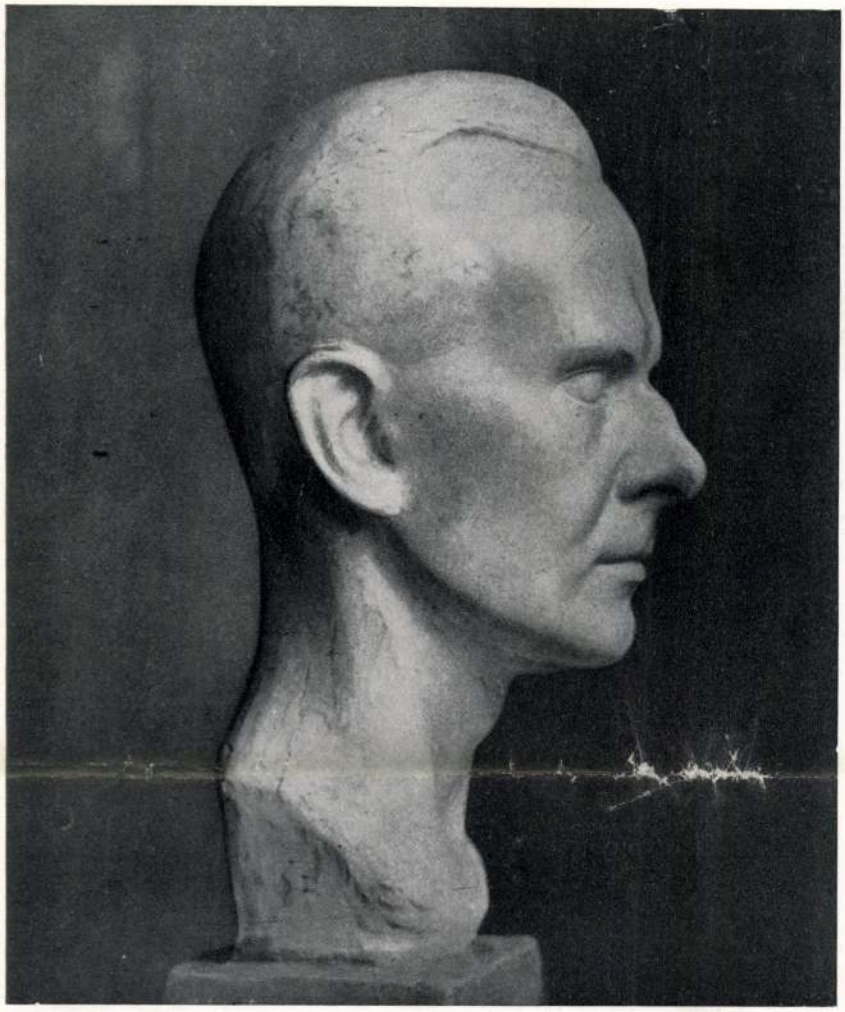

Csorba Géza
Bartók Béla szobormása, 1930

Az új magyar festészet kialakulása

Az új művészet programjának legfontosabb pontja az a gondolat, amely a természettől való elszakadás szükségességét hangsúlyozza. Elve szerint — s ez az elv minden 1900 óta feltűnt modern irányzat alapja volt — a művészetnek célja nem a természet imitatív másolása, hanem zárt, autonóm műalkotások létrehozása; a festmény tehát nem tartalmazhatja egy természeti jelenség racionálisan ábrázolt kivágását, egyes elemei nem lehetnek az egyes természeti formák hűséges másolatai, hanem az egyes alkotóelemek csak felhasználják a természeti élményből kapott anyagot s csak átalakítva, bizonyos irányban absztrahálva, a képalkotás önálló törvényei és nem az élményt adó jelenség léptékei szerint kell egységes, zárt, komponált festménnyé alakulniok. Az új törekvések elméletéből szükségszerűen következett, hogy az átalakító, absztraháló tendencia nemcsak a természeti jelenség véletlenszerűen, akcidentálisan ható kivágásos jellegét formálta át kompozícionálissá, hanem, hogy elvonatkozott a fény és atmoszféra ábrázolásától is,

Csorba Géza:
Férfi képmása

figyelmen kívül hagyta tehát a jelenségeknek azokat az elemeit, amelyek a naturalizmus és impresszionizmus művészetében a képnek legfontosabb, valóság-illuziót keltő részei voltak. Az új művészet tehát elsősorban a forma képszerű és nem illuzionista megjelenítésére törekedett, de ehhez sem a racionális és objektív szemléleten alapuló emlékkép, hanem a komplex és sokrétű valóság-élményből kiválasztott egyéni képzet anyagát használta fel.

Az új képalkotó módszerek Párizsban már a XIX. század utolsó tizedében és a XX. század első éveiben jelentkeztek, egyrészt Cézanne, a másik oldalon Matisse művészetében. Egyikük az impresszionizmusban a fény és levegő hatása alatt felbomlott forma testiségének, háromdimenziós jellegének új megjelenítésére törekedett, a másik a sík, kétdimenziós felülethez simuló, vele egységbe olvadó vonal hangsúlyozásával és a lineáris, síkszerű formákat kitöltő szín új, a természet valóságos színességéhez nem alkalmazkodó felhsználásával teremtett a naturalizmustól nemcsak elveiben és tudatos megoldásaiban, hanem ösztönös, spontán vízuális rendszerében is különböző stílust. Az új törekvések közül különösen Matisse posztimpresszionistának nevezett művé-

Csorba Géza: Női fej, 1930

szete talált Magyarországon követőkre. E stílus eredményeihez csatlakozott a fiatal nagybányaiak közül Czóbel en kívül Bornemisza Géza és Perlrott-Csaba Vilmos, a Nagybányától függetlenül működő művészek közül pedig Kernstok Károly, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos és kísérleteztek az új formák megvalósításával Márffy Ödön és Berény Róbert is. A cézannei törekvéseknek evvel szemben sokkal kisebb volt a visszhangjuk, ami természetesen következik abból, hogy a magyar festészet előző fejlődésében nem volt meg a szélsőséges, a formák materiális lényegét a fény és az atmoszféra hatásával teljesen felbontó impresszionizmus korszaka. Berényen és Tihanyin kívül, akik korai korszakukban Cézanne formahangsúlyozó problematikájával is foglalkoztak, Czigány Dezső, br. Hatvany Ferenc, az 1910 után szerephez jutott nemzedék tagjai közül Kmetty János tartozott ez irány képviselői közé és bizonyos pontokon rokonságban állott Cézanne formalátásával a korán elhúnyt, tragikus sorsú Nemes Lampért József művészete is. Mint a naturalizmus és impresszionizmus képviselői stílusuk teljes kialakulásakor a Miénkben tömörültek, úgy az új törek-

Csorba Géza: Női fej, 1923

vések képviselői már az első eredményeik idején a Nyolcak csoportját alkották meg. Az új egyesülés tagjai közé Czóbel-en, a poszt-impresszionizmus első magyar képviselőjén kívül Kernstok Károly, Márffy Ödön, Czigány Dezső, Tihanyi Lajos, Pór Bertalan, Berény Róbert és Orbán Dezső tartoztak, tehát majdnem csupa olyan művész, akinek születési ideje már a XIX. század nyolcvanas éveire esett. Közülök csupán Kernstok Károly (szül. 1873) állott közelebb a nagybányaiak generációjához s ezen időbeli közelség már poszt-impresszionista korszaka előtti művészetében is mutatkozott. Mint e kor minden festője, úgy Kernstok is a naturalizmusból indult ki, de természetábrázoló művészetének jellege erősen különbözött a nagybányaiak, vagy szolnokiak törekvéseitől. Az első, Fényes korai festményeinek hatását mutató, szociális tárgyú jelenetek (Agitátor, 1897) után figurás plein-air képekkel jelentkezik, amelyeknek izgalmasan kontrasztos színkezelése, dekoratív hajlandóságai, kompozicionális törekvései, de főként az alakokban és a kép egészében megnyilvánuló expresszív hangulat már sejteni engedi későbbi problematikáját. A következő korszak, az impresszionisztikus tö-

rekvések ideje, (1902—1908) ugyancsak átmenetet jelent csupán, amelyben először az egységes tónus kérdéseit hozza kapcsolatba a kifejező hangulatú alakokkal (Anya és gyermek, Három modell), majd a fény- és árnyékjáték és a helyi színek felbontásának problémája foglalkoztatja (Szilvaszedők, u. ott, Nyergesújfalusi tájképek.) Csak 1908-ban, Matisse és talán Czóbel hatása alatt alakult ki Kernstok legjellegzetesebb és legérettebb stílusa, poszt-impresszionista korának művészete. Témája ezidőben a meztelen emberi alak, főleg az izmos, fiatal férfi-akt, amelynek nem materiális életét, hanem a belső kifejező erejét akarja megjeleníteni, nem a racionális, valószerű modellálás, hanem a lineáris, erősen hangsúlyos kontúr útján. A vonalban rejlő expresszív lehetőségek, a vonal hangsúlyozása által elért új formák, ritmusok és képelem-relációk legtisztábban Fiú-akt-jában és nagy kompozíciójában, a Lovasok a víz partján-ban jelentkeznek, de ezekmutatják azt is, hogy Kernstok új szemlélete csak az egyes forma új, expresszív megoldásáig jutott el. A naturalizmus és impresszionizmus kultúrájában nevelkedett művész a kompozíció kiegyensúlyozott zártságához csak ritkán tudott eljutni és későbbi korszakában ismét visszafordult az impresszionisztikusan festői tájkép problémájához és vele a naturalizmus kompozíciós rendszeréhez is.

Kernstokhoz hasonlóan a fény és a festőiség problémái érdekelték alapjában mindig Márffy Ödönt is, annak ellenére, hogy a Nyolcak-kal való indulásakor Cézannehoz kapcsolódó, de egészen klasszikus jellegűvé alakult kompozíciókat festett, amelyeknek lényegét és alaphangját az impresszionizmussal való szembefordulás szabta meg. Márffy temperamentuma és sajátos optikai beállítottsága azonban nem bírta sokáig a zárt kompozíció korlátait. Tiszta plain-air-élményei a tízes évek derekán visszavezették a szabad formához, a közvetlen természet-, szín- és fényszemlélet kötetlenségéhez. Nem jelenti ez persze azt, hogy Márffy az impresszionista metódushoz fordult volna vissza; természeti élményei dinamikusabb, expresszívebb és főleg egységesebb látási képzeteket hoztak létre, mint az impresszionizmus analitikus szemlélete, kifejezőereje azonban nem a vonalak, hanem a szín- és fényfoltok életének felfokozásában mutatkozott. Tájképei, erdőrészletei és figurális festményei egyaránt magukon viselik gazdag színélményeinek nem formabontó, de a formát alárendelő erejét, amely képeinek rendkívüli frissességét és festőiségét meghatározza.

A poszt-impresszionizmus elveit és törekvéseit Kernstoknál és Márffynál teljesebben és a francia példát, Matisset megközelítőbben valósította meg Magyarországon a Nyolcak csoportjának legjelentősebb egyénisége, Czóbel Béla. Mint Kernstok, ő is a vonal kifejező erejére építi fel képeit, de ezekben a festményekben a kontúr nem akar háromdimenziós, illuzionista valóságot adni a formáknak, hanem megmarad a síkban és ezáltal szinte dekoratív hatásokat hoz létre. Fokozza a képnek e jellegét a szín választékos, a síkszerűséget ugyancsak hangsúlyozó finomsága és az a biztos ösztön, amellyel Czóbel a képelemeket mindig egységes, organikus kompozícióvá tudja foglalni. E kompozíciók rendszere egyformán távol esik Kernstok kissé bizonytalan, az alakokat additíven összefűző módszerétől és a korai Márffy klasszicizáló cézannizmusától, de közel áll Matisse-nek az új lineáris formalátással együttjáró síkszerű komponálási metódusához. A francia festő 1900 után keletkezett alkotásaitól Czóbel képei nem különböznek a képalkotás biztonsága szempontjából. A differenciák más téren mutatkoznak; abban, hogy míg Matisse ösztönösen és egyértelműen látja az alak-

1024 Kernstok Károly festőművész

A munkásábrázolásról

Mióta képzőművészeti téma a munkás, a munkafolyamat? A gyors válasz az lehetne: mindig is az volt. Ismerjük az őskori falképek vadászait, az egyiptomi freskók szövőit, a középkori miniatúrák, üvegablakok stb. szántóvetőit, mesterembereit. Munkajelenet, *munka*ábrázolás majdnem a művészetek kezdete óta létezik. S ez mégsem *munkás*ábrázolás, hiszen ez utóbbiról csakis azóta lehet szó, amióta képtémává is általánosulhatott az egyén és a végzett munka viszonya, vagyis amióta a munkajelenet, a munkafolyamat osztálytartalom hordozója lehet. Munkásábrázolás tehát csak a polgári fejlődés bizonyos szakaszában jöhetett létre: a 17. században, a polgári forradalmak korában. Ez nem azt jelenti, hogy története minden országban az első alkotásoktól kezdve folyamatos, de a főbb csomópontok világosan, történeti-logikai egymásutánban követik egymást. Az előzményeket azért kell röviden érinteni, hogy érthető legyen a kortársi törekvések jellege és szükségessége, vagyis az, hogy a mai munkásábrázolás és ennek igénye a művészettörténeti folyamat szerves része. A munkásábrázolás történetéből főként a munkástípusra figyelek. Ezért természetesen nem a teljes kép megrajzolása a célom; ahhoz nemcsak a munkahely és környezet, hanem az embercsoport, osztály ábrázolása sem mellőzhető.

Vulcanus kovácsától a forradalmárig

A 17—18. században a leggyakoribb téma a kovács, a kovácsműhely — ez eleinte Vulcanus-témaként jelenik meg —, előbb Franciaországban, majd Angliában. Ugyanakkor ugyanitt terjednek el a női és a gyermekmunka visszásságait leleplező dokumentatív jellegű grafikák. Nemcsak az iparosítás fokától függ, hogy melyik országban mikor tűnik fel hasonló téma (ez esetben Angliában lett volna várható a munkástéma első megjelenése), hanem a kulturális-művészeti előzményektől s azok helyi jellegétől is: a téma kutatása megkíván némi ipartörténeti, gazdaságtörténeti tájékozódást, de még inkább szociológiai, művelődéstörténeti megközelítést. Franciaországban például, ahol a 18. század közepén először és váratlanul jelenik meg a nagyüzembelső mint képtéma, már a nagy polgári forradalom előtt háttérbe szorul mindenfajta munkásábrázolás. 1800 körül viszont Angliában, Svédországban tűnik fel a festészetben a vaskohó, az öntőműhely ábrázolása, azután Angliában a múlt század hatvanas éveiig folyamatosan jelen van, s az ötvenes évektől Észak-Amerikában, a hetvenes évektől pedig Közép-Európában is egyre általánosabb. E téma elterjedésének oka egyrészt gazdaságitörténeti: nem választható el a nehézipari bázis megteremtésének általános problémájától, a munkásosztály számbeli növekedésének tényétől. Másrészt viszont közvetlenebb festői érdeklődésből is fakad, mert a tűz, a vöröslő fény atmoszférikus és fényhatásainak kutatása összhangban áll a 19. századra jellemző festői törekvésekkel.

A forradalmi Franciaországban, ahol a művészek csakhamar a természeti látvány új festői rögzítésének kezdeményezői lesznek, nem a gyár, a műhely, a fizikai munka az elsődleges téma, hanem már az 1830-as években — feltehetően a júliusi forradalom hatására is — újfajta munkáshős, a forradalmár munkás alakja jelenik meg *(Daumier)*. S amikor *Courbet* 1849-ben a nehéz fizikai munkát végző kőtörőket ábrázolja, már a munkás és munka újkori társadalmi kapcsolatát jeleníti meg, a munkás szemszögéből megfogalmazott társadalomkritikát fejez ki. A párizsi kommün barikádjain pedig munkásharcosok állnak és rohamoznak, az újságrajzok a szerszámokkal felfegyverzett férfiakról-nőkről adnak hírt.

Lényeges változás következik be a kilencvenes években, s ez nem választható el a nemzetközi munkásmozgalom erősödésétől. A változás lényege nemcsak az, hogy mintegy Európa-szerte megjelenik a munkástípus, hanem elsősorban az, hogy ez a típus társadalmi eszmék, küzdelmek képviselője, megszemélyesítője. A munkástípus ekkor már igen sokrétű. A belga *Meunier* a heroikus teherhordót eleveníti meg, a svájci származású francia *Steinlen* és a holland *Toorop* a meggyötört, elszánt sztrájkolót, az orosz *Kaszatkin és Jarosenko* a muzsikból lett munkást stb. Változik a munkásnő típusa is. Franciaországban, ahol először tűnik fel képtémaként, mindig mosónő vagy vasalónő *(Daumier, Degas, Picasso)*. Oroszországban, Belgiumban már bányászlányt ábrázolnak, s a századforduló Németországában először jelentkezik képtémaként a gyárimunkásnő alakja *(Baluschek)*.

Izmos munkás és olvasó munkás

A téma 20. századi változatai jóval ismertebbek, mint a csak kiragadott példákkal jelzett előzmények. Annál is inkább, mert a munkásábrázolás a kilencvenes évektől kezdve nálunk is többé-kevésbé folyamatos. *Kernstok Károly* 1897-es képén hatalmas izomzatú munkások hallgatják az agitátort, s a munkást, a nagyüzemi munkást nemcsak a művész látja ilyennek: a korabeli munkásmozgalmi sajtó szerint a hatalomra törő munkás csakis erős, izmos emberként ábrázolható. Ezt az ideált követi *Biró* Mihálynak először 1911-ben Népszava-plakátként megjelent kalapácsos vörös embere. Itt a munkaerőt jellemzi a kalapács és a kalapáccsal lesújtani kész mozdulat; a forradalom jellemzője a vörös szín. Mindezek a kompozícióval együtt azt eredményezték, hogy a figura a plakát megjelenésekor szinte azonnal jelvénnyé, emblémává lett.

A tízes évek végéig nagyjából — leegyszerűsítve persze a kérdést — a színhelyre, környezetre is kiterjedő munkásábrázolás többnyire kritikai helyzetkép, kritikai ítéletalkotás, a kiemelt munkástípus viszont többnyire a harcra készülődő, hatalomra törő, általában jelképesen ábrázolt munkás. Jóval differenciáltabb az európai összkép a Nagy Októberi Szocialista Forradalom után.

Magában a Szovjetunióban a korábbi munkástémák — helyzetek és típusok — főként a történelmi témákban élnek tovább (forradalom, intervenció) s a munkás, a munkásnő új vonása: az építőmunka részese, a közélet szereplője. A korábbi izmos hősalak a Szovjetunión kívül majdnem teljesen kiszorul, s győztes forradalom biztonságának tudatában már az inaira soványodott munkásalak vádolhatja a kizsákmányoló rendszert (Németország). De megjelenik egy újtajta, olvasó, töprengő, a jövőre tanulással készülődő munkástípus is, először — 1918-ban — a belga származású *Masereelnél*, majd hirtelen lendülettel kibontakozva Magyarországon, *Derkovits* Gyulának, *Dési Huber* Istvánnak és a Szocialista Képzőművészek Csoportja tagjainak alkotásaiban. Magának Derkovitsnak a munkásságában fellelhető a munkásábrázolás minden lehetséges akkori változata, a legteljesebben tükrözve a történelmi korszak lényegét. Csak néhány példát említek: a Kivégzés mártírja (1932), az Elítélt (1930), a Terror (1930) halálra taposott tüntetője; de megszületik a Hajókovács (1934) harmonikus, nyugodt, magabiztos monumentalitása és a Három nemzedék (1932) vörös könyvet olvasó önarcképe: a jelenkor is. Derkovits művészetében megfogalmazódik a bukás és az üldözöttség, a győzniakarás és a készenlét sokféle emberi helytállást igénylő árnyalt munkásképmása.

Az építő

A harmincas évek végén, a negyvenes évek első felében a szorosabban vett munkásábrázolás — érthetően — háttérbe szorul, hiszen a fő téma a munkásosztály és a munkásmozgalom számára is: a küzdelem a fasizmus, a militarizmus, a háború ellen. A második világháború után azonban minden korábbinál változatosabban és nagyobb területen válik ez a témakör a közlés-kifejezés egyik fő lehetőségévé, olyan országokban is, amelyek nem léptek a szocialista építés útjára. Franciaország, Olaszország néhány művészének érdeklődése eleinte az osztályharc konkrét helyi csomópontjaihoz kapcsolódik. *Guttusót* a negyvenes évek végén a földfoglaló parasztok megmozdulásai és típusai foglalkoztatják, az ötvenes évek elején pedig a szicíliai kénbányász élete, harca. *Fougeron* 1948-ban képciklusban állít emléket az akkori franciaországi bányászsztrájknak. Az 1950-es évektől kezdve pedig jellegzetes guttusói munkásalak az olvasó, újságot összegyűrő, az információáradatban tájékozódni akaró ember, kifejezve a művész ítéletét, állásfoglalását nemcsak az olasz munkásosztály helyzetéről, hanem a vietnami háborúról is.

Közép- és Kelet-Európában, a világnak ebben az alapvetően megváltozott részében a munkásábrázolás az építés, újjáépítés, szocialista építés megjelenítésének fő mozzanata. Az első megfogalmazások között szerepel persze az építőmunkás is, aki magát az építést jelképezi, mint ahogyan a harmincas években Derkovits Dési Huber téglahordói, *Sugár* András tetőfedői is a munkásosztály építő erejét és készségét jelképezik. Az 1945 utáni társadalmi változás természetesen újfajta munkáshőseszményt érlel meg: az alkotók nemcsak a közvetlen képi előzményekből merítenek, hanem visszanyúlnak némileg a későromantikus munkásideálhoz is. Szakmailag és műfajilag is nagyon gyors az átmenet: a harmincas évek néhány festményével, de még több röplapjával, túlnyomórészt kisméretű plasztikájával szemben hatalmas festmények, falképek, köztéri szobrok lehetősége és állandó nyilvánossága kínálkozik, mintegy azonnali, gyors megoldást követelve. Elkerülhetetlen a vulgarizálás, esetenként a sémák, amelyek azonban sem akkor, sem azóta nem homályosították el a realista megoldások értékét. *Somogyi* József 1953-as Martinásza, amely időközben Dunaújváros címerébe is bekerült, más és több, mint akármelyik korábbi korszak munkáseszménye. Nemcsak azért, mert a célratörő és jövőt építeni akaró munkástípust fejleszti tovább, hanem mert olyan típust teremt, amelyik maga mögött tudja a szocialista építés biztonságát. S ez a pszichikai többlet minőségi meghatározó lett, akárcsak *Domanovszky* Endre falképein, festményein az új szépségideálként megfogalmazott martinász jellemzése.

Érdemes lenne azt is megvizsgálni, hogy miért tört az élre, legalábbis átmenetileg, a martinásztéma jóformán minden olyan országban, amely 1945 után hozzánk hasonlóan fejlődött. A téma és egyfajta hősi pátosz jelenléte majdnemhogy sajátosságnak látszik minden nagy iparosító nemzedéknél: a múlt századi Angliában, a húszas-harmincas évek szovjet művészetében, az 1950 körüli közép- és kelet-európai művészetben. Már régen nem a szín- és fényhatások múlt századi vonzása a fontos, hanem az önálló nehézipar s a stabil állam megteremtésének öntudata. Szerepe volt persze annak is, hogy a martinász könnyen jellemezhető: szerszámmal, ruhával, mozdulattal. Később azonban mintha éppen ez jelentene terhes kötöttséget. Egyrészt nem lehet minden szakmának megtalálni a hasonló módon rögzíthető képi jellemzőit. Másrészt az iparosítás folyamatosságával megkopott a korábban annyira világos utalású attributumok jelentősége. Végül ezek a már hagyományos típust, munkafolyamatot jelző járulékok elkerülhetetlenül egy régebbi korszakra, az iparosítás kezdetibb korszakára utalnak. Vagyis a megszokott (régebbi) módon történő munkásábrázolás éppen a mai munkásról terelné el a figyelmet. Mindez persze nemcsak a magyar művészet gondja.

A munkástípus formálása — nálunk és másutt — a felszabadulás után végső soron abból az elemi igényből és felismerésből fakad, hogy a munkásosztály uralkodó társadalmi erőként lép színre. A munkástípus ilyen értelemben és ezért lett képileg megfogalmazott történelmi hős. A későbbiekben viszont egyre közelebb kerül egymáshoz a munkásosztály és a parasztság, s a munkáshatalom egyre inkább össznépi hatalommá érik. Feloldódnak tehát a munkásalak kiemelésének, megkülönböztetésének 1945 utáni, 1950 körüli feltételei és szükségszerűségei. De más is változik. Az ipari környezet, a technika és technológia gyors átalakulása, az életkörülmények és az életszínvonal változása nyomán eltűnőben vannak az ember és ember közötti külső és belső különbségek: az általánosítás vizuális kötöttségeinek és adottságának a lehetősége is megváltozik. Már nemcsak a fizikai erőnlét nem jellemző (hatalmas izomzat a század elején, fizikai elnyomorodás a húszas években), hanem a szerszám és a mozdulat jellegzetessége, a munkavégzést érzékeltető környezet is elvonatkoztat a mai munkástól. A képzőművész viszont, aki a típust vagy környezetét mégiscsak a láthatóan érzékelhető, tapasztalással hitelesíthető mozzanatok segítségével formálhatja meg, átmenetileg (és ez hosszú átmenet is lehet) tanácstalannak látszik abban, hogy miképpen tudja — jellemző külső vonások híján — megragadni azt, ami a munkásnak ma belső lényege.

Miért nehéz ma munkást ábrázolni?

A probléma nemcsak képzőművészeti, elsődlegesen nem az. Lehetne persze azzal érvelni, hogy az aggályok túlzottak. Igaz, a holnap szempontjából a gépesített nagyüzem, a gombnyomásra működő új műhely a fontos, és valóban igen nehéz képileg érzékeltetni a munkásalakban a körülmények rohamos változását. De mennyi munkahely van még ma is, ahol nem jutottak idáig, ahol elavult a technika-technológia, és érvényesek még a régebbi jellemzők! A művészettől viszont éppen azt várják, hogy a mában a *holnap* szempontjából érvényeset lássa és mutassa meg. S a művész nem „találhat ki" típust, attributumot: amit képileg fogalmaz, az tapasztalatilag és fogalmilag benne kell, hogy éljen a köztudatban, másként nem vagy nehezen érthető az alkotása. Ha viszont arra gondolunk, hogy mennyire nem tisztázott fogalmilag, társadalmilag-gazdaságilag az, hogy mi nálunk ma a munkásosztály, igen nehéz szavakba foglalni, hogy mit is várjon a néző, a befogadó ma a munkásábrázolástól. Persze, az alkotó is segít, illetve segíthet világosabban látni a maga sajátos eszközeivel: a művészi megismerés oldaláról közelítve ahhoz, hogy milyen ma a munkás, vagy hogy miképpen humanizálható képileg az új ipari környezet, amely „természethűen lefestve" esetleg nem lép túl a nonfiguratív ábrán. S ez a társadalmi inspirációtól is függ, attól, hogy a megbízó és a befogadó mennyire igényli ma a valóság ezen oldalának művészi megoldását.

Nem a képet, grafikát, esetleg kisplasztikát vásárló fogyasztó szerepe az elsődleges — ő többnyire „háttérművészet"-nek tekinti a lakásába vett alkotásokat —, hanem a nagyobb közösségeket képviselő megbízóé. A felszabadulás óta született, mintegy korszakokat jellemző, teljességre törő munkásábrázolások létrejötte sem a művész magánügye volt, ma sem feltételezhető, hogy nagy lélegzetű, tartós összegezés magánügyként lásson napvilágot. Társadalmi rendünkből következik — ha áttételesen is — a megbízó-alkotó-alkotásbefogadó kapcsolatának dialektikája. A döntő szerep persze az alkotóé, aki tájékozódni akar a mában, és válogatni tud a valóságelemek között, és a megbízóé, aki egyben befogadó is, közösségeket, közönséget képvisel. A művészettörténeti folyamathoz tartozik, hogy a megbízó és a művész — az előzmények ismeretében — tudatosan figyeljen erre a témakörre, keresse meg a munkástípus mai jellemzőit, lelje föl a kőtörő, a hajókovács, a martinász mai megfelelőjét, és képileg humanizálja — az emberalakon, a típuson túlmenően is — a mai és holnapi munkakörnyezetet.

Aradi Nóra

1021 A másik galériabeli kiállítás

Kernstok Károly

Kernstok Károly

emlékét idézte fel, születésének 100. évfordulója alkalmából.

Az emlékkiállítás megrendezésének elismerésre méltó tényét nem zavarja az a körül-

ek között Devecseri Gá-
, Kardos László, Kassák
ó Sirató Károly, Weöres
zóta belekerültek irodal-
vszkij költeményei állan-
lmi Színpad, a rádió, a
vények műsorain.

ak további emelkedését
l 1968-ban közzétett új
költemény új, tökélete-

Majakovszkijjal, a drá-
orára tűzte a költő *Poloska*

békülne a szívem
tegnapi magammal

kövekké keményült
minden áldás bennem
fuldoklok egyedül
felhasadt szememben

mény, hogy néhány kiemelkedő művet nem lehetett Miskolcra hozni, mivel azok külföldi kiállításon szerepelnek. A kiállítás hiányai azonban nem zavarják az arányokat: ezek megfelelnek a valóságnak. Jól reprezentálják Kernstok életművének sajátos vonásait.

A rendezvény kapcsán elhangzott az a megállapítás, hogy Kernstok jelentősége a képzőművészetben Ady Endre irodalmi szerepéhez fogható. Ha igaz, hogy minden hasonlat sántít, ez különösképpen. Kernstok Károly életműve mégsem mérhető Adyéhoz. Ady egyetemességben feloldódó szubjektív monumentalitása hiányzik belőle.

Kernstok elsősorban dekoratív tehetség, ami arra utal, hogy alkotó tevékenységében nagyobb szerepe volt a fontolgató művességnek, mint a látomásos indulatnak. Értelmével formál, nem pedig ösztönösen. Éppen műveltsége és felkészültsége révén fedezte fel a szocialista témájú festészet szükségességét. Új értelmet adott a századvégi naturalizmusnak a szocialista agitáció tematikájának felfedezésével. Később azt a nézetét hirdette, hogy az új, emberségesebb magatartás kifejezéséhez újszerű formákra, művészi eszközökre van szükség. Sajnos, nem az elementárisabb francia avantgarde hatott rá, hanem ennek spekulatív, német átfogalmazása. A századelő német művészetének újító törekvéseit nagyban támogatták a művészettörténet új elméletei, amelynek a román kor, a gótika vagy a görög archaizmus esztétikai egyenjogúságát hirdették.

Kernstokot elméleti hajlama egy ilyen típusú archaizáló modernség felé segítette. Ez a látásmódja időtlenné teszi emberszimbólumait, a „szabadság lovasait". Kedvelt témáit, valamiféle művészettörténeti illedelmességtől megkötve, nem kapcsolja korához, hanem művei alapgondolatát az általános emberi elvont eszményéhez közelíti.

Bár művei nem mozgósítanak nagy tettekre, Kernstok formai újításai mégis ott zengenek a Tanácsköztársaság gyújtó hatású alkotásaiban, híveinek, követőinek plakátjaiban — és legkitűnőbb tanítványának, *Derkovits Gyulának* a művészetében. Derkovitsot egy évtizedre elegendő mesterségbeli és szemléleti tanulsággal látta el. Ő maga azonban, emigrációjából visszatérve, egyben a századforduló művészetéhez is visszatért, a nagybányai plein-air követőjévé vált. Furcsa és érthetetlen átalakulás ez — nem az egyetlen művészetünkben. Hasonló utat futott be Berény, Bernáth és részben Szőnyi is. Ez lenne a század első felének magyar művészmodellje? Kernstok is érezhette, hogy pálfordulása nincs híján a kompromisszumnak, ezért időről időre ismét kísérletezett az elhagyott avantgarde stílussal is, vajmi kevés eredménnyel. Derkovits járta be azt az utat, amire neki nem volt már ereje. Ám a legkiválóbb tanítvány Kernstok nélkül nehezebben talált volna magára. Ebben rejlik Kernstok emberi és művészi nagysága. Nemcsak Derkovitsot, egy egész korszak művészetét nevelte.

VÉGVÁRI LAJOS

Kiállítások a Miskolci Galériában,

Magyarország, 1974. máj.

Már ott jártam
A szelíd képtelenben
Derült égből szeszély levillant
Meghonosítható Nonszensz — cs
A belém-szelídíthetőben elrohar
Gyalog-hasonlatok
Bámultak énutánam

ikovszk
yarul

dításai nagyjából
en a *Kassai Mun-*
nista Párt magyar
nozgalmunk bécsi
ődés — a maga
éltetően jelzi Ma-
eszméiért politi-
lkötelezettséget, s
nely a tízes évek
zik.

Mácza János által
an ismertté. For-

n!
nak.

éjét.

május 1-i tömeg-
Magyarországra is

ek végén népsze-
arsány mondatai
harcba szervező
gális összejövete-

Majakovszkij köl-
k a két világhá-
ugyan kimutat-
és híres színjáté-

kesztésében hamarosan meg i
kovszkij-kötet *(Majakovszkij*
azonban még erősen érződik a
fordítók többsége ugyanis nyer
zott) és Majakovszkij prozódiá
rossz értelmezése.

Ugyanezt kell elmondanunk
jének fordításterméséről is, am
és a politikum túlhangsúlyoz
költő népszerűsítéséhez.

Éveknek kellett eltelni ahl
líráját ne csak szélességében,
megismerjük. Hogy fordítóink
fejezni anyanyelvükön a költ
szerű szóalkotásait és szokatla
rímeit. (E folyamat egyik le
Szabó Lőrinc kiváló *150 millió*

A „Magyar Majakovszkij"
szervezője: Radó György. Az ő
igaz értelmezésének szinte min
ta. 1951-ben tanulmányt ír az
sőbb Moszkvába utazik, s ered
ján ismerkedik meg a költő él
legismertebb műfordítóink be
ideig legteljesebb, négykötetes
hez, amely 1957-ben látott nap

A benne közölt versek, több
bor, Gáspár Endre, Illyés Gyul
Lajos, Somlyó György, Tamk
Sándor és mások fordításai az
munk vérkeringésébe. Majako
dóan ott szerepeltek az Iroda
televízió s a különféle rendez

Majakovszkij tolmácsolásán
jelezte az Európa Kiadó ált
válogatása, amelyben nem egy
sebb változatban szerepel.

1960-ban megismerkedtünk
majd

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 DEC 23
Magyar Hírlap

Kernstok Károly

1021

Kernstok Károly

A magyar piktúra egyik vezéralakjára, Kernstok Károlyra emlékeztek szombaton a Farkasréti temetőben születésének 100. évfordulóján. Síremlékén a Magyar Nemzeti Galéria, a Magyar Képzőművészek Szövetsége, a Nyergesújfalui Viscosa Gyár Kernstok Károly és Nyergesi János szocialista brigádja, valamint a nyergesújfalui Kernstok Károly úttörőcsapat nevében helyeztek el koszorút. A kegyeletes emlékünnepségen, amelyen családtagjai, művészetének tisztelői voltak jelen, Goda Gábor Kossuth-díjas író idézte fel a MIÉNK csoportja alapító tagjának, majd a Nyolcak vezérének alkotói pályáját. Egyike volt azoknak — mondotta —, akik elsőként szakadtak el a magyar művészi konzervativizmustól, forradalmi töltetű mesterművek sorát alkotva.

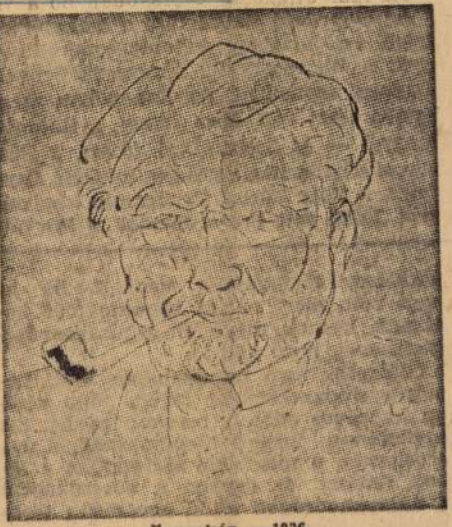

Önarckép — 1936

Hány arca volt? Egyetlen: a munkásosztály jövőjének elkötelezett szocialista emberé, a csöndesen szívós forradalmáré és humanistáé. Mert ez volt életének értelme és művészetének magja, ebből az alaphelyzetből — erről a szellemi talajról — tudta csak nézni a világot. Sok volt benne az akarat és nagy a hit, hogy a tisztultabb holnapnak meg kell érkeznie. S tudta — mihelyt eljött az idő —, hogy a helye ott van az első vonalban, ha nem is fegyveresen a barrikádon, de a szellemi élet frontjának legfontosabb pontján, a közművelődésén.

Hány arca volt? Sok. Munkásságát München és Párizs iskolái táplálták, mindaz, ami közvetlenül megelőzte ifjúságának idejét: a francia naturalizmus és realizmus, s a németek kezdődő szocialista realizmusa, a társadalmi tendenciákra figyelő és feltörekvő osztály életét, életjelenségeit és érdekeit egyaránt szemmel tartó, valósághű művészet. 1897-ben festett *Agitátor* című kompozíciója a hazai szocialista festészet első érett mestermüve, ezzel a képpel és a többi hozzá hasonló Kernstok-festménnyel, terelődik a figyelem a művészet eddig még feltáratlan témájára, a munkásosztályra. Művészetének másik vonása — hogy a közkeletű stílusskatulyázást használjuk — a konstruktivizmus, illetve az expresszionizmus. Századunk elején a *Nyolcak* csoportjának tagjaként az új törekvések egyik vezéralakja lesz, s később is körülötte csoportosulnak azok a fiatalok, akik fojtott forradalmi indulataikat, vagy hasonlóan forradalmi építőszándékukat a művészeti formáknak, a tegnap szemléletének átalakításával kívánják demonstrálni. Kernstoknál egyrészt az új formákkal való építkezés szigorúsága, másrészt a lázadó indulatokkal feszülő kompozíciók ugyanazt szolgálják, amit korábban a tematika: az új osztályt. Az 1910-ben festett *Lovasok a vízparton* című kompozícióján a téma általánossá vált, mintegy típussá sűrűsödött: meztelen férfiak lovascsoportja lélegzik együtt a természettel — felszabadultan, magától érthetődően. Mintha Ady ifjú seregének lennének képzőművészeti fivérei, úgy mozognak a tájban egy tisztább horizontú holnap felé.

Amikor eljött az őszirózsás forradalom, Kernstok nyomban csatlakozott, őt nevezték ki a képzőművészeti ügyek kormánybiztosának s vált a nyergesújfalusi szabad iskola igazgatójává. Forradalom és természet mintegy szimbolikusan azonosul az 1919-ben festett *Zivatar* című képén.

A forradalom bukása után emigrációba kényszerül, és 1919-tól 1926-ig főleg Berlinben él. Amikor hazatér, megcsendesedik a piktúrája, egyszersmind szakmailag talán még inkább elmélyül, összefogottabbá válik. Művészete továbbra is — mint már a század eleje óta — a fiatalok új törekvéseinek a forrása marad.

Száz éve született, de emberi példamutatása és művészetének tanulságai máig érvényesek.

Bojár Iván

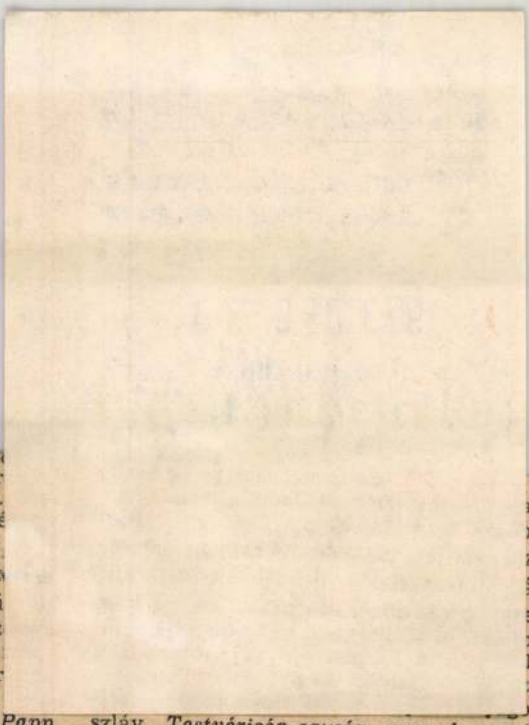

budapesti munkások szöktek át a Dr
s csatlakoztak a partizánbrigádhoz.
zülük többen részt vettek az emlé
nepségen.

Az évforduló tiszteletére a szaksz
zetek székházában dokumentumkiá
nyílt a Horvátországi Magyarok Sz
ségének anyagából. Az ünnepélyes
nyitón részt vett *Bocz József*, a Bar
megyei — és *Szentirányi József*, a
városi pártbizottság titkára, továbbá *Papp Imre*, a Pécs Városi Tanács elnökhelyettese. Jelen volt *Troszt Sándor*, a Horvátszláv *Testvériség-egység aranykoszorús érdemrenddel* tüntették ki a Petőfi Sándor partizánbrigádot.

útközben fűzfavesszőt vagdalt, de ha nem volt, mert valaki leszedte már kosárnak, kasnak, megfelelt a gúzsként összecsavart, apró nád is.

Öltözetük sem mindennapos volt. Lábukra tippanszénával bélelt, több rétegű kapcával ellátott bocskor került. Ezt egybefonott, hosszú csepűmadzaggal, úgy erősítették a megfelelő sorrendben a lábuk fejéhez, és egyben a hosszúkapcát a vászonnadrágon felül, egészen a térdhajlásig, hogy annak pisszenni sem volt szabad. Illetve meglazulni, mert akkor a bocskor a lába fejére fordult az embernek, és a szégyen mellett, mert az volt tagadhatatlan, az újra kötözésnél, kiszökött belőle a meleg. Máskülönben hiába ázott el a felsőkapca, vagy képződött rajta jégkéreg, szinte gőzölt a láb. Folytatásként felsőtestükre, az ing fölé került a kankó — ez, a bebújós pulóverhez hasonlító vászonholmi —, a fejre bárányból sapka és vállukra a guba. Természetesen a hétköznapló, a kopottabb, mely eredetileg fekete volt és hosszú fürtű.

Amikor a helyszínre ért, ezt letette magáról, az első nádcsomóra, és úgy kezdett munkához. Bal kezével magához ölelte a sűrű nádat, a jobb kezében tartott nádvágóval pedig két-három erélyes mozdulattal, tőből lemetszette. Ha kész volt a marok, összeigazította, és úgy fektette, szép sorjában maga után a kévéket, hogy a kötés és a kuppolás minél könnyebben essen.

Az is hozzátartozott még e munkához, hogy beieszakadt néha térdig a tőzegbe, a pocsolyába, vagy nemkívánatos áldásként a magas nádfalról, nyaka közé hullot a hó, és csavaró-vizesen, dögfáradtan rogyott le este a meleg kemence mellé.

Ha szükség volt az árára — és mikor nem volt így ünnepek előtt —, és jég volt, vagy havas út, nem járt üresen a szegényebb ember. Hazafelé felrakodott a nagyobb méretű gyalogszánra, bocskora alá felkötötte a karmos jégpatkót — melyet általában a helybeli kovácsok csináltak rendelésre —, és befogta magát a szán elé...

A lányok kalákája.

Az alkalmas idő az eladó lányokat sem hagyta békében. A fonókban, estézések alkalmával, egyre gyakrabban dugták volt össze fejüket, és érlelték magukban azt a gondolatot, hogy apró kiadásaik fedezésére, miként szerezhetnének tisztességesen pénzmagot. (Kimondott tisztességesen, mely alatt csak a munkát értették.)

Mert cipőt, szoknyát, nyakbavalót, egyszóval a nagyobb ruhadarabokat, és ami fontos volt, még csak megvették kevés vitával a legszegényebb szülők is, de minden nagyobb ünnephez a delinkendő és a pántlika vásárlását már vita előzte. A pirosítóról és a finomabb szappanokról nem is beszélve.

— Mi a halálos nyavalyának, ez az örökös kenceficélés meg pofasubickolás — tiltakoztak nyomban az idősebbek, és morogva tették hozzá, hogy nekik sem volt, mégis férjhez mentek mindahányan.

Ezért a fiúk segítségét kérték a lányok. Hogy nézzenek ki a nádlón számukra egy olyan helyet, ahol jobban telik a kéve, nem süllyed annyira a talaj, és majd ők kalákaszerűen összefogva feltakarítják. Legfeljebb a hazaszállításában és az értékesítésnél segédkezzenek, ha már mindenáron tenni akarnak valamit, fűzték hozzá végezetül.

Így volt ez éveken, évtizedeken keresztül.

A korabeli tanú, a Vendéglő utcai Kovács Lajos, aki 1960-ban nyolcvanévesen emlegette ez utóbbit, még csak azt tette hozzá, hogy mire eljött a karácsony, ritka lánynak nem volt új delinkendője és széles új szalag, szépen leeresztett hajában. (Valamint pirosító és jó szagú szappan, de az már eldugva a sifon mélyére, vagy a kredenc alsófiókjába, a limlomok közé.)

Szállási László

Kernstok Károly
festő

A Tanácsköztársaság alatt a
progresszív művészek Balaton-
füreden művésztelepet alakítak
szervezetek között Kernstok is.

Rózsa T. Endre: Kubista magyar szobrászat?
Művészet, 1974.december - 13.oldal

Revustok Károly
festő

75 évvel ezelőtt a művésztőlb társa-
val a kultuszminiszterhez folyamodott,
hogy Szolnokon való lehelyse dészeket sé-
gítse

Kapasoári Gyula: Chiarini Ferenc
Művészet, 1974 aug - 21 lap.

Kernstok
cikk

Bárdos Arthur: Kernstok – Nyugat
1910. I. k. 142–144. l.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok

Feleki Géza: Széljegyzetek Kernstok Képei-
hez – Nyugat, 1910. I. 7. 195. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Szélesfehérvár, 1965.

Kerustal

cikk

Feleki Géza: Széljegyzetek Kerustal

Népeihez — Nyugat, 1910. I. 7.

195–198. p.

A. Nyolcak és Aktivisták Köre

Szekesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Régi hagyományként emliti meg Frank János: "Müvésznevek"c. cikkében azt, hogy a német nevü képzőmüvészek nevüket magyar fonetikával irják, mint a müvész is. Mégis előfordul, hogy a nevét ck-val szedi "a tulbuzgó korrektor", Kernstock-ként, helytelenül.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. okt. 21.
XVI. évf. 43. sz. 12. lap.

Kernstok Károly, Jestő

Megemlítve.

Nagy Zoltán: Novotny Emil Róbert a Csók Galériában 7.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 21.

Keinstok Károly, festő

Hazatérő aratók c. kép: Repr.

(A szövegben aratók helyett: munkások.)

Az 1902-ben készült mű egy mondatos ismertetésével.

Dr. Lázár Sándor: 6. A tőkés társadalom művészete 1750-1755.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. szept. 14.

XXVIII
37.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Tanácsköztársaság idején Nyergesujfalun festő szabadiskolát szervezett. Derkovits Gyula is itt dolgozott az egész idő alatt. 55.old.

GOSZTONYI JÁNOS: Emlékbeszéd Vas Megye Tanácsa 1959. jun. 21-i ünnepi ülésén 55.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I.köt. Szombathely, 1959

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Tanácsköztársaság képzőmüv. szabadiskolája Kernstok irányitása alatt müködött, az iskloa tanárai az ő köréhez tartoztak, a haladás élére lépett festőket az ő művészetelméleti meggondolásait tették magukévá. Itt tanult Derkovits Gyula ás. 35. old

POGÁNY Ö. GÁBOR: Emlékezés Derkovits Gyulára 34. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv. 1959. I. köt. Szombathely, 1959

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szabadiskolájának tanitványai sorát a sors megtizedelt de a legigazabbak hivek madadtak a proletárművészet eszményeihez. Művészi pályájuk elágazott, dea pártosság összefüzte őket. Igy Szilágyi Jolán, Ék Sándor és Derkovits, mind az ő neveltjei. 35.old

POGÁNY Ö. GÁBOR: Emlékezés Derkovits Gyulára 34.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv. 1959. I.köt. Szombathely, 1959

KERNSTOK KÁROLY, festő

Ha Derkovits Gyula műveiből kielemezhető egyáltalán valamelyik idősebb mester hatása, úgy az elsősorban Kernstoké, a nyergesujfalui művésztelep vezetőjéé, a Csönnei posztimpresszionizmus magyarországi helytartójáé.
35.old

POGÁNY Ö. GÁBOR: Emlékezés Derkovits Gyulára 54.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I.kot.
Szombathely, 1959

KERNSTOK KÁROLY, festő

Ha megvizsgáljuk Derkovits korai munkásságát, az első Mester, Kernstok által megütött alaphang pesszimisztikus t továbbrezgését, megléthatjuk Derkovits művészeré[illegible]nek valóság-gyökereit is. A levert Tanácsköztársaság utá- ni periodus Derkovits művészetében ugyszólván a "siratás" korszaka. 38.old.

OELMACHER ANNA: Derkovits Gyula életműve 38.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I.köt.
Szombathely, 1959

Kernstok Károly, festő

Megemlítve a Ma 1916–1925.
alcím alatti rénben.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika
686–690.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.–aug. XIV/7–8.

Korniss Károly

Fiú almafával rajz.

XX. Országos Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1976.

Kernstok Károly

Fiú almafával p. tes.
492x332 mm

XX. sz-i Magyar Grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Kernstok Károly, festő

1

(1873–1940) – fényképe: (Archer) Repr.

Születésének századik évfordulója alkalmából a megemlékező cikk ismerteti életét, tanulmányait, művészi fejlődését, emberi és művészeti ~~[illegible]~~ törekvéseit, eredményeit stb.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423–2428

XXVIII

Élet és Tudomány, bp. 1973. dec. 21. 51.

Kernstok Károly, festő

2

1873. dec. 23-án

Született Budapesten. Itt, majd Nyergesújfalun töltötte gyermekkorát. ~~[illegible]~~ A Iparművészeti Iskolába iratkozott be, s érettségi után Münchenbe ment (1891.) Tanulmányait Párisban fejezte be. Diplomája nostrifikálásáért beiratkozott a Budapesti Képzőművészeti főiskolára.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423–2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/57.

Kernstok Károly, festő

3

Itthon is, külföldön is sok sikerrel szerepelt kiállításokon. A Tanácsköztársaság idején jelentős irányító szerepet vállalt. 1920-ban Németországba költözött, 1925-ben tért haza ismét. 1940. jún. 10-én halt meg agyvérzésben.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/57.

Kernstok Károly, Jestő

4.

felsorolt művei: Agitátor a gyár kantinjában (1897), Hajóvontatók (1897.), fehérkalapos önarckép, Silvanedők (1901), Három modell (1903), Krisztus és az emmausi ifjak (1903), -- a bpi Schiffer-villa üvegfestményei, a bpi Dugonics u.-i iskola „Csoradászok tulokkal" c. falfestménye.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/51.

Kernstok Károly, Jestő

5

... a debreceni Vármegyeháza üvegablakain a Hét vezér, a Lovasok a víz partján (1910), Keresztelő János, Ádám és Éva, Lovak a viharban, Lovak (tusrajz), Virradat, Krisztus sírba tétele, Szép Heléna elrablása...

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21.

XXVIII
51.

Kernstok Károly, festő

6

Képmellékletek:

Agitátor a gyár kantinjában (1897) : Repr.

Hajóvontatók (1897) : Repr.

Szilvaszedők (1901) : Repr.

Lovasok a víz partján (1910) : Repr.

Nagy Tibor: Kernstok Károly 2423–2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/51.

Kernstok Károly, festő

7

Keresztelő Szent János (1908-1909) : Repr.

Ősvadászok (1913) : Repr.

Tervek a budapesti Schiffer villa üvegablakaihoz (1912 k.) : Repr.

Nagy Tibor: Kernstok Károly [42]-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII 51.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti Krónika
- Picasso 683-687.

JELENKOR, Pécs, 1973. júl.-aug. XVI 7-8.

Kronstok Károly, Jestő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvnemle
– Dálint Lajos: Ecset és vérő.
858–862.

XVI
9.

JELENKOR, Pécs, 1973. nept.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

Déládi Miklós: A magyar irodalmi avantgarde 932-936.

XVI
10.

JELENKOR, Pécs, 1973. okt.

Kernstok Károly, Jestő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Kortársak levelei
csontváry sól 967-969.

XVI
11

JELENKOR, Pécs, 1973. nov.

Kernstok Károly

Agitátorok a gyár kantinjában, 1897

olaj, vászon 169x22o cm

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 259.o.

Kernstok Károly festőművész

a Komárom megyei képzőművészek a Marcibányi téri Uttörőházban rendezték meg kiállításukat. Az itt, Komárom m. belő művész Nyergesújfalun alapította szabadiskolát, amelynek a Tanácsköztársaság hónapjaiban a fiatal Derkovits is novendéke volt.

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz

Népszava, 1973. nov. 16.

1821

Kernstock Károly
festőművész

1973. XII. 22. Televizió 19.30

Tv-híradó

A Magyar Nemzeti Galériában a XX. század festészete állandó kiállitás egyik termében mától, néhány hónapig, Kernstock Károly legjelentősebb alkotásai láthatók.

Kernstock Károly 1873. december 23-án született, és 1940-ben halt meg. A tizes években a magyar társadalmi és müvészeti élet egyik legizgalmasabb, legvitatottabb alakja volt.

Ez az az időszak, amikor a magyar müvészet ujra szerves részévé válik az európainak.

A képzőmüvészetben ez az eredmény nagyban köszönhető Kernstock müvészi szervező tevékenységének, amellyel létrehozta a nyolcak csoportját.

Festészete kapcsolódik a kor polgári, radikális törekvéseihez. Minden formai ujitásuk tartalmilag is ujat jelent, társadalmi, sőt, gyakran politikai jelentőséggel bir.

Kernstock 1909-1912-ig készült alkotásaiban valósul meg a társadalmi változásokért folytatott harca és a müvészeti forradalom egysége.

A ma embere számára is elsősorban az akkor született képek jelentik a legnagyobb élményt.

Ma délben, a Farkasréti temetőben, a Magyar Képzőmüvészek Szövetsége, és a Magyar Nemzeti Galéria szervezésében ünnepélyesen megkoszoruzták Kernstock Károly sirját.

Kernstok

Agitátor a gyár kantinjában, 1897

Asztal körül ülő, feszülten figyelő, félmeztelen, munkások a zubbonyos agitátort hallgatják. Az egységes akarati, szervezett munkáscsoport első megjelenése a magyar festészetben.

Aradi Nóra: Szocialista képzőművészet jelképei 39 .o.
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974

Kernstok

Vontató hajősok,1897

A vontatók laza sorának ritmikus mozgása dominál.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 255.o

Kernstok

Agitátor a gyár kantinjában, 1897

A nagyüzemi munkástipus a magyar müvészetben elöször ezen a képen jelenik meg.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974
112.o.

Kernstok Károly festőművésa

a Miskolci Galériában rendezték meg kiállítását.

Szombat délelőtt.

1974. márc. 30.

Kernstok Károly

A Magyar Képzőművészek Szövetsége
észak-magyarországi területi szer-
vezete számba vette az 1974-ben
eddig végzett munkát: a művész
tárlatát Miskolcon rendezték.

(bm): Pályázatok, tárlatok.
Északmagyarország, 1974. ápr. 24.

Kernstok Károly festőművész

„Magyar forradalmi művészet 1900–1925 között" c. a Magyar Nemzeti Galéria anyagából febr. 16.-án Lipcsében nyíló bemutatón a művész alkotásai szerepelnek.

Zalai Hírlap, 1974. febr. 6.

Kernstok Károly

A Szinyei első követői magyar művészet egyik főszereplője volt.

Dévényi Iván: A gödöllői művésztelep
Vigília, Budapest, 1973. máj. 440. old

Kernstok Károly

Tekintélynek számított (1907 k.), s ezért a fiatalokknak jó volt anyagi és szellemi biztosítéknak mind a kiállító cég, azaz a Könyves Kálmán Rt., mind a nagyközönség felé.

Horváth Béla: Perlroth Csaba Vilmos és Bornemisza Géza ismeretlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 39. l

Kerustok Károly

Berény az ő hatása alatt kezdte 1912-ben a rézkarcolást.

-h -a: Két ismeretlen Berény-kare; Mügyűjtő, 1973/2. sz. 33.1.

Kernstok Károly

Őszi tája szerepelt a kiállításon.

Horváth Béla: Magángyűjtők kiállítása a udeci Vak Bottyán Múzeumban; Magyar rajz, vízfestmény és grafika a XX. szabban; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 19. p.

Kernstok Károly

Karikatúrája szerepelt a kiállításon (Gedő Lipóttól).

Horváth Béla: Magómgyűjtők kiállítása a váci Vak Bottyán Múzeumban: Magyar rajz, vízfestmény és grafika a XX. sudban; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 18. l.

Kernstok Károly

Az Ülő női akt ecsettel, tollal készült tusrajz, rajta jobbra lent Páris 923 K felirat olvasható. A rajz is, a jelzés is egy kéztől származik. Alatta (az utóbbi alatt) más anyaggal a Kernstok névjelzés olvasható. A két K. írásmódja eltérő.

Apa nagy fia? — Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Az Ülő női aktot a Tamás Galéria rendezője reprodukálta a magyar rajzművészetről szóló könyvében.

Apa nagyfia? — Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Az ülő női akt papírfajtóját gyakran használta a 20-as években, egik-másik hátán vámhivatali bélyegző (külföldről kerültek az országba). Többjük passe-partout anyaga és formája ugyanaz: egy helyen készültek. Hátoldalukon egyetlen blokkból származó kiállítási sorszámok: erga valahol ki voltak állítva. Fogos volt a nyugyőződés: K. külföldön csinálta őket.

Apa vagy fia? — Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Berlinben az expressionizmus hatása alatt festett. Párisban a higgadtabb naturalvesetés híve, klasszikus formaképzés jellemzi.

Apa nagy fia? — Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

1919 ősén ő is, fia is emigrált, előbb Berlinben, majd Párizsban telepedtek le. Külön műtermük volt.

Apa vagy fia? – Művészet, 1971/3.sz. 36.l.

Kernstok Károly

Halála után a fia rajzai a budapesti és a
nyergesújfalusi hagyatékból mint Kernstok-mün-
kák jutottak be a gyüjteményekbe, s a gyüjtők
annál szívesebben vették, mivel az apa élete u-
tolsó évtizedében nem szívesen adott el müveiből.

Apa nagy fia? — Mügyüjtő, 1971/3.02. 37.l.

Kernstok Károly

Üllő női aktja Magyarországon készült, időben elég közel van a fiú 1928-as és az Ernst Múzeumban bemutatott rajzaihoz.

Apa vagy fia? – Müpüjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Azok a lapok, amelyek jobb alsó sarkukban megnyújtott K-t viselnek és jóreszt párisszi kettezésűek (1923-ból vagy 24-ből), nem az ő, hanem a fia, ifj. Kernstok Károly művei.

Apa vagy fia? Műgyűjtő, 1974/3. sz. 36. l.

Kemstok Károly

Üvegablakával a magyar szecesszió képviselője.

A szecesszióról; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 23. l.

Kernstok Károly

Grafikái szerepeltek 1940 végén a Tamás Galéria „Három nagy magyar mester rajzai" c. kiállításán.

Apa nagy fia? – Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Ülő női akt, tus

Mügyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstok Károly

Önarckép 1921; olaj
Önarckép (tükörkép)

Kernstok Károly

Elsősorban rajzait hamisították. Rippl-Rónai mellett a legjobb rajzolónak bizonyult, toll- és ecsetrajzai a 10-es évektől kezdve igen keresettek voltak. A 30-as években kivételesen adott el rajzokat, jobb dolgait mappákba gyűjtve a Szépművészeti Múzeumra kívánta hagyni.

H.B. – Igazmondó tükörkép; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 24. l.

2.

Kernstok Károly

Tárgyalt Önarcképe az egykori Sombor-gyűjteményben tűnt fel először. A rajzot előtanulmánynak vélték az 1921-es daj Önarcképhez, pedig előtanulmány, reprodukció után készült hamisítvány. A repró a Magyar Művészet 1935 szeptemberi számának címlapján jelent meg, de véletlen folytán tükörképesen... A hamisító tanítványként dolgozott nála a Haris közi szabadiskolában az első világháború alatt és ezt a modort alkalmazta, nem a későbbit.

H. B. - Igazmondó tükörkép; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 25. l.

Kernstok Károly

Ugyanazt a figurát, kompozíciót kétszer sohasem rajzolta meg. Másolatot nem volt hajlandó készíteni munkáiról. Az üveglap felett átmásolt hamisítványoknál nincs meg a vonalak kezdő és végső lendülete. A másik hamisítvány-típusnál a munka csak kiindulás, amit a hamisító „átkölt".

H. B. – Igazmondó tükörkép; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 25. l.

Kemstok Károly

Ziallítását Kassák Lemény

hangon bírálja

Kritika 1971 március

49. old.

Kernstok Károly

„Agitátor" c. képének (1897)
fotója a képmellékletben
szerepel

Kritika 1971 április

Kemstok Károly

Művét reprodukálja a

„Ma" c. folyóirat

Kritika 1971 március

49. old.

Kamstok Károly

1909-ben Nagyváradon egy vándorzéállításon tűnt fel.

Dénes Zsófia: Gyvárvány
Gondolat Bp. 1970

249. old.

Kernstok Károly

Berlinben dolgozott, ahol
úgyszólván minden lépet eladta

Dénes Zsófia: Szivárvány
Bp. Gondolat 1970

83. old.

Kernstok Károly

a Nyolcak elnevezésű festőcsoport
tagjaiért emlékére

Dénes Zsófia : Szivárvány
Bp. Gondolat 1970

81. old.

Kunstok Károly

Simon Solán nála tanult

rajzot és festést

Dénes Zsófia: Szivárvány

Bp. Gondolat 1970

72. old.

Kemenes Károly

neve emlékére

Lukács György Magyar irodalom, magyar kultúra
Gondolat Bp. 1970 647. old.

Kunstok Károly

A Tanácsköztársaság Képzőművészeti direktóvúnnának munkájában vett – említve

Lukács György: Magyar irodalom, magyar kultura 629. old.
Gondolat Bp. 1970

Kemstok Károly

A Tanács Köztársaság Zeppelinőrszeti
dezektóriumának munkájában vett
részt – emlitve

Lukács György Magyar irodalom, magyar kultura
Gondolat Bp. 1970 628. old.

Kemstok Károly

neve említve

Lukács György Magyar irodalom, magyar kultúra
Gondolat Bp. 1970 63. old.

Kernstok Károly

neve emlitve

Lukács György Magyar irodalom, magyar kultura
Gondolat Bp. 1970 65. old.

Kemenes Károly

neve emlitve

Lukács György: Nyugat irodalom, magyar kultura
Gondolat Bp. 1970

66. old.

Kernstok Károly

a „Nyolcak" c. művésztársulás

tagja volt

Nápszava 1972 július 1

f. old.

Kernstok Károly

Rajzai szerepelnek a Tanács Galéria kiállításán

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972 76. old.

Kernstok Károly

Művészete indulásában a naturalizmus és impresszionizmus jegyét viseli.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

26. old.

Kernstok Károly

3

Állandóan keres és harcol, a kor áramlatait szinte átéli, a helyes kifejezést és a festői igazságot kutatja.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

Zbcold.

Kernstok Károly

4

Klamzilus tartalmat expressziv erőközöttel közelít, erős taglejtésű figurát lazán festett tájak elé komponál, történelmi után vágyódik modern alkattal.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

26.old.

5

Kernstok Károly

Ő áll a Nyolcak élére, akik
Zeresték művészetünk helyét és szerepét
az időben, és Zapcsolatát Európával.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

26. old.

Kerustok Károly

6

A Nyolcak Zöszül való, aki Rippl folytatja és vinni tovább.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

26. old.

Kernstok Károly

7

Rajzai szerepelnek a Tomás Galéria Ziállításán

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

26.old.

Kernstok Károly

„Nyelvelt Kernstok Károly" c. írás
a 37. oldalon

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

2

Kernstok Károly

a modern magyar művészet egyik
legvitatottabb festője és vezéregyéniségé
67 éves korában meghalt

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972 32. old.

3

Kernstok Károly

Művészi tanulmányait Münchenben
végezte meg, majd Párizsban folytatta.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

37. old

Kernstok Károly

Párizsban a francia festőkkel és festészettel való kapcsolata döntően meghatározta festői látását, tanulmányait és művészi magatartását.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972 32. old.

Kernstok Károly

Czóbel Bélával karöltve,
vezetője lett annak a festőcsoportnak,
amely Nyolcak néven lett ismeretes,
és nagy hatása volt a modern magyar
művészet világrahódítására.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972
37. old.

6.

Kernstok Károly

Művészi útjának kezdetén festészete
még kapcsolatot tart a naturalizmussal,
de minden dogma és kötöttség nélkül.
(Szilvay Géza)

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

Bálint

7.

Kernstok Károly

Megmaradt a realisztikus ábrázolásnál, az „izmusokat" lilenilte, azzal az öntörvénységgel, amely soha nem engedte művészetét tévutakra tévedni.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

32.old.

Kernstok Károly

8

Később az erőteljesebb formai
taglalás malkedik lépein („Lovasok")

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

32. old.

Kernstok Károly

9

Rajzai közt a legtívalább
magyar grafikai kartonokat találjuk.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

3 Kold.

10

Kerestes Károly

„Ádám" c. vázlata említve

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972 32. old.

Kerustok Károly

11.

Kapzai erősen franciának, és
művészi értelben nincsenek lépei alatt

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

32. old.

12

Kernstok Károly

„Szilvarsedők"

„Lovasok a vízparton"

„Ádám és Éva" c. lépei említve

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

3 Zi old.

Kemstok Károly

13

a Népszavában írt művészi

beszámolókat

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

32.old.

Kernstok Károly

Neve említve a 73. oldalon

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.Magvető 1972

Kemstok Károly

Rövid ideig Derkovits csal

foglalkozik

Népszava 1972 július 15

8 old

Kernstok Károly

Berlini periodusával rokon Ulitz Bélának a „Tett" című folyóirat 11. számában közölt „Krisztus" kompozíciója.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

1781

Kernstok Károly

grafikája szerepelt a „MA" című folyó-
irat levelezőlap sorozatán.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Bu-
dapest, 1972

2051

Kernstok Károly

Derkovits Szántó Zoltánné Révai Emma portréja (fűs, 1923) a kernstoki iskola hatását mutatja.

Vadászi Erzsébet: Szántó Zoltánéknál; Műgyűjtő, 1972. 2. sz. 13. l.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Martyn Ferenc figurális kompozicióin a "Nyolcak" törekvéseit, Kernstok, Pór, Tihanyi formaképzésének továbbélését figyelhetjük meg-az izmok gömbölyűen duzzadó, anatómiailag is követhető játékát. 334.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926-1940/. Részlet az életmű monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

Kernstock Károly

Stróbentz Frigyes, Vaszary János, Horthy Béla, Márk Lajos, Olgyay Ferenc, Szlányi Lajos, Szinyei Merse Pál, Rippl Rónai József, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Hollósy Simon, Csók István, Thorma János, Réty István, Iványi Grünwald Béla, Katona Nándor, Kosztolányi Kann Gyula, Magyar Mannheimer Gusztáv, Mednyánszky László művészek, "élő nagyjaink" a Művészház nemzetközi, impresszionista kiállitáson vettek részt, melyről Gulácsy Lajos részletesen ir: "Impresszionisták a Művészházban" cimmel. A magyar művészekkel együtt felsorolja a résztvevő külföldi, világhirü művészeket is, végül azt reméli, hogy ezt a kiállitást, amely nagyszerü manifesztációt jelent a modern művészet mellett, Páris majd hasonlóval viszonozza.

A HÉT, Bp. 1910. május 1. XXI. évf. 18. sz. 294-295. lap.

Kernstock Károly

Magyar Mannheimer Gusztáv, Csók István, Iványi Grünwald Béla és Fényes Adolf a londoni kiállitáson vettek részt.
Tövis: "A plágium-affér" c. cikkében részletesen kifejti a müvészeti közélet vonalán uralkodó visszás állapotokat. Néhány középszerü müvésziparos magához kaparintotta a korlátlan uralmat,-irja és irtó hadjáratott inditott a tehetségek, különösen a modern tehetségek ellen, s az olyan nagy müvészeket, mint a fentiek is, minden téren mellőznek. Külön vádolja azt az eljárást, hogy Déry Béla Cottet-vel azonos vásznaiért nehéz állami pénzeket fizetnek, ahelyett, hogy véget vetnének a szürke középszerüség uralmának.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 17. XXI. évf. 16. sz. 263. lap.

Kernstock Károly /Itt még ck-val irják a nevét./

A Könyves Kálmán mütermeiben rendezett kiállitáson Pór Bertalan müvésztársával együtt mutatták be müveiket. Rm.: "Kernstock Károly c. mel ir a müvész őszinte, progressziv hajlamairól, acélos ifjui erejéről, mellyel a "tövisesebb, de dicsőségesebb utat választotta." Majd megállapitja, hogy a mai esztétika szótárában még nem találhatók meg azok a formulá melyekkel müvészete lemérhető volna, igy be kell érni azzal, hogy az esztétikát mindannyiszor ujjá kell irni, valahányszor egy uj zseni feldönti a szépen fölépitett rendszert

A HÉT, Bp. 1910. jan. 1. XXI. évf.
1. sz. 31. lap.

Kernstock Károly

Pór Bertalan, Rippl Rónai József, Berény Róbert, Czóbel Béla és Fényes Adolf müvészek ről irja a Müvészet c. rovat, "Hat magyar festő" cimmel, hogy a hat müvész arra vállalkozott, hogy évenként hat magyar képet fest, azokat kiadják, s mint a cikkiró megjegyzi, értéküket biztositja alkotójuk neve. Majd azt reméli, hogy a képek bejárva az országot, bizonyitani fogják, hogy a magyar közönség mennyire megbecsüli a magyar müvészetet.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 3. XXII. évf. 49. sz. 795. lap.

Kernstok Károly, festő

Nyergesi János tanítványa s' modellje volt Kernstok-nak.

— : Nyergesi János Kiállítása 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 5

Kerustok Károly
festő

Kerustok szabadiskolájának
a növendéke volt Dechonits
Gyula, és feleségre Domb ay Vik-
tória is.

Tolnás Aron: Dechonits mühelyére emlékezve
Tükör, 1975 jan. 14-18 oldal.

Kernstok Károly
festő

Kernstok segítségével hapott Derhovits héterer korona Rokhaut-ségelyt. Ebből vett festő állványt és festékeket.

Tóli ás Áron: Derhovits műhelyére emlékezve.
Tükör, 1975. jan. 14-18 lap.

Remstock Károly
festő

"Árpád és hét vezére" (bélyeg)

" (repro)

Bajor Ivan: Bélyegkiállítás.
Tükör, 1975. febr. 18 - 14 oldal.

Rerustok Károly
festő

A művész alkotása szerepel
a Petro gyűjteményben.

Végvári Lajos: Magán gyűjtemények...
Művészet, 1975. március – 9 oldal.

Kernstok Károly, festő

Megem libre.

Deosi Tamás: Ady Endre képe az
íróantalon 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 25.

KERNSTOCK KÁROLY, festő

Magyarországi megjelenésének három esztendeje során / 1916 november-1919 julous/ a Ma a kor fiatal baloldali művészeinek és gondolkodóinak szamos alkotását közölte, köztük Kernstock Károly munkaival is találkozunk lapjain. 67.old

MEZEY KATALIN: A MA A nemzetközi avantgarde mozgalmak magyar fóruma 66.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 9.sz. Bp.

Kernstock Károly

Bemutatott műve:

72. sz. „Dunamenti táj", olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Kernstock Károly

Bemutatott műve:

78. sz. „Vizparton", olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Kernstok Károly
festő

Méltatás.

Erdős Jenő: Mácza János emlékezik.
Művészet, 1972. junius - 13 oldal.

Kerustok Károly
fessö

1973 december 23-án volt Kerustok Károly születésének 100 éves fordulója. Ebből az alkalomból nyílt emlékkiállítása Miskolcon.

—: Kiállítása naptár
Művészet, 1974. március - 48 oldal.

Kerestok Károly
festő

Március 14-én nyílt meg Mis-
kolcon a Miskolci Galériában
Kerestok Károly emlékkiállítása.

—; Kiállítása megtekinthető
Művészet, 1974. március - 48 oldal.

Kernstok Károly

nevét említi munkásságának szentendrei vonatkozásaival kapcsolatban Haulisch Lenke válasza.

Haulisch Lenke "Szentendrei festészet..." c. kand. értekezésének vitája.
Művtört.Ért.1972.4.sz.291-293.l.

Kernstok Károly

A proletárforradalomban a Képzőművészeti Tanács elnöke volt. A proletárhatalom első napjaiban a nyilvánosság előtt kimondta: „Czóbel Bélát pedig haza kell hozni".

V. Á. – K. A.: A forradalom magához húvott minden szépséget.

Magyar Nemzet, 1968. dec. 24.

Kernstok

Az Angyalföldi képző- és iparmű-
vészeti kiállítás megnyílt a Műcsar-
nokban, melyen szerepel műve: „Tiriakt"
c. (szulítva)

R. Gy.: Angyalföldi műbírálat.
Népszabadság, 1974. jan. 11.

Kernstok Károly

Az Epreskert a Képzőművészeti Főiskola szerves része. A nyolcvanas években alapított mesteriskolában bontott szárnyat a művész.

Selmeczi Tóth János: Epreskert.

Népművelés, 1969. márc. 40. old.

Kernstok Károly

Értékes és maradandó műveket alkotott a rajzművészetben.

–Gyuris–: Szükszavú műfaj a rajz.
Hajtónú, 1969. febr. 25.

Kernstok Károly

a Műcsarnokban nyílik meg az angyalföldi képzőművészek tárlata, melynek egyik része azoknak a mesterek-nek a munkáit mutatja be, akik a szá-zad első felében Angyalföldön alkottak. a művész számos művét láthatjuk e-tár-laton.

Tv- hiradó

1973. XII. 13. 19.30 | 11 | V.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.
A közölt képek jegyzéke:
36./.-KERNSTOK KÁROLY,- Üvegablakterv.-papir, akvarell tus.-52+ 43 cm.-Ltsz.68.588.-Kunvári gyüjteményből.-Fekete repr. 305.old.

KOMVÁRI FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Új szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Kernstok

emlékkiállitást rendeztek augusztusban a tatai Kuny Domokos muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/217 8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Kernstok Károly

1969 MÁR 18

∞

„Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola művészei" címmel nyílik meg jubileumi kiállítás március 21-én délután az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban. A tárlatot dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

1021

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Kernstok Károly születésének 100. évfordulóján,
1973. december 22-én, szombaton déli 12 órakor
ünnepélyesen megkoszorúzza a mester
Farkasréti temetőben, (41-es parcella, II. sor, 39. sír)
levő sírját.

A koszorúzási ünnepségen való részvételét kéri

Dr. Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria
főigazgatója

Somogyi József
a Magyar Képzőművészek
Szövetségének elnöke

Megemlékezést tart
Goda Gábor
Kossuth-díjas író

73-12 fnyv 14 4219

Kernstok Károly

MEGHÍVÓ

Kernstok Károly

Ő is köre 1907-ben nagyobbrészt már a fauve-okhoz kapcsolódó társaság volt. Picasso törekvéseit is érintették. Kernstok, Matisse és Picasso között személyes kapcsolat is állt fenn, K. járt mindkettőjük műhelyében és rendszeres látogatója volt Steinék szombat esti összejöveteleinek.

Horváth Béla: Perlroth Csaba Vilmos és Bornemissa Géza ismeretlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 39. l.

Kernstok Károly

Márffy Ödön barátja Kernstok is segitségére volt abban,hogy elszakadjon a régi formavilágtől és a maga utjára lépjen.

Bálint Lajos:Ecset és véső Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973.153.old.

Hirtelen szakitott reményteljes multjával és vakmerő fordulattal a francia posztimpresszionizmus utjára tért át.Meghökkentő volt ez a váratlan változás.Az uj képekkel elképedést váltott ki a kritikából és a közönségből,amely eddig a maga izlése szerint való festőnek ismerte el.Addig a siker szokott és igéretes utáját járta.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973.119.old.

Kernstok Károly

Dijakat kapott, vásárlókat és megrendelőket. Most egyszerre megváltozott körötte minden. Az uj Kernstok a MIÉNK 1908-as kiállitásán jelentkezett, amikor a kritikák élesen támadták.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973. 119.old.

Kernstok Károly 6.

A polgári forradalom idején a képzőművészeti ügyek kormánybizotságát vállalta.A Tanácsköztársaság ideje után a müvészeti ügyekben való szerepléséért és a nyergesujfalui szabad festőiskola alapitásáért és vezetéséért emigrációba kényszerült.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973. 121.old.

Lényegében az eklektikus természetek közé tartozott. Érzékeny fogékonysággal, minden müvészeti befolyasaak szemben, legkivált, ha az valami újszerüt jelentett. Fejlődésében sorra hatása alá kerül az akkor gyors egymásutánban fellépő és burjánzó uj stilustörekvéseknek. De nem tudott egyiknél sem megállni, hogy abban a formában teljesedjen ki.

Bálint Lajos: Ecset és vésö, Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973.

122.old.

Az értelem vezette kereső utjában.Mindig magáévá tett valamilyen müvészi irányt,egészen az expresszionizmusig.Még legértékesebb állomásán,a nagy lovascsoportokat ábrázoló képeim sem tudott legalább addig megmaradni a kisérleti stilusnál ,amig ezeket az erősen konturozott s erős izomkötegek szerkezetében épült nyargalászó aktokat végső formába öntötte volna.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973. 122.old.

Kernstok Károly 9.

Kernsto k Harminc körül járt,mikor egy váratlan fordulattal elért sikereivel együtt ott hagyta egész addigi festői teljesitményét, s elindult a "neo"-sok világában saját kereső utjára.Ha a NYOLCAK csoportja vezetőjének tisztelte is,eza megbecsülés addig nem terjedt,hogy gyors változásaiban nyomon kövessék.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Budapet 1973. 123.old.

Kernstok Károly lo.

Saját csoportja sem nézte kritikátlanul festői változásait,s igy korántsem igaz az,amit egy elfogult kritikus irt róla"Fü nem nő,amerre ő jár,hatása kétségbeejtően rombolo a fiatalságra. Egész sereg fut utána ész nélkül,megbabonázva."

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Budapet 1973. 123.old.

Kernstok pályája, mire berlini emigrációjából hazatért, lényegében befejeződött. A huszas évek közepén már egy megváltozott emberrel találkoztunk. Mindig derüs optimizmusát fáradt melankolikus komorság váltotta fel. Ez festői munkáin is tükröződik. A közügyek iránti érdeklődése is elcsendesült.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvki/ Budapest 1973. 123. old.

Kernstok Károly 12.

Javarészt nyergesujfalui birtokán élt, ahol néha meglátogatja egy-két festő barátja. De hiába próbálják ujkeletü zárkozottságából kiemelni. Nagy kompoziciók helyett ekkor tájképet fest. Ezeken egyre inkább közeledik a saját régi multjához, a nagybányaiak valóságábrázolásához.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiad. Budapest 1973. 124.old.

Már a tizes évek végén is-mikor a NYOLCAK saját maga teremtette csoportjából kivált-látszott némi visszakanyarodás pályáján.Ezt akkor uj utkeresésnek tartottuk,mely azért,lassu,azértóvatos,mert tulságosan elfoglalja politikai és közéleti szereplése.

Vezéralakja volt az impresszionizmuson tulhaladó törekvéseknek,amelyek uj elveket és uj formákat hoztak a magyar müvészetbe.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Budapest 1973. 126.old.

Kernstok Károly

1917-es Ziállításáról
vélé írás a 236-240.-oldon

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

Kemstol Károly

„A Zutató művészet" c. előadása
a Nyugatban jelent meg (1910 I. 95-99.o)

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
676old.

Kernstok Károly

A Tréje tömörült fiatal művészek alapítottak 1909-ben a Nyolcak nevű csoportosulást, amely 1912-ig működött Közös Kiállításuk 1909, 1911, 1912-ben volt.

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp Magvető 1974 626. old.

Kernstok Károly

Müvei szerepeltek a Nemzeti Szalon önálló épületének megnyitó kiállitásán /1907/

Fülep Lajos:A müvészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.1974 Magvető 189.old.

Még kezdő korából vanegy hagyományos eszközökkel ,de érdekesen megoldott képe,az Agitátor.Munkácsy Sztrájk-jával együtt ez az első kép,amely x szocialista témáju a magyar müvészetben.De mintha Kernstok egész életprogramja is benne rejlene.Feladatának látja és vállalja,hogy szellemi vezére legyen annak a festői csoportnak,amely az impresszionizmussal szembenállva hirdeti a haladóbb müvészetet.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973

1171old.

Először a MIÉNK kiállitásn kezdi maga köré csoportositani azt a fiatal gárdát, akikből önálló életre hivja a NYOLCAK müvészcsoportját. Kernstok nem jutott tovább a polgári radikalizmusnál. A köré gyült csoporttal és a haladó értelmiség szélesebb körével megértette, hogy a köréje gyült müvészek és uj müvészi céljaik, eszközeik mellett nekik, az uj értelmiségnek kell kiállniuk.

Bálint Lajos: Ecset és vész, Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973 118.old.

A NYOLCSAK művészete iránt valóban egyre tágabb kör érdeklődött, s mindenekelőtt az a közönségréteg, mely éppen a Galilei Kör a Huszadik Század, majd később a Nyugat köré csoportosult. Mindez Kernstok propagativ és szervező érdeme volt. Ő hozta össze azt a nyolt, kivételnélkül tehetséges embert arra az emlékezetes kiállitásra. Volt bőven része jó kritikában és sikerben.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973 118.old.

Kernstok Károly

A József köruti Baross Kávéházba járt Gulácsy Lajos,Kernsotk Károly,Márffy Ödön és Gara Arnold,aki főleg rézkarcaival és uj,érdekes diszletterveivel keresett uj megoldásokat. Ami a diszlettervezést illeti,a színész Kürthy György és Márkus Lászkó is megkezdték eredményes képzőművészeti müködésüket.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Bp.1973. 21.old.

Keresztúr Károly

Kernstok Károly

A Világ szerkesztőségének szomszédságában az Abbázia Kávéházban a festők közül Rippl-Rónai, Kernstok Károly és Márffy Ödön volt gyakori látogató.

Bálint Lajos :Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiadó Bp.1973.41.old.

Kertatok Károly.

Kernstok Károly

Üvegtero (ablak) a Schüffer villában,

nem.

Magyar Aktivizmus 1973 Pécs

Kernstok Károly

Üvegablaktervek a Schiffer-villákra

1910–11 520 × 430

Magyar Aktivizmus 1973 Dés

Kernstok Károly

a Magyar Pósta nov.-ben újabb képző-
művészeti sorozatot ad ki, a XIX.-XX. sz.
festett üvegablakait mutatja be. –
a debreceni megjelenése részére árpádot és
hét vezérét festette meg, mely a 4-Ft.-os
címleten látható. (említve)

Vas Tibor: Filatéliai lúrek.

Békés m. Népújság, 1972. nov. 5.

Kernstok Károly, Jestő

Megemlítve.

Egy évszázad tizenkét napja
L. Nagy Zsuzsa: (6) A béke oázisa 6.

Nemzetiszabadság, Bp 1972 nov. 14.

Kernstok Károly, festő

Mellszobrát a Margit-szigeti
Művész-sétányon helyezik el.

—: Milyen új szobrokat állítanak fel
Budapest terein? 9.

Népszabadság, Bp. 1972. [illegible] 23.

Kernstok Károly

A Képzőművészeti Szabadiskolán tanított

1916 őszén Egry József-fel együtt.

Egry breviárium - Veszprém 1973. 181 p.

Kernstock Károly

Neve említve.

Heitler László: Vedres Márk 13p.

Kerstock (!) Károly

A szerző apjának szenvedélyes ismerőse volt.

Gyula Gábor: Képző művészeti emlékeimből; Magyar Hírlap, 1970. IV. 4. 22. l.

Kernstok Károly

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán szerepelt műve.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 évf. 8 sz. 4p.

Kernstok Károly

1912-14 között Kaposváron kiállítást rendezett.

Bernáth Aurél: Kisebb világok – Bp. 1974. 36p.

Kernstok Károly

„Tíz magyar festő" c. kiállításon részt vett

Kaposváron.

Kernstock Károly

Gróber Margit mesterezért említve.

Népszava, 1974. febr. 22. 102 évf. 44 sz. 4p.

Kesztok Károly

A „Nyolcak" tagjaként említve

Népszava, 1974. máj. 19 102 éf. 115 sz. 8 p.

Kernstok Károly

portréjáról Székely László fényképezte. 37 p. reprodukció.

Dávid Katalin: Fotó Székely László. Budapest, 1968. 79 l.

Kepmstok Károly

a nagy jelentőségű Nyolcak művészeti-
port vezető" művésze.

Dávid Katalin: Foto Szekely Endre.

Budapest, 1968 791

130

KERNSTOK KÁROLY, festő

Martsa Alajos, neves esztergomi fotóművész otthona-mely nek falain Kernstok, Derkovits, Rippl-Rónai, Márffy, Szőnyi. Barcsay Jenő alkotásai függnek, az elmult évtizedekben a város kulturális életének egyik központja volt. 117.o

DÉVÉNYI IVÁN: Martsa Alajos fotóportréi 117.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

…ármapi Hyszág — 1917.
689. p.

…rváth: Kunstel a
…lemalmatálmis forrada-
…már = Entergom Évlap-
…jai, Annales Strigoni-
…ensar 196. Bpp 1969.

Fieber H: H modern
és a pappság — Ko
nemle 1908.
szálint Zoltán: A
emel = Ahon

A Művészház és
műrészet jövője
1913. I. 3. n

Hollósy Simon
M.M.M. Évkönyv

Ferenczy K. 1

M.M.M. Évk

Baross M. Nagy
nyilatkozata

Kunis 19

Kerusztal Károly

Lovasok a vízparton, 1911., repr.

A Nyolcak és Aktivisták
magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok

Amikor Kernstok Károlyt és Berény Róbertet letartóztatták, Márffy Ödön sikeresen járt közbe felszabditásukért.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973. 161 .old.

Kernstok Károly

Kernstok is azon kivételesek közés tartozott, mint Rippl-Rónai és Berény Róbert, aki, mint egy kisebb birtok örököse, anyagi zavarok nélkül indulhatott el pályáján.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973. 156.old.

Kernstok Károly

Kernstok nyergesujfalui birtokán dolgozhatott hosszu ideig Márffy Ödön.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvk. Budapest 1973.

155.old.

Kernstok Károly
festő

Mértalás

---: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. augusztus - 46. oldal

Kernstok Károly, festő

Megemlítve: Petrov-Vodkin nal kapcsolatban.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvemle – G. Karginov .... 1108–1111.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

—: Borbnyik Sándor nyolcvan éves

7.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 3.

Kernstok Károly, festő

Interjú Bortnyik Sándorral: nezetettel említi Kernstokot.

— "A realizmus híve, vagyok M. 8.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 22.

Kernstok Károly, látta

Rajz:

Repr.

Kernstok Károly: Nőrablók

[Utólsó - belső - borító]

JELENKOR, Pécs, 1972. február XV/2.

Kernstok Károly, festő

Neve a Modern Magyar képtár (Pécs) plakátján.

— : A pécsi képzőművészet kistükre (14)

285-288.

JELENKOR, Pécs, 1972. március

XV/3.

Kernstok Károly, festő

Szerepel az albumban.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kislexikon
– Magyar festészet..... 548-553.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Kerustok Károly, Jestő

Megemlítve. (Telepy K.: Tájképek ....)

— : Új könyvek

1574.

XXVIII

Élet és Tudomány, bp. 1973. aug. 17.

33.

Kernstok Károly

Neve emlére.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. Bp. 1973. 17 p.

Kernstok Károly

Kezdeményezésére 1902-ben Szolnokon is létre-
jön a művésztelep.

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 15p.
Bp. 1973.

Kernstok Károly

Neve említve.

Heitler Leopold: Vedres Márk 5p.

Kernstok Károly

Neve említve.

Heitler Károly: Vedres István Gp.

Kernstok Károly

Őszi napfény az erdőben. 1922. olaj, lemezpapír,
73,5 x 100 cm. 1929 ből a M. Nemzeti Galéria
tulajdona. (mines repro.)

Telepy Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 18 kép.
Bp. 1973.

Kemstok Károly

Neve Egry visszaemlékezésében említve.

Egry breviárium – Veszprém 1973. 136 p.

Kernstok

Lanitvanya volt Szenes Árpád.

Nagyvilág

Magyar Hirlap 1971/276 Pold.

Kernstok Károly, festő

Gráber Margit mellett volt pályakez-
désénél.

Nagy Zoltán: Képek és emlékek 7

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 1.

Kernstok Károly, festő

Kiállít Lipcsében.

– : Szerelmi álmok Máltán 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 5.

Kernstok Károly, festő

Dec. 23-án, születése 100. évfordulója alkalmából megkoszorúzzák sírját. (Farkasréti temető.)

— : Hír

K.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 14.

Kernstok Károly, festő

halálának 100. évfordulója
alkalmából kiállítást rendez
műveiből a Nemzeti Galéria.

— : Hí —

10.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 20.

Kernstok Károly, festő

Születésének 100. évfordulóján meghonosították sírját a Farkas-réti temetőben.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973 dec. 23.

Kernstok Károly, festő

Szerepel a tárlaton

↓

(h.m.): Anyaföld és művészet

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. dec. 14.

Kernstok Károly, festő

Szerepel a Műcsarnokban.
(Fiúakt c. műve.)

R. Gy.: Anggyalföldi műbírálat

7.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 11.

Kernstok Károly, festő

Kivesen dolgozott Szolnokon.

– : A szolnoki művésztelep kiállítása
Szentendrén 8.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 22.

Kerustok Károly

fesső

Kerustok Károly nővérének

volt Dechovits Gyula.

Brestyánszky Ilona: A proletársors . . .

Nők Lapja, 1973. december 8-16 oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok Károly „Szines leány-
fej" a kiállitás egyik legszebb
műve.

Szabó Julia: Muzeumi séták.
Müvészet, 1973. november - 12.oldal

Ifj. Kernstok Károly

Párizsban készült rajzai az apa halálát követően a budapesti és a vegyesújfalusi kapatékból mint Kernstok-munkák jutottak be a gyűjtemények be.

Apa nap fia? – Műgyűjtő, 1971/3. sz. 37. l.

Ifj. Kernstok Károly

Táncoló női aktjának jelsése jobbra lent: Páris K, balra lent Ch. Kernstok 924. Az írásmód, alá-írás megegyezik egy tőle származó fénykép dedikációjával (de a nér után jun [junior] olvasható).

Apa vagy fia? – Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Ifj. Kernstok Károly

Azok a lapok, ovnelyeket eledéig az apának tulajdonítottak (jobb alsó sorokban megnyílt K, párizsi keltezés, 1923-ból vagy 24-ből származottak), a fiú munkái.

Apa vagy fia? Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

Kernstock Károly

Festményei a Galéria új szerzeményei.

Kádár Márta: Új szerzemények a múzeumakban.

Nógrád, Salgótarján, 1941. jún 2.

Ifj. Kernstok Károly

Táncoló női akt, tus, 1924
Álló női akt, tus, 1923

Művészet, 1971/3. sz. 37. l.

Ifj. Vernstok Károly 1.

1919 őszén az apjával együtt emigrált, és előbb Berlinben, majd Párizsban telepedtek le. A fiú Berlinben iskolába járt, Párizsban – ahová 1923-ban költöztek – festett és rajzolt.

Apa nagyfia? – Műgyűjtő, 1971/3. sz. 36. l.

2.

Ifj. Kernstok Károly

Külföldön külön műterme volt. Klasszicista felfogásban mintázott, Párisban mozgalmas, lendületes rajzokat csinált. ~~Ülő nőiaktja~~ Az apa Ülő női aktja időben közel van a fiú 1928-as és az Ernst Múzeumban bemutatott rajzaihoz.

Apa vagy fia? – Mügyűjtő. 1971/3. sz. 37. l.

Kernstok Károly

Nyergesújfalusi kávza szerepel Czóbel Béla egyik
1913-as alakos tájképén.

Horváth Béla: A Kovács-gyűjtemény mesterművei; Műgyűjtő 1972/4. sz. 16. l.

Kernstok Károly

Vontató hajósok c. akvarellje a jelzett gyűjteményben.
Az ugyanitt található Benczúr-akvarell rokon naturalista modorban készült.

Horváth Béla: A Kovács-gyűjtemény műfestményei; Műgyűjtő 1972/4. sz. 15. l.

Kernstock Károly

A magyar pósta nov. 15.-én megje-
lent üvegfestményeket ábrázoló bélyeg-
sorozata egyes ámletén látható eve-
deti színezésben alkotása

Németi V.: bélyegsarok.
Népújság, Heves, 1972. nov. 18.

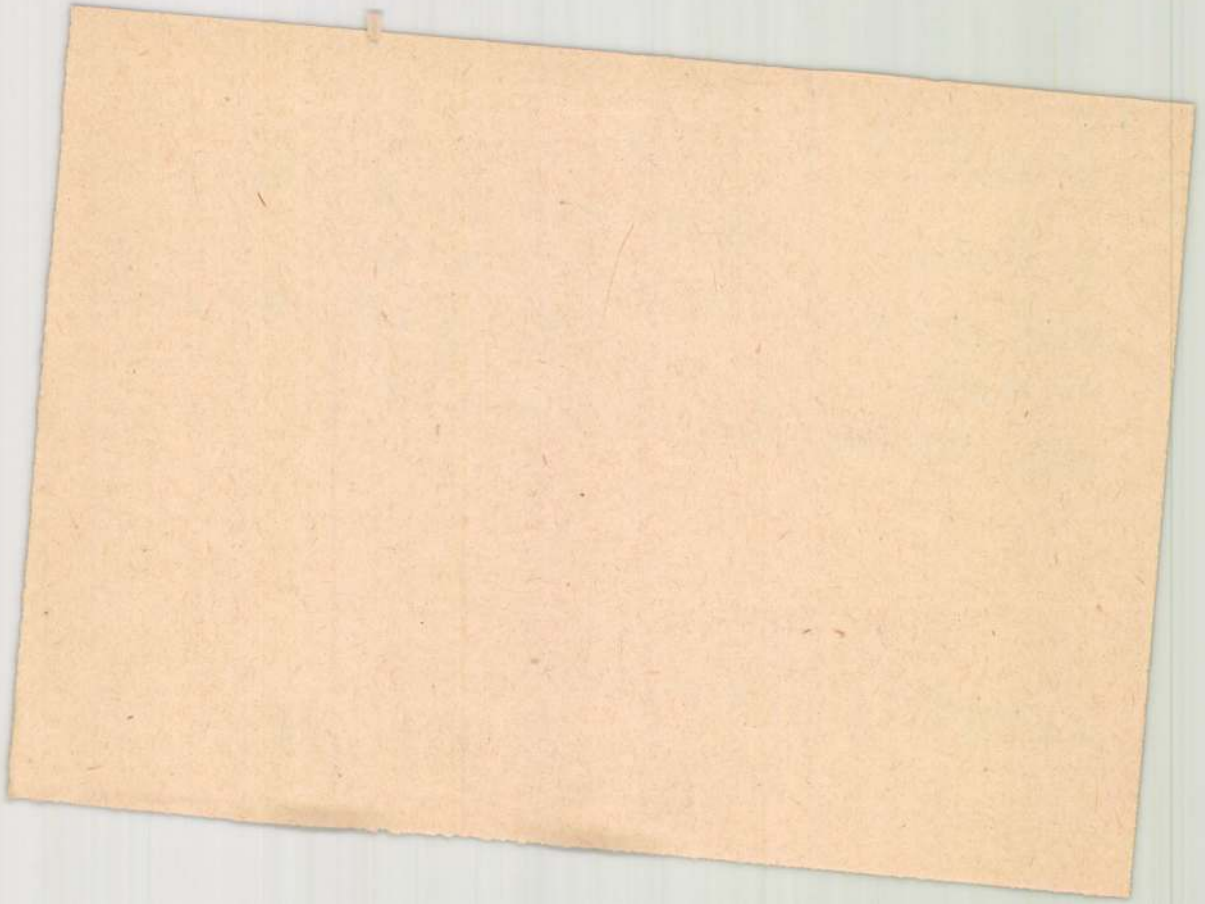

Kernstock Károly

neve emlitve

Művészettörténeti Értesitő 1972

138-140, 292, 315, 318 old.

Kerustok.

Megrendítő Krisztus-ábrázolásai hiresek.

D. I. Képzőművészet.

Vigília 1973/5 352 old.

Kernstok Károly

Két védett fényképet nem méltányoltak kellőképpen.

Engel Károly: Aukció kritika; Műgyűjtő, 1973/3.02. 56. l.

Kernstok Károly
festő

Grafikai művei szerepelnek a
múzeumban.

Romváry Ferenc: Pécs - a muzeumok városa.
Művészet, 1973. szeptember - 33.oldal

Kernstok Károly

magyar festő/1873-1940/

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 161.old.

Kerustok Károly

Műveit a 20-as években gyűjtötte Révész István.

Dévényi Iván: In memoriam Révész István; Műgyűjtő, 1973/2-sz. 64. l.

Kernstok Károly

Ferenczy Károly Détihez írt levélében (1907 április legvége) jelzi, hogy a nerimpressionisták, Czóbel Nyergesújfalun körötte fogunk csoportosulni. (A fogalmazásba hiba csúszhatott!)

Horváth Béla: Perlroth Csaba Vilmos és Bornemisza Géza ismeretlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 38. l.

Kernstok Károly

A kap közli Perlroth és Bornemissza kozzá írt levelét, melyben egy magyar és francia (Matisse, Picasso, Maillol) anyagból összeállú kiállításhoz kérik a támogatását.

Horváth Béla: Perlroth Vilmos és Bornemissza Béla ismeretlen levele; Müggyűjtő, 1973/2. sz. 39. l.

Kernstok Károly

Az 1907-ben körülötte Nyergesújfalun csoportosuló kör korábban, Párizsban jött létre, ahol többen is már évek óta dolgoztak, kiállítottak. A kör magvát ő képviselte, aki mellett Rippl és Grünwald a modern szellem korábbi fázisát jelentette.

Horváth Béla: Perlroth Csaba Vilmos és Bornemisza Géza ismeretlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 38. l.

Kernstok Károly

festő

A Nyolcak tagja.

A T. U. buhása után Németországba emigrált.

Telepy K: Mihálti Pál 8.

Képiőmű. K. 1972.

Kernstok Károlynak

a Tanácsköztársaság alatti szerepét Courbet helyzetéből analógként említi

Aradi Nóra: A párizsi Kommün és a képzőművészet.
Művtört.Ért.1971.4.sz.297-302.l.

297. l.

Kernstok Károly

-nak a Munka c. folyóiratban 1933-34-ben publikált
müveit emliti

CsaplárFerenc:A Munka-kör képzőművészeti tevékenysége
Művtört.Ért.1972.2.sz.12[illegible]-132.l.

137-138.l.

Kernstok Károly

nevét a "Nyolcak" felsorolásában említi 1911 áprilisi
Nemzeti Szalon-beli tárlatukkal kapcsolatban

Mészöly Gábor: Ujjászületésben a Nemzeti Szalon.
Budapest, 1972. 5. sz. 28-31.l.

Kerestok Károly

nevét a Nemzeti Szalon első tárlatán /1907.III.9./
felvonuló művészek közt említi

Mészöly Gábor: Ujjászületében a Nemzeti Szalon
Budapest, 1972. 5.sz. 28-31.l.

Kernstok Károly

művész, a szolnoki művésztelep alapítása iránti kérvényt 1899-ben aláírta. A szegedi múzeumban őrzött képe. Őszi munka. esetleges korábbi szolnoki tartozkodásával hozható kapcsolatba.

Rideg Gábor: Szolnoki művészet '72

Alföld 1972/6 49old.

— **Kernstok Károly lemondott a KUT művészeti tanácsa elnökségéről.** A KUT művészeti tanácsának legutóbbi ülésén *Kernstok* Károly bejelentette, hogy a *művészeti tanács elnökségéről lemond. Kernstok* lemondása művészi körökben feltűnést keltett.

Kernstok Károly

Megkérdeztük a kitűnő művészt, hogy *miért mondott le a KUT művészeti vezetéséről?*

— Lemondásom lényeges oka az, — mondotta *Kernstok* Károly — hogy *vissza akarok vonulni minden művészetpolitikai szerepléstől.*

— Mégis, talán volt valami közvetlen oka is a lemondásnak?

— *Ilyen közvetlen okok gyakran adódnak.* Végeredményben azonban lemondásom elvi oka az volt, hogy *minden közéleti mozgalomtól távol akarom magam tartani. Csak a műteremben akarok a művészettel foglalkozni.* Továbbra is megmaradok a KUT tagjai sorában. Több művészi egyesületnek vagyok a tagja, ezek között van a KUT is.

Egyelőre még nincs döntés arról, hogy ki lesz majd *Kernstok* Károly utóda a KUT művészeti vezetésében.

1929. III. 17.

népszerű és közkedvelt színészpart elárasztották a jókívánságok tömegével.

** **JÖN A CSÖSZ!** Péntek délután mutatta be a *Fővárosi Operett Színház* dr. *Komor* Gyula *Jön a csösz!* című gyermekdarabját és az előadás keretében ünnepelték a szerzőt, akinek most van 40 éves jubileuma. Nyílt színpadon zajlott le az ünneplés. Először *Kubinyi* Imre parlamenti főigazgató mondott üdvözlőbeszédet. Utána *Fodor* Oszkár a Dunántúli Közművelődési Egyesület nevében, *Harsányi* Zsolt a Szerzők Egyesülete, *Faragó* Ödön a Színész Szövetség és *Géczy* István a Színész Egyesület nevében beszélt.

, VARIETÉK ÉS MOZIK MÉNYEI

gyobb sikerű vígjátéka: a *Varázsfészek* illesztődik be újra a játékrendbe. Most vasárnap délután (mérs. helyár): *Én és a hugom.*

* **A szezón két nagy sikere a Magyar Színház műsorán: »Agglegény apa« és »Ida regényes«.** Az *Agglegény apa*, a Magyar Színház szenzációs új vígjátékának sikere előadásról-előadásra nagyobb lesz. A darab ragyogó jóhíre, ami az egész várost beölti, emeli az előadást, a színészek jókedvét, még ragyogóbbá teszi a produkciót a közönség előtt, amely már előre azzal az érzéssel ül be a Magyar Színházba: »Most fogom az idei legjobb víg-

XII.

1910

Méltóságos

K. Lippich Elek

miniszteri tanácsos urnak

Budapest.

Lapokból olvasom nyergesujfalusi magányomban, hogy pesti postáját nem továbbitják, hogy Ön, tanácsos ur, hozzám is intézett nyomozó levelet. Hozzászoktam, hogy minden levélre válaszoljak, s igy éri Önt is ez a tisztesség. Ön ellen nagy elvi kifogásaimat évek óta mindenütt, s legutóbb is kétszáz müvésztársam előtt hangoztattam. *Nem kis panamákkal, de sokkal nagyobb jelentőségü elvi bünökkel vádoltam Önt.*

Ön a magyar állam expozitura s mint ilyennek legnagyobb büne a magyar müvészek tervszerü lealázása: — ujabb nyilatkozata is bizonyitja. Vádoltam rossz müvészetpolitikával is: — a nagy elkeseredés igazolja.

Nyergesujfalu, 1910 dec. hó 8.

Kernstock Károly.

épelméjűnek talált embert is be lehet vinni a szanatóriumba, ha a családja akarja.

Be a szanatóriumba!

Dréher Ignác idős, vagyonos ember. Ez év elején a munkában megőszült kereskedő megroppant. A kimerültség következtében beteg lett és be-

Kollektív szemlélet és művészet

Kernstok Károly a „Porond" első számában „Petronius? — Nem!" című cikkében azt a kérdést vetette föl, hogy az egyre terjedő kollektív szemléletnek vannak-e és milyen összefüggései a művészetekkel, ezek közt is elsősorban a festészettel. A fölvetett kérdés élénk eszmecserét váltott ki képzőművészek és kritikusok köreiben, amelyeknek néhány kiváló képviselője most a „Porond"-ban a következőkben szól hozzá a kérdéshez:

Berény Róbert

Műalkotásoknak szellemiségi, érzelmi, intuitív-inventív, vagy formálásbeli tartalmuk van, egybeolvadva mintegy ötvözetben, egymástól nem elkülöníthetően. Az értelem egymagában nem teremt, hanem az ízléssel párosul és bíráló aktivitásában a művészi tevékenység javát szolgálja — ameddig a bíró szigora nem kerül jótakarása fölibe. A művészi tevékenységnek hajtóereje kettős: kifejez és közöl. Utóbbi magában foglalja a társadalmiságot. A cselekvő szempontjából minden érzelmi feszültségének kipattantása egyúttal az érzelmének kifejezése is, ami viszont a másik személynek csak az akcióba való beleérzése révén jelent közlést. A gyermek beleképzeli ákom-bákomaiba ábrázolásait, mik azután másoknak felismerhetetlenek. Mennél inkább alkalmazkodik fejlődése folyamán emberi környezetének színvonalához, értsd értelmi és érzelmi megkötöttségeihez és konvencióihoz, annál inkább találja meg a társadalmilag kialakult közlési jeleket, miáltal „művészi" kifejezésében egyre közelebb kerül a többi ember megértéséhez. Eképpen minden műalkotás bizonyos mértékben kifejezésbeli konvenciókkal él, a receptív személlyel mintegy közös platformra helyezkedve. (Ám, ha a konvenciók túlsúlyba kerülnek, akkor ez már a kifejezés átütő erejének, a mű értékének rovására megy, mert a műalkotástól megkívánjuk, hogy a kifejezés ősi forrásából merítsen és ősi formáival is éljen.) A művészi tevékenység ezek szerint nem kizárólag „individualisztikus", hanem eo ipso társadalmi, másszóval „kollektívisztikus" is.

A művészet ilyen értelemben vett kollektívisztikus volta azonban nem azonos azzal a „kollektivista" követeléssel, mely a kollektívizmus tartalmának művészi kifejezését igényli. Ha a művész a kollektívizmus szellemétől csontja velejéig át van hatva, akkor a műve is ezt a szellemiségbeli tartalmat fogja sugározni magából. De nem lehet értelemmel meghatározni, hogy miben és hogyan jelentkezzék ez a tartalom. Minden, a művészi tartalmakétól eltérő természetű eleve megfogalmazott követelést viszont a művész is, a műve is, mint idegen testet kivet magából. Ám azok a művészi tartalmakéval azonos természetű tartalmak, melyeket a művész asszimilált magában, sohasem gátolják művészi tevékenységét. A megkötöttség ténye tehát nem feltétlen gátja is egyúttal a művészi tevékenységnek. Melyik festőnek nem volt már vágya egy épület valamelyik felületét képpel befödni, hol az épület „szellemén" túl a formátum, világítás, distancia és az abszolút méret adottságaival — mennyi

Porond, 1933. febr. 7.

megkötöttség! — számolnia kell. És ki nem ismeri az arcképrendelők „idealizálási" követelését, a hízelkedésre kényszerítést, ami az olyan művész művészi tevékenységét, kinek jellemétől a hízelkedés idegen, kis hatásfokúvá nyomorítja, ha már csírájában meg nem fojtja.

A korai keresztény idők festője a templom meghatározott helyére festette a Megváltót s képéről az aszkézis és áhítatos alázatosság áradt, korának ezen kollektív szellemiségtartalma, melynek spiritualisztikus mivolta a másnemű szellemiséggel való keveredést szinte kizárta. Munkácsy a „Krisztus Pilátus előtt" képén — a maga korának materialisztikus-realisztikus szellemiségében egy átszellemült forradalmárt és egy történelmi jelenetet festett illusztratív ábrázolásban, a keresztényi szellemiségtől teljesen idegenül. A korai keresztény időkben festett képnek még a csendéletszerű részletéből is több áhítatos keresztényi szellem árad, mint pl. Max Klinger Krisztus-alakjából. A képen a művésznek — s benne a korának — szellemisége manifesztálódik, függetlenül az ábrázolatok tárgyi jelentésétől.

Az individualista korszellem annakidején érdeklődéssel fogadta az extravagáns festészeti megnyilatkozásokat, jóllehet ma már, túljutva a festészetnek ezen a fejlődési szakaszán, tudjuk, hogy az nem különösképpen az európai ember szellemiségére, hanem inkább a XX. század elejének szellemiségére volt jellemző. Ha az ilyen természetű megnyilvánulásokat történetesen rendeletekkel letiltották volna, a művek abban az esetben is létrejöttek volna, hiszen a korszellemet nem lehet elsikkasztani: egy társadalom a kora szelleméből épúgy nem bújhatik ki, mint ember a bőréből.

A legnagyobb művészi szabadság idején is festenek rossz képeket, mint ahogy megkötöttségben is alkottak már nagyszerűt. Csak azok a megkötések válnak a művészi tevékenység herélőivé, melyek a *művészi tartalmakétól idegen természetűek*. És egyre megy, akár a kollektívizmus, akár az individualizmus szent nevében hoznak dekrétumokat, ha ostobaságban fogantak. Mert csak a butaság okozza a bajokat, ha lovat kapott maga alá.

Gerő Ödön

A fölvetett kérdést kihámozom burkából, a filozófálásból. Az a lényege, hogy mi köze, van-e köze, a művészetnek a társadalomhoz, a világ folyásához, az életjelenségek közt való összefüggésekhez. A kérdés megfordítható: mi köze a társadalomnak, a világ folyásának a művészethez? Mennyire érdekli?

A világ érdeklődése a kor műveltségében nyilvánul, a korok műveltsége pedig logikai, etikai, esztétikai, gazdasági és fizikai összetevők eredője. Az a kérdés, hogy a művészet melyik komponensbe kapcsolódik bele s hogy annak a komponensnek mekkora része van a sommázásban. A művészetről azt tartják, hogy utánzó ösztönnek, játékos kedvnek vagy erőfölöslegnek megnyilvánulása. Hozzátehetjük az áhítatot is. A pátosz, a művészet egyik energiája, az erőfölösleg és az áhítat szintézise, az utánzó ösztön és a játékos kedv inkább a művészi naivitást élteti. A népművészet például utánoz és játszik. Másolása utánzás, játéka valóságokkal való játszadozás. Ezzel az utánzásával és ezzel a

játékával naturalista és stilizáló a művészet. A naív népművészet és a művészi személyiség.

Mi köze a világnak az egyes ember, a művész, a személyiség pátoszához és naivitásához? Csakis annyi, amennyire rezonál rájuk. A rezonancia pedig együtthangzás. Melyik is a kor műveltségének uralkodó, túlsúlyban levő összetevője, a logikai-e, az etikai-e, a gazdasági-e vagy a másik kettő: ezzel a domináló összetevővel kell azoknak a művészeti energiáknak együtthangozniok.

Amikor a világ gondok és kétségek közt, lehetőségektől való félelemben él, a műveltségnek nem az esztétikai és nem az etikai, hanem a logikai és gazdasági összetevői kívánják azt a rezonanciát. És nem az utánzó ösztön és nem a játékos kedv e kor művészetének forrásai, hanem a művész erőfölöslege és áhítata. Erőfölöslege, amellyel a művész különb, mint a vele egy társadalomban élők és áhítata, amelyet a világgal való együttérzése és az a tudata kelt benne, hogy kifejezést tud adni annak, ami a többinek tudatában vagy tudatalattiságában él. Az ilyen kor művésze csakis akkor modern művész, ha ennek az erőfölöslegnek és áhítatnak értelmes megszólaltatója. Mert ahhoz, hogy a művészethez a világnak köze legyen, kell, hogy a világ megértse.

A rezonáncia megértésből és megérzésből fakad. A gondok és küzdelmek, a társadalmi problémák és konvulziók korában csakis a megértett művészet mehet modern művészet számba. Voltak korok, — a reneszansz korszakai is közéjük tartoztak —, amelyekben a rezonanciához elégséges volt a megérzés. Az olyan modernség, amely csakis a művész játékos kedvét, formák, kifejezésmódok változásában telő játékos örömöt fejezi ki, nem lehet annak a kornak igazi, véréből való modernsége, amelynek műveltségi összetevői közt a logikai és a gazdasági összetevők az uralkodók.

Az erőfölöslegnek ellenkezője, az elfojtott erő is művészeti forrás: amikor az elfojtott erő erjed, hogy felszabadulhasson, amikor ki akarna törni, de nem tud, amikor ettől az elfojtottságtól az egyes ember és a társadalmak lelkülete szenved.

A szenvedés szenvedélyt formál, a szenvedély pedig pátoszt. Az erőfölösleg művészete bátor, vakmerő, vérmes, optimisztikus, de az elfojtott erőé rejtelmességekben bújkál. Amaz uralkodik a formán, emez birkózik vele. Olyan műveltségi korokban, amelyek az esztétikai, az etikai és a fizikai összetevőket uralják, az erőfölösleg is, az elfojtott erő is beérheti a pusztán egyéni megnyilvánulással, a művész személyes kedvtelésének vagy vágyakozásának megszólalásaival, de olyan korokban, amelyeknek műveltségében formálólag érvényesül a gond, a kétség, a jövőtől való félelem, a művész erőfölöslege vagy elfojtott ereje csak akkor érdekli a világot, ha művészete és a kor műveltsége, akarásai, szenvedései rezonálnak egymásra.

A művészeti modernségek a korok műveltségéből fakadnak, kell tehát, hogy a műveltség alkotó és domináló összetevőinek megfeleljenek. A modernség nem lehet játék, amikor a világnak nincs se kedve, se tehetsége, se módja a játékhoz, de lehet és legyen áhítatnak és erőtudatnak nyilvánulása, amikor a kor szenvedve vágyakozik és műveltsége a katasztrófákat kerülgeti. Körülbelül ez az egymáshoz való köze a művészetnek és a társadalomnak.

Hermann Lipót

A mai politikatudomány szerint az a tény, hogy az államberendezkedések államdiktatúra formái felé haladnak (baloldali kommunizmus vagy jobboldali fascizmus, vagy az államszocializmus más fajtája) — történelmi szükségszerűség, amely minden ágálással szemben törvényszerűen bekövetkezik. E berendezkedésekre aztán (rendszerint forradalmi úton) liberálisabb államforma következik, melyben az egyén szabadsága nagyobb s ekkor individualitását szabadabban élheti ki. Mindezeket a tanokat a mult példáiból merítjük. Nekem az az érzésem, hogy sok adat hamis, sok adatot pedig a történelemírók vagy filozófusok olyképpen alkalmaznak, ahogy az nekik a teóriáik szempontjából megfelel.

A kérdés most az, vajjon a művészetre is állanak-e ugyanilyen megmásíthatatlan törvények. Vajjon megállapítható-e a multból egy kollektív művészet, mely váltakozik az individuális művészettel?

A mai művészettörténeti bölcselő hajlandó az indusok, egyiptomiak, ógörögök, a bizánciak s a gótikus templomépítők művészetéből egy kollektív művészetre következtetni, mert a társadalmi célkitűzés, melynek szolgálatában a művészet állott, akkoriban kollektív jellegű és főleg, mert a művészek, kik a remekműveket létrehozták, ismeretlenek maradtak. De mit kezdjen a *Királyok* könyvében előforduló *Hiram* nevű művésszel, aki Tirusból származott s „teljes vala bölcseséggel, értelemmel és tudománnyal, hogy tudna csinálni mindenféle mívet rézből". Ez a művész aztán csodálatos alkotásokat hozott létre, melyek apróra le vannak írva, amelyekből azonban, sajnos, semmi sem maradt meg. De fel van említve a Bibliában *Bésaléel* is, aki a pusztában vándorló zsidók számára is művészi munkát végzett a frigyláda megalkotásával. E két művésznek nagyszerű *propaganda* jutott s így *egyéniségük* megmaradt a késői kor számára bizonyítékául annak, hogy a kollektív célkitűzés ellenére is a művészi produkció egyéni.

A művészet egyaránt szolgálatában áll mindenféle államforma vezetőjének s urának, valamint a szabad államforma demokratikus polgárainak is. Messziről, a történelmi elvonás szemüvegén át kollektívnek hathat, amit a művészek zseniális egyedei s kevésbé zseniális utánzói, segítői alkottak, távolról a kor stílusa egységnek tünhetik. Bizonyára törvényszerűség uralkodik *művészetükben* is. De az az érzésünk, hogy a mult idő hiányos és kevésbé ismert adataiból nem tudjuk annak fejlődési és változási törvényeit végérvényesen megállapítani, főképpen annyira, hogy jövő alakulásaira is következtethessünk. Egyének és egyéniségek teremtik a művészetet s ha támadnak is akadályok (akár politikaiak vagy gazdaságiak) — el nem alszik a művészet lángja soha, csak időnként pislákol.

Lyka Károly

Ha a kérdés az, vajjon a mai művészet ama termékei, amelyek a legszélsőbb avant-garde alkotásai, egyéni vagy kollektív művészetet jelentenek-e, akkor vizsgálatunknál legcélszerűbb a képzőművészetet legérzékenyebb, mindenre legfürgébben reagáló technikáját, a festészetet venni szemügyre. A festészet hajlik leginkább a kísérletekre: a súlyos

anyagtömegekkel dolgozó szobrászat rendesen tisztes távolságban követi. Az építészet pedig, amely a legnagyobb tömegekkel dolgozik, voltaképpen nem is telivér képzőművészet, hanem külön, autonóm világ.

Vannak-e a mai festészetben olyan jelenségek, amelyeket a kollektivizmus hatásának eredményeiként foghatunk fel? A kollektívizmus szó hallatára bizonyára mindenki az orosz szovjetekre fog gondolni, mint amelyek ellentmondást nem tűrő módon igyekeznek megvalósítani a kollektív gazdasági rendet s megteremteni a „kollektív lelket". E szovjetek festészetét azoknak a gyüjteményeknek révén ismerem, amelyeket a velencei nemzetközi kiállításokon szoktak bemutatni. Fel kell tennem, hogy miután a szovjetek velencei pavillonját maguk ezek a szovjetek látják el maguk-kiválogatta képekkel, azok valóban jellemzik a „kollektív lélek" festészetét. Az eddigi kiállításokon azonban a szovjetek pavillonjában semmi olyast nem láttam, amely eltérne a Párizs—berlini legújabb képírástól. Legfeljebb azt mondhatnók, hogy ott általában kisebb tehetségek sáfárkodnak a műhelyekben, mint Nyugaton.

Ha a kollektívizmus e tipikus kohójából nem kapunk olyasmit, ami az odavaló különleges helyzetet és lelkületet a nyugati művészettől messze eltérőnek jellemezné, felvethetjük azt a másik kérdést, vajjon nem található-e úgy a keleti, mint a nyugati avant-garde festészetében az a kollektívizmusból levezethető vonás, hogy egészen a nagy tömegeké s valóban a tömegek szájaíze szerint való, nekik szóló? Ebben a tekintetben a tapasztalat azt mutatja, hogy az avant-garde művészete igazi élvezői, felfedezői, pártolói a nyugati szalónok sznobjai voltak s hogy ma is vajmi csekély visszhangra talál a műbarátok szűk körén túl. A tömegnek ez a művészet érthetetlen, minden film-gicces jobban tetszik a legszélesebb rétegű közönségnek, mint az avant-garde legtehetségesebbjei. Helytelen volna tehát azt állítani, hogy az avant-garde eltalálta a nagytömegek hangját, belekapcsolta magát annak érzelmi és értelmi világába. Legalább is *ma* ez a helyzet.

Kérdés, ne azt értsük-e a kollektívizmus hatása alatt, hogy az avant-garde képeiről elmaradoznak az egyéni vonások, az individualizmus e fontos jegyei?

Ennek a kérdésnek tisztázása nem nehéz. Maguk az avant-garde művészei adják meg reá a választ. Mert ők éppen azokat a festőket ismerik el a legkiválóbbaknak, a vezető mestereknek, akiknek művein legfeltünőbbek az egyéni tehetség jegyei. Ezzel maguk is elismerik az egyéni művészet felsőségét és szentesítik azt a régi tapasztalatot, hogy az egyéni intuició erejében rejlik a művészet egyik alapvető értéke.

Naív emberek általában fontosnak tartják a felvetett szempontból, hogy vannak festők, akiknek a képein szegény emberek nyomora, bánata, szenvedése szerepel. A művelt olvasó előtt nem kell rámutatnunk arra, hogy e tematikus elem révén a jelzett képek egy lépéssel sem jutottak közelebb sem a „proletárművészet"-hez, sem semmiféle kollektívizmushoz.

A magam tapasztalatai alapján, amelyek esetleg hiányosak lehetnek, arra a meggyőződésre jutottam, hogy „kollektív művészet" ma nincs. Lesz-e egyáltalán s ha igen, minő alakban fogja a kollektívizmust kifejezésre juttatni, az már nem a megállapítás, hanem a jövendőmondás kérdése.

Régóta megszoktuk, hogy a művészet szakadatlanul változik és hogy e változásokra jelentékeny befolyással van a kor, amelyben a művész él, nevelkedése, az általános művelődési és gazdasági helyzet, minden, ami őt körülveszi. Az összetevők száma, amelyek reá hatnak, szinte végtelen. De bármily eszközökkel boncolják ki és takarják fel ezeknek az együtthatóknak tömegét: egy más, merően eltérő erő feltevése nélkül nem magyarázhatják meg kielégítő módon a stílusváltozások okát és értékét. Ez a más erő pedig a művész veleszületett *egyéni* tehetsége. Meg vagyok győződve róla, hogy valamennyi komponens közt ez a legfontosabb.

Petrovich Elek

A művész, mint minden ember, gazdasági indivíduum is és ebben a minőségében a gazdasági élet rendjének és változásainak éppen úgy alá van vetve, mint bárki más. Ha a gazdasági élet kollektív irányban halad, akkor a művészek is természetesen ebbe az irányba sodródnak — mint gazdasági alanyok. Más kérdés azonban, hogy *mint művész* hogyan áll a kollektívizmussal szemben a festő, szobrász stb. Azt hiszem, a művészetben az egyéniség uralkodó jelentőségét semmiféle gazdasági rend nem fogja megdönteni. S nem is szabad ezt tennie. A nagy és erős egyéniség a művészetben a legfelsőbbrendű jelenség. A komoly és erős művész mindenkinél több joggal mondhatja magáról, amit Ady Endre mondott: „Vagyok, mint minden ember, Fenség — Titok, északfény, idegenség". — A művészet legnagyobb alkotásait az egyéni teremtőerő hozta létre, ideértve még a középkori dómokat is, mert ezeket sem lehet valamely központi tervező és irányító szellem nélkül elképzelni. Természetes, hogy az ilyen nagyszabású vállalkozások sokak együttműködését s így sokaknak egymáshoz alkalmazkodó, egymásba illeszkedő, fegyelmezett munkáját teszik szükségessé. Ez azonban csak természetes kooperáció, amilyenre a modern életben is számos példa van (parlament, opera stb.). Lehet, hogy a jövőben gyakoribb lesz az ilyenféle munka s akkor többször lesz szükség kooperációra, de ez más, mint az egyéni teremtőerő szabadságának, vezető szerepének kérdése. A nagy emberi szellemek teremtőereje a legnagyobb és legdicsőbb emberi erő és semmiféle gazdasági alakulás nem lesz elég erős ahhoz, hogy ezt az erőt kikezdje és vele a művészet lényegét megtámadja.

Réti István

Ádám: Mit is mondtál előbb, fiam nekem?
Tanítvány: Hogy lényegében semmit nem fogok fel.
Ádám: No látod én sem, — s hidd el, senki más.
(Madách.)

Kollektív művészet? Kollektív szemlélet? Azt hiszem hibás szavak, téves meghatározás arra, amiről szó van. Tévesen alkalmazzák e megjelölést a középkor művészetére is. Kollektívizmus, individualizmus

politikai, szociológiai fogalmak. A művészetre nem illenek pontosan. Legalább is az első semmiképp. Kollektív művészet, kollektív szemlélet nincs, nem lehet.

A művészet fogalma, ha konkrétumra vonatkoztatjuk, a műalkotások összességét jelenti. A műalkotás a művész lelki terméke, a művész pedig: egyén. A műalkotás mindig a művész önkifejezése, akkor is, ha a művész „korának gyermeke".

A művészet nem játék, nem dísz. A művészet kifejezés. Kifejezni annyi, mint gondolatunkat, érzésünket közölni. Művészileg kifejezni pedig annyi, mint szuggerálni, parancsolni, uralkodni. A művész a műalkotáson keresztül közli, amit látott, érzett, gondolt, képzelt. És úgy közli, hogy mások elképzelését, érzését, látását a magáéhoz kényszerítse. Szuggerál. Minél nagyobb mértékben sikerül ez, annál nagyobb a művész.

A kollektívizmus szervességet jelent. Egymással kapcsolatos, egymást kiegészítő munkásságot. Ami sok példányban hozza létre ugyanazt, az nem kollektívizmus, hanem csak tömegtermelés. Aminthogy a bacilluskultúra nem organizmus.

Ha a társadalom fejlődése ma a kollektív, egymást kiegészítő munkára való berendezkedés irányába mutat is, ez lényegileg változtató befolyással a művészetre nem lehet. A műalkotás mindig egyéni szellemi munka marad, bármily sok közös jellemvonást mutasson is egy-egy korszak művészete. A művészetet a tehetség termeli ki. A tehetség pedig az egyénben van.

A művész szemlélete, érzése, gondolkodása természetesen találkozhatik s rendesen találkozik is, kora szemléletével, gondolkodásával. Ez az azonos életkörülményeket, azonos műveltséget jelenti csupán. A műveltség, vagy amint műveltül mondani szokás: a kultúra, organikus tény, kollektív szellemi munka eredménye. Művésznek lenni pedig műveltségi állapot, csak természetes tehát, hogy a művészi szemléletben s a műalkotásban részes tényező a művésznek a primair lelki tartalmai s diszpozíciói mellett a kultúrája is, amely a kor hatása alatt áll. De ez nem jelenti az egyéniség megszünését. A műveltség közös lehet, de a szemlélet s ennek a kifejezése, a művészet mindig egyéni marad, legalább is amíg ez a szó azt jelenti, amit eddig.

A társadalmi berendezkedés, a műveltség változhatik. A falanszter az egyén magakifejezését egyidőre meggátolhatja, a művészet szünetelni fog, de megszünni soha. Amíg az ember él, amíg eszmél, amíg van, akinek ezt megmondhatja, addig művészet is lesz és újra lesz. Mert a művészet nem puszta műveltségtermék, hanem primair szellemi életnyilvánulás.

Kernstok Károly

A gazdasági élet kollektivizálására irányuló törekvéseknek a művészettel való összefüggéseit tisztázni fontos föladat. A legtöbb kollektivizálásra hajló író és gondolkodó szerint tudniillik, a termelési eszközök köztulajdonbavételét a szellemi átnevelésnek kell megelőznie, melyet minden kollektivizáló politikus diktatórikus eszközökkel is kész végrehajtani. E tekintetben semmi különbség nincsen kommunisták és államszocialisták között. Mindketten tagadják a művészet öncélúságát s lét-

jogosultságát csak úgy ismerik el, ha politikai törekvéseik szolgálatába áll.

Ismeretes az a párbeszéd, amely Lenin és a között a német orvostanár közt folyt le, akit Berlinből vittek Lenin betegágyához. A professzor a betegszoba ablakából egy kockákból és kályhacsövekből álló szobrot pillantott meg s kérdően tekintett Leninre.

— Igen, — felelte Lenin — ez az „Eszme" szobra. Ronda úgy-e? De mi a forradalmat végig akarjuk vinni s a gazdasági élettel együtt a szellemet is át akarjuk formálni. Arra pedig ez is jó.

Ez abban az időben volt, amikor még az egytagú ütemes líra, a kubizmus és az abstrakt festés egyeduralmát hirdették Oroszországban minden eddigi művészettel szemben. Azóta a gazdasági téren az orosz kommunizmus államkapitalizmussá lett, a szellemi átnevelés pedig oda jutott, hogy amint mondják, az Eremitagban Lionardo, Rembrandt és az impresszionisták reprezentatív alkotásai szebben vannak rendezve, mint a Louvreben, a világirodalom klasszikusait pedig visszaengedték az orosz lélekhez, amelynek ismét szabad gyönyörködnie Shakespeareben és Danteban. Nem tudjuk, az orosz kommunizmus olyan erősnek érzi-e már magát az államhatalom nyergében, hogy nincs szüksége többé a szellemi átnevelésre, vagy hogy amint ismét amerikai tőkével termel és porosz militarizmussal imperializmust csinál, azonképpen a kockákból és kályhacsövekből alkotott „Eszme" szobrok szellemformáló erejéről is lemondott.

Mindezek ellenére nálunk az értelmiség körében és a sajtóban is nagyon sokan még mindig a kollektívizmus valamely formájú eljövetelétől várják a megoldást, vezető politikusok pedig még mindig csak annak a művészetnek létjogát ismerik el, amely kész e gazdasági átalakulásra irányuló politika támogatására. Mindenki kelet felé néz, mintha igaz volna, hogy „ex Oriente lux", holott a föld forog nyugatról keletre. Nyugatról, ahol a demokrácia és szabadság napja kelt föl, amely annyi fejlődést hozott a gazdasági világnak s annyi káprázatos kincset a szellemi élet számára.

Az államkapitalizmus nagyszerű boldogságáért érdemes-e kelet felé fordulni? Warum in die Ferne schweifen? Nem vagyunk-e mi is már nyakig az államkapitalizmusban? Az áru- és pénzforgalom megkötöttsége, az állami üzemek fölszaporodása, a trösztök és kartelek mindenhatósága, a szabad verseny lekötése, a bürokrácia földuzzadása, a szabad pályák kamarai szervezettsége s a szabad mozgást korlátozó intézkedések hosszú sora nem-e az államkapitalizmus rendszerének lerakott oszlopai, amelyekre máris föl van építve a kollektív élet?

Ennek a szemünk előtt lefolyó átalakulásnak gazdasági eredményeiről ítéletet mondani nem tartozik az itt fölvetett kérdés gondolatkörébe, ha akármilyen szembeszökő is a gazdasági élet leromlása s bármily fájdalmas is az a szellemi elsatnyulás, hogy kultúremberek olyan nagy számmal vágyakoznak az egyik kollektív rendszer csöbréből a másiknak vedrébe. Itt nem is erről, hanem arról van szó, hogy a kollektív törekvésnek mi az álláspontja a művészetek kérdésében s hogy hova vezet az a fölfogás, amely szerint minden szellemi életnyilvánulásnak, tehát a vallásnak, a filozófiának és a művészeteknek is csak akkor

és annyiban van létjogosultságuk, amennyiben valamely kollektivitásra alapított politikai és gazdasági rendszernek agitációs eszközeivé válnak.

Machiavelli a középkori fölfogással szemben, amelynek a vallás volt mindene, államainak végső célja, összes intézményeinek közös kútfeje, azt tanította, hogy a vallás csak instrumentum regni s hogy a vallást az ügyes államférfi csak azért tartja tiszteletben, mert „a vallásos népet könnyebb kormányozni". Nem-e ugyanez a gondolat az, amely most a művészetet megfosztva öncélúságától, a politikai propaganda eszközévé akarja lesüllyeszteni?

Aki eleven példán akarja megérteni, hogy ez a fölfogás hová vezet, elég, ha például a szabadságtéri szobrokra gondol, amelyeknek csak azokra van lelkesítő és felemelő hatásuk, akik különben is át vannak hatva azoknak az eszméknek igazságától, amelyeknek hirdetésére e szobrok hivatva vannak s akik nélkülük is a világtörténelem példátlan igazságtalanságának tartják, amit a trianoni béke követett el Magyarországgal. Kérdezzenek azonban meg egy idegen, külföldi embert vajjon ezek a szobrok felébresztik-e benne a lelkiismeretet, a haragot, amelynek pedig föl kell lázadnia minden igazságosan érző emberben egy fejlett műveltségű nemzetet ért példátlan gonosztett miatt. Nem volna-e meg e szobroknak kívánt hatása akkor, ha a l'art pour l'art igazi szépségeit sugároznák magukról, vagyis ha elsősorban a művészi szempont vezette volna alkotóit? Politikai vagy bármely ideológiai cél érdekében művészetet irányítani nem lehet, amivel nem azt mondjuk, hogy bizonyos alkotásokban nem nyilatkozhatik meg egy kor szelleme, egy társadalom reménye, vágyakozása, öröme vagy fájdalma. Azt sem állítjuk, hogy ne lehetne bennük bizonyos kooperáció, hanem azt, hogy ez sohasem lehet valamely műalkotás lényege. Mert a lényegnek mindig a l'art pour l'art szellemének kell lenni, amely a legkülönbözőbb történelmi korszakokban alkotott művekben mindig a legfejlettebb szellemiség kifejezője. Ur és Suza, Thäbe vagy Mykéne műalkotásaiban nem a bennük kifejezett erkölcsi vagy politikai ideológia érdekel bennünket s nem ez avatta őket az emberi szellem nagy értékeivé, hanem az a művészi szellemiség, amely a legkülönbözőbb korok és fajok emberiségét az „Ember" nagyszerű principiumának részesévé tette általuk. Demetriusz, a városostromló, akinek minden város elfoglalásánál az volt az első dolga, hogy egy szobor vagy kép védelmére még a harci hevület legnagyobb lobogása közt sem feledett el őrséget állítani, nagyon jól tudta ezt. Tudta Timur Lenk is, aki Delhi elfoglalásakor őrséget rendelt ki a művészek lakta városrész védelmére és tudta Napoleon is, aki Mantovát azért mentesítette a hadisarc fizetése alól, mert kétezer évvel azelőtt a város közelében született Vergilius. Valamennyien az öncélú művészetet védték.

A művészet semmiféle társadalomszervező vagy alakító rendszer szolgálatában nem állhat anélkül, hogy a művészetben levő szellemiséget, a múló nemzedékek és változó ideológiák felett álló szépséget és igazságot ne rántaná le magához az időszerűség mulandóságába. Bármily megváltó erejűnek tartsák is a tömegek vagy azok vezetésére hivatottak az államkapitalizmust vagy más kollektív gazdasági rendszert és bármennyire át legyenek is hatva attól a gondolattól, hogy rendszerük

megváltó ereje érdekében a diktatórikus parancs módszerét az emberiség nem nélkülözheti, a művészetet soha sem tudják semmiféle ideológia szolgálatába kényszeríteni. Az államról vagy társadalomról lehet az a fölfogás, hogy az öncélú. De a művészet bizonyosan az. Két öncélú dolog azonban sohasem lehet egymásnak alárendelve.

A mult tenyerén

Lázongó, fiatal csontjaimban
Féktelenkednek a tüzek és lázak.
Iramlásra-kész inamat feszíti,
Izgatja, üzi a huszonöt évem.

Megcsókolni a tüzes kályhát,
Dalolva hágni a parázsló szénre,
Sohse habozni, sohase várni,
És sohase nézni, mi lesz a vége!

Igy hirdeti az egyik, ifjabb ösztön,
Amelyik bennem még csak huszonöt éves:
De biztosabb, de bölcsebb, s már erősebb
A másik, az ősi.

— Vigyázz, ember, vigyázz a csontjaidra.
Porhüvely vagy, — de szellem is, de lélek.
Nem tür az élet bosszulatlanul
Ellentmondást: várj, amig minden hang majd
Egy dalt dalol benned, s egy lesz a szándék.

Várj és ügyelj. Féktelen csontjaidra
Rakj féket, szellem. Hallgass, lélek
Négyezer év bölcs tapasztalatával
Dúsan telitett vérednek szavára.

Bátorság kell a türelemhez: várj még.
Hősiesség a lemondáshoz: várj még.
Tenyerén tart a Múlt: várj és légy bátor,
Méltó a multhoz, s érett a jövőre.

Biró Vera.

Kernstok Károly

Művészet, Budapest 1974. Nr.

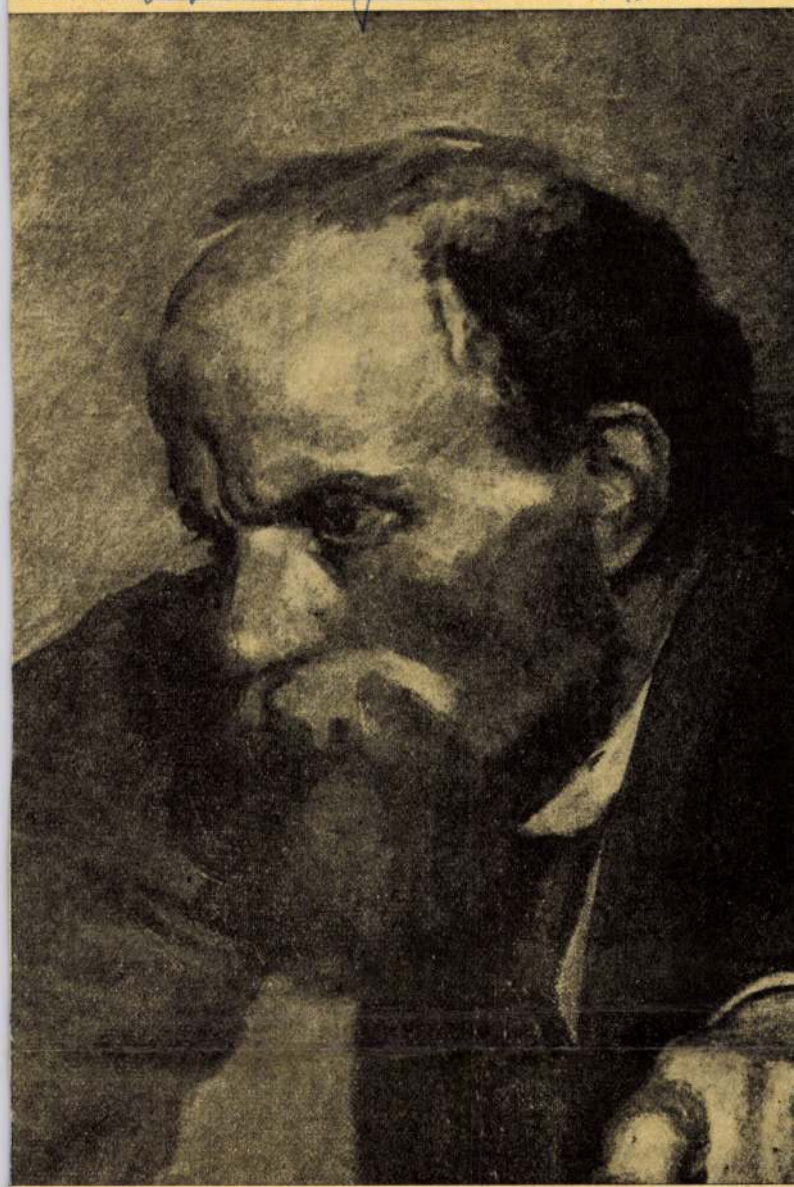

Kernstok Károly: Az agitátor alakja az „Agitátor egy gyár kantinjában" című képből, 1897

KORNISS DEZSŐ

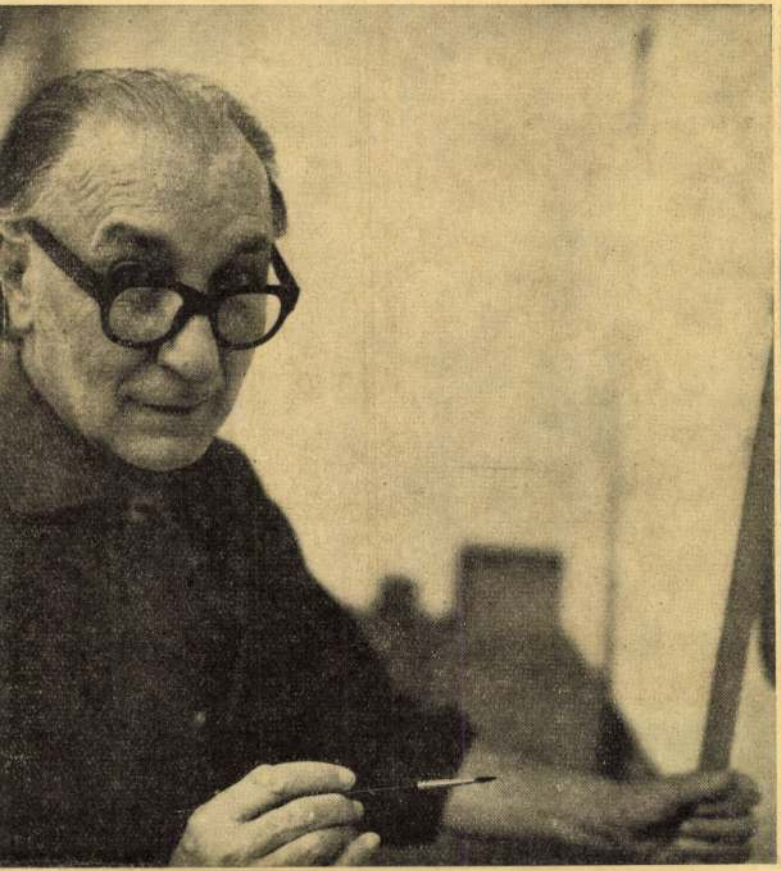

Korniss Dezső önmagáról

eljegyezte Székely Zoltán (1960–62)
Művészettörténeti Kutató Csoport Adattár)

KERNSTOK KÁROLY, festő

A tanácsköztársaság bukása után az ellenforradalom bünö
nek n ilvánitotta, s mint forradalmárt előbb az esztergom
börtönbe, majd a kőbányai gyüjtőbe záratta. De a börtön n
nem törte meg. Tettéért vállalta a felelősséget. Mikor ba
rátai segitségével kiszabadult, önkéntes számüzetésbe men
110. old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105. old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Sziven találta a hir, hogy Oroszország a futurizmust, mint müvészeti irányt állami- elismerte müvészetének és Moszkvában a kockákból és hengerekből megszerkesztet "Eszme diadalát"-el is állitották.-Kernstok a futurizmusna kiméletlen birálója volt. De megrázta a hir a prolekkultosokról és a müvészet pártirányitásáról. 112.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
185.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Már 1913-ban kimutatta,hogy a futurizmus az impreialis
ta butzsoázia művészete,már régen megfejtette a futuriz-
mus igazi tartalmát,s megsemmisitő bírálatban részesitet
azt.Kiábrándultan fordult el Szovjet-Oroszországtól,
ahol ebben az időben a futurizmus egyre nagyobb teret kez
dett nóditani. 112.old.

HORVÁTH Béla: Kernstok a demokratikus forradalmár
185.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem volt szocialista, bár annak eszméi termékenyitő hatással voltak művészetére, magatartására. Társadalmi és művészeti eszméinek kialakitásához a polgári radikális szabadgondolkodásból és antiklerikalizmusból merített, amelyhez, mint sok más kortársa, Párizsban jutott.
108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A megélénkülő politikai harc hatására cikkeiben, a 30-as évek elejénaz uralkodó osztályokat művészetpolitikai kérdésekben keresztül támadta, tiltakozva a művészi szabadság korlátozása vagy egyoldalu kezelése ellen. Tiltakozásul 1934-ben távolmaradt a Műcsarnok tavaszi tárlatáról.
113.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlanjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

1934-ben távolmaradt a Műcsarnok tavaszi tárlatáról. A Népszavának nyilatkozott: "Igenis, távolmaradok erről a tárlatról, hogy ezzel is kifejezzem tiltakozásomat a művészi szabadság eltiprása ellen és hogy felsóresszem a tétovázókban a művészi szabadság védelmének gondolatát.
115.old.

KORVATH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

1934-ben a Népszavában: "Szívesen látjuk az államot, mint képvásárlót, mint a nyomorgó művészek támogatóját, mint a fiatal tehetségek felkarolóját, de tiltakozni kell az ellen, hogy avatatlan részről bürokratikus szellemet korlátozzák, vagy egyoldalúan kezeljék a művészi szabadságot".
113.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A 30-as években szinte egyedül állt abbeli véleményével hogy a formalizmus, a stilusujitás, a különféle müvészeti áramlatok a társadalom betegségével függnek össze-nem sor rolhatók az esztétikai szellem által vezetett szépmüvészetek közé, hanem oly müvészi irányzatoknak kell tekinte nünk, amelyek idegen ideológiák bűvkörébe jutottak. 114.old

KORVATH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár 105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Osztályjellegét tekintve az ő művészi szabadsága polgári demokratikus szabadság volt. Példaképen Franciaországot, Anliát, a semleges országokat idézte, ahol az élet emberi, érdemes élni, ahol a gondolatok és érdekek egymással surlódnatnak, egymást kiegészithetik, letompithatják, ahol éhhalál, számüzetés, kényszermunka ismeretlenek. 114.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KAROLY, resto

Ami a pártos művészetet illeti Pél[illegible] tette Lenint. Bár egyik korlátját az képezte, hogy a szabadságot, a művészi szabadsá got is, bszolut értelemben fogta fel, s minden k kisérletben, melynek célja a művészeti irányitás volt, "diktaturát" látott. 112.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a dekokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Abból a helyes következtetésből, hogy a művészet rossz irányitása a művészet fejlődésének kerékkötőjévé válik, azt a helytelen következtetést vonta le, hogy semmiféle irányitásra nincs szükség s ezzel a kispolgári anarchista ták elméleti szinvonalára süllyedt. 112.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNS TOKMKÁROLY?festő

KERNSTOK KÁROLY,festő

Nem volt szocialista,s a Szovjetunio vélt és valódi hibái megrémitették,kiábránditották.Ez később oly szakadékká mélyült,hogy áthidalásról nem lehetett szó.A Szovjetunió a szocializmus gyakorlati csődjét jelentette számára,elvesztését egyben onon tavlatainak is. 112.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a dekokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Emigrációjának felesége halála vetett végat 1925-ben. Hazatérését ugy engedték meg, hogy szabadlábon hagyása mellett a bünvádi eljárás lefolytatása végett köteles a királyi ügyésznél jelentkezni. Az ügy elavult, de a rendőrség megfigyelés alatt tartotta.. 112.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom folyóiratai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Látta,hogy az "izmusok",azok lényeges eleme a szabályok, a dogmák,az elméleti kötöttségek odavezetnek,ahova az akadémiák halalos unalma.A zürzavarból nem az "uj művészetet"tartoota kivezető utnak.-"Nem modern,hanem jó művészetre kell törekedni"-tanitotta. 114.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom művlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Kernstok Károly

Üvegablak kompozíció, p. alv.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Szekesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Tanulmány Keresztelő Szt. János hoz
p. tus, toll

A Schiffer villa invegfestmény terve
karton, temp.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Szekesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Lovas, p. tus.
Férfiakt lóval, p. tus, toll

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Alttanulmány, p. tus
Lovesok a vízpárton, p. tus, tall

A Nyolcak és Aktivisták köre
Szekesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Férfiakt, p. tus
Lovas, p. tus

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Két férfiakt, p. tus
Férfiakt, p. tus, toll

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Fiúakt, 1911. lp. o.
Lovas kompozíció, o. v.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Gröbel Béla Képmása, o.v.

Lovasok a vízparton, o.v.

A Nyolcak és Aktivisták Köre

Szélesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

cikke: Képzőművészeti Szemle – Huszadik Század, 1914 I. 2. 222. p.

A Nyolcak és Aktivisták köre Szekesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

<u>nyilatkozata</u>: Tisza István eikkeiről
a Pesti Napló 1911. ápr. 16. sz-ban.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kosztolányi Károly

cikke: A futurizmusról –
Huszadik század 1913. 221. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Szerkesztősége, 1965.

Kernstok Károly

cikke: Rövid epilógus egy kiállításról – Huszadik század, 1913
223–224. p.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kosztolányi Károly

cikke: A mutató művészet —
Nyugat, 1910. 95–99. p.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Kiállításáról, 1865.

Kernstok Károly

cikk

(Rózsa Miklós)(Rm.): Kernstok Károly
– A Hét, 1910. I. 7. 31. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Kósa Ferkó: Kernstok Károly pál-
fordulása — A Hét. 1917. 685. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Kerekes Károly

Rónai Kálmán: Kerekes Károly —
A Hét, 1911. 339. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Lyka Károly: Kernstok Károly – Új Idők
1911. dec. 10. 567. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Lengyel Géza: Kernstok Károly – Nyugat
1912. dec. 16. 24. szám, 1668. p.

A Nyolcak és Aktivisták kora
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Körmendi András: Kernstok Károly
Ars Hungarica Budapest

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Péner Dénes József: K. K. retrospektív
kiállítása a Művészházban —
Huszadik Század, 1911.

A Nyolcak és Aktivisták Róma
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Bölöni György: Kernstok Károly - Aurórája
1911. 81. p.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Székesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

Bálint Aladár: Kernstok Károly freskója – Nyugat, 1913. I. 2. 567–568 p.

A Nyolcak és Aktivisták köre Szekesfehérvár, 1965.

Kerustól Kánely

Lovas, repr.

A Nyolcak és Aktivisták Köre
Szélesfehérvár, 1965.

Kerustal Károly

Alttanulmány, repr.

A Nyelvtal és Altivistál Szöve
Szélesfehérvár, 1965.

Kernstok Károly

11, Önarckép

12, Fiúakt (Tanulmány az Ádám és Éva c. festményhez)

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok Károly

9 Dunai táj Esztergomnál
10 Fiúarc

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok Károly

7, Államalkotók

8, Dunai táj

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok Károly

5, Akt - torzó, KK. 1922. Berlin
6, Lovas, KK.

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok Károly

3, Lovasok a virparton „KK"
4, Lovasok, 1911.

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

Kernstok Károly

1, Fiesole 900. máj. 30.
2, Férjétől, K.K.

A Nyolcak és Aktivisták
Magyar Nemzeti Galéria, Bp. 1961.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Münchenben feketén eltöltött két hó után Berlinbe köl-
tözött, baráti körben élhetett. Ez "Európát" jelentette. A a
földkerekség legutálatosabb városa, München után. "Amilyen
undok csak egy kispolgár lehet, olyan; féltia hasát, félti
a saját lelkét, nehogy valahogyan valami uj gondolat ods
beférkőzhessen magát." - Így jellemezte München. 111. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
165. old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Mikor tiltakozott a hivatalos művészet és művészetpoli
tika ellen,ugyanakkor élesen támadta a formalista forra
dalmaskodó művészetet is.E kétirányu harchoz nemcsak
éleslátás,de merészség is kellett.A vége az lett,hogy
teljesen elszigetelődött.Kevesen ismerték fel,hogy mind a
hivatalos művészet,mind az álforradalmi irányzatok is,
a magyar művészet pusztulásához vezetnek. 113.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Ha figyelemmel kisérjük a futurizmus utját, láthatjuk ugyan, hogy müvészileg alkotásai jelentéktelenek, de mégis hatásosak voltak, hisz a diadalmas fasizmus hivatalos elismerésével tüntette ki müvészeit, s azt a futurista prófétát, aki első manifesztumaiban a reneszánsz müvek elpusztitását vette programmjául, kinevezte a szenátus tagjává"
114.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szavai: "Hittem és hirdettem a népjogokat, az emberi szabadságot, faji, vallási, nemzetiségi különbség nélkül. Művészi vizióimis kaposolatosak voltak azzal a fejlődéssel amelyben a művészek, a háboru előtti korszakban, a háboru és háboru utáni élet lelki és mentális alakulása hirnoke inek kényszerültek lennia történelmi fejlődés törvényszerüségének és kényszerüségének hatása alatt." 106. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105. old

Esztergos évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

"egy szabadszellemü társadalom, ahol a legjava gondolko
dás otthonos, ahol a legjava müvészek adják a legfinomabb,
és legmélyebb lélekemóciókat, ahol a szabadkutatás köze-
lebb viszi az emberi észt az Istenség misztériumához,
ahol a nagyobb kritika nem türi a pénzüzleteket, ahol re-
mény van egy feltörő és fejlettebb uj generációhoz..."
Ez az ő elgondolása. 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
108.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Csak akkor nyult ecsethez, mikor érezte magában a "Daimon"-t. Igy jött létre a "Szocialista agitátor".c. müve is. És sok más is, mind más, egymástól eltéró, vagy ellenkező mü, de nem lehetett kitérni hatasuk alól hiánni kellett nekik. 105.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960 xx 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Csak akkor nyult ecsethez, ha érezte magában a "Daimon"-t
Igy jött létre az "Urvacsora"c.mü is. És sok más is, mind
más, egymástól eltérő, vagy ellenkező mü, de nem lehetett
kitérni hatásuk alól, hinni kellett nekik. 105.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Csak akkor nyult ecsethez, ha érezte magában a "Daimon". Igy jött létre a SZILVASZEDÓK"c.müve is. És sok más is, mi mind más, egymástól eltérő, vagy ellenkező mü, de nem lehe tett kitérni hatásuk alól, hinni kellett nekik. 105.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár 105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960 Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A lendület, amely a forradalom előtt jellemezte, vesztett erejéből. Az önkéntes szkivetettség nyomorusága, az ellenforradalom nyomasztó sulya, emberi, müvészi elszigeteltség ge, sulyos betegsége magyarázzák lecsendesulését a két háboru között. 106. old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár 105. old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960xx 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Csak akkor nyult ecsethez,ha érezte magában a "Daimon"-t
Így jött létrea "LOVASOK" c.műve is.És sok más is.,mind
más,egymástól eltérő,vagy ellenkező mű,de nem lehetett
kitérni hatásuk alól,hinni kellett nekik. 105.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szavai: "Nagyon boldog és büszke vagyok arra is, hogy mintegy husz év előtt, amikor még annyira tudatosan nem láttam, mint ma, a művészeteknek a társadalom életével és fejlődésével való kapcsolatát, részt vettem belső kényszerek hatása alatt, olyan társadalom-politikai mozgalmakban, amelyek szükségét és helyességét az idő igazolta.
106.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

NEM CSAK MŰVÉSZTÖRÖ? POLITIKUS? GONDOLKODÓ? és gazda. Nagy tettek vármányosa, kinek minden vágya elsősorban festői képi kifejezésre, kivánkozott. Csak akkor nyult ecsethez, ha érezte magában a Daimon"-t, ilyenkor azután dolgozott mig képbe nem zárta, hogy hizelegjen vagy megdöbbentsen, éljen és hasson. 105. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár 105. old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Ha nem érezte magában a "Daimon"-t, azt hitte élni sem é
demes. Innen ezek a nekilendülések, s nem egyszer tradikus
megrokkanások, a lázas munkakedv vagy az ódongó semmit-
tevés. Belső kényszer üzte kifejezni önmagát, érzelmeit,
gondolatait s mert emberi kérdések foglalkoztatták, mély-
ségesen emberi lett művészete is. 105.old

MORVATH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nehéz megrajzolni e nagyszerű embernek, kiváló művésznek igazi alakját. Élet, művészete hirtelen fordulatainak mély megrázkódtatásainak sodrában, ellentmondásaiban mélyén nehéz megtalálni és nyomon követni azt a mindig jelenvaló egységet, mely annyira sajátja. 105.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Emberi és művészi nagysága abban áll, hogy felismerte korának történelmi jelentőségét: a polgári demokratikus forradalom szükségességét. Annak aktív harcosa volt s a bukáskor, sem börtönben, sem emigrációban nem tagadta meg azt.
106.old

MORVATH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalomért
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A szabadság jelszavát hangoztatva a haladás, a szocializmus irányában dolgozott. De ze a magatartás 1919-hez képest visszafelé tett lépés volt. S ha nem is volt szocialista, örökét mégis a szocialistákra testálta. Halálos beteg volt, mikor Sugár Andornak megvallotta: "Ti, Ti vagytok az én örököseim, az én folytatóim". - 114. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok, a demokratikus forradalmár
105. old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

A"nostalgie de Paris",mint minden nagyszerü müvészt,őt is a világ fővarosába vitte.Nem állt meg féluton:Münchenben.Nekik is,mint Rippl-Rónainak egy,az egész világot háttérnek érző centrumba kellett mennie,hogy azzá fejlődhesse amivé lett.Oda kellett mennie,ahol megtalálhatta önmagát.
109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

München nem volt az a hely,-ahol felszabadulhatott vi
déki kötöttségeiből,ahol megkapta a gondolat szabadságát
a hivő szellemet,a fejlett módszet,ahol megtanulhatta a k
fejezési formát,mellyel saját víziói tálajizü magyarsága
érzéseit mások számára is hozzáférhetővé tudta tenni.
109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Párizsban nyiltak ki szemei, történt meg művészetének nagy szineváltozása, eszmélt annak tudatára, hogy mondanivalóit München nyelvén nem mondhatja el, s itt tudta meg a titkot, hogy: ~~művészet csak saját~~ xxxxxxxxxxxxxxxxxx művészetet csak saját élt élményeiből meríthet. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar 105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

1922-ben mondja: "Aljas és politikus a polgárság. Csak az üzlet, ez az egyetlen hite és idológiája. El kell, hogy pusztuljon." - 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Baráti kapcsolatok füzték Szabó Ervinhez, Adyhoz, Kun Bél
Szamuelli Tibor, Vágó Béla, vendégei is voltak a z akkor
Nyergesujfalun dolgozó mesternek. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, lesto

A Tanácsköztársaság Direktóriuma ,a szinte teljesen kommunista írjarból álló,legkivételesebb szabad iskola vezetésével bizta meg. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar 105.old

Esztergom Évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Itthon elfogató parancsot adtak ki ellene, a Művészeti egyesületekből kizárták, később a a magyar követségek közreműködésével külföldön is megfigyeltették. Elhatározta, hogy nem jön többé haza. 111.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár 105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A magyar urakkodókörök rossz művészetpolitikájátszakadat
lanul ostorozó művész a polgári demokráciát és a proletár
demokráciát is ugy fogta fel, mint az abszolut szabadság
megvalósulását, ahol megszünik minden irányitás. 112.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Nem uj művészet,de egész élet-és izlésrend kialakitása
nak szükségességét hangoztatta,ahhoz pedig szabadság kell
"Szabadság a tanulásban,a versenyben,az alkotásban"-hang
tatta. 114.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A polgári demokráciák helyzetét e oldalúan és elfogultan látta, árnyoldalaikról nem vett tudomást. Az eseményeket és jelenségeket nem a proletariátus, hanem a polgári demokrácia álláspontjáról szemlélte, s ítélt meg. 114.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
108.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kernstok tudta, hogy a forradalom polgári forradalom és tudta azt is, hogy a polgárság egyedül képtelen követeléseinek érvényt szerezni, a forradalmat végrehajtani, mert történeti szerepének nem volt eléggé tudatában.
106.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradlmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

-- --

A szabadgondolkodást és egyházellenes éget ő is olyan pontnak tekintette, ahonnan kiindulva nemcsak a klerikalizmust, nemcsak a müncheni, műcsarnoki akademizmust, de radikálisan fel lehet számolni minden feudális maradványt, amely utját állja a polgári fejlődésnek. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A francia polgári radikalizmus felszabadító hatása mellett nyomot hagytak művészetén a szocializmus eszméi is. Európai műveltségével magába olvasztott minden ideát, melyről azt vélte, hogy közelebb viszi politikai, művészi céljaihoz. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kivánta a nagybirtokok felosztását. Erre inkább politikai okokból lett volna szükség. "Nincs demokrácia addig, amig rendi nagybirtok v n. "Gazdasági és birtok demokracia előbb s abból fog kifejlődni a szocialis demokrácia. Ezért nem voltam hive Kun Bélának"-irta. 110.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem jutott tul polgári demokratizmusán, Ezt művészete és művészi magatartása mutatta. A diktatura alatt sem tagadta meg önmagát, megmaradt a polgári kultura és művészet vall vallójának, ebben a szellemben dolgozott, s vezette nyerges ujfalusi iskoláját. 110.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A polgári demokratikus forradalom érlelődésének ideje jelentette azt a politikai, társadalmi légkört, amelyben Kernstok megszólalt, melyből élményeit meritette, melyek művészi és politikai eszméit meghatározták. 106.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szavai: "Egy szövetségese van csak a polgárságnak, a többi dolgozó osztályok. Együtt dolgozni a rendi a rendi uralom ellen, ha kell a munkásság forradalmi eszközeivel is: ez a a közeli napok történelmi jelentősége.". 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem volt szocialista, a munkásmozgalom eseményeit a polgá
ri radikális szemével nézte, de ha kellett, együttműködött
a szocialistákkal, sőt a kommunistákkal is, a jövő érde-
kében. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A munkásosztállyal való fegyverbarátyságát nem pillana
natnyi ötlet, diktálta. Tudatosan fordult hozzájuk, bennük
látva a a Demokratikus forradalom fő erejét, vágyai tel-
jesedésének biztositékát. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY,festő

Ha nyergesujfalusi szabadiskolája körül volt is érzékenykedés részéről,nem eredményezett a Direktóriummal való olyan összeütközést,mint például Berény esteében.
110.old.

KORVATH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai,Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Pesten még mindig kommunista mindenki, aki nem tart velük a butaságba és gazs.gba. És tényleg értem is ezeket a letört katonatiszteket, megrémült grófokat, emberevő papokat, jellemtelen gaz....kat, hogy félnek minden olyan mentalitástól, ami az ő sötét birodalmukat veszélyezteti..."
Károly Kernstok. 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Gvülölte a Schlauch Lőrinceket, a Tisza Istvánokat, a rel
di parlamentet, melynek "kórsága, ez a központi mérgezés kö
közéletünk minden szervét megjárta". Itt a tehetség nem ju
jut a maga helyére, ez nem is érdek, itt a művész a benne
rejlő nagy értékeket nem tudja felszinre hozni, mert min-
dig utjában állanak. 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

A kevevek közé tartozott, akik Ágyval az élen radikálisan szembefordultak a rendi Magyarországgal. és számbavéve a uj történelmi erőket, a polgárság mellet a munkásosztály gyökeres változást akartak népi, nemzetiforradalommal. Demokratikus forradalmat, amely elsöpri a feudális nagybirtokosok uralmát. 108.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Miért türi a polgárság ezt a folytonos becsapást, vagy koldusnak való nagyvelűségét?- kiált fel: Nem kell a polgárságnak a feudálisok anyagi, szellemi morzsáiból élnie. Küszöbölje ki, vesse ki testéből azokat a renegétokat, kik megtagadva apáikat, árulói a polgárságnak s közvetitői az alamizsnának".- 106.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmar
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem tért ki a kor, a nemzet nagy kérdései elől. A forradalmár biztonságával erejével és egyértelműségével adta meg igenlő vagy tagadó válaszát. Mert forradalmár, a festészet Ádyja ki a demokratikus forradalom legszékségébb hadállásaiból küzdött a társadalmi s művészeti haladás ért. 105.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem szakitott radikális eszméivel. Hajlott a szocializmus felé, de 1919-es működése nem ment tul a radikalizmuson, bár, mint a dir którium tagja részt vett a nyergesujfalusi plébánia épületének iskolai célra való "elkommunizálásában Védte a falut a csehek támadása ellen, 1920-ban a szovjet ausztriai, magyarországi, stb. győzelét remélte. 109.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

---

22. kép. - Kernstok Károly. /Zachariás Sándor felvétele/.
107. old. Fekete repr.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105. old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

KERNSTOK KÁROLY, festő

Helyét-hazatérve-öt év után, nehezen találta meg. Jobbára nyergesi birtokán élt, nem törődve művészettel, a rajta kívül álló élettel. De lassan megjött alkotókedve, Pestre költözött, bár belekerülve újból a város vérkeringésébe, feloldódni abban már nem tudott. 1928-ban újból politizálni csatlakozott a polgári ellenzékhez, ahol már ott voltak Buza Barna, Révész Béla, Vámbéry Rusztem, Hatvany Lajos, stb.
112.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok a demokratikus forradalmár
105.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Művészettörténeti előadások a Balassa Bálint Múzeumban

Április 9, szerda délután 17 óra

MUCSI ANDRÁS műtörténész:

AZ 1919-ES NYERGESI SZABADISKOLA MŰVÉSZEI

Április 16, szerda délután 17 óra

SZABÓ JÚLIA műtörténész:

A MAGYAR TANÁCSKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETE

69.7337 Komárom m. Ny. V. e. t. Fk.: dr. Nagy Zoltán

Kerestes Károly

MEGHÍVÓ

KERNSTOK KÁROLY

és az 1919-es nyergesi szabadiskola művészei

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

AZ ESZTERGOMI BALASSA BÁLINT MÚZEUMBAN

1969. MÁRCIUS - ÁPRILIS

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

Dr. POGÁNY Ö. GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

1969. MÁRCIUS HÓ 21-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1974 MÁR 21
Kisalföld
Kernstok Károly
1021

LUKÁCS GYÖRGY:

A Tanácsköztársaság kultúrpolitikája

(RÉSZLETEK)

A kultúra területén abban a nagyon kedvező helyzetben voltunk, hogy — szocialista vagy nem szocialista módon — az egész magyar kulturális élet fel volt kavarva. Ez azt jelentette, hogy nem is az egész magyar intelligencia, de a magyar kultúra vezető rétege az első pillanattól kezdve hajlandó volt a Tanácshatalommal együtt dolgozni.

A művészetekben olyan emberek jelentkeztek, mint Gábor Andor, Balázs Béla, Reinitz Béla. Ehhez hozzáteszem, hogy a művészetek vezetését a népbiztosság által kinevezett művészi direktóriumok vállalták, és ezekben is a legkitűnőbb emberek dolgoztak. Elég, ha arra hivatkozom, hogy a zenei direktóriumokban *Bartók Béla, Dohnányi Ernő* és *Kodály Zoltán*, a képzőművészet területén Kernstok Károly működött együtt velünk, a fiatalabb nemzedékből *Berény Róbert, Pór Bertalan, Ferenczy Béni* és *Noémi*, hogy az irodalmi direktóriumban a Nyugattól egészen a fiatal, a legfiatalabb gárdáig — értem itt *Kassák Lajost* és *Déry Tibort* — vettek részt.

Amennyiben a proletárdiktatúrának a kultúra területén hatása és tradíciója van, amit folytatni lehet, az éppen a széles népi alap. Népin azt értem, hogy az ország legjobb és leghaladóbb erőit fogta össze, mégpedig úgy, hogy kísérletet tett arra, hogy egyrészt megőrizze a legszigorúbb és legmagasabb rendű szakszerűséget, másrészt elkerüljön mindent, ami a kultúra bürokratikus igazgatása felé vezet.

Jelentke

V

oda S 100-as, IB
lszámú eladó.
ron, Dózsa Gy. u.
17 órától 18-ig.

kamié, bútor el-
—vétel. Győr,
aludy u. 25., Kor-
ié.

kamié, bútor el-
—vétel. Győr,
osztás köz 6.,
a-parti piacnál.

INGATLAN

latonalmádi, Dó-
György u. 37.
ti családi ház Ba-
nra néző szép ki-
ssal, víz villany
ben, beköltözhe-
eladó. Érdeklő-
Tolner.

onnal beköltöz-
kertes családi
eladó. Érdeklő-
: Fazekas, Abda,
si u. 53.

yőrújbaráthegyen
négyszögöles ví-
dtelek termő mál-
sal, gyümölcsfák-
eladó. Érdeklő-
: Győrújbarát, I.,
es P. u. 120.

yőrzámolyon fő-
onalhoz, Dunához
el 690 négyszögöl
lnatelepítésre al-
mas kert részben
ümölcsössel eladó.
deklődés: Győr,
vendula u. 27.

né
ná
ki
Cí
pa

Kétszoba, fürdő-
szoba, konyhás egye-
dülálló ház gazdál-
kodási lehetőséggel
eladó. Sopron, Bán-
falvi u. 122.

Nádorvárosban tár-
sasház, irodaház épí-
tésére alkalmas telek
házzal eladó. Érdek-
lődés: Győr, Vécsei
u. 8.

Belvárosi egyszo-
bás, gázfűtéses örök-
lakás beköltözhetően
eladó, minden meg-
oldás érdekel. Csere-
lakást beszámítok.
Érdeklődés: Győr,
Árpád u. 7., I. 2.

Győr, Kálvária u.
37/b., szoba, konyha,
udvar mellékhelyi-
ségből álló házrész
eladó. Sóos László.
Érdeklődés: délután.

Sürgősen eladó,
Ménfőcsanak, Ki-
rályszék úton 402
négyszögöl építési te-
lek. Érdeklődés:
Győr, Felszabadulás
u. 67/a., I. 4.

Eladó 9x15 m-es
cserepes fenyőfa paj-
ta. Érdeklődni lehet:
Farád, Diófa u. 20.

Győri kétszoba-
összkomfortos, köz-
ponti fűtéses OTP
öröklakás azonnal
beköltözhetően sür-
gősen eladó. Győr,
Tompa u. 14., III.,
Edvy. Érdeklődés:
este 6 órától.

Beköltözhetően el-
adó kétszoba-étkező-
fülkés révfalui örök-
lakás. Érdeklődés:
Győr, Damjanich u.
61/a., III. em. 13.,
délután 4—7-ig.

Szoba, konyha für-
dőszobás házrész el-
adó. Győr, Bálint
Mihály u. 5., délután
3—8-ig.

Balatontól egy
kilométerre Lovason
telek eladó. Rádóczy-
né, Balatonfüred,
szívkórház.

Kétszoba-hallos
szövetkezeti lakás
eladó. Készpénz +
OTP-átvállalás. Győr,
Ifjúság krt. 103., IV.
13. Érdeklődés: dél-
után 4—7-ig.

elcserélném g
Cím: Mészáro
vánné, Hatvan
Imre u. 24., IV

Mosonmagya
egyszoba-étke
kés, összkor
szövetkezeti
cserélnék győ
sonlóra, vagy
fortosra. „Vár
pont" jeligére
adóba, Győr, T
köztársaság u.

Belvárosi,
néző háron
személyzetis,
es, erkélyes,
leti tanácsi k
tos lakást c
kétszobás k
tosra. „Már
166179" jelig
Hirdetőbe, 900
Pf. 20.

HÁZASS

23 éves, 180
gas, érettségiz
talember me
kedne hozzái
moly szándék
nyal. Le
„Várlak 1987"
re a Kiadóba
Tanácsköztárs
3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 19
Népszava

Kernstok Károly

1021

8

Kernstok Károly centenáriumán

Alighogy a szabadban való festés meghonosodott Magyarországon, a nagybányai festőiskola letelepedése után még tíz esztendő se telt el, amikor az újítók következő sorványa már túllépett az árnyalatos, hangulatos piktúra vívmányain és szerkezetesen, ritmikusan kezdett el képet komponálni. A neók, a neósok, ezek az izgatott újítók századunk elején valamiféle honi hibridet hoztak létre. Magyar hazánkban megkülönböztetett szellemi rangja volt mindannak, ami a maradi múlt, a feudális kortévesztés ellen támadt, s ezért a cézanne-ista képépítők csoportja — szándékaik és objektív érdemeik szerint — a radikális ellenzékhez tartozott. Legtöbbjében közös nevezőre jutott a társadalmi és művészeti forradalom programja. A képzőművészeti „felforgatás" élére a „Nyolcak" csoportja került, egy olyan egyesülés, mely — úgy tűnt — csupa rettenthetetlen feltalálóból állt; méltányos őket név szerint is felsorolni: *Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos.*

A „Nyolcak"-at és követőiket a leghaladóbb eszmék ihlették alkotásra, állásfoglalásra. Demokratáknak, nyugatosoknak, szocialistáknak indultak, a szó — magától értetődően — korabeli jelentése szerint, ami az alaktalan emberi együttérzéstől a munkásmozgalom vállalásáig terjedt.

Hogy politikai érdeklődésük mélyen gyökerezett tudatukban, az a 19-es Tanácsköztársaság hónapjaiban fényesen bebizonyosodott. Részt vettek a proletárdiktatúra művészeti intézményeinek megszervezésében, a magyarországi Vörös Hadsereg toborzó plakátjainak elkészítésében, az első szabad május elseje dekorációinak megtervezésében.

Amiként a tisztultabb valóság híveinek, a plein-air festőknek a vezére a XIX. század végén Hollósy Simon lett, a XX. század elején ugyanúgy lépett *Kernstok Károly* a forradalmár nemzedék élére. Szuggesztivitása, magával ragadó meggyőződése nem volt halványabb az elődjéénél, sorsa-végzete se fordult sokkal jobbra. Kernstok intellektuálisabb egyéniség volt, de nem kevésbé határozott. Amikor az ifjú gárda feleskü dött az ő megalkuvást nem tűrő nézeteire, az öregedő Hollósy már Técsőn remetéskedett, töretlen hittel ugyan a szívében, de a művészeti élet főáramától mégis elsodródottan. Harminc évvel később Kernstok Károly is elárvult a Horthy-rendszer kultúraellenes művészeti életének felemás légkörében. A színfalak mögött viszont ő se szűnt meg nevelni az újabb és újabb nemzedékeket, mint ahogyan Hollósyt is haláláig körülvették kárpáti magányában a kelet-európai nemzetek tanulni vágyó fiataljai.

Kernstok Károly a kritikai realizmus legnagyobbjai közé emelkedett már huszonnégy éves korában, híres *Agitátorával*. Későbbi képeiben a természet színpompája, a szabadban megfigyelt légköri változékonyság jelentkezett. Utóbb Cézanne szerkezeteinek hatására a nagyvonalúan összefogott, gazdaságossága mellett is ékítményes képalakítás mellett döntött. A forradalmak bukása után, berlini emigrációs korszakában az expresszionizmus művelőjévé vált.

Felkészültségét tekintve inkább higgadt naturalistának kellett volna lennie, bölcs kiegyensúlyozottsága polgári karriert előlegezett neki. S ő mégis a nehezebbjét választotta, az újrakezdést, a vitatkozást, a kutatást, az ellenzést. Nem átallotta elért eredményeit elhagyni a fejlődés további reményeiért. Sokszor megtörtént — persze jelképesen —, hogy szétosztotta javait a szegények között és új életet kezdett. Senki nem adott át magából annyit másoknak, mint ő és senkinek nem voltak olyan szerteágazó, önzetlen kapcsolatai a szakma képviselőivel, valahány ágazatával, mint éppen neki. Nem tartozott azok közé, akik féltékenyen vigyáznak a szellemi magántulajdonra, nehogy mások is részesüljenek áldásaiban, nem félt, hogy „ellopják" ötleteit, mert találatait közkincsnek tekintette; okulásul és segítségül szánta a kollégáknak, a művészet barátainak. Nem is a finomkodásért kereste az újabb és újabb megoldásokat, hanem a szerkezeti összefüggésekért, nem azért, hogy tessék a sznoboknak, hangadóknak, hanem hogy élesítse az elmét.

Sokak szerint mindössze egy bűvöletes legenda maradt utána. Igaz, halhatatlanságát már az is biztosítja, hogy ő volt egyetlen megnevezhető tanítómestere Derkovits Gyulának. Centenáriumi emlékkiállításának anyaga azonban arról is meggyőz, hogy életműve még sok megbecsülendő értéket tartogat a szocialista utókornak.

Néhány hónappal ezelőtt, születésének századik évfordulóján a *Magyar Nemzeti Galéria* külön termet rendezett be Kernstok Károly válogatott anyagából, festményeiből és rajzaiból a múzeumi kiállítás keretei között. A Galéria kezdeményezésére a képzőművészeti, művelődési intézmények küldöttei akkor kegyeletes hangulatú ünnepélyességgel megkoszorúzták sírját a Farkasréti temetőben, ahol Goda Gábor Kossuth-díjas író, a mester személyes jó ismerőse idézte fel hitelesen és elhitetően megnyerő alakját, gazdag tanulságokkal szolgáló művészetét. Utóbb a *Miskolci Galéria* szép kiállítással emlékezett életművének legmaradandóbb korszakaira, egy olyan tárlattal, melynek képei nagyobb részt a Nemzeti Galéria gyűjteményeiből kerültek ki, s amelynek marxista méltatása a szocialista képzőművészet jelenének és jövőjének a sorsára ihlető hatást gyakorolhatna.

Mivel a Kernstok Károly hagyatékában megjelenített gondolatrendszer egy ragyogó elme megnyilatkozása, egyesek hasztalan igyekeznek ködbe burkolni egyértelmű következtetéseit, mert a haladás, a társadalmi, a kulturális megújulás mikéntjéről neki a kétlaki fogalmakkal szemben meggyőző érvei voltak: *az alkotásai.*

Pogány Ö. Gábor

egység — gondokkal

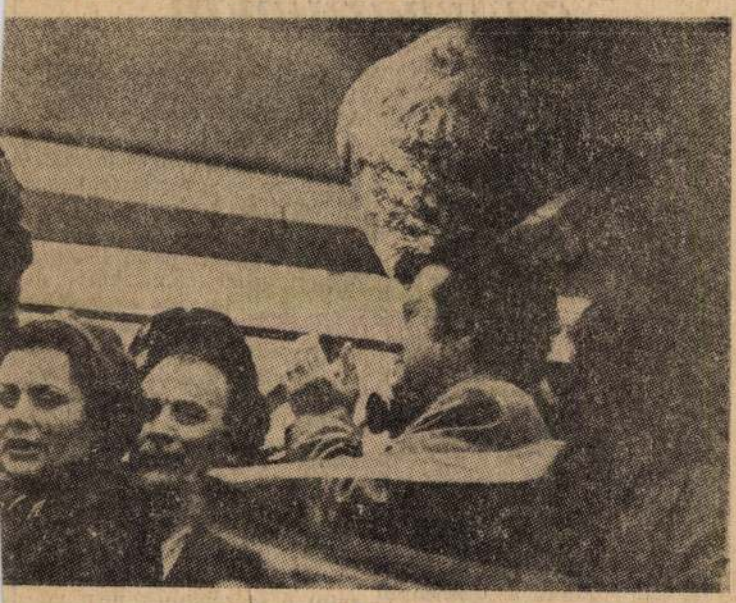

rkezése Lisszabonba. Tapssal köszönti Mario Soares (jobbról)

ött azonban bonyolult az összkép. Portugáliában immár *54 párt* működik, indokolt az az aggodalom, hogy így szétforgácsolódnak az erők. Amiben kétségtelenül egység van: *a fasizmus maradványainak a felszámolása.* Széles körű tisztogatás indult, a hadseregben leváltották a fasiszta katonai vezetőket; ez történt a gyarmatokon, az intézményekben is. S főleg jelentős tett, hogy a gyűlölt politikai rendőrség 900 tagját őrizetbe vették. Persze a politikai rendőrségnek sokkal nagyobb volt a létszáma (3000-re becsülik), s állítólag egy részük *Spanyolországba* menekült.

A fasiszta rendszer csápjai azonban a társadalom, a gazdasági élet széles területét behálózták. A baloldali pártok és a tömegek jogos törekvése, hogy távolítsák el a fasisztákat a vállalatok vezetőségéből is, miután a szakszervezetek vezetőségéből kisöpörték az álszakszervezeti vezetőket, és a 19 szakszervezet a katonai vezetéstől is elismerten, hivatásának megfelelően, társadalmi súlyát visszanyerve működik.

Világos, hogy a tisztogatás folytatása az ideiglenes kormány egyik legfontosabb feladata. Tisztán látják ezt a demokratikus pártok is. Csak így küszöbölhető ki annak a lehetősége, hogy Portugália valamiféle új Chilévé váljék. Nem szabad elfelejteni: a hadseregben tavasszal fennállt annak a veszélye is, hogy a még jobboldalibb kormányzatot kívánó ultrafasiszta csoport hajt végre puccsot. Vajon elég volt-e a hadseregben eddig végzett tisztogatás, hogy ez a veszély megszűnjék? Vajon az április 25-én történt fordulat végrehajtásában döntő szerepet játszó hadseregben a fiatal tisztek mozgalma egységes marad-e az események további menetében? A héten ugyan cáfoltak egy *ellenforradalmi szervezkedést* Lisszabonban, de ha álhírről van is szó, mindenesetre *figyelmeztet a veszélyre*, és helyénvaló *Cunhal* és *Soares* intő szava: *nagyfokú éberségre van szükség.*

Biztató azonban, hogy a katonai vezetés állta a szavát, úgy tűnik, hogy az ideiglenes kormány megalakulásával elmúlt a katonai diktatúra veszélye, és a *szabadságjogok biztosításával tényleges befolyáshoz jutottak azok az erők, amelyek megakadályozhatnak bármiféle visszalépést.* A legszervezettebb kétségtelenül a kommunista párt, amely a fasiszta diktatúra elleni küzdelemben is a legtöbbet tette, hatott a hadsereg hangulatára is. A kommunista párt, számolva a hadsereg döntő befolyásával — a fordulatban éppen úgy, mint az események további menetében — egyértelműen valija a hadsereggel való együttműködés fontosságát. Éppen ezért nagy jelentőségű tény a kommunisták — személyesen Alvaro Cunhal — jelenléte a kormányban.

Melyek azok a nehézségek, amelyekkel meg kell birkózni, miközben a fasiszta restauráció veszélyére is tekintettel kell lenni?

1. *A gazdasági helyzet.* Tavaly húszszázalékos volt az áremelkedés. Portugália az egyik legszegényebb ország Európában. Egy év alatt 770 dollár a bruttó nemzeti termék egy főre jutó értéke. Ebből a helyzetből nem lehet egyik napról a másikra kilábalni. Nem valószínűtlen: a nagytőke megkísérli, hogy *anarchiát* teremtsen, mesterségesen élelmiszerhiányt idézzen elő, ellenforradalmi akciót robbantson ki.

2. *A gyarmati kérdés.* Ez Portugália első számú gondja. Ebben kerültek felszínre a katonai vezetés, a kapitányok mozgalmának és a pártoknak az ellentétei. Úgy tűnik, hogy még Spinola és az említett mozgalmat képviselő, nagy befolyású Koordinációs Bizottság (tizenkét tagja alacsonyabb beosztású tisztekből áll) között is nézeteltérések vannak. Spinola ragaszkodik az afrikai gyarmatokon a portugál jelenlét-

”

• *a teamsterekkel szövetkezett munkáltatók termékei ellen.* Ez a taktika ebben az évben már eredményre vezetett Kaliforniában egy országos hírű konfekció nagyüzemben. A szervezett dolgozók ellen fellépő Farah-cég rendkívül népszerű férfinadrágjainak bojkottja nyomán kénytelen volt kiegyezni a szakszervezettel. És amikor szükséges, az UFW a bojkottot sztrájkkal párosítja majd, úgy időzítve a munkabeszüntetést, hogy *a gyor-*

Kernstok Károly

Pleinair-portréin a legnehezebb problémák megoldását kereste nagy bátorsággal, a szinek stilusáért,-irja F.L.: "Nemzeti Szalon" cimmel a Müvészet c. rovatban.
A kritika szerint: a müvész elégetlen ember, s igy hamar tovább fog jutni.

A HÉT, Bp. 1907. márc. 17. XVIII. évf. 11. sz. 176-177. lap.

Kernstok

cikk

Bölöni György: Kernstok és társai
– Magyar Nemzet, 1910. jan. 2-3 p.

A Nyolcak és Aktivisták köre
Székesfehérvár, 1965.

Kepmstok Károly

tanítványa Gráber Margit volt.

Horváth György: Margit Gráber. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974 55. p.

1991

Kernstok Károly

Az 1909-ben alakult „Nyolcak" művészcsoport tagja.

Benza László, Bernát Gyula, Éber Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13351

8691

Kernstok Károly

a Magyar Impresszionisták és Naturalisták

körének tagja.

Berza László, Bernát György, Erdei

Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-

pest 1973 1335

7591

Kernstok Károly

a VI. Népköztársaság u. 45. sz. v. Japán kávéház művéptársaságnak tagja.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc szk.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13350

8511

Kernstok Károly

műveit mutatták be az V. Kristóf tér 2.-
sz. a. Művesházban.

Bjerza László, Bjernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest
1973. 13351

8148

1) Kernstok Károly
festő

A/1873 - 1940 /

Műveri megjelentek a MA - hasáb-
jain: rokanó férfialak, üvegfestmény

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus története 93
Akadémiai Kiadó 1971

2) Kerastoh Károly
festő

terve.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus
története. 113.
Akad. Kiad. 1971.

Kernstok Károly
festő

A Műrészház szabadiskolájában
korrigált.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus
tört. 45.
Akad. Kiad. 1971.

Kernstok Károly
festő

Meg akarta szervezni az avant-
gardlot.

Szabó Lilia: A magyar aktivizmus
tört. 24.
Akad. Kiad. 1971.

Kernstok Károly
festő

Rohanó férfialak. Repr. Ma, II. évf. 6. sz.

Üvegablak-terv. Repr. Ma. II. évf. 11. sz.

Szabó Lúlia: A nagyon aktivizmus tört.
Akad. Kiad. 1971. 77.

Kerusztok Károly
festő

Mértakis

Horváth Gyöngy-Szőkel.
N.ok Lapja, 1971. napos - 19 nám

Kernstock Károly

a Nyolcak csoportjának vezéralakja volt. A pécsi Janus Pannonius Múzeumban üvegablakának három vázlata van elhelyezve – 1912-ben készült.

Múzeumi szótár.

1942. III. 10. M.T.T. D. Tv.

Kernstok Károly, festő

Sokszor reprodukált Fiúakt c. tusrajza került a pécsi képtár grafikai gyűjteménye.

— : A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Kaonstok Károly, Jestő

Megemlítve. (A Lajta-ismertetésben.)

Bodri ferenc: Képzőművészeti Könyvszemle
162-165.

JELENKOR, Pécs, 1971. Február XIV/2.

Kerestek Károly, festő

Dévényi Iván Kerestek-portréjáról (Bp. 1970. Corvina Kiadó) ismertető.

A recenzens keveselli az 1920 utáni életmű-ről előadottakat.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kompozíciók 162-165.

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve: Kernstok rajzolta a galileisták folyóiratának emblémáját.

Rónai Mihály András: Terézvárosi századok

6-7.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 28.

Kernstok károly, festő

„kár, hogy 4 Ft-címletű bélyegen kernstok
... neve hibáran ck-val szerepel."

bélyeggyűjtés
— : Üvegfestmények 10.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 21.

06

Kernstok Károly, festő

A rovatban nóvá tették, hogy az üvegfestmény sorozat egyik bélyegén Kernstock felirat szerepel. A helyzet az, hogy korábbi művein a művén maga is ck-t használt a későbbi k-val való írás helyett.

bélyeggyűjtés

— Kernstok — Kernstock 10.

Népszabadság, Bju. 1972. okt. 28.

KERNSTOCK KÁROLY, festő

A Független művészek Társasaga és a Szombathelyi Szent Márton Céh karöltve olasz-magyar kiállitast rendezett Szombathelyen 1928 szeptemberében.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt azon. Magyar részről Kernstock Károly festőművész is. 546.old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István
542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

Kernstok Károly

Benczúr Gyula mesteriskolájának növendéke volt.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története, Népszava, 1972. jún. 10.

Kernstok Károly

1909-ben alakult társulás tagja volt melyre a Nyolcak nevet viselte, 1912-ig három kiállítást rendeztek. 1912 utan a tagok útja szétvált.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.
Népszava 1970. jál. 1.

Kernstok

„Window on Hungary" nevű magyar napok
hétfőn megkezdődtek Manchesterben, melyek
képzőművészeti kiállításán a művész
alkatásai is szerepelnek.

Demeter Imre: Meleg fogadtatással
kezdődtek a magyar napok.

Magyar Nemzet, 1973. okt. 11.

Kernstok Károly

Agitátor (1897) c. műve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 93p.

Kernstok Károly

Agitátor (1897) c. műve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 33p.

Kemenes Károly

Veretésével alakult meg a Nyolcak csoportja.

Kernstok Károly
fesső

Gadányi művészetére Kernstok
Károly hatással volt.

Devényi Iván Gadányi Jenő.
Művészet, 1974. julius - 26 lap.

Bernstok Károly

tanja volt az 1924-ben alakult Képző-
művészek Új Társaságának.

Bereza László, Bernáth György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973
13357.

6271

KERNSTOK KÁROLY, festő

A cézanne-i posztimpresszionizmus hatásának forrása nem csak Kernstok álláspontja volt, de társainak, a forradalmár képzőművészek törzskarának a hite, akik nemcsak a geometrizáló térképzést tartották korszerűnek, de a társadalmi haladás eszméit is. 35.old.

FÜLEP LAJOS: Emlékezés Berkovits Gyulára 34.old

VASI SZEMLE, Helytörténeti évkönyv, 1958. I.kötet.
Szombathely, 1959

Kernstok Károly

műve a VIII. Kölcsey u. 2. p. a. „Gutenberg otthon" homlokzati díszítése. (1907)

Bersa László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973

13351

3941

Kernstok Károly

fedezte fel Gábor Marianna művészi képességét.

Nagy Zoltán: Recent exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974 54 sz.

1771

Kernstok Károly

eklektikus művész, a „Nyolcak" tagja; műveit szerepeltette Kassák Lajos az általa szerkesztett „Tett" és „Má"-ban.

N. Z.: Hungarian Activism. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 54. sz.

1861

Kerustok Károly
festő

Kerustok Károlyról sokat tanult
Gráber Margit.

Dr Ung Endréné: Gráber Margit
Nők Lapja, 1974. febr. 23 - 16 oldal

Kernstok Károly

szabadiskolája Feiks Jenő neve alatt
működött (1916-1919) a Hariskőzben.

Berza László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-
pest 1973. 13351

5501

Kernstok Károly

„Reggeli napfény az őszi erdőben" c.
olaj 1922
c. képének reprója a 39. oldalon

Művészet 1974/2

Kernstok Károly

2

„Piroslabatos önarckép" c. lépének
olaj.
reprója a 40. oldalon

Műgyűjtő 1974/2

Kernstok Károly 3

„Reggeli napfény az őszi erdőben" c.
képe 1922-ben a Potsdam melletti
Wild parkban készült

Művészet 1974/2 39. old.

4.

Kerustok Károly

„Erdőrészlet Nyergesújfalu Gál" c.
Komposíciója emlitve

Műgyűjtő 1974/2

39. old.

Kernstok Károly

Az I. világháború alatt festett
„Őszi táj" c. aquarellje emlékére

Művészet 1974/2
40. old.

Kernstok Károly

Pirosrabatos önarcképét második
feleségének Telcs Gizának dedikálta
1927-ben

Művészet 1974/2 40. old.

Kernstok Károly

Horváth Béla: Két Kernstok lap a.
írása a 39-40. oldalon

Művészet 1974/2

Kerustok Károly

1

Miskolci emlékkiállításáról

jóló cikk a 20-21. oldalon (Passuth Krisztina)

Kritika 1974/6

Kernstok Károly

1873-ban született - az 1910-es
években csaknem 40 éves volt s nemcsak
yeles baráti köre, hanem a hivatalos körök
yámára is elismert, befutott, sikeres festőként
yerepelt

Kritika 1974/6
21. old.

3

Kernstok Károly

Kezdettől fogva polgári baloldali körökben mozgott. Előbb Hollósy Simon növendékeként Münchenben, majd a magyarok számára nyíntelő kötelező párizsi Julian Akadémián, végül pedig Benczúr Gyula mesteriskolájában festett.

Kritika 1974/6

21. old

Kerestes Károly

„Socialista agitátor" 1896
„Agitátor a gyár kapujában" 1897
c. művei említve

Kritika 1974/6 71.old.

Kernstok Károly

5

„Incselkedők"
„Szilvanedők"
„A kertben"
„Egy dáma kisfiával és a kutyájával"
c. Zépei csulitoe

Kritika 1974/6 21. old.

Kerustok Károly 6

„Kati a tornácon"
„Szerelem" c. lépei emlitve

Kritika 1974/6
11. old.

7

Kernstok Károly

feltehetően Ady egész személyisége nagy hatással volt rá. 1906-ban művészi izlését tökéletesen átformálta a párizsi Gauguin-kiállítás.

Kritika 1974/6 21. old.

Kernstok Károly 8

Czóbel Béla portréján a színek
derűs ragyogása a tiszta körvonalakkal
harmonikus ötvözetet alkot.

Kritika 1974/6

11. old.

9

Kernstok Károly

Csatlakozik a szabad könnüvesekhez, akiknek társaságán belül is éles ellentétek vannak az egyes pákolyok között. Kernstok előbb a Reform-, majd a Petőfi-pákolyt hagyja ott, míg végül a forradalmi szemléletű Március-pákoly megalapításában vesz részt 1909-ben.

Kritika 1974/6 21. old.

Kerntol Károly

10

Kerntol belapcsolódik a Társadalomtudományi Társaság munkájába, cikkei jelennek meg a Huszadik Században, amely a radikális polgárság, elsősorban a Társadalomtudományi Társaság lapja.

Kritika 1974/6
21. old.

Kerusztok Károly 11

Majd pedig a Galilei-körben fejti ki tevékenységét: itt olvassa fel 1910-ben valóban jelentős „Kutató művészet" c. írását, s itt felel erre az írásra Lukács György „Az utak elváltak" c. tanulmányával

Kritika 1974/6 21. old.

Kernstok Károly

12

a Nyolcak megalakítása után a szociáldemokrata Diener Dénes Józseftől, Balint Aladástól, a forradalmi szemléletű Lukácstól, a baloldali Bölönitől kap pozitív elismerést.

Kritika 1974/6 21. old.

Kerustok Károly 13

„Lovasok a vízparton" c. Lépe emlitve

Kritika 1974/6 U. old.

Kerustok Károly

14

Pályájának csúcsa a Nyolcak napy 1911-es tárlata, majd saját önálló 1911-es kiállítása

Kritika 1974/6

21. old.

Kernstok Károly 15

1911 után művészete hanyatlik: a megbízásra került feladatokat, mint a Schiffer villa üvegablaktervét még a szecenyiós vonalvezetés bistonságával még megoldja, de már a debrecen Vármegyeház ablakával nem tud mit kezdeni

Kritika 1974/6 21. old.

Kunstok Károly 16

Zéytvey a Polgári Radikális Párt megalapításában, 1914-ben ő tartja a párt nevében a nyónoklatot

Kritika 1974/6

21. old.

Kernstok Károly 17

1918-as és 19-es szereplése közismert, társadalmi jelentősége nagyobb mint művészi súlya. Más korábbi 1917-es kiállítása is bizonyos csalódást okozott híveinek táborában, az 1919 utáni emigráció pedig végképp kihúzta alóla a talajt.

Kritika 1974/6 21. old.

18

Kernstok Károly

1925-ös Utolsó vacsora

expresszionista stílusa az utolsó igazi festői fellobbanása – ezt követően más csak elkénzott művei születtek.

Kritika 1974/6 21. old.

Kernstok Károly

Neve megerítve.

Lánvez Sándor: Egry József – Bp. 1973. 8p.

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Legeltetés" c.festménye Millet rajz és grafikai művés
szetének erős hatasat mutatja Kernstok művén.-
Olaj,vaszon ?Egykor Vedres Márk tulajdonában.
294.old. 34.jegy

IORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból , 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munka" c. képének hatása Fényes Adolf művészetére ben többek között a fehér kendős női fej motivuma a "Testvérek" című kép leányakaiáról csendül vissza.
300. old. 48. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2. szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Balatoni Halászok"c. festménye.-Képen Millet hatását vehetjük észre. 293.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Téli munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az,hogy az"Őszi munka"-t két oly festmény követi,mely Millet grafikai,ill.rajzművészetének befolyását mutatja ,hatásának feltevéséről még jobban meggyőz bennünket E képek:Hazafelé" és a"Legeltetés". -294.old. 33-34.jeg

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból , 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

"Agitátor egy gyar kantinjában" c.festményén Millet müveinek hatasat figyelhetjük meg. 293.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Szocialista agitator", c.festményén Millet műveinek hatasat érezzük. 293.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Ásó munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Vontató hajósok" c.festményén Millet művészetének erős hatását figyelhetjük meg. 293.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

4.kép.-"Ülő nő".c.képe. Milletnek "Gyapjukartoló Nő".c karca vált erre hatással. Fekete repr. 291.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Sokoldalu érdeklődését, szellemének elevenségét dicséri, hogy Bastien-Lepage mögött észrevette Courbet-t, mögötte Donatellót. Donatello mögött talán már ekkor az ókori klasszikusokat. Innen asszonyának klasszikus tisztasága, nemes egyszerüséggel, tömörséggel, kifejezőerővel mintázott, freskóba, dombormübe kivánkozó különösen nem szép mégis megkapó jeje. 297.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü
képéről [illegible]

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A bal oldali nő profilban megfogott feje határozott,éles reliefszerü mintazasaval nemcsak a XV.sz-i tabla-és murális festészettel kapcsolatot,de a plasztikaval is.Elsősorban Donatello reliefmüvészete,főleg a Vict.a.Alb.Muz stukkórelief,mely Maria fejének parasztias tipusaval s arcanak erőteljes realizmusaval oly hasonlóságot mutat asszonyfejünkkel. 296.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA,Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az"Őszi munka"rajzi,festői értelemben sem marad el elő
ményétől.Rajzában ha itt-ott még akad is bizonytalanság
több szépséget,fordulatot,jellemzőt tartalmaz,mint azok
Bár nincs bőviben a színeknek/inkább rajzol/de piktural
lisan is gazdagabb eredményekre jut,mint Pataky.A tárgyi
mondanivaló egy sor művészi problémával jelentkezik.
296.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Őt nem az invenció hiánya vezette a mások által megfes
tett képtárgyakhoz, hisz az "Agitátor egy gyár kantinjában
c. képén Munkácsyval szemben, ezen a képen is tudott újat
alkotni és mást hozni, mint akár Millet, akár Pataky. Azért
nem volt nagyon invenciógazdag és akoikra ezsmeileg
"rákontrazott", azoktól egyéb tekintetben tanult is.
294. old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című
képéről 283. oldal

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2. szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Őszi munka és Pataky képe között nagy a különbség. De tőle is tanult Kernstok. Hatása elsősorban a jobboldali nőalakon mérhető le. A felénk fordulva, krumplit szedő nő formafelfogásával érezhető hatást gyakorolt ra, a férfialakra viszont a kalapos legény lehetett hatással, tipusával, a felsőtest, különösen a fej megfogásával. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festo

Az"Oszi munka"-n a naturálisabb fogalmazas,a téma mellbeverobb talaalása,a társadalmi problémakra való határozottabb,nyersebb,leleplezésszerü utalas,a "szocialistikus"iz,a nyugtalanitó hataaskeresés,a provokaló jelleg, mind Courbet-örökségnek latszik. Több müvét hozhatunk kapcsolatba Courbet müvészetével. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről , 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Nála a provokaló jelleg nemcsak a feudalis és burzsoa elemeknek szólt,de a művésztársaknak is,akik a témaban rejlő erőt igyekeztek leszeliditenei,a feudal-burzsoá és kispolgari ideológia kereteibe szoritani,esetleg kifejezetten szolgalataba allitani vagy közönbösséget tanusitottak iranta. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munka" egésze alapjában-akárcsak témaelőzményei-a naturalizmus szellemében fogant, de mint Courbet naturalizmusában is, a közvetlen természeti élmény nem zárja ki klasszikusoktól nyert tanulságok érvényesülését.
296.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Bar Millet nem egy munkaja-mint ez a Courbet nyilvanval hatasat mutató rajz is-nélkülözi a romantikus izt és a szentimentalis felfogast,szellemiségével nem éreztet oly mély befolyast Kernstokra,legalabbis,az"Oszi munka" t illetően,mint Courbet. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A két nőialak rokonságot mutat a régi olasz művészettel. Falra kivankozó alak mindkettő. Nemes mértéktartás, monumentálismméltóságteljesség van alakjukban, mozdulataikban, kifejezésükben, vonalvezetésükben, szinezésükben, hogy a quatrocento tanulmányozása nélkül el sem képzelhetők.
296.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü Képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi Munka" c. képén nem Courbet rajzának, mozdulatának hatását ismerjük fel/Kötőrök/, a zsákot emelő figura ebbeninkabb Milet rajzaval rokon, hanem egy atfogóbb értelmü hatast, mely a téma felfogásaban, és a mü szellemében jelentkezik. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi Munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A kép természetkivágas,oly részemmelyen keresztül hatá-
sosan kifejezésre juthat a müvész emberi,művészi szandé
ka.A jelenségek tudatos kiemeléséről,elhagyasárólvan
szó.Ilyen a két nő és a targonca együttese.Kiszamitott
minden erővonal,szin,rajz,tömeg,ritmus,ebben kiszámitott
szerkesztési eredményt kell latni. 296.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
Képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Palettája, ha nem is gazdag, mégis annyira változatos, hogy
magára tudja vonni a figyelmet. Színei barna, zöld, kék, szü
szürke, narancs, piros, sárga, fehér. Hatásos ellentétet épp
ugyki tud fejezni e kevés színnel, mint megnyugtató har-
móniát. Tompát elöl, élesebbet hátul, ahol már impresszionis
tikus szín-és ecsetkezelése van. 296.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című
Képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Őszi munka"-ra hatással volt Pataky képe is. Osztönző szerepet jatszhatott a két nő egymas közelébe kerülése is. De minden hatas, ösztönzés ellenére naga kompocicionalis, jellemzésbeli különbségek valasztjak el a két képet. Kernstoké lényegesen tartalmasabb, megkapóbbnak, a több erejünek bizomyul. 294.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü Képérol 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOKKAROLY, festő

Az"Oszi munka"ha nem is nagy ,de volt hatasa a magyar
müvészetre.Abban kell ezt látnunk,hogy a magyar zsanerfe
festészet,a hazai szocialis problémák iránt érzékeny let
a magyar paraszt megkapta idealizalastól mentes ,romanti
kus mellékiz nélküli avrázolasat,azt Az"Öszi munka"
önalló hatásaban kell látnunk. 299.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü
képről 286.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Müzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Részben a szecesszió befolyásával magyarázható az alakok teljesen sik felfogása. A monumentalitas és falképi igény, mely a skiccekben nyilvánul, a reneszansz freskóművészetéből éppugy táplalkozhatott, mint Puvis de CH Chavannes művészetéből. O befejezte a Pantheon diszitését és ez nem maradt Kernstokra hatastalanul. 299.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

A szecessziós jelleg megjelenése csupán részletjelentőségű, de érdemes figyelni rea, mert egy másik rajzán, s az olajkép asszonyalakjan is fektünik, de nyomonkövethető két következő évi munkajan is.---Itt a "Hazafelé" című olajfestményre és egy vöröskrétarajzra/Önarckép/ gondolunk. Szöveg 299.old. 44.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Irja: "Corot kései képei, Manet oeuvre-jének nagy része, Monet, Pissarro, Puvis, hogy Besnard-ékról, Lucien Simon-okról ne is beszéljek, elvesztették a kapcsot, Nincs meg győző erejük. De viszont Renoir, Millet, Courbet, Degas, különösen a legfiatalabb korszakaval. Delacroix parancsol ... ...

KERNSTOK KÁROLY, festő

---

a

A skiccek rendkivül egyszerüek, s bár mozgások lényegét és jellegét jól sürítik, majdnem hogy együgyüek. A férfi a gyermek primitiv kisérleteire emlékeztet, a nőé valamivel számitóbb és fejlettebb. Az előbbiről el sem hinnők, hogy nem gyermekrajz, ha egy évvel korábban nem ismernők a "Vontató hajósok" ceruzavázlatát. 298.old. 40.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Több jel arra vall, hogy a múlt művészetében tudatosan kereste az igazolást törekvéseihez, a természet fokozottabb megfigyeléséhez, a művészet kifejezőerejének növeléséhez temperamentumának lehető legteljesebb kiéléséhez. Bár az iskolák erre biztos támpontot nem adtak, rövid idő alatt rátalált az elsődleges forrásokra. 296.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 286.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kernstok "Ülő nő"-je erős rokonságot mutat Millet "Gyapjukartoló"nő"-t ábrázoló karcával. Ez azt jelenti, hogy újabb, közvetlenebb kapcsolatba került Millet művészetével, mint tanulóévei idején, s figyelme kiterjedt rajzi, grafikai alkotásaira is. 294.old. 32.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Ősi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Millet"Angelus"-a először,főleg Hollósy latásmódján kerezstül tetszett nekiEz elvezette más Millet-képek s még inkább rajzok megismeréséhez.E müvek tanulsága felhasznalásához még bizonyos érési idő kellett. 293.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Müzeumaiból, 2-szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Hazafelé" c.festménye millet rajz és grafikai művészetének erős hatását mutatja. -Olaj,vá szon.140+160? cm. Jelezve jobbra lent.Kernstok Károly 99.-Ismeretlen helyen. 294.old. 33.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2-szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Millet müveinek tanulmányai felhasznalasahoz még bizonyo
idő kellett. Mert hatasa csupan a "Balatoni halaszok",
a "Szocialista agitator", az "Agitator egy gyar kantinjában
s, a "Vontató hajósok" után állapitható meg. De oly környe
zetbe kellett kerülnie, mint Kisoroszi, mely rokon témaka
környezetet tárt elébe. 293.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, tanulmanyok Pest Megye
müzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KRENSTOK KAROLY, festő

Az "Oszi munka megfestése előtt Parizsban járt, ennek az útnak néhány emléke reánk maradt. Az egyki rajz, egy ülő, varrni latszó nőalak tanulmány-mintha már Millet befolyásáról tanuskodnák. Nagy egységbe foglalas, monumentalis formalátas, kissé esetlen rajz, naiv egyszerüség és közvetlenség jellemzi. Erős rokonsag Millet grafikajaval, a "Gyapjukartoló nő"-vel. 293.old.32.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Talán még gyermekkorában reprodukcióról ismerkedhetett meg Millet"Angelus"-aval.Hollósy,müncheni mestere még jobban reairányithatta a figyelmét.ő ugyanis művészi törekvései igazolasaként sokszor hivatkozott Milletre. Egy levelében K.Lippich Elekhez ir ezekről,akkor mikor Kernstok Parizsba ment. 1894-ben. 293.old. 28.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Őszi munka"-jának fő ösztönzője nem Pataky képe volt, nem Laugée az"Ősz kezdete",de belejátszottak a mű alaki kitásába.Akárcsak Patakyét ezt is Millet elsődlegesebb befolyása jellemzi.Tőle való a tárgy,a targoncára rakodás ötlete.292.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

1952-ben Végvári Lajos egy lábjegyzetben utalt a mü-
re,úgy gondolván,hogy az a müvész"szolnoki tartózkodá-
sával hozható kapcsolatba".Ezt arra alapozta,hohy a mü-
vész neve is szerepelt a beadványban,melyben többen kér-
ték a kult-minisztertől Szolnokon való letelepedésének
támogatását.De nincs adat Kernstok szolnokon jártáról.
290.old. 20.jegy

IORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmanyok Pest megye
Múzeumaiból, 2.sz. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az iskolák és más művészeti tényezők befolyásáról az ilyen skiccekben sem függetlenitheti magát az alkotó, de nehéz megmondani, ezekben kikhez kötődik művészetük. Hollósy stilusa más volt, más Benczuré is, francia mestereié is. A skiccek nem iskolai befolyások eredményei. Több összetevője van. Egyik igen fontos ifjukori, 1891-es rajzaihoz fűzi. Ezek természettanulmányoknak látszanak, de a régi olasz művészettel is tart formai kapcsolatot. 298.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.sz. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

A "Vontató hajósok" sebtiben odavetett ceruzavázlata, vagy ebből az időből egy vázlatsor szüreti jelenetről, mely utóbbi különösen jól szemlélteti, hogy a figyelmet megra gadó természeti képből miként bontakoztatja ki az éret biztos kezű rajzoló kompozicióit. E skicceknek az emléke zet megtámogatása volt a céljuk, egy-egy jellemző helyzet ről, alakról, nem a rajz szépségére helyeződött a hangsúly

293.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest megye Múzeumaiból, 2.sz. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Pataky "Krumpliszüret"-évek szemben kevesebb alakja elle
nére is nagyobb mozgalmassagával, szebb ritmusaval, sd-
sodróbb lendületével, a taj és munkajelenet feszültség-
telibb közvetitésével, monumentalisabb felfogásaval tü-
nik ki. Pataky jelenetén a targy jelentősége egyáltalan
nem tud kidomborodni, s az előtt felmagasló alak ellenére
is a mi kisszerüen hat. 295.old.

KORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye
Muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 OKT 4
PEST MEGYEI HÍRLAP

Kernstok Károly

Vontató hajósok

Csak kevesen tudják, hogy a századforduló éveiben Kernstok művészetének, tárgy- és témavilágának, stílusának alakulásában mily fontos szerepet játszott a Dunakanyar, elsősorban két kis falujával: *Kisoroszival* és *Dömössel;* hogy párizsi tanulóévei után legjelentősebb alkotásainak egy részét itt keletkezett, ez a vidék szolgáltatta a legtöbb és legizgalmasabb témákat számára, így a *Vontató hajósokét* is.

Egy bizonyos világítás mellett, a Duna-parton készült a nagyszabású kép, amelyen négy munkás egymás mögött haladva, vállra vetett kötéllel húzza a napsütötte parton a képen már nem látható, nagy, nehéz vízi alkotmányt. Nem a hajó volt számára a fontos, hanem az *ember*, az emberi erőkifejtés, az emberi alkat, az emberi sors. Ezt kívánta képbe zárni, éspedig a Magyarországon ekkor leghaladóbbnak vélt, másutt tulajdonképpen már rég túlhaladott művészi törekvések jegyében, a szabad levegőn való festés nálunk kimódolni még most kezdett szabályai szerint. Kernstoknak igazában ez volt az *első plen air* képe, éles verőfényes világítással az alakok hátán, a vízen, a parti fövényen, a nap vakító erejét erőteljesen hangsúlyozva a fehér ruhadarabokon, az éles, határozott körvonalú árnyékokban. Ösztönösen festett, nagy erejű kép, amelyben a művész a maga érzéseit követte, ez az érzés pedig mindenekelőtt nagyszabásút, nagy hatásút akart s nem elveszni a részletekben.

A munkának, amelyet az 1901-es *velencei biennálén* az impozáns siker eredményeként *Udine* városa megvásárolt képtára számára, sajnos, a második világháború zivatarai közepette nyoma veszett, megmaradt viszont első *skicce*, amelyet a művész mint kedves emléket, mint első, nagyszabású Duna-kanyari képének indítását, haláláig őrzött fiatalkori rajzai között.

Horváth Béla
művészettörténész

Kernstok Károly: Vontató hajósok. Ceruza. Els

KPVDSZ Pes
sága által fel
serleget. A
második: Ab
harmadik Ga
44 ponttal.

Kispályás húsz csapat siek végeztek lői ÁFÉSZ és Vendéglátóipari nori Területi előtt.

Kézilabda. Férfiak. 1. Galgavidéke ÁFÉSZ, 2. Dömsödi ÁFÉSZ. *Nők.* 1. Abonyi ÁFÉSZ, 2. Ceglédi Élelmiszer Kisker. Váll., 3. Gödöllői ÁFÉSZ.

A férfi asztalitenisz csapatverseny első három helyén ÁFÉSZ-együttesek végeztek: Abony, Észak-Budavidék, Szob. Egyéniben *Steiner János* (Pest megyei Iparcikk Kisker. V.), a nőknél *Zana Ilona* (Abonyi ÁFÉSZ) lett az első.

A férfi sakkcsapat versenyben a budaörsiek bizonyultak a legjobbnak, két ÁFÉSZ-együttes követte őket: Monorvidék és Nagykőrös. Női egyéni: 1. *Patakos Mária* (Budaörs), 2. *Mészáros Vincéné*, 3. *Nagy Józsefné* (mindkettő Váci ÁFÉSZ). A férfiaknál hármas holtverseny született: *Smolica János* (Alsónémedi ÁFÉSZ), *Tasnádi András* (Budaörs), *Pálinkás János* (Monorvidéki ÁFÉSZ) révén.

A női atlétáknál *Bakos Éva* (Ceglédi ÁFÉSZ) szerepelt a legjobban, aki három számban elsőséget.

A női ifjúsági NB I-ben a Pest megyeiek Veszprémben veszik a hátralevő akadályt a Bp. Honvéd és Veszprém megye társaságában. Harmadik helyen álló csapatunknak a Bp. Honvéd a legnagyobb riválisa, s hogy az első három között végezzen együttesünk, a fővárosiak legyőzése szükséges.

Remélhetőleg fiatal atlétáink a szombat-vasárnapi erőpróban jól helytállnak, s akkor valóra válnak a dobogós remények.

KÉZILABDA

1. Debreceni Dózsa

A tavalyihoz hasonlóan 1974/75. férfi kézilabdabajnoki címét vidéki gárda, a Debreceni Dózsa együttese szerezte meg!

A bajnoki cím sorsa már eldőlt az utolsóelőtti fordulóban. Óriási küzdelem várható a kiesés elkerüléséért.

SI ÜZEM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 14.
Dolgozók Lapja Komárom

Kernstok

Kiállítások, kiadványok

1021

— Beszélgetés Biró Endre múzeumigazgatóval —

A múzeumigazgató munkája és a múzeum tevékenysége elválaszthatatlan egymástól. Bíró Endrével, a Komárom megyei Múzeumok Igazgatóságának vezetőjével napi munkájáról szerettem volna beszélni (s az elismerésképpen kapott „Szocialista Kultúráért" kitüntetésről), de mindunalan a múzeumok eredményeire, tennivalóira terveire lyukadtunk ki. Ebben az évben — mivel a most folyó múzeumi hónapra is koncentráltan készültek — sok feladat állt a múzeumi igazgatóság előtt. Mik voltak ezek, s hogyan valósították meg őket — erről beszélgettünk.

— Fő tennivalónk a múzeumi kiállítások bővítése, a nemzetiségi néprajzi állandó kiállítás megnyitása Tatán, a Miklós-malomban, Esztergomban az összefüggő helytörténeti kiállítás megnyitása az ezeréves jubileumra s a tatai vár jövő évben megnyíló állandó kiállításának előkészítése volt — mondja Bíró Endre. — Ez utóbbinak a forgatókönyv-vázlata már elkészült, s a minisztérium is elfogadta. A végleges forgatókönyv decemberre készül el. Ez jelenleg a legfontosabb közművelődési tennivalónk. A belső múzeumi munkánkhoz tartozik az évek óta ládában, raktárban heverő múzeumi anyag kicsomagolása és visszaszállítása a várba.

— Ehhez a munkához tartozik a néprajzi raktár kialakítása (ennek csak első része készült el a Miklós-malomban, a kerámiarészleg). A néprajzi munkában nagy feladatok állnak előttünk, mivel eddig szakemberek hiánya miatt nem folyt megfelelő szakszerű néprajzi gyűjtés (meg raktározási lehetőségünk sem volt). A leendő raktárhelyiségekben még lakók laknak a malomépületben, tehát csak később — ha pénzünk lesz rá — adódik lehetőség itt végleges helyén berendezni a raktárt (erre előreláthatólag 75 után kerül sor). Addig ideiglenes megoldást kell választanunk.

A múzeumi munkának fontos, nagyon lényeges területe a tudományos tevékenység, a feltárt anyag, a leletek feldolgozása, közzététele. Legutóbb 1968-ban jelent meg a Komárom megyei Múzeumok Közleménye. Azóta a múzeumi igazgatóság mintegy 400 múzeummal-intézménnyel vette fel a kapcsolatot, kapja kiadványaikat, s ezeket nem tudja saját publikálással viszonozni. Tehát nagyon megérett már az idő az új évkönyv kiadására. Előkészítése most folyik, az anyagot novemberben adják át a lektoroknak, s tavasszal megjelenik. Sürgeti a kiadványt az a tény is, hogy a lelet- és gyűjtési anyag felhalmozódott s a kutatási tanulmányokat folyamatosan kellene közreadni (nemcsak népszerű, kiállítási formában). Emellett szükségesnek tartják (ezt különben egy minisztériumi vizsgálat is hiányolta és sürgette) az érdeklődők, a szélesebb tömegek részére szerkesztett kiadványokat is bővíteni, ahol a múzeum munkájával, eredményeivel ismertetik meg a látogatókat.

Ennek érdekében már történtek lépések, ez évben megjelent a Krónika első száma (második számát még az év végén összeállítják). A Krónika továbbra is kétszer fog megjelenni, az évkönyv pedig minden évben folyamatosan.

— Nemrég jelentettük meg Pálinkás József Bányászdalok Komárom megyéből című könyvét, ezt több kiadvány követi a következő években. Így például jövőre — Tata várossá nyílvánításának 20. évfordulójára — kiadjuk a város monográfiáját, gazdagon illusztrálva (A régi Tata képekben és írott forrásokban) festményekkel, törökkori metszetekkel, régi fotókkal. Érdekes korabeli leírásokat is közöl majd a könyv Bonfinitól és másoktól a múlt század közepéig. Bővíteni szeretnénk képzőművészeti gyűjteményünket is, a megyei hagyományokat ápolva, őrízve. Elsősorban Kernstok, Vaszary és a Vaszary-tanítványok munkáira gondolunk. Megszerezzük majd Zilahy György hagyatékát is, Tatán élő festőművészek kiállítását is megrendezzük (jövőre Kóthay Ernőét). Esztergom évlapjai címmel a közleményekhez hasonló jellegű kiadványt adunk ki Esztergomról és környékéről (háromévenként). Ennek elődje 1960-ban jelent meg. S ha hosszú ideig (évekig) zárva is volt a vármúzeum, a nagy rekonstrukció után a bővebb lehetőségek között megnyíló új állandó kiállítás nagyban segíti majd megyénk közművelődési koncepciójának megvalósítását. Nagy feladat áll tehát a következő évben is a Múzeumi Igazgatóság előtt. (györke)

tasában. Közeli tervünk a
ózsef Attila ülésszak meg-
endezése. Két hónapra ter-
ezzük, novembertől januárig.

Marosi Gyulával, az Irószö-
vetség klubjában találkoztam,
azon a napon, amikor a Fia-
tal Irók Köre legutóbbi tag-
gyűlését tartotta. Igy alkal-
mam nyílt beszélgetni, több-
bek között Aczél Gézával is,

terjedt volt az
rében a dohá
Mexikóban a
tartásban —
dító hatás elé
pipából dohán
tek az ájtato
A dohányfüstt
is Amerikában

A dohányz
XVI. század
Európában. A dohány ipari
feldolgozása a XVIII. század-

Mindezek ellenére megno-

„Vitéz Mihály ébresztése"

oltja hazai sarjakba, magyarrá téve mindent, amit átvesz, és nemesebbé mindent, ami magyar. Keze alatt nyelvünk játékosan röppent föl; a latinból jött s oly honossá vált időmértékes sorok táncosan lebegnek, a népdal képei, ízei rokokó kecsességgel öltenek formát, a vers csipkefinom, mint Mozart muzsikája, s az Európában átsüvítő eszmék hazai gondokkal telítődnek.

S az európai szellem finomhangú költője közben nem csak hű, de otthonos fia is városának. Az ellentétek szintézisbe olvasztója. Hiszen ez a város egyszerre maradiság fészke és haladó tudományok vára, földönjáró anyagiasságé és merész tetteké, zsíros disznótoroké és délibábos álmoké. Petőfi azt írja Debrecenről a függetlenség kikiáltása után, hogy jaj a függetlenségnek, mely olyan városban születik, ahol a kapukra kiírják: *„aki bejön, csukja be az ajtót, mert kimegy a disznó"*. És mégis, itt született, itt formálódott, szellemileg is itt nőtt naggyá a leglégiesebb magyar költő, ki líránk csaknem évszázados csendjébe úgy hasított bele, mint kora tavaszi derengésbe a váratlan villám.

A versek íve is igazi debreceni lélekre vall, a költő egyszerre hajdúsági, európai és magyar, egyetemes, de szülőföldjétől elszakíthatatlan. *„Itt van zúzos december, bort igyék minden ember"*; *„Drága kincsem, galambocskám, csikóbőrös kulacsocskám"* — a bor dicséretéhez debreceni disznótorok ízei társulnak — de ott a tündérálom a nyomukban: *a lenge hold halkkal világosítja a szőke bikkfák oldalát"*.

Hálátlan haza, zord, szigorú iskola, rebellis diák — sorsa törvényszerű, amikor elűzik, meghalni mégis hazatér. A rövid, hányatott, nyomorúsággal, csalódással teli életút — *„az is bolond, aki poétává lesz Magyarországon"* — nem olyan hajszolt, rohanós, sokfelé tartó, mint Petőfié, hanem belefér egyetlen háromszögbe. Debrecen—Komárom—Pozsony—Csurgó, s a Balaton vonalával határolt térségbe.

Az ünnepségek egyik központja tehát Debrecen lesz, a másik Csurgó. Kelettől-nyugatig hangzik a vers, hirdetve nyelv és gondolat csodálatos lehetőségeit. Országos szavalóverseny adja majd televízión keresztül is hírül, hogy versmondóink milyen eredménnyel szedegetik a „violaszagot": Debrecenben találkoznak a Csokonai nevét viselő oktatási és közművelődési intézmények képviselői; „Rációtudomány-költészet" címmel itt tanácskoznak az irodalom-tudományok kutatói, itt kerül színre a Karnyóné és a Tempefői (Budapesten is a Karnyóné, Győrben pedig a Dorottya); novemberben tizenhatodikán lesz a központi ünnepség a színházban, melyhez belépőjegyül egy bibliofil könyvecske szolgál, *„Főhadnagy Fazekas úrhoz"* című, tíz verset tartalmazó, melyet debreceni grafikusok illusztráltak. Csokonai-számot jelentet meg az Alföld című folyóirat, s a Kossuth Lajos Tudományegyetem időszakos kiadványa, a Studia Litteraria is; végül *„Csokonai koszorúja"* címmel az utókor verses és prózai reflexiói látnak napvilágot. A fővárosi kiadók közül a Szépirodalmi az Arcok és Vallomások sorozatban adja ki Vargha Balázs Csokonai életrajzát; a Gondolat Julow Viktor monográfiáját és egy hasonmáskiadást a Lilla- és az Anakreoni dalok, valamint az Ódák első megjelenési formái alap-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 30

Kernstok Károly

Északmagyarország

1021

Kernstok Károly emlékkiállítása

A Miskolci Galériában tegnap, március 29-én, délután 6 órai kezdettel nyitotta meg Kernstok Károly festőművész emlékkiállítását Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója. A száz évvel ezelőtt, 1873. decemberében született festőművészről talán kevesebbet hallhattunk, mint amennyire azt megérdemelte volna, hiszen úgy tartják számon, mint a festészet Ady Endréjét. Ez a tegnap megnyílt emlékkiállítás méltó megemlékezés és tiszteletadás a művésznek.

A kiállítás még a beavatottnak is szolgál meglepetéssel, hiszen nemcsak festményeit, hanem javarészt magántulajdonban lévő grafikai munkáit, rézkarcait is megismerheti a miskolci tárlatlátogató közönség. Kernstok Károly izgalmasan szép munkáit egyébként április 21-ig tekinthetik meg a művészet barátai.

tartott.

Egyik és talán legnagyo
érdeklődéssel kísért nap
rendje az a tájékoztató vc
amely a megye lakásépíté
helyzetét tárta a végreha
bizottság elé. A tájékozta
a IV. ötéves tervben ele
eredményekből indul
majd számot adott az
ötéves tervben elvégzen
feladatok előkészítéséről. A vb tagjai sokoldalúan, felelősségteljesen elemezték a helyzetet. Szóltak a tervezéssel, a kivitelezéssel, a szervezéssel kapcsolatos problémákról is.

Népfront társadalompolitikai tevékenységének főbb megyei tapasztalatairól, továbbá a belügyi szervek munkájáról, végül javaslat a női káderutánpótlás képzésének és továbbképzésének tervéről.

Kernstok Károly

Bálint Endre 1938-ban a Népszava képzőművészeti rovatvezetője lesz, a lapban megjelent cikkei máig is érvényes jellemzését nyújtják a művészi műveszetének.

Dévényi Iván: Bálint Endre.
Vigilia, Budapest, 1975. szept. 608. old.

Kernstok Károly festőművész 1)

1913-ban a Bpesti Művészházban egy háromhónapos esti szabadiskolai tanfolyamon korrigált. – 1916-ban Kónyai Elemér újságíró szabadiskolát nyitott a Váci u. és Haris-köz sarkán, ahol a művész tanított. – 1919 tavaszán a művész vezetésével Nyergesen létesült egy új szabadiskola, mely folytatása volt a Haris-közinek.

Dévényi Iván: A nyergesi szabadiskoláról.
Dalgosok Lapja (Komárom), 1975. aug. 29.

Kernstok Károly 2.) Folytatás.

Éppen Kernstok volt a kettő között az összekötő kapocs. A kommun leverésekor a művésztelep felszolott, Kernstokot rövid, időre őrizetbe vették a 20-as évek közepén a művész hazatért emigrációjából s csatlakozott a KUT-hoz.

(Novotny Emil Róbert publikálatlan levele).

Dévényi Iván: A nyergesi szabadiskola

Dalgozók Lapja (Komárom), 1945. aug. 29.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munka"-ra, mint mozdulattanulmány, hatással le hetett Millet egy másik rajza is, a "Gabonát szedő szelő férfi" is.-Ez ugyan nem oly originalis, mint a rakodási jelenet, de nekünk érdekes, mert úja bb hatásnyomra vezet, Courbet-éra, kinek "Kőtörők"-jének kosarat emelő figurajától nyert ösztönzést Millet e művéhez. 294. old. 35-36. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2. szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Mit érzett, mikor a Louvreóben látta Az "Angelus"-t nem tudjuk, de pár évtized multával mondta "Milyen gyönge kép így közelről az Angelus, de viszont a Glanleuses és a szivárványos tájkép a legszebben tartják magukat. Mert sok piktor mólott el és esett ki szerelmünkből idővel, olyanok, kiknek valahogy nem sikerült egész énjüket egészen kiélni munkajukban.-293.old.29-31.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimű képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

ót aligha Millet krétarajza, előtanulmány az "Angelus"-ho
ragadta meg először Millet művészetéből /eredetiben nem
is láthatta/, hanem maga az "Angelus", ez vezette arra,
hogy a francia művész más munkaival, így rajzaival is me
megismerkedjék. Eredetiek mellett valamilyen Millet kiada
reprodukcióiból. xxx "Őszi munka" c. képének előzményei
292. old. 27. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című
képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2. szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

A szolnoki kérés egy évvel idősebb,mint az"Őszi munka' A beadvány szerkesztése Bpesten is történhetett.Igy az a feltevés,hogy ő Szolnokon festette a képet megdőlt. 290.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimu képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az"Őszi munka"az 1898-as Téli Kiállitáson a sajtó részéről kedvező fogadtatásban részesült,amikor komoly kritikai hangot ütöttek meg mások,igy Fényes Adolf,Rippl-Rónai,sőt mestere Benczúr egyik képével kapcsolatban is. 290.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

---

1. kép.- Kernstok Károly: Őszi munka 1898. olaj. 285.old. Fekete repr.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIBUS. Tanulmányok Pest megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Szabó Ervin irta:Kernstok képeivel kapcsolatban:Meddig lesz még úgy,hogy művész ,aki a népben keresi művészete alakjait,csak éhes,piszkos hajóvontatókat,sovány,fáradt kapásokat,tudatlan,elnyomorodott iparosmunkasokat lát? xx88 288.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimu képeről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Hogy az"Őszi munka"c.képét nem Szolnokon festette perdöntő,hogy Kisoroszi környékét ábrázolja,s ez utóbbi a Szépmüv.Muz.1914-ben kiadott állagjegyzékében is szerepel,a mü leirása éppen ezzel kezdődik. 290.old. 21.jegy

KORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Müzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az 1898-as Téli Kiall itason kiallitott egyik képe: "ÖSZI MUNKA". Olaj,vaszon.135.5+200 cm.Jelezve balra lent:Kernstok Karoly.-Kiallitva:OMKT Téli Kiallitas. 1898. 45 tételszam. Magy.Nemz.Gal.-Ltsz:1650.-Szöveg:284.old ll.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Ösei munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.Szam, Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az"Oszi munka"mar a bemutatas első napjan magara vonta a figyelmet.Wlassics Gyula kultuszminiszterét,aki megnyitotta a téli Kiallitast.A művész mindkét képe/Női arcarckép/tetszett neki ,s neki köszönhető,hogy mevették a szépmüv.muz.szamara,ahonnan ideiglenes letétként a szegedi Muzeumba került.290.old. 14.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az"Őszi munka".c.kép.Ez a munkaábrázolás ,azáltal,hogy a küzdelem nem áll arányban az eredménnyel,erősen illuzi óromboló,s egy sor kérdésfelvetésre és következtetésre késztet.Ezek egy részét néhány évvel később,több más képével kapcsolatban Szabó Ervin már meg is fogalmazta. 288.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

"Őszi munka".c.képe.-Alakjai a falusi szegénység képviselői,a betakaritott gyér termés elszallitasát készitik elő.Egy régi tipusu targoncara rakodnak cipelvén a zsakakat.Kat krumpliszsak mar fenn van,a harmadikat két nő épp raemelni készül.A következőt egy férfi cipeli.Hatul még két teli és egy félig levő zsak vam.286.ol

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az"Őszi munka".-Targya összevag a Kisorosziban töltött időszak jellegével.A burgonyaszüret egy mozzanatat abrazolja ,nálunk az ősz egyik legjellegzetesebb munkajat. Alakjai mas képeiről is ismert kisoroszi tipusok.A targyat,tipusokat Kisoroszi szolgaltatta.A kép taji része, hangulat a szigetre jellemző. 284.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munká"-nak vannak előzményei és kapcsolatai. Közvetlen magyar témaelőzményének Pataky László "Krumpli szüret"-jét tarthatjuk,az ihletö mü azonban,minthogy ke vés egyéb rokon elemet találunk a két képen,aligha ez vo volt,bár feltételezhetjük,hogy ha másként nem de reprodukcióról ismerhette.291.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1873

KERNSTOK KAROLY, festő

De ha az"Őszi munká-"nak stiláris kapcsolata lenne Szol
nok művészetével-ez nincs-akkor sem kell oda vinnünk a
Kernstokot,hisz a Szolnokon dolgozókkal kapcsolatba ke-
rülni Kisoroszibán is lehetett-ezt Deák-Ébner ez évi ott
tartózkodása is bizonyitja,de Bpesten is,ahol a legtöb
műtermet is tartott fenn. 290.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1873

KERNSTIK KÁROLY, festő

Az Őszi munka"c.képéről,azon túl,hogy Szegedre került és a Szegedi Hiradó a Szépmüv.Muz.nyilvántartása alapján leirását és adatait közölte,fél évszázadig nem esett szó a figyelem-bár nem tartósan-1949-ben fordult feléje,amikor a szegedi Közmüvelődési Palota képtárában újra a nyilvanosság elé került. 290.old. 18.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1873

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1898-as Téli Kiállitason levő Képéről igy irMakszi ányi Dezső az ismertetőben:"Ő is óriasit haladt.Női ple in air portréja egész új oldalról mutatja őt be.Ugyanily értékes Mezei munkasokat ábrázoló vászna,melyen a mozgas a kompozició és a bizarr szinhatas érdekes harmóniában egyesül". 290.old. 16.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old.

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1873

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Őszi munka"c.festményét Szegeden 1949-ben a Közművelődési Palotában mutatták be újból.A szakirodalom azonban részletesebben ekkor sem foglalkozott vele,beérte annak megállapitásával,hogy "hatalmas méretü","nagy jelentőségü" alkotás. 290.old. 18.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1975

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Őszi munka"c.kép.-A jelenet a kép előterében játszódik le,a virágos,napfényes mezőségtől élesen elkülönülő ,felkapalt,sötét talajon,úgy azonban,hogy az alakok felsőteste már világos háttér elé kerül. 286.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye múzeumaiból, 2.szam, Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1898-ban az "Őszi munka".-Egy többalakos, nagyszabasu, jelentős méretü alkotas a képességek sokoldalubb kifejtését igénylik, mint egy alak megjelenitése, bar ennek is megvannak a maga nehézségei /Női arcképe ugyanazon kiallitason/. 284.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

1896-ban Benczúr mesteriskolájában dolgozvan festette meg első magy müvét az "Agitátor a gyár kantinjában" c. képét.--Olaj,vászon,169+220 cm.Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly,8~~97~~ 897.-Magy.Nemz.Gal.-Ltsz:1528. 1.és 2.jegy. 283.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

1896-ban Párizsból hazatérve -a nyár egy részét a Balaton mellett töltötte-Benczúr mesteriskolájába került, és fél évig közvetlenül a mester mellett dolgozott, ekkor festve első nagyszabásu művét az "Agitátor a gyár Kantinjában". c. képet. 283. old 1. aés 2. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cim. képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2. szam, Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1897 telén rövidebb párisi utat tett. Itt újból érintkezésbe került a francia művészettel, attól újabb ösztönzéseket kaphatott. -Három rajza készült itt. -Egyik:
FIUFEJ. Papír, tus, 27.1+20.7 cm. Jelezve jobbra lent:
Paris 97 XII/5. -A művész hagyatékából. H.F.K.
gyüjteménye. Bp. -A szöveg 284.old. 8.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "ősi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.Szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az"Őszi munka".c kép.-A tájnak meg van a maga dinamikája. A tagozatok kiszögelései,a mezőség és a művelt föld éles éles elkülönülése,a világos pászták és a sötét foltok kon kontrasztja elevenséget feszültséget ad a különben nyugal galmat éreztető ,nemrég még teljes háboritatlanságot él- vező tájnak. 286.old.

ORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimű képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az 1898-as Téli Kiallitason a női arckép mellett ott talaljuk az "Őszi munka"-t is. Mivel a Rath-dijra csak tört. élet-arcképpel lehetett pályazni, s egy mü nem latszott elégnek, kivált arcképpel a verseny miatt, való szinü hogy ez is pályazati szandékkal került oda. Ez nem volt müvészi engedmény. 284.old. 11.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Őszi munka" c.kép.-Az alakok elrendezése,a tajstruk
túra könnyen attekinthető.Ritmusuk a targyakkal,s tajta
gozódassal jól megoldott.A kompozició erővonalai,csomó
pontjai ütemes tagolast,határozott futamokat,adnak.A sz
széles taj nyugodt karakterét az alakok valtozatos moz
gasa egészíti ki. 286.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimű képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1898 őszén leszerelvén, okt. végétől dolgozott állandóan Kisoroszban. Okt. 20-i hir még nem szól, az "Őszi munka"-ról, csupán ez: "Kernstok ezuttal csak egy arcképet fest" Az azonos lehet azzal a plein air női arcképpel, mellyel a téli kiallitason a Rath-dijra palyazott, s meg is nyerte a dijat. 284.old. 9-10. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2. szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

1897-ben már nem Benczúnál, de függetlenül dolgozott, Kisorosziban, ahol két éve Ujváry Ignác-korábban szintén mesteriskolás Benczúr növendék-házat, mütermet épittetvén magá nak, végérvényes letelepedésre szánta el magát.
283.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kisoroszi ban nyugodtan dolgozhatott, nem ugy mint mikor Párizsból hazatért, rendezetlen viszonyokat találva. Ben czúr nagy megértéssel viseltetett művészetével szemben, bár homlokegyenes t szemben állt az övével. Kedves meglepetés volt tőle, hogy a modellpénzt is utána küldte vidékre. 283.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kisoroszban festette a "Vontató hajósok"c.képét.Nagy többalakos,pénzigényes kompozició volt.-E vidéken még rendszeres volt az emberi erővel való vontatás- Olaj,vászon.Galleria Marangoni tulajdona.Udine. a kép 283.old. 4.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Ujvári Ignácnak, unokatestvérének, festőnek hivására ment kisorosziba. A falu környéke, emberei megnyertek tetszését és az elkövetkező években újra visszatért, mely sorr kinákta a kedvére való témákat. A vidék pezsdítően hato reá, nem mint a Balaton. A folyó, sziget, erdők, a falusi élet gyermekkori élményei ébredtek fel benne, melyek hasonlóak voltak. 283.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám, Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nagybányán modellezés tekintetében nehéz volt a helyzet, legfeljebb cigányok voltak hajlandók modellt állni. Kisoroszban Ujvári letelepedése után megszokták ezt a falusiak és szivesen vállalkoztak rea. Igaz, hogy már régebbe más művészek is felkeresték a falut. 284.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Már a "Vontató hajósok"is bizonyitja,hogy megnyerte a kisoroszlak bizalmát.Minden modellje idevalósi férfi volt Közvetlensége,együttérzése a munkásnéppel döntő volt abban,hogy nem idegenkedtek tőle,bensőséges kapcsolatba kerültek vele. 284.old. 4.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Nem csak szegény munkásokat ábrázolt. Annyira nem volt idologikus a horizontja. Eszrevette anépben a szépet, egészségeset is. Hogy ez mégis elhallgatást nyert, s müvészete kissé hamis megvilagitásba került, agitatorikus elfogultsaggal magyarázhatóDe nagy szó, hogy amit a polgári kritika müvészi oldalról méltányolt, azt a munkassajtó is felfedezte. 288.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munka" c. kép. Nem egyoldaluan láttatja a munkát. Minden lényeges összetevőjét igyekszik éreztetni, és kritikai álláspontról szemléli és ítéli meg jelentőségét. Nem idealizál, nem hamisit, nem játszik az uralkodó ideológia kezére, .Kétségessé teszi ennek alakjaira érezhető en hatást gyakorló ideológia helyességét, anélkül hogy a munka erkölcsi jellegét tagadna. 288.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimu képéről 285.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest megye múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1897 telén rövidebb parizsi utat tet .Itt ujból érintkezésbe került a francia müvés zetttel,attól ujabb ösztönséseket kaphatott.-Három rajza készült itt.Egyik:
ULÓ NO.- Papir,szines kréta.-28.8+33.8 cm.-Jelezve jobbra lent:Pazis 97. XII/4. Szöveg 284.old.
8.jegy .A müvész hagyatékából. H.F.K. gyüjteménye Bp.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1898-ban pályázott a Rath-dijra. Gondolta növeli esélyeit, ha két művel jön, eltérő műfajban, más-más jellegge, mondanivalóval, problémákkal, melyek kvalitásuk révén egyaránt magukra vonhatják a figyelmet. Az eredmény igazolta ezt. A Női arckép dijat nyert, az Őszi munkat megvásarolta az állam. 284.old.12.jegy. Utólagos vásarlások a Téli Kiállitason.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanúlmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1898-as kisoroszi kiruccanásait a télen egy rövidebb parizsi ut előzte meg,melynek sem pontos tartalmat sem inditóokait nem ismerjük.Három rajzának parizsi keltezése tudósit erről a tényről.A rajzok datuma 1897. XII.hó elseje,negyedike és ötödike.Ujabb ösztönzést kaphatott kapcsolatba kerülvén a francia művészettel. 284.old. 8.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Oszi munka" cimu képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Kisoroszban festett "Vontató hajósok".--A Szajna forgalmához szokott szemnek különösen érdekes látvány volt egyszerre háromféle erő birkózását látni a vizen: a gőzgépét, a lovakét, az emberekét, sőt az intellektusnak nem közönséges élmény volt felfogni mindennek értelemre érzelemre kiható mély jelentőségét. 283.old. 4.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képérol 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

1898-ban egy női arcképpel a téli kiallitason palyazot a Rath-dijra és azt meg is nyerte vele.

NŐI ARCKÉP. Olaj. Ismeretlen helyen. Kiallitva OMKT Téli Kiallitas. 44. tételszam. -Szöveg 284.old. 10. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Müzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Vontatók című képéhezxnek témaválasztásához Kisoroszi
ban töltött ideje is hozzájárult.1898-ban újra Kisorosz
sziban találjuk .Ezuttal a nyárnak egy részét töltötte
itt,egész sereg vázlatot készitvén itt.284.old.
7.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

A "Vontató hajósok"c.kép témáját,bár meg voltak külföldi és hazai előzményei,már Kisoroszi szolgáltatta.A Dunán naponta vonultak előtte a vontatók,hosszú kötélen dereglyéket vonszolva.A szegényebb családok megélhetését adta. 283.old. 4.kép

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

1897 telén rövidebb párizsi utat tett. Itt ujból érint
kezésbe került a francia müvészettel, attól ujabb ösztön
zéseket kaphatott. -Harom rajza készült itt. Egyik:
ULÓ NO. Papir, tus és ceruza. -27.1+20.7 cm. Jelezve jobb
ra lent: 97.XII/1.Paris. 284.old.a szöveg,
8.jegy. A müvész hagyatéka. H.F.K. gyüjteménye, B

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest megye
Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az "Őszi munka" című festménye Fényes Adolfra is hatással volt. Az "Őszi munka" férfialakjának tipusával összefüggésben hatott az Fényesnek "Asztalo" című festményére. 300.old. 49.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Őszi munka"cimü festménye ösztönzőleg hatott Fényes Fényes Adolf művészetére is. Igy pl.jobb oldali nő alakja az Fényes Adolf "Ülő parasztasszony" ára is. 300.old. 50.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem nagyon feltűnő az "Őszi munka" befolyása Fényes Adolf piktúrajára, így többi közt egy férfiarcképre. Erre baloldali nőalakunk hatott arcának realisztikus felfogásával, sötét bőrével, megmunkálásának módjával.
300.old. 47.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" című képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Művészetének több összetevője van. Egyik kora törekvéseihez vezet. Az egyik a szecesszió jelleg megjelenése. Igaz csupán részletjelentőségű, de érdemes rea felfigyelni. mert egyik rajzán is feltünik.--A szüreti jelenetet ábrázoló lapra gondolunk.-Szöveg 299.old. 43.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az"Oszi munka"-nak közvetető szerepe nem tagadható a francia művészettől a honi piktura felé.Akar a plein air problémara gondolunk,akar a courbet-i naturalizmusra, akar a fellelhető szecessziós befolyásra,jóllehet ezeket mások is közvetitették.Egészen konkrét hatasz egy esetben,Nagy Istvan jóval későbbi "Botos pasztor"-an.
300.old. 46.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Művészetének sok összetevője van. Egyik kora törekvései hez vezet. Az egyik a szecessziós jelleg megjelenése. Igaz csupán részletjelentőségü. de érdemes figyelmi rá, mert egy rajzan, s az olajkép asszonyalakján is feltünik, s nyo mon követhető két következő év munkáján is. Francias iz érezhető, legtöbb joggal a Maurice Denis-Rippl-Rónai vona nalba kapcsolható. 298.old. 43-44.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimu képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1975

KERNSTOK KAROLY, festő

Az "Oszi munka"c.festményének ösztömző befolyasat két nagybányai művészünknél is érvényesülni latjuk.Az egyik:Ferenczy Karoly"Anya gyermekével" cimü festményének fehér kendős noi fejű motivuma az"Oszi munka"-ról 300.old. 51.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

"Őszi munka" cimü képének ösztönző befolyasat két nagy banyai müvészünknél is érvényesülni latjuk. Egyik Réti István. A nőalak feje viszont hattéri környezetével Rétinek Blaskovics Györgyöt abrazoló arfképére hatott A világos plein air természeti hattér elé állitott fejkendős .arnyékos arc motivuma szemlatomast e Kern stok képből taplalkozik. 300.old. 52.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 285.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Müzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A figurak a skicceken körvonalakban vannak megörökitve, hosszú, folyamatos rajzzal, nagyvonaluan, erősen sikban tartva, mintha falképnek szantak volna. Nehéz eldönteni, hogy ezt a rajzi stilust, mely az asszony vonalvezetésében némi szecessziós izt ismtartalmaz, milyen beflyasnak tulajdonitsuk. Még három hasonló tanulmanyan tünik fel xx.8 293.old.

HORVÁTH HÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból. 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A kompozició alapjaul szolgáló kettős kitüno ötletére később akadt a művész, s ekkor alakult ki benne az "Őszi munka" kompozíciós gondolata. A párban való rakodas mar Millet-nél ismert, semmit sem von le Kernstok eredetiségéből. Alakjai elhelyezésében, rajzi és festői módban oly nagy az eltérés, s hatasaban annyira mas benyomást kelt, hogy önálló elgondolasnak kell tartanunk. 298. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból. 2. szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festo

"Az anya gyermekével"hátlapján a két rajz természeti megfigyelés eredménye,jellemző helyzet,mozdulat rögzitése,a férfi labtartasaban némi korrekcióval,ami arra mutat,hogy érdeklődése ekkor még főként az ő alakjára irányult,a munkajelenetekből az ő mozdulatait ragadta ki elsőként,mint művészi szempontból a legtöbbet igérőt. 298.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból. 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Alkotómódszerére adalók két ceruzarajz.Az "Anya gyermek
kével"1899-ben készült tanulmanyan ,Kisoroszból,hatol
dalan va,az egyik rajz a zsákot emelő férfit,a masik eg
egészen közel hozza egy hosszu szoknyasasszonyt abrazol
körülbelül hasonló előfordulasban,mimt a kész képen.
A két rajznak kompozicionalis egymásra vonatozasa nincs,
xx236297.old.59.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest Megye
Múzeumaiból. 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Anya gyermekével"/1899,Kisoroszi/ c.tanúlmányának hátoldalán két rajz.Zsakot emelő férfi és egy hosszu szoknyás nő.-Szöveg 297.old. -39.jegy.Vegyes technika,papir. 17.8+21 cm.Jelezve jobbra lent KK.A művész hagyatékából, H.F.K. gyüjteménye,Bp. 301.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Tovabbi megfigyelés eredménye lehetett,hogy nőalakok kerültek előtérbe,s adták a kompozició magvat,férfialakunk viszont,ki mar akkor skic formajaban is megkapta összes lén-eges jellemzőjét,velük szemben némileg vesztett jelentőségéből. 298.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

A skicc rajzfelfogásából a legtöbbet a bal oldali nő alakjába sikerült átmenteni, hogy tartásában, s ezt a tartást leginkább kifejező hátvonalában, nemkülönben szoknya végződésének formájában még a skiccben/bár más mozdulatban/fellelhető szecessziós iz is érezhető. 298.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Az"Őszi munka"és a"Vontató hajósok" idejéből egy vázlatsor szüreti jelenetről,ez jól szemlélteti,hogy a figyelmet megragadó természeti képből miként bontakozik ki az érett,biztoskezü kompozició.--Ceruza,papir,A művész hagyatékából.H.F.K.gyüjteményéből,Bp. 41.jegy. 301.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az"Őszi munka"előtt egy évvel korábban a"Vontató hajsok" sebtiben odavetett ceruzavazlata.--Ceruza,papir.5.4+12 cm.Jelezve balra lent KK.A művész hagyatékából,H.F.K. gyüjteménye.Bp.Reprodukálva:Művészet VI-1965.7.sz. lz.lap. -40.jegy. 301.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimu képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

KERNSTOK KAROLY, festő

Kar,hogy a nőalakot a férfialak nem követte.Megjelenésé
ben kisszerüség van esetlen ,esetleges.Ezt a nagyszerü
összefogottságot nem követte a tájképi háttér.Aprólékos
ecsetkezelésével-bar jól kifejezi a táj karakterét-elüt
az előtér,főleg a két nő nagyvonalu előadasától,s igy
gyengiti az alkotas egységét. 297.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü
képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest Megye
Múzeumaiból. 2.szám. Szentendre, 1973

Kernstok Károly.

A Magyar Posta az év utolsó bélyegsorozatát bocsátatta ki. Az üvegfestmények nevű sor 7 címletből áll, melynek egyik címletén a művész üvegfestménye látható.

TV. Híradó.

1942. XI. 15. 19.30 | 3 | Z.

Kernstock

Néhány müvészet felsorol a Müvészet c. rovat, akik maguk rajzolták kőre müveiket és bemarattták saját kezük vonását is. Ezekről a repr. ókról azt állitja a cikk, hogy éppen ezért eredetieknek számitanak, de azt nem árulja el, hogy mik ezek a müvek.

A HÉT, Bp. 1904. dec. 25. XV. évf.
52. sz. 839. lap.

Kernstock

Szinyei Merse, Zemplényi, Szlányi, Mednyánszky, Mihalik, Goldreich nevét sorolja fel a Müvészet c. rovatban "A Szalon" cimmel, C.-sign.-val közölt beszámoló, mint akik a téli tárlaton szereplő igazi müvészek a tiz tucat kiállitó festő közül.

A HÉT, Bp. 1897. dec. 5. VIII. évf.
49. sz. 785. lap.

Kernstock Károly

Dési Huber István és Tihanyi Lajos müveit az "Elődeink" c. tárlaton mutatta be az Európai Iskola néven ismert müvészi csoportosulás, munkájának egyik eredményeként.
Vadas József: "Magyar bioromantikusok" cimmel a székesfehérvári Csók István Képtárban rendezett kiállitást, annak előzményeit, s a mozgalom egykori müködését ismerteti beszámolójában.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 29.
XVII. évf. 39. sz. 12. lap.

Kernstock Károly

Remek arcképeit kiemeli a kritika. "Három modell"-jét igen sajátságos münek tartja, azt sejteti, hogy „valami mélyebb értelem és célzat lappang alatta, -irja Pukk: Téli tárlat cimmel.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf. 46. sz. 752-753. lap.

Kernstock Károly /lakása: Vasvári Pál u. 9./

A képzőművészek és a közönség személyes kapcsolatának kiépitését határozta el a lap, melyről "Müteremlátogatás" cimmel ir. Az ok, hogy a közönség a müalkotásat látni tanulja, a müvész pedig -a látás-nevelés folytán- személyes tolmácsa lehet saját müvének. Hétről-hétre közli a lap a cimeket, napokat és órákat, ahol és amikor a müvész a közönség rendelkezésére áll mütermében.

A HÉT, Bp. 1903. febr. 15 XIV. évf.
5. sz. 106-107. lap.
7.

Kernstock Károly

"Emausi vacsora" c. igen érdekes, bibliai tárgyu képe szerepel a tárlaton. Krisztus szeméből egy egész ég sugárzik ki, melette két sötét kiaszott tanitvány szikár, sápadt vonásain "elgyötrő fanatizmus" látszik. A müvész képeit kiemeli Voinovich Géza: Tavaszi tárlat c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1903. ápr. 12. XIV. évf. 15. sz. 242-243. lap.

Kernstock Károly

Az osztrák sajtó, a magyarok bécsi kiállításának nagy sikeréről számoltak be,-irja K.: "Magyarok Bécsben" cimmel, s megjegyzi, hogy a müvész ott jobban érvényesül, mint itthon.

mükritikusai/

A HÉT, Bp. 1903. ápr. 12. XIV. évf. 15. sz. 243. lap.

Kernstock Károly

A lap Müvészet c. rovatában "Nemzeti Szalon" cimmel közölt beszámoló a kiállitás 9o résztvevője közül tiz müvész nevét sorolja fel, mint igazi müvészekét, akik,ha hiányoznának a tárlatról, "nem lenne egyéb merő sivatagnál."

A HÉT, Bp. 19o2. okt. 12. XIII. évf.
41. sz. 659-66o. lap.

Kernstock Károly

"Este" c. müve egy darab igazi élet. "Anya és gyerémeke" elsőrendü müvészi alkotás. Rajzban kifogástalan, szinben harmonikus. A müvész feleségét és gyermekét ábrázolja. Egyik legszebb, legmüvészibb arcképe a tárlatnak egy másik képe is.
Pamacs sign.-val közölt beszámoló a Téli tárlatról.

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf.
46. sz. 738-739. lap.

Kernstock Károly

"Lányok és egy félkegyelmü" c. müve "visszataszitó" irja L.: "A téli tárlat" c. kritikájában s nem ajánlja sem a leányoknak, sem fiatalasszonyoknak, hogy megtekintsék. "Hogy juthat eszébe valakinek ilyen témát választani, s a rutat rutabbnak tüntetni fel a valóságnál," ahol "a lányok versenyeznek a félkegyelmüvel" /idézőjel itt a kritikustól származik./ "Kékruhás kisasszony arcképe" nagyon csinos, a "Vasárnap" és a "Munkából" c. müvei jók, de a többiről azt tartja, hogy tucatmunka.

A HÉT, Bp. 19ol. nov. 24. XII.évf.

47 sz. 782-783. lap.

Kernstock Károly

Erős tehetségként emliti a művészt "Egy tárlatlátogató" kritikus, aki a "Téli tárlat"-on bemutatott müveket ismerteti, de kifogásolja azokat az értelmetlen parasztarcokat, melyeket fest, bár lehetnek ilyenek a valóságban, de ha az élet pontos mikrokozmoszát akarja megmutatni, akkor igazságosabbnak kell lennie.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 31. X. évf.
53. sz. 9o4-9o5. lap.

Kernstock Károly

Müvészi értékü arcképeit elismeréssel méltatja, de külön nem nevezi meg őket Diener Dénes József: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1900. ápr. 15. XI. évf.
15. sz. 238-239. lap.

Kernstock Károly

Tar Lőrinc: „Schlauch és Kernstock" cimmel ir a Krónika c. rovatban a müvész kiállitásáról. "A nagyon tehetséges fiatal magyar festő egy "Szerelem" c. képet festett. Kvalitásai ezen a képen is meglátszanak a mezitelen lyány és ifju alakján, valamint "Hajóvontatás" c. képén is' A nagyváradi képkiállitás védnöke Schlauch Lőrinc kardinális vonakodott a tárlat megnyitásától, mig az inkriminált képet el nem távolitják.

A HÉT, Bp. 1900. nov. 4. XI. évf.
44. sz. 701-702. lap.

Kernstock Károly

A cikkiró a Magyar Képzőművészeti Társulat hibájául rója fel, hogy a kardinálist meghivta a nagyváradi kiállitás protektorául. Felháborodik Schlauch határozata ellen, mondván: "A kardinális maradjon az ő szentelt vizé nél, képekhez annyit sem ért, mint hajdu a pápaválasztáshoz!"

A HÉT, Bp. 19oo. nov. 4. XI. évf.
44. sz. 7o1-7o2. lap.

Kernstock Károly

Gyönyörü mese az örök vágyról a "Szilvásban" c. képe. A "Vasárnap délután" c. olajfestményén a parasztasszony tökéletes.
Huba: "A téli tárlat" c.beszámolója

A HÉT, Bp. 19oo. dec. 2. XI. évf.
48. sz. 77o-771. lap.

Kernstock Károly

Müveit külön nem nevezi meg, de kiemeli a művész technikáját, hangulatteremtő készségét, karakterizáló képességét, -Yartin: "A tavaszi mütárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 23. X. évf.
17. sz. 27o-271. lap.

Kernstok

1919. után, a Tanácsköztársaság bukása után a művész emigrált, ahonnan a huszas évek második felében hazatért.

Kontha Sándor: Magyar képzőművészet a két világháború ~~után~~ között.

Társadalmi Szemle, 1973. ápr.

Kernstok

A győri Képtár magyar mesterek műveiből rendezett tárlatot. E kiállításon műveiből látható.

S. N.: Látogatott tárlat.
Kisalföld, 1973. jún. 30.

Kernstok Károly

Szolnokon dolgozó néhány művésszel együtt 1899-ben folyamodott a kultuszminiszterhez, segítené őket a szolnoki művésztelep megalapításához. Rövidesen megalakult a „Szolnoki Művészeti Egyesület".

Kádár István kéziratos feljegyzéseiből: Emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Járkunság, Szolnok, 1973, márc. 34. old.

Kemenstock Károly

a 4-ik-es bélyeg „Árpád és két vezére" című alkotását üdvözölje, eredeti színében. (emlékül)

Bélyegújdonságok.
Dunántúli Napló, 1972. máj. 1.

Kernstok Károly

a Magyar Pósta nov.-ben újabb képzőművészeti sorozatot bocsát ki, a XIX.-XX. sz. festett üvegablakait mutatja be. — a debreceni megjeháza részére „Árpádot és hét vezérét" festette meg, mely a 4-ft-os értéken látható (emlitve és repr.)

Bélyegek, üvegfestmények.
Hajdu-Bihari Napló, 1972. nov. 6.

Kernstok Károly

A Magyar Pósta nov.-ben újabb képzőművészeti sorozatot bocsát ki. A művész a debreceni megjelháza részére „Dryád és hét vezére" c. festménye körül a 4.- ft.-os értékre. (említve).

Bélyeggyűjtőknek.
Fejérmegyei Ihrlap, 1972. okt. 27.

Kernstok Károly festőművész

Kernstok Károly nagyon elégületlen volt festményével. Egyik nap levakarja, másik nap újból festi. Valaki megkérdezi, beküldi-e az őszi tárlatra.

— Hát ha a beküldési napon éppen nincsen levakarva a kép, úgy beküldöm.

Képes Ujság, 1974. dec. 28.

Kernstok Károly festőművész

Július 12.-én megnyílt a luzerni Kunstmuzeumban a „Magyar művészet 1900-1950" c. kiállítás, melyen a művész műve szerepel.

Élet és Irodalom, 1945. júl. 19.

Kernstok Károly festőművész

A szolnoki művésztelep megalapításának engedélyezését 12 művész kérte 1899-ben, köztük volt a művész is.

A Közízlés alakítói.

1975. VIII. 19. 16.17 Kossuth /11/ - Vné -

Kernstok Károly festőművész

Júl. 12.-én megnyílt a bécsi Kunstmuseumban „Magyar művészet 1900-1950" c. kiállítás, melyen szerepel a művész alkotása.

Élet és Irodalom, 1975. júl. 19.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kernstok Károly

1972 OKT 2 51

Dolgozók Lapja

nát; ő építette a Primási Palotát, de elévülhetetlen érde- amikor is megorokitette a Bakócz Kápolnát, a Mátyás

1021

Kernstok Károly rajza

a múlt év tavaszán ke
meg a szerszámgépgy
bevezetésének előkészül
hogy ez évben már esz
dolgozhassanak. De min
ideig nem sikerült minde
rületen a szükséges válto
kat elérni. A tapasztala
azonban már a jövő eszte
ben kamatoztathatják, a
gozók és a vezetők egy
munkája minden terül
eredményeket hoz. A DH-
munkarendszer olyan jelző-
rendszer, amely felszínre hoz-
za a hibákat, s megmutatja
azok kijavításának útját is. A
gyár szocialista brigádjai fel-
ajánlásaikba foglalták a hibát-

tesen végig kell vinni a vállalati és az üzemi élet valamennyi területén. A tanácskozás is ehhez kívánt segítséget adni — mondta végezetül zárszavában *Budai Károly*, az SZMT vezető titkára.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JUN 8
Népújság Heves

Kernstok Károly festőművész

1021

Az új törekvések egyik élharcosa

Harmincöt évvel ezelőtt, 1940. június 10-én halt meg Kernstok Károly festőművész, az új művészeti törekvések egyik élharcosa.

Jobbra: Agitátor a gyár kantinjában című festménye.

Lent: A Hajóvontatók című ismert festménye.

segíthet

A mai ellenfél a gyöngyösi sporttelepen a Kisvárda együttese lesz. Néhány mondat a vendégekről: legutóbb otthonukban 1:0-ra nyertek a Sátoraljaújhely ellen. A 34. forduló után 26 pontot gyűjtöttek, s e teljesítményükkel a kieső 17. helyet foglalják el az NB III. északkeleti csoportjában.

Az ellenük készülő hazaiak játékoskerete megegyezik a múlt hetivel. Pallagi edző a következő nevekből állítja össze kezdőcsapatát: Kovács, Varga, Nagy, Forgács, Réthy, Ács, Ullmann, Gábor, Adonyi, Horváth, Bágyi, Bányai, Sármány, Ferencz, Gombos.

Gyöngyösön a bajnoki bronzérem megszerzése a cél. Ezért joggal győzelmet vár játékosaitól Pallagi edző. Jól hajrázik a Nyíregyháza együttese, amely csupán egy ponttal áll a szövetkezetiek mögött a negyedik helyen. Ma, vasárnap, ők is otthonukban játszanak, s minden bizonnyal nyernek, de még ekkor is megmaradna a zöld-fehérek egypontos előnye.

A csoport további mérkőzései: Rudabánya—Kazincbarcika, Záhony—Leninváros, Sátoraljaújhely—Kisterenye, Nyíregyháza—B. Volán, Borsodi B.—MVSC, DEAC—SKSE, DMTE—Lehel SC, Nagybátony—Tuzsér, Hajdú Vasas—Hajdúböszörmény.

MEGYEI BAJNOKSÁG

Az első három közül csak a Heves játszik hazai környezetben, míg az Egri Vasas és a GYESE is idegenben szerezhet pontot, pontokat. Bélapátfalván a feljövőben levő hazaiak akár nyerhetnek is. Hivatalosan nem kaptunk értesítést —, de tudomásunk van róla, hogy a H. Gáspár SE—Pétervására találkozó, az utóbbi csapat távolmaradása miatt elmarad. Ezért nem is szerepel tippjeink között, amely a következő:

Apc—Egri Vasas 2, Selyp—GYESE x, MÁV HAC—Adács 1, Szücsi—Tarnalelesz 1, Egercsehi—Hatvani Kinizsi 1, Heves—H. Karikás SE 1, Bélapátfalva—Petőfibánya x, Novaj—Sirok x.

(fazekas—budavári)

MAI MŰSOROK:

RÁDIÓ

KOSSUTH

8.21 Hang — kép.
10.03 Keress, kutass!
10.52 Zenés reklámturmix.
11.00 Kapcsoljuk a bécsi Konzerthaus nagytermét.
Kb 12.40 Egység és vita.
Kb. 12.50 Operettmuzsika.
13.10 Aurora.
13.20 Közvetítés a katowicei ökölvívó EB-ről.
13.39 Rádiólexikon.
14.09 Operaéneklés a század elején.
14.39 Pillantás a nagyvilágba.
15.08 Közvetítés a katowicei ökölvívó EB-ről.
15.13 Művészlemezek.
16.08 Thomas Mann évei.
17.05 Nótakedvelőknek.
17.50 West Side-i történet.
18.14 Nyári vidámságok.
21.30 Népdalok.
22.10 Sporthírek.
22.20 Öt esztendő új magyar zenéje.
23.02 Világlíra.
23.17 Slágerexpressz.

PETŐFI

8.00 Miska bácsi lemezesládája.
8.30 Zenés beszélgetés sukoról népi énekesekkel.
8.50 Bruschino úr.
9.30 Öt esztendő új magyar zenéje.
9.54 Kórusművek.
10.04 Mit hallunk!
10.34 Vasárnapi koktél.
12.04 Közvetítés a katowicei ökölvívó EB-ről.
12.30 Berki László népi zenekara játszik.
12.52 Mozart: D-dúr (Párizsi) szimfónia.
13.11 V. nemzetközi rádiójátékfesztivál gyermekeknek.
14.00 Táskarádió.
15.00 Akik megfogták az időt...
15.30 Könnyűzenei újdonságok.
16.05 Fűtőtestek a mikrovilágban.
16.20 Magyar előadóművészek.
17.29 Jelenidőben.
8.05 Notacsokor.
9.03 Ezeregy délelőtt.
10.00 Zenés műsor üdülőknek.
12.03 Barokk muzsika.
13.03 Birodalma a könyvtár.
13.20 Hacsaturján: Gajane — balettszvit.
14.00 Kettőtől — hatig...
18.20 Kalandozás.
19.21 A rock mesterei.
20.10 Öt esztendő új magyar zenéje.

Közben:
21.00 Vas István versei.
22.13 Népdalok, néptáncok.
23.15 A hét zeneműve.
23.45 Táncdalok.

TV

MAGYAR

9.30 Tv-ovi.
9.55 Zseb-tv.
10.25 Városok, művek. (NSZK filmsorozat.)
10.55 Ökölvívó EB.
14.50 Frédi és Béni. (Ism.)
15.15 Fogjál nekem Colobust. (Angol filmsorozat.)
15.45 A császár kémje. (Francia tv-filmsorozat.)
16.50 Delta.
17.15 Hetvenöt éves a magyar gyógypedagógiai oktatás.
18.10 Énekszóval...
18.40 Utánam, srácok!
19.30 A HÉT...
20.30 Az aranyrablók. (Angol bűnügyi filmsorozat.)
21.20 Sporthírek.
21.30 A világhír küszöbén.

POZSONYI

8.30 Híradó.
9.00 Gyermekeknek.
10.00 A puszták angyala. (Szovjet kémfilm.)
11.35 Mezőgazdasági magazin.
12.15 Heti híradó.
12.40 Sétahangverseny.
13.45 Vasárnapi klubélet.
14.45 Ismert dalok.
15.01 Járási spartakiád.
17.05 Hírek.
17.10 A kutna horai szüzek éne. (Vígjáték.)
19.00 Híradó, publicisztika.
19.50 A vasárnap verse.

Napló Veszprém
1975 JUN 14

Kernstok Károly
1021 festőművésze

Harmincöt éve, 1940 június 10-én halt meg Kernstok Károly festőművész. 1873-ban született. Párizsban és Budapesten tanult. Forradalmi, politikai szemléletéből több híressé vált festménye, grafikája született. A Magyar Tanácsköztársaság idején a képzőművészeti Szabadiskolát vezette. (Itt tanult Derkovits Gyula is.) Képünk az „Agitátor a gyár kapujában" című festménye

SAJTÓHIGYEZŐ
MAGYAR HÍRCSŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

oroz

ködni a gyereket. Nem egyszer láttam már kiskamaszt kánikulában melegítőben izzadni, vagy eső utáni hűvös időben egy szál tornanadrágban dideregni. Tudnia kell, hogy ki kell jönni a vízből, ha fázik, s le kell törülköznie. Vagy ha megizzadt a mozgásban, ne igyon vizet, csak öblögesse a száját, míg le nem hűl.

Elérkezik az indulás napja, a szülők az állomásra kísérik a gyereket a degeszre tömött hátizsákkal, böröndd el. Legtöbbjük talán nem is gondol arra, hogy ettől a pillanattól gyermekük már nem kap segítséget az útiholmi cipeléséhez. Különben nem eresztenék útra a 7—8 évest, nem egyszer felnőttnek is nehéz cipelnivalóval. Mit vigyen a gyerek a nyaralásra? Ezt a hely és idő szabja meg, er-

nek. Ennek a nagy része a szemétbe kerül. Először az édességet eszik meg, ha nem kaptak az útra, vesznek a zsebpénzből. A fogadóhelyen ebéddel, de vacsorával biztosan várják őket, kár több napi élelemmel elindítani néhány órás útra a gyereket, aki a sok édességtől amúgy is étvágytalan lesz.

Szóljunk a zsebpénzről is. Bár nem igen van szüksége pénzre, hiszen teljes ellátása biztosítva van, mégis gyakori szokás, hogy a rokonság „öszead" a nyaraló gyereknek. Nem ritka a 2—300 forint sem. Ilyen nagy összeg felhasználásában nincs tapasztalata, ezért felesleges dolgokra szórja el.

S minek örül a legjobban a táborozó gyerek? A hazulról jövő híreknek, a levélnek, képeslapnak. Minden nap vária hangulatát nagy

Kernstok Károly

A festő Kernstok Károly, Márffy, Gulácsy
meg a többiek megtalálták már társaságukat
a Japán Kávéházba, ahol a Szinyei asztalon kivül
jóformán minden második asztalnál festők és
szobrászok elégedetlenkedtek a közviszonyokkal és
alakitottak uj művésztársulásokat.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság
Látóhatár 1970/7-8 748.old.

Kernstok Károly

A Kálvin téri Báthory Kávéházba járt Kernstok Károly, Márffy Ödön, Gara Zol tán, Gulácsy Lajos, aki a maga módján szintén uj hangot és egyéni stilust képviselt.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság

Látóhat r 1970/7-8 747.old.

Kernstok Károly

Agitátor o. v. 67,5×89 cm
(vázlat)

(M. N. G.)

Tárási Művelődési Központ kiállítása, Mezőkövesd, 1971

Kernstok Károly

Művei szerepelnek „A magyar képzőművészet 150 éve a Bács Kiskun megyei múzeumokban" c. vándortárlaton a Nemzeti Galériában

Pestmegyei Hírlap 1972 március 7
4. old.

Kernstok Károly

vers emlékre

Magyar Nemzet 1972 június 22
4. old.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

P. Kiss Julianna: Vén Emil képei az Ernst Múzeumban

7.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 28.

Kernstock Károly:

Polgári radikalista volt, egy kortárs a magyar festénet Adyjának nevezte. Munkásságának legeredményesebb korszakát a Czóbel-portré és az Ősvadászok c. képek közé helyezi Dévényi István. (tizes évek munkássága) Kassák szerint a „Lovasok a víz partján" legjobb alkotása. Munkásságának csúcspontja az 1909-12-es érekre tehető, később, szabadelvű politikai tevékenységének idején művéni képességei alaposan kiapadtak.

Szombathy Bálint: river deep - mountain high III.

Új Symposion 1972/juli-aug. 353.

Remsich Károly

festő

Méltatás.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.

MÜVÉSZET, 1972.október-november - 60.oldal

Kernstok Károly
festő

Rippl-Rónai 1911-ben tárlatta tiszteletére rendezett bankettem mel-tatta a miszlert.

Dévényi Iván: Rippl-Rónai József hirlapi cikkei,
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 20.oldal

Kernstok Károly
festő

A lódzi Modern Múzeumban rendezett magyar kiállításon részt vett a művében.

-.- Magyar művészek külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal

Kernstok Károly:

A nyolcak legjobb képviselője 1910-ben a magyar művészet helyzetét így jellemezte: „Az átkos Ausztria, Bécs politikai kiezdelmek idején felszínen volt a cigány- és gatyapiktura, jött a feudális reakció és meg lettelpingálva a nagy díszüléser, a díszmagyar felvonulások, általános nagy gyönyörsóhajok közepette...."

Szombathy Bálint: river deep - mountain high III.

Uj Symposion 1972/julius-august. 353 ...

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
207,/.-KERNSTOK KÁROLY,- Ádám és éva,-lavirozott, tus,papir,-53.5+ 40 cm.-Ltsz,68.589.-
308.old.

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények,11. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve,-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
208./.-KERNSTOK KÁROLY,- Lovasok a vizparton, /1905/,-rézkarc,-19+ 27 cm.-Ltsz.68.590.-308.old.

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények,11. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968. Pécs,-1971.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.
A közölt képek jegyzéke:
29./.-KERNSTOK KÁROLY,- A festő.-papir,lavirozott tus. 53+ 40 cm.-Ltsz.68.589.-Fekete repr. 305.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Kernstok Károly.

Bálint Aladár műelemzéseket nyújtó cikkeiben üvegfestményeiről írt. A művészről monográfiát is tervezett, a könyv azonban nem készült el.

Dévényi Iván: Bálint Aladár.

Látóhatár, Bpest, 1971. jún, 575. old.

Kernstok Károly

Gyakran nyúlt biblikus hasonlatház műveiben – a Nyolcak és aktivisták vezető művésze, a Tanácsköztársaság képzőművészeti életének irányítója –, a társadalmi ellentmondások érzékeltetésére: „Utolsó vacsora" – „Sírbatétel" – „Keresztelő Szent János" – „Ádám és Éva" (említve).

Sz. Kürti Katalin: Holló László mitológikus témájú alkatásai.

Alföld, 1972. 3. 44. old.

Kernstok Károly

1899-ben tizenegy festőművésszel közösen írásban folyamodott a kultuszminiszterhez, hogy segítse a szolnoki telep létrejöttét.

Kaposvári Gyula: Lyka Károly írásai a szolnoki Művésztelepről.

Jászkúnság, 1970... 4. 179 old.

Kernstok Károly

a Művészház 1913. évi kiállításán részt vett.

Gál György Sándor: „Dies Irae"

Új Élet, Bpest, 1971. nov. 1.

Kemutak

a MA c. folyóirat első számaiban műveit reprodukálja.

Beke László: Képzőművészet a MA tíz évfolyamában.

Kritika, Budapest, 1971. 3 (?)

özv.KERNSTOCK KÁROLYNÉ,szobrász.1875-1959

Szül.Stricker Gina.Telcs Edénél tanúlt mintázni.Telcs unokatestvéréhez,Telcs Arminhoz ment férjhez.Első plaket je anyósáról 1901-ben körömreszelővel vörösagyagból.Házasságuk 20.évfordulójára Reményi/1919/József; 25.évfordulójára Telcs Ede készitett emlékérmet. 15&191/.old.

SZIGETI ISTVAN: özv.Kernstock Károlyné,szül.Stricker Gina/1875-1959/érmei és plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- V. ~~1959~~x 1959. 12.sz. Bp.

özv.Kernstock Károlyné,szobrász,1875-1959/.

Szül.Stricker Gina.Első férje Telcs Ármin 1925-ben halt meg.1926-ban Kernstock Károlyhoz ment férjhez. Utolsó 10 évében a környezete asszonyairól mintázott miniatür fejeket jellemző erővel.Szignaturái:TG-Telcs Gina,vagy:KG-Kernstock Gina. 15/191 old.

SZIGETI ISTVÁN: özv.Kernstock Károlyné,szül.Stricker Gina/1875-1959/ 1959/érmei,plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XV. 1959. 12.sz. Bp.

KERNSTOCK KÁROLY, festő

1926-ban feleségül vette Stricker Ginát, aki Telcs Edénél tanult mintázni. Stricker g. első férje Telcs Ede unokatestvére, Armin volt. 15/191/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Özv. Kernstock Károlyné, szül. Stricker Gina /1875-1959/ érmei, plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
--------- XV. 1959. 12.sz. Bp.

Kernstok

A Julien Akadémiára jártak Párizsban csak a Nyolcak közül Berény, Czigány, Kernstok, Márffy, Pór. A száraz akadémizmusnak jeles része lehet abban, hogy az emlitettek hamarosan felfedezik az ujraélénkülő Párizs igazi arcát.

Bodri Ferenc: Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 1970/7-8 761.old.

Kernstok

Perlrott Csaba neós szándékai és a Műcsarnokból való kitiltása állitják Kernstokék, a későbbi nyolcak mellé.

— Bodri Ferenc: Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 1970/788 762. old.

Kernstok

század eleji magyar avantgarde festészete

rokon Petrov-Vodkin munkáival.

D.I. Képzőművészet

Vigilia 1972/3 2o7.old.

Nemeskéri Károly.

Vedres Márk eszméinek, munkásságának alakulásában szerepet játszott Nemeskéri Károly halála is.

Fleitler László: Vedres Márk.

Líceumban 1971/1-2 153 old.

Kernstok Károly. 2

Derkovitsné visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy (mi ketten, 1954, Képzőművészeti Alap Kiadó), hogy az iskolát a Tanácsközlársaság művészeti direktoriuma hozta léhe, Kernstok vezetésével. Szamuely Tibor nepbiztos is több alkalommal felkereste a telepet, és baráti estéket töltött együtt az itt dolgozó fiatal művészekkel.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra.

Népművelés 1969/5 40 old.

Kernstok Károly

Az esztergomi Balassi Bálint Múzeum a Tanácsköztársaság 50. ik évfordulója emlékére Kernstok Károlyról és a nyergesújfalui szabadiskola tevékenységéről ad igen bő- bár korántsem teljes- áttekintést nemrégen megnyílt kiállításán.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra

Népművelés 1969/5 40 old.

Kernstok Károly

A Lotz Károly, Benczúr Gyula és Strobl Alajos által alapított Epreskerti mesteriskolába bontott szárnyat.

Selmeczi Toth János: Epreskert.

Népművelés 1969/3 40 old.

Kernstok Károly

Holló László művészete kapcsolodik Kernstok Károly alkotásaihoz. A Nyolcak és aktivisták egyik vezelő művésze a Tanácsköztársaság képzőművészeti életének irányítója Kernstok gyakran nyúlt biblikus hasonlathoz a társadalmi ellentmondások érzékeltetésére. „Utolsó vacsora" „Sírbatétel" „Keresztelő szent János" „Ádám és Éva" A katolikus sajtó csendesen morzsoló, lassú kegyeletsértést, nagyfokú szabadosságot és ideál rombolást látott munkáiban. Sz. Kurti Katalin: Holló László mitologikus témájú alkotásai.

Alföld 1972/3 74old

Kernstok

A Nyolcak néven tömörülő művészcsoport lágja. Az 1909 és 1910 év fordulóján lépnek fel együttesen, abban az évadban amikor az új magyar művészetet egy hirtelen villágga lágulás szemedélyessége hatja át.

Demény János: Bartok Béla

Népművelés 1968/12 11 old.

Ifj. Kernstok

Szobrász-rajzai vannak Adorján Mária tulajdonában.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 51. l.

171. Kernabok

Szobrász-rajzai vannak Adorján Mária tulajdonában.

Horváth Béla - Adorján Mária Gyűjteménye: Művészet, 1972. 4. sz. 51. l.

Kernstok Károly
festő

A 15-éves Novotny Emil Róbert
látogatta Kernstok iskoláját

Erdős Jenő: Egy életpálya - 75 év
MŰVÉSZET, 1973. április - 28.oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok jó barátságban volt Pecháu
Józseffel és több alkalommal együtt
állítottak ki a Vajdaságban.

Bela Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MŰVÉSZET, 1973. január - 38.oldal

Kerestes Károly

festő

Alkotásai a Szabadkai Magyar Galériában is láthatók.

Béla Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MŰVÉSZET, 1973.január - 38.oldal

Kernstok Károly festő

„Kapálók" (repro)

Bela Duranci: Modern magyar képtár Szabadkán.
MŰVÉSZET, 1973.január - 38.oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok hatása érződik Vén
Emil korai művein.

Haits Géza: Vén Emil kiállítása.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 40.oldal

Kernstok Károly

szines ablaküvegein észlelhető a szecesszió hatása.

Szabady Judit: "Secession" in Graphic Art.
The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972.
45 sz.

189 l.

Bernstok Károly

a valóság polgálatába pegődött festő fiatalon jutott el a tartalmi megrendülésig.

D. Fehér Ilmuse és Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX században. Budapest, 1971.

71

Kernstok Károly

o.z. akademikus felfogású agitátortól a neoimpresszionizmusig – minden stílusban kereste a tudatával egyenrangú kifejezést.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festészet a XX. században, Bpest, 1971

11 l

Kernstok Károly

a Nyolcak vezére 1910-es programjában a Galilei körben értelmes és figyelmezett agymunkát kívánt a festőktől.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XX. században, Budapest, 1971

101

Zemstok Károly

tagja lett emigrációja folyamán a szintézist kereső progresszív művészeti mozgalomnak.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festészet a XX században, Bpest 1971

131

Kernstok Károly

tanítványa Derkovits Gyula.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festépet a XX században, Budapest, 1971

151

Kernstok Károly

Közölt kines reprodukció:

15. p. „Lovasok a vizparton", 1910, olaj, vászon, 215 x 294 cm.

D. Fehér Zsuzsa és Pogány Ö. Gábor:

Magyar festeszet a XX században, Budapest, 1975.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve. [Vita a Magy. festészet a XX. sz.-ban c. könyv szerzőivel.]

Rózsa Gyula: Karácsonyi album — fele 7.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 19.

Keinstok Kárály, festő

Megemlítve: Egy: Szent Kristóf a Balatonnál c. képével kapcsolatban.

Rózsa Ilyula: Plebejus a párás fényben

M. Z.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 9.

KERNSTOCK KÁROLYNÉ, szobrász

Telcs Gina. Kunvári Bella pécsi fogorvosnő Telcs gyüjteményét látva, az nagy hatást gyakorolt reá és gyüjtési irányára. 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs, 1971.

Kernstok Károly

Vedres Márk barátja volt. Az ő tanácsára ment Párizsba a Julian Akadémiára.

Horváth Béla - Vedres Márk szobrai; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 18. l.

Kernatok Károly

Vedres Márk berekje volt. Az ő tanácsára mentek
Párizsba a Julian Akadémiára.

Horváth Béla - Vedres Márk asszonyai; Művelt.
1972. I. sz. 18. l.

Kernstok Károly

Külvárosi hangulat c. képe szerepelt a szegedi műgyüjtők kiállitásán.

Szelesi Zoltán - A szegedi műgyüjtők kiállitása; Műgyüjtő, 1971. 4. sz. 4o. 1.

Kernstok Károly

Késői korszakából egy sokalakos akt-kompozició /fapálcával készült rajz/ Adorján Mária gyüjteményében.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Migyüjtő, 1971. 4. sz. 52. l.

Kerastok Károly

Derkovits Szövőnőjének vonalstilusa az ő tollrajzművészetében gyökerezik. - Mestere volt Derkovitsnak.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Migyüjtő, 1971. 4. sz. 52. l.

Kernstok Károly

vezetésével alakult a Nyolcak csoportja.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 148 old.

Perlrott Károly
Münchenből Párizsba a
Julian Akademiára ment.

Fleitler László: Vedres Márk
Lélekhalála 1971/1-2 149 old.

Kernstok Károly

Egy Fauves-korabeli rajza Fekete Gyula gyüjteményében van. A tizes években több kiállitáson szerepelt, ötven évvel ezelőtt már reprodukálásra került.

-h-a- - Aktok Fekete Gyula gyüjteményében; Mügyüjtő, 1972. 1. sz. 28. l.

Kernatek Károly

Egy Ranvea-korabeli rejsa Fekete Gyula gyűjteményében van. A tizes években több kiállításon szerepelt. Ritven évvel ezelőtt-mér reprodukálásra került.

-h-a- - Kernatek Aktok Fekete Gyula gyűjteményében: Műgyűjtő, 1972. 1. sz. 28. l.

Kerestok Károly

festő

1909 junius 13-án nyílt meg
Vaiadon a MIENK kiállítás
amin a művész részt vett.

Apró Ferenc: Julián Gyulás Gulácsy Lajos . . .
Művészet, 1972 február - 8 oldal

Kerustok Károly
festő

Méltatás.

Horvath Teréz: Szurcsik János ígalb-mumlai.
Művészet, 1972 ápulis - 16 oldal

Kernstok Károly
festő

Méltálás

Rácz István: Kürdelmes harmónia..
Művészet, 1972. március - 19 oldal

Keresztes Károly
festő

Nyergesi művésztelepen ismerte
meg Derkovits Gyula, későbbi élet-
társát, majd feleségét Dondai
Viktóriát

Hamisch Lenke: Derkovits Gyula . . .
Művészet, 1972. március - 16 oldal

Kernstok Károly
festő

Derkovits Gyula 1919-ben Kernstok Károlynál nyerte el a rendszeres képzést a nyergesujfalusi művész-telepen.

Szaulisch Lenke: Derkovits Gyula . . .
Művészet, 1972 március - 16 oldal

Kernstok Károly

szabadiskolájában tanult Derkovits Gyula.

Mezzo László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

2401

Kernstok Károly

„Akt" fametszet 18×28

Kikiáltási ár: 1500 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Kernstok Károly
(1873-1940)

Fiú lovon
Vízfestmény 33,5 x 34

Kikiáltási ár: 3000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Kernstok Károly

üveg müveinél észrevehetően mutatkozik meg az „Art Nouveau" stílus.

Szabadi Judit: L'apparition du modern style dans l'art graphique hongrois. Acta Historiae Artium, Budapest 1973 3-4

2901

Kernstok Károly

---

szabadiskolájában tanult Bortnyik Sándor.

Körner Éva: Ungarische avantgarde, München, 1971. oldalszám nélkül

- Kernstok Károly

A „Ma" c. folyóirat első kötetében (1916-1918) a képzőművészeti anyag körött szerepel műve.

Magyarország, 1941. márc. 21.

Kernstok Károly

neve említve, műve szerepel a Bács-Kiskun megyei múzeumok kiállításán a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet 1972 március 16 4.old.

2

Kernstok Károly

„A Városligetben" c. Zége
szerepel „Angyalföld művészeinek tárlatán"
a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1974 január 6
12. old.

Kernstok Károly

Nagy Sándor, Olgyay Viktor, Strobentz Frigyes Vaszary János, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Rippl Rónai József, Fényes Adolf, Grünwald Béla, Réthi István, Thorma János, Csók István müvészek nevét sorolja fel és nevezi "kimart müvészek"-nek, Tövis: "Nemzetköziek és szövetségiek" c. kritikájában, s felkéri a belügyminisztert, oszlassa föl a szövetséget, mint alapszabályok nélkül működő titkos társaságot, mely fennállásával is törvénybe ütközik. Ezután felsorolja a visszaéléseket és kéri a közönséget, hogy kerülje el a Mücsarnok téli tárlatát, ahonnan kitiltották a magyar müvészeket.
A HÉT, Bp. 1908. nov. 22. XIX. évf.
47. sz. 761-762. lap.

Kernstok Károly,

Márffy Ödön, Czigány Dezső, Gulácsy Lajos, Zichy Mihály, Juhász Árpád, Rippl Rónai József, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Grünwald Béla művészek szerepelnek az Uránia kiállitásán , melyet Tövis: "Az otthon művészete" cimmel ismertet.
A modern művészek és iparművészek MÜHELY néven alakult Egyesülete rendezte a tárlatot.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 2o. XIX. évf.
51. sz. 835. lap.

Kernstok Károly

Rippl Rónai József, Vaszary János, Thorma János, Magyar Mannheimer, Feszty Árpád, Innocent Ferenc, Kriesch Aladár, Mednyánszky L., Ujváry Ignác, Vágó Pál, László Fülöp, Ferenczy Károly müvészek szerepelnek a Könyves Kálmán müintézet kiadásában megjelent "negyvenöt nemes müvü réznyomaton", minden kép külön, összefüzetlenül. A "Magyar festők gyüjteménye" c. beszámoló, három csoportba osztva sorolja föl a müvészeket: a hetvenes évek nagyjai, majd a népszerü elbeszélők, s végül a "festői festők, az impresszionisták, a hangulat festők és a többi irányok nevezetes müvelői. Ez utóbbiak közé tartoznak a fent felsoroltak. A HÉT, Bp. 1908. dec. 27. XIX. évf. 52. sz. 859. lap.

1

Kernstok Károly

„Agitátor"

„Fiúakt" a lépés szerepelnek

„Angyalföld művészeinek tárlatán" a

Műcsarnokban"

Magyar Nemzet 1974 január 6

12. old.

Kernstok Károly

A neves művészek között emliti meg Tövis: "Igéretek" c. cikkében "a nyugtalan szellemü" művészt. A felsoroltakkal kapcsolatosan szól arról, hogy milyen kiállitásokat, kikkel kellene megrendezni, másrészt -éppen erre vonatkozóan- vádolja a Nemzeti Szalon és a Mücsarnok politikáját, valamint a MIÉNK csoportját. A két előbbinél: "Polgári müvészekből összeverődött szövetség tartja kezében a hatalmat, a MIÉNK pedig a modern müvészet exkluziv arisztokratáinak kaszinójává lett.

A HÉT, Bp. 1908. aug. 23. XIX. évf.
34. sz. 551. lap.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvszemle

Képzőműv. Almanach 3.

283-286.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI/3.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle
kij Rezső: Rafael Győző
283–286,

JELENKOR, Pécs, 1973, március

XVI
3.

Kernstok Károly, Jestő

Gyászbeszédet mondott Ady
ravatalánál.

Gál István: Ötvenöt éve halt meg Ady Endre
Utószó a dokumentumokhoz
41-61.

TISZATÁJ, Szeged. 1974. január

XXVIII
1.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

Bata Imre: Gál István: Bartóktól Radnóti ig 76-78.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. október XXVII/10.

Kernstok Károly, festő

1

„A Miskolci Galéria méltóképpen ünnepelte a nagyszerű Kernstok Károlyt": emlékkiállítással.

Az ismertetés írója ez alkalommal felvéti az izgalmas kérdést: miért hiányoznak itt is a legérdekesebb művek s mért nem nálunk le a Kernstokról terjesztett egyoldalúsá gokkal?

Rózsa Gyula: Adósságunk, Kernstok Károly M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 28.

Kernstok Károly „festő"

2

Megemlített és elemzett művek:

Két Önarchép (1900? és 1927?), fának támaszkodó fiú, szocialista agitátor, az Agitátor a gyár kantinjában c. kép vázlata, Inczelhedők és rézkarcok, tollrajzok, Magányos Covas.

Rózsa Gyula: Adósságunk, Kernstok Károly M.5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 28.

Kernstok Károly, festő

Miskolcon nyílott meg emlék-
kiállítása.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 30.

Herrstoh Károly
festő

Méltatás

H.M.: Herman Lipót a művészet szolgálatában.
Művészet, 1972.január - 26.oldal.

Kernstok Károly
festő-

A Nyolcak csoportja Kernstok vezetésével átfogó problémák iránt érdeklődött.

Sz.Karnyó Leona: Husvéth Lajos müvészete.
Müvészet, 1972.január - 12.oldal

Kerestek Károly festő

Kerestek Károlyról jelent meg
az Ars Hungarica monográfia
sorozatban két nyelvű Körmendi
András tollából.

Dévényi István: Körmendi András halálára.
Művészet, 1971.december - 21.oldal

Sternstok Károly
festő

Igaz érdemeket szerzett a magyar képzőművészet forradalmi lehetőleg-tének feltámasztásában.

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század művészete.
Művészet, 1971.október - 12.oldal

Kernstok Károly
festő

"Ádám és Éva" 1933.
(repro)

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század művészete.
Művészet, 1971.október - 12.oldal

Kernstok Károly
festő

A Japán hábéhár Szinyei asztalánál
vezéri helyét Kernstok Károly foglalta
el.

Goda Gábor: Kádár Béla emlékkiállítása.
Művészet, 1971. október – 36 lap.

Szervatiusz Károly
festő

Méltatás

Goda Gábor: Kádár Béla emlékkiállitása.
Művészet, 1971. október - 36. oldal

Kernstok Károly
festő

Lovasok a vízparton. A „Nyolcak" első kiállításán nevelt.
/1911/ Repr.

Kosáry Domokos: Magyarorsz. tört. hé-
gondolat 1971. hebben 517.

Kernstok Károly

testé"

A „Nyolcak" tagja.

Kosáry D: Magyarorn. tört. képekben

Gondolat 1971. 517.

Kernstok Károly
festő

Vasarellyal és Rippl-Rónaival szabadiskolát alapított; ide járt 1913-tól Bortnyik Sándor.

Borbély László: Bortnyik Sándor 5.
Corvina 1971.

Kernstok Károly
festő

A MIÉNK-ben a haladó balszárny
egyik vezére volt

Aknai Tamás: Rippl-Rónai József 77
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

~ Benczúr tanítványa a Mesteris-
kolában.

Telepy Katalin: Benczúr 21.
Corvina 1970.

Kernstok Károly, festő

Mestere volt Szilágyi Jolánnak.

— : Elhúnyt Szamuely Tiborné Szilágyi Jolán

7.

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 8.

Kernstok Károly, festő

A Műgyűjtő új számában Kernstok Zéda-rajzáról szóló elemzés olvasható.

— : Füst Milán hagyatéka 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 27.

Kernstok Károly, festő

Megemlítve.

(némety) : Tv – notesz

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 23.

Kernstock

Ülő alakot ábrázoló képe élettelen, mellképének a hasonlóságot kivéve egyéb érdeme nincs, -mondja kritikájában Lázár Béla: "A tavaszi tárlat" cimmel.

Otthon, Bp. 19oo. évf. 6. füzet.
49-6o. lap

Kernstock Károly

"Munkából" c. képét emliti meg, melyet hosszan elemez Lázár Béla: "Téli tárlat" c. kritikájának "A magyar genre" c. fejezetében, s kifogásolja azt, hogy valósággal keresi "a magyar élet rut alakjait..." de egyben elismeri, hogy "magyar a szinfölfogása."

Otthon, Bp. 1901. dec. hó.
18-29. lap

Kernstock Károly

Alkotásait magas foku elismerésben részesiti Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában. Külön kiemeli egyik müvén az anyának és gyermekének ábrázolását, akiknek "..egybeolvadása valami spanyolosan büszke, délvidékien szenvedélyes, lázasan boldog érzésvilágban.."tündöklik.

Otthon, Bp. 1902. december hó
17-26. lap

Kernstock Károly

A kiállitáson szereplő néhány müvésztársával együtt emliti meg alkotásaikat jellemző és elismerést érdemlő felfogást Lázár Béla: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában: a magyar égbolt, a felhő, a levegő minden szinjátékával egyre jobban kezd saját valóságában megnyilatkozni müvészeinknél, s ezáltal remélhető "müvészetünk magyaros voltának kifejlődése" "Kosaras lány" c. müvének napfény ábrázolása nem harmonikus,-mint a beszámoló megjegyzi.

Otthon, Bp. 1903. december hó
33-41. lap

Kemstock Károly

Ornamenti táj, olajfestm.

Nemz Sportház MKépzőm
Kiáll Katalógus 1945 aug

Kernstock Károly

Vízparton, olajfestm.

Nemz. Sportbiz. MKépzőm
Kiáll. Katalógus 1945 aug

Kernstock Károly

említve

a Munkácsy-Céh 1932 VI. 18 i
közgyűlése jelentései

Kernstock Károly

említve

Ünneplésben részesítették a mű-
vészek a 70-éves Bíró Henriket
Újság 1936 I. 28.

Kernstock Károly

tanulmány

Lyka K. – Kernstock Károly

Új Élet VII. évf. 1-2 szám

Kernstok Károly
festő

„Önarckép" 1936.
Tus, papír. Magántulajdon.

Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 24.
Corvina 1970.

Kernstok József
festő

/1841-1916/

A fiatal Kernstok Károly ~ mellett sajátította el az alapfokú művészi ismereteket

Dévényi Iván: ~~K.K. 5~~ Kernstok Károly 5.
Corvina 1970.

Kerstok Károly
festő

„Őszi munka" 1898
olaj, vászon ~~141×161cm~~ 135,5×200cm. MNG. Repr.

„Harafelé"/Este/ 1899.
olaj, vászon 141×161cm. MNG.
Repr.

Dévényi Iván: Kerstok K. 28.
Corvina 1970.

Kerustok Károly
festő

„Inselkedők" 1900
olaj, vászon 112 x 164 cm. MNG. Repr.

„Nano, a falu bolondja" 1900 k.
olaj, vászon 193 X 164 cm MNG. Repr.

Dérémy Iván: Kerustok Károly ~~[illegible]~~. 10. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Szilvaszedők", 1901.
olaj, vászon 119 x 97,5 cm MNG.
Repr.

„Két lány a tornácon", 1902.
olaj, vászon 69,5 x 90 cm. Bp.
Stricker Endre tul.
Repr.

Dévényi Iván: Kernstok K. 11-12. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Tanárnők", 1901
olaj, vászon 180×160 cm MNG. Repr.

„Modellek" / Három modell /, 1903
olaj, vászon 210×176 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 13-14.
Corvina 1970.

Kernstok Károly

festő

„Krisztus és az emmausi tanítvány" 1903.

Olaj, vászon. 100 × 106 cm. Bp. dr. Fejes Károlyné tul. Repr.

„Gocle Géza portréja" 1910 k.

Olaj, fa. 26 × 21,5 cm. Bp. Gocle Gábor tul. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 15-16. k.

Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Asszonyok a vízpartan" 1909.
Olaj, vászon 104 x 89 cm. Bp. Goda Gábor
Tul. Repr.
„A kertben" / „Egy dáma a kisfiával és a kutyájával" / 1907. Olaj, vászon. 200 x 180 cm.
Ism. helyen. Repr.
Dévényi Iván: Kernstok Károly 17-18. h.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Gróbel Béla portréja" 1907-1908.
olaj, vászon 101 x 70 cm. MNG. Repr.

„Álló női akt" 1908.
olaj, vászon. 200 x 98 cm. Tata, Kuny Domokos tul. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok K. 19-20. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Két finákt", 1909.
olaj, vászon. 165 × 127 cm. Bp. Horváth
Béla tul. Repr.

„Finákt", 1909.
tus, papír. 33,5 × 19 cm. Esztergom,
Balassa Bálint Múz. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 21-22. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly

festő

„Keresztelő St. János" 1908 - 1909.

olaj, vászon. 150 x 100 cm. Zürich, dr. Szondi

Lipót Tul. Repr.

„Magányos hajnali lovas" /Auróra/, 1911.

olaj, vászon 141 x 136 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok K. ~~24-25~~ 23-24. h.

Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Lovasok a nő partján" 1910.
olaj, vászon. 215 x 297 cm. MNG. Repr.

„Lovas" Tanulmány. 1911.
tus, papír. 18,1 x 17,7 cm. MNG.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 25-26.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Két férfiakt"

tus, papír. 34 X 27 cm. Bp. Bedő Rudolf tul.
Repr.

„Lovon ülő férfi"

tus, papír 43 X 31 cm. Bp. Bedő Rudolf tul.
Repr.

Dérényi Iván: Kernstok K. 27-28. k.
Corvina 1970.

Kerustok Károly
festő

„Fához támaszkodó finakt" 1911–1912.
olaj, karton. 66 x 44 cm. MNG. Repr.

Tanulmány a „Lovas kompozíció"-hoz.
1912. tus, vízfesték, papír. 1 sm. helyen.

Dévényi Iván: Kerustok K. 29–30. h.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő"

„Lovas kompozíció, háttérben az esztergomi bazilikával" 1912. ~~Fest~~

Tempera, papír, vászonra húzva. 111 x 210 cm.
MNG. Repr.

Devecseri Iván: Kernstok K. 30-31 k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Tájkép folyóval"
olaj, karton · 35 × 51,5 cm. MNG. Repr.:

„Tájkép tanyaházzal" 1910 k.
olaj, vászon · 69 × 100 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 32–33. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

A budapesti Schiffer-villa üvegfestményének vázlata. 1912. k. Ism. helyen. Repr.
A budapesti Schiffer-villa üvegablakaihoz 1912. k. Vízfesték, papír. Az egyes mezők méretei: 250×52 cm. MNG. Repr.
Dévényi Iván: Kernstok Károly 34-35. k. Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

Üvegablakok a budapesti Schiffer-nél-
lóban. 1912-ből. Repr.

„Ősvadászok" 1913.
Falfestmény vázlata. Bp. Dayka u. iskola.

Dévényi Iván: Kernstok Károly. 36-37. Repr.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„A Duna Nyergesújfalunál" 1915.
olaj, vászon. 78 X 115 cm. MNG. Repr.

„Fiatal hölgy arcképe" 1916.
olaj, vászon. 90,5 cm X 60 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 38-39. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Zivatar" 1914-1919.

olaj, vászon 154 X 200 cm. MNG. Repr.

„Nyergesi kert" 1920-as évek

olaj, vászon. 50 X 101 cm. Esztergom, Balassa Bálint Múz. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 40-41. k.
Corvina. 197.

Kernstok Károly
festő

* Tanulmány az „Ádám és Éva" c. képhez.
1922. Tus, papír. MNG. Repr.

„Őszi napfény az erdőben" 1922.
olaj, karton - 73 X 100 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 42-43. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Utolsó varsova" 1925.
olaj, vászon. 66 x 90cm. Bp. Kiscelli Múz.
Repr.

„Lovak" 1924.
tus, papír. 11,6 x 20,2 cm. MNG. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly. 45-46. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Lovak a vihartan" 1925.
olajfestmény 30×40 cm. Bp. magántul.
Repr.

Vázlat a „Vérszerződés"-hez.
olaj, vászon 34×47,5. Bp. Nagy István tul.
Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly
Corvina 1970. 47-48. k.

Kernstok Károly
festő

„Vizsadat" / „Harmatos veggel" / 1932.
olaj, rászon. 160 X 200 cm. MNG. Repr.

„Sírbatétel" 1934.
tempera, rászon. 200 X 301 cm. MNG. Repr.

Dérényi Iván: Kernstok Károly 48-49. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Siép Helénа ebrablása"

olaj, vászon. 160 X 205 cm: MNG. Repr.

„Ádám és Éva" 1932.

tus, papír 45 X 28 cm. Bp. dr. Molnár Béla tul. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 51-52. k.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Ádám és Éva" 1935.
olaj, vászon 202 X 133 cm. MNG. Repr.

„Hazatérő borda" 1930-as évek.
olajfestmény. Ism. helyen. Repr.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 53-54. k.
Corvina 1970.

1) Kernstok Károly

festő

1873 XII. 23.-án született Bp. en. Apja érítő-
mester.

A család német eredetű. Atyai nagyatyja
48-as nemzetőr volt, a család más tagja
is részt vett a szab. harcban.

Dévényi Iván: Kernstok Károly. 5.
Corvina 1970.

Kernstok Károly
festő

„Fához támaszkodó fiúakt" 1911-1912.

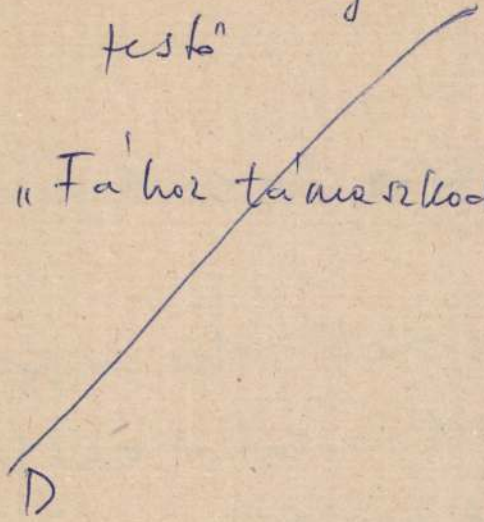

2) Kernstok Károly
festő

baloldalában Porth György a Magyarországi szociáldemokrata Párt egyik megalapítója volt.

Édesanyja - Kelendorfer Mária - fia születése után két héttel meghalt. † Fiú

Dévényi Iván: Kernstok K. 5.
Corvina 1970.

3) Kernstok Károly

festő

egy időre Nyergesújfalusa került, anyai nagyszüleihez, akiknek kőfaragó műhelyük volt. Elemi- és középiskolába Bp.-en járt, itt érettségizett. Tanáráról, Péterfy Jenőről készült a legkorábbinak ismert Kernstok-rajz.

Dévényi Iván: Kernstok K. 5

Corvina 1970.

4) Kernstok Károly
festő

Az alapfokú művészi ismereteket nagybátyja, Kernstok József festőművén oldalán sajátította el, majd a Bp.-i Iparművészeti Iskolába iratkozott be. Tanulmányait Hollósy Simon növendékeként

Dévényi Iván: K.K. 5
Corvina 1970.

5) Kernstok Károly

festő".

Münchenben sajátította el, majd 1894-
-1896 a párizsi Julian-akadémián folytatta. Mesterei L. Doucet és A. W. Bouguereau voltak. Hazatérve, Benczúr Gyula mesteriskolájában dolgozott /1896-1898/.
Dévényi Iván: K.K. 5.
Corvina 1970.

6) Kernstok Károly
festő

1897-ben és 98-ban ismét felkereste Párizst, 1900-ban Itáliában utazgatott /Velence, Fiesole, Firenze, Róma/.

Rubens: Hélène Fourment és gyermekei

Dévényi Iván: K.K. 6.

Corvina 1970.

7) Kernstok Károly
festő

c. képét lemásolta.

Első festménye egy tanulmányfej, valószínű a 90-es évek közepéről.

Az 1896-ban Párizsban kiállított „Leányarckép" c. s az Alsóörsön készült „Balatoni

Dévényi Iván: K. K. 6.
Cosina 1970.

8) Kernstok Károly
festő

halászok" l appang.

1896 – „Szocialista agitátor" c. munkája. Fertialakjának modellje Kosztolányi Kann Gyula festő.

Legnevezetesebb ifiúkori műve az „Agitá-

Dévényi Iván: K. K. 6.
Corvina 1970.

9) Kernstok Károly

festő

tos a gyár kantinjában" c. t, 1896 végén 1897

elején festette.

Kisoroszban festette a „Hajóvontatók" c. munkáját /Museo Civico/.

Művei: „Őszi munka", „Este" („Hazafelé"),

Dévényi Iván: K.K. 6.

Corvina 1970.

10) Kernstok Károly
festő

* „Munkából" /1900.

A század elején készült művek: „Innelkedők", „Szilvaszedők", „Kati a tornácon", „Parasztmenyecske", „A kertben".

„Nő fehér kalappal" /1901/.

Dévényi Iván: K. K. 8.
Corvina 1970.

Herbert Kraft

Frank

* „ Mueble Tv " 1980 .

4 Tableaux d'une Exposition: „ Mueble-
-Ville " ; „ Schwarzwald " , „ Paris à Travers "
„ Promenade " , „ 4 Portes "
„ Mr. Felix' Tele Spiel " (1984).

Dr. Heinz Ihn: K & S.

Cairo 1978

") Kernstok Károly

festő"

1905-ban hérült művei: „Három modell", /„Modellek"/, „Két parasztó", „Krisztus és az ~~em~~ mansi ifjak"

1900-ban rendezett nagyváradi tárlaton bemutatta „Szerelem" c. kompozícióját.

Dévényi Iván: K.K. 8.

Corvina 1970.

12) Kernstok Károly
festő

Sajtóvisszhangja: tdy Endre: Éljen az erkölcs! /„Szabadság", Nagyvárad 1900 nov. 7./; tdy Endre: Nagyváradi krónika /Nagyváradi Napló 1902 jan 30./; Nagy Andor: Tavasz Váradon /Epocha Kiadó Bp. 1939/.

Dévényi Iván: K.K. 8.

Corvina 1970.

13) Kernstok Károly

festő

1906 őszén rövidebb ideig, majd 1907–1908-ig feleségével és kisfiával Párizsban tartózkodott. Az 1906-ős és 1907–1908-as párizsi útja között részt vett az 1907 októberében megalakuló MIÉNK létrehozásában.

Dévényi Iván: K. K. 10.

Corvina 1970.

14) Kernstok Károly
festő

1909 decemberében a MIÉNK-ből kivált Nyolcak tagja, majd vezéralakja, kiállításukon vért ven a Könyves Kálmán Szalonban. Ezzel egyidőben bekapcsolódott a Társadalomtudományi

Dérényi Iván: K.K. 10.
Corvina 1970.

15) Kernstok Károly

festő

Társaság és a szabadkőművesség tevékenységébe. Előbb a Reform-, majd a Petőt-páholynak tagja, 1909-ben megalapítóba a Márcinsi szabadkőművespáholyt.

1913-as nyilatkozata „Népszava" 1913 III. 2.

Dénényi Iván: K. K. 10-11.

Corvina 1970.

16) Kernstok Károly
festő"

Tanulmányokat, cikkeket is gyakran publikál: „A kutató művészet" / előadás, elhangzott 1910 jan 9-én a Galilei körben, publ. a Nyugat / i „Szabadgondolat / „Történelmi napok" 1913 /, „A huszadik Dévényi Iván: K.K.".
Corvina 1970.

17) Kernstok Károly
festő

Század" / „A művészet társadalmi szerepe"
1912 ~~8~~, „A futurizmusról" 1913 /
Portréja Czóbel Béláról 1907-ben, vagy
1908-ban készült Nyergesújfalun. A mű
a MIÉNK második kiállításán, 1909-ben
Dérényi Irán: Kernstok K ".
Corvina 1970.

4) Kernstok Károly
festő

Került először közönség elé.

„Férfiakt" Tus. papír. 34 X 12 cm.

„Bp. Bedő Rudolf gyűjt. Repr.

Művei: Álló női akt, Keresztelőszent János, egy meztelen ifiú, Két fiúakt,
Dévényi Iván: K.K. 11-13.
Corvina 1970.

19) Kernstok Károly
festő.

Fához támaszkodó fiúakt, Fiúakt / dr. Debreczeni kálmán tul. / 1910 körül, Magányos hajnali lovas, 1911, Lovas kompozíció, háttérben az esztergomi bazilikával

Dévényi Iván: K.K. 13.
Corvina 1970.

20) Kernstok Károly
festő

Bp.-i Schiffer villa üvegfestményei, deb-
receni vármegyeháza ürgablakai, Bp.-i
Dugonics utcai fiúiskola tornatermét dí-
szítő „Ősvadászok" c. falfestmény.

Dévényi Iván: Kernstok Károly 13.
Corvina 1970.

21) Kernstok Károly
festő

1910 körül grafikai munkássága. Fiúaktok, lovon ülő férfiak, vokanó és ágaskodó lovak, fiatal nők aktja. Főként tollal készült vajzai között sok önarcmás található.

Dávényi Iván: K. K. 13.
Corvina 1970.

22) Kernstok Károly
festő

Bosátairól is készített rajz-portréket
(Berény Róbert)

Egy-egy festményét vázlatok (rajz!)
tucatja előzte meg.

A 10-es évek műveinek fő témája a

Dévényi Iván: K.K. 13.
Corvina 1970.

23) Kernstok Károly
festő

a rohátlan emberi test.

„Lovasok a víz partján" c. kompozíciója
1911-ben, a Művészházban rendezett első
gyűjteményes kiállítása után évekig nem
mutatta be munkáit a nyilvánosságnak.

Dérényi Iván: K-K. 14.
Corvina 1970.

24) Kernstok Károly
festő

1917-ben került sor a következő Kernstok kiállításra, az Ernst-múzeumban.
„Nyergesújfalusi táj", „Öntöző leányok",
„Delelő kecskék", „A Dunapartján",
téli tájképek és akvarellehet említ a
Dévényi Iván K.K. 14-16.
Corvina 1970.

25) Kernstok Károly
festő

kritikus.

„Férfiakt" Tus. papír. Bp. Bedő Rudolf
gyűjt. Repr.

A kiállításon szerepelt egy mozaikkartonja
„A béke és a munka iszonyaa háborútól".
Dévényi Iván: K.K. 16; 15.
Corvina 1970

26) Kernstok Károly
festő

A terv a Bp.-i Grünwald-villa fürdő-szobájában került kivitelre, a II. V. H. alatt azonban elpusztult.

1912-ben Kernstok műtermes villát é-

Dévényi Iván: K. K. 76.
Corvina 1970.

27) Kernstok Károly
festő

pittet Nyergesújfalun. Az új épületet
többholdas gyümölcsöskert vette körül.
A Nagy Okt. Szoc. Forr. után falusi
szovjetek megalakításán fáradozott.

Dévényi Iván: K.K. 18-19.
Corvina 1970.

28) Kernstok Károly
festő

A 1918-as polgári demokratikus forradalmi vezető szerveinek, a Nemzeti Tanácsnak tagja, az Országház tér nov. 16-i deklarációját ő tervezte. 1919 jan 31-én a művészeti ügyek kormánybiztosa lett.

Dévényi Iván: K. K. 19.
Corvina 1970.

29) Kernstok Károly
festő

1918 - ban a Radikális Párt esztergomi szervezetének elnöke.

1919 már c. 21. én a Tanácsköztársaság művészeti direktóriuma szabadiskolaszervezésével és vezetésével bízza meg.

Dévényi Iván: K.K. 19.
Corvina 1970.

30) Kernstok Károly
festő

Ekkor fejezte be „Zivatar" c., 1914-ben
elkezdett képét.
† Tanácsköztársaság leverése után letartóz-
tatták, lakását feldúlták. Egy ideig
az esztergomi börtönben, majd a Kőbányai
Dévényi Iván: K.K. 21.
Corvina 1970.

31) Kernstok Károly
festő

gyűjtőfogházban tartották fogva. Néhány
hét múlva szabadlábba helyezték. Emig-
rációba vonult, rövid bécsi, majd münch-
ni tartózkodása után 1920-ban Berlin-
ben telepedett le. Távollétében megfos-

Dévényi Iván: K.K. 21.
Corvina 1970 -

32) Kernstok Károly

festő

tolták megyei törvényhatósági bizottsági tagságától.

Berlinben megfesti két változatban „Utolsó vacsora" c. festményét.

Lenin ábrázolása H. G. Wells angol író „Die Grundlinien der Weltgeschichte"

Dévényi Iván: K.K. 22.

Corvina 1970.

33) Kernstok Károly
festő

egyik lapján.

Lenin-fej. 1925. Tintaceruza, papír.

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum.

Repr.

A 20-as évek derekán, első feleségé, hjvány Ilona halála után tér vissza M.o.-ra.

Dévényi Iván: K.K. 22.

Corvina 1970.

34) Kernstok Károly
festő

Visszavonultan él. Egészségi állapota romlik. 1930 körül: „Őszi munkálatok", „Kapáló asszonyok".

1932 után: „~~Vor~~ Virradat"/vagy „Harmatos reggel"/, „Szép Heléna elrablása",
Dávényi Iván: K.K. 23.
Corvina 1970.

35) Kernstok Károly
festő

„Sírbatétel", „Ádám és Éva" /1935-ös
változat/, „Renate St. Antal megkí-
sértése" /1930-as évek/, „Dulce ri-
dentem Lalagen amabo" /1936/
A 20-as 30-as években a KUT ványi-

Dévényi Iván: K.K. 23.
Corvina 1970.

36) Kernstok Károly
festő"

tói köré tartozik.

1934-ben nyílatkozata a „Népszavá"-
-ban. Tanulmányai / Száradunk,
+ Huszadik Század /

1940 jún. 10.-én, 67 éves korában hunyt

Dévényi Iván: K.K. 23-25.
Corvina 1970.

37) Kernstok Károly
testő"

el Budapesten, a gyvérzés következtében.

Munkái: „Szilvaszedők", „Czóbel Béla-portréja", „Lovasok a víz partján", „Lovas kompozíció", háttérben az esztergomi ba-

Dévényi Iván: K. K. 25.
Corvina 1970.

38) Kernstok Károly
festő

zilikával", „Keresztelő szt. János";
„Magányos hajnali lovas"; „Őszi nap-
fény az erdőben", „Utolsó vacsora" stb.
Ő indította el pályáján Derkovits Gyu-
lát

Dévényi Iván: K. K. 25.
Corvina 1970.

Kernstockné Teles Gina

Merengő, márvány

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946 jú

Kernstok

Derkovits Gyula korai munkáin erősen érző-dik a Kernstok-iskola

Péter Imre: „Az évfordulóhoz méltó szép vállalkozás"

Népművelés 1968/11 38old

Kernstok Károly

Utolsó vacsora

Népművelés 1968/11 borítólap 48 old.

Kernstok Károly

A Tanácsköztársaság kikiáltása után különböző elképzelései és ideáljai voltak Kernstoknak,Pórnak, Kassák körüli Ma-istáknak és a Komját körüli kis baloldali Ma-ista csoportnak.

Farkas György:A Tanácsköztársaság képzőművészte
Rajztanitás 1969/2

Kernstok Károly

Nyergesujfalun Kernstok köré tömörültek az egymástól elszigetelt irányzatok képviselői: Berény Róbert, Czóbel Béla, Czigány Dezső, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos. A csoportosulás Berény Róbert javaslata alapján a Nyolcak nevet vette fel az 1911-ben tartott bemutatkozó kiállításon.

Farkas György: A Tanácsköztársaság képzőművészete Rajztanitás 1969/2

R

Kernstock Károly

díszítette mozaik frizével a bp-i Aradi u. és Bajza utcai sarokház homlokzatát.

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967

Kernstok Károly

a „Lechner Ödön társaság" tagja.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

751

MDK

Kernstok Károly

A szellemi fejtörő egyik kérdése volt:

7.Ki festette az "Agitátor" c. festményt?

Megyei Uttörő Elnökség: "Szellemi expedicio fejtörő megfejtése"

KISALFÖLD: 1964 márc. 19.

Kernstok Károly, festő

Szerepel a tárlaton. (Mezőgazd. Múzeum.)

(h.m.): A ló és lovas

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 13.

Kernstok Károly, festő

Mellszobrát tervezik a Művészélányra.

F. G.: 1972-ben új képzőművészeti alkotásokat helyeznek el a fővárosban 9.

Népszabadság, Bn. 1971. nov. 18.

Kernstok Károly, festő

A cikkíró
Petrov-Vodkin kiállításának ismertetésekor
többször hivatkozik Kernstok Károlyra.
(Műszaznok.)

Rózsa Gyula: Párhuzamok - Közép - Kelet - Európából
M. 8.

Népszabadság, Bp. 1971. dec. 19.

Kernstok Károly

Agitátora történeti illusztráció akadémikus modorban.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista művészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o; 13.1.

Kernstok Károly, festő

(1873-1940)

A művész és több festménye a kerentrejtvény témája.

— : Rejtvény

144. oldal
[Hátsó-kűhő - borítólap.]

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 15. XXVI/3.

Kernstok Károly

Nyergesujfalusi szabadiskolájának müködését mutatta be az esztergomi Balassi Bálint Muzeum /1969 január/. Tanitványa volt Derkovits Gyula, az ökorai rajzai is szerepeltek érett Kerstok-képek mellett.

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 51il.

Kernstok Károly

Az ő és Ripp-Rónai szabadiskoláját látogatta Bortnyik Sándor.

Magyar Grafika, 1968. 5. sz. 14. l. (Szántó Tibor: Bortnyik S. 75 éves)

Kerstok Károly

Uitz Béla a rajzaival a Nyolcak művészeinek képi rendjét fejlesztette tovább.

Bajkay Éva; Uitz Béla kiállitása a MNG-ban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 22.l.

Kernstok Károly

Bortnyik Sándor a növendéke volt.

Miklós Pál; Bortnyik Sándor; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 29.l.

A P O

Gyártja:
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

Famentes Bo

200 lap

Fogy. ár: 16.50 F

Kernstok Károly

Utolsó vacsorája jellegzetes példája a munkás-mitosz formáló áramlatnak.

Szabó Julia; Derkovits és a szocialista művészet Kiállitás Székesfehérvárott; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 14.1.

Kernstok Károly

Kommentátora Bölöni György volt.

Dévényi Iván; Körkérdés; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 1o8.l.

Kernstock Károly

Szerepel „A XX. ud. magyar festészete" c. tárlaton

A Nemzeti galériában

Petőfi Rádió

1971 III. 14

Kernstok Károly

Festménye a Nemzeti Galériába
Lezült

Kádár hátta: Új szerzemények
a Múzeumokban

Napló 1971 III. 5

Kernstok Károly

emlékkiállitása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum,1967. - Ism: -csolnaki-, Komárom Megyei Dolgozók Lapja,1968. máj.5. - /havas/, Népszava,1968.jún.2. - Horváth Béla, Magyar irlap,1968.máj.22.

Az 1968.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ert. 1971.2.sz.149-182.l.

168. l.

Kernstock Károly

1909-ben nagyváradi kiállitáson szerepeltek képei. A kiállitáson JUhász Gyula előadást tartott, Ady Endre verseit olvasta fel.

Napjaink 1968 augusztus
9.old.

Kernstok Károly, festő

Az Ars Hungarica sorozat ban
jelent meg róla igényes ismertetés.

Rózsa Gyula: Anna, Gádor, Konecsni, Korniss

7.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 24.

Kerestes Károly

az elkövetkező években, a főváros Tanács
döntése alapján szobrot kap a margit-
szigeti Művészétányon

Új szobrokat állítanak a Margitszigeten

Magyar Hírlap, 1969. június 11. 9. e.

Kernstok Károly

szabadiskolájában rendte pályáját Bortnyik Sándor. Kernstoktól a konstruktív szerkesztést tanulta el.

Bortnyik Sándor gyűjteményes kiállítása. (Ridy Gábor

Magyar Hírlap, 1969. március 25. 9. l.

Kernstock Károly

illetve Rippl-Rónai szabadiskolájában festett rosai munkáit nem találják sehol, – mondta Bortnyik Sándor a riportban.

Látogatóban Bortnyik Sándornál (Ridy Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. március 20. 7. l.

Kernstok Károly,

mint a századelő avantgarde szellemű festője, volt Derkovits első mestere – állapítja meg a cikkíró.

Derkovits Gyula emlékezete (Németh Lajos)

Magyar Hírlap, 1969. április 13. 11. l.

Kernstok Károly

A mester alkotása a
Kecskeméti Városi Muzeumban
található.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek.....
Művészet, 1975. június - 4 oldal

Rerustok Károly

A bajai muzeum törzsanyaga tartalmazza a művész alkotásait.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek....
Művészet, 1975. junius - 1 . . .oldal

Kernstok Károly

A luzerni Kunstmuzeum igazgatója, Jean-Christophe Amman kezdeményezésére -julius 12.-én- "Magyar Művészet 1900-1950" címmel megnyitott kiállitáson szerepelnek: Csontváry Kosztka Tivadar, Ferenczy Károly, Kernstok Károly, Berény Róbert, Tihanyi Lajos, Máttisch Teutsch János, Kassák Lajos művei. Martyn Ferencnek a képei mellett, plasztikái is bemutatásra kerültek. A tárlat részlegeként külön termet kapott Schaár Erzsébet "Utca" c. komplexumának egy változata, melyet a székesfehérvári muzeum bocsátott a kiállitás rendelkezésére.
A "Tájékozódás" c. rovat "Luzerni Magyar Tárlat" címmel közli az eseményt.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 19.
XIX. évf. 29. sz. 6. lap.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Kernstok Károly születésének 100. évfordulóján,
1973. december 22-én, szombaton déli 12 órakor
ünnepélyesen megkoszorúzza a mester
Farkasréti temetőben, (41-es parcella, II. sor, 39. sír)
levő sírját.

A koszorúzási ünnepségen való részvételét kéri

Dr. Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria
főigazgatója

Somogyi József
a Magyar Képzőművészek
Szövetségének elnöke

Megemlékezést tart
Goda Gábor
Kossuth-díjas író

73-12 fnyv 14 4219

Kernstok Károly

MEGHÍVÓ

Kernstok Károly

Vadas József: "Fogas bélyeg" címmel beszámol a Fényes Adolf Teremben rendezett bélyeg-kiállításról. Az Üvegablakok c. sorozatban hét /7/ címletében szerepelnek Rippl Rónai József, Kernstok Károly, Lotz Károly, Székely Bertalan, Sebestyén Ferenc és Percz János művészek munkái.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 22.
XIX. évf. 8. sz. 13. lap.

Kernstok Károly

A "Műcsarnok mesteremberei" és a modern művészek között husz év óta megismétlődő ellentétekről, az egyes művészcsoportok egymást követő botrányairól, -"Uj művészcsoport" cimmel- Rózsa Miklós ir. /idézés tőle/. Most a helyzet megváltozott. Egyszerre "békésen megférnek egy akolban, sőt egy zsüriben: Kernstok-Penteleivel, Szinyei-Zala Györggyel, Rippl Rónai-Stettka Gy.-val, Beck Ö.-Róna Józseffel, s valamennyien Innocenttel. Nincsenek már áthidalhatatlan művészi ellenntétek: Zala és Stettka, Róna és Dudits, Basch Árpád és Bruck Miksa, Vedres és Gárdos A. Magyar Mannheimer és Boruth, A Tornai és Révész Imre, Bosznay és Keményffy között. Viszont a fi atalokat óva inti tőlük, nehogy kisajátitani engedjék eredményeiket, s utána ott hagyják a beenük megbizókat.
A HÉT, Bp. 1917. dec. 16. XXVIII. évf. 5o. sz. 797-798. lap

Kernstok Károly

A müvész pályafutásának különböző állomásairól ir Rózsa Miklós: „Kernstok Károly pálfordulása" cimmel, s idézi az egyes korszakok kritikáinak egy-egy megállapitását a müvész stilusának jellemzésére, melyek homlokegyenest ellentmondtak egymásnak. Végül azzal fejezi be, hogy a müvész két eredményt mégis elért: az egyik, hogy a tegnapi "uj" stilusu képeit nem vették meg a hadseregszállitók, a mai 15 év előtti "uj" stilusu képeit megvették. A másik, hogy ma már Lázár Béla és Kézdi Kovács László is elégedettek a müvésszel és ez utóbbinak Kernstok jobban örül.

A HÉT, Bp. 1917. okt. 28. XXVIII. évf.43. sz. 685-686. lap

Kernstok Károly (festő)

Művei közül több a marosvásárhelyi városi könyvtárban volt 1943-ban.

A Het, 1974. aug. 2. 5. ef. 31 sz. 11 p.

Kernstok Károly (festő, grafikus)

1940. jún. 10-én halt meg.

Nemzeti, 1975. jún. 10. 103. elf. 134 sz. 4p.

Kernstok Károly

A művész szabadiskolájába járt Novotny Emil Rábert.

Népszava, 1975. aug. 26. 103. erf. 199 m. 5 p.

Kernstok Károly

Az országos művelődési központban 1975. márc. 14-én emlékkiállítása nyílt.

Népszava, 1975. márc. 15. 103. évf. 63. sz. 10p.

Kemenes Károly

Neve a Nyelvek tagjaként említve.

A Hét, 1972. dec. 15. 3. elf. 5Dn. 9p.

Kernstok

nere emlitve

Dévényi Iván Zörnemisza Ü.
emlékezete

Nagyvilág 74/2 313-0

Kernstok

neve említve

Dévényi Iván: Kmetty János
születésnap jóra

Nagyvilág 74/12 1914-o.

Kernstok

neue anlitve

Dévényi: Czóbel Béla 90
éves

Nagyvilág 73/11 1777.o.

Kerwstok

mere emlitve

Bernáth A.: Szinyei M. Pókról

Nagymiháza 70/1 259.0.

Kerestek

A Tanácsköztársaság bukása után emigrált.

Mácza János: A Magyar Tanácsköztársaság
képzőművészetéről.

Nagyvilág 69/1 1o7. old.

Vörösök

A Tanácsköztársaság első napjaiban azonnal a proletárdiktatura mellé állt.

Mácza János: A Magyar Tanácsköztársaság képzőművészetéről.

Nagyvilág 69/1 107. o.

Kernstock Károly

1938. május 6.-án az Esti Kurirban művész-
társakkal együtt szót emelt a jogegyenlőségért.

Budapest Fővárosunk tört. /Corvina 73/ 110. old.

Kernstok Károly

Támogatta a Szolnoki Művésztelep létrehozásának gondolatát.

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepről.

Jászkunság 73/1 32. o.

Kerutek Károly
festő

Kerutek Károly a fehértomor elől
Skarangláli Nemes József segítségé
vel jutott Berlinbe. Ezt Nör Berlinbe
majd Párizsba volt kiros mütér-
mük.

Ristián Iván György: A moszkoci futár
Tiszkor, 1974. okt. 8 - 8 lap.

Kernstok Károly
festő

Kernstok Károly által vezetett forradalmi festők csoportjához csatlakozott harangliák Nemes József.

Risbán Iván György: A moszkvai futár.
Tükör, 1974. okt. 8. – 8 lap.

Kernstok Károly

festő

"Lenin (tintaceruza)

"Háború" – tanulmány –

"A Béke és a Munkaiszonya

a Háborúból" című mozaikhoz.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről

Művészet, 1974. november – 2 lap

Kernstok Károly
festő

Az agitátor alakja az „Agitátor egy gyár kantinjában" című képről. 1897.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok Károly 100. születésnap-
járól történő utólagos megem-
lékezésként jelenik meg a művész
Lenin-rajza.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly
fiú

Kernstok Lenin ábrázolását 1925-
ben berlini emigrációja idején
készítette.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly

festő

Kernstok művészetében a fanatikus-
nak tetszőhitet az „Utolsó vacsora"
kompozícióban, valamint az „Agi-
tátor egy gyár kantinjában" ainú mű-
ben fedezhető fel.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok rohasem látta Lenint, fotók, olvasmányok, plakátok, plasztikai művek emlékképei alapján rajzolta meg az orosz munkásvézert.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Müvészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly

festő

Kernstok korán kapcsolatba került a szocialista munkásmozgalommal, és a szocialista eszmékkel. Művészetét ezek határozták meg.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly
festő

Kernstok szocialista szemlélettel foglalkozik a „Szocialista agitátor" és az „Agitátor egy gyár kantinjában" című művén.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Művészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly

festő

Kernstok tiltakozott a háboru ellen, elkészítvén „A Béke és a Munka iszonya a Háborútól" cimű mozaikjat, 1915-ben.

Horváth Béla: Kernstok Károly rajza Leninről.
Müvészet, 1974.november - 2.oldal

Kernstok Károly

Tájkép, olaj, 68×101, Vedett, 13000 Ft
Fürdő nő, olaj, 85×53, 12000 Ft

30. Műveszeti Képarkció, 1973.

Veszstok Károly

Nyergesújfalui kert, olaj, 99 × 74, 120000 Ft (Vedett)
Szárító emlker, olaj, 67 × 57, 8000 Ft

30. Tihanyi Képaukció, 1973.

Kernstok Károly

Pombok, olaj, 70×86, kédett, 6000 Ft
Lótanulmány, tus, 28×43, 1500 Ft

30. Tüvérsíti Tépaukció, 1973.

Kernstok Károly

Születésének centenáriumára a Miskolci Galéria emlékkiállítást rendezett a Stamára.
A Nyolcak csop. megszervezője volt.

Dénényi Iván ismertetése
Vigilia 74/7 500. o.

Kerustock Károly

Horváth Béla tanulmányt írt róla

Dévényi Iván ismertetése

Vigilia 74/9

634.

Kenstok Kárdy

1873-ban született
Hollósynál tanult Münchenben
Hazatérése után létrehozza a
Keresők csoportot, később Nyolcak

Dénényi Iván: Kenstok Kárdy szü-
letésének centenáriumára

Nagyvilág 73/12 1914. o.

Kernstok Károly

1873. dec. 23-án született.

Nemzeti, 1973. dec. 23. 101. évf. 300 sz. 4 p.

Kernstok Károly

A nyergesújfalni „proletár rajziskolában" tanítja Derkovits Gyulát is.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. ef. 300 sz. 5 p.

Kertvstok Károly

A Tanácsköztársaság idején direktóriumi tag és a nyergesújfalui „proletár rajziskola" vezetője.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. évf. 300 sz. 5 p.

Kernstok Károly

1917-ben gyűjteményes kiállítása volt.

Népszava, 1975. dec. 23. 101. cfg. 300 sz. 5 p.

Kernstok Károly

A győztes fehérterror bebörtönzi, majd emigrációba kényszeríti. Berlinben telepedik le, ott festi 1923-ban az Utolsó vacsora c. képét.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. erf. 300 m. 5 p.

Kernstok Károly

1940-ben halt meg.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. evf. 300 sz. 5 p.

Kemenes Károly

Megemlékezés a Nyolcak csoportjáról, mely 1909-1912 között működött.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. évf. 300. sz. 5. p.

Kertvstok Károly

1906-ban Párizsba utazik. Zanulmányútra.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. évf. 300 m. 5 p.

Kernstok Károly

1897-ben festette az Agitátor a gyár kantinjában c. művét.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. evf. 300 sz. 5 pr.

Kernstok Károly

Lovasok a vízparton c. műve erlitve.

Népszava, 1973. dec. 23. 101. elf. 300 n. 5 p.

Kerszstok Károly

Neve említve.

Népszava, 1973. dec. 31. 101. cíg. 305 sz. 16 p.

Kernstok Károly

Nyergesújfalun mahodiskolát alapított, melynek Derkovits is növendéke volt.

Nagymaros, 1973. nov. 16. 101. ef. 268 m. 4p.

Kernstok Károly

1919 jan.-ban képzőművészeti kormánybiztosként működött.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 170 p.

Kernstok Károly

De Courbet pályájával némileg analóg a későbbi időkből Kernstoké.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 158 p.

Kemstoke Károly

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 172p.

Kernstok Károly

Bortnyik Sándor adta végezte tanulmányait.

Kernstok Károly

Agitátor c. művében a fizikai erő, az iramzat mint a munkás attribútuma jelenik meg.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 354 p.

Kernstok Károly, Jesti

Az idén nyitották meg a Kernstok-Kiállítást Tatán.

↓

– : Megnyílt a Kuny Domokos Múzeum 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 21.

Kernstok Károly, festő

„Lovasok a víz partján" c. műve megemlítve. V. ö.

[Újabb publikációk Egry Józsefről]

Dévényi Iván: képzőművészeti könyvszemle

550–533. v.

XVII
6.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

Kernstok Károly, Jestő

A Miskolci Galériában rendezett emlékkiállításáról

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika 542-549.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

XVI/6.

Kernstok Károly, Jestő

Megemlítve. (Művészház.)

Dévényi Iván: Rózsa Miklós emlékezete
245-246.

JELENKOR, Pécs, 1974. március

XVII
3.

Kernstok Károly

Neve Bortnyik Sándor Zandnaként említve.

A Hét, 1973. júl. 13. 4. elf. 28 n. 10 p.

Kernstok

nyomdokain indult el Derkovits Gyula.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 177.o.

Kernstok

A mult század elején a Markó generáció, a Jankó-család ,később Kernstokok bizonyiották a tehetség öröklődését.

agyarHIrlap 1975/167 6.o.

ójár:Egy müvész ikerpár emlékezetek

Kernstok

Az irányzatok közötti küzdelmet nemegyszer félbeszakadt kisérletek, befejezetlen torzók jelzik. Kernstok, Pór Bertalan programatikus kompozicióira, Nemes Lampérth, Tihányi, Uitz erőfeszitéseire, Bernáth fiatalkori expresszionizmusára, Szobotka, Kmetty kubista, a római iskola klasszicista törekvéseire gondolunk,

Dési Huber István: Müvészeti irások

Kosstuh Könyvk adó 1975

2
30

K ernstok

A Miskolci Képtár XX. század magyar festé-
szetét egyebek között olyanok képviselik, mint
Uitz, Berény, Kernstok, Perlott-Csaba, Knetty,
Vaszary, Szinyei-Merse, Ámos Imre, Czóbel Béla.

M agyar Hirlap 1975/221/4 N.S.L.

Kernstok Károly

A Rombinszky utca és a volt Aréna út sarkán 1912.III.13-án megnyilt Uj Szinpad részére készitett szinpadképeket és diszleteket Kozma Lajos.A Biró Mihály által tervezett plakát szerint e szinpad számára készitett dekorációt Biró Mihály,Falus Elek,Fényes Adolf,Grünwald Béla,Katona Nándor,Kernstok Károly, Magyar Mannheimer Gusztáv,Márffy Ödön és Rippl Rónai József is.

Koós Judith:Kozma Lajos munkássága Bp.Akadémiai 1975. 90 old.

Kernstok Károly

nyitja meg 1918. december 23-án
a Nemzeti Tanács Irodalmi és Művészeti Szakosztálya
tanácskozását, amelyet a Művészek Munkástanácsa
felállítására hívtak össze

Koós Judith: Kozma Lajos munkássága Bp. 1975. Akadémiai

47. old.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Gegesi Kiss Pál akadémikus kisebb képtárra való an ago
ajándékozott a Pécsi Modern Magyar Képtár megalapitása
hoz. Kivánságára a gyüjtemény ma is Forgách Hann Erzsebet
emlékgyüjtemény nevet viseli, az adományozó művészfelesé
ge után. Igy egy csapásra ilyan művészek alkotásai kerül
tek a pécsi múzeum biztokaba, mint: Kernstok Károly müve
37.old

HALLAMA ERZSÉBET: Modern Magyar Képtár Pécsett 37.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A courbet-i realizmus hatására munkásokat kezdett festeni a munkásmozgalom jellegzetes képviselőjét, az "AGITÁTOR" 1897.-Kernstok határozott rokonszenvvel figyelte a munkásság politikai szervezkedését. De konzervatív eszközökkel fogalmazta meg, s csak a század első éveitől kezdve izzanak fel képein az impresszionista színek. 22.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Ucello kiegyensúlyozott,harmonikus formái egyesültek Matisse követőinek szinvilágával Kernstok 1910 körül, élete legértékesebb alkotói időszakában-készült képein 22.old

Székely András: A magyarok legkiválóbbja volt 22.old

Művészek, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Budapest.

KERNSTOK KÁROäY, festő

Egyik legszebb korai képe a "SZILVASZEDŐK",már modern ebb,könnyedebb festői nyelven beszél az enberi munka szépségeiről.-Fekete repr. 22.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

Mázsak, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

1907-ben és 1908-ban ismét Párizsban járt. Ez a két év a modern művészet döntő időszaka: ekkor indult a fauves-ok majd a kubisták mozgalma. 22.old

Székely András: A nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

Művészek, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Márffy Ödön, aki a Nyolcak felbomlása után gyakran járt Kernstok nyergesújfalui festőiskolájában, irta, hogy gyakran este sétáltak a Dunánál és nagy érdeklődés volt Kernstokban az élet minden megnyilvánulásával szemben, ami festőknél ritkaság. 23.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

Művészek, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A párizsi kísérletek és eredmények visszhangja a MIENK a Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre néhány tagjának-Czóbelnak,Kernstoknak,Márffynak-kibontakozó stiluса ,majd az első igazán modern magyar festőcsoport a Nyolcak megszületése. 22.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

" FIUAKT", cimü alkotása/1911/.-Fekete repr, 22.old

Szőkel András: A Nyolcak legkiválóbb ja volt 22.old
Művészek, Múzeumi Magazin, 1970. 1.sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kormánybiztosi megbizatást vállalt, Részt vett a Tanács köztársaság müvészeti életében, majd Németországba emigrált. Ezeknek az éveknek a gyümölcse a szaklatott, expresszionista "UTOLSÓ VACSORA", cimü müve. /19 23/.-Fekete repr 23.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

MMúzsák, Múzeumi Magazin, 1970.1sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az Iparművészeti Iskolán folytatott tanúlmányok után Münchenbe mentHollósy Simon növendékei közé, egy évvel később Párizsban az un. Julien-Akadémiára iratkozott. Hús éves volt. Tanárai a renesznsz hagyományok tiszteletében dolgozó, konzervativ festők. Sokat utazott Itáliában, majd ismét Párizsban. M 22.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

MMűvnák, Múzeumi Magazin, 1970.1sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Hatatérése után nemesen egyszerű,hüvös,klasszicizáló, kompozíciókat festett.Ezekben már nem fesz ül afiatalos erő,hiányzik belőlük az a biztonság,mely néhány vonallal felvázolt rajzait jellemzi,s nélkülözik az Utolsó vacsora drámaiságát is. 23.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

MMúzsák, Múzeumi Magazin, 1970.1sz. Bpest.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Pettenkofent Szolnokon a festők hosszú sora követte. Előbb a bécsiek, majd a magyarok is.-Mednyánszky László, Böhm Pál, Aggházy Gyula, Deák-Ébner Lajos, Bihari Sándor, Spányi Béla, Révész Imre, s aközvetkező nemzedék: Koszta József, Fényes Adolf, Kernstok Károly, Vaszary János.
5.old

Molnár Auréll: Az Alföld századai. 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 1.sz. Bp.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szilágyi Jolán korai munkáin a Nyolcak és az aktivistak hatása tükröződik. 1917-18-as figurái és portréinak rajzi megoldása, merész színkezelése elsősorban a mesterre, Kernstokra emlékeztet. 99.old

BORBÉLY LÁSZLÓ: Szilágyi Jolán 97.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 2.sz.

KERNSTOK KAROLY, festő

Szilagyi Jolan kétévi iparrajziskolai studium utan a Rippl-Rónai és Kernstok Karoly altak vezetett szabadiskolaban tanult, majd nyaranta Nagybanyan képezte tovabb magat. 97.old

[illegible]

[illegible]

KERNSTOK KÁROLY, festő

Szilagyi Jolán grafikus-müvész a Tanacshatalom idején részt vett Kernstok Károly nyergesujfalui szabadikko iskolajanak munkajaban. 97.old

BORBÉLY LASZLÓ: Szilágyi Jolán 97.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. / 2.sz.

Kernstok Károly

Goda Gábor: "Bortnyik és világa" cimmel átfogó képet ad Bortnyik Sándor müvészetéről. A magyar képzőművészetből általában hiányzik a szatira,- mint Goda Gábor irja- s éppen ezért külön kiemeli Bortnyik szatirikus vénáját. Ezzel kapcsolatban -azon kevesek között, "akik a szatira peremére értek"- három művészt emlit meg: Kernstok Károlyt, Rippl-Rónait és Pólya Tibort. Fenti cimü Goda-cikket lásd: Bortnyik Sándor nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 21.
XX. évf. 34. sz. 12. lap.

Kerkstok Károly, Jestő

L.: Bortnyik S.

— : Meghalt ....

8.

Esti Hirlap, Bp. 1977 [illegible] 3.

Kernstok Károly festőművész

A század elején kerül sor az alföld első művésztelepének megszervezésére. 1899-ben több festőművész – köztük volt a művész is, – írásban folyamodott a kultuszminiszterhez hogy Szolnokon való letelepedésüket segítse!

Szolnoki stúdiónk jelentkezik.

1977. VI. 30. Petőfi 12.33 Ka.

Kernstok Károly festőművész

45 éves a szolnoki művésztelep. — A művésztelep megalakulásánál a haladó magyar művészet olyan kitűnő mesterei bábáskodtak, mint Ferenczy Károly, Kernstok Károly és még többen.

Láttuk, hallottuk.

1934. okt. 20. Kossuth 16:34 – Kné –

Kernstok Károly (1873-1970)

„Mezei munkások"

o,v. 79x68 Jelezve lent balra: Kernstok Károly

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Kernstok Károly festőművész

A század elején került sár az Alföld első művésztelepének megszervezésére. 1899-ben több művész írásban folyamodott – köztük a művész is – a kultuszminiszterhez, hogy segítse Szolnokon való letelepedésüket.

Pálréti Ágoston: Anyanyelve a táj. Csongrád Megyei Hírlap, 1977. jún. 28.

Kernstok Károly festő

A BUDAPEST, a főváros folyóirata most megjelent novemberi számában — egyebek között — Szabó Ervinről, Kernstok Károlyról, az orenburgi gázvezeték magyar építőiről, s a budapesti közlekedés hat évszázados történetéről közöl érdekes, sok képpel illusztrált írást.

:: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977. nov. 18.

Kernstok Károly, festő

A *Miklós-malomban* várja az érdeklődőket az országos német nemzetiségű néprajzi múzeum. A *Pötörke-malomnak* az Országos Műemléki Felügyelőség a gazdája. A restaurált épület egyelőre a megye műemlékeinek helyreállítását irányító szakembereknek ad otthont, később *alkotóház lesz.* Készülnek a *Ciframalom* restaurálási tervei, ebben az épületben kap majd helyet *a malomipari múzeum.* Hamarosan megkezdik a *Nepomucénos-malom* helyreállítását, ezt a megye képzőművészeti galériájának szánják. A XX. században a megyében alkotott nagy művészek, *Kernstok Károly* és *Zilahi György* alkotásait helyezik el szobáiban, s [illegible]sen kiállítanak [illegible]egyében *ma* [illegible] A fes- [illegible]

a 66-44-66-os telefo

4.

– : Múzeumok malmokban.

Esti Hirlap, Bp. 1977. [illegible]

Kernstok Karoly, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben közölt képek jegyzéke: Festmények, fekete repr
16.sz.kép.-Kernstok Karoly:"Önarckép",-v.o.-30+40 cm.
Ltsz:74.33 346.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 33?.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Kernstok Karoly, festo

A szazad elejérol szarmazik Egry József és Kernstok Karoly "Önarcképe", mindketto vétel utjan került a muzeumkx gyüjteményébe. 335.old

Romvári Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan. Pann. Múz. Évk. XIX. 1974. Pécs

1021

KÉPZŐMŰVÉSZETI STÚDIUM XV.

A magyar szocialista művészet

Képzőművészeti sorozatunk másfél éve alatt nem most fogalmazzuk meg először, hogy a művészeti stílusirányzatok keletkezése nem egy történelmi pillanat műve. Senki sem vitathatja, hogy szocialista művészetünk kibontakozásában a felszabadulás dátuma mérföldkő, ámde az sem kétséges, hogy a magyar szocialista művészet gyökerei jóval messzebbre nyúlnak vissza. Amikor a sort *Kernstok Károly* piktúráján keresztül a szolnoki művésztelep vezéregyéniségének, *Fényes Adolf*nak a szenvedélyes kritikai realizmusáig vezethetjük vissza — gondoljunk a *Szegény emberek élete* című sorozatra —, nem kérhetjük egyúttal számon a szocialista realizmus elvárásainak széles körű érvényesítését még az olyan demokratikus szemléletű festőktől sem, mint *Rudnay Gyula* és *Tornyai János*. Témájuk, vagyis a parasztság nehéz sorsának drámai erejű ábrázolása fordítja szembe őket a polgári művészet-szemlélettel, ők a mi világunk felé mutatnak előre.

Kernstok Károlyt tartjuk első forradalmi festőnknek; az *Agitátor* című nagyméretű vászna a magyar munkásmozgalom legkorábbi ábrázolása. Már gyermekkorában megragadták a szocialista eszmék, s direktóriumi tagságával a Tanácsköztársaság idején érkezik el politikai elkötelezettségének csúcsára. Emiatt az ellenforradalmi korszakban támadások pergőtüzébe kerül, és kényszerű emigrációja éveiben az expresszionizmus zászlaja alá áll.

Szellemi életünk egészére kisugárzó szocialista művészetet a Tanácsköztársaság teremt. A döntő társadalmi változások, valamint „a kultúra a népé" program megvalósítása megpezsdítette a művészeti életet, a legendás 133 nap mégis rövidnek bizonyult arra, hogy nagyobb műalkotások születhessenek. A grafikában, leginkább a plakátművészetben viszont felejthetetlen alkotások keletkeztek. Ki ne emlékeznék *Berény Róbert* és *Uitz Béla* sodró erejű, expresszív plakátjaira — *Fegyverbe! Fegyverbe! — Vöröskatonák, előre!* — vagy *Bíró Mihály* nevezetes *Kalapácsos emberére*, amely plakát 1919. május 1-re készült. Kívülük *Pór Bertalan, Szilágyi Jolán, Vértes Marcell* alkotott ez idő tájt maradandót ebben a műfajban. A bukás után számukra csak az emigráció maradt, amelynek politikai, művészeti megtorpanásai a Moszkvában letelepedő Uitz kivételével mindnyájuk munkásságában mély nyomot hagytak.

Szocialista festészetünk legjelesebb egyéniségének, a küzdelmes és tragikus sorsú *Derkovits Gyulának* életműve az ellenforradalmi korszakban bontakozik ki. Élet- és művészetszemléletét a munkásosztályhoz való tartozása, az illegális kommunista mozgalomban való részvétele határozta meg. Politikai állásfoglalásából fakadtak agitatív erejű grafikai művei. Az 1514-es parasztfelkelés emlékét idéző *Dózsa-metszetsorozata* konkrét forradalmi mondanivalójával a fasizmus elleni tiltakozás művészi kifejezése is. Derkovits művészete nyomasztó nincstelenség közepette, a 30-as években teljesedik ki. Alkotásain „a rajz, a szín és a mondanivaló egyenrangú felek". Ifjú és idős proletáralakjai harcos osztályöntudatot fejeznek ki. *Kenyérért* című képét a nagyszabású 1930. szeptember 1-i munkástüntetés élménye sugallta. A Nemzeti Galériában őrzött *Három nemzedék* c. képe Derkovits művészetének legsajátosabb jegyeit tartalmazza: a nyitott és zárt mértani alakzatokra épülő szerkesztést s a határozott társadalmi mondanivalót. A kép előterében olvasó proletár maga a festő. A fiatal munkás piros fedelű könyve, továbbá Marx Károly falon függő képe nem hagy kételyt a forradalmi tartalom felől.

Dési Huber István keserves életútja, pártos művészete Derkovitséval rokonítható: hitvallás a proletariátus mellett. Első próbálkozásaitól kezdve a társadalom valóságos arcát kívánta megmutatni a művészet igazsága által; így jutott el a kommunista párt harcának vállalásáig. A társadalmi élmény mint ihlető forrás, igen gyakran kubista és expresszionista formákban tör nála felszínre. *Guberáló* című olajképének ifjúmunkása a fizikai munka robotszerűségét érzékelteti. A megrázó valóságélmény eleve kizárja az ifjúi test harmonikus ábrázolásának lehetőségét, s a kubista formák a monumentalitás mellett drámai hangulatot árasztanak. A dolgozó ember nehéz sorsát bemutató sötét tónusú alkotásai — *Viharmadarak, Bivalyfürdetők, Ferencváros* — a társadalmi vihar közeledtének hírnökei.

A Derkovits és Dési Huber által taposott úton haladt a két világháború közötti időszak legmerészebb magyar művésztársasága, a *Szocialista Képzőművészek Csoportja*. Az élre az illegális pártban is vezető szerepet betöltő szobrász, *Goldmann György* állt. Portréinak és egész alakos műveinek (*Parasztlány, Munkás, Horthy-rendőr* stb.) már témaválasztása is arról tanúskodik, hogy alkotójuk művészetével is a munkásosztály harcát támogatja. Szobrainak egyéni jellege a mintázás tömörségében, a formák erőteljességében található, erről vall az eszmélő munkás heroikus típusának számító *Gondolkodó munkás* c. szobra is.

Kiemelkedő életművet hagyott hátra a korán elhunyt *Mészáros László* is, akinek kemény plaszticitású szobrai a szocialista eszme magas szintű művészi kifejezői. A közismertnek mondható *Beethoven, Önportré* című művei mellett a *Parasztfiút* emeljük ki. E szobor jellegzetes, határozott arcvonásai, az egy nézőpontra komponált beállítása révén forradalmi gondolatokat ébreszt.

A szocialista művészcsoport minden tagja (*Major, Háy, Farkas, Sugár* stb.) elévülhetetlen érdemeket szerzett a proletársors bemutatásában, illetve a szocialista realizmus hídfőállásának kiépítésében.

A felszabadulás után a művészetben bekövetkező döntő változást a *szocialista realizmus* eszméin alapuló művészet térhódítása jelentette. Az építészet első feladatai az újjáépítésből adódtak, majd az új ipari létesítmények körül kinövő új városok, új városrészek építészeti problémáit kellett megoldani. Napjainkban, a kísérletezés éveinek elmúltával az építészet alapvető kérdésének a gazdasági, műszaki és művészeti feltételek harmóniájának megteremtését tartjuk.

Festőink, szobrászaink idősebb és ifjabb nemzedéke az új társadalmi gondok adekvát művészi kifejezésére törekszik. Az 1949-ben megalakult *Magyar Képzőművészek Szövetsége* irányításával végbement fejlődés bemutatása meghaladja lapunk kereteit. Mindenesetre elmondhatjuk — az új kiállítások is azt mutatják —, hogy alkotóink nagy része napjaink társadalmának időszerű kérdéseit, köztük a fiatalság életének alakulását is őszinte átéléssel örökíti meg.

KOVÁCS IMRE

kell azt, hogy milyen tulajdonságokkal, képességekkel rendelkezik, ismernie kell saját lehetőségeit, s ennek megfelelően kell megterveznie szónoki munkáját.

Sohasem szabad mereven utánoznunk más szónokokat, nem szabad szolgai módon követnünk az általános retorikai-módszertani tanácsokat. S ha esetleg felhasználunk „előregyártott" előadói segédanyagokat, ezeket saját személyiségünkön átszűrve kell közvetítenünk a hallgatóságnak. Mindnyájan különbözőek vagyunk; egyik emberhez ez illik jobban, másikhoz az, s mindig az *egyéni* megoldások, saját ötletek a leghatásosabbak.

Minden esetben a szónok *egész személyisége* hat a hallgatóságra, nemcsak kimondott szavainak tartalma. Ez a személyiség lehet rokonszenves vagy ellenszenves — az első esetben természetesen könnyebben tudja elfogadtatni mondanivalóját. A szónok maga hihet azokban az eszmékben, amelyeket követít, vagy kételkedhet bennük — ennek megfelelően kelt hitet vagy kételyt a közönségben. Ha közömbös, akkor hallgatóiban sem tud érzelmeket kelteni; saját érzelmei viszont minden retorikai-technikai „fogás" nélkül is hatnak rájuk.

Természetesen a szónoknak nemcsak a témához kapcsolódó érzelmei sugároznak át a közönségre. Azt sem tudja teljesen elpalástolni, hogy miként érez a hallgatókkal szemben. Ha lebecsüli őket, ha idegennek tartja őket, ha nem bízik értelmi képességeikben és jóindulatukban — akkor valóban rosszindulatot, ellenállást, értetlenséget fog kiváltani bennük.

A szónok sikerét befolyásolja *külső megjelenése* és *magatartása* is. Rendetlen, elhanyagolt külső természetesen rontja az előadás hatását. A félszegen, diszharmonikusan viselkedő szónok magát a témát is jelentéktelenné teheti az emberek szemében. A határozott és kellő mértéktartással alkalmazott gesztikuláció viszont fokozhatja az elmondottak érzelmi kifejező erejét, sőt alkalmasint a helyes megértést is segítheti. Nem feladatunk, hogy bővebben foglalkozzunk a szónok és előadó mozgásával, de a pszichológiai érvek is amellett szólnak, hogy a szónoknak el kell sajátítania a pódiumon való helyes mozgás alapelveit.

Felkészülés és viselkedés

A szónok magatartását vizsgálva álljunk meg egy elég gyakori problémánál. Az előadó *önbizalomhiánya*, szorongása, gátlásossága nagymértékben rontja teljesítményét. Sok előadó tudja is önmagáról, hogy túlzottan *lámpalázas* természetű; izgul, ideges, fél a szereplés előtt, sőt közben is. Azonban a legtöbben nem tudják, hogyan segíthetnek ezen. Most nem beszélünk arról az esetről, amikor szinte beteges kisebbrendűségi érzésben szenved valaki, s ez okozza szorongásait. Ennek gyógyítása szakszerű pszichoterápiát kíván. A közönséges lámpaláz *megelőzésére* azonban számos mód kínálkozik, leghatásosabb természetesen együttes alkalmazásuk.

Első követelmény az *alapos, pontos felkészülés*. Aki ura az anyagnak, sőt, jóval gazdagabb ismeretanyaga van, mint amennyi a konkrét előadáshoz szükséges, aki beszédét előre felépítette, részleteiben végiggondolta, s tudja, milyen hatást akar elérni, aki jól ismeri közönségét is, annak már kevés oka van arra, hogy féljen. Természetesen fokozza biztonságérzését, ha beszédének vázlatát rögzíti is, ha az emlékezetnek támaszul szolgáló főbb gondolatok (inkább csak jelzésszerűen) egy kis papírlapon a keze ügyében vannak. Gyakran nem is kerül sor ennek felhasználására, bátorító hatása mégis felbecsülhetetlen.

Manapság azt tartjuk, hogy többnyire nem célszerű az előre megírt beszédet szó szerint megtanulni, ez sokszor inkább zavarólag hat az előadóra. A beszédet kezdő gondolatokat, fordulatokat azonban alaposan emlékezetbe kell vésni, hogy szinte automatikusan kezdhessünk hozzá az előadáshoz. Ez nagyon megnyugtató hatású, és alkalmat ad arra, hogy mindjárt az elején a hallgatóságra fordíthassuk figyelmünket, érzékelhessük hangulatát, várakozásait; s így jobban alkalmazkodhassunk hozzá.

Akadnak szónokok, akiket a szereplésre való *várakozás* idegesít. Ilyenkor a legjobb gyógyszer a *figyelemelterelés*. Koncentrálni a felkészülés idején kell, valamint előadás közben. Közvetlenül előtte azonban lazításra van szükség! Kössük le magunkat olyasmivel, ami érdekes, s ugyanakkor független a szónoklatunktól. Foglalkozzunk mással, beszélgessünk, olvassunk, esetleg játsszunk valami szórakoztató játékot, „kapcsolódjunk ki". Ügyeljünk arra, hogy minden izmunkat ellazítsuk, hogy semmiféle káros feszültség ne legyen bennünk, hogy egyenletesen, lassan és mélyen lélegezzünk.

Mindaz, amit eddig elmondtunk, holt ismeretanyag marad a KISZ-aktivista számára, ha nem illeszkedik egy tágabb felkészülési programba, s ha előadói készségét nem fejleszti szüntelen gyakorlással. A szónoklat előtt nemcsak egy *közvetlen* felkészülési szakasz van, hanem megelőzi azt egy *közvetett* felkészülés, amibe sok minden beletartozik. A szónoknak mindenekelőtt állandóan gyarapítania, szélesítenie és mélyítenie kell *általános műveltségét*. Ez biztosítja azt a „tartalék" ismeretanyagot, amelyet bármilyen témával kapcsolatban mozgósítani tud, és segíti azt is, hogy minden témát nagyobb összefüggésekbe ágyazva tudjon végiggondolni, s így adni át hallgatóinak is. A szónok műveltsége átsugárzik beszédén akkor is, ha egyetlen mondattal sem fitogtatja azt.

A rendszeres önművelésnek legyen szerves része a *beszédkészség tudatos fejlesztése*. A szókincs gyarapítható olvasással, bő szókincsű emberekkel való társalgással, fogalmazásgyakorlatokkal; a beszéd, a kiejtés célszerű és türelmes beszédgyakorlatokkal tökéletesíthető. Próbáljunk őszinte véleményeket megismerni elhangzott előadásainkról: a kritikai megjegyzések ne sértődést váltsanak ki, hanem gyűjtsük össze őket, és ezek alapján *korrigáljuk* szónoki gyakorlatunkat. Tanulmányozzuk a szónoklás, az előadás művészetéről szóló *szakirodalmat*. Nagy segítségünkre lehet a népszerű pszichológiai művek tanulmányozása. Különösen a személyiséglélektani (emberismereti), neveléslélektani, reklámpszichológiai ismeretek értékesek a szónokoknak.

TÖRÖK IVÁN

BUDAPEST
1971. DECEMBER 4—12.

KONGRESSZUSI IFJÚSÁGI MŰVÉSZETI HÉT 1971

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség VIII. kongresszusának tiszteletére rendezett művészeti héten gazdag kulturális program: kiállítások, színházi és filmelőadások, műsorok, hangversenyek várják a fiatalokat.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

IFJÚ KOMMUNISTA
Budapest

Fényes Adolf: Ebéd

Mednyánszky László: Ágrólszakadt

Derkovits Gyula: Kenyérért (Terror)

Dési Huber István:
Overállos ifjúmunkás

Somogyi József: Martinász

Berény Róbert 1919-es plakátja

Goldmann György: Horthy-rendőr

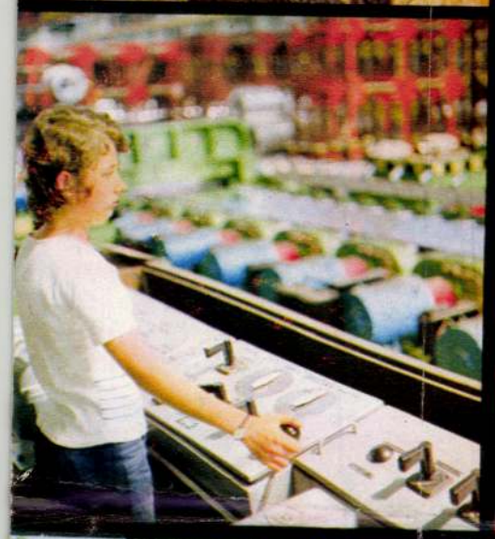

■ **18. Kernstok Károly (1873-1940): Hajóvontatók (Vontató hajósok), 1897**
olaj, vászon / lappang

A téma a szorosabban vett munkásábrázolás határesete, de a fizikai munka értelmezésének sajátos, Európa-szerte érvényesülő megnyilvánulása. Nemcsak a hajóvontató alakja, illetve csoportja gyakori (Franciaország, Oroszország, Belgium, Anglia stb.), hanem megjelenik az igavonó ember (Belgium, Németország), a bányaló szerepét betöltő nyomorult (Oroszország). A tágabb téma tehát az állati munka végzésére kényszerített ember sorsa, kiszolgáltatottsága, mégpedig a századforduló nagykapitalista fellendülése, általánosan fokozódó iparosodása idején. A hajóvontató, igavonó, csillét húzó ember alakja mintegy a brutalitás elleni tiltakozásnak, az egyéni kiszolgáltatottság kritikájának jellemző formája. A magyar művészetben is találhatók további példák, pl. Deák-Ébner Lajosnak a kernstoki felfogásnál idillikusabb-romantikusabb festménye. Kernstok képén hangsúlyos a fizikai erő és erőfeszítés; a munkaritmus motívuma válik kompozíciós vázzá. A színfoltok, a vonalak darabossága az eszköze annak, hogy a művész kifejezze a munkás kényszerhelyzetét, a munkaszervezésben is rögzített kiszolgáltatottságát.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar festészetben
Bp. Kossuth 1976.

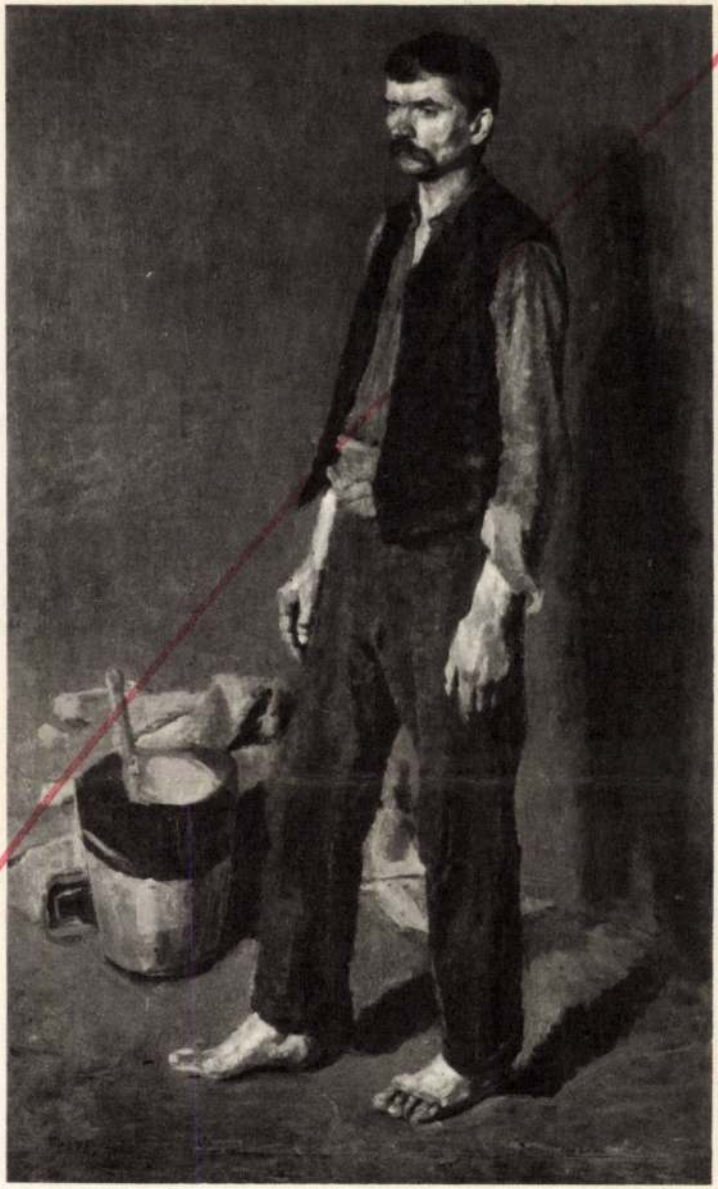

■ 19. Révész Imre (1859-1945): Panem, 1899
olaj, vászon, 184X225 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Agrárproletárok sztrájkjának nemzetközileg egyedülálló megjelenítése ez a nagyméretű kép. Ihletője az agrármozgalmak történeti szerepe a századvégi Magyarországon. Ebből született művészetünknek ez az első olyan alkotása, amely osztálytömeget jelenít meg: zárt, egységes, együttes cselekvésre kész embercsoportot. Ökölbe szorított kezek és elszántság jellemzi a csoportot (ami egyébként a legtudatosabb munkásábrázolások, illetve munkásmozgalmi tapasztalatok hatása), ennek ellenére hangsúlyozott a várakozás mozzanata, s az ebben megnyilvánuló relatív passzivitás, ami a paraszti osztálytömeg-ábrázolás általános jellemzője a századforduló európai művészetében (pl. Románia, Németország). Stílárisan különbözik Munkácsy *Sztrájk*-jától vagy Kernstok *Agitátor*-ától, de ugyanúgy a 19. századi realizmusban gyökerezik. A három alkotásból kerekedik ki az a történelmi helyzetkép, amely a századforduló Magyarországának még tétován tájékozódó iparos-munkását, öntudatosan szerveződő nagyüzemi munkását és szervezett agrárproletárját jellemzi.

Kernstok Károly

1

- Lippich Gusztáv az új főispán 1899 juniusában igéretet tesz a közművelteség és közizlés terjesztésére és nemesítésére
- a „Műcsarnok" lap a műtermek építését kéri
- Bihari Sándor, Bornth Andor, Tényes Adolf, Hegedüs László, Kernstok Károly, Katona Nándor, Mednyanszky László, Mohalik Dániel, Pongrac Károly, Szlányi Lajos, Vaszary János nevében Olgyay Ferenc memorandumot nyújt át Wlassics Gyula miniszternek – a szolnoki művésztelep megalapítását kérik.
- a művészek lekötelezik magukat évente legalább 1 kiállítás rendezésére a szolnoki telepen

1901. apr. 28-án létrejött a Szolnoki Művészeti Egyesület.
- első feladata – műterem építés

1902 junius 29-én átadjak az ünletet a honfoglaló művészeknek

...ihari Sándor, Fényes Adolf, Hegedüs
László, Mihalik Dániel, Olgyay Ferenc,
Pongrác Károly, Szlányi Lajos, Zombory Lajosnak
- Szolnok jó témát nyújt a festészethez, már
osztrák és német festők is dolgoztak itt
itt festett Sterio Károly, Böhm Pál, Agghá-
zi Gyula és Deák Ébner Lajos is.
- Bihari Sándor a telep alapítótagja és
aktív művésze haláláig
- Fényes Adolf az első korszakban itt készí-
ti el a „Szegény emberek" sorozatát
- Szlányi Lajos, Olgyay Ferenc, Mihalik Dá-
niel a Szolnoki táj rajongói, Zombory La-
jos főleg állatfestőként ismert, Szülc Peter
alakos kompozíciókat, portrékat fest, Zá-
dor István rézkarcokkal foglalkozik.
- Gyakran megfordul Szolnokon Koszta
József is aki Nagybányáról kerül ide
majd Szentesen telepedik le
- Barta Ernő, Zádor István, Pólya Tibor
és Iván plakátokkal segítettek a Tanács-
kormányt
- 1919-ben visszahívják a művészeket a te-
lepre, ahova kórházat rendeztek be
- a két világháború között jelentős szerepet
vállal a két Pólya Festvér.
- Aba Novák Vilmos művészetét is jelentős
évek kapcsolják Szolnokhoz
- az újonnan érkezetteket első időben
Fényes Adolf és Szlányi Lajos irányítja
majd a 40-es években Gallé Tibor.

(5)

- Ehhez az időszakhoz tartozik meg: Udvary Dezső, Kléh János, Vidovszky Béla, Jávor Pál, Olgyay Ferenc tevékenysége.
- az alkotók többsége csak nyáron van a telepen - évente közös tárlatokat rendeznek.
- 1926 óta tagja a telepnek Chiovini Ferenc, a 30-as évek végétől Pátzay Pál, Gáborjáni Szabó Kálmán, Mattioni Eszter, Basilides Barna, Bernáth Aurél, Borbereki Kovács Zoltán.
- 1943-ban Kerényi Jenőt rendégtaggá fogadják
- a háború után kimarad a telepről: Fényes Adolf, Révész Péter Pál, Aldor László, Forstner Dénes.
- megrongálódnak a műtermek.
- 1948-tól kezdenek visszaköltözni a műtermek be: Chiovini Ferenc, Benedek Jenő, Bótos Sándor, Patay Mihály
- 1953-58 között itt fest P. Bak János és a telepen kívül dolg. Baranyó Sándor
- Antal Ilona 1965-ig, Palicz József, Gácsi Mihály 1974 ig, Mészáros Lajos 1971-ig marad a telepen
- Mai szolnoki művészek: Chiovini Ferenc, Baranyó Sándor, Berényi Ferenc, Bokros László, Fazekas Magdolna, Meggyes László festők, Nagy István, Simon Ferenc, Szabó László szobrászok, Bokros Júlia keramikus.
- a művésztelep nem közös vonások kialakításával jeleskedett de otthont adott a művészeknek.

Egri Mária: Művésztelep Szolnokon

Múzeumi Magazin 1977/2 3-4 old

Kerusłok Károly

Kernstok Károly, festő

--

Kernstok Károly: "Önarckép", c.müve. rekete repr. 330.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XIII. 4.sz

Kernstok Károly, festő

Megemlékezve.

–: Déry Tibor a munkásmozgalom, az ellenállás 11–17.

Kritika. Bp. 1978. jan. 78/1.

Kernstok Károly, festő

--

A Nyolcak kiallitasan a Nemzeti Szalonban, 1911-apr-ban szerepelt Kernstok Károly, a Nyolcak vezére, Vedres Márk a csoport kiemelkedő tagja, és Rippl-Rónai József.is.
328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp.

Kernstok /Kernstock/ Károly ,festő

-- --

Művészek,tervezők,akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1880-1896 között.
Kernstok/Kernstock/Károly,Festészet,diszitőfestészet szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.m.Kir.Iparművészeti Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Kernsock/Kernstok/ Károly, festő

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1880-1896 között.
Kernstok/Kernstock/Károly, Festészet, díszítőfestészet szakon 54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Kernstok /Kernstock/ Károly ,festő
-- --

Herustok Károly

A szolnoki művésztelep
egyik létrehozója volt a
mester.

Brestyánszky Ilona: Művésztelep a Tisza partján.
Nők lapja, 1978. március 25-16. lap.

The nude in Hungarian fine arts

Károly Kernstok

2) Folytatás,

Daily News, 1978. szept. 15,

Nudity has been expressed in a variety of styles even in one artistic period therefore the series "Nudes in Hungarian Fine Arts" at the Domokos Kuny Muzeum in Tata is of a particular interest as it displays nude paintings of the last two hundred years of Hungarian painting. The first section of the exhibition representing 19th-century Hungarian paintings was put on show last year. The second half of the exhibition displaying the works of the first five decades of this century was opened recently in Tata, western Hungary.

It is expected that the exhibition will be popular, for the reason that there has been no exhibition of this kind since 1925, when the Palace of Exhibitions in Budapest put on an ambitious show. The paintings in the present exhibition reflect three main trends. The first comprises the works of István Csók and János Vaszary, who both expressed the beauty of the human body in an abundance of lavish colours. The works of Károly Kernstock, Dezső Czigány, Lajos Tihanyi and Bertalan Pór, who belong to Group 8, represent and entirely different approach. In addition to paying tribute to the beauty of the human body, they also depicted its anatomy, thus lending it a dynamic and powerful quality. Especially remarkable are two nudes, one made in 1908, by Kernstock, and the other by Tihanyi (1917), each showing a female nude. In the third group of the exhibition, painters of unrelated styles such as János Kmetty, Vilmos Aba-Novák, Béla Iványi-Grünwald and László Barta, who even in his seventies remains a creative artist, are represented. The exhibition stay open until the middle of October.

Éva Berde

ling him, was arrested late Wednesday night in a raid on a flat on the outskirts of Milan.

Police described the flat as a terrorist base and said they found large quantities of arms, ammunition, and documents there. After being taken to police headquarters, Alunni confirmed his identity and was interrogated, police added.

But later he insisted he was an architect named Massimo Turicchia, and he also claimed he was a "fighting communist" but refused to say any more, they added.

Alunni's photograph was circulated throughout Italy only hours after the Red Brigades ambushed Moro's car on March 16, kidnapping the former prime minister and machine-gunning to death his five bodyguards.

Alunni, 30, a worker in a Milan communications firm until he went underground in 1973, had shaved off the beard he was wearing in the photograph. But he was recognised through his

[illegible] had been frequently criticized for failing to come up with any substantial leads.

They have arrested several suspects, the main one alleged to be the printer who produced the 10 communiqués issued by the Red Brigades while they held Moro. The terrorists killed their hostage on May 9 after the government refused to make any deals for his release.

Alunni has often been named as the main leader of the Red Brigades since the capture of the gang's founder Renato Curcio. He was arrested in January 1967 and is serving a sentence of 15 years for organizing an armed band to subvert the state.

Since Curcio's arrest, the Brigades have stepped up their campaign of shooting and bombings against Italian authorities. This year they have killed 15 people, including policemen, a journalist and a Justice Ministry official, as well as Moro.

HSWP Political Committee member and Central Committee Secretary Károly Németh cereived Benin's party and government delegation in the HSWP headquarters. Following a conversation held in cordial atmosphere, Central Committee Secretary András Gyenes and Michel Alladaye signed a two-year inter-party cooperation accord.

THAI FM ARRIVES

Budapest, Sept. 14 (MTI) — Thailand's Foreign Minister Upadit Pachariyangkun Thursday arrived in Hungary on an official visit at the invitation of Foreign Minister Frigyes Puja.

He told MTI in a statement prior to leaving Bangkok: "Thailand wants to extend good relations in all directions, with every country, irrespective of social [illegible]

Kernstok Károly

Méltatás.

Theisler Gyöngy: Tájpontok és hitelvek.
Művészet, 1978. december - 7 lap.

Keresztes Károly

Méltatás.

Sz. A.: A „Nyolcak" utolsó mohikánja.
Új Tükör, 1978. szeptember 17–22. lap.

Kernstok Károly

Méltatás.

Szíj Béla: Gulácsy Lajos kiállítása . . .
Művészet, 1978. július - 12. lap.

Kernstok Károly

Kernstok egykori műtermében
dolgozott Elekfy Jenő.

Székely András: Elekfy Jenő
Új Tükör, 1978. július 23–24 lap.

Kernstok Károly

Méltatás.

Brestyánszky Ilona: Tisztelet adás Berény nek.
Nők lapja, 1978. december 9 – 16. lap.

Kernstok Károly (1873-1940)

„Kecskék" o. karton 34x26 cm

j. l. b.: Kernstok Károly

Vállalati ár: 6000 Ft

BÁV 48. Művészeti Képaukció Bp. 1979. május

Kernstok Károly (1873-1940)

„Lovak" o. fa. 40x50 cm

J. l. 6. Kernstok Károly

Kikiáltási ár: 5000 Ft.

BÁV 49.Képaukció ,Budapest 1979.szeptember

Kernstok Károly. festőművész

Második alkalommal mutat be kisebb gyűjteményt a magyar festők aktábrázolásából a tatai Kuny Domokos Múzeum. – A második – a mostani – kiállításon szerepel a művész aktfestménye. /említve/

Fleitler László: Akt kiállítások Tatán
Napló /Veszprém/, 1978. okt. 14.

Kernstok Károly. festőművész

A 75 éves szolnoki művésztelep jubileumi kiállítása látható a Nemzeti Galériában. – A műterem szomszédság a közösségi élet becses gyümölcsei a portrék, amelyek közül a legkoraibb 1904-ből Kernstok, Károlynak Mednyánszky László-ról festett vászna. |említve|

TV-lúradó

1978. II. 16. Televízió 19.30 |Gué|.

Kernstok József (1841-1916)

„Hogányó fiú" o.v. 31,5 x 48 cm

J. l. j.: Kernstok 893.

Utiáltási ár: 6000 ft

BÁV 45. Képaukció Budapest, 1978. május

Remstack Károly

A szolnoki Művésztelep kiállítása a Nemzeti Galériában az alapítóknak művei is szerepeltek

— Szolnokiak a Galériában
Új Tükör, 1978. február 26 - 43. lap

Kernstok Károly/1873-1940/

Szereplése a Ma hasábjain ugyanazzal a szándékkal függ össze, mint a Nyugattal való kapcsolatok meg erősitése. Kernstok egyik közölt rajza rohanó férfi alakot ábrázol, formanyelvével jól illeszkedik a Ma rajzai közé.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 old.

Kernstok Károly

a korszak nagytudásu enciklopédikus müvésze
Budapesten meg akarja szervezni az avantgardot.
V állalkozása azoban rövid életü marad.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 24 o1.d

Kernstok Károly (1873-1940)

„Tájkép" O. fa 35 x 53,5

J. l. p. Kernstok Károly 1. á.: 10000 ft.

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976. december

Kerustok Károly

Dr. Debreceni Kálmán gyűjteménye-
nyében van a művészek vé-
hány alkotása.

Salamon Nándor: Devényi Iván műgyűjteménye.
Művészet, 1978 ápszlis - 2. lap.

Kernstock

"Müvészete ma nem spontán érzéseket igyekszik örökkévalóvá rögziteni, hanem a látott dolgokat, valamely állandó, változatlan érzése szerint, egy ideához viszonyitva értékeli, s csak azt tartja meg, ami ezzel az ideállal közös. Néha a groteszkségig különös és csak sok megfigyelés után érthető meg az a mód," ahogy egy általában fontosnak tartott részletet elhagy, hogy egy mellékesnek látszó részletet kihangsulyozzon. Mindez, egy erős müvész lélek heves küzdelmére vall,-mondja Maco: M.I.É.N.K. c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1908. jan. 19. XIX. évf.
3. sz. 45-46. lap.

Kernstock Károly

életmüvében azt a kort ismerhettük meg,melyben élt és a zt is,amelyre csak utalt a nagy müvészek előrelátó intuiciójával.

Bálint Endre:Uj Mücsarnok felé
A Szinyei Társaság lo.kiállitására a Nemzeti Szalonban

Kritikák és képek Corvina Bp.1976. 85.old.

Kernstok Károly (1873-1940)

„Önarckép" Tuszajz 36x50 cm

J. l. j.: K.K.

Utiáltási ár: 2500 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Kertai László

és Kertai László építész a debreceni városi sportcsarnok tervezéséért.

Az Ybl dij III. fokozatát kapta 1977ben

Magyar Hirlap 1977/77/4

Kertész Klára 2

— Ha jól tudom, Kertész Klára kiállítása hosszabb ideig is nyitva tart. Hogyan született meg e bemutató terve?

— Kertész Klára nemcsak országos hírű alkotó, de megyénkhez is szorosan kötődik. Tiszа-

Magyar Hirlap 1978-15o-6
Hegyi Gyula: Nyiregyházi tárlatok

Kernstok Károly, festőművész

A móri Lamberg-kastélyban rendezett „Szemelvények a XIX. sz. művészetéből" című kiállításon szerepelt a művész alkotása.

a. Szabó János: A Galéria Módon.
Fejér Megyei Hírlap, 1978. okt. 1.

Kernstok Karoly, festő

Czigánytól némikép eltérően Berény tenében is, festésze
ben is a legfrissebb aramlatokhoz ~~kapcsolódott~~.kapcso
lódott.Korán megismerkedett,ha igaz korábban,mint
Kernstok ,Weiner Leoval,kitől később zezeszerzést tanúl
s már 6909 előtt Barókkal..A Nyolcakból ő állt vele a l
szorosabb kapcsolatban. 328.old. 14-15.jegyz

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört. Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp

Kernstock Károly, festő

megemlítve.

–: Jegyzőkönyv az Ady-emlékszobotbiz ottság megalakulásáról 19-20.

Kritika, Bp. 1977. nov. 77/11.

Kessler Johanna

"A testvérek" c. képe két ülő leány előtt álló férfit ábrázol.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. május 9. I. évf. 19.sz. 619. lap.

1

Das Arbeiterthema (III)

Nóra Aradi, Budapest

Die Behandlung des Arbeiterthemas in der ungarischen bildenden Kunst beginnt – infolge der historischen Gegebenheiten – etwa um 1870. Ähnlich wie in anderen damals noch stark feudal orientierten Ländern verschmelzen in den ersten Jahrzehnten die Typen des Industrie- und Landarbeiters in den Darstellungen allzusehr miteinander. Ich will hier weder auf die anfänglichen heroisch-romantischen Illustrationen der Presse der Arbeiterbewegung noch auf jene frühen Streikdarstellungen eingehen, die im Grunde plaudernde Handwerkergruppen festhalten. Der erste Schwerpunkt kann zwischen den Jahren 1895 bis 1905 angesetzt werden. In jener Zeit entstanden die sogenannten Agitatorenbilder, die bereits zur aktiven Handlung ermunterten (Károly Kernstok: Agitator in der Fabrikkantine, 1897). Damals reift der Typus des Agrarproletariers (besonders in der Malerei von Adolf Fényes, 1867–1944/45?) und des Industrieproletariers (bei László Mednyánszky, 1852–1919) heran. Der größte Teil dieser Kunst wurzelt in dem kritisch realistischen Schaffen von Mihály Munkácsy (1844–1909), gleichzeitig ist diese Kunst bereits ein nächster Schritt des kritischen Realismus. Sie beinhaltet eine Kritik von sozialistischen Positionen aus und stellt den Menschen um die Jahrhundertwende in großer Dichte und mit bis zur Tragik gesteigerter Dramatik dar.

Unter den erwähnten Künstlern kommt vor allem bei Kernstok (1873–1940) das in der Arbeiterpresse entstandene Arbeiter-Ideal mit gewaltiger Muskulatur zur Geltung, während es in den Wiedergaben des Agrarproletariers weniger in Erscheinung tritt. In den Bildern mit landwirtschaftlicher Thematik ist die dokumentarische Realität bemerkenswert.

Das ist darauf zurückzuführen, daß in Ungarn in den neunziger Jahren die Agrarbewegungen eine größere Rolle spielten als die Arbeiterbewegung in den Städten.

Zu Beginn des 20. Jahrhunderts verändert sich langsam die Szene. Nach ein paar fast schon vergessenen Darstellungen, dazu gehört zum Beispiel der 1908 entstandene Kupferstich «Arbeiter in der Fabrik Ganz» von Gyula Conrads, auf dem der Arbeiterrhythmus hervorgehoben wird, kommt es in den politischen Plakaten zu der entscheidenden künstlerischen Wende. Die erste Variante des Roten Mannes mit dem Hammer von

1 Károly Kernstok (1873–1940) · Agitator in der Fabrikkantine · 1897 · Öl · 169 × 220 cm
Ungarische Nationalgalerie, Budapest

Mihály Biró (1886–1949) aus dem Jahre 1911 finden wir auf einem Plakat der Tageszeitung «Népszava» der Sozialdemokratischen Partei; im Nu wurde es zum Emblem des Herausgebers und zum Abzeichen der Partei. Diese Figur erscheint auch 1919 auf einem Plakat der Räterepublik zum 1. Mai, und sie taucht in den dreißiger Jahren häufig auf illegalen Flugblättern auf. Ihrer symbolhaften Verdichtung verdankt sie es, daß sie auch im Ausland übernommen wurde: 1922 finden wir diese Figur auf dem Titelblatt einer chinesischen Streikbroschüre, in den dreißiger Jahren bildet sie das Hauptmotiv eines antifaschistischen Flugblattes in Italien, 1965 erscheint sie auf dem Titelblatt des Buches «A painter of our Time» von John Berger (London, Penguin Bocks), und schließlich diente sie 1970 als Sujet einem italienischen Plakat mit anarchistischem Text.

Die Plakatkunst der Ungarischen Räterepublik von 1919 bildet einen Schwerpunkt von besonderer Bedeutung. Den künstlerischen Vorlauf dazu schufen die Arbeiten der sogenannten Aktivisten, die sich um die Zeitschrift «MA» scharten, dazu gehört unter anderem Sándor Bortnyik mit seinen Grafiken aus dem Jahre 1918. In den Monaten der Revolution wird die bis dahin vorherrschende Bildidee des Arbeitsrhythmus abgelöst durch die Darstellung des Arbeitersoldaten, des Arbeiters in Uniform. Es gelingt, den Matrosen als Typus so zu verallgemeinern, daß er in der Gestalt eines gemeinen Soldaten die Revolution selbst verkörpert. Plakate von Béla Uitz, Róbert Berény u. a. sind Beispiele für die plötzliche und schnelle Vollendung der revolutionären Kunst.

Um 1927, da sich die Arbeiterbewegung nach ihrer Niederlage noch auf einem Tiefpunkt befindet, sammelt sich die künstlerische Potenz bereits zu einem neuen Schritt. In dieser Hinsicht ist das Schaffen von Gyula Derkovits (1894 bis 1934) besonders hervorzuheben. Mit dem in seinem Todesjahr 1934 geschaffenen Bild «Schiffschmied» gestaltete er ein neues, zukunftsweisendes Arbeitermonument. Sein Gemälde «Drei Generationen» eröffnet die Reihe von Werken, die den lesenden und denkenden Arbeiter zum Sujet hat. Dieser während der ganzen konterrevolutionären Epoche wirkende Typus beschäftigt seit 1934 die meisten Mitglieder der Gruppe der Sozialistischen Bildenden Künstler sowie zahlreiche Sympathisanten, die mit ihnen zusammenarbeiten, wie Béla Bán, István Dési Huber, A. Ende Fenyö, György Goldmann, György Kondor, Andor Sugár. Solche Fragen, ob der Mensch Herr oder Sklave der Maschine sei, sind nicht mehr aktuell, vielmehr wenden sich die Künstler der Thematik der Verelendung zu, die bis 1945 auch die antimilitaristischen und antifaschistischen Bildthemen durchdringt.

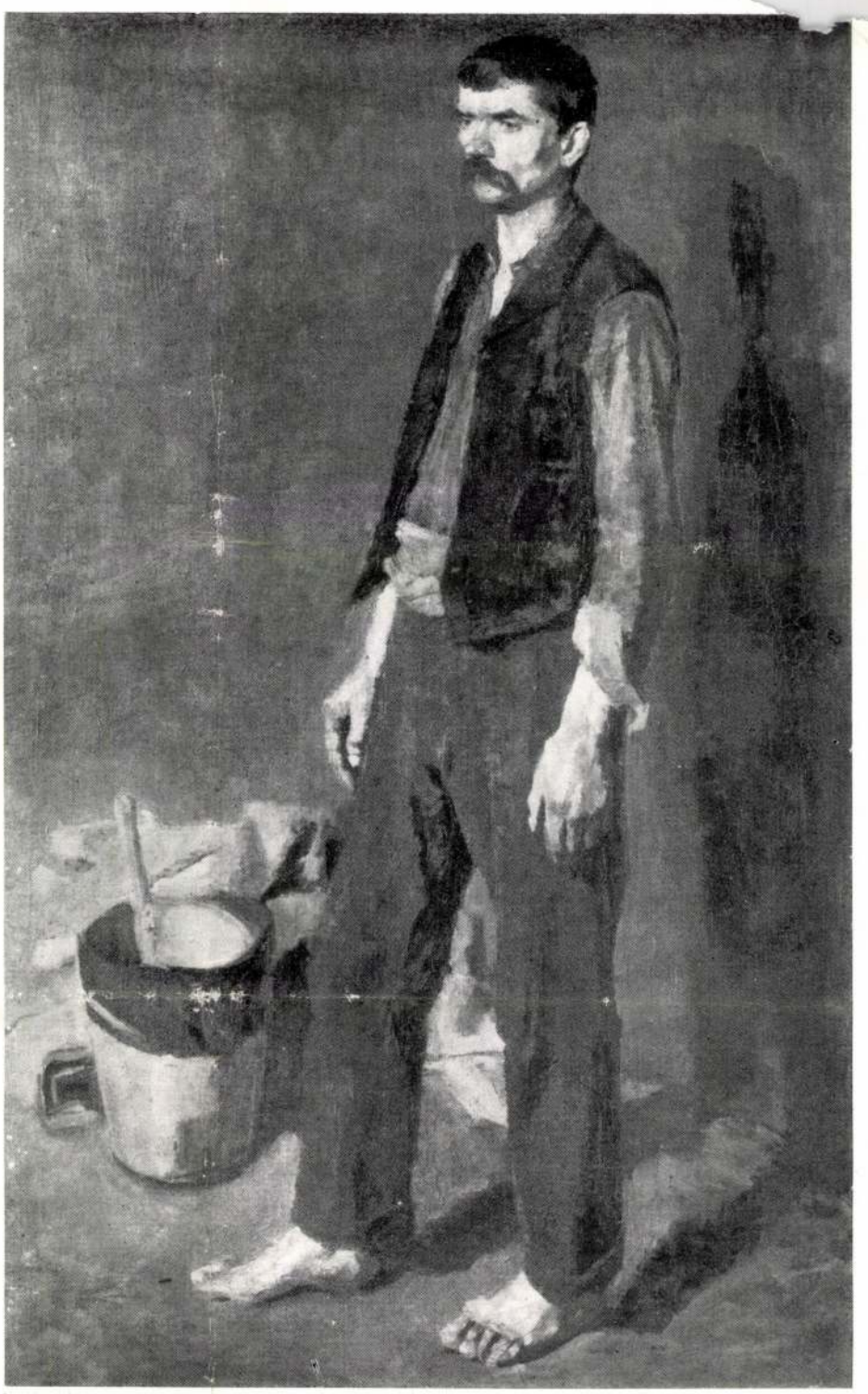

2

3

2 Adolf Fényes (1867–1944/45?) · Tagelöhner um 1900 · Öl · 180×80 cm · Ungarische Nationalgalerie, Budapest

3 István Dési Huber (1895–1944) · Denkender 1934 · Kohlezeichnung · 56×36 cm

4 Mihály Biró (1886–1949) · Plakat zum 1. Mai (erste Fassung 1911)

5 Mihály Munkácsy (1844–1900) · Streik · 1895 Öl · 159×251,5 cm

6 Imre Varga · Arbeiter · 1973 · Bronze und Stein Höhe 80 cm

4

Es ist bemerkenswert, daß in den Werken der sogenannten Malerei des Alföld (der Tiefebene), in den kritischen Darstellungen der Lebensverhältnisse der Bauern und ihrer Umgebung, der Typus des Agrarproletariers wesentlich seltener in Erscheinung tritt als in den Arbeiten der sozialistischen Künstler, die in den Städten organisiert sind. Letztere gestalten vorwiegend den Erdarbeiter. Sie variieren diesen Typus für die bildliche Wiedergabe des Bündnisses zwischen Arbeitern und Bauern. Weitere soziologische Forschungen der mehrfigurigen Kompositionen zu diesem Themenkreis, zum Beispiel der Streikthematik, sollten zu klären versuchen, auf welche Arbeitsbereiche sich die Arbeitertypen der dreißiger Jahre vor allem konzentrieren. Offensichtlich sind die mit einem Attribut leicht zu kennzeichnenden Metallarbeiter und Bauarbeiter am häufigsten. Der Metallarbeiter wird allmählich zum Symbol der Arbeitermacht, während der Bauarbeiter die Sehnsucht nach einer Aufbauarbeit mit neuem Inhalt zum Ausdruck bringt. Eine oftmals wiederkehrende Kompositionsform bilden seit Anfang der dreißiger Jahre Menschengruppen, die in der Eisenbahn oder mit der Straßenbahn fahren – eine eigenartig applizierte Idee von Daumier, die mit variablem Inhalt bis zur Mitte der sechziger Jahre in den verschiedenen Arbeiten fortlebt.

6

5

Die nach 1945 von neuen Positionen aus formulierten klassenkämpferischen Ideen, wie die Einheit der Arbeiterklasse, das Bündnis zwischen Arbeitern und Bauern, lassen eine enge Verbindung zu dem vorausgegangenen Kunstschaffen erkennen, denn infolge der frühen Faschisierung Ungarns und während der Kriegsjahre wurden die antifaschistischen und antimilitaristischen Sujets in der Kunst stets in einem klassenkämpferischen Gewande wiedergegeben. Nach 1945 zeugen zahlreiche Werke, zuerst besonders Zeichnungen und Kleinplastiken, für die Kontinuität und elementare Kraft der sozialistischen Tendenzen. Das dokumentierte auch die Ausstellung «Einer gemeinschaftlichen Kunst entgegen» (1948). Damals entstand Endre Domanovszkys Gemälde «Kipper», das ursprünglich als Wandteppich gedacht war.

Die kulturpolitischen Veränderungen in den Jahren 1949 bis 1950 schaffen die organisatorische und materielle Basis für die Realisierung der angestrebten sozialistischen Ziele, sie berücksichtigen jedoch nicht die Bedeutung der revolutionären, sozialistischen Bestrebungen der ungarischen bildenden Kunst des vorausgegangenen Jahrhunderts. Sie orientieren zwar auf die Wichtigkeit des Themas und auf die bildliche Lösung des neuen Arbeiterideals, dennoch gibt es bei den Künstlern Erscheinungen der Loslösung von ihrem natürlichen historischen und gesellschaftlichen Nährboden. Zu den bedeutenden Schöpfungen jener Zeit gehören «Der Hochöfner» von József Somogyi (1953) sowie sein «Erdarbeiter» aus dem Jahre 1955. Die Hochöfnerbilder von Endre Domanovszky und sein Fresko über die «Arbeiter- und Bauernfreundschaft» (1955), das den Eingang des Eisenwerkes in Dunaújváros, der ersten sozialistischen Stadt, ziert, sind bis heute von unverminderter Bedeutung. Sie sind künstlerische Dokumente der damaligen Epoche, in der die Grundlagen für die heutige Schwerindustrie Ungarns gelegt wurden.

Im großen und ganzen lassen sich auch in anderen Ländern mit einer verwandten wirtschaftlich-gesellschaftlichen Entwicklungsphase ähnliche Arbeitertypen feststellen. Dennoch konnte man, vor allem in der Ausstellung «30 siegreiche Jahre» beobachten, daß sich die nahezu modeartig wiederholenden Typen und Kompositionsformen in den einzelnen Nationalkünsten unterscheiden. Und diese Unterschiede mehren sich seit den sechziger Jahren, nicht nur durch den Einfluß neuer formaler Tendenzen, sondern weil in fast jedem sozialistischen Land das kulturelle Erbe der revolutionären Kunst wiederbelebt wurde und auf einer höheren Ebene fortgesetzt wird.

Neuerdings verwischen sich in der Typusgestaltung die Merkmale zwischen dem Arbeiter in der Industrie und in der

7

7 György Goldmann · Sitzender [illegible]beiter · 1934 · Bronze · Höhe 25,2 cm
Ungarische Nationalgalerie, Budapest

8 Endra Domanovszky · Stahlarbeiter
1954 · Öl · 200×160 cm
Ungarische Nationalgalerie, Budapest

9 Tamás Vigh · Posaunisten · 1966
Bronze · Höhe 265 cm · Standort:
Budapest, 14. Bezirk

10 József Somogyi · Stahlarbeiter
1953 · Bronze · Höhe 168 cm
Ungarische Nationalgalerie, Budapest

8

9

10

Landwirtschaft immer stärker. Während man Mitte der fünfziger Jahre aus der Gestalt eines Offiziers in Uniform anhand seiner Gestik und Bewegungen noch ablesen konnte, in welchem Industriebereich er zuvor gearbeitet hat, ob er einst als Lehrer oder Angestellter beschäftigt war, so werden in der ungarischen Kunst schon seit langem Arbeiter, Ingenieure, Pädagogen usw. nicht mehr durch äußere Merkmale wiedergegeben. Die alten Attribute gelten nur noch in einem sinnbildhaften Zusammenhang. Auch die Eigenarten, die sich aus der Klassensituation ergeben, lassen sich jetzt eher wahrnehmen, wenn wir Werke von Künstlern miteinander vergleichen, die in unterschiedlichen gesellschaftlichen Verhältnissen leben, zum Beispiel den lesenden Arbeiter von Guttuso aus dem Jahre 1963 und die 1964 entstandene Grafik von Fritz Cremer «Fragen eines lesenden Arbeiters». Auch in der Sowjetunion, deren bildende Kunst eine große Skala variabler Arbeitertypen bietet, dominiert in den charakteristischen Werken des letzten Jahrzehnts ein Arbeiterideal, das ein allgemein menschliches Ideal zum Ausdruck bringt.

In der Kunst der sozialistischen Länder ist man intensiv darum bemüht, das Verhältnis des arbeitenden Menschen zu der von ihm selbst geschaffenen Welt bildkünstlerisch zu gestalten. Man versucht, jene individuelle und gesellschaftliche Kraft mit künstlerischen Mitteln zu bewältigen, die den Menschen in immer größeren Perspektiven zum Herrn der Materie macht und ihm größere Entscheidungsmöglichkeiten gewährt. Das kann freilich vorübergehend auch Probleme schaffen, so zum Beispiel das Auftreten einer neuen Maschinen-Symbolik oder das Verdrängen des Individuums als eines bewußten, gesellschaftlichen Wesens in den Hintergrund. Doch vom Standpunkt der Hauptströmung der Kunst ist dies kein schwerwiegendes Problem als die gelegentlich zum schablonenhaften Porträt herabgesunkene Arbeiterdarstellung, die kaum etwas darüber auszusagen weiß, wie das Antlitz des Arbeiters in den sozialistischen Ländern gegenwärtig aussieht.

Es ist eine ganze Menge von neuen gesellschaftlichen Erfahrungen vonnöten, um das heute zunächst nur geahnte und nur verbal umschriebene neue Arbeiterideal bildlich zu erfassen. Zum Vergleich soll eine Analogie aus einem anderen Themenkreis herangezogen werden: Trotz der zahlreichen Erfahrungen der Weltraumforschung vermochte die Kunst nicht über die Planeten-Symbolik hinauszugelangen, die das Bild «Neue Welt» des sowjetischen Künstlers Konstantin F. Juon aus dem Jahre 1921 charakterisiert. Die Künstler der sozialistischen Länder wachsen und leben zusammen mit ihrer Umwelt, und sie benötigen eine gewisse, kunsthistorisch durchaus vertretbare Zeitspanne, um die vor sich gehenden Veränderungen dieser Gesellschaft zu einem Kunstwerk reifen zu lassen.

Nippons Wunderwelt en miniature

Dieter Gielke

Zu den reizvollsten Sammelobjekten ostasiatischer Kleinkunst zählen zweifellos die seit dem 16. Jahrhundert in Japan (Nippon) nachweisbaren Netsuke. Als Zubehör zur traditionellen japanischen Kleidung geschaffen und meist aus Holz oder Elfenbein geschnitzt, stellen sie oft Miniaturkunstwerke von besonderem Rang dar. In der wörtlichen Übersetzung ist der Name «Netsuke» (sprich «Netske») eine Zusammenfügung der japanischen Worte für «Holz» bzw. «Wurzelholz» und «herabhängen», die sich aus der Funktion dieser knopfartig oder figürlich geformten und in der Mehrzahl nur wenige Zentimeter großen Gebilde ergab.

Die japanischen Kleidungsstücke (unter ihnen der bekannte Kimono) besaßen in der Vergangenheit weder Taschen noch Knöpfe oder Knopflöcher, so daß für alle Gegenstände, die mitgeführt und nicht in den Ärmel-Ausbauchungen untergebracht werden sollten, allein der mehr oder minder breite und kostbare, die Gewänder zusammenhaltende Gürtel, «Obi» genannt, als Aufbewahrungs- und Befestigungsmöglichkeit in Frage kam. Während die Frauen die Spalte ihres längsgefalteten, um die Taille gewundenen Obi als Tasche benutzten, hingen vom Gürtel des Mannes die mitgeführten Utensilien – wie Medizindose, Schreibzeug, Tabakspfeife und Tabakstasche – an Schnüren herab, die unter dem Gürtel hindurchliefen und oberhalb desselben von den verschiedenartigsten, für das Anknüpfen der Schnüre meist durchbohrten Netsuke festgehalten wurden.

Es sind dies also sowohl Gegenstände für den täglichen Gebrauch, als auch mit vielfach minutiöser Akribie ausgeführte Zierstücke, von billigen Nachahmungen und Massenartikeln abgesehen. Mit bewundernswerter Kunstfertigkeit wird uns in ihnen eine ungeahnte Fülle von Motiven aus dem Volksleben und der Tier- und Pflanzenwelt sowie der ganze Reichtum mythologischer Vorstellungen und Legenden dargeboten. Das geschieht in ebenso naturverbundener wie phantasievoller, nicht selten humoristisch-grotesker Weise. Die Anfertigung eines guten Netsuke (das mit einer Standplatte versehen auch gern als Petschaft verwendet wurde), konnte Monate, ja sogar Jahre in Anspruch nehmen.

Kraftvoll-ausgewogene Gestaltung und

1

2

3

Kernstok Károly

Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József müvészeket tiszteletbeli tagokká, Iványi Grünwald Bélát alelnökké választotta az uj müvészegyesület, a Müvészház, melynek megszervezése Rózsa Miklós érdeme és létrehozásában segitséget nyujtott Mihályi Deák Jenő, a Müvészház ügyv. igazgatója.
A megalakulás pillanatában már megválasztották a modern müvészet különböző irányainak vezéregyéniségeit, -irja Tövis: "Müvészház" cimmel. „A cél az, hogy minden müvészegyéniség a maga intuicióinak parancsait kövesse. Nin csenek közkatonák, akik vakon követik a vezéreket."

A HÉT, Bp. 1909. dec. 12. XX. évf. 50. sz. 831-833. lap.

Kernstok Károly

Egészen külön lapra tartozik. „Egyáltalán nem látni, merre tart. Egyszerüen, egységesen, átfogóan látott eddig is, mai egyszerüsége azonban raffinált primitiveskedésnek tetszik" -mondja kritikájában Tövis: M.I.É.N.K. cimmel a Müvészet c. rovatban, majd beszél rettenthetetlen bátorságáról és talentumáról, utána kijelenti, hogy „minden szeretet és tisztelet mellett, amit géniusza iránt érez, ha rajta állna, hatóságilag kitiltaná a kiállitásokról...hatása kétségbeejtően romboló a fiatalságra, futnak utána ész nélkül, megbabonázva s ami a legrosszabb, fegyvertelenül."

A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf.
8. sz. 138-139. lap.

Kernstok Károly

A művészt követő fiatal művésztehetségek fegyvertelenségére vonatkozóan a kritika megmagyarázza nekik, hogy "Kernstok most léghajón ül és onnan dobálja le a fölösleges sulyokat, fegyverzetet." Ellenben, ha majd ők is megfestik a "Hajóvontatók"-at, a "Szilvaszedők"-et, a "Három modell"-t, akkor nekik is szabad lesz a művész egyszerüségére törekedniük, de előbb meg kell tanulniuk mindazt, amit Kernstok és Rippl-Rónai már igyekeznek elfelejteni, -fejezi be Tövis sign.-val a beszámoló, a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szereplő művész munkáinak ismertetését. A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf. 8. sz. 138-139. lap.

Kernstock Károly

A müvész arcképét a cimlapon hozza "A HÉT" c. lap. Repr.
Jean Preux: "Kernstock Károly" cimmel irja: élete minden korszakában kiválót alkotott, legutóbb a le nagyobbat produkálta azzal az üvegablakkal, amely kiállitásának legfőbb ékessége. Ezzel a munkájával olyan befejezéshez jutott, amely nemcsak a magyar müvészet egyik legkiválóbb alkotását jelenti, hanem megmagyarázza egész élete folyását, az élete munkáját, hogy itt egy következetesen és öntudatosan végigjárt utról van szó, amelynek ez az ablak az eredménye.
A HÉT, Bp. 1911. dec. 3. XXII. évf. 49. sz. 794. lap.

Kernstock Károly

Feleky Géza: "A Nyolcak kiállitása" cimmel ir a Müvészet c. rovatban:"rajzzal fejezi ki magát, vonalakkal határolja körül, tagolja szét és kapcsolja össze alakjait. hogy az egyes testrésznek annál erélyesebb plasztikitást adjon." Nem a nyugodt "létezést" jeleniti meg, hanem az egyes embereket és az egész képet mozgásban ábrázolja,"törvényes ritmusu, de hatalmas, ellenállhatatlan erejü mozgásban. "A Lóusztatás mozgásának lendületét és a megmozgatott tömegek jelentékenységét külön elismeréssel méltatja.

A HÉT, Bp. 1911. ápr. 3o. XXII. évf.18. sz. 295-296. lap.

Kernstock Károly

A kontemplativ festői készség mélységéből, robbanósan, férfias skálával kezdenek előtörni a müvészen az uj formák,-mondja kritikájában Bölöni György a bécsi magyar kiállitást ismertetve: "Rebellis magyarok" cimmel. A Künstlerhausban az ellentétek szabják meg a magyar kiállitás érdekességét. Annak ellenére, hogy ez egyszer senki sem akart „nyakas kuruc lenni", mégis a magyarok akaratlanul is lázadozást hoznak magukkal. Pedig a Müvészház igen óvatosan, nem vitt ki olyat, amit nem tartott szelidnek.

A HÉT, Bp. 1914. márc. 29. XXV. évf. 13. sz. 205. lap.

Kernstock Károly

Rippl Rónai József, Glatz Oszkár, Dudits Andor, Kosztolányi Kann Gyula, Vaszary János, Katona Nándor más müvésztársukkal egyetértésben protestáltak az ellen, ahogy a művészek számát megállapitották a velencei kiállitáson való részvételre.
A lap jogosnak tartja a tiltakozást, s nem érti, hogy miért zárták ki -az eljárás ellen felszólaló kiváló müvészeket, a velencei kiállitásról.
Az itthon maradottak egy érdekszövetség munkájának tudják be a névsor összeállitását, s ha ez beigazolódik, nem maradhat büntetlenül, mint a cikk megállapitja.

A HÉT, Bp. 1914. márc. 15. XXV. évf.11. sz. 165-166 lap.

Kernstock Károly

Ferenczy Károly, Thorma János. Ezt a három művészt sorolja fel a lap "Toll és Tőr" c. rovatában közölt cikke és a modern művészek védelmében erélyesen visszautasitja azt a hangot, melyet Apponyi nyilt levélben ütött meg, reklám hajhászással és reklámértékesitéssel vádolva a modern magyar művészeket. Ferenczyről elmondja, hogy az egész vagyonát ölte bele Nagybányába és ugyanezt tette Thorma János és Kernstock Károly is. Hivatkozik arra, hogy mindez számokkal bizonyitható, valamint arra, hogy azok a művészek, akik ujat kerestek, leszegényedtek, vagy szegények maradtak, de azok, akik Apponyi művészi izlését szolgálták nemcsak keresték, de meg is találták a pénzt.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 8. XXV. évf.6.sz. 85. lap.

Kernstock Károly

A müvész elmult évi kiállitására hivatkozik a Müvészet c. rovatban /yk./: "Kernstock Károly ablakai" c. kritikájában, amikor "a festő üvegbe transzponálva a maga artisztikus gondolatait, -az anyag megkötöttsége segitségével- igyekszik müvészi formát adni a maga csapongó, merész fantáziájának." Elismeréssel méltatja a korábban készült négy évszakról, s most a hét vezérről készitett üvegablakait, mint irja: a hét vezér "Hajdu megye székházában fog szembenézni a nappal."

A HÉT, Bp. 1912. szept. 8. XXIII. évf. 36. sz. 582-583. lap.

Kernstock Károly

"Nyolcak" cimmel négy müvészt sorol fel Jean Preux azzal, hogy a Nyolcak már csak négyen vannak, s mindegyikről külön-külön szigoru birálatot mond. A négy müvész: Berény Róbert, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos és Orbán Dezső. Ötödiknek mégis megemliti a müvészt is a Nyolcak közül: Kernstock Károlyt. Ezután megállapitja, hogy az indulásnál nem volt egy igaznak érzett közös elv, egy olyan eszme, melyet átéreztek és diadalra akartak volna vinni. Ezzel magyarázható, hogy Kernstock K. "olyan hirtelen és meggondolás nélkül hátat forditott önmagának,s menekült a dekoráció felé. A HÉT, Bp. 1912. nov. 17. XXIII. évf. 46. sz. 743. lap.

Kernstok Károly

"Az "Agitátor" c. alkotása szerepel a "Szocialista Képzőművészek a két világháboru között"c. kiállitáson, a Magyar Munkásmozgalmi Muzeum képzőművészeti gyüjteményében, amely a Várbeli uj épületben került bemutatásra.
Vadas József: "Gerendavivők" cimmel ir a tárlatról.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 12.
XIX. évf. 15. sz. 13. lap.

Kernstok Károly

emlékkiállitása nyilt meg a Miskolc-i galériában.

Magyar Hirlap 1974/86 8.old.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
205./.-KERNSTOK KÁROLY,- Tavasz/Üvegablakterv a Schiffer villához II mező/, tempera, papir,- 250+74 cm.-Ltsz, 68.587.- 308.old.

ROMVÁRY FERENC: A Moder Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, -XIII.-1968. Pécs, 1971.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Schiffer villa hat részes üvegablak tervének két darabja a Pécsi Modern Magyar Képtár birtokában volt. Egy harmadik darabja Kunvári Bella gyüjteményében volt. E gyüjtemény is Pécsre került. 303.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
206./.-KERNSTOK KÁROLY,- Üvegablakterv,-akvarell, tus, papír,-52+43 cm.-Lts z.68.588.- 308.old.
36. sz. vitr

ROMVÁRY FERENC: A Moder Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968. Pécs, 1971.

Kernstock Károly

Öt müvészt emlit meg a MÜVÉSZHÁZ kiállitásáról szóló kritika, sign. nélküli cikkében. Vaszary János: "Modellek" és „Erdély" c. müveit dicséri, kiemelve a müvész "ritka érdekességü eredményeit."
Rippl-Rónai József: "Cirkusz" és "Feketehaju asszony" c. alkotásai "tökéletes egyensulyukkal és kerekdedségükkel" tünnek ki.
Mednyánszky László: "Őszi hangulat" c. alkotása "megkapóan szép"-mondja elismeréssel a cikkiró. Kernstock Károly: a kritika kiemeli sok szépséget tartalmazó kis akvarelljeit.
Vedres Márk: "Klasszikusan korrekt szobormüvei egészitik ki a tárlatot".

ÉLET, Bp. 1914. febr. 22. VI. évf. 8. sz. 252. lap.

Kernstok Károly festő

„Lovasok a tízparton"

– festmény

Művészeti Magazin 1971/2 22old

Kernstock Károly

A MÜVÉSZHÁZ-ban rendezték meg retrospektiv kiállitását.
Orbán Dezső számol be a tárlatról. ahol közel hetven képet mutattak be.
"Szilvaszedés", "Kubikos" és "Krisztus és az emmausi ifjak" c. alkotásait emliti meg és igen nagy elismeréssel ir Kernstock müvészetéről.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 1o. III. évf.
5o. sz. 1532, 1533. lap.

Kernstok Károly, festő

KIÁLLÍTÓTERMET AVATTAK fel tegnap Tatabányán a Dózsakertben. A bemutatóteremben elsőként Kernstok Károly művészetét ismerhetik meg a látogatók a Magyar Nemzeti Galéria és a tatai Kuny Domonkos Múzeum gyűjteményéből.

-: Hí

12.

Népszabadság, Bp. 1970 márc. 21

Kernstok Károly, festő

L: Ferity Mosa

Bérczessy L: Mosa elment 7.

Népszabadság, Bp. 1979 m. ápr. 23

Kernstok Károly

- „Önarckép" - e festménye vétel útján kerül a Modern Magyar Képtárba

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története

Fam. Pan. Múz. Évk. 1974. XIX

Kernstock Károly

Munkácsy, Paál László, Szinyei-Merse, Mészöly Hollósy, Ferenczy, Iványi Grünwald, Réti, Thorma, Fényes, Horthy, Katona, Kernstock, Strobentz, Vaszary, Csók, Mednyánszky, Szlányi, Rippl-Rónai. Ezek a magyar müvészek vettek részt a külföldiekkel együtt a "Nemzetközi impresszionista kiállitás"-on, melyet a lap Spectator sign.-val ismertet.
A kritika megállapitja, hogy "a magyarok most is fényesen megállják a versenyt. Annyira jók, hogy önkéntelenül felvetődik az a kérdés, mi volna ezeknek a magyar festményeknek az értéke, ha véletlenül francia névjelzés állana alattuk.

ÉLET, Bp. 1910. május 1. II. évf. 18. sz. 596. lap.

Kernstock Károly

A Nemzeti Szalon kiállitásán mutatták be alkotásaikat az itt felsorolt müvészek: Sándor József, Rákosiné Geönczy Ilona, Mérő István, **Komáromi** Kacz Endre, Kernstock Károly, Jaschik Álmos, Illés Antal, Fischer Edvin, Endrey Sándor, Beszédes László, Bednár János.
A tárlaton szereplő müveket ismerteti /Margitay Ernő/ M. sign.-val közölt kritikájában.
Kernstock Károly: Üvegfestményeivel kezdte el az Ernst Muzeum kiállitásainak sorozatát. A kritika szerint "nagyon sok kvalitás van bennük", de egyéb müveit nem nagyon dicséri.
ÉLET, Bp. 1912. szept. 22. IV. évf. 38. sz. 1215-1216. lap.

Kernstock Károly

Vaszary János, Szinyei-Merse Pál, Szenes Fülöp, Perlrott Csaba Vilmos, Pentelei Molnár János, Mednyánszky László, Mányai József, Kernstock Károly, Kandó László, S. Kalivoda Kata, Jávor Pál, Iványi Grünwald Béla, W. Gyenes Gitta, Glatter Ármin, Rákosiné Geönczi Ilona, Falus Elek, Benczur Gyula, Bednár János, Basch Gyula, szerepelnek a „Tavaszi kiállitás"-on a Mücsarnokban. Margitay Ernő kritikájában -szinte kivétel nélkül- a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a felsorolt müvészekről.

Kernstock Károly: a tárlatról szóló ismertetésében Margitay Ernő igen nagyra értékeli a müvész sikerekben gazdag életpályáját.

ÉLET, Bp. 1912. május 5. IV.évf. 18. sz. 566-567. lap.

Keruštok Károly

„Önarckép"

– festmény

Jan. Pan. Múz. Eck. 1974 (XIX)

Kernstok Károly

Méltatás

Kristo Nagy István: Szolnokról jól s rosszul.
Művészet, 1978. december - 30. lap.

Kernstok Károly

Üvegablak-festményeinek stilizáló, ornamentális formái simulnak bele a szecesszió kedvelt díszítő tendenciáiba. Az üveg képekről azonban az a benyomásunk, hogy a szecessziós formák manívvá sekélyesednek, ami ugyan jelzi a stílus népszerűségét, egyes fogásainak rutinos beidegződését, de aligha bizonyítja Kernstok egyéniségének belső affinitását a szecesszió iránt.

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete,Bp.1979
Corvina

36.o.

Kernstok Károly

XI. színes lép Terved a Gp.-i Schiffer-villa
üvegablakaihoz 1912. k. Pécs
Janus Pannonius Múz.

Szabadi Judit:A magyar szecesszió művészete,Corvina
Bp.1979.

A Miskolci Galéria
tisztelettel meghívja Önt

Kernstok Károly

emlékkiállításának
megnyitására
1974. március 29-én,
pénteken este 6 órára
a Miskolci Galériába

A kiállítást megnyitja:
POGÁNY Ö. GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

Kernstok
Károly

A kiállítás megtekinthető:
március 29-től április 21-ig,
hétfő kivételével 11-től 19 óráig

BMi 74

Gleizes, Albert 11, 12, 19, 23, 24, 25, 124, 201, 203, 205, 206
Gogh, Vincent van 75, 101, 121, 124, 187
Greco, El 169, 193
Gris, Juan 201
Grosz, George 10, 12, 13, 16, 70, 81, 94, 99–100, 103–107, 200
Gulácsy Lajos 183–184

Hartnacke, Wilhelm 229, 230, 232
Hatvany Ferenc 159–160
Haulisch Lenke 241
Haupt, Albrecht 117
Heckel, Erich 7
Heemskerck, Jacoba van 101
Heine, Heinrich 148, 241
Hodler, Ferdinand 97, 118
Hofer, Karl 80, 118
Holbein, Hans 220
Hollósy Simon 139
Hummel, Erdmann 118
Huszár Vilmos 81, 201–203, 212

Imre Sándor 74, 238
Ingres, Jean Dominique 10, 70, 90, 159, 162
Iványi Grünwald Béla 126, 141, 142

Jándi Dávid 168

Kampmann, Walter 81
Kandinsky, Wasili 7, 9, 21, 31, 81, 101, 102, 118, 151, 207
Kassák Lajos 16–17, 28, 167, 198, 208, 212–213, 214, 235
Kádár Béla 82, 199, 200, 210
Kemény Alfréd 46, 241
Kernstok Károly 126, 163–164, 165, 171, 172
Kerschbaumer, Anton 80, 81
Kerschtein, Max 89
Kirchner, Ernst Ludwig 80, 81, 82
Klee, Paul 9, 81, 114, 118, 151
Kmetty János 160–161, 162, 163
Knaus, Ludwig 138
Kokoschka, Oskar 8, 156, 172
Komját Aladár 167, 198
Konijnenburg, Willem 201
Korda Vince 168
Koszta József 134, 141, 142
Körösfői–Kriesch Aladár 201
Kubin, Alfred 118
Kustodieff, Boris 45

Laurencin, Marie 161
Lehel Ferenc 184
Lehmbruck, Wilhelm 9, 74–80
Leibl, Wilhelm 89, 138
Lenin, Vladimir Iljics 44
Léger, Fernand 14, 19, 21, 25
Liebermann, Max 7, 80
Lindner, Werner 91
Lissitzky, El 32, 92, 95, 118
Lochner, Stephan 88, 89
Lotz Károly 136
Lukomskij, G.K. 117
Lunacsarszkij, Anatolij 45
Lyka Károly 132

Macke, August 8
Madarász Viktor 125, 131, 132–133, 137, 190
Maillol, Aristide 75, 77, 79
Manet, Edouard 7, 119, 120, 140
Marc, Franz 7, 124, 151, 191, 192, 195
Marcoussis, Louis Casimir 12, 25
Marées, Hans von 75, 97
Matisse, Henri 85, 87, 99, 118, 124, 151, 154, 158, 159, 161, 163, 173, 178, 180
Mattis Teutsch János 199
Márffy Ödön 96–99, 165, 173–174
Medgyes László 147, 157–158, 162, 182
Mednyánszky László 142
Meidner, Ludwig 8
Medunetzky, Konstantin 46
Mészöly Géza 139
Michelangelo 224
Millet, Jean Francois 176
Minne, George 77
Moholy–Nagy László 14–16, 28, 33, 46, 81, 92, 93, 96, 100, 102, 118, 203, 209–212, 213, 214, 241
Molnár Farkas 81, 213

Kállai Ernő: Összegyűjtött írások. Magyar nyelvű tanulmányok 1912–1925. Bp. 1999, Argumentum – MTA MKI

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 20

Budapester Rundschau

Károly Kernstok

1021

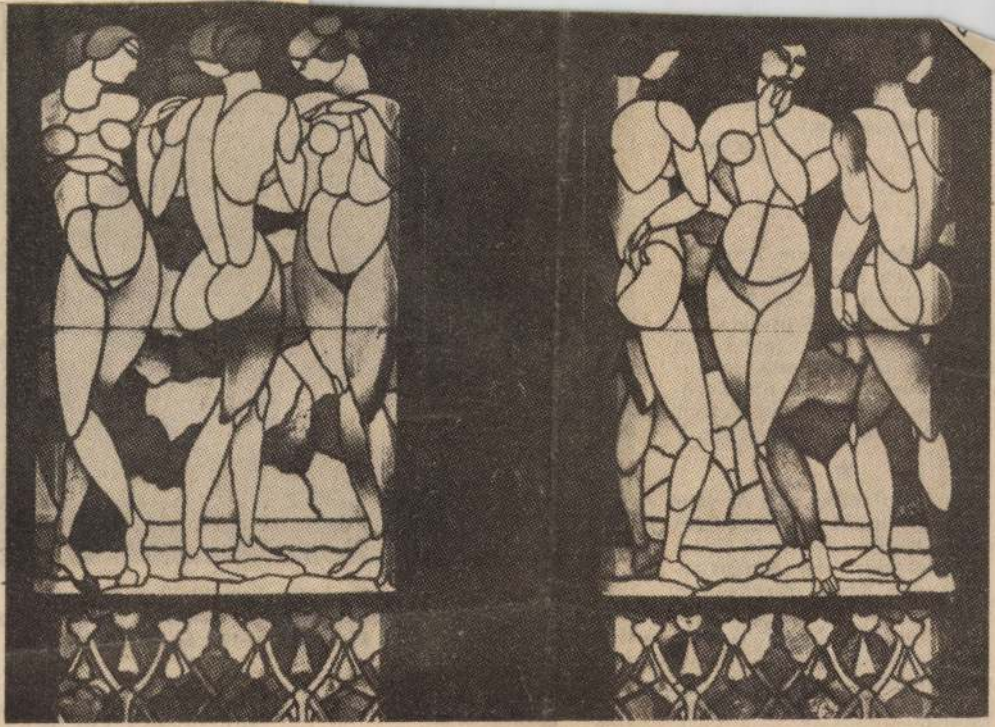

Glasmalerei von Károly Kernstok

Denn die Kanonen haben es nun einmal an sich, gelegentlich nicht nur den Diplomaten zu spielen, sondern auch loszugehen.

J. N.

Möglichkeiten zur Erweiterung der Kontakte. Neben den Fragen von beiderseitigem Interesse wurden mit Nachdruck die Fragen von breitem internationalem Interesse erörtert, so die Europäische Sicherheitskonferenz und der Nah-Ost-Konflikt.

★

Auf Einladung von Außenhandelsminister *Dr. József Bíró* weilte *Berthold Beitz*, Vorsitzender des Aufsichtsrates der Krupp-Werke, in Ungarn, wo er mit Minister Bíró über die Möglichkeiten zwischenbetrieblicher Industriekooperation konferierte.

Berthold Beitz wurde von Ministerpräsident *Jenő Fock* empfangen.

Ministerpräsident Jenő Fock (r.) begrüßt den Finanz- und Olminister des Staates Kuweit, Abdelrahman S. al-Atiki der zu Gesprächen mit Finanzminister Lajos Faluvégi in Budapest weilte

Anläßlich des 16. Jahrestages der kubanischen Revolution gab *Floreal Chomón*, Botschafter der Republik Kuba in Budapest, einen Empfang.

Szent Jeromos és a velencei San Geremia Templom

Szent Jeromos a 4–5. század fordulóján élt egyháztanító Pannonia és Dalmácia egykori határvidékén, Stridon városában született. Az ő nevéhez fűződik a Vulgata, azaz a Biblia első hiteles latin nyelvű változatának elkészítése. Szentté avatása óta a Szentírás tanulmányozásával foglalkozók, a bibliamagyarázók és a könyvtárosok védőszentjeként ismert.

A San Geremia elnevezésű, azaz Szent Jeromosnak ajánlott görögkereszt alaprajzú kupolás templomot 1753-tól építette Carlo Corbellini Velencében a Canal Grande és a szintén forgalmas Canale di Cannareggio víziutak találkozásánál. A barokk templomhoz tartozó campanile viszont a város egyik legrégebbi, még a középkorból fennmaradt harangtornya. Az épületegyüttes monumentális tömeghatása a Canal Grande felől érvényesül leginkább. A templom közepe felé emelkedő és lépcsőzetesen egymás fölé rétegződő tömbjeivel, térképzésével valamint tagozataival a velencei barokk építészet egyik mintapéldája.

Orbán Dezső művészete és stílusváltása az 1920-as évek közepén

Orbán az 1920-as évek közepén huzamosabb ideig külföldön tartózkodott családjával együtt. 1925-26-ban előbb Párizsban és környékén dolgozott, majd a következő évben festmények sorozatán örökítette meg Velence számos jellemző részletét. 1927 októberében azonos időben két helyszínen, a budapesti Ernst Múzeumban és a pécsi Nőegylet helyiségében reprezentatív válogatásban mutatta be legújabb műveit. „A negyedik és ötödik teremben szinei mélységének tovafejlesztése közben találjuk Orbán Dezsőt. Spanyol- és olaszországi, párisi és nagybányai motívumok váltakoznak képein, de mindenik egyéni stílusából fogant, mélyre hangolt emailszerű szinek ragyogásával fonja körül világképét, bárhol is lássa meg őket. Ez a szincsillogás lelke öntudat alatti mélyéből fakad és szinjátékában bársonyosan hullámzik előttünk." – írta Lázár Béla az Ernst Múzeumbeli kiállítás katalógusában.

Orbán Dezső itt bemutatott festményén a San Geremia templom látható, háttérben a harangtoronnyal összeépült Palazzo Labia-val. Képünkön a templom szinte csontvázszerűvé absztrahált módon jelenik meg, remekül érzékeltetve az épületnek a történelem viharait túlélő masszív szerkezetét. Főként az architektúrák festésében érhető tetten a művész 1925 körüli stílusváltása, melynek főbb jellemzői a konstruktív szerkesztésű alapváz, a markáns tömegkezelés és tömörséget sugalló fémes hatású színegyüttesek alkalmazása. Orbán a látvány elemeit néhol bársonyosan, néhol pedig karcosan-rajzosan állítja elénk, mindig attól függően, hogy az ábrázolt tárgy vagy részlet milyen ecsetkezelést és színhatást igényel. A realitás iránti igény és a vizionárius álomszerűség együttesen jelentkezik Orbán e korszakának festészetében. „...Orbán Dezső tájképei tüzes szinpompájukkal, érett ragyogásukkal és változatosan összefogott szinskálájukkal bizonyítják a művésznek egyre szabadabb és teljesen önmagafelé fordult művészetét. Velencei, nagybányai, de különösen párisi tájképei ...szinekben gazdag palettájának érett eredményei, fejlődése egyenes, biztos és egyre magasabbra törő." – írta 1927-ben, szintén az Ernst Múzeumban kiállított képekkel kapcsolatban a Magyarság című folyóirat kritikusa. Orbán párizsi, arles-i és velencei városképein s közöttük az itt tárgyalt San Geremia című művén is tudatos és alapos munkával fejlesztette tovább az 1910-es évekbeli festészetének eredményeit. A tovább gondolt konstruktív szerkezetesség egyre erőteljesebb változatait kísérletezve ki, Orbán művészete egyrészt kiegyensúlyozottabbá vált, másrészt viszont egyfajta „modorbeli megállapodottságot" is tükröz, amint ezt Tersánszky Józsi Jenő találóan megfogalmazta. Orbán nem csatlakozott az 1924-ben alakult Képzőművészek Új Társaságához – eltérően az egykori Nyolcak szinte valamennyi tagjától. A KUT által propagált École de Paris irányától függetlenül, a Neue Sachlichkeit tárgyilagosabb szemléletéhez közeledett az 1920-as évek közepétől. Ezekben az években alkotott műveinek távoli párhuzamait – a szinte zománcszerűen rétegzett fémes színvilág és a szinte metszően éles formaképzés tekintetében – Franz Radziwill ugyancsak ekkoriban festett művei között találjuk meg.

RUM ATTILA

KERNSTOK *Károly* /BUDAPEST, 1873 – BUDAPEST, 1940/

MÓZES ELŰZI A PÁSZTOROKAT, *1900 körül*

■ OLAJ-VÁSZON, 100 X 87 CM

JELEZVE BALRA LENT ■ K. K.

Kernstok Károly a Nyolcak vezéregyéniségeként, a magyar festészet egyik legtekintélyesebb forradalmáraként vonult be a művészet történetébe. A polgári radikális eszméket valló festő az elsők között szállt síkra a magyar sajtóban a művészeti „revolutio" szükségessége mellett. 1910-ben, a Nyugatban publikálta a magyar művészet történetének egyik legfontosabb teoretikus "kiáltványát", A kutató művészetet. Itt találhatjuk meg a Nyolcak szállóigévé vált mottójának: "A természet hívői vagyunk. Nem az iskolák látásával másoljuk, értelemmel merítünk belőle."[1] szellemi hátterét is. Kernstok kora esztétizáló nézeteivel (Walter Crane teoriájával) összhangban fejtette ki a maga álláspontját: "Nem tudományt a festésben, nem az érzések játékát, hanem igenis értelmet a festésben, fegyelmezett agymunkát. Ne abban keressük a festő értelmét, hogy ideológiák szolgálatába viszi művészetét, hanem igenis abban, hogy milyen művészi, festői értékeket tud kibányászni a természet örök nagy bányájából."[2]

Kernstokban azonban nemcsak az új természetlátás egyik hazai prófétáját kell látnunk, hanem a reneszánsz festői hagyomány egyik leglelkesebb őrzőjét is. Életművét – különösen korai alkotásait – leginkább a progresszió és a tradíció feszültségterében értelmezhetjük.

A Mózes-történet megelevenítőjében a kevésbé ismert, a másik Kernstok áll előttünk, akire mélyebb hatást tettek az itáliai reneszánsz mesterek, mint a festészet párizsi forradalmárai. 1900-ban Michelangelo freskói ébresztették rá arra, hogy mennyire felszínes is a párizsi avantgárd, mennyire csak a stílus érdekli, s mennyire elhanyagolja a lényeget, a „compositio"-t. Ahogy maga megfogalmazta egyik visszaemlékezésében: „Mégis, amíg a francia iskola és francia művészet hatásai témaválasztásban befolyásolják az embert, hogy hozza a magas feszültséget, addig az olasz festészet arra buzdította, hogy megpróbálkozzék hozzá hasonló lendületű témakörrel."[3] Kernstok 1900-as római élményében kereshetjük „freskóvágyainak" és bibliai témákat feldolgozó műveinek gyökereit is. Ide vezethetjük vissza méltán híres fürdőzőit, lovasait, remek Krisztus-ábrázolásait és kevésbé ismert Mózes-képét is. A pásztorokat elkergető Mózes azonban stilárisan nem az itáliai reneszánsz, hanem kora realista és naturalista művészeti képzésének gyermeke.

Kernstok, a későbbi forradalmár igen alapos művészeti képzésben részesült és jelentős sikereket is aratott jól sikerült fiatalkori zsánereivel. Először Hollósy Simon müncheni magániskoláját látogatta, majd 1894 és 1896 között a párizsi Julian-akadémián folytatta tanulmányait. Itt Doucet és Bouguereau voltak a mesteri. Hazatérése után Benczúr Gyula mesteriskolájában dolgozott. Először 1897-es művével, az *Agitátor a gyár kantinjában*-nal keltett feltűnést, első sikereit azonban nem kritikai realista képeivel érte el, 1899-ben egy női arcképére kapta meg a Ráth-díjat. 1900-ban egy másik jelentős elismerés, a Műbarátok ösztöndíja tette lehetővé számára a már emlegetett itáliai tanulmányutat. Kernstokot ekkoriban a realizmus és a naturalizmus lehetséges útjai foglalkoztatták, s csak később került az élénkebb színekkel operáló plein air igézetébe. Az igen szép festői kvalitásokat mutató Mózes elűzi a pásztorokat című festményének sötét tónusai még a müncheni realizmus dominanciáját mutatják, de a borús égen és a fa dús lombkoronájában megcsillannak az *Incselkedők* és a *Szilvaszedők* színei is.

A fiatal Mózes életének egyik legismertebb epizódja Jetro lányainak megmentése. Kernstokot valószínűleg az ismert szüzsé inspirálta a maga verziójánál, ami mindazonáltal nem követi pontosan a történet szálait és az ismert előképeket. A bibliai történet szerint Midián papjának, Jetrónak hét lánya egy kúthoz terelte apja nyáját, hogy megitassa az állatokat. A helybéli pásztorok azonban el akarták zavarni őket. Ekkor bukkant fel Mózes, aki segítségükre sietett és elűzte a pásztorokat. Kernstok festményén a baloldali, szakállas próféta-figura egyértelműen ószövetségi keretbe helyezi a témát, a lányok és a vizes korsók pedig a Mózes történethez vezetnek bennünket, még akkor is ha csupán kettőt látunk a hét lányból. Az egyik lány mellett álló gyermek talán arra is utalás, hogy Mózes később Jetro egyik lányát vette feleségül, aki gyermeket is szült neki.

Szocialista elkötelezettsége és polgári radikalizmusa ellenére Kernstoktól nem volt idegen a biblikus téma. Az 1920-as és az 1930-as években több alkalommal is merített az Új Szövetségből kora stílusában hangszerelve műveit. Korai művei között azonban jóval ritkábbak a vallásos kompozíciók. Talán az 1903-as *Krisztus és az emmauszi ifjak* a legismertebb, ami azonban egy egészen más Kernstokot mutat. A képpel kapcsolatban a kritika Rembrandtot szokta emlegetni, de legalább ilyen lényeges a szimbolizmus és a szecesszió hatása is. A valószínűleg még a Krisztus-képnél is korábbi Mózes-festmény nemcsak azért különleges, mert ószövetségi jelenetet ábrázol, hanem azért is, mert tetten érhető rajta a fiatal Kernstok küzdelme a realizmus kliséivel, a reneszánsz nagy kompozíciós mintáival és az új természetlátás igézetével.

HORNYIK SÁNDOR

[1] Idézi Passuth Krisztina: A Nyolcak festészete, Budapest, 1967. 73. oldal.

[2] Kernstok Károly: A kutató művészet, Nyugat, 1910/1. 95–99. oldal. Újraközölve: Kernstok Károly írásaiból. Szerkesztette: Bodri Ferenc, Tatabánya, 1997. 24. oldal.

[3] Kernstokot idézi: Horvát Béla: Kernstok Károly, Tatabánya, 1993. 21. oldal.

Magyar fórak vadászutja Afrikában

Andrássy Géza gróf és egy általa elejtett hím-elefánt

magát. A gyilkosnak pedig mindenféle törvény szerint bűnhődnie kell. Nos, és vállalkoztam arra, hogy ezt a gyilkosságot megtoroljam. Ennyi az egész. Őszintén megvallom, ezért jöttem föl az Engadinba és most nyugodtan fogok hazautazni. Amit föltettem magamban, azt elvégeztem.

A rövid mondatai úgy süvítettek, mint a kardcsapások. Az a nagy, majdnem ideges nyugalom, amelylyel az egész tárgyalás alatt viselkedett, most rövid időre megszünt. Előrehajolt felsőtesttel, csillogó szemekkel beszélt és mialatt beszélt, meglátszott rajta, hogy élvezi a saját, kegyetlen, kemény szűkszavuságát. Azután ismét hátratámaszkodott és kissé reszkető kezekkel új cigarettára gyujtott rá.

Hartmann sokáig nem válaszolt. Annyira kényelmetlenül éreztem magamat, hogy merev mozdulatlanságban ültem a székemen és a nagy csöndben tisztán hallottam saját lélegzetemet. Kohlrausch viszont azonnal visszanyerte a nyugalmát és pár pillanat mulva már majdnem elfogulatlanul nézett szembe velünk.

Barátom végre fölemelkedett.

— Nem szeretem a fölösleges szóbeszédet, főleg ha nincs értelme, — mondotta szeliden. — Önben egy rögeszme fejlődött ki és a patológiával szemben sem érvelés, sem gorombaság nincsen a helyén. Gyerünk.

Biccentette a fejével és intett nekem, hogy távozzunk. Kohlrausch változatlan előzékenységgel kisért az ajtóig.

Künn a folyosón Hartmann megállt.

— Szegény szülők, — mormogta. — A leány talán megérdemli . . . talán . . . de a szülők, mit vétettek ők? Miért kell mindig a szülőknek bünhődniök?

— Nem gondolja, hogy talán valami presszió . . . — kezdettem kissé bizonytalanul.

De Hartmann megrázta a fejét.

— Ne higyje. Ez a hideg és mégis ideges fanatizmus a legrosszabb. Ezt nem lehet sem meggyőzni, sem megijeszteni. Az első pillanattól kezdve ilyesvalamit sejtettem. Szegény leány . . . szegény szülők.

És lehorgasztott fővel indultunk lefelé.

Nagy, fekete lepke

Virágos pázsit közt, zöldelő erdőben
Hogyha elbolyongok,
Jövőbe néz lelkem, őszi árnyat látok
S hervadó falombot.

S aratáskor nem víg kaszacsengést hallok
Ringó buzatáblán,
Hanem a kalász közt, mintha sebzett fürjek
Szétdúlt fészkét látnám.

Mikor az ég ragyog, sóhajtok magamba:
Hej, az óra eljő,
Mikor nem lesz rózsa s lomhán, búsan csüng majd
Az ólomszín felhő.

Mintha fény s öröm közt lebegne fölöttem
Egy éjszínü lepke,
Szivemre hullatva fekete himporát,
Jókedvem belepve.

Kisér látatlanul, nem hagy el egy percre,
Mint valami átok.
Dal közt sirást hallok s ragyogás közt is csak
Sötét árnyat látok.

Minden nótám fájó. Ha küzdök ellene,
Hiába, hiába!
Dalom színe, fénye elvész, eltemetve,
Beléful az éjszín, libbenő, nagy lepke
Hulló himporába.

Feleki Sándor

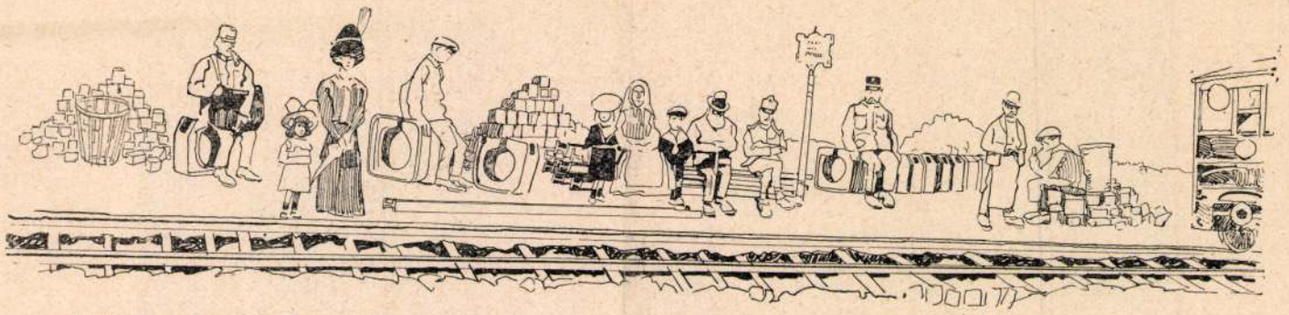

„Váróterem" a Károly-körúton

Mühlbeck Károly rajza

A nyolcak

Hidegvér! A dolog még sem olyan rémületes, mint amilyennek a látogató az első pillanatban véli.

Tegnap a „Nyolcak" Nemzeti Szalón-beli kiállításán ezt mondta valaki: „Vége a szépségnek, vége a művészetnek! Vége abban a pillanatban, amikor ezt az újszerü mázolást is azzal a névvel illetik, amellyel Velazquez, Rembrandt, Tiziano, Millet, Szinyei, Székely ténykedéseit. Vagy ez, vagy az nem művészet..."

Nos, ennyire elkülöníteni ezeket a képeket a világ többi képeitől még sem lehet. Mert ami itt az erősebb munkákban jó, az bizony nagyon is összefügg a multtal s elég díszes családfa árnyékában hűsölhet. A barokk művészei, vagy Michelangelo, avagy a még sokkal öregebb Praxitelesz, végigsétálva ezen a kiátkozott kiállításon, fölkiálthatnának: Nini, ezek a fiúk is tudják, mi az a kontraposzto és hogyan lehet kiaknázni? Sőt Székely Bertalan az ő tanításai során bőven kifejtette azt is, hogy miért nem szabad a csipővonalnak a váll vonalával párhuzamosnak maradnia. Nos, a nyolcak ezt az életrevaló magyarázatot tizenhat kézzel viszik vászonra. A szintén tisztes koru Claude, sétálgatván az olasz campagnákon és tanulmányozgatván ott a tér végtelen kiterjedését, kitalált egy fogást arra, hogy a festett képen hogyan lehet ennek a térnek végtelenségét éreztetni: sötét kulisszát festett (fa vagy rom formájában) a kép sarkába s ime: a kép „hátrament". Őt is el lehetne hozni erre a kiállításra, ám lássa, hogy tanítása nem merült a feledés homályába. Rafael Attilájának, Rubens Oroszlánvadászatának lovai testvériesen nyerítenének az itt látható lovakra, Greco elnyúlt arcai pedig még jobban elnyúlnának, látván itt is fölötte nyulánk ábrázatokat. Még egy régi festőt kellene e családias megbeszélésre az Orkusz mélyeiből fölhajtani: azt, aki az egyik, előrenyúló kart hosszabbra festette a másiknál, hogy kifejezze vele az intenziv nyúlást.

Pöstyéni népipar London szalónjaiban. Londoni megrendelésre Pöstyénben száz szinházi belépőt készitettek a parasztasszonyok, fehér selyemalapon népies himzéssel

Ám ezek kicsinységek, de filiszteusunk nagyobb esetekben is megépithetné az aranyhidat a Nemzeti Szalón és a régi Itália közt. Mert lám, már az öreg Lionardo is mert gúlába komponálni, testhajlásokkal és karmozdulatokkal tömöríteni kompozíciókat és Rafaello sem riadt vissza a kör-kompoziciótól. Aki nem utazhatik a piktura ígéret-földére, az részben nagyon elsárgult, részben vadonatúj nyomatott papirosokról is leolvashatja ezeket a téralakító- és kompozició-szabályokat. Nem szabad túlságosan megijedni: az elvi összefüggés a mult és a legfrissebb jelen közt megvan.

Igen ám, de azok a klasszikus képek szépek, ezek itt pedig . . .

E pontnál abba kell maradnia minden diskusszionak. Mert a szépség nem mérhető. Ma ez szép, holnap az. Az „örökszéppel" is ugyanazt tehetnék a Tudományos Akadémiák, amit tettek az „örök-mozgonnyal", — hogy tudniillik diskusszió alá sem veszik. A firenzei festőknek nem volt örökszép a velencei festők galériája és viszont. A kőkorszakban nagyon furcsa dolgokat tartottak örökszépnek (lásd a brassempouy-i Vénuszt) és a legujabb korban is Wagner zenéje eleinte nem volt szép, azután szép lett s most már megint nem szép. Michelangelo egyik rajongója önfeledten bámulta a sixtusi kápolna Éváját. „S nőül venné ön ezt az alakot?" — kérdezte barátja, mire a rajongó rémülten tért magához. Szépség alatt sok mindent ért az ember, mindenesetre mást, amikor megházasodik s olykor egészen mást, amikor mások számára fest nőket. A Napkirály egykor páviánoknak nevezte a hollandus genrefestők alakjait s undorral távolíttatta el

Ambrus Zoltán, levelező tag | Vikár Béla, levelező tag | Pekár Gyula levelező tag | Divald Kornél levelező tag | Zichy Géza

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA ELSŐ OSZTÁ

lyeken több testet komponált egy szerves egésszé a festő (többnyire a Lionardo-féle gúla-kompozició értelmében) s ezzel azt akarta elérni, hogy a tömegesség még föltünőbbé váljék. Mihelyst több alak kerül egymás mellé, ha csak nem állítjuk őket merev glédába, előáll az a lehetőség, hogy együttes kontúrjaik változatos vonalakot írjanak a képbe. Igy egy festményen a kép közepén a legalacsonyabb az alak, a két szélén magasabb, s ezzel bizonyos hullámos vonal (ritmusnak is mondják) kerül a fölületre. Ez lehet nyugodálmas vagy lehet szilajmenetü, szóval kormányozható. A renaissance ösmerte ezt a módszert s élt vele. Élnek vele a festők ma is.

Ime a képek néhány lényeges mondanivalója. Nyilván súlyt helyeznek rájuk a festők, mert ezeknek hangsúlyozása céljából sok minden egyebet mellőznek a képen. Minden idők stilizáló művészetének az az egyik föltünő bélyege, hogy a mellékholmi elmarad, a nem fontos részek mellőztetnek. Michelangelónál egyetlen ormótlan fa jelzi a paradicsom minden pompáját, Giottonál egy ház az egész várost. Az elv tehát szentesítve van. Igaz, hogy ezt az elvet is rá lehet húzni a végső következtetések kínpadjára. Valaki elhagyhatná a karokat s azt mondhatná: a fő a törzs. Idáig azonban sehol sem mentek még festők. Lehetőleg azon voltak, hogy legalább redukált jelzésekkel mímeljék az egykori gazdagságot. Igy eshetik meg, hogy egy mező két geometriai vonal közé szorított zöld folt. Igy eshetik meg, hogy természetszerüen (stilizáló művészetről lévén szó) ismét uralkodóvá lett a lokális szín. Aki radikálisan bánik a szinnel, ugyancsak mást ad itt, mint amit általában a festészetben vagy a természetben megszoktunk. Mert lehet a színt is egyszerüsiteni, akár a szobrászi értelemben vett formát. Aki valakin azt látja, hogy barna: lehet azt végig barnára festeni, mert az rajta a föltünő bélveg. Az emberi testen a has hájasabb, tehát sárgább, a comb hájatlanabb, tehát pirosabb: — olyik tehát az előbbit tiszta sárgára, ezt tiszta pirosra festi: konzekvenciái egy fölvett elvnek. Ezt a lokális szin stilizálása elvének is lehetne nevezni. Aki viszont az egész képen és az egész világon a szinnél is nagyobb jelentőséget tulajdonit a formának, annak kezén esetleg a szín csak a kisegitő munkatárs szerepére szorulhat, amely pusztán arra való, hogy kellő helyen elősegítse egy forma domborodását stb.

Lehetnek és vannak ilyen festő-elvek s e kiállításon mindegyikre példát is lehet találni. De elvek még nem képek és gyakran a legszebb elv is csupán lenyúzott doktrinává válik. Ezen a kiállításon is szembeszökő a különbség a kiválóbb és a gyengébb tehetségek közt.

Egészében felette tudatos és spekulativ a kiállítás összes benyomása. S ha az ily festészet az emberek legtöbbje számára nem adja azt a finom zománcot, amit általában a művészettől várnak, úgy ennek oka legnagyobbrészt az, hogy hiányzik belőle az a valami, amit egyesek ma tudat-alattinak mondanak. Hiányzanak belőle az önkéntelenségek, a rátalálások, a hirtelenség zamatja, a naivság, s az érzés helyét — látszat szerint — a megfontolás foglalta el. Gyorsabbmenetü, kapásból készült munkákon e régi bűvös erények is élnek. Ilyenek például Kernstok Károly rajzai közt akadnak, amelyek némelyike a klasszikus görög vázaképek mellé helyezhető . . . De csaknem kritikába fogunk, pedig inkább néhány olyan elvről kívántunk szólni, amelyeket nekünk ezek a képek föltártak. Lehet, hogy nem értettük meg ezeket a dogmákat, de mindenképpen az a végső benyomásunk, hogy itt egy pontosan körülcirkalmazott programról van szó, amely nem fél a legridegebb következetességtől sem.

Lyka Károly.

Flirt

Elbeszélés

Irta Balásházy Péter

Amint a leány betette maga mögött az ajtót, Iván hozzálépett. Felhúzta a fátyolát és meg akarta csókolni az ajkát.

De az engedelmes Klára tiltakozó mozdulattal hátralépett. — Ma nem, — mondta — ma nem, és ezentúl egyáltalában nem.

— Ugyan Klári, ne gyerekeskedjen. Talán csak nincsenek lelkiismereti furdalásai? Vagy szükségesnek tart egy kis kacér csatát?

— Nem, a lelkiismeret nem zaklat engem. A kacér csatákat pedig mindig ízléstelennek találtam . . . És azt hiszem egy félévvel ezelőtt, mikor flirtelni kezdtünk különben is jól megértettük egymást. Maga elmagyarázta, hogy nem házasodhat meg . . . Mert sok dolga van . . . Nőtlen ember könnyebben csinál karriert . . . És nagy ambiciói vannak. Az asszony szerelme pedig kicsinyessé tenné, elvenné bátorságát, hogy nagy céloknak éljen . . . és az egyedül álló ember mindig a legerősebb . . .

— Igen, emlékszem. Magának akkor kicsit könnyes lett a szeme és a zsebkendőjét gyürögette idegesen, a haja pedig aranyosan tündökölt a lámpafényben.

— Ugy lehetett, igen . . . Aztán azt mondta, hogy én bájos, okos leány vagyok és olyan, aki megérdemli a tiszteletet . . . Majd megint a házasságról beszélt és azt mondta, hogy nem tartja valami kitünő intézménynek . . . És a tapasztalás bizonyitja, hogy a folytonos együttlét, a kínálkozó alkalmak túlságos sűrűsége elkoptatja a vágyat, az illuziót . . . Aztán

Ugy Idők 1911. 32. 14.

őket gyüjteményéből, holott Bredius, Bode és Kammerer bármely percben hajlandó értök súlyos aranyokat fizetni. Ki mondaná meg tehát, mi szép, mi nem szép ezen a kiállításon? Mondjuk inkább azt, hogy ezek a képek más okokból keletkeztek s ha igazságosak akarunk lenni, elsősorban arra az álláspontra igyekezzünk helyezkedni, amelyen ezek a festők azokat megfogalmazták.

Azt hisszük, nincs köztük egy sem, aki itt valamely művét tökéletesen leszűrt végeredménynek mondaná. Mindenképpen a festői kísérletek benyomását keltik; oly út jelzői, amely hitük szerint valamely magasrangu művészet felé vezet, ellenfeleik véleménye szerint pedig sehova. Hogy melyik félnek van igaza, azt csak egy kipróbált jós tudná megmondani. Addig is félre kell tennünk minden misztikus momentumot, s a rideg analizis terére kell lépnünk, hogy legalább e festői kívánságok legfeltünőbb bélyegeivel ösmerkedjünk meg. Ez aligha fog nehezünkre esni, mert hiszen e képek legtöbbje nem a szem szenzációja, nem üt meg érzelmi akkordokat (mint például Giotto), hanem szikár logikai fölvilágosításokat kínál. Csakugyan: egyik elv úgy összefűződik itt a másikkal, oly burkolatlan, hogy aki egyszer elfogadja a premisszát, az már meg is van elvileg fogva. Nagyon jó példa erre egy párisi rastacouère-nek, Picassonak esete. Ő ilyformát tanított: „Az emberi test egyes részei tulajdonképpen mértani formák: a fej egy gömb, a karok hengerek stb." Az óvatlan egyszerüen hasonlatnak vette a dolgot s belement. De mekkora az ámulás, amidőn az ily elvek alapján keletkezett Picasso-festményen a fej betü szerint vett gömb, a karok pedig kályhacsövekké lettek. Az olvasó méltán kérdheti, nem eléggé begyökerezett szokás-e a költői trópusok használata ahhoz, hogy félre ne értessék? Szabad-e a festőnek egy bikát festenie s aláírnia, hogy ez Toldi Miklós, mert hisz Arany János így ír róla: „Mint komor bikáé, olyan a járása?"

Ez az egyik vége a forma-kérdésnek. De van másik vége is. Amennyire a művészeti pedagógia multját ösmerjük, végig megtaláljuk benne a rajz- és mintázás tanításának azt a módszerét, amely egyszerübb testekre redukálja a dús emberi tetemet, hogy a kezdő azt jobban megérthesse. Bizony megmondta Székely Bertalan is, hogy a fej gömb s tanította eddig is minden rajztanító, átmeneti célokra. Ezen a kiállításon a legtöbb emberi test a középutat mutatja e két szélsőség közt. Látnivaló, mint hangsúlyozzák, hogy a törzs a mozdulatoknak legfontosabb szerve és főképp, hogy az emberi testen a törzs a legtömegesebb. Ezt a tanítást oly intenzive végzik, hogy olyik képen a lábszár vagy a kar véznává alakul, csakhogy a tömeg pointe-ja a törzsre essék. Ily okokból domborodnak aztán medencék vagy combok oly óriásira, hogy a legtapasztaltabb anatómus is kétségbeesve kiált föl: Ilyesmi még nem fordult elő az én klinikámon! Hol van itt a természet?

Csakhogy a klinika mestere és ezek a festők két malomban őrölnek. Amaz úgy fogja föl a festményt, hogy az természetet akar utánozni. Vagy legalább is, hogy X vagy Y festő ilyennek látta, isten tudja hol a természetet. De vajjon a Nyolcak közt akad-e egy is, aki természetet akar utánozni? Holott némelyikük fényesen megmutatta, hogy ért ahhoz is. Minden ezen a félreértésen fordul meg. Valóban, e Nyolcak nem akarnak természetet utánozni, sőt önmagukat inzultálnák, ha ilyesmin rajtakapnák magukat. Ők nem utánozni, hanem a maguk esze szerint értelmezni akarják a természetet. Senkisem állíthatja, hogy ez az elv ellenkezik a művészettel, ez bizony szabadság, éppen akkora, mint ahogy a publikumnak szabad ily képeket meg nem vennie.

Kíváncsian kutathatja ezután bárki, hogy a természetnek értelmezése miként történik. Erre is nagyon világos adatokkal szolgál a kiállított képek javarésze. Ha jól megnézzük ezeket, úgy az alap-probléma — nézetünk szerint — körülbelül így alakul ki: Adva vannak testek s a testek térbe vannak helyezve. Előadandó tehát a test a térben. Aki ezt a föladatot a föntemlített Picasso-fölfogásban akarná a legpontosabban megoldani, az ezt a két formulát kapcsolná össze: $(4\ r^3\ \pi)\ 3 + r^2\ \pi\ m$, amelynek az előbbi része a fej-gömböt, az utóbbi a nyak-hengert fejezi ki oly pontossággal, amilyennel az vásznon sohasem állítható elő. Ez volna az egyik, a legszélsőbb végletig vitt következtetés. Ily matematikai formulává a festészet azonban, mióta a világ áll, csak az egy Picasso kezén vált, anélkül, hogy precizitás dolgában a geométriával fölvehetné a versenyt. A másik véglet síkdíszítményeken stilizált testek, amelyek a teret egészen kivetik s csak a felületen helyezkednek el. E két véglet közé esik a régi egyiptomiak koordináló rajza, azután a japániaké, végül az európai művészeti rendszerek nagyrafejlett távlattana. Mindezek a testeknek a térhez való viszonyával számolnak. Amit ezen a kiállításon látunk, bizonyos mértékben távolodik ettől a távlattantól s pár lépéssel közelebb jut a geométrákhoz, oly módon, hogy geometrikus formák felé közeledik a test egyszerűsbítése. Lesz, aki azt mondja, hogy mi köze a festő különleges művészetének az ily elvont formulákhoz, viszont lesz aki ebben olyfajta haladást lát, hogy a festő ösztönét lassankint a festő értelmi munkája fogja a jövőben fölváltani, s hogy a talentum az értelemnek engedi át az uralmat. Miután itt megint jóslásról van szó, helyesebb lesz, ha megnézzük, hogy a térbe helyezett testtel mi érhető el s hogyan? Erre itt több példa kínálkozik, köztük néhány tanulságos is. Mert látunk kompoziciókat, ame-

Az angol királyné koronázási palástjának készitése. Hermelinprémek összeállitása 15.000 gombostű segitségével

stock új műveit s nyolc-tíz év előtti képeit összeköti. De valószínűleg megállapítják majd azt is, hogy a Lovasok s hasonló akt-kompozíciókkal való foglalkozás sem volt kárbaveszett munka, az ott levont tanulságokat nagyon hasznosan lehetett értékesíteni e finomúlt, hangulatosabb, közvetlenebb, kevésbbé az értelmi műveletekre épített nyergesujfalusi képeken.

Spanyol életképek

A spanyol variété

Tulajdonképpen jobb cím lenne: „A végtelen sok spanyol variété", mert a variéték kétségkívül mértani arányban szaporodnak. Egy üres üzlethelyiség rögtön variétévé alakul át, csakúgy, mint egy üres háztelek. Ha valamelyik kerthelyiség vagy kávéház vendégek hijján van, a tulajdonos fölállít néhány deszkát, egy tenyérnyi helyet bekerít öltözőnek és kész a variété. Csak még a művésznők toborzása van hátra, de ez már igazán nem nehéz dolog: minden spanyol leány össze tudja ütni a castanuelákat, föl tudja emelni lábát és el tud énekelni néhány kuplét. Anyagi igényei nagyon is mérsékeltek; néhány pezeta napi tiszteletdíjért szívesen fölcsap művésznőnek. Legnagyobb nehézséget a csipkemantilla és a színes „mantón de manila" megszerzése okoz, de egy pártfogó ezen is segíthet. Amint látjuk, nincs egyszerűbb dolog variété-alapításnál, nem csoda tehát, ha már el sem férnek a városban, úgy, hogy a legutolsó variétét az Odeon-színház tetején kellett megnyitni.

Kedves, de egyszersmind egyhangú dolog a spanyol variété. Férfiak csak a legeslegritkább esetben lépnek föl benne: a spanyolokat csakis a művésznők érdeklik és minél több nő lép föl, annál keresettebb a variété. Kedves, fiatal kislányok jönnek a színpadra, naivan mosolyognak, talán azért, mert tudják maguk is, hogy fogalmuk sincs táncról, zenéről, énekről. Minden variétében tíz-húsz-negyven nő lép föl egymás után, szünet nélkül, megszakítás nélkül; az egyik énekel, a másik táncol; semmi sem zavarja meg ezt a szimmetriát.

A legújabb korig kizárólag csak spanyol táncokat lehetett a variétékben látni, ma azonban már betolakodik az amerikai ritmus, a tangó, az „one step", a „gig", a „two step" ritmusa; ezeket a táncokat többnyire cserkészleány-, vagy „american girl"-egyenruhában lejtik.

Mielőtt a jövő százada esztétikusa komoly tanulmányt írna a spanyol kupléról, néhány szóban megkísérlem annak lényegét összefoglalni. A spanyol kuplénak három ágazata van. Az elsőnek mesternője Pastora Imperio. Ő és végtelen sok tanítványa a vérbeli spanyol nőket, a „chulá"-kat, a gitánákat dicsőítik. A tarka sálról énekelnek, a táncokról, a bikaviadalokról, az igéző szemekről, az égő szenvedélyről, a madridi csibészleányokról. A második irány már újabb: megteremtője Auróra Jauffrett, aki programmjához híven, a „La Goya" művésznevet vette föl. Az elragadó Goya festményei inspirálják ezt az irányt: a spanyol rokokó, az aranjuezi kerti ünnepek, a szerelmes marquisek, a kötélhágcsók, amelyeken vakmerő lovagok hatolnak föl az imádott nő ablaka felé, a fekete selyemköpenyek, a toledói pengék: egyszóval a tizennyolcadik századvégi romantikus Spanyolország.

A harmadik irány tulajdonképpen már árulás a hamisítatlan spanyol művészettel szemben: a harmadik irány teljesen francia befolyás alatt áll. Megveti a sált, a mantillát, a kontyba tűzött szekfűket, a spanyol ritmust, sőt a spanyol témákat is. Ennek az iránynak megalapítója a híres Fornarina, akinek igen nagy sikerei voltak Párisban. Fornarina és utódai, Raquel Meller, Eugenia Roca és mások, divatos szabású, nemzetközi ruhában jönnek a színpadra és francia pikantériával fűszerezik dalaikat. Érdekes megfigyelni azt is, hogy míg a „spanyolos iskola" képviselői sötétbarnák, vagy feketék, amint vérbeli spanyol nőhöz illik, a „nemzetközi irány" művelői világosbarnák, vagy szőkék, aminek talán nem a természet előrelátása az oka, hanem inkább a kémiai szerek hatása.

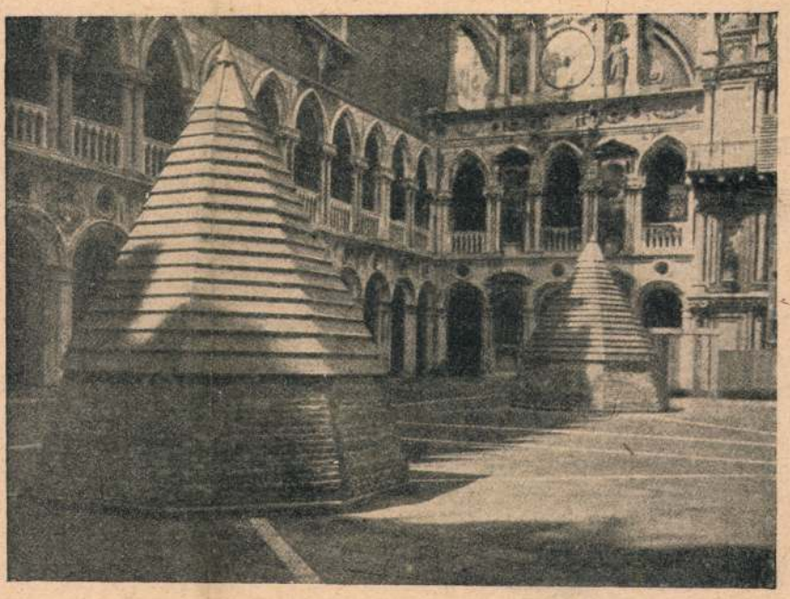

Ellenségeink táborából. A velencei dogepalota kútjának védelme a repülők bombái ellen

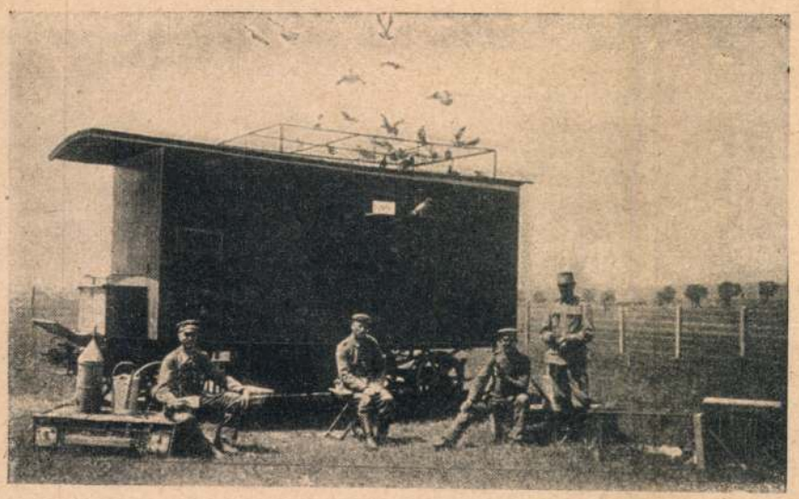

Póstagalambok állomása a fronton. Hazaröpülő raj

A borbély

A spanyol borbély megérdemli a „Figaro utóda" elnevezést, valóban örökölte a sevillai Figaro ügyességét, kedvességét, fürgeségét. Nem vettem észre, hogy mások szerelmi ügyeivel is foglalkoznék, mint halhatatlan elődje, de azt hiszem, ennek inkább a romantikus szerelem hanyatlása az oka, semmint maga a borbély.

Kitünően és olcsón borotvál. Árjegyzéket nem fűzök ide, nehogy azt higyjék rólam, hogy zúgborbélyokhoz járok. Borotválás közben dohányozni szokott és téged

is megkínál cigarettával. Ha nincs különös mondanivalója, bikaviadalokról tárgyal veled, Gallitót és Belmontet helyezi egymással szembe és amíg kezében van az életed, ne mondj neki, kérlek, ellent. Ha nem társalogsz vele elég behatóan, a szomszéd tükör előtt végbemenő beszélgetésre figyel, öt percig szappanozza szórakozottan állad jobb felét, sőt ott is hagy és a vitatkozók közé lép.

„Kezét csókolom"

Nem a hölgyeknek írja ezt az ember Spanyolországban, hanem a férfiaknak. Az udvarias spanyol egy férfiúnak szóló levelet így ir alá: „Hű szolgája, aki kezét csókolja." A fontosabb személyiségeknek nyomtatott lapjaik vannak, amelyek például így kezdődnek:

„A miniszterelnök csókolja a kezét . . . . . úrnak és van szerencséje vele tudatni, hogy . . ."

Természetesen a hölgyeknek még ennél is nagyobb tisztelet jár: a hozzájuk intézett levelet „lábcsókkal" kell befejezni. Ha nős ismerősödnek írsz, ne felejtsd el leveled végén megemlíteni: „Helyezzen, kérem, neje őnagysága lába elé." A valóságban azonban nem jár kézcsók sem férfiúnak, sem pedig lábcsók . . . a nőnek.

A „kapitalista"

Nem kell attól félni, hogy száraz közgazdasági cikket írok Barcelona vagy Bilbao kapitalistáiról; a „kapitalista" elnevezésnek itt egy második jelentése is van és a bikaviadalokkal függ össze.

A hírlapok csaknem minden viadal után megemlítik, hogy amikor az egyik bika berohant az arénába, — mielőtt meg tudták volna akadályozni, — egy „kapitalista", vörös posztóval a kezében átugrott a korláton és a bika felé szaladt; mielőtt azonban működni kezdett volna, a torérók elpüfölték és átadták a rendőröknek.

Könnyű eltalálni, hogy a „kapitalista" elnevezést ebben az esetben gúnyos értelemben használják. A szegény „kapitalisták" elkeseredett fiúk, akik a torérói dicsőség és gazdagság után epedeznek és ezt az utat használják föl vágyuk megvalósítására. Néha ugyanis megtörtént, hogy egy munkásfiú vagy egy csirkefogó az arénába ugrott, sikerült neki néhány szép, művészies lépést tenni a bika előtt, ami fölhívta rá egy mecenás figyelmét, aki fedezte költségeit, amíg a híres matadorok sorába nem lépett. Ilyen módon lett híres Vicente Pastor, aki napszámos volt, vagy Florentino Ballesteros, aki szobafestőinas minőségben ugrott be az arénába és akit tavasszal egy bika megölt a madridi arénában. Ha a „kapitalista" jól dolgozik, a közönség megtapsolja, ő pedig letérdepel az elnök előtt és bocsánatot kér, ami által elkerülheti a börtönt.

Ritka eset azonban, ha a szegény „kapitalista" idáig jut, többnyire kidobják, mielőtt még a bika elé ért volna. Igaz, hogy rá nézve sokszor ez a legkedvezőbb megoldás, mert nem ritkán megtörténik, hogy az izgalom hevében a fiú ügyetlenkedik és veszedelmes szúrásokat szenved el a bika szarvától, amelyek néha halállal végződnek, mint a mult vasárnap Barcelonában. Nem irigylésreméltó lények tehát a spanyol „kapitalisták".

Révész Andor, Madrid.

Féltékenység. Alig három hét alatt második kiadását érte el *Arcibasev* túlfűtött levegőjü drámája, a Vígszinház nagysikerű műsordarabja, amely *Biró* Lajos kitünő fordításában jelent meg magyarul könyvalakban. A második kiadás, amely az 5—8000 példányszámot jelenti, Arcibasev darabjának nemcsak szinpadi-, de könyvsikeréről is tanuskodik. A könyv ára 2.80 fillér.

A magyarság ügye a külföldön. Most a harmadik könyvet kaptuk kézhez *Révai* Mór tollából, aki e háborús években a publicisztika terén egyre fokozottabb irodalmi munkásságot fejt ki. Új könyve oly témát tárgyal, amely igazán mindannyiunkra tartozik, sohasem volt oly fontos, mint a mai és az elkövetkező időkben. A magyarság ügye a külföldön: ezt írta Révai Mór a könyve címéül, s aki valaha is járt külföldön, érintkezett idegen emberekkel, könyvek és ujságok rólunk szóló passzusait olvasta, éppen nem kapott kedvező kóstolót abból, hogy mifélé fogalmak élnek elterjedve a magyarságról, multunkról és jelenünkről, kulturánk és állami helyzetünk mibenlétéről. Vagy nem tudnak semmit, vagy amit tudnak, az nagyrészben fantasztikus képek szövevénye, s ami még rosszabb: ellenséges irányú ferdítés, a magyarságot szándékosan kisebbíteni akaró hamisítás. Révai Mór az adatok gazdag tömegével mutatja meg, hogy ezen a téren mi történt és történik, hogy a magyarság minden rendű ügye a külföldön miért sikkad el a közömbösségbe vagy megértetlenségbe, hogy e helyzetnek bizonyos mértékben miért vagyunk mi is az okai. Végül meggyőző érvekkel nem csak arra figyelmeztet, hogy mindez, amennyiben rajtunk fordul, tovább így nem maradhat, éppen a világháborúból folyó konzekvenciáknál fogva, hanem azt is megmondja, hogy mit kell cselekedni, gyakorlati értékű programmját rajzolja meg a magyar ügy külföldi szolgálatának. Révai Mór könyvét különösképpen ajánljuk a magyar közönség figyelmébe.

Jogos büszkeség. Croker regénysorozatának 32-ik kötetét, a „Jogos büszkeség" cimü érdekfeszitő, kedves regényének második részét, ehhez a számunkhoz mellékeljük mindazon előfizetőinknek, akik az érte járó kedvezményes árat — 80 fillért, — beküldték.

Aforizmák. Egy kötet aforizmát adott ki Kner Izidor, hozzájuk Vadász Miklós rajzolt apróka helyes képeket. A kötetet gondolkodva, mosolyogva, mulatva, okulva olvastuk végig. Ezek az apró szösszenetek az élettapasztalatnak hol édes, hol csipős pilulái; hirtelenül rávilágítanak az élet furcsaságaira, tűszúrással nyitnak betekintést leplezett dolgokba, fülénél fogják a hipokrizist. Kner Izidor borsos-savas aforizmáiban sokan fognak meglepő tükörképet, két-három sorba komprimált ráolvasást találni. A formás kötetből találomra ide irunk egypár jó szentenciát:

Ha az embernek jóakarói nem lennének, sohasem tudná meg, hogy iránta mily rosszakaratuak az emberek.

Szemesek közt keresd a szemtelent.

Sok ember azért keresi a magányt, mert kedvesebb neki egy, mint több szamár.

Habozó emberek előnye, hogy pár perccel később esnek a gödörbe.

Jó bornak nem kell cégér. Azt megissza maga a korcsmáros.

Ha az ember magamagát megutálja, ezt világmegvetésnek titulálja.

Az ideges embert legjobban az irritálja, ha nincsen idegeskedésre oka.

Könnyebb szeretetreméltónak lenni egy darabig mindenkihez, mint állandóan egyhez.

Társaságban a férfiak szellemességet, a nők kellemetlenséget iparkodnak egymásnak mondani.

Mindig szolgálatkészebb az igazi úr, mint az igazi szolga.

A szerkesztő üzenetei

R. O. M. Nem az átlag nők gondolkodnak és cselekednek így, hanem az erősek és okosak. Azok, akikre az „úri" jelző igazán vonatkozik, mert benső, erkölcsi értékeket jelent, mert a lényük, az érzésük úri, s nem csupán társadalmi helyzetük és külső megjelenésük. Amikor egyik oldalon a szivárványos jövő integet, minden, amit a vagyon és a lelki megértés adhat s valaki mégis a lemondást választja, mert ezzel ugyanazt a férfit egy asszony és két gyermek számára tartja meg, akik semmit sem vétettek, jók és ártatlanok: ez oly magaslatra vall, amelylyel szemben a hétköznapiságnak megszégyenülten el kell némulnia. Hogy ez nem ment könnyen, hogy a megoldás útját hosszú gyötrődések, riadt viaskodások jelzik, s hogy volt perc, amikor a távozó után, akinek többé nem szabad visszatérni, majdnem utána kiáltott: ezt nagyon elhisszük, hisz' soraiból, bár szigorúak és fegyelmezettek, még most is kiérződik valami lelki tépázottság. Sőt, hogy őszinték legyünk és leleplezzük, még szenved, jóllehet titkolja. Miért? Ezzel sem akart terhünkre lenni, vagy félti a tisztaságát? Ha titkolja is: ez az egy igazán az, aminek szépségéhez joga van, amiért nem itélheti el senki, mint ahogy a virágnak nem tiltható meg, hogy a nap felé fordítsa arcát. Az ész parancsolhat a szívnek, de annyira mégsem, mint egy kronométernek.

„Fehér rózsa". Ami önben ezt az ideges, nyugtalan nosztalgiát fölébresztette a „társaság" után, nem is olyan jelentéktelen ok, mint ahogyan az első pillanatban látszik. Ebben a háborúban csodálatos, hogy önt csak most fogta el ez az érzés, amely nem egyéb, mint a menekülés vágya

A cselédkönyv reformja

Mühlbeck Károly rajza

pedig félig felemelkedett az ágyban s kitekintett a szemben lévő ház felé, majd kérdően nézett anyjára.

Komlósné elértette fia tekintetét s lecsüggesztve fejét, hallgatott.

A fiú végre szorongó hangon megkérdezte:

— Mit csinál Margitka?... Mi történt vele?...

— Már nincs itthon — válaszolt az asszony anélkül, hogy ránézett volna fiára. — Elvitték... Sokat sírt szegény... Nem akart menni... Végül is ide menekült hozzám tanácsért. És én biztattam, hogy csak menjen... Te nem írtál soha... Alig tudtam, merre járs... Azt hittem, régen elfeledted... Nem akartam, hogy hiába várjon... Igy aztán elment... Azt mondják, jó ember a férje... Valami postás... Nagyon szereti s megbecsüli... Szinte a tenyerén hordozza...

Komlós összeszorította ajkát, nehogy fájdalmában feljajduljon.

Sokáig hallgattak.

— Meddig maradsz, fiam? — kérdé később az asszony halk, fojtott hangon, előre félve a választól.

— Este utazom — felelt Komlós. — Nagyon sok a dolgom...

S elfordította fejét.

... Délután valami rosszindulatu, fagyos szél süvöltött végig az utcán s a fehér akácvirág fonnyadtan pergett a szürke porba...

Este, mikor a vasúthoz ment Komlós, úgy érezte, mintha fiatal menyasszony fehér halotti leplén járna...

... S harmadnap ismét ott sürgött-forgott a búgó gépek, csattogó szíjjak, üvöltő szirénák között. Újra a régi Komlós volt, csak arca lett egy árnyalattal keményebb, ridegebb... De júniusi estéken mindig eltűnt arcáról e kemény vonás, mert a kormos, szénporos, olaj-bűzös gyári udvaron is megérezte egy távoli kis utcának bódító, mézédes, emlékébresztő akác-illatát...

A háborus orvostudomány csodái

Ahogy a háború eleje óta szemünk előtt végigvonulnak a háborús orvostudomány csodái, önkéntelenül is a görög mythos meséjére emlékezünk, midőn a görög főisten Zeus, a földre induló Aeskulapnak, az orvostudományok atyjának útravalóul egy darabkát tett a tarsolyába — a Teremtés drága atómjából.

A háború béna, csonka hőseit Aeskulap leszármazottjai állják körül, kiknek csodatevő kése, mélységekbe merülő mikroszkópja nyomán új idegek, új izmok, új csontok: — új Élet fakad.

Ma már nem kérkedés annak megállapítása, hogy a magyar hősiesség nyomában, amely honvédeink és huszáraink nevét eltörülhetetlenül rámetszette a világtörténelem legcsillogóbb lapjaira, első helyen halad a magyar háborús orvostudomány is. A pillanat jelentőségénél mélyebbre vágó, hogy a külföld nagy orvosi lapjai, — akárcsak a külföld színpadjai a magyar irásművészet termékeit, — a magyar tudás kincsesházát tárják a világ forumára. A betűgarmadák, szóljanak akár a költészet csillámos nyelvén, akár a tudomány komoly akkordjain, megdönthetetlen oszlopai egy nagyrahivatott nemzeti fejlődésnek. Mert nem láthatunk abban véletlenséget, még kevésbbé csak köteles tiszteletet, ha orvostudósainkat Bécsben, Berlinben, Lembergben ünneplik a felolvasó asztalnál világneves orvoskapacitások, aminthogy a hadsereg keretén belül is a mi speciális magyar orvosi munkánk megbecsülésének kell tulajdonítanunk az oly meghívást, amely már több magyar orvosnak jutott részül, akiket a legmagasabb bécsi katonaorvosi körök hathatós közreműködésével folytán fölkértek, hogy a bécsi katonaorvosi tudományos egyesületben ösmertessék tudományos munkájukat.

A háborús orvostudomány embermentő munkája legelsősorban a csonka, — karjukat-lábukat vesztett katonákat övezi. Az élet nehéz harcában olykor még két kéz is kevés, — két egészséges láb sem tud néha oly iramban járni, hogy az előtte rohanó szerencsét üstökön ragadja. A félkezü, féllábu ember, nem egész ember. De ez csak — volt így. Magyar orvostudománynak jutott a gyönyörű feladat, hogy évtizedek megfizetett munkájával, amikor lekicsinylő semmibevevéssel haladtak el a korszakos fölfedezés előtt, oly kötést találjon föl, amellyel lábtörés után már pár órával járni is lehet. Ezekből az azóta világhírűvé lett Dollinger-féle járókötésekből fejlődött ki a mai művégtag. Persze ma már se szeri, se száma a különböző kombinációknak. Nincs oly mozgás, amelyet a műláb vagy műkéz pompásan ne végezne. Láttam két lábát veszített katonát, aki műlábával a legkomplikáltabb mutatványokat végzi: táncol, lovagol, cirkuszi mutatványokat produkál. A műkezek talán még szellemesebb orvosi elgondo-

lásról tanuskodnak. A csuklónak forgását, az ujjaknak behajlítását és kinyitását, a kéznek marokra szorítását olyan pompásan végzi a műkéz, hogy néha önkéntelenül megtapogatjuk, vajjon valóban nem húsból és vérből való élő kéz végzi a csodálatos mozdulatokat. A műkezes ember ír, könyvet lapoz, fest, zongorázik, hegedül, gazdasági és ipari munkákat: ásást, kapálást, fűrást, faragást, gyalulást, fűrészelést kitünő biztonsággal végez és olyan alaposan „kezet szorít", hogy ép kezünkkel se tudnók magyarosabban visszaparolázni.

Az ily tökéletes művégtagokkal ellátott csonka katona munkavégzés szempontjából, az ország gazdasági erejének nézőszögéből teljesen egyenrangu az épvégtagu emberrel. És ami fő, — ő maga se érzi, hogy az élet harcában az egészséges mögé szorult volna.

De az orvostudomány még ennél a fejlődési határnál sem állapodott meg. Nem nyugszik bele, hogy az elvesztett végtagot zsinór, gummi, vasforgattyu, egyszóval gép pótolja. Régebbi olasz búvárlatok alapján jutott egy német orvostanár, Sauerbruch arra a majdnem meseszerű gondolatra, hogy a megcsonkított kar visszamaradt izmaiból — új ujjakat alakít, — még pedig olyformán, hogy a csonkított kar izmait két, három, négy izompamatra osztotta, közéjük bőrt ültetett és igy a begyógyulás után két-három-négy új kis ujjat teremtett. Ezek az új ujjacskák a megmaradt karizmok és a váll izomerejével rendelkeznek és pompásan dolgoznak. A művégtag gépezetét most már többé nem hideg mechanizmus, hanem élő ujjak mozgatják és éppen ezért ebből a mozgásból lélek, akarat, gondolat sugárzik ki.

A pompásabbnál-pompásabb orvosi elgondolásnak széles birodalmát kellene bejárni, hogy megrögzitsük mindazt a gondoskodást, amely a háborús orvostudomány műhelyében született. Most még csak azokról az eredményekről essék szó, miket idegbénult katonáknál elértünk. Az elveszitett végtagnál nem sokkal többet ér ugyanis az a kar vagy láb, melyben a szellemet, a gondolatot, a lelket: az idegeket tette tönkre a golyó. Az idegnélküli kéz vagy láb, akárcsak a kormányzás nélküli hajó, ide-odavetődő élettelen tömeg, amely útjában van mindenkinek, legjobban a tulajdonosának, aki azt semmire se használhatja. Cérnafinomságu idegfonalak százezrei hálózzák be gyönyörűen fölépült testünket és viszik, mint telefonhuzalok a központból, agyunk akarását az egyes izmokhoz. Hiába egészséges az agy, hiába duzzad erőtől az izom, ha jő valaki és elmetszi — a telefondrótokat: az idegeket. De testünk geniális megjavitóit ez a feladat se találta készületlenül. Ha megszakadt az egyik ideg, mondották, majd pótoljuk — az egészséges másikból. Finom munkával kettéosztják a cérnavékony egészséges ideget és hozzávarrják a szétroncsolthoz. Most azután, ahogy mondani szokás — a telefonvezetékben helyreállt a megszakadt összeköttetés. Az egészséges ideghez varrt szétroncsolt ideg most már akadálytalanul tolmácsolja azokat a gondolatokat, amelyeket az agyközpont továbbit az izmokhoz.

Erről a finommivü csipkemunkáról, amelyre a béna kar, az elesett láb akárcsak varázsütésre megelevenedik, amely a nyomorékok ezreinek adja vissza a legdrágább életkincset, — ugyancsak magyar orvostudósok informálták a külföldet.

De az éltetadó késnek birodalma mellett egy másik háborús csodavilág terül el, amelyre, — mikroszkópja fölé görnyedve figyel a háború mai orvostudománya. Hiszen a dicső napoleoni hadsereget sem az ellenség, hanem a tifusz terítette le. A mai orvostudomány nem fél a fertőzést terjesztő mocsaraktól, mert villamos vízszűrői pár perc alatt kristálytisztára desztillálják a legromlottabb vizet is és nem ijed meg a haláltosztó kolerától, mert az orvoshősök nem törődve a láthatatlan bacillus-tábor félelmetes pergőtüzével, laboratóriumok asztalaira teregeti le őket és az ellenmérgek zuhatagába fojtja meg iszonyaikat.

A háborús orvostudomány mindenik műhelye, bárhova világitsunk is be, szakadatlanul az alkotás lázában forrong. Itt nincsenek emberalkotta határok. Az új gyógyeljárás átsuhan országhatárokon és a tudomány különböző nyelvű otthonában egyaránt tárt karokra lel. A soviniszta német Bruns tanár járt legelől a felfogásban, hogy orvosi lapjában állandó beszámolót tartott — a francia orvostudomány háborús új csodáiról. Egyetlen nagy közösségbe forrott össze az egész világ babylon-nyelvű orvostudománya. És ha a háború zuhanó erkölcsi értékei közül egyet is megmentettünk, úgy ez kétségkivül az, hogy a francia, orosz, angol orvostudomány új eredményeit holnap már mi használjuk és a miénknek áldásaiban holnap már az „ellenség" sebesültjei részesülnek.

A sebesült katona oly magas piedesztálon áll, hogy csak a világokat áthidaló emberszeretet ér föl hozzá.

Dr. Müller Vilmos

Kernstock Károly képei

Legutóbbi gyüjteményes kiállításán főképp aktokat láttunk Kernstock Károlytól, aki néhány éven át legszivesebben az emberi test tanulmányozásával, annak térbeli viszonyaival foglalkozott. Valami sztereometrikus elem volt ott az uralkodó s ő is inkább a formaföladatok megoldásával kisérletezett. Most pedig főképpen tájképeket állitott ki, szerényebb méretű staffage-zsal, a motivumokat főképpen a Duna esztergomvidéki partjairól hozván. Ha visszagondolunk régi aktjaink tájrészleteire, meglehetős különbséget találunk a régibb s az újabb képek közt. Akkor a föld domborodásainak formai megjelölésére esett a súly, most már inkább a színre. Akkor inkább egy vidék testiségét, most inkább hangulatát adja. A tömegek rendezgetése, a kompozicionak akadémikus értelemben vett szervezése sok mostani képén is hangsúlyozott. Igy egy nagy tájképén, amelynek centrumában hatalmas lombkoronák adják a súlypontot. Legszebb művén, amely egyáltalán a legkiválóbbjai közé tartozik, s szintén nyergesujfalusi táj, egyetlen, kisméretű alakkal, az emlitett törekvések egészen háttérbe szorúltak, a programm kiélezése megszünt, az elméleti latolgatások nem tolulnak előtérbe, a kép festőien szabaddá lett s most ismét úgy áll előttünk, mint néhány dömösvidéki műve, s ezekhez hasonlóan egyszerű közvetlenséggel számol be arról, hogyan áll a festő a természet elé, mi érdekli, hogyan tudja nekünk ezt meggyőzőn tolmácsolni.

Ehhez a naturalista fölfogáshoz nem rövid úton jutott el e képek szerzője. Temérdek formális kisérletezés előzte meg. Előbb szobrászi elvekkel közelitette meg a festészetet: formaproblémákat adott föl magának. Aztán tanulmányozta az akadémikus kompozició-szabályokat: az egyensúlyozást, a tömegek elrendezését, a vonal ritmusának lehetőségeit. Közben egészen anyaghoz kötött technikákkal próbálkozott: a mozaik és üvegfestmény stílusával foglalkozván. A tanulság az lett, hogy a festőre nézve előnyös, ha mentül többet dolgozik és kinlódik. A szakadatlan komoly munka, amely éveken át elfoglalta s főképp a szakadatlan természettanulmány temérdek okulással szolgált, amiknek ime, most hasznát látja. Igy került arra az útra, amely a természetadta jelenségek egyszerű fölfogásához vezet. S valószínűnek tartjuk, hogy ezen fog továbbfejlődni, mert a szabad kialakulásra ez adja a legtöbb lehetőséget s a legtermékenyebb is. Ez gazdagította meg színskáláját, érlelte kifejező-erejét.

Mindazok, akik az Ernst-múzeum kiállítási termeit most végigjárják, meg fogják érezni a rokon vonást, amely Kern-

Uj Idők 1917. XXIII. 44 2

1911. 12. 7.

VASBETON- ÉS BETON-ÉPÍTŐ VÁLLALAT TAKÁCS ÉS DARVAS
TELEFON 157—58. :: OKLEVELES MÉRNÖKÖK BUDAPEST, VI., BULYOVSZKY-UTCA 21. SZ. :: TELEFON 157—58.

kezetesen mindegyik. Azóta ki kellett a nemzeti színházat a régi épületből költöztetni a tűzveszélyessége miatt. Áttelepitették a volt Népszínház épületébe; ezáltal megszüntettek egy elsőrangú s fontos kulturális eredményekben gazdag műintézetet. Egyben pedig azzal, hogy a régi épület évek óta használatlanul állott és a Népszinház épületében óriási bért kellett fizetni, óriási anyagi károkat is okoztak az országnak.

Most végre mozog valami. A nemrégiben tartott ankéten megállapitották a színházra kiirandó tervpályázat szabályait.

Ha ezt a pályázatot is nem úgy fogják elintézni, ahogy az eddigi pályázatokat s minden egyéb tekintetek mellőzésével az arra tényleg érdemes tervnek itélik oda a pálmát s annak szerzőjét meg is bizzák a kivitellel, akkor lehet némi reményünk arra, hogy mégis meglesz a magyar Nemzeti Színház épitve, és meg hozzá úgy hogy nem kell miatta szégyenkeznünk. Nagy megnyugvásunkra szolgál, hogy két külföldi szakértőt is meghivnak a pályázat eldöntéséhez.

KERNSTOK KÁROLY KÉPKIÁLLÍTÁSA.

Nagy külső sikerek között nyilt meg a kiállítás a Művészházban. A napilapok hasábokban, tárcákban, sőt egyik vezércikkben méltatta a kiállítást s ez a nagy siker igazságos és igazságtalan egyaránt. Igazságos, mert méltó elismerést nyujt egy igazi művésznek, igazságtalan, mert maga a kiállitás tulajdonképpen alig nyujt valami újat, alig olyast, amit már nem láttunk volna. Az egyetlen új és értékes művet, egy ablaktervet, maga a kiállító sem értékelt kellőképpen, mikor az előszobában, csak mintegy töltelékül állitotta ki. Az egész kiállitás úgy látszik, nem azoknak készült, akik Kernstok művészi törekvéseit szeretik és figyelemmel kisérik, hanem inkáb azoknak, akik új kereséseiben csak a befejezetlenséget, a kiforratlanságot látják. Ezek megnyugvást is találhattak a kiállitásban, mert meggyőződhettek, hogy az a hires »befejezettség« amint azt a művészet mesterembereinél látunk, az nála már szinte elfelejtett, távol időben abbanhagyott, lerázott kölönc, az igaz művészi törekvéseknek sokkal inkább békója, mint szükséges kelléke.

Ezen látszólagos csekély eredmény talán mindaz, amit e kiállítás eredményképpen a művész javára irhatunk s ezért igaztalan ellenfeleinek vehemens támadása, azért inkább csak a lelkesedés emeli oly himnusszá a tárgyilagos kritikát.

vatali és bérház tervezése. I. díj 2500 K, II. díj 1500 K, III. díj 1000 K. Megvételi díj 500 K.

Ápr. 1. Deák Ferenc szoborbizottság, Miskolcon. Deák-szobor tervezés. Díjak: I. megbizatás, II. 800 K, III. 400 K.

Nov. 15. Erzsébet királyné emlékmű szoborbizottsága: Erzsébet királyné emlékmű tervezése. Díjak: I. 15.000 K, II. 10.000 K, III. 6000 K; megvásárlási díj 10 pályaműre összesen 30.000 K.

JOGESETEK.

Ha az épitész sem a terveknek másokkal közlésétől, sem egy hasoncélú épitménynek más terveK szerint történt felépitésétől szerződésileg eltiltva nem volt, akkor ezek a tényei nem jogositják fel a megbizót a megbizás visszavonására.

A budapesti kir. törvényszék felperesnek követelése fejében 495 K-át, alperesnek pedig viszontkövetelések fejében 430 K-át itél meg s ehhez képest alpereseket egyetemlegesen kötelezi, hogy felperesnek 65 K tőkét s járulékait megfizessenek.

Indokok: A peres felek azt a megállapodást, melynek alapján felperes a keresetbe vett munkákat elvállalta, eltérően adják elő. Felperes ugyanis azt

MŰASZTALOSOK SZÖVETKEZETE lakásberendezési vállalat, Budapest, IV., Vigadó-tér I. (Dunaparti korzón.) | TELEFON 118-80 | Mintatermekben 35 szoba-berendezés állandóan kiállitva. Rendelések saját v. adott tervek szerint elfogadtatnak mindennemű belső berendezésre.

Arnheim S. J. császári és királyi udvari szállító Ő felsége a német császár és porosz :: király UDVARI MŰLAKATOSA ::
A KONTINENS LEGRÉGIBB
Pénzszekrény- és tresorgyára
— GYÁR ÉS IRODA: — Budapest, V., Árbóc-utca 3. TELEFON 44—43.
— MINTARAKTÁR: — Budapest, V. Erzsébet-tér 17. TELEFON 39—46.
GYÁRT: páncélszekrényeket, páncélszobákat, safedepositeket, takarékpénztári saferekeszeket, pénz- és okmányszekrényeket, és minden e szakmába vágó cikket.

BUZSÁKY BÉLA FÉM- ÉS VASIPARI VÁLLALATA
NOVEMBER HÓ 1-TŐL BUDAPEST, VI. KERÜLET, BAJNOK-UTCA 16. SZÁM.
Gyárt: tűzhelyeket, főzőüstöket vendéglők, kórházak, bérházak stb. részére.

vitatja, hogy a 300 K-ás díjazás csak az esetre volt megállapítva, ha a belügyminiszter a tervbe vett szanatóriumot nem engedélyezné; míg alperesek szerint ez azon esetre szól, ha a szanatórium felépítése bármely okból elmaradna.

A megállapodás tartalmára nézve fennforgó ellentét azonban nem perdöntő. Mert felperes beismerte, hogy az alperestől nyert megbízatás birtokában és az alperesek részére készített, itt keresetbe vett tervrajzok felhasználásával egy hasonló célú s időközben fel is épült szanatórium létesítésére alakult alkalmi egyesületbe mint társ belépett; hogy e versenyvállalat létesítése közben alperesek felvilágosítást kérő ismételt kérdéseire a teljes tényállást nem közölte. Az sem vitás, hogy alperesek ezek után a tervbe vett szanatórium felépítésétől elállottak és felperesnek kijelentették, hogy műépítészi közreműködését tovább nem kívánják igénybe venni.

E tényállásból megállapítható, hogy felperes megbízóival szemben nem járt a tökéletes jóhiszeműséggel és azon tényével, hogy a birtokában levő tervezeteket felMert ha egész működését, úgy amint a kiállítás együtt elénk tárja, szigorú mérlegelés tárgyává tesszük, azt lehet megállapítani, hogy Kernstok semmi különös »borzalmat« nem követett el. Csak azt a munkát folytatja, amit itt már évtizedek előtt Szinyei, Rónai megkezdtek és részben diadalmasan véghez is vittek, tudniillik revizió alá vette a művészet iskolaszabályait. Amit Szinyei a külső természetre, amit Rónai a külső természet és az ember viszonyára kimutattak és művészi kifejezésre juttattak, azt akarja most Kernstok specialisan az ember tanulmányozásával végigküzdeni. A nagy mesterek utánzása még nem művészet. Az idő, a távolság lelküket veszi, a külsőségek a lényeget tönkreteszik s a művésznek egyetlen feladata közvetlen érintkezésbe lépni a természettel, hogy annak örök és változatlan szépségeit a folyton élő és változó emberi lélek kristályozó tükrén át vetítse vászonra. *vj.*

AZ IPARMŰVÉSZETI MOZGALOM ÚJ IRÁNYAI FRANCIAORSZÁGBAN.

Néhány év óta Franciaország iparművészetének csendes vizeiben hullámok tarajoznak. — Valami nyugtalanság, a bizonytalanság érzete fogta meg a lelkeket, amely csak növekedett, amióta a francia iparművészet a müncheni dekorativ művészetben kapcsolatra talált.

Az a hatalmas erő, amely Németországban szervezett tömegekben tört, egyengeti az iparművészet megújhodásának útját, nem maradt hatás nélkül Franciaország iparművészetére sem, habár a német iparművészet eddigi alkotásait a francia ízlés kielégítésére nem találták alkalmasaknak. Nem tagadhatjuk, nagy életbevágó különbség mutatkozik a két, hatalmasan fejlett ipari állam iparművészete között. A leghatalmasabbat, a legmélyebben járót azonban ott látom, hogy a német iparművészet széles tömegeket szervezett irányban mozgató, a francia pedig egyedül, elszigetelten álló egyéniségek útján keresi az újat, feszegeti új gondolatoknak elzárt ajtaját, de a nagyközönség és az ipar nem siet a támogatásukra.

Berger Miksa *cím- és címerfestészeti műterme, Budapest, IV., Múzeum-körút 21. szám. — Mindennemű címfestészeti munkák. — Címerek készítése a legszebb kivitelben. Pontos kiszolgálás.*

RÁKOS MANÓ SZOBRÁSZ BUDAPEST, VII., BÁLINT-UTCA 9. SZ.
TELEFONSZÁM 75—69. ARÉNA- ÉS THÖKÖLY-ÚT MELLETT.

DEKNER JENŐ, festő- és mázoló-mester, Budapest, VI., Szondy-u. 56.

KULCSÁR JÁNOS ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS BUDAPEST, I., VILLÁNYI-ÚT 10. SZ

Kernstok Károly

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV

HAGYATÉKÁNAK

EMLÉKKIÁLLITÁSA

A SZINYEI-MERSE PÁL TÁRSASÁG
MEGBIZÁSÁBÓL

RENDEZTE:

DR. JESZENSZKY SÁNDOR

*

KERNSTOK KÁROLY

FESTMÉNYEINEK ÉS RAJZAINAK
GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

AZ ERNST-MÚZEUM KIADÁSA
BUDAPEST, 1938 MÁRCIUS HÓ

1939. 22644. Légrády Testvérek nyomdai műintézete, Budapest.
(Igazgató: Kertész Árpád.)

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV.

1859 II. 27.—1937 I. 16.

A halott mester művészetét, kinek hagyatéki kiállítását a Szinyei Merse Pál Társaság megbízásából mutatja be az Ernst-Múzeum, jól ismeri a műbarát közönség, mégis minden újabb találkozásnál művei, mint a tiszta csillogású ékkövek meglepetést keltenek. Az emlékezés nem tudja nemes zománcú kvalitásait teljes üdeségükben őrizni, míg szemtől-szembe vásznaival mindig újabb és újabb értékeket fedez fel a gyönyörködni tudó szem.

E kiállítás a hosszúéletü, nagyszorgalmú mester munkásságának csak kis részét ölelheti fel. Legnevezetesebb, múzeumokban, külföldön őrzött művei is hiányoznak innét és mégis e töredék teljes művészi nagyságában mutatja be Magyar-Mannheimer Gusztávot, mert lelkiismerete nem engedett kvalitáskülönbséget és munkaközben sohasem tudott lemondani a művészi alkotás gyönyörűségéről. Nagyon szerette témáit, még jobban szerette és becsülte képeit. A művésznek ez a tiszteletreméltó, szent önbecsülése meglátszik minden munkáján.

Kiállításunk különös érdekessége, hogy egész sorát mutatja be Magyar-Mannheimer kedvenc képeinek, melyeket nemigen mutogatott, nagyrészben soha ki nem állított és megválni tőlük nem tudott volna. Képek, melyeket a mester önmagának festett. Érezte, hogy különösen szerencsés, érzésteli, őszinte pillanatok szülöttei. Való-

ban e képek tele vannak költészettel és mintha a színek mögött egy tömörhangú gordonka búgó melódiáit hallanánk. De ha valaki Faenza környékén megkeresné azt a fürtös virágokkal borított kertfalat, avagy a ciprusokkal szegélyezett utat, melyet a mester képeiről oly jól ismer, nagyon csalódnék a nyers valóságban. Tisztán állna előtte, mit adott hozzá a látványhoz a művész, mi a valóság és mi a költészet. Nem találná a valóságban a színeket oly szépeknek, dúsaknak, összeolvadóknak. Sok ugarú, kicsinyes forma zavarná a szemét, melyet a képen fínom párák, enyhe ködök takarnak. A távoli hegyek mély, nedves kékje is hiányzana és az ég pár unalmas felhőjében sem ismerhetne reá Magyar-Mannheimer forma- és színgazdag boltozatos egeire.

Néhány tanulmány és egy rajzgyüjtemény egészíti ki a kiállítást, mely bepillantást enged Magyar-Mannheimer műhelyébe és megmutatja, hogy milyen szolíd mesterségbeli tudás, a formáknak mennyi lelkiismeretes tanulmánya kellett ahhoz, hogy azután olyan önkényesen bánhasson el a valósággal és fantáziája azt oly gazdagon, szabadon, az érzései szerint díszíthesse.

Az első teremben szemben egymással van az első és utolsó képe. Az első egy tizenhat esztendős fiú meglepő, Rubensre és Makartra emlékeztető kompozíciója, az utolsó pedig egy befejezetlen igazi Magyar-Mannheimer színálom. A közben levő hatvanhárom esztendő Magyar-Mannheimer Gusztáv legnagyobb alkotása: maradandó művészi munkában eltöltött élete.

JESZENSZKY SÁNDOR.

ELSŐ TEREM

MAGYAR-MANNHEIMER GUSZTÁV RAJZAI ÉS FESTMÉNYEI.

	PENGŐ
1. FÜRDŐZŐ GYERMEKEK. Tollrajz .	100.—
2. ILLUSZTRÁCIÓ Mikszáth K. *Palócok* című művéhez. Tollrajz	200.—
3. ILLUSZTRÁCIÓ Tóth János: „Kuruc-világ" című művéhez	200.—
4. PLAKÁTTERV. Ceruzarajz	100.—
5. AKT. Tollrajz	150.—
6. PIPÁZÓ ÖREG. Tusrajz	200.—
7. TANULMÁNY EGY BALATONI KÉPHEZ. Ceruzarajz.	150.—
8. TANULMÁNY A NEW-YORK KÁVÉ-HÁZ MENNYEZETÉHEZ. Ceruzarajz	200.—
9. AMORETTEK. Tollrajz	100.—
10. CAPRI-I UDVAR. Szénrajz	250.—
11. A MŰVÉSZ FELESÉGE GYERMEKÉVEL. Szénrajz. Magántulajdon.	
12. MOSÓNŐ. Tusfestmény	250.—
13. AKT GALAMBBAL. Ceruzarajz . .	150.—
14. TANULMÁNY. Tussrajz	100.—
15. GYEREKEK. Ceruzarajz	100.—
16. TANULMÁNY a „Szebb a páva" c. festményhez. Ecsetrajz	150.—
17. CÍMLAPTERV. Vízfestmény	150.—
18. BRENTAMENTI FALUCSKA . . .	400.—
19. GYÜMÖLCSSZEDŐK	480.—
20. SZABIN NŐK ELRABLÁSA. A művész első festménye (1875). Mgt.	
21. CAPRI SZIGETÉN. Magántulajdon.	
22. AZ ADRIÁN. Magántulajdon.	
23. ÖSZVÉR. Tanulmány	350.—
24. LÁBTANULMÁNY	350.—
25. TISZTÁS	300.—
26. SIÓFOKI RÉSZLET	500.—
27. BUDAI HEGYEK	600.—

	PENGŐ
28. HULLÁMTÖRÉS	600.—
29. VOLOSCA. Magántulajdon.	
30. HALÁSZFALU	400.—
31. TANULMÁNY A MAHARADZSA LÁNYÁHOZ. Magántulajdon.	
32. TANULMÁNY AZ EZÜST KECSKÉHEZ. (Rőtli rajz.)	150.—
33. MÚZSA. Ceruzarajz	150.—
34. ÉNEKLŐ ASSZONY. Ecsetrajz . . .	150.—
35. ANYAI SZERETET. Ceruzarajz . . .	200.—
36. DEKORATÍV TERV I. Tempera . .	250.—
37. TOLLRAJZOK	200.—
38. AKTTANULMÁNY. Ceruzarajz . .	250.—
39. DEKORATÍV TERV II. Tempera . .	200.—
40. TUSRAJZ	150.—
41. ANYA GYERMEKEIVEL. Szénrajz .	250.—
42. DEKORATÍV TERV III. Tempera . .	200.—
43. KERTÉSZET. Tollrajz	150.—
44. FÜRDŐZŐ GYERMEKEK. Tollrajzok	200.—

MÁSODIK TEREM

	PENGŐ
45. CAPRI-I UDVAR HOLDFÉNYNÉL	1200.—
46. ERDŐ SZÉLÉN. Az O. M. Szépművészeti Múzeum tulajdona.	
47. DÉLTIROLI TÁJ	1200.—
48. FAENZAI FAL	500.—
49. FEKVŐ AKT. Pető Emil úr tulajdona.	
50. BEHAVAZOTT PUSZTA	2000.—
51. HORTENZIÁK	4000.—
52. TRENCSÉNYI RÉSZLET	600.—
53. SIÓFOKI ERDŐRÉSZLET	400.—
54. AKTTANULMÁNY	400.—
55. PARKRÉSZLET	2500.—
56. TORNYOSULÓ FELHŐK ZIVATAR ELŐTT	1600.—

62. A művész édesanyja.

	PENGŐ
57. AMMER SEE-I MOTÍVUM	2800.—
58. FAENZÁBAN	1000.—
59. TOSCANAI TÁJ	2500.—
60. NÁPOLY KÖRNYÉKE	1000.—
61. GYÁRTELEP	1400.—
62. A MŰVÉSZ ÉDESANYJA. Magántul.	

HARMADIK TEREM

	PENGŐ
63. LEÁNYFEJ	500.—
64. KERSITTEN	400.—
65. PÁSZTORTŰZ	2500.—
66. GYERMEKFEJ	750.—
67. HOLDVILÁGOS TÁJ. Magántulajd.	
68. BERGAMO KÖRNYÉKE	1000.—
69. REGGELI SZÜRKÜLET	600.—
70. HOLDVILÁGOS ÉJ CAPRIBAN. Mgt.	
71. GYERMEKIDYLL	1000.—
72. BAJOR VIDÉK	800.—
73. VÍZHORDÓ LÁNY. Özv. Wodianer Hugóné úrnő tulajdona.	
74. FEKVŐ AKT	800.—
75. QUARNERO	1200.—

77. Tél.

	PENGŐ
76. TRENCSÉNYI TÁJ	600.—
77. TÉL	1000.—
78. ZIVATAR ELŐTT	600.—
79. NYIRES	800.—
80. TAVASZ. Magántulajdon.	
81. PULYKA	500.—
82. GÁZLÓ	1600.—
83. UT ICICI FELÉ	800.—
84. KORA TAVASZ. Eladó.	
85. DADA	2500.—
86. OLASZ TÁJ	500.—

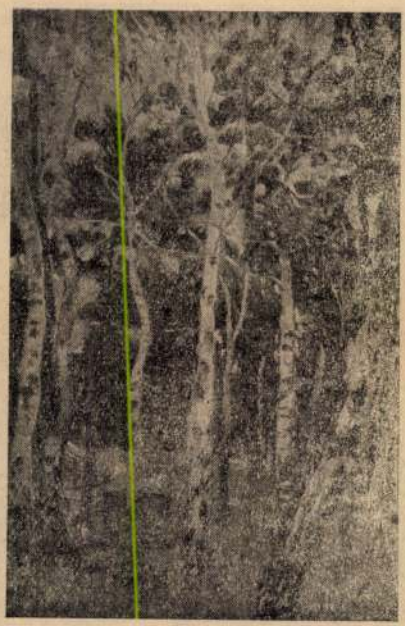

79. Nyíres.

NEGYEDIK TEREM

	PENGŐ
87. MAGYAR TÁJ	800.—
88. KÖRMÖCBÁNYA	2600.—
89. NYÁR VÉGE	1000.—
90. AACHEN VIDÉKÉN	700.—
91. ERDEI FORRÁS. Eladó.	
92. KIKELET. Magántulajdon.	
93. ÁMOR ÉS PSYCHE	2500.—
94. ÚT FAENZÁBA	800.—
95. NAPNYUGTA A RÁKOSON . . .	800.—
96. FALU VÉGÉN	800.—
97. TAGLIAMENTOI TÁJ	800.—
98. NYÁRI CSEND	800.—
99. FAENZAI EMLÉK	1200.—
100. PÁSZTORIDYLL. Az O. M. Szépművészeti Múzeum tulajdona.	
101. MAGYARORSZÁGI SZT. ERZSÉBET	5000.—
102. TANNHÄUSER. Holzer Sándor ur tulajdona.	
103. FELHŐK TOSCANÁBAN	1500.—
104. FÉRFITANULMÁNY. Az O. M. Szépművészeti Múzeum tulajdona.	

88. Körmöcbánya.

ÖTÖDIK TEREM

	PENGŐ
105. KOLDUSBARÁT	1000.—
106. PIHENŐ DIANA	800.—
107. ZENE	800.—
108. STERZINGI TÁJ	600.—
109. PÁRA	800.—
110. TENGERÖBÖL	500.—
111. NAPLEMENTE A DUNÁN	600.—
112. PATAK	1200.—
113. FELHŐK. Magántulajdon.	
114. FÜRDŐZŐ GYEREKEK. Dóczi Mór úr tulajdona.	
115. BORÚS HANGULAT	600.—
116. NÁPOLYI EMLÉK	800.—
117. TORRE ANNUNZIATA	1200.—
118. RÉT	1000.—
119. VIHAR	800.—

VALLOMÁS.

Az itt kiállított képek egy kiállítás keretében együtt láthatni nagyobbméretű képeimet, egy régi vágyamat teljesítik. Sajnos, vágyam egészében nem teljesülhetett, mert van a kiállítottakon kívül még egy csomó nagyméretű képem, melyeket nem tudtam beszerezni. (Így pl.: A debreceni múzeumban „Az agitátor", a szegedi múzeumban „A krumpliszüret", Belgrádban: a „Parasztnő", „Kapások", „Kertben" című, az udinei múzeumban a „Hajóvontatók", a Dugonics-utcai elemi iskola tornatermében lévő „Ősvadászok" című freskóm, a Schiffer-villában lévő üvegablakok, a debreceni vármegyeházán a „Hét vezérek" üvegablak, a Szépművészeti Múzeumban lévő képeim, a „Három modell", „Nano, a falu bolondja", a „Szilvásban" stb.)

*

Milyen szép emlékem a „Lovasok a víz partján"! Egészségem teljében hetenként kétszer úsztam át a nagy Dunát Nyergesújfalunál, hogy ezen erőfeszítés után frissen és üdén, reményekkel telve mehessek a műterembe és vázlatok után fessem meg a képet. Milyen izgalmas és művészetért lelkesülő volt akkoriban a közhangulat! A művészi vita szenvedelmes volt. A Nyolcak kiállításán apák és fiúk kerültek szembe egymással. Akkor még nem a gólkülönbözetek kötötték le a közönség figyelmét. Ma, hogy ezt a képet a maga pompázó mivoltában újra látom, nem tudom megérteni,

hogy mi volt rajta felháborító és vita tárgya. Ime 26 év alatt hogy megváltoznak a gondolkodás és az ízlés feltételei!

Egy másik itt kiállított képem, a „Zivatar" kevesebb festői turbulenciát árul el, de véleményem szerint festői kvalitásai ép olyan szépek. Készülése idejében, 1919-ben, nem volt kiállítva és az akkori viharos időkben műtermem egyik sarkában aludta álmát. Most, hogy annyi év után magam előtt látom, eszembe juttatja keletkezésének sorát. Nagy száraz esztendő volt, májustól aratás utánig nem volt eső. Az emberek a legkisebb kocsizörgésre kiszaladtak házaikból. „Menydörgés" — kiáltották — „jön a zivatar!" —, de az ég kékje lehűtötte reményüket, míg egyszer felhő jelent meg az égbolton és rövid idő alatt cumulusok borították be az egész horizontot és jött az életmentő eső. Az emberek siettek le a Dunára és minden zivatar és mennydörgés ellenére meztelenre vetkőzve fürödtek a záporban.

*

A freskó, a freskó volt mindig életemnek vágya! Innen ezek a nagy méretek! A „Krisztus sírbatétele" egy ilyen freskóvágy kiélése volt. Az „Ádám és Éva", bár olajfestmény, első lázadásom volt a festékanyag ellen. Utána néhány képemet a tempera módszerével próbáltam megfesteni. De most, hogy újra látom a „Lovasokat", látom, hogy mégis az olaj az igazi nemes anyag. A „Szép Heléna elrablását" mozaikban gondoltam el. A Dugonics-utcai tornaterem „Ősvadászok" című freskóját a legnagyobb közöny idején barbár kezek össze-vissza sértették. A főváros Képzőművészeti bizottsága javasolta restaurálását, de a tanügyi osztály s annak akkori tanácsnoka az intézkedés

teljesítését visszautasította. Azóta se történt semmi egyetlen kivítelezett freskóm érdekében.

*

A rajzok mind képek előtanulmányai: tanulmányok a modell, illetőleg a természet alapján, hogy mire feldolgozásra kerül a sor, tisztán lássam azokat a sajátosságokat, melyek a modellben tetszettek. Bizony egy nagyobb kompozíció előkészületei sok száz rajzot kívántak meg, melyeknek legnagyobb része a kályha tüzében múlott el . . . / vagy mint annak idején, mikor Czóbel Béla barátom nálam volt Nyergesújfalun, egy egész nyár munkásságát a szőlő alá rigolírozott föld árkaiba temettük el. . . . Lehet, hogy ezért szeretem a nyergesi bort!

KERNSTOK KÁROLY.

HATODIK TEREM

KERNSTOK KÁROLY VÁZLATAI, TERVEI ÉS RAJZAI.

PENGŐ

120. FIÚAKT. Tusrajz. Magántulajdon.
121. LEGÉNYEK JÁTSZANAK EGY LÓVAL. Tempera . . . . . 800.—
122. ÁDÁM ÉS ÉVA. Tusrajz. Magántul.
123. TAVASZ VAN. Tusrajz. Magántul.
124. NŐI AKT. Tusrajz. Révai Ödönné tulajdona.
125. TAVASZ. Üvegablakterv . . . . . 1000.—
126. KARTON EGY ÜVEGABLAKHOZ. Kosztolányi Gyula úr tulajdona.
127. ÜVEGABLAKTERV . . . . . 1000.—
128. FIÚAKT. Tusrajz. Mandello Viktor úr tulajdona.
129. NŐI AKT. Tusrajz. Kálmán Mihály úr tulajdona.
130. NŐI AKT. Tussrajz . . . . . 100.—

144. Dulce ridentem.

PENGŐ

131. VÁZLAT A „VIRRADAT"-HOZ. Gouache. Magántulajdon.
132. SÍRBATÉTEL. Vázlat. Magántulajdon.
133. TANULMÁNY A „LALAGEN . . ." C. FESTMÉNYHEZ. Tusrajz . . . . . 200.—
134. LOVAK. Ecsetrajz . . . . . 150.—
135. TANULMÁNY A „SÍRBATÉTELHEZ" . . . . . 500.—
136. VÍZBŐL MENTÉS. Tusrajz. Magántulajdon.
137. TANULMÁNYRAJZOK. — Magántulajdon.
138. FEKVŐ AKT. Tusrajz. Magántul.
139. SÍRBATÉTEL. Vízfestmény. Dr. Szondi Lipót úr tulajdona.
140. SZENT ANTAL KÍSÉRTÉSE. Tempera . . . . . 600.—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

1021

1967. június 4. vasárnap

Megyénk múltjából

Kernstok Károly az 1919-es tanácstag

A modern magyar festőművészet egyik legjelentősebb mestere volt Kernstok Károly. Gyerekkorától sok időt töltött Nyergesújfalun. Ismert volt haladó gondolkodásáról, s nemcsak a festészetben, hanem a társadalmi életben is az újért, a jobbért harcolt.

Nyergesújfalu képviselőtestületének is tagja volt, s 1918 novemberében a pesti polgári forradalom után az első napokban Nyergesújfalura vezetett az útja. November 6-án lakásán gyűlik össze a község néhány lakosa, s Kernstok mint a Nemzeti Tanács kiküldöttje felszólítja őket, hogy a községben népgyűlést tartsanak, s ez a népgyűlés hozza létre a község új demokratikus vezetőszervét, a Nemzeti Tanácsot. „A jelenlévők egyhangulag felkérik Kernstok Károly elvtársat, hogy fogadja el a „Nemzeti Tanács" elnökségét és remélik, tekintettel arra, hogy a község népe is ő belé helyezi legfőbb bizalmát és a nép érdekei védelmezőjének tartják — a népgyűlés is egyhangulag a „Nemzeti Tanács" elnökévé fogja megválasztani." Így lett egyenlőre még csak jelölve Kernstok az elnökségre. Azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a nép minden rétegének képviselői kerüljenek be a Nemzeti Tanácsba: földművesek, iparosok, kereskedők, a három nagy gyár (Sátori Miksa féle cementgyár, Hatschek Lajos féle eternit palagyár, Egyesült cement és téglagyár) munkásainak küldöttei.

A népgyűlés egyhangulag hozott határozattal megválasztotta a helybeli Nemzeti Tanácsot és vezetőjének Kernstok Károlyt kérte fel.

Budapesten még nem dőlt el a kormányforma kérdése, de Kernstok számára ez nem volt vitás. November 16-án kiállították ki Budapesten a köztársaságot, de Nyergesújfalun már 17-én a helyi Nemzeti Tanács harmadik ülését is megtartotta. Kernstok elnökölt, beszámolt a budapesti eseményekről, majd a község mindennapi ügyei kerültek sorra.

Kernstok rövid ideig dolgozik Budapesten, részt vesz a megye ügyeiben tartott tanácskozásokon Esztergomban, és ugyanakkor a Nemzeti Tanács ülésein is majdnem minden alkalommal megjelenik Nyergesújfalun. Így például a december 3-i ülésen ő indítványozza, hogy a Nemzeti Tanácsba vegyenek be nőket is, hogy legyen önálló képviseletük a község vezetőségében. Elsősorban a kulturális kérdésekkel foglalkozik, a községi könyvtár ügyével, a tanítói lakással, de a község faellátásának ügyében is sok tárgyalást folytat.

Kernstok Károly a nyergesújfalui Nemzeti Tanácsnak nem díszelnöke volt, hanem aktív tagja és vezetője. Ennek a tevékenységnek volt az értékelése, hogy 1919. március 21-e után, amikor a Tanácsköztársaság helyi szervei, a községi munkástanácsok megalakultak, a nyergesújfalui munkástanács tagjai közé beválasztották Kernstok Károly festőművészt is. Sőt, egy híján ő kapta a legtöbb szavazatot.

Ortutay András
levéltáros

PEDAGÓGUSNAPRA

A vízszintes 36-ban közölt költő verséből idézünk rejtvényünk vízszintes 3., függőleges 1., vízszintes 54. és függőleges 20. számú soraiban.

VÍZSZINTES: 1. Rosszallást kifejező szócska 3. Az idézet kezdete 13. Gyarmat Elő-Indiában 15. Szomszédos ország államfője 16. Érzékszerve 17. Indiai eredetű légzési és testtartási gyakorlatok rendszere 19. Becézett női név 21. Nyilászáró szerkezetek (—') 22. A vonatot nem lekéső 24. Külföldi film-márka 26. Az USA egyik állama (w=v) 27. Névérték, egyenlő érték 29. Száj 31. K. B. F. 32. Határozói rag 34. Zúzó (—') 36. Az idézett vers írójának vezetékneve 38. Latin — é. 39. Női név (+') 41. A köznyelvhasználatban — jellemes emberekre mondják 44. Döntetlen a sakkban 46. Köréje — része (!) 47. Nem egészen összeroskadna 49. Bizonyos számú ünnepélyes hangú költemény 51. Kunyerál 53. Gyakori együttes (o=ó) 54. A függőleges 1. folytatása 57. Állóvíz 59. Erős levegőmozgás 60. T. S. O. 61. Észak-európai pénzegység 63. „Az" alacsony értéke 65. Szám 3. Becézett női név 6. Na, na, na, na 7. A hordó része 8. Kimondott mássalhangzó 9. Félig gyalus 10. Település a Volta mentén 11. Nem állatok (—') 12. Ebbe az ukrajnai városba 14. „A" szerkezet 18. Mezőgazdasági munkát végez 20. A vízszintes 54. folytatása 25. Vigyázók 25. Svájci folyó (e=á) 28. Délnyugat-ázsiai ország 30. Betűhiányos mozdonyfajta 33. Táplál 35. Halála után

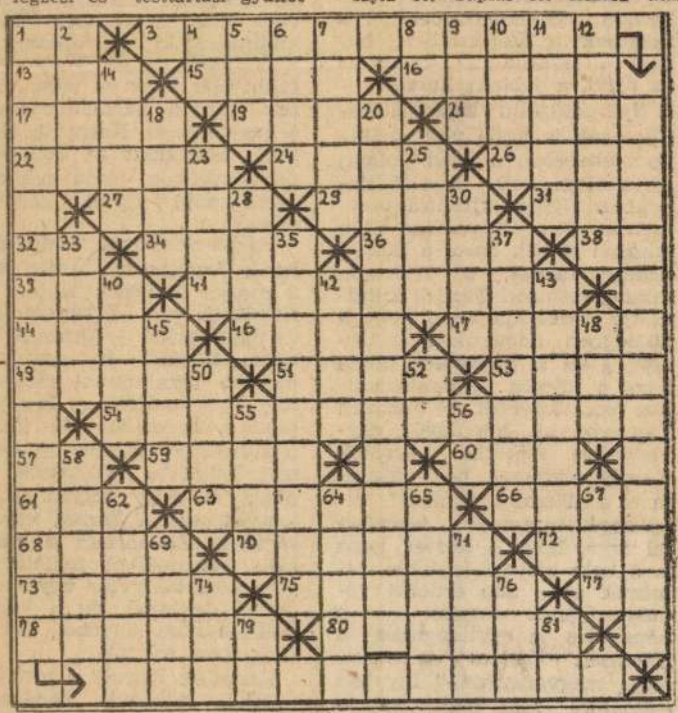

— é. 39. Női név (+') 41. A köznyelvhasználatban — jellemes emberekre mondják 44. Döntetlen a sakkban 46. Köréje — része (!) 47. Nem egészen összeroskadna 49. Bizonyos számú ünnepélyes hangú költemény 51. Kunyerál 53. Gyakori együttes (o=ó) 54. A függőleges 1. folytatása 57. Állóvíz 59. Erős levegőmozgás 60. T. S. O. 61. Észak-európai pénzegység 63. „Az" alacsony értéke 65. Szám 3. Becézett női név 6. Na, na, na, na 7. A hordó része 8. Kimondott mássalhangzó 9. Félig gyalus 10. Település a Volta mentén 11. Nem állatok (—') 12. Ebbe az ukrajnai városba 14. „A" szerkezet 18. Mezőgazdasági munkát végez 20. A vízszintes 54. folytatása 25. Vigyázók 25. Svájci folyó (e=á) 28. Délnyugat-ázsiai ország 30. Betűhiányos mozdonyfajta 33. Táplál 35. Halála után

reám hagy-e? 37. Préselj (az első kockába kettősbetű) 40. Ilyen „futó" is van (+') 42. „A" szarvas-fajta 43. Kályhát tisztító 48. Eljárt felette az idő (—') 48. Római 52. 50. Nem egészen aszal (!) 52. Derékszíj 55. Kimondott görög betű 56. Latin és 58. Időmérőket 62. Táplálkozott 64. Francia író + i és ékezet 65. Régi váltópénz 67. Felfog 69. Két kimondott mássalhangzó. 71. . . .vik, norvég település 74. Bekapá, lenyelé 76. Felületi borítás 79. Vérpálya 81. Tagadószó.

Beküldendő június 11-ig a vízszintes 3., függőleges 1., vízszintes 54. és függőleges 20. valamint a vízszintes 36. számú sorok megfejtése.

Kernstok Károly, festő

L.: Czóbel béla 2.

— : I Czóbel

7.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. jan. 31.

Keresztek Károly, Jestő

L.: Fényes Adolf

Egri M.: Pettenkofentől.... 84-87.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1975. nov. XXI/4.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nemes Marcell a Kecskeméti Múz.Képtárának megalapitásá
ra 1911-ben 79 képet adott a múzeumnak.A gyüjtemény egy
része a városi Múz.Képtárának avatókiállitánxkerült sán
került először nagyonn közönség elé/1924.VI.6-X.26/.
A gyüjteményből kiállitáoották:
KERNSTOK KÁROLY: TÁJKÉP, cimü müvét is. 282.old.31.jegy

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a ma-
gyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA.III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei, Kecskemét, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A magy.festészet XX.sz.-i történetének fontos időszaka a Nyolcak fellépése 1909-ben.A kompozició jelentőségének visszahóditásáért indultak harcba,igy szembeszálltak az impresszionistákkal.Törekvéseikből őszinte képet mutatna a Nemes Marcell nagyatékba került képeik.-A csoport vezetőjének,Kernstoknak és Czóbel Bélának eleven szinei már az uj igazodást mutatják,a "Fauve"-okra emlékeztetnek. 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA.III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-A kép baloldalán, távolabb újabb pár követi a férfit és az asszonyt. Két nő, beszélgetnek. Fej kendős, hosszúszoknyás parasztasszonyok. A jobboldali hátán kosár, társnője nehezen ejtve a szavakat beszél. Fel sőtestének előredűlése, törzsének elcsavarodása, fejének félrebillentése, akadozó légzése, mint akinek légszomja van, vonszolódó járása a fáradtság mellett fájdalmat is sejtet. 376.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIS COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ",c.müve.-Francia hatás a rácsmintás szoknya. Magyarok ekkor e moderm mintákat még nem alkalmazták. Csak Rippl-Rónai kivétel.Festői gyakorlatukba ez nem vágott bele.De Kernstok a francia nyomán kapott bátoritást az akkor divatos pöttyös,csikos és különféle mintázatu kelmék ábrázolásához.Idehaza idegenül hatott.A nagy foltokhoz,a tónusos festéshez szokott szem idegenkedett e kelmék mintáit kihamgsúlyizó ábrázolásától.379.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 374.old

STUDIA COMITATENSIA. 8. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.- A korabeli magyar festők idegenkedtek a ruházaton a felületfelbontástól, az élénkebb szinektől, a merészebb szinpárositástól, a rajzos megoldástól, főként a mértanias éleségtől, ha férfi, vagy női ruhaanyagról volt szó. Kernstok bátoritó példáit a franciák közt kell keresnünk, de legközvetlenebbül hatott reá Maurice Denis "MME Ranson arcképe". Ez hatott Rippl-Rónaira is. 379.old. 20. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 37[illegible].old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ",c.müve.- Gauguin hatás a nő megnyújtott karja is.Igaz,hogy előrehajlik,de mégis indokolatlan,ami akkor tünik ki,ha behajtott karjával,vagy a férfikinyújtott karjával hasonlitjuk össze.Ez ismeretlen a korábbi magyar piktúrában,viszont Gauguin képein felfedezhető. Pl."Sárga Krisztus","Breton fiú",-Van Gogh"Fiatal parasztnő"-jén;Némileg Cézanne"Sétálók",c.képére emlékeztet

379.old. 14-19.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 375.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. műve. - A talaj, a növényzet reflexekkel van boritva, a szinegybejátszás a vizszintes és függőleges tagolást összemossa. A kép e része telje en festői hatású, oldott, s impresszionistikus jellegü, anélkül, hogy zavaró ellentmondásba kerülne az elülső alakok rajzosabb felfogásával, s tömeget, plasztikát eléggé érvényre juttató módjával vagy a hátsó alkok inkább foltszerü megjelenésével. Itt az ecsetkezelés is más, mint a hátsó alkokon. 378.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. A két hátsó nő közül a mások együttérzést, sugárzó, aggódó tekinteteugyancsak bajra enged következtetni. Ugy tünik ez az erősebb. kevésbbé fáradt nő, miközben a másik fájdalmas megnyilatkozását figyeli, hátúlról ovatosan kezét keresi, hogy mintegy észrevétlenül megfogva azt, gyöngéden támogassa őt a járásban. Kettejül feje közt , hátrább fej látszik. Elmosódó arcvonásaival inkább csak a távolságot sejteti s az út irányát. 377.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve.- A kép elsősorban témája szerint is a francia művészettől inspirálódott, bár a mezei munkából való hazatérés motivuma a németalföldi és flamand példák nyomán Európaszerte ismert volt, s ezzel magyar művészek is foglalkoztak. De ösztönzéssel Millet elsődleges hatással szemben csak másodlagosan szolgálhattak, mert tárgyuk már eleve eltért, témafelfogásuk is alapvetően más volt. 381.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 5. Tanulmányok Pest megye Múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. - A férfi arcformájában is francia jel leg. Gauguin hatás. A fejhez jó analógia az a részkarc, mel Mallarmét ábrázolja. A költő arcszerkezetével, orr, -száj és állformájával rokonságot mutat, de szembeszökőbb e rokonság egy magát a mmüvészt ábrázoló fotográfiával. Mint hogy a magyar müvészetben hasonló tipust nem találunk, bizonyos, hogy a tipus emlékképét Párizsból hozta magával Kernstok. 379.old. 21-22. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye Múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

1898-as kisorosziban való letelepedédét néhány havi ká párizsi tanúlmányút előzte meg.Innem márc.végén jött vissza.Uticélja Rubens "Fourment Helén és gyermekei"c. képének lemásolása volt.Emellett önálló alkotómunkára is tellett idejéből.erejéből.Párizsban készült:
"ÖNARCKÉP" c.müve.vörös kréta rajz.Papir,Kb.40+30 cm. Jelzett és dátumozott.Ismeretlen helyen. 373.old. 4.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye Múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Vaszary "RÉSZESARATÓK", c müve. Nem ez az egyetlen Vaszary mü, melyen Kernstok hatása érvényesül és nem a "Hazafelé" Az idősebb férfi tipusában észrevehetjük a "Vontató hajósok" alsó alakjával való rokonságot, a nagy, fehér felületekben, az alakok mögötti lapályban e mü befolyását és a szociális tartalmu mondanivaló bátor kihangsúlyozását. 388.old. 46.jegyz. 12.kép.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975.

KERNSTOK KÁROLY, festő

A kivágásos módszer hibáit már ekkor észlelte és ezzel magyarázható,hogy a"HAZAFELÉ"-ben ismét kompozicióre törekedett,másképpen persze mint a"BALATONI HALÁSZOK"-on vagy az"AGITÁRTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN"cimü képén.Az épitkezést illetően kis rokonság mutatkozik Munkácsy "SIRALOMHÁZ"-ának bal oldalával,e rokonság azonban oly távoli,hogy elhanyagolható. 387.old.43-44.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szent

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZATÉRÉS".c.müvén a figurák lába előtt és feje felett alig-alig marad hely.Hogy a kompozició mégsem hat zsúfoltnak és az alakok nem válnak nyomasztóvá,annak az ötletes fogásnak köszönheti,hogy kissé oldalvást haladtatja alakjait,kiknek mozgástere igy jobbra is,balra is a keskeny út ellenére előre és hátra is jól érezhetővé válik.
387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szent

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A"Hazafelé" témakörén belül befolyása alá kerültek művészeink.Pl.Vaszary János 1901-ben festett"Részesaratók"c. műve bár nyert impulzusokat Deákné Ébnertől is,lényegében tárgyát is tőle kölcsönözte,alakjainak kiemelésében,vonulásában,kifejezésük tartalmában,a mondanivaló sűritésében,kompoziciós elképzelésében a"Hazafelé"-t követi. 388.old. 46.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 375.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szent

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KUBIKUS", c. müve, 1899.- Oly képek, mint pl. ez, ugyanúgy tükrözi a mezei munkás etikáját, az életet adó földdel való összekapcsolódásban, mint Nagy-Balogh János képei, aki tárgyköreiben is sorra megelőztetett. A munka lassú ritmusának apró képekben is monumentálisan ható, leegyszerüsitett formáit illeti, itt is Kernstok fontos elődjének bizonyúlt. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hamafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 5., Tanulmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ÖSZI MUNKA", c.müve, 1898.-Oly képek, mint pl. ez, ugyanúgy tükrözi a mezei munkás etikáját, az életet adó földdel való összekapcsolódásban, mint Nagy-Balogh János képei, aki tárgyköreiben is sorra megelőztetett. A munka lassú ritmusának apró képekben is monumentálisnak ható, leegyszerüsitett formáit illeti, itt is Kernstok fontos előd jének bizonyult. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Sze-ntendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-Ő a szocialista szemével nézte képé
nek alakjait, akik valóban nincsenek összeforrva a föld-
del, az életet adó munka összeforrasztó erejével, s nem is
lehetnek, mert késő este, a napi munkától kimerülten, már
mennek, szinte vonszolódnak hazaEzt és igy észrevenni ne
nem is kellett szocialistának lenni, annyira mindennapos
szembetünő jelenet volt. 383.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze-
umaiból, Sze-ntendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KAPÁLÓ ASSZONYOK, c. müve. -Oly képek, mint pl. ez, ugyanúg. tükrözi a mezei munka etikáját, az életet adó földdel va ló összekapcsolódásban, min[illegible] Nagy-Balogh János képei, aki tárgyköreiben is sorra megelőztetett. A munka lassú, rit- musának apró képekben is monumentálisan ható leegysze- rüsitett formáit illeti itt is Kernstok fontos elődjé- nek bizonyult. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé- ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze- umaiból, Sze-ntendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ESTE", c. müve. "Hazafelé", c. müvében még nem élezi ki annyira a munka problémáját, mint Van Gogh, erre majd csak a "MUNKÁBÓL", s még inkább az "ESTE" c. képén kerül sor. mélyeken eljut a téma egészen komorrá ha hangolásáig, mikor szinte már földönfutókként mutat ja fáradt, meggyötört munkásalakjait. 384. old. 38. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"MUNKÁBÓL", cimü müve. 1901. - "Hazafelé", cimü müvében még nem élezi ki annyira a munka problémáját, mint Van Gogh, erre majd csak a "MUNKÁBÓL", s még inkább az "ESTE" cimü képén kerül sor, melyeken eljut a téma egészen komorra hangolásáig, mikor szinte már földön futókként mutatja fáradt, meggyötört munkásalakjait. 384.old. 38.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye muzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA", c-müve.- Nagy Balogh János egyik igen fon
tos elődjének bizonyul Kernstok, oly tenyérnyi vagy még
kisebb munkaábrázolásaival, , mint a "Kapáló asszony-t fel
tüntető fiatalkori rajzai, vagy a "Vontató hajósok" és
az "Őszi munka" ceruzavázlata. melyek tárgykörük és felf
fogásuk mellett még modorukkal is nyomot hagytak müvész
tén. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"VONTATÓ HAJÓSOK", c.műve.-Nagy Balogh János egyik igen fontos elődjének bizonyúl Kernstok, oly tenyérnyi vagy még kisebb munkaábrázolásaival, mint a "Kapáló asszony"-t feltüntető fiatalkori rajzai, vagy a "Vontató hajósok" és az "Őszi munka" ceruzavázlata, melyek tárgykörük és felfogásuk mellett még modorukkal is nyomot hagytak művészetén. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. művén úgy érződik, hogy az alakok-mintegy is
merősökből, családtagokból álló munkacsoport tagjai-össze
tartoznak, közvetlen kapcsolat azonban csupán két-két alak
közt van, s ez a kapcsolat az egymásfelé fordulásban, a be
szélgetésben jut kifejezésre. A hangsúly azonban nem abe
szélgetés tényén, hanem a haladás mikéntjén van, ami vi-
szont a mögöttes alakokat füzi össze. 385.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old.

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI SZÁNTÁS",c.müve.-Van Goghtól is ösztönzést kapott főleg mezei munkát ábrázoló képein.De óvatosságra kell intsen Millet parasztábrázolása,mely Van Goghot is insp spirálta.Pl.Arató,Ásó parasztot,akitől Kernstok két képje is közvetlen impulzust kapott,s tőle motivikusan is meri tett.Ezek egyike volt az:"ŐSZI SZÁNTÁS",c.müve. 278.old. 13.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA", cimü müve. Van Goghtól is ösztönzést kapott, főleg mezei munkát ábrázoló képein. De óvatosságra kell hogy intsen Millet parasztábrázolása, mely Van Gogh ot is inspirálta, Pl. Arató, Ásó paraszt. akitől Kernstok két képéhez is közvetlen impulzust kapott, s tőle motivikusan is meritett. Ezek egyike volt az: "ŐSZI SZÁNTÁS", cimü müve. 278.old. 13.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-Elég az asszonynak arc.száj,orr formáját összevetnünk ,hogy az eltérő kor s lelkiség ellenére is világosan álljon előttünk a közvetlen összefüggés,a Gaugintól nyert ihletettség ténye.Hogy nem Van Goghtól nyert ösztönzést,azt Gauginéhez hasonló könnyedebb,rajza,a vonalvezetés lágysága,finomabb formaképzése bizonyitja. 378.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A"HAZAFELÉ"-nek Kernstok több más realista,naturalista szellemü,azociális tartalmú müvével együtt meglehetett ösztönző,bátoritó hatása Fényesre is.-A"PLETYKA",a"CIVÓDÁS",a"KISÉRTÉS" után jobbára Kernstok hatása alatt jutott el Fényes a "SZEGÉNYEMBEREK ÉLET",cimü sorozat tartalmas képeihez. 389.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Kernstok közvetlen hatását láthatjuk Nagy István két képén is. Parasztleányt ábrázoló "LEÁNY KÖCSÖGGEL", c. müve Kernstok "HAZAFELÉ" c. képének elől haladó asszonyának hatását mutatja. De e kép hatása érvényesül Nagynak "PARASZ EMBER, PARASZTASSZONY", cimü müvén is. 389. old. 51. 52. jeg 10. kép.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975.

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-Elől a nőfején kendő, Kedves, okos arc érdekes vonásai felkelti érdeklődésünket. Szája érzékiséget fejez ki, Vonásai hol felderülnek, hol beárnyákolódnak. Fejtartásában van valami gondolati, érzelmi célt követés, de megtorpanásféle is, a megadás, lemondás kényszerüsége, melyet némi öniróniával látszik tudomásúl venni.
374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 8. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

1898-ban Párizsban Rubens"Fourment Helén és gyermekei" c.művét másolta.De itt készült vörös kréta"ÖNARCKÉP"-e és és talán itt is felezte be ennek olajváltozatát.

"ÖNARCKÉP".-Olajfestmény.-Kiállitva a Tavaszi Nemzetközi Kiállitáson.1899-ben.-A másolási munkából adódóan e két önábrázoláson főként Rubens be befolyása érvényesül. 373.old.5.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", cimü müve. Olaj, vászon, 141+161 cm. Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly, 99. - Magyar Nemzeti Galéria. Ltsz: 55.66 T. Kiállitva: Angyalföld, a XIII. ker. képző-és iparmüvészek 4. kiáll. - Mücsarnok: 1973. dec. 15. jan. 18. - Kernstok K. emlékkiáll. Miskolci Galéria, 1974. márc. 29. - ápr. 21. 373. old. 2, jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-A férfi finom mosolya mintha annak a reménynek adna kifejezést, hogy méltánylásra találnak szavai. Rátarti magatartása érezteti, hogy egykönnyen nem enged elképzeléséből, de azt is, hogy méltatlan fogásokkal nem akar elérni céljához. Lelkivilága kevésbbé látszik bonyolúltnak, mint az asszonyé, s érzéseiben kissé felszinesebb. 376.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. - Van Goghtól nyert ösztönzése csak egészen általános lehetett, s inkább csak a témaválasztás-ban befolyásolhatta. Gondolunk mezei munkát ábrázoló képeire, melyeken a nehéz paraszti munkát örökitette meg. Pl. "ARATÓ", "Ásó parasztok". Tőle Kernstok két képéhez is közvetlen impulzust kapott, s tőle motivikusan is meritett. 378.old. 11,-12,-13. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.- Az út két oldalán gazdag vegetáció. A part feletti fás, bokros, dús lombu rész zöldben játszik. A füves részen vadvirágok tarkálnak, kék, sárga, téglavörös, és fehér szinben, apró pöttyökként elszórva. A két nő feje között zöld és zöldessárga tájra nyilik keskeny kilátás, s ezen túl kék dombvonulatra a kép legmélyén.
378.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ",c.müve.-Az alakok öltözete,mely nagyjából azonos a Kisorosziban készült "ÖSZI MUNKA" alakjaiéval, egyszerü,köznapias,falusias,s a növényzet szinével ,a megvilágitás élénkségévelkellemes őszi időre enged következtetni.A férfi hosszú,sárgás munkásnadrágot,fehér inget,sötétszürkés mellényt visel,fején barna kalapot. Lábán erős,vastag ,sötét bőrpapucs. 377.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. - A főszereplő az asszony. Alakja, mozgása, arcjátéka érdekesebbet, mélyebbet, megragadóbbat közvetit, mint a férfié. A férfinek inkább magyarázó, kiegészitő szerepe van. Kernstok a dolgozó parasztasszonyt teszi meg alkotása főszereplőjévé, anélkül, hogy müve irodalmias point-re törő lenne, vagy alakjában pszichologikus célokat akarna követni. 376.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

1900-ban Vajda E kritikus irta:"Most,amikor mindenfelé egy új stilus kezdi bontogatni a szárnyait,nekünk magyaroknak sem szabad hátramaradnunk.Hiszen felölről is útmutatás volt a Kernstok Károly kitüntetése,hogy nem rossz szemmel nézik,ha müvészeink önálló útra térnek". 388.old. 45.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A "Hazafelé", c, művére művészeink hamar felfigyeltek, mert több alkotásukon felismerhető hatása. A művészeti koráramlat is sokat segitett ama sajátságok terjedésében, melyek e képet jellemzik. Hivatalos méltánylásra is talált, mikor 1900-ban a Műbarátok dijával honorálták hasonló szellemiséget felmutató alkotásait. 388.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KAPÁLÓ ASSZONY", című müve.- III.sz.kép.-1891.-Papir, ceruza.-4,8+3,2 cm. H.F.K.gyüjteménye, Bpest.-Szöveg 384.old. 34.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Deák-Ébner Lajos 1898 nyarának egy részét Kisorosziban töltötte. Kernstok társaságában és az egész nyáron itt dolgozó Kernstok személyes kapcsolatba kerülve Deák-Énerrel, juthatott később arra a gondolatra, hogy csatlakozzék a művészek ama mozgalmához, mely Szolnokon művésztelep létesítését kérte. 387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"BALATONI HALÁSZOK", című müve.-A kivágásos módszer hib
báit már akkor észlelte és ezzel magyarázható, hogy
a "HAZAFELÉ"-ben ismét kompozicióra törekedett, más
képen pe[illegible]ze, mint a "BALATONI HALÁSZOK"-ban vagy a
"ADITÁTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN", című képén. 387.old
43-44.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye mú-
zeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"AGITÁTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN", című müve.-A kivágásos módszer hibáit már akkor észlelte és ezzel magyarázható, hogy a "HAZATÉRÉS"-ben ismét kompozicióra törekedett, másképpen persze, mint a "BALATONI HALÁSZOK"-ban, vagy az "AGITÁTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN" című képén. 387.old. 43-44.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A munka robotjellegét és következményeit nem takarja el sem azzal, hogy heroizálja és idealizálja, hogy csupán jellegzetes mozdulatokat, ritmusokat lát benne, holott a munkának-lévén elsősorban a kizsákmányolás eszköze-megvan a testre, lélekre, emberi viszonylatokra egyaránt kihatő torzító hatása is. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 6975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nem az ő művészi szeme vette először észre, de nálunk először szólaltatta meg, francia hatásra, mint pl. Millet á ású parasztjainak Van Gogh-féle átirására, melyen a föld del való birkózás Millet-i heroizmusa és idealizmusa helyett félreérthetetlenül a robotként végzett munka torzító hatása jut kifejezésre. 384.old.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 6975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"Hazafelé"c.művében még nem élezi ki annyira a munka prol
problémáját,mint Van Gogh,erre majd csak a "MUNKÁBÓL",s
még inkább az "ESTE" című képen kerül sor,melyeken el-
jut a téma egészen komorrá hangolásáig,mikor szinte már
földönfutókként mutatja fáradt,meggyötört munkásalajait.
384.old 38. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 6975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A"HAZAFELÉ"-n a férfi a kép függőleges tengelyét adja, egyúttal oly központot jelentve,melyből-mintegy kerékagyból a küllők-meglehetősen jó egyensúlyi helyzetet alkotva futnak szét a kompozició erővonalai.A természetki vágáson belül tehát határozottan látszik a"kompozicióra való törekvés. 387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Szentendre, 6975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Művészi szeme előtt sok külföldi példa lebegett, a "HAZAFELÉ"-ben jól érezhető, hogy a hazai zsánerhagyományokból indult ki éspedig abból, a fajtából, melyben jelentős szerepet játszott még mindig az adomázó, elbeszélő jelleg, s nagy jelentősége volt a cselekményből adódó szinpadias egymásravonatkoztatásnak. 385.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 6975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ESTE",c.müve.-Kelp Anna szerint Kernstok/Hazafelé c. képe/hazafelé tartó munkásai csak fáradt vándorai a fö földnek,mely kenyerüket adja,nincsenek összeforrva azzal,az életet adó munka egybeforrasztó erejével.De ezt Kelp összetévesztve a kettőt,Kernstok "ESTE",c.képe kapcsán mondotta. 383.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről, 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nagy Balogh János egyik igen fontos elődjének bizonyúl Kernstok, oly tenyérnyi vagy még kisebb munkaábrázolá saival, ,mint KAPÁLÓ ASSZONYT feltüntető fiatalkori rajzai vagy a "Vontató hajósok" és az "Őszi munka ceruzavázlata, melyek tárgykörük és felfogásuk mellett még modorukkal is is nyomot hagytak müvészetén. 384.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről, 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"AZ ANYA GYERMEKÉVEL" című műve.-E vegyestechnikájú mű tanúlmányának hátlapján az "Őszi munka" ceruzavázlata.-Papir, ceruza, 1898.-17,8+21 cm.-Magántulajdon, Bp. Szöveg 384.old 36.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről, 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Már az 1899-es "Hazafelé"-n is másképp látja a mezei munkát, mint Millet vagy Nagy-Balogh, ám arról szó sincs, hogy a munka etikai jellegét tagadnáakár ezen, akár ennek továbbfejlesztett változatán, a Kelp Anna által összehasonlításúl fekhozott "ESTÉ"-n vagy bármelyik más müvén. 384.old. 37.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről, 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. A téma megfestésére -a témaválasztásb
belejátszott Rubens "Munkából való hazatérés"-e, s még in
kább "Táj szüvárvánnyal" c. képe közvetlenül és legerőtelje
sebben Millet "Munkába menő parasztpár" c. grafikája ösztö
nözhette, mely maga is Rubens müvészetétől nyert impulzu
sokat. Milletre mutat a témafelfogás rokonsága, azaz nem
szórakoztatni kiván, de mély emberi mondanivalója van. A mü
vész együttérzését tanusitva a szegény, dolgozó nép iránt,
382.old. 27,-28,-29. jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye müze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZATÉRŐ MUNKÁSPÁR",c.képe Nyilassy Sándornak.Tárgya is azonos a"Hazatérés"-sel.Kapások hazatérőben,házaspárnak látszanak,egyidősek,egymás mellett.jobbról balra haladva A férfi vállán kapa,kabátja válláról lóg alá.Mellette a asszony egyik kezében elemózsiás kosár,másikban vizeskoi só.Az előtér legelején mozognak.A motivikus egyezések sc ra mutat az egyezésre Kernstok "Hazatérés"c.képére.
389.old. 49.jegyz. 13.kép.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 4. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-A középtér két asszonya árnyékban hal lad, igy szinadása tompább, nem válik ki úgy a környezetbő A baloldali szoknyája barna, köténye kék, kendője piros. Társa fehér kendőt, piszkoszöld szoknyát, meghatározhatat lanszinü sötét blúzt visel. Mig az előtér két alakja és közvetlen környezete fényreflexekkel van boritva, ide úgy szólván alig jut fény. s reflexeknek. a fehér kendőt kivé ve -semmi nyoma. A testszinek okker világos és sötét szi nei. 377. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé- ről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze- umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A"HAZAFELÉ"alapjában naturalista szellemü mü,természet kivágás,mely nem adja a teljesség és minden pontján a nás lehetőséget nem türő mü benyomását.Nem véletlen,hogy a témát később újra fogalmazza s itt már sok mindent el hagy,mert ezt vagy azt soknak vagy feleslegesnek érez. De a tömöritésnek itt is szép példáját láthatjuk,szembe mondjuk az"ŐSZI MUNKÁ"-valmelynek egyetlen alakja sem f fejezi ki ols koncentráltan a közölni kivánt emberi-mövé szi mondaniváalót,mint a kép első női figurája. 386.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve. - Képén az ötödik alak gyermekfejnek tünik, s hirtelen azt a benyomást kelti, mintha édesanyja hátán vinné valamiféle kosárféleségben, alaposabban megnézve azonban különálló, de meglehetősen bizonytalan helyzetü gyermek vagy felnőtt figura. 388.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 5. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve.-Kelp Anna szerint Kernstok hazafelé tartó munkásai csak fáradt vándorai a földnek, mely kenyerüket adja, nincsenek összeforrva azzal, az életet adó munka egybeforrasztó erejével. De ezt összetévesztve a k kettőt, Kernstok "ESTE" c. képe kapcsán mondotta. 383. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve.- Parasztokat ábrázoljellemző tartással, mogással, mozdulatokkal, mentalitással. A munka, melyet végeznek, rájuk nyomja jellemző vonásait, figuráiba-akár egyetlen alakba vagy párba-is-igy bele tudja foglalni egy egész osztály jellemző sajátosságait. 382.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

ÖNARCKÉP",cimü müve.- Koszta Józsefre hatással volt Kernstok.Későbbi nöalakjainak arcpirját ,mely annyira jellegzetesen Koszta,Kernstoktól vette át.Hogy szineire mennyire hatott azt két"Önarckép-akvarell összevetésé vel tudnánk a legmeggyőzőbben bizonyitani. 389.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve.-Részletjelentőségü, a francia hatás szempontjából fontos az első nő arcformája. Ezt a tipust a elő magyar müvészetben nem találjuk. Elég közeli rokona na a francia müvészetben ugyanakkor rajzos felfogásban, mint Kernstoknál fiatalabb modellben adja, másrészt annyi a honi viszonyokra transzponálva, hogy egészen a sajátunkn nak érezzük Gauguin 1888-as "Arlesi nő"-je nélkül, mely Van Goghot majdnem szószerinti másolásra ihlette, müvészü alig figyelt volna fel e tipusra. 378.old. 8,-9.-10.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 375.old

STUDIA COMITATENSIA, 5. Tanulmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"LEÁNY ÜNNEPLŐBEN", cimü müvel 1899?.- Koszta József késő bi nőalakjainak azt az arcpirkát például, melyet ma oly jellegzetesen Kosztásnak érzünk, müvészünk egy századfor duló körüli női arcképről vette át, Kernstok e müve is hatott reá. 389.old. 48.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A kompozíciónak a müalkotásban betöltött igazi szerepé re olaszországi útján döbben rá, egész müvészi szemléle te megváltozik, az ösztönös tapogatódzás tudatos törek vés lesz. Eddigi müvészi látásmódját az determinálta, ami a franciáktól tanult. Ez nem áll ellentétben azzal, hogy a "HAZATÉRÉS"-hez a hazai zsánerhagyományból is meritett Akik e szempontbó számitásba jöhettek/Deák-Ébner, Bihari szontén francia gyökerekből táplálkoztak. 387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly " Hazafelé" cimü képé- ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze- umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. művén az első nő nehéz, vonszolódó járása éppúgy megismétlődik a második párban, mint a férfi könnyedebb mozgása, csak ami itt a jobb oldalon van, az a hátsó párban átkerül a bal oldalra. Összekötő szerepet játszanak, a háton, ill. vállon vitt eszközök is. Ismétlődik a hátikosár és a kapa, ezek viszont ugyanazon oldalra kerülnek, de ellentét figurára, minthogy a ritmusérzék ezt határozottan így kívánja. 385.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A kompozicióra való törekvés az"AGITÁTOR "-képek után nem hagyta nyugodni, bár maga is próbálkozott a kvágásos módszerrel ,mely az akademizmus fáradt szerkesztőmódszereivel szembeni ellenhatásként,a naturalizmus áramlatával egyre nagyobb polgárjogot nyert művészetünkben is Ujszerüségének multával azonban egyre világosabban kezdtek jelentkezni e módszer hiányosságai,hibái,hátrányai 387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly " Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZATÉRÉS", c. művén helyes érzék mutatkozik abban is, aho
elülső alakjai helyét kijelöli. Előb re hozva már súlyta
lanná válnék hozzájuk képest a háttér, hátrább helyezve v
szontsaját jelentőségük, súlyuk fogyatkoznék meg környeze
tükkel szemben. =Csökkentené a hatást, ha az alakok pl. a
képsikkal párhuzamosan lépdelnének, még többet veszitene
a kép monumentális hatásából, ha a kép mélye felé halad
nának. 387. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly " Hazafelé" című képé-
ről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A "HAZAFELÉ" tömörebb, képileg zártabb, s mindazonáltal differenciáltabb, mint az "ŐSZI MUNKA". ezért többet és mélyebbet mondó, azáltal pedig, hogy kiemel mégpedig a főszerepet játszó elülső alakok monumentális láttatásával, megragadó és lenyügöző is. A monumentális hatást formailag azáltal éri el, hogy az első pártoldalt haladtábanegészen a kép előterébe és fent szinte egész a kép szélig magasitja. 387.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly " Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"A HAZAFELÉ" és Masaccio"Kiüzetés a Paradicsomból"c,mü
ve közt a kompozicionális,ritmus és felfogásbeli rokon
ság mellett,tartalmi,érzelmi rokonság is van.A sorvasztó
munkára itáéltség csak egyik összetevője.A vigasz,a biza
kodás,a meg nem nyugvás,a szivósság,a nekifeszülés az erő
erő tudatának éreztetése is rajta van,természetes közvet
lenséggel,a témához magátólértetődő aékalmazkodással.
385.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

-=-

A"Hazafelé" témakörénél és felfogásánál maradva van egy másik összefüggés is.Ez a kora reneszánsz freskófestésze hatása,Masscioé,kinek"Kiüzetés a Paradicsomból"c.jelenet ténekÁdám és Évájával az "Esté"-nél is megejtőbb ~~képet~~ rokonságot árúl el képünk.A rokonság egészében a legszem betünőbb,és a hasonló elrendezés mellett talán az alakok súlyos,nehéz vonulásában fejeződik ki a legmélyebben. 384.old. 40.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A"HAZAFELÉ"férfialakjában valami még tovább él az adomázás hajlandóságából,s két-két alakját az előbbieknek megfelelően szervezi meg,anélkül azonban már,hogy képének tulajdonképeni cselekménye ,pontosabban központi cselekményi magja lenne.Ezzel azután el is kanyarodik az előbbi zsánerfelfogástól,s igyekszik azt az utat követni melyet"VONTATÓ HAJÓSOK"c.művével kezdett meg.385.old.
41.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A kompozicio szempontjából a"Hazafelé"-ről azt mondhat juk,hogy eredeti alkotás.Oly alkotást,melyre visszavezethetnénk,nem találunk.A"Vontató hajósok"alapötletét viszi tovább,az út,a haladás összetartó elemét téve meg az elrendezés alapjául.,de itt az út nem egyenes partszegély,de görbén a mélységbe vezet,az alakok pedig nem egyesével,egymásmögött haladnak,de kettesével egymás mellett. 385.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.- Képén az asszony kendője, köténye kék, blúza vörös, helyenként sárgával élénkitve. Sötétvörös szoknyája rácsmintás, s a bal és jobb alsó szegélyén alvadt vérvörös árnyalatba megy át. A szoknyát, hasonlóan a bluzhoz, sárgás fényreflexek élénkitik. Lábán papucsszerü, szürkés-fekete lábbeli látható. 377.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye muzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1894-től tartó állandó ismerkedés a modern francia művészettel, melynek ösztönző hatását Kernstok sokszor hangsúlyozta, alig érezhető korai művészetén. Pl.a: "VONTATÓ HAJÓSOK", c. műve láttán kinek jutna eszébe pl. Gauguin ösztönző hatására gondolni. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmámyok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1894-től tartó állandó ismerkedés a modern francia művészettel, melynek ösztönző hatását Kernstok sokszor hangsúlyozta, alig érezhető korai művészetén. Pl. a: "BALATONI HALÁSZOK".c.müve lát án kinek jutna eszébe pl Gauguin ösztönző hatáára gondolni, pláne stiláris értelemben. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmámyok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1894-től tartó állandó ismerkedés a modern francia művészettel, melynek ösztönző hatását Kernstok sokszor hangoztatta, alig érezhető korai művészetén. Pl. az:
"AGITÁTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN" c. műve láttán kinek jutna eszébe pl. Gauguin ösztönző hatására gondolni. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről. 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Már első párizsi évei alatt kapcsolata volt az élő francia irodalommal. Könyvtárában van Mallarmé "Vers et Prose" c. kötete, 1901-es kiadásban. Verlaine-t is szerette. Gauguin fotográfiájával is valószínüleg valamelyik párizsi ismerősénél találkozhatott. Mindezek szintén hatottak művészetére is. 379.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A festői kiaknázhatóság szempontjából Kernstok Károly sögora, Ujvári Ignác figyelt fel e vidékre, aki meg is te lepedett iit, az ő vendégszeretete révén került Kernstok ide és több más vendégmövész is, mint Vedres Márk is. Ugy látszott ez időn, hogy Kisoroszi spontán módon amolya nyári müvészteleppé fog fejlődni, mint később Szentendre

373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről. 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 8. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1894-től tartó állandó ismerkedés a modern francia művészettel, melynek ösztönző hatását Kernstok sokszor hangsúlyozta, alig érezhető korai művészetén. Pl. a: "SZOCIALISTA AGITÁTOR" c. műve láttán kinek jutna eszébe pl. Gauguin ösztönző hatására gondolni. 374. old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről. 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

1898-as párizsi útján lehetővé tette a modern piktúrá cal való újbóli találkozását. Manet, Renoir, Toulouse Lautrec plakátjai, Gauguin akkor érkezett vissza, Vab Gogh, Puvis akkor fejezte be a Pantheont, Delacroix kiállitás volt George Petitnél. Viták a Deux Magots kávéház teraszán. 373.old. 6.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről. 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Korai nagyszabású képeiből Kis Orosziban festette a: "SZERELEM", c.művét is.-Többnyire az itt folyó életből meritve képtárgyait, a falú életéből válogatva össze modelljeit, a környékről véve tálképi hátteréit. 373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1984-től tartó állandó ismerkedés a modern francia művészettel, melynek ösztönző hatását Kernstok sokszor hangsúlyozta, alig érezhető korai művészetén. Pl. az: ŐSZI MUNKA", c. műve láttán kinek jutna eszébe pl Gauguin ösztönző hatására gondolni. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA", c, müve. "HAZAFELÉ", c. müvén az alakok öltöze
te nagyjából azonos a Kisorosziban készült Őszi Munka c.
alakjaiéval. Egyszerü, köznapias, falusias, a növényzet szi
nével, a megvilágitás élénkségével, kellemes őszi időre
enged következtetni. 377.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 5, Tanulmányok Pest megye mú-
emlékeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A francia modernek hatása korai művein a kevésbbé osmert arcképeken sokkal érzékenyebben mutatkozik, mégis nagy kompozicióihoz a fő ösztönzést adó naturalista-realista mesterek mellett fellelhetők a modern francia mesterek ösztönzései is. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimű képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 5. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROäY, festő

Korai nagyszabású képeiből Kis Orosziban festette az:
"ŐSZI MUNKÁ"-t,c.művét is.Többnyire az itt folyó életből
meritve képtárgyait,a falú népéből válogatva össze modelljeit,e környékről véve
tájképi háttereit. 373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pets megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

A hazatérő, feltehetően krumpliszedőket ábrázoló kép meg festésére minden bizonnal Kis Orosziban került sor, mely 1897 óta kedvelt nyári tartózkodóhelye volt a művésznek, nem egy érdekes témát motivumot szolgáltatva alkotó mun kájához. 373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

HAZAFELÉ", c.képe a jelzés szerint 1899-ben készült. Ez é
jelentős részét családostól Kisorosziban töltötte. Egy ta
núlmányának tanúsága szerint még novemberben is itt dol-
gozott. Tehát e kép minden bizonnyal Kiroroszibán készül
373.old. 2-és 3.ká jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képé-
ről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pets megye múze-
umaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Hosszú lappangás után a Bizományi Áruház Vállalat 1965.évi 12.képaukcióján tünt fel Kernstok Károly "HAZAFELÉ", cimü nagy olajfestménye, mely szerencsésen egésziti ki korai müvészetéről nyert eddigi ismereteinket. 373.old 1. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ANYA GYERMEKÉVEL, c. müve. - Vegyes technika, papir, 17,8+ 21 cm. - Jelezve jobbra lent: Kis Oroszi 1899. november KK. A vázlat hátoldalán ceruzaskic az "ŐSZI MUNKA", c. kékhez /1898/. A müvész hagyatékából /H.F.K. gyüjt. Bpest. - 373. old. 3. jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373. old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA".c.müve.-Az "ANYA GYERMEKÉVEL",c müvének hátlapjánmmely 1899-ben keletkezett Kis Oroszban ceruzaskic,az Őszi munka"c.képé hez/1898/-ból/.A művész hagyatékából,H.F.K. gyüjt.Bpest. 373.old. 3.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Korai nagyszabású képeiből Kis Oroszban festette a: "VONTATÓ HAJÓSOK"-at, c.művét is. Többnyire az itteni élet ből m ritette képtárgyait, a falú népéből válogatva modelljeit, e környékrők véve tájképi háttereit. 373.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"MUNKÁBÓL", című müve.-Olaj,vászon,-180+160 cm.-Jelezve balra lent:Dömös,1901.Kernstok Károly.-A Magyar Nemzeti Galéria tul .Ltsz:2093.-Szöveg 384.old. 38.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3, Tanúlmányok Pest megye muzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"SZOCIALISTA AGITÁTOR", című müve, 1896.- Olaj, fa.- 81+64,5 cm.-Jelezve jobbra fent: Kernstok Károly.-/Magántulajdon, Budapest./.-Szöveg 387.old. ś 42.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye muzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"AGITÁTOR EGY GYÁR KANTINJÁBAN", cimü müve. 1897.-Olaj, vászon. 169+220 cm.-Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly, 897.-Magyar Nemzeti Galéria, ~~Ltszm~~ -Szöveg: 387.old. 42.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA. 3. Tanulmányok Pest megye muzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA, című műve.- Papír, ceruza.-1898.-17,8+21 cm. Az "ANYA gyermekével" című vegyestechnikáju tanúlmány hátoldalán. Magántul. Bp. Szöveg 384.old. 36.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból. 3.sz.-Szentendre, 1975

KERNSTOK KAROLY, festő

Az 1898-as Téli Kiállitásról a Bpesti Hirlap:"A fiatal Kernstok...Őszi munka c.képén.Az előtérben egy férfi és egy nő ,a gabobonát zsákokba rakják egy taligára;az árnyékos előtért éles vonal választja el a napfényben fürdő mezőtől.A kép tájképi része gyengébb,de az alakokban jellemző erő és hü megfigyelés nyilatkozik...."290.old 17.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.sz. Szentendre, 1973

KERNSTOK KÁROLY, festő

"LEÁNY ÜNNEPLŐBEN", című müve.-1899 ?-Olaj, vászon, 164+95 cm.-Magántulajdo, Budapest. Szöveg 389.old. 48.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból.3.sz.-Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ŐSZI MUNKA", c.müve, 1898.- Olaj, vásan, 135,5+200 cm.
Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly. Magyar
Nemzeti Galéria. Ltsz: 1656.--Szöveg 384.old
31. jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmányok Pest megye müzeumaiból. 3. sz.-Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"BALATONI HALÁSZOK", című müve.- Olaj,1896.-/Ismeretlen helyen/. Egykor Fleischl Róbert tulajdonában.-Szöveg 387.old. 43.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KAPÁLÓ ASSZONY", című müve.- II.sz.kép.-1891.-Papir, ceruza.-4,3+3,4 cm.-H.F.K.gyüjteménye Bpest,-Szöveg 384,old. 34.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"VONTATÓ HAJÓSOK", című müve.- Ceruza, papir. 1897.-5,4+ 12 cm.-Jelezve jobbra lent: KK.-Magántulajdon., Bpest.-Szöveg 384.old. 35.je

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"ESTE", című müve. Olaj./Ismeretlen helyen/. Szinesen reprodukálva: Gerő-Londes.-Szöveg 384.old. 37.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hamafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"VONTATÓ HAJÓSOK", című müve.- Olaj.1897.-Az udinei képtár tulajdona.-Szöveg 385.old. 41.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hamafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KAPÁLÓ ASSZONYOK", c.müve.-Olaj, fa. 40+30 cm. Jelezve balra lent: Kernstok Károly.-Magántulajdon, Bp. Szöveg 384.old. 33.jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KUBIKOS",1899.c,müve.- Olaj,vászon,120+120 cm.-Jelezve balra lent:899.Kernstok Károly.Magántulajdonban. Szöveg 384.old. 32.jegyz.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye müemlékeiből, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"KAPÁLÓ ASSZONY", című műve.- I.sz.kép. 1891-ből. Papir, ceruza. 4,3+3,4 cm.-H.F.K. gyüjteménye, Bpest. Szöveg ∅ 384, old, 34, jegyz

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hamafelé" című képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

4.sz.kép.-Kernstok Károly:Hazafelé, /1899/.
Fekete repr. 376.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA,3. Tanúlmányok Pest megye Múzeumaibó, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

8.sz.kép.-Kernstok Károly:MUNKÁBÓL.1931./részlet.
380.old. Fekete repr.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA,3. Tanúlmányok Pest megye Múzeumaibó, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

Művei,a"HAZAFELÉ",a"MUNKÁBÓL",stb.hatással voltak a tanitvány,Derkovits művészetére is.Igy pl.a"VASUT MENTÉN",cimü Derkovits alkotásra is. 389.old. 53 .jegyz 9.kép.

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA,3.-TanúlmányokPest megye Múzeumaiból. Szentendre, 1975.

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c.müve.-A nő nehézkes járásával szenben könynyedén halad mellette a férfi. Vállán kapa, krumpliszedésből jöhettek. Nem csigázta el őt, mint az asszonyt. Tartásában, arcjátékában az erejét jól érző férfi némi fölénye érződik, mosolya pedig óvódésre mutat, ami nem talál utat az asszony hangulatához. Falusiasan kedves számításból tapintatos, halk igyekszik maradni anékkül, hogy óvódó szándékáról lemondana. Ennek célja nem egészen világos, ugratás, csábitás, talán csak hogy felderitse az asszonyt
374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ",c.műve.- Sok apró ráhúzás,különféle irányból ecsetérintés,szenzélyes körvonalú foltocska boritja a felületet,mely kétségkivül a modern,francia piktúra ismeretének eredménye.A plein air felületképzésbe,mely a virágos talajban több irányba is,leginkább azonban Gauguin 1888-as "Breton parasztasszonyok"-jára utal,a jobb oldal vonalkázó megoldásával kétségkivül Renoir modora játszik bele,s nem véletlem,hogy a sziek is őreá emlékeztetnek.Renoir első jelentkezése a magyar piktúrában. 378.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanulmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

KERNSTOK KÁROLY, festő

"HAZAFELÉ", c. müve.-Mély út részlete. Mezei munkából haza térő alakok kettesével. Elől házaspár. Jobbról előregörnyedő asszony, a férfi beszél hozzá, halkan ejti a szavakat, az asszonyra néz, arcáról igyekszik leolvasni gondolatait. Anő figyel reá, de figyelme megoszlik a hallottak és saját gondolatai közt. Előre dől, mintha valami húzná, vonzaná előre, de vissza is tartja valami, szabadom maradt keze fáradtan, hanyatlik alá, ellentétben fejének, testének energikus előremozgásával. 374.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Hazafelé" cimü képéről 373.old

STUDIA COMITATENSIA, 3. Tanúlmányok Pest megye múzeumaiból, Szentendre, 1975

Kernstok Károly festőművész

A Miskolci Képtár XX. sz.-i állandó kiállításán látható a művész alkotása; a fiatal Czóbel arcmása. (említve), Ez a kép a Nemzeti Galéria anyagából került Miskolcra.

Művészeti Magazin

1975. XII, 27.

Kernstock Károly
(1873–1940)

„Lovas" Tusrajz 32x47
Jelezve lent, jobbra: KK. Védett.
Becsült ár: 3000 Ft.

BÁV 38. Képaukció Budapest 1975 december

Kernstock Károly

„Fiúfej" Tuszajz 29×21

Telepre lent jobbra: Kernstock 921. Berlin

Védett. Kiliáltási ár: 3000 ft.

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Kernstok Károly, festő

L.: Nagy Imre

Galamtos L.: Csíkzsögödi .... 7.

NÉPSZ. BADSÁG, Bp. 1976 febr. 27.

Kernstok Károly festőművész

A kommün időszakában tanúsított magatartásuk megtorlásaul a Magyar Képzőművészek Egyesülete 1920. tavaszán kilenc festőt és szobrászt kizárt tagjai sorából. E kiközösített művészek között volt a művész is.

Dévényi Iván: Kmetty János születésnapja.
Nagyvilág, 1974. 12.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Népszava

Kéri Imre

1973 DEC 1

1021

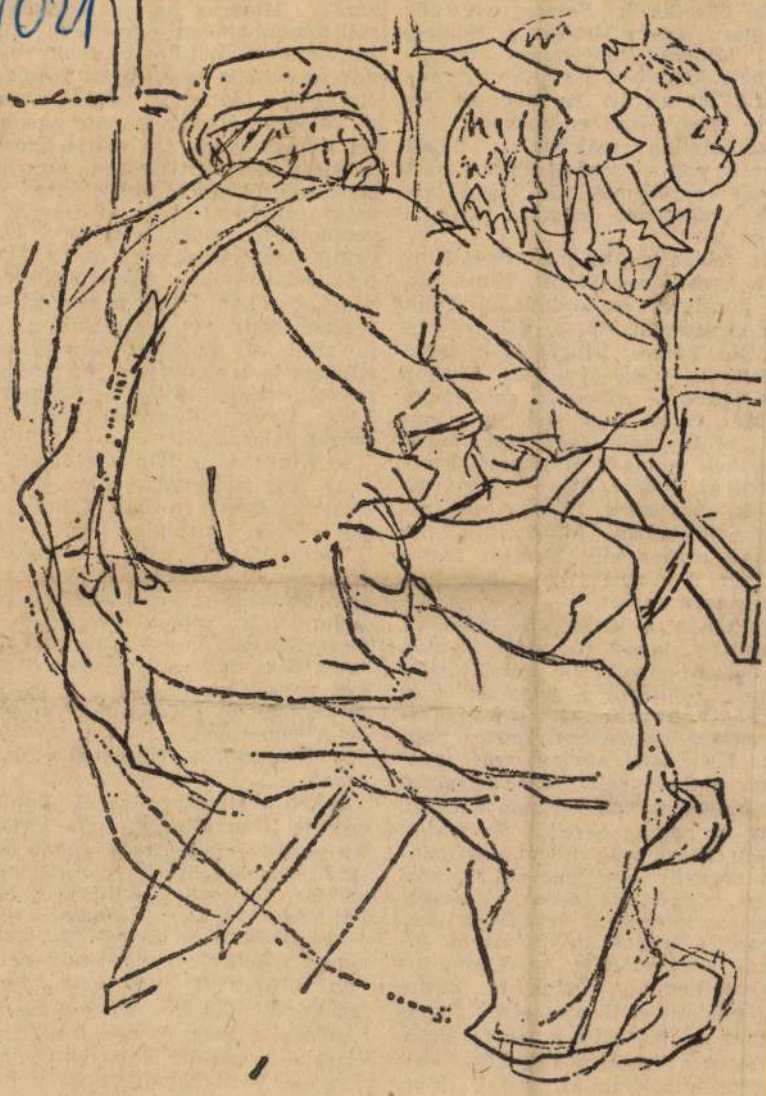

Kéri Imre rajza

Iza boldog, bizonyosan tudta, hogy
'féle következik. Boldog, mert tö-
életesen ismeri Miodragot. Boldog,
ert Miodrag tökéletesen megis-
erhető. Bandival kis híján egy év-
zedig élt együtt és sohasem is-
erte meg. Kicsiben-nagyban: ki-
számíthatatlan reakciók... Band
zért is volt... többek között ezér
volt szenvedtető. Aki hozzá tar-
zik, mindenki szenved tőle...
inga is...

Iza felágaskodik: jókedvű-e Kin-
a a homokozók között. Nincs ott.
a körülnéz, és kelletlenül válik
a társaságtól. Hol ez a lány? Se-
ol. No, persze. Kingát is ki lehet
számítani — egyelőre még. Később
em biztos — erősen az apja lánya
. Már várta, hogy enni kell, inni
ell, pisilni kell, haza kell menni
el kell vonni őt Miodragtól, bosz-
úból az ütésért. Most újabbat ta-
lt ki, bújócskát. Mert Kinga ra-
szkodik ugyan Miodraghoz, de
bban ragaszkodik a saját főszer-
péhez. A zsarnoksághoz, hogy fog-
lkoztassa anyját.

Vaktában a keresésére indul. A
rand a lapos partszegély után
eredeken emelkedik, göcsörtös, zi-
ltat. Kiáltozza a lánya nevét és
ragnik. Rohanja ki a lelkét! Kin-
megint kényszerhelyzetet terem-
tt. Első este, amikor már igen-
en fontos volt összemelegedni
lodraggal a mólón, Kinga tombolt,
gy ne hagyja egyedül. Szerződést
llett kötni vele, hogy csak min-
n második este megy el. A köz-
lső estéken kettesben játszanak
ok a játékok a levegőtlen szo-
ban! A háziak szokás szerint ki-
nák a kutyaólt is. Az ő szobájuk
lószínűleg kicsit tágasabb kamra
lt eredetileg. Viszont olcsó. Domi-
znak és Iza előtt a fekete tégla-
okon a fehér pöttyökből tinus-
nyfei rajzolódik ki. Fiatal. Húsz-
es. Miodrag éppen most nyúl utá-
. Nem igaz az övék nagyobb sze-
lem annál. De akkor is meg kell
szni a levegőtlen szobában. Ki-
hatatlanul vágyik a sok illatú
ngerpartra. Istenem, két hét a

kedvességgel morog, de sohasem kér magyarázatot. Morog, sóhajtozik és gombolja az ingét, hazakíséri Izát. Szidja, hogy túlságosan gyors léptű, hiábavalóan lohol ilyen gyönyörű nyári éjszakán. Iza nem akar nevetségessé válni, egy gyermektelen fiatalember ezt az egyet nem értheti, elhallgatja a rémképeit. Az ajtóban torokszorítás, mire lép be. Kinga békésen alszik, milyen kár volt elbúcsúzni Miodragtól!

— Kingaaa!... Kingaaa!...

Az apja is kényszerhelyzeteket teremtett, törvényszerűen. Izának volt egy remek, hivatalos kiküldetése Rómába, Bandi a nőre is, a szakemberre is féltékenykedett. Az utazás előtt belázasodott, éles fájdalmak itt és amott. Iza otthon maradt. Bandi meggyógyult. Az orvosok sem képesek határozottan elválasztani: milyen betegségeket gyárt a psziché önmagának és melyekért nem felelős a legbelsőnk.

— Kingaaa!... Kingaaa!... Kingaaa!...

Sehol a strandon, sehol. Ennyire nem is lehet elbújni. Baja történt! Iza rohan erre és arra rendszertelenül. Már kívülről hallja saját kiáltozását. Vészcsengő. Beütötte a fejét egy kőbe. Felvéreztel Képes és szándékosan! Valahol kötözik. Iza futva keresi a kötözőhelyet. Elmúlt déli a nap is könyörtelenné vált. Mezítlen talpát perkölti a homok. Fel-fel kapdossa a lábát és újra bele a parázsba. A vendéglői asztalnál még élvezettel volt talpbőrén a homok érintése. Otthagyta a panaszát. Miodrag miért nem hozza utána?! Miért nem keresi őt és Kingát?! Miért nem segít?!

Kinga akarta így, hogy pánikba essem miatta. Ennek a gyereknek e

Kernstok Károly

46. sz. színes reprodukció, egész táblán:
„Agitátor a gyár kontinjában"
1897; olaj, vászon, 169 x 220 cm.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a
XIX században, Budapest, 1970.

Kernstok Károly

„Agitátor a gyár kantinjában" című
művét 1897-ben mutatta be.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a
XIX. században, Budapest, 1970.

391

Kerustok Károly
festő

Méltatás

Mezei Ottó: Czumpf Imre hetven éves.
Müvészet, 1971.szeptember - 14.oldal

Kepnstok Károly

jelölte meg a „Nyolcak" csoportjá-
nak példáit.

Kőrnek Éva: Ungarische avantgarde,
München, 1971.

Saját példám

Kernstock Károly

„Agitátor" vázlata szerepel a „Munkácsy és köre" a kiállításon a Mezőkövesdi Művelődési Központban

Napjaink 1971 julius

4.old.

KERNSTOK

„Fiúakt" tusrajza 1971-ben Bedő Rudolf magángyűjteményéből a Pécsi Modern Magyar Képtárba került. (emk.).

JELENKOR. 1971. március.

Kernstok Károly

Két Nyolcak-korabeli lonaskompozíciója (hidegtű) a jelzett gyűjteményben. Ezenkívül minden periódusából (az utolsót leszámítva) találni tőle rézkarcokat.

H. B.: A Nyári-féle gyűjtemény; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 42. l.

Kernstok Károly.

A Galéria új szerzeményei
között a művész festményei sze-
repelnek

Kádár Márta: Új szerzemények a
múzeumokban.

Kelet Magyarország, 1971. júl. 25.

Kernstok Károly

A hagyatékából most került elő egy Léda-rajz, -tanulmány (32 x 24 cm, fehete kréta); 1906 telén vagy 1907 tanassán készülhetett, amikor Kernstok Párizsban időzött. A dynal egy ideig egy szállodában lakott.

Hornáth Béla: Kernstok Károly ismeretlen Léda-rajza; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 15. l.

Kerustok Károly

Zsámenjelenetek (cinknyomat) szerepelnek tőle a jelzett gyűjteményben.

H.B.: A Nyári-féle gyűjtemény; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 43. l.

Kernstok Károly

Ady bensőbarátságban volt vele; képzőművészeinek közül őt becsülte a legtöbbre; két tanulmányrajza volt tőle.

Hornáth Béla: Kernstok Károly ismeretlen Léda-rajza; Nügyűjtő, 1971. 2. sz. 15. l.

Kemestaki Károly

Léda, rajz (repró)

Művgyűjtő, 1971.2.sz. 14.l.

Kerestes Károly
festő -

A Tanácsköztársaság bukása után Kerestes Károlyt letartóztatták.

Pataky Dénes: Derkovits Gyula;
Művészet, 1971.augusztus - 19.oldal.

Keresztek Károly

Szabadiskolájában tanult Bortnyik Sándor.

Sinkó Tibor: Bortnyik S. 75 éves; Magyar Grafika, 1968. 5. sz. 14. l.

Kerestok Károly
festő

1918-ben szanatoszimélvelhijóve
Kerestok iskolaját látogatta Der-
kovits Gyula, ak a nyáre tanfo-
lyamon is részt vett Nyergesen.

Pataky Dénes: Derkovits Gyula.
Müvészet, 1971. augusztus - 19.oldal.

Szerustok Károly
festő

Vedres Mách Derkovits Gyulát
Szerustok Károly Szaris közi
s zabadiskolájaba hívta meg.

Pataky Dénes : Derkovits Gyula.
Művészet, 1971. augusztus - 19.oldal.

Kerutsch Károly

Miltiades

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

KERNSTOK Károly

l. Bóka László: Kernstok Károly.
l. Válogatott tanulmányok. Bp. 1966.
966-967 p.

Kernstok Károly festőművész
a Miskolci Galéria rendezett emlékkiállítást
a születésének századik évfordulójára, ő a
művész Budapesten született.

Mikós Pál: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, Pécs, 1944. 6. 543–544. old.

Kernstok

Kállai Ernő „Új magyar piktúra" c. könyve 1925-ben Budapesten jelent meg, melyben találóan jellemzi a század eleji magyar festészet legfontosabb mestereit, – a művészet is.

Dévényi Iván: Kállai Ernő emlékezete.

Tolnamegyei Népújság, 1975. febr. 9.

Kernstok Károly festőművész

A megjében a művész neve ismert.

(jenkei): Megjénk vagjjai.

Dalgazók Lapja (Komárom), 1945. ápr. 26,

Károly Kernstok
1021

Neue Zürcher Zeitung 1975 Nr. 9/10.

Kunst in Ungarn 1900 bis 1950

Ausstellung im Luzerner Kunstmuseum

L. V. Zum erstenmal wird in der Schweiz ein repräsentativer Ueberblick ungarischer Malerei aus ungarischen Sammelbeständen, vor allem aus der Nationalgalerie Budapest, gezeigt. Die Ausstellung ist bewusst retrospektiv orientiert: von den sechsunddreissig Teilnehmern sind die drei jüngsten 1908 geboren, unter den fast zweihundert ausgestellten Werken ist nur ein winziger Teil nach dem Jahre 1945 datiert. Die Auswahl konzentriert sich auf die ersten drei Jahrhundertdekaden, auf die rege Gründeraktivität, wo sich viele Künstler (obwohl mit verschiedenem und eher kurzfristigem Erfolg) bemüht hatten, die kümmerlichen Kunstverhältnisse in Ungarn zu ändern oder lebensfreundlicher zu machen.

Károly Kernstok: Nackter Junge; Gemälde, 1912.

Die Anfänge der modernen Kunst in Ungarn sind ähnlich wie in den anderen Ländern Zentraleuropas: man ging zum Kunststudium nach Wien oder München und blickte zu Paris empor. Diejenigen aber, die vor der Jahrhundertwende im Ausland weilten, haben sich nur selten auf das Aktuelle orientiert, und die im ungarischen Milieu revolutionär wirkenden Anregungen, welche sie nach Hause brachten, waren in der Tat um eine Künstlergeneration verspätet. So gründete Károly Ferenczy (1862–1917) im Jahre 1896 die für Ungarn bedeutende pleinairistische «Nagybánya-Schule», deren Anhänger eine impressionistische Aesthetik und das Malen «Auge in Auge mit der Natur» verbreiteten. Sobald aber die Verbindung mit den Anregungszentren aufhörte, änderte sich auch die Bilderintensität bis zur Kunstidylle. Der ungarische Klassiker József Rippl-Rónai (1861 bis 1927), einer der begabtesten Maler, Mitglied der «Nabis» und Freund von Maillol, orientierte sich in seinem Frühwerk am Jugendstil und ist später völlig zu impressionistischen Genrebildern übergegangen.

Die Entwicklung und die Möglichkeiten der Kunst waren eng mit der politisch-wirtschaftlichen Struktur verbunden, die Kunst wurde oft als Politikum ge- und missbraucht. 1862 ist Ungarn, ein Land mit besonders starken feudalen Ueberbleibseln, ein gleichberechtigter Partner der dualistischen Donaumonarchie geworden. Die gesellschaftlichen und mentalen Antagonismen zwischen Landadel und Volk waren unüberbrückbar, die demokratischen Tendenzen nie stark, der Nährboden für Kunst mager. Die Künstler als Aussenseiter wurden zu Volksaufklärern, zu romantischen Kämpfern für ein neues Nationalbewusstsein. Als nach dem Zerfall der Monarchie (1918) der aus der Begeisterung für die russische Oktoberrevolution stammende Versuch einer sozialistischen «Republik der Räte» (1919) scheiterte, hat sich die Situation schnell zu einem totalitären bis faschistischen Staatssystem entwickelt. Den Künstlern blieb nur die Wahl zwischen Anpassung und Emigration.

In den zwanziger Jahren trat die ungarische Kunstavantgarde in den Dienst der Revolution. Die magische Ausstrahlung von Paris wurde durch das aufrüttelnde Beispiel der russischen Konstruktivisten abgelöst. «Sich engagieren» hiess das Gebot dieser Zeit. Künstler wie Lájos Kassák (1887 bis 1967), Sandor Bortnyik (1893) oder Béla Uitz (1887–1971) wollten durch Kunst das Leben ändern und dabei auch den breitesten Kunstkonsumentenmassen (die es in Ungarn nie gab) verständlich sein. So sind auch ihre rein abstrakt wirkenden Realisationen einem revolutionären Inhalt symbolischer Prägung untergeordnet. Der interessanteste Beitrag auf diesem Gebiet sind geometrisch komponierte Bilder, welche den Zusammenhang zwischen Architektur und Raumgestaltung ausdrücken. Diese «Bildarchitektur» ist im Grunde ein spezifischer Cocktail aus Kubismus, Futurismus und Konstruktivismus. So hat sie 1922 Kassák proklamiert: «Die Bildarchitektur glaubt von sich selbst, dass sie der Beginn einer neuen Welt ist.» Diese Welt hat damals nicht stattgefunden.

Die Ausstellung zeigt in einer polaren Spannung alle Tendenzen der ungarischen Kunst von einer sinnlichen Gefühlsmalerei bis zu rationalistischen Bildkonstruktionen. Bemerkenswert ist der sorgfältige, aus Zitaten von ungarischen Kunstwissenschaftern redigierte Katalog. Auch die ausgestellten Kunstbücher (in deutsch oder französisch) aus Ungarn beweisen, dass die dortigen Kunsthistoriker in den letzten Jahren eine verantwortliche und respektvolle Arbeit für das Bekanntwerden der Kunst ihres Landes geleistet haben. Als Anhang und Beispiel des zeitgenössischen Schaffens bringt die Ausstellung eine szenisch-bildhauerische Realisation «Die Strasse» (1974) von Frau Erzsébet Schaár (geboren 1908), ein interessantes Environment, wo sich die psychologischen Ansprüche mit poetischen Wirkungen vermischen.

Aus westlicher Sicht, ohne Kenntnis der Schwierigkeiten der Kunstentwicklung in Ungarn, scheint die ungarische Kunst als ein temperamentvolles Mosaik aus verschiedenen Impulsen, als ein Splitter von vielen stolzen Talenten, die oft nicht stark und konsequent genug waren, nach jungen Versprechungen ein Lebenswerk zu bauen: in dieser Kunst gibt es viele Anläufe und wenig Kontinuität. Wenn wir aber der ungarischen Realität gerecht werden wollen, müssen wir diese Ausstellung als eine grundsätzliche Auseinandersetzung mit der bei uns nur wenig bekannten Malerei begrüssen. (Bis 9. September.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Daily News

1975 JUN 10

1921 Károly Kernstok

FOTO MTI

Vor 35 Jahren, am 9. Juni 1940 ist der ungarische Maler Károly Kernstok gestorben. U. B.: Sein Gemälde „Pferde im Sturm" aus dem Jahre 1925.

achrichten

NEWS

Dienstag, 10. 6. 1975
9. Jahrgang, Nr. 134 2 Ft

t Regierung dSSR

pole und Latifundienbesitzer einerseits und dem Wissen der revolutionären Kräfte andererseits gekennzeichnet, daß Portugal eine Demokratie braucht, die mit grundsätzlichen Veränderungen in der Wirtschaft und im gesellschaftlichen Leben identisch ist.

ZUGUNGLÜCK IN OBERBAYERN

Warngau/Obb., 9. Juni (DPA) — Ein folgenschweres Eisenbahnunglück mit Toten und Schwerverletzten auf der Bahnstrecke Holzkirchen—Bad Tölz ließ am Sonntagabend auch den Straßenverkehr in Oberbayern teilweise zusammenbrechen. Die Fahrzeuge des Roten Kreuzes, von Rettungsmannschaften und

ten Angaben 38 Personen getötet und 86 verletzt worden.

Abteilungspräsident August Groll von der Bundesbahndirektion München erklärte, eine endgültige Stellungnahme sei noch nicht möglich, da die Unterlagen von der Staatsanwaltschaft sichergestellt worden seien. Die Bundesbahnexperten beschäfti-

Kernstok Károly

A hazai szocialista festészet úttörője

A „Nyolcak" csoportjának tagja,

Párisban-Münchenben fejlesztette

tudását. 1919-1926 főleg Berlinben élt

Magyar Hirlap 1973 XII. 353

Kernstok Károly

1919. őszén, a Tanácsköztársaság bukása után jelent meg a Magyar Iparművészet c. folyóiratban Margitay Ernő volt iparművészeti iskolai tanár írása az alatti címen, ismerteti a művészeti direktórium tevékenységét. — Több művészeti szabadiskola működött, élén a művészszel.

Gábor Eszter: „Vörös művészeti politika."
Kritika, Budapest, 1945. márc.

Kernstok Károly festőművész

A szolnaki művésztelep 1902-ben kapta meg a hivatalos engedélyt. Már 1899-ben 11 művész beadványal fordult a kultuszminiszterhez, támogatást kért ahhoz, hogy szolnokon letelepedhessek és ott alkoló tevékenységet folytathasson. 1902. jún. 29-én 12 műtermet már át is adtak a telep törzstagjainak.

Láttuk, hallottuk.

1975. VI. 1. Petőfi S. 40 M.

Kernstock Károly, Jestő

Megemlítve.

Szilágyi János: Milyen könyvek várhatók 1970-ben? 175-177.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. márc. XX/3.

Kernstok Károly

egy képét tartós letétként a Miskolci Képtár rendelkezésére bocsátotta a Magyar Nemzeti Galéria

Napjaink 1974 augusztus
12.old.

Kernstok Károly, festő

Tanára és barátja volt
Vences Józsefnek.

Ráthonyi János: Tárlaton a futár képei 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 11.

Kernstock Károly festőművészről

1974.- ben készült el Schaár Erzsébet műve a festőművésza mellszabra, melyet a margitszigeti Művészsétányon állítottak fel. /említve/

Esti Krónika

1975. I. 22. 19.00 /11/V.

Kernstock Károly, festő

Megemlítve.

H. P.: „Boldog béke idők" 5.

496-500

Élet és Tudomány, Bp. 1974. márc. 15.

XXIX.
11.

Kernstok Károly (1873-1940)

„Tájkép varvasokkal" Olaj, fa
58x48. Selezve lent balra: Kernstok Károly
Kiáltási ár: 6000 ft

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Kerustok Károly

„Kecskék" olaj, fa 33x47
Selesve lent balra: Kerustok Károly
Vízváltási ár: 4000 ft.

BÁV 36. Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Kernstok Károly

Neve a nyergesújfalui művéntelep vezetőjeként
említve.

Népszava, 1974. dec. 6. 102. erf. 285 sz. 4p.

Karnstok Károly, festő

Hódmező vásárhelyen s

dolgozott.

—: Mágikus realizmus 6,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. márc. 6.

Kernstok Károly, festő

Mellszobrát a Művészsétányon
(Margitsziget) Ledyesték el.

Havas Ervin: Alkotók – szobrok – mecénások
7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 1.

Keruštok Károly
festő

A Mücsarnokban alkotott ki a
művész.

Tóbiás Áron: Gadanyi műhelyére emlékezve
Tükör, 1975 ápr. 8 - 17 oldal.

Kernstok Károly

Dombok, o. v. 70×86
Látomulmány, tusrajz, 28×43

30. Művészeti Képanekció
1973.

Kernstok Károly „Jest"

L. : Novotny Emil R.

— : Elhunyt ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 26.

Kernstok Károly

Tájkép, o. v. 68×101
Fürdő nő, o. v. 85×53

30. Művészeti Képaukció
1993.

Kornstok Károly

Nyergesújfalui Nert, o. v. 85×53
Szántó ember, o. v. 67×57

30. Művészeti Képoutkció
1973.

Kernstok Károly

Tárlat nyílik ma a Szolnoki Galériá-
ban a szolnoki iskola egykori művérze-
inek munkáiból. Ezzel a kiállítással
nyit szept.-ben új helyén a budai várban a
Nemzeti Galéria, majd Bécsben és Grátzban
szerepel a tárlat, melyen láthatók lesz-
nek a művész művei.

Reggeli Krónika II.

1975. V. 22. 6.00 |Szné|

Kernstok Károly

A szolnoki festőiskolát a századfordulón a kor legnagyobbjai: Fényes, Bihari, Kernstok, Mednyánszky, Vaszary és mások alapították.

TV. Híradó,

1975. V. 22. 19.30 D.

Kernstok Károly

Hazafeli zokanó leaszonyáját
ábrázoló, dinamikusan festett lépe Kovács
~~9. oldalon~~ Antal gyűjteményében - Debrecenben

Mügyüjtő 1975/1

9. old.

Kernstok Károly
(1873-1940)

Kernstok Zedvenc Zutyája

Olaj, Zarton 23x31 Selesve lent balra:
Kernstok Károly

Ziziáltári ár: 6000 ft.

BÁV 37.Müvészeti Képaukció 1975 szeptember

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
975 JAN 20
Budapester Rundschau

Károly Kernstok

1021

Zur Entstehung eines Lenin-Porträts

Historische Kraft komprimiert

Einen interessanten Aufsatz des Kunsthistorikers Béla Horváth bringt die Zeitschrift Művészet (11/1974) der Verfasser veröffentlicht eine bisher kaum bekannte Lenin-Skizze des Malers Károly Kernstok (1873—1940) und gibt auch die Umstände ihres Entstehens bekannt.

Károly Kernstock studierte in Budapest, München und Paris. Anfangs zeigte er kritisch-realistische Tendenzen und schuf Pleinair-Kompositionen. Seine retrospektive Ausstellung im Jahre 1911 ließ in den dekorativen, konstruktiven und expressiven Exponaten die Wirkung der Postimpressionisten und der „Fauves" erkennen. 1918 war er während der bürgerlich-demokratischen Revolution Regierungskommissar für künstlerische Angelegenheiten. In den Jahren 1919—26 lebte er in der Emigration, vorwiegend in Berlin. Damals trug sein Stil die Merkmale des Expressionismus. Nach seiner Heimkehr wandte er sich wieder dem Pleinair zu. Er galt als einer der bedeutendsten Graphiker seiner Zeit.

Károly Kernstok las im Jahre 1925 in Berlin das Werk „Die Grundlinien der Weltgeschichte" von H. G. Wells, der u. a. zwei Entwicklungsrichtungen der Gesellschaft aufzeichnet. Als Alternative zur Theorie der friedlichen Assimilation des Kapitalismus nennt er den Weg, den die Bolschewiki seit der Revolution von 1917 beschritten. Zu diesem Kapitel zeichnete Kernstok das Lenin-Porträt, welches — zusammen mit einer Randbemerkung des Malers: „Es ist interessant, die historische Kraft, die zu solcher Anstrengung fähig war, so kompromiert zu überblicken" — gleichsam eine Antwort auf die Wellssche Konzeption ist.

Den Aufzeichnungen im Tagebuch von Károly Kernstok ist zu entnehmen, daß Lenins Tätigkeit dem Maler bekannt war. Eine persönliche Begegnung dürfte nicht stattgefunden haben, denn er stellt Lenin mit — wenn auch schütteren — Haaren dar. Wahrscheinlich zeichnete er aufgrund mündlicher Informationen sowie nach vielen Fotos, Zeichnungen und Plakaten, in Anlehnung an die eigene gedankliche und emotionelle Welt. Mithin handelt es sich um ein Phantasiebild — allerdings höchst ausdrucksvoll, besonders in den Details um den Mund —, welches von keinem der früheren Photos oder Bilder abgeleitet werden kann.

T. R.

Ein bedauerlicher Rücktritt

Neben den ehemaligen Fußballgrößen hat vermutlich *László Papp* den bestbekannten Namen in der internationalen Sportwelt. Dreimal wurde er Olympiasieger im Boxen — ein bisher unübertroffener Rekord —, dann Profi-Europameister. Er hätte vielleicht auch Profi-Weltmeister werden können, hätte ihm die damalige Sportleitung die Startgenehmigung nicht verweigert.

Jahrelang konnte man nichts von ihm hören, er arbeitete in aller Stille, hielt es aber nicht lange ohne Boxen aus. Zuerst wurde er Trainer bei Honvéd, und im Januar 1969 wurde ihm die Nationalauswahl anvertraut.

Es begann eine großartige Serie. Jahrelang hatte Ungarn schon keinen einzigen EM-Sieg erringen können. Sobald Papp der Cheftrainer wurde, standen bei jeder Europameisterschaft auch Ungarn auf dem Siegerpodest. Auf der Olympiade in München stiegen drei Ungarn ins Finale auf, Gedó gewann die Goldmedaille. Ein einziger wurde dennoch in den Ring geschickt und erlitt eine schwere Niederlage.

Nun war das Maß voll. Papp gab seinen Rücktritt offiziell, schriftlich bekannt. Eine Antwort bekam er nicht. Man ließ ihm lediglich im Auftrag des Fachverbandes wissen, er solle Anfang Januar die Trainings mit der Auswahlmannschaft beginnen. Papp begann sie nicht.

„In meinem Leben habe ich keinen Kampf aufgegeben', sagte er den Journalisten, „es passiert mir jetzt zum ersten Mal. Ich habe mir lange den Kopf zerbrochen, denn schon 1973, zur Zeit der Belgrader Europameisterschaft, konnte ich sehen, daß ich ganz allein geblieben bin. Vergebens wartete ich auf Hilfe seitens der Trainer und Fachleute, es gab nichts, nur Zwietracht und Stänkerei. Es hätte dringender Maßnahmen bedurft. Man hätte fordern sollen, daß die Trainer eindeutig die Interessen des Nationalteams vor Augen halten. Der Verband war zu schwach, um Ordnung zu schaffen. Durchaus bezeichnend übri-

Heute ist es für viele Menschen schon ein alltägliches Ereignis, Reisen zu unternehmen, ihre gewohnte Umgebung für ein paar Tage oder Wochen zu verlassen. Jährlich machen sich Tausende und Abertausende auf den Weg, um ihren Urlaub oder vielleicht nur ihr freies Wochenende an einem anderen Ort zu verbringen. Sie suchen und finden auf diese Weise Ruhe und Erholung. Eine Reise bringt jedoch nicht nur Entspannung mit sich, sondern mehrt fast unbemerkt die Kenntnisse und erweitert den Horizont.

An dieser Stelle berichteten wir in den letzten Nummern über das größte und älteste Reisebüro IBUSZ und die Pressekonferenz des Reisebüros der Jugend EXPRESS. In der ersten Januarhälfte fand die Pressekonferenz des Fremdenverkehrsunternehmens COOPTOURIST statt, das sich mit der Organisierung von Reisen für Genossenschaftsmitglieder und Dorfbewohner befaßt. Generaldirektor *Pál Lesták* informierte Presse

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MAR 20

Budapester Rundschau

Károly Kernstok

1021

den Kritik unterziehen. Unsere Agitations- und Propa- wußtsein arbeiten, daß die

Gekürzte Fassung aus NÉPSZAVA vom 25. 12. 1974

Agitator in der Betriebskantine

Ölgemälde von Károly Kernstok

esuch
mat

staltet man am Balaton die Sommerlager zur Sprachpflege, wo die ausländischen und heimischen ungarischen Kinder zusammen die Ferien verleben. Die Erweiterung der allgemeinen und kulturellen Kenntnisse hat sich auch das Sommerkollegium von Sárospatak zum Ziel gesetzt.

Ein wirksames Mittel zur Aufrechterhaltung der Beziehungen ist die Organisierung von Heimreisen und Verwandtenbesuchen. Bis Ende September 1974 besuchten 180 000 im Ausland lebende Ungarn ihre ehemalige Heimat; diese Zahl wird übrigens von Jahr zu Jahr größer.

Der Charakter der diesjährigen Reisen wird in erster Linie durch den 30. Jahrestag der Befreiung geprägt. Bei der Zusammenstellung der Reisen durch das Land und der Kulturprogramme möchte der Bund die Auslandsungarn mit der Entwicklung und den Erfolgen der vergangenen drei Jahrzehnte bekannt machen.

nahrung unterh
mich mit Minister
Dimény über das
gene Jahr, das
cher Beziehung ein
Jahr genannt werd
wir sprechen über
wirtschaft im all
und über die Ent
des Dorfes im be
über das veränderte, das
neue Dorf.

„In der Landwirtschaft hat das Jahr trotz aller Schwierigkeiten erfolgreich abgeschlossen", sagt der Minister. „Es ist richtig, wir haben die reiche Ernte nur in einem angespannten Kampf

terungsverhältnisse einbringen können, und dabei waren wir neben der wohlorganisierten und aufopferungsvollen Arbeit der in der Landwirtschaft beschäftigten Werktätigen auch auf die Hilfe der ganzen Gesellschaft angewiesen."

MODERN DENKEN UND WIRTSCHAFTEN

„Nicht nur ich, auch andere Leute haben sich sicher schon oft die Frage gestellt, welche Faktoren diesem landweiten, gesellschaftlichen Zusammenschluß zugrunde liegen", setzt der Minister fort, während wir an einem langen Tisch Platz nehmen und nach den Kaffeetassen greifen. „Kann man es nur auf die Veränderungen in der allgemeinen Denkweise zurückführen? Ich glaube, es ist eine Folge der allgemeinen Politik der Partei, die sich nach den Beschlüssen des X. Parteitages konsequent auf das ganze öffentliche Leben auswirkt. Und ich möchte hinzufügen", sagt er nachdenklich, „daß dabei auch die Verbesserung der materiellen Bedingungen eine Rolle spielt, der Umstand, daß heute in den Dörfern eine neue Intelligenz Wurzeln gefaßt hat, die nicht nur zeitgerecht denken, sondern auch von A bis Z alles gelernt hat, um mit modernen Maschinen und Methoden

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják a kiválasztott anyagot. -A Bedő-gyüjtemény 1970. 6. sz. -KERNSTOK KÁROLY: "FIU ALMÁVAL", c. müve. p. tus. 500x330 mm. -Ltsz: 70.707. 293. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

KERNSTOK KÁROLY

MEGHÍVÓ

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Kernstok Károly születésének 100. évfordulóján,
1973. december 22-én, szombaton déli 12 órakor
ünnepélyesen megkoszorúzza a mester
Farkasréti temetőben, (41-es parcella, II. sor, 39. sír)
levő sírját.

A koszorúzási ünnepségen való részvételét kéri

Dr. Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria
főigazgatója

Somogyi József
a Magyar Képzőművészek
Szövetségének elnöke

Megemlékezést tart
Goda Gábor
Kossuth-díjas író

73-12 fnyv 14 4219

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltassal 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtarba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kivalasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1982.

275.sz.-KERNSTOK KÁROLY: " TÁMASZKODÓ FIU", cimü müve.
p.tus. 505+200 mm. 297.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Museum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs, 1975.

Kerustol Károly
(1873-1940)

„Fejek" Tuszajz 25 X 34
Zilváltási ár: 2000 ft

BÁV 4o.Képaukció katalógus Bp.197 6 szeptember

Kernstock Károly

Korának timagasló képzőművésze

Tanítványai sokat köszönhetnek mesterükuk

Zauer Jenő - Hincz Gyula

Mai Magyar Művészet

Kernstok Károly

Kelety Gusztáv, Hollósy Simon, Glatz Oszkár, Vaszary János, Koszta József, Anna Margit, Korniss Dezső, Kernstok Károly, Spányi Béla, Csók István, Gulácsy Lajos, Mednyánszky László, Szőnyi István, Victor Vasarely, Czóbel Béla, Kmetty János, Bálint Endre, Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Benedek Péter, Ilosvai Varga István, Mattioni Eszter, Molnár C. Pál, Istokovits Kálmán, Boldizsár István, Bortnyik Sándor, Keserü Ilona, Kondor Béla, Deim Pál, Schaar Erzsébet, Munkácsy Mihály, Derkovits Gyula, Nemes-Lamperth József, Ámos Imre, Berenczy Károly, Rippl-Rónai József, Ferenczy Noémi művészek alkotásait mutatták be az utóbbi évek aukció-kiállitásain. Folytatás a 2.-es számu cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 2o. XIX. évf. 38. sz. 13. sz. lap.

Kernstok Károly

Vadas József: "Mecénás-e a műgyüjtő" cimmel több évre visszamenően beszámol az aukciókiállitásokon szereplő művekről, azok értékeléséről, az egyes kikiáltási árak alakulásáról, emelkedéséről, változatlanságáról vagy a művel kapcsolatos közömbösségről. Az ár és a valóságos érték közötti differenciát a kereslettel indokolja a cikk. Az 1.-es számu cédulán ~~el~~ felsorolt művészek alkotásaira vonatkozó részletes ismertetés Munkácsy Mihály nevénél található.

Élet és Irodalom. Bp. 1975. szept. 2o.
XIX. évf. 38. sz. 13. lap.

Remstok Károly

Méltatás.

B.I.: Hitt az elvekben.
Tübör, 1977. március 20-20 lap.

Kernstock Károly (1873-1940)

„Álló akt" Tusrajz 41x27

J.l.j.: K.K. Becsült ár: 3000 Ft.

BAV 43. képaukció Budapest 1977. szeptember

Kerustok Károly, „Jestő"

L.: Egry J.

Láncz S.: Egry József — 528-536.

Jelenkor, Pécs, 1976. június XIX/6.

Kerustok Károly, Jestő

L.: Berény R.

—: A Nyolcak ....

9.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 15.

Kernstok Károly, festő

L.: Pór B.

Dévényi I.: Ilóka ... 286-288.

XIX/3.

Jelenkor, Pécs, 1976. márc.

Kernstock Károly

A „Nyolcak" társaság tagja

Kmetty János - Festő voltam és vagyok

16 oldal

KERNSTOK Károly

Miklós Jenő: Kék budoár c. könyvének
címlapját rajzolta.

l. Bóka László: Válogatott tanulmányok
Bp. 1966 990 p.

Kernstok Károly, festőművész

A meggyorsult események konkrét intézkedéseket követeltek: 1919. jan. 31-én Kernstok Károlyt képzőművészeti kormánybiztossá nevezték ki, a Tanácsköztársaság kikiáltása után az akcióképes, rugalmas és szakmailag igen erős múzeumi és művészeti direktóriumoké lett a szó. – A képzőművészek szervezését Kernstok irányította. – állami támogatást kapott Kernstok Károly művésztelepe.

Aradi Nóra: Képzőművészeti élet 1919-ben.
Jelenkor, 1979. 3. 249. old.–250 old.

Kernstok Károly, festőművész

A Nemzeti Szalonban rendezték meg a művész óriási, gyűjteményes kiállítását. (a 20-30-as években.)

Művészeti Magazin

1978. XII. 5. Tv. 21. 10 (D).

Kernstok Károly, festőművész

Derkovits Gyula 1916-ban Budapestre köl-
tözött, beiratkozott Kernstok Károlyhoz a
Képzőművészeti Szabadiskolába. - Mesterénél
is nagyobb hatást tettek rá művésztársai,
először Czóbel Béla, aki akkor a pointil-
lizmust képviselte.

A. M.: Derkovits nevével.

Szövetkezet, 1949. okt. 31.

Kerpstok Károly festőművésznek a miskolci Képtárban rendezett kiállításon szerepel a művésznő arcképe. (említve).

Tasnádi Attila: a XX. század magyar festészete a miskolci Képtárban.
Népszava, 1949. febr. 23.

Kernstok Károly, festőművész 1) Folytatás

A Tanácsköztársaság a képzőművészetben c. kiállítást a forradalom 60. évfordulójára a Magyar Nemzeti Galéria Móron, a Lamberg-kastélyban rendezte meg. Az új tartalom új formát is követel. A Nyolcak csoportosulása már a század első évtizedében elvetette az akadémizmus nyügeit. – A művész ebben az időben keletkezett rajzait erőtől duzzadó alakok népesítik be, csupa lendület minden vonala.

Á. Szabó János: Kiállítás Móron.
Fejér Megyei Hírlap, 1979. márc. 23.

Kernstok Károly, festőművész 2.) Folytatás

a proletárdiktatura serkentően hatott a művészeti közéletre is. Kernstok Károly, Berény Róbert és még többen közéleti szerepet vállaltak s emiatt a fehérterror győzelme után a legtöbben emigrációba kenyszerültek. A Tanácsköztársaság élmémje azonban tovább hatott a művészetben. A fehérterrom rémtettei drámai fogalmazású kompozíciókat hozott létre.

Á. Szabó János: Kiállítás Móron.
Fejér Megyei Hírlap, 1979. márc. 23.

Kernstok Károly, festőművész

Hatvan éve jelent meg a Tanácsköztársaság ideiglenes alkotmánya. A kulturális életet irányító direktóriumokban olyan személyiségek tevékenykedtek, mint Lukács György, Osváth Ernő, Kernstok Károly, Medgyessy Ferenc, Uitz Béla.

TV-Híradó.

1979. IV. 5. 19.30 Televízió.

Kernstok Károly festőművész

dr. Kunvári Bella otthonában látható volt Tihanyi Lajos, Nagy István festménye, és még rengeteg festmény. A műgyűjtő Kunvári tulajdonában volt Kernstok „Üvegablak"-tero egy további tablója is. (emlitve).

Romváry Ferenc: Kunvári Bella emlékeznetére. Unántúli Napló, 1979. máj. 13.

Kernstok Károly, festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában a napokban nyílt nagyszabású tárlat állandó anyag, évekig várja látogatóit. – Kernstok, Czigány és Czóbel – a Nyolcak köréből – művek szerepelnek a tárlatan.

Losonci Miklós: Az újkori magyar képzőművészet.

Pest Megyei Hírlap, 1949. júl. 17.

Kernstok Károly, festőművész

Társadalmi megütközést, botrányt okozott 1909-ben Nagybányán, a Rálömi György által rendezett kiállítás, melyen Gulácy, Kernstok, Rippel-Rónai és Márffy képeit mutatták be.

Murádi Jenő: Fáziskülönbség a nyugati elvonal és a kelet-európai eredmények között.

Korunk, 1949. febr. 57. old.

Kernstok Károly, festőművész

A Nemzeti Galériában megnyílt Pór Bertalan festőművész kiállítása. — A, művész szociális érdeklődésű festőinek: Tényes Adolfnak, Kernstok Károlynak fejlődött társává, majd pedig a forrongó polgári művészet áramlatában, a 8-ak csoportjához társult.

Kulturális Magazin.

1979. IV. 15. 9.00 /Q/.

Kernstok Károly festőművész

1901-ben Nagyváradon szerepelt Márffy Ödön néhány műve Kernstok Károly, Csigány Dezső, Grabel Béla és mások képeinek társaságában.

Szíj Béla: Márffy Ödön művészete.
Élet és Tudomány, Budapest, 1979. márc. 16.

Kernstok Károly
(Bp. 1873 – Bp. 1940)

„Férfi portré" o.v. 44×35 cm
j.l.b.: KK. Védett
Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

Kemstok Károly, festőművész

Képzőművészeti

Szabadegyetem: okt. 23.

a Nyolcak. (Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kemstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos)

a Magyar Nemzeti Galéria Programja,
1980. október.

Kernstok Károly, festő

L: Pór Bertalan

P. szücsy: Pór Bertalan igazi karatérése 7

Nep szabadság 8 p. 1980 nov. 4.

Kernstok Károly, festő

L.: Szabó Vladimír
[7. old.]

–: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980 okt. 17.

Kernstok Károly, festő

OKTATÓKÖZPONT

Tatán:

A Nepomucenus-malomban lesz a *megyei galéria.* Ide kerülnek a Komárom megyéből elszármazott XX. századi képzőművészek, *Kernstok Károly* és *Zilahy György* alkotásai, valamint a megyében ma élő művészek munkái.

Berde Éva: Malom volt, ma múzeum

3

Esti Hírlap, Bp. 1980. dec. 1.

KERNSTOCK KÁROLY

Aukción:
Karoly Kernstock: In der Sonntags-
schule. - Öl auf Leinwand, 131x100
cm. Sign., dat.: 1904.

Wien, Dorotheum,
634. Kunstauktion, Nov. 1981.
Katalogus 90.sz. 27.old.
Kép: Taf. 62.

Kernstok Károly festőművész

Ha régi oklevelekre nézünk, feltűnik, hogy Tatán annak idején hány malom működött. A malmok helyreállítását folyik. Fellner Jakab saját malmát helyreállítják. A tervek szerint ez képzőművészeti kiállítóhelye lesz a megyének. Megyei képzőművészek - Zilahy Gyöngy, Kernstok Károly anyagot kaptak és ezután Márffy anyagot is kapnak a kiállításra.

Utikalauz üdülőknek.

1960. VII. 4. Petőfi 10.15 /V.J./

Kernstok Károly, festőművész

Kass János mondja: „nem felejthetjük el azt sem, hogy Derkovits Gyula grafikai munkássága milyen érték, hogy Kernstok Károly, Pór Bertalan, Uitz Béla is ott éltek és dolgoztak előttük s így eljutunk a 19-es ~~plakat~~ plakátokig, a századforduló, a szecesszió rajzművészetéig, vagy még régebben Zichy Mihály grafikai munkásságáig."

Tandi Lajos: Kass Jánosnál.
Tiszatáj, 1980. 7. 93. old.

Kernstok Károly, festő

[Kernstock]

L: Lesznai

— Kiállítás bécsúztató

8

Esti Hirlap, Br. 1981 ápr. 24

Kernstok Károly (Bp. 1873- Bp. 1940)

„Kertben" (Vászon) o. fa 40x50 cm

J. l. p. KK. Kikiáltási ár: 10000 Ft.

BÁV 59.Képaukció Bp.1982.december

Kernstok Károly (Bp. 1873 - Bp. 1940)

„Szüretelők" o. v. 65 x 33 cm

j. l. j.: Kernstok Károly

Becsértéki ár: 8000 Ft.

BÁV 58. Képaukció Bp. 1988. szeptember

NYOLCAK ÉS AKTIVISTÁK

KIÁLLÍTÁSA
1981. FEBRUÁR 5-ÉN 16 ÓRAKOR NYÍLIK
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁBAN
(BUDAVÁRI PALOTA C. ÉPÜLET FÖLDSZINT)
MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
KÖRNER ÉVA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
MŰVELŐDÉSI MINISZTÉRIUM
MTA MŰVÉSZETTÖRTÉNETI KUTATÓCSOPORT
MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
JANUS PANNONIUS MÚZEUM

KERNSTOK KÁROLY

Kernstok Károly, festőművész

A lóábrázolás 1919-ig kevés kivétellel, inkább a hatalom oldalán áll monumentális erejével: gondolunk itt a századeleji alkotásokra, ahol már a népet, a néptömeget személyesíti meg, a maga elesettségében és kiszolgáltatottságában: Tornyai János „Bús magyar sors, 1910." Néhány esetben csak a teljesség iránti vágyakozást megjelenítve: Kernstok Károly „Lovak a víz parton, 1910."

/emlőve/.

Csák Zsófia: Az első szabad május 1.
Storno Ferenc soproni plakátján.
Életünk, 1980. 6. 502-503 old.

Kerustok Károly (Bp. 1873 - Bp. 1940)

„Dombos táj" o.v. 55 x 68 cm

J.l.b.: Kerustok Károly. kiáltási ár: 15000 ft.

„Lovas kocsik tájban" o.v. 101 x 71 cm

J.l.j.: Kerustok kiáltási ár: 20000 ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

Kernstok Károly

1021

DER Ausschnitt 1 BERLIN 45, Telex: 1-83538 -gv-
Aufl. i. Tsd. | lt. Stamm G 185,3;u
Richtung: | 1978

Münchner Merkur
8000 München (Bay) 20.1.79 B

Konstruktivisten aus Ungarn

Eine Ausstellung im Münchner Kunstverein

Aus Anlaß der ungarischen Kultur- und Wirtschaftswoche in München zeigt der Kunstverein (Galeriestr. 4) „Ungarischen Konstruktivismus 1910 bis 1977". Ältere Beispiele stammen aus Budapester Museumsbesitz sowie aus den Vorräten der Kunsthändler Carl Laszlo (Basel) und Hans H. Klihm (München). Neuere Arbeiten sind vorwiegend Leihgaben des Janus-Pannonius-Museum in Pécs.

In ihrer Eröffnungsrede erinnerte Dr. Eva Hárs (Pécs) daran, daß seit der Mitte des 19. Jahrhunderts die 'künstlerisch begabte ungarische Jugend in München studierte und daß die jos Kassak, László Moholy-Nagy und Béla Uitz vertreten. Die Freilegung wesentlicher Form mit den Mitteln der Vernunft war durch Kernstok als anti-impressionistisches Programm formuliert worden. Die „Kunst der proletarischen Revolution" (seit 1916) brachte mehr Dynamik; sie orientierte sich an den Mitteln des Futurismus und Expressionismus. In der nachrevolutionären Phase (1920—25) konzentrierten sich die Bestrebungen der vor allem nach Wien, Berlin, ans Bauhaus und nach Paris emigrierten ungarischen Avantgardisten auf die geometrische Abstraktion. In diesem Sinne arbeiten noch

vier Mitglieder der kurzlebigen Gruppe „Die Acht“ (1909) in Münchhen mit Jugendstil, Kubismus und Expressionismus in Berührung kamen: Kernstok, Czobel, Czigány und Por.

Von den „Klassikern“ dieser Avantgarde sind in der Ausstellung vor allem Sándor Bortnyik, Alfréd Forbát, Jenö Gábor, La- die Epigonen, aus denen Ferenc Lantos, János Fajo und István Nádler herausragen.

Die erste umfangreiche Ausstellung der historischen ungarischen Avantgarde in einer westlichen Privatgalerie fand 1971/72 in der Münchner Galleria del Levante statt. (Bis 25. Februar).

r.m.-m.

Kernstok Károly, festőművész

Márffy Ödön 1901–1906-ig Párizsban élt, tanulmányúton. Ez idő tájt két ismeretséget az magyarok Párizsban tartózkodó Adyval, Bölönivel és Kernstok Károllyal, valamint a hazai radikális mozgalom más vezetőivel.

Tamási Attila: Tisztelet Márffy Ödönnek.
Népszava, 1949. jan. 19.

Kernstok Károly, festő

magcsulíthe

Makay Gusztáv: Az Ady-centenárium kiadványai 135–152

Látóhatár, Bp. 1979. marc.

Kernstock Károly

m. sign.-val rövid hiradást közöl a lap a müvész kiállitásáról.

Élet, Bp. 1917. nov. 4. IX. évf. 44. sz. 1076. lap.

Kernstok Károly festőművészi

Márffy Ödön legjelentősebb, legszínvonalasabb műveket termő korszakát azok az évek jelentik, amelyekben Kernstok Károly közelében tapasztalódva, majd a „Nyolcak" tagjaként dolgozott.

T. Szabó Irén: Tisztelet Márffy Ödönnek.
Pesti Hírlap, 1979. jan. 3.

Kernstok Károly, festőművész

Kiss Sándor és Lesenyei Márta szobrászművészek Kmetty u.-i műterme annak a háznak a földszintjén található meg, ahol egykor Kernstok Károly élt.

Soós Éva: Látogatóban Kiss Sándornál és Lesenyei Mártánál.
Napló (Veszprém), 1979. febr. 10.

Kernstock Károly

"Arckép-sorozat - Kernstock Károly" cimmel Margitay Ernő irja: "A Kernstock-kiállitás mindenkinek csalódást okozott. A bemutatott müvek nem jelentenek mást, mint „megtagadását mindannak, amit eddig hirdetett." Hivatkozik a Julian Akadémia fiatal magyarjaira, közöttük Ferenczy Károlyra, "akik akkor állnak szemtől-szembe a természettel és kerülnek válaszutra, amikor el kell dobniuk az akadémikus festés minden fogását, ki kell menniük előbb-utóbb a szabadba, meg kell birkózniuk a levegő vonalainak szineket felbontó erejével!" Élet, Bp. 1917. dec. 2. IX. évf.48.sz. 1154-1156. lap.

Kernstock Károly

Ferenczy és társai uttörők voltak mináunk, s amikor már látszott, hogy sikereik elvitathatatlanok, Kernstock csak akkor követi őket. Az 1909-ben festett "Szilvaszedők, már behódolása a másik, uj irányna k. Megemliti a különböző korszakokban végzett munkáit, beszél párisi utjáról, kiállitásairól, magatartásáról, felsorolja néhány festményét, de az egész terjedelmes beszámoló végig ilyen -keményen bíráló- hangnemben folyik befejezéséig. Külön kiemeli az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán a reklám milyen hallatlan méreteket öltött mellette, müvészetét magasztalva

Élet, Bp. 1917. dec. 2. IX.évf. 48. sz. 1154-1156. lap.

hogy

Kernstok Károly

Kernstok Károly (1873–1940): festő,
a Nyolcak mozgalmának vezéralakja.
Sokrétű életművében az 1905 és 1912 között
festett képei alkotják a legjelentékenyebb
és legérdekesebb vonulatot: konstruktív
szerkesztésen és formaképzésen alapuló
dekoratív képeket, valamint expresszivitással
telített és a Fauve-ok színintenzitását idéző
kompozíciókat festett.
A Tanácsköztársaságban való részvétele
miatt 1919-től 1925-ig emigrációban élt.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Kernstok Károly: „Fiúakt".

Kernstok Károly: Fiúakt

eghétköznapibb életmeglásait és az ezeket fennőket, vagyis azon régi nyok összeségét, amelyek paraszti kultúra körébe . Igyekeznünk kell tehát mindazokat az értékelyek gazdagítják ismerenépünkről és annak múltamelyek kitartó és célállandóságukban megtegényes jelenünk szép és maradandó hátterét".

a a finn paraszti múlt ból kiindulva jutott el a gyökerekig, megállapítávető útmutatóul szolgálgész finnugorság őstörténfeltárásához. Vilkuna us fiatal korától kezdve erepet vállalt a közéletekkonen elnök barátjanácsadójaként az elnököt elkísérte külföldi útjaiMagyarországra is. Hamagyar néprajz és a maturális élet iránt soha nő érdeklődést tanúsított. ar—finn kulturális és tus kapcsolatok kiépítéselmélyítésének fáradhatatkása volt. Az augusztuskuban megrendezésre kedik Nemzetközi Finnugor zuson már nem lehet jea világ minden tájáról ő tudósok minden bimegőrzik és értékesítik Hiszen Vilkuna a tudóéletektől mentes együttéért, a népek munkából békéjéért küzdött egész

GOMBÁR ENDRE

---

n modellt állt." Amikor zsef, akivel később én is kedtem Párizsban, a szán kijött Szegedről a franosba, egy ideig Brummert, de ekkor ez már felereskedőnek. Kegyetlenül nyolta a művészeket, azdagodott, 1910-ben már er frankja volt, s az első rú után New Yorkba tetkhelyét, itt rendezte meg

KÁLMÁN GYÖRGY EGY NAPJA

— In medias res: ön az utóbbi húsz évben végigdühöngte a magyar sajtót, mert a kritikusok intellektuális színésznek nevezték. Az „ösztönös" és az „intellektuális" kettéválasztása más szakmabelieket is érzékenyen érint (vesd össze: „népi" és „urbánus"); mégis: ön szokatlan hevességgel reagál ezekre a címkékre. Miért?

— Mert mesterségesek. Mert mind a kettő burkolt sértés. Az „ösztönös" a mai sajtóterminológiában azt jelenti: buta. Az „intellektuális" azt jelenti: nem színész, csak értelmes ember. Sokszor elmondtam már, most is elmondom: miért bűn, ha valaki érti, hogy mit játszik? Másrészt: a népből jött, ösztönös őstehetség nem lehet intellektuális? Ökörség! A zseniális Soós Imre is intellektuális színész volt. Mezítláb jött fel a falujából Pestre, zsákkal a hátán, a népi kollégiumba — és három hét múlva már tudott zongorázni!

— Mit gondol, önre miért került a kettes számú címke, méghozzá melléknévi felsőfokban: „egyik legintellektuálisabb színészünk"?

— Mert volt bennem a játékvágynál egy sokkal erősebb vágy: hogy megértsenek. Hogy minden hangot megértsenek abból, amit mondok. Talán többet magyaráztam, többet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Károly Kernstock

BUDAPESTER RUNDSCHAU

festőművés

1979 APR 30

1021

Károly Kernstock: Entwürfe für die Glasfenster der Budapester Schiffer-Villa (1912)

Ungarische Sezession

mich sp
und Frank
Bankberuf
Zentren
Schumpete
ner Lehrei
Er schrieb
führungssc
lud mich
ein; er kehrte eben von der Sitzung des Macmillan Committee zurück, wo man ihm nicht erklären konnte, warum die Franzosen so viel Gold in der Banque de France konzentrieren. Ich hatte drei Monate bei der Banque de France verbracht und konnte ihm in ein paar Worten erläutern, worum es ging. Keynes war ein sehr interessanter Mensch, und er schätzte es sehr, daß ich etwas wußte, was er nicht wußte. Kurz und gut, auch er empfahl mich seinem Freund O. T. Alk, so bekam ich zwei sehr gute Angebote. Das eine war zu sehr „Establishment", das andere hingegen zu radikal. Zuerst ging ich zum ersteren, aber dann spürte ich, daß ich mit meinem konservativen Chef nicht sehr gut auskommen kann. Da ging ich zum Bankier von Keynes hinüber, der einer der hervorragendsten Leute war, die ich jemals kannte. Er warb mich an und unterstützte mich. Er hatte großen Einfluß in der Industrie und so konnte ich

nunderts auf —, die der ungarischen Situation des Jahres 1918 ähnlich sind. Es darf nicht vergessen werden, daß das ungarische Reich im September 1918 von größter Ausdehnung war. Nach sechs Wochen schrumpfte es ein. Aber in England gab es keine faschistische Reaktion wie die von Horthy in Ungarn, und das beweist, daß die englische Gesellschaft ganz anders ist, als die mitteleuropäische der Vorkriegszeit.

BACSKAI: Sie ist zu Extremen nicht so sehr geneigt . . .

BALOGH: Sie bleiben lieber auf dem Weg, den sie eingeschlagen haben. Man soll nur bedenken, welche großen Erfolge die Deutschen auf materieller Seite erreichten, und daß sie das seelisch nicht verkraftet haben.

BACSKAI: Ich dachte, daß es einem Ausländer, der sich in England ansiedelte, sehr schwer gewesen sein muß, eine so schöne Karriere zu machen.

1970 Kernstok Károly

1021

A Nyolcak és az Aktivisták Bratislavában

Egyre fokozódó, mélyülő kulturális kapcsolatunkat jelzi a magyarországi *Nyolcaknak* és az *Aktivistáknak* a Kultúra Házában rendezett kiállítása, amelyen művészetkedvelő közönségünk megismerkedhet e két csoportnak a századunk első évtizedeiben keletkezett alkotásaival. A 20. század eleje Európában a politikában, a társadalomban, valamint a művészet terén az erjedések és forradalmak ideje. A magyar festészetet megújító, 1896-ban létesült természetelvű pleinair és impresszionista szemléletű nagybányai művésztelep életében már 1905-ben új törekvések jelentkeztek. Képviselőiket neo-soknak, keresőknek nevezték. A néhány jelentős művészegyéniség teoretikusa, a nagyműveltségű *Kernstok Károly* így tömöríti törekvésük lényegét: *„A természet hívői vagyunk, nem az iskolák látásával másoljuk, értelemmel merítünk belőle."*

S 1911-re létrejön az imperialista renddel szembeszálló, a politikai és társadalmi kérdésekben haladó nézetű értelmiség köréből egy roppant jelentős művészcsoport: a *Nyolcak*. Avantgarde művészek voltak, oly tér- és formafelfogást juttattak érvényre, amely közelebb kerül a dolgok lényegéhez. Összefűzi őket a látható valóságon való túllépés vágya, méginkább a társadalmi problémák iránti érdeklődés, a maradi államrenddel s az akadémikus kulturális élettel való szembenállás. Forradalmuk ezenkívül csatlakozik a század első évtizedének nemzetközi művészetéhez. Nevük: *Berény Róbert, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan* és *Tihanyi Lajos*. Az első világháború vihara széjjelszórta őket. De hatásuk nem veszett el.

1915-ben Kassák Lajos szerkesztésében megjelenik a *Tett* című folyóirat, melyet 1916-ban háború- és államellenes izgatás miatt betiltanak. De ugyanez év vége felé megjelenik a *Ma, Kassák* kulturális, politikai és művészeti lapja. E két orgánum köré, a *Nyolcak* örökébe lépnek az egy nemzedékkel fiatalabb *Aktivisták*. *„Az aktivizmus nem stílus, hanem magatartás"*, tiltakozás a minden normális emberi érzést eltipró, milliókat értelmetlenül halálba küldő háború ellen. A szocializmus és a nemzetköziség eszméje hatja át a csoport tagjait, akik egyetemes fejlődésre s a modern európai kultúra áramába való bekapcsolódásra törekszenek. A szecesszió felé hajló években az új törekvések kifejezését leghívebben a kirobbanó erejű expresszionizmus különböző egyéni árnyalatai tolmácsolták.

A 150 napig fennálló Tanácsköztársaság összeomlása után a *Ma* és köre emigrált. A *Ma* Bécsben továbbra is megjelent. A tárlat rendkívül érdekes része a *Ma* néhány kötetnyi faksimile száma, különösképp a februári *Világszabadság* különkiadása, Bortnyik *„Kommunista társadalmat"* követelő metszetével. Az 1919-es májusi demonstráció különszám első oldalán ismét Bortnyik metszete mondja: *„Köszöntünk, ember a forradalomban"*.

A tárlaton negyven művész 120 alkotása, festmények, grafikák és a vendégművészek szobrai kerültek bemutatásra. A kiállítóterem első részében a *Nyolcak* művei sorjáznak, alakos kompozíciók, tájak, arcmások és csendéletek. A csoport szervezője és vezetője, *Kernstok*, a naturalizmus, a plein air és a posztimpresszionizmus után elérkezik a mind expresszívebb, modern hangvételhez. Fő témája a ruhátlan emberalak. Hatalmas vászna, a *Hajnal lovasa*, remekül formált, mozgással teli, ízmos fiatalember, egy vágtában hirtelen megtorpanó ló hátán ül a derengő ég opálos fénye alatt. A magyar rajzművészet értékei közé tartozik a lendületes vonású *Fához támaszkodó férfi*. Pór *Bertalan*, a kiváló portréfestő nagyméretű, monumentális realizmussal fogalmazott alkotása a *Család*. Az alakok erősen expresszív arckifejezése 1909-ben megbotránkoztatta a művészet iránt érzéketlen közönséget.

Berény Róbert konstruktív kompozícióra törekvő művész. Formailag tömör *Korsós csendélete* egyéni hangú. Kifejező *Weiner Leo* zeneszerző portréja. Lüktető formáival kitűnő expresszív meglátása a külső és belső embernek. Márffy Ödön Párizs neveltje. *Aktkompozíciójának* alakjait szín- és fénynyalábok veszik körül. Tájképén a természet üdeségéből kiemelkedő gyárkémény vonzza magához a tekintetet. Czóbel Béla anyanyelve a szín. Nem azt festi, amit lát, hanem ahogy látja. Párizsból magával hozta a *Vadak* frisseségét, expresszív színbe oltott érzelmeit. Erről vallanak aktjai s egy tájkép. Orbán Dezső a *Nyolcak* rendet áhító, villogó színárnyalatú nyelvén szól *(A templom kertje)*. Czigány Dezsőt festői problémák izgatják. A *Színésznő* gondosan formált arcmásában s egy gazdagságában is áttekinthető csendéletében gyönyörködhetünk.

A süketnéma Tihanyi Lajos korai vászna, a *Cigányasszony gyermekével*, fegyelmezett, érzelmi azonosulásra való mű. Később, az aktivistákhoz tartozása idején legfajsúlyosabb alkotásai a lélektani és drámai torzulásokkal teli arcképek. Az expresszionizmus szellemében festett *Kettős gyermekportré* szuggesztív erejű. A *Nő* arcmásának óriási sötét szeme, feszült vonásai, kiáltó színei a német *„Híd"* csoport hatását éreztetik. *Fülep Lajos* művészettörténész arcképe mesteri alkotás. Az átlós beállítás, a fej tartása, a kezek beszélő ereje s a vállak hegyesen felfelé nyújtott vonala már majdnem karikírozó túlzások, a maximumig fokozzák a kifejezést.

Az eredeti tagokon kívül többen vállaltak szellemi közösséget a csoporttal, s így csapódtak hozzájuk. A vendégművészek között szerepel *Lesznai Anna*, aki zempléni hazájának népi motívumait, kertjük bujáin gazdag, égő színű stilizált virágait és hangulatait hímezte gyönyörű párnákra. Ezeknek néhány festett tervét láthatjuk.

Az 1915-ben létesült *Aktivisták* csoportjának baloldalisága, haladó ideológiája műveikben formai újszerűséggel fonódik össze. *Kmetty János* két szép alakos képe: az *Öregúr* és az *Asszony csészével*, gyengéd, tiszta metszésű, tartalmas színű alkotások. Városképén a derűs házcsoportok s a két templom fölé kubista képszerkesztésű kék ég borul. *Mattis Teutsch János* 1925-ig az európai expresszionizmus vezető mesterei mellett a mozgalom gyújtópontjában áll. Olajképei, a *Sötét*, a *Világos-*, a *Színes tái* mély érzéstől átfűtött dinamikus kompozíciók, melyeknek szecessziósan hajló fái különös hangsúlyt adnak.

Nemes Lampérth József a magyar expresszionizmus kirobbanó erejű képviselője. Erőteljes, nyers művei grafikai hagyományt teremtettek. Tájképén heves erő lüktet. Vonalas technikával rajzolt és festett aktjai robusztusak. Bortnyik Sándor *Vörös mozdonya „rendet, rohanást, optimizmust, osztályharcot sugall."* Vörös gyárán is minden izzik és feszül. Sárga-zöld tájában konstruktív rendben állnak a házak. *Uitz Béla* lakatosból lett jeles grafikus. Szén- és tusrajzai — például a *Mosónő* — szenvedélyes hangvételűek, monumentálisak. Olajportréi, *Hevesy Iván*, valamint a *Nő*, kötött, racionális építésűek, hűvös színűek. A 19-es forradalmi események felfokozott művészi tevékenységre ösztönzik. A *Harc* konstruktív elemekből, a fekete és fehér színek ellentétére épített kompozíció. A bécsi korszak fő műve a *General Ludd-sorozat*, mely a kor legfontosabb világnézeti, érzelmi és művészi motívumait összegezik. Egyik lapján a gépromboló munkást heves indulat feszíti. Utolsó lapja a *Fehér terror*.

Kassák Lajos íróként, költőként harcolt a háború ellen és a nemzetköziség érdekében. *„A konstruktivizmus apostola"* 1919 után Bécsben sokoldalú képzőművészeti tevékenységet is kifejt. Moholy Nagy László Berénynél tanult rajzolni és a grafikai technikát is elsajátítja. Roppant sokoldalú művész. A legmodernebb irányzatot képviselő német Bauhausnak tanára, Gropius mellett legfontosabb egyénisége. Kassákka együtt adják ki az *Új művészek könyvét*. A tárlaton *Gropius síremlékének terve* szerepel. Különös jelenség, hogy ehhez az előőrs művészcsapathoz tartozik a gyönge idegzetű *Gulácsy Lajos* is, a nagy magányos és álmodozó, a szecesszionista és korai szürrealista. Ellenállhatatlanul vonzza Olaszország varázsa, a korai reneszánsz és a preraffaelisták. A valóságból egy múltbeli, elképzelt világba menekül.

A korukat az avantgarde felszabadító erejével intenzíven átélő művészek közül helyszűkében több alkotót nem említhettem meg. A kor krónikája hiányos, gondolatébresztő és szemet gyönyörködtető alkotásaik nélkül. A hiány pótolható, ha a nézők szemtől szemben állanak majd a művekkel. A szlovák főváros közönsége is nyilván méltó érdeklődéssel fogja látogatni a vonzó és értékes kiállítást, akárcsak a prágaiak és ostravaiak az elmúlt hónapokban.

BÁRKÁNY JENŐNÉ

Uitz Béla: A [illegible]

ÁSBÓL

szervezés

agjával, az SZLKP Prešovi ával

hogy tegyék a vezetők is azokkal szemben, akiket irányítaanak... Egyik legfontosabb feladatunknak az irányító-, és szervezőmunka magasabb színvonalra emelését tekintjük.

● **Konkrétan, Špak elvtárs, milyen területen látja ezt szükségesnek, a prešovi járás eddigi tapasztalataiból kiindulva?**

— Ez általános, a gazdasági és társadalmi élet minden területét érintő igény, de én példaként a mi esetünkben mégis a mezőgazdaságot említeném. Járásunkban az idén értük el az eddigi legjobb hektárhozamokat gabonaneműekből, járási méretben 115,2 százalékra teljesítettük a termelési tervet, de néhány szomszédos mezőgazdasági üzemnél tízmázsás hozamkülönbség is mutatkozott. A csaknem 4200 hektáron termesztett burgonyából átlagosan 176 mázsán felüli hozamot értünk el, de akadtak olyan szövetkezetek, ahol hasonló feltételek mellett ennél kevesebb, viszont másutt 200, sőt 234 mázsát termett hektáronként a burgonyaföld. Mi ezeknek a terméskülönbségeknek az okát az irányító- és szervezőmunka eltéréseiben is látjuk. Ezt az is előidézi, hogy egy bizonyos módszer tartósan, évek hosszú során át „meghonosodott" az irányítómunkában. A tisztségviselők ezt általában megszokták, számukra kényelmesebb, ha felsőbb utasításra cselekszenek, mintha saját maguk gondolkodnának azon, mit és hogyan kell tenni az újabb és újabb feladatok sikeres teljesítése érdekében. Hibának tartjuk azt is, hogy bizonyos alapvető termelésfejlesztési kérdések rendezése egyik napról a másikra történik, nem pedig megfontolt, előre átgondolt távlati koncepciók alapján és megfelelő szakmai szinten.

Špak elvtárs beszélgetésünk további részében hangsúlyozta, hogy az eddigi tapasztalatokat igyekeznek felhasználni a fogyatékosságok kiküszöbölésére.

● **Milyen feladatokról van szó a járásban?**

— A bruttó ipari termelés 1930-ig járásunkban 44,9 százalékkal növekszik, ezen belül a leggyorsabban — 71,6 százalékkal — a gépipar. De az élelmiszeripar, a fafeldolgozás a vegyipar tervezett fejlesztése is figyelmet érdemel. Képzelem lenne ezen a helyen részletekosan kitérni az egyes termelési ágazatok szerinti távlati fejlesztésre. Annyit azonban elmondhatok, nem ülhetünk ölbe tett kézzel, ha terveinket valóra akarjuk váltani, sőt tárpedig akarjuk... Néhány szóval szeretném még érzékeltetni a mezőgazdasági termelés terén feltételezett fejlődést járásunkban. A bruttó termelés 1980-ig 30,6 százalékkal növekszik. Búzából 35 mázsán felüli, burgonyából 200 mázsás átlaghozamot akarunk elérni. Mezőgazdaságunk műszaki-anyagi bázisának fejlesztésére a 6. ötéves tervidőszak folyamán közel 532 millió koronát fordítunk...

— Így sorolhatnám fel a járásunk fejlesztésével kapcsolatos feladatok egész sorát — folytatta Špak elvtárs —, mindezek a CSKP XV. kongresszusa határozatának szellemében konkrét formát öltöttek az NF választási programjában. Ilyen értelemben a párt és egész társadalmunk programja ez, amely mindannyiunk létbiztonságának megerősítését, életszínvonalunk továbbfejlesztését szolgálja. Mindenki számára érthető program ez, és megvalósításáért dolgozni: becsületet és jobb életet jelent... Pártunk vezetésével eddig is igen sikeres járásunk fejlődése. A jövőben is igyekszünk tovább erősíteni, érvényesíteni a CSKP vezető szerepét, mert szerintünk ez a biztosítéka, hogy a társadalomépítés nemes programját derekas munkával a dolgozó nép ünk boldogabb életét szolgáló új értékekké változtatjuk.

KULIK GELLÉRT

Bővülő telefonhál

Távközlésünk fejlesztése a 6. tervidő

A lakosság életszínvonalának fejlettségét kül kon keresztül mérhetjük. Ilyen „mértékegység" l lés fejlettsége is. A távközlési létesítmények, a telefonállomások iránti növekvő igény a vállalatok, üzemek, intézmények és a lakosság részéről egyaránt jogos. Bár gyakran panaszkodunk a távközlési szervek dolgozóinak munkájára, nyugodtan elmondhatjuk, hogy szlovákiai viszonylatban ezen a területen nem olyan rossz a helyzet, mint amilyennek az gyakran tűnik. Erről egy közelmúltban megtartott sajtóértekezleten Emil Roman mérnök, a Szlovákiai Távközlési Igazgatóság központi igazgatójának helyettese több adattal meggyőzte a jelenlevőket.

Szlovákiában — ez érthető — Bratislava telefonhálózatának bővítése és korszerű telefonközpontjainak építése szerepel ma a legelső helyen. A távközlési létesítmények háború utáni gyors ütemű fejlesztésének eredményeként könyvelhetjük el, hogy Bratislavában a 100 lakosra jutó telefonállomások száma 42,8, amivel a fővárosok között világviszonylatban a 16. helyen állunk. Ebben a „ranglistában" Berlin, Budapest, Madrid és továbbiak szerepelnek Bratislava mögött. 1975. január elsejéig Csehszlovákia a telefonállomások sűrűségével a 22., Szlovákia pedig a 24. helyen volt.

Térjünk azonban vissza a bratislavai távközlési létesítmények fejlettségére, s nézzük meg közelebbről, milyen problémákkal küzdenek a távközlési vállalatok dolgozói. Szlovákia fővárosában 1976 szeptember végéig összesen több mint 153 000 fő- és melléktelefonállomást tartottak nyilván, s ez a mennyiség állandóan növekedik. Bár 1970-től a telefonállomások száma több mint 50 000-rel növekedett, a fejlődés üteme nem kielégítő. Nincs összhangban a lakásépítés ütemével, s így az újonnan épülő lakótelepeket mindig néhány évvel elkészülésük után kapcsolják rá a telefonhálózatra. A késésnek nemcsak a főváros, hanem a vidéki városok távközlési létesítményeinek építésében is több oka van. Amint azt Emil Roman igazgatóhelyettes is hangsúlyozta, az okok között elsősorban az építőkapacitások hiányát említhetnénk meg. A telefonközpontok építése igényes és bonyolult munka, s a technológiai berendezések felszereléséhez is hosszabb időre van szükség. Az is gyakran előfordul, hogy a kábelek és más szükséges anyagok szállítói nem tesznek határidőben eleget a megrendeléseknek, s ezzel ugyancsak nagymértékben hátráltatják a távközlés területén dolgozók munkáját.

Ahhoz, hogy az új lakótelepi lakásokban a tervek szerint felszerelhessék az igénylőknek a telefonkészülékeket, jelentős előnyt kell szerezniük az építésben. Az utóbbi 15 évben Bratislavában csupán 3 telefonközpont épült, ami korántsem felel meg a lakásépítés fejlődésének. Ennek következménye az elintézetlen igénylések nagy számában mutatkozik meg. A fővárosban több mint 34 ezren várnak telefonkészülékre, s a helyzet ebből a szempontból a vidéken sem kedvezőbb. Bratislavában és a vidéken egyaránt ideiglenes megoldásokkal tesznek eleget a legsürgősebb és legfontosabb igényléseknek. Az ilyen megoldások pedig azt eredményezik, hogy az egyébként is hiánycikknek számító anyagokat kell felhasználni, ami szintén veszteséget jelent. Az ideiglenesen felszerelt telefonállomásokra jellemző, hogy azok gyakrabban meghibásodnak.

A komplex lakásépítés követelményeinek megfelelően a hatodik ötéves tervidőszakban Bratislavában több korszerű telefonközpont építését tervezik, amelyek elkészülése után lényegesen megjavul majd ezen a területen is a helyzet. Ahhoz azonban, hogy a város peremein levő lakótelepeken a tervek szerint üzembe helyezhessék a távközlési létesítményeket, mindenekelőtt az építőmunkálatokat végző vállalatok dolgozóinak kell határidőre elvégezniük munkájukat.

A telefonállomások számának növelésével a CSKP XV. kongresszusán is foglalkoztak. Célul tűzték, hogy a hatodik ötéves tervidőszakban Szlovákiában 172 000-rel növelik a telefonállomások számát. Az új telefonközpontok felépítésével lényegesen emelkedik a városok közötti automatikus telefonösszeköttetés színvonala is, ami ugyancsak jogos követelmény.

Az igényes feladatok megvalósítása — amelyeket csak röviden vázoltunk — pedig nem csupán a Szlovákiai Távközlési Igazgatóság irányítása alá tartozó vállalatok és üzemek dolgozóitól követeli meg a maradéktalan tervteljesítést, hanem valamennyi építővállalattól, amelyek bekapcsolódnak ebbe a fontos munkába.

— pg —

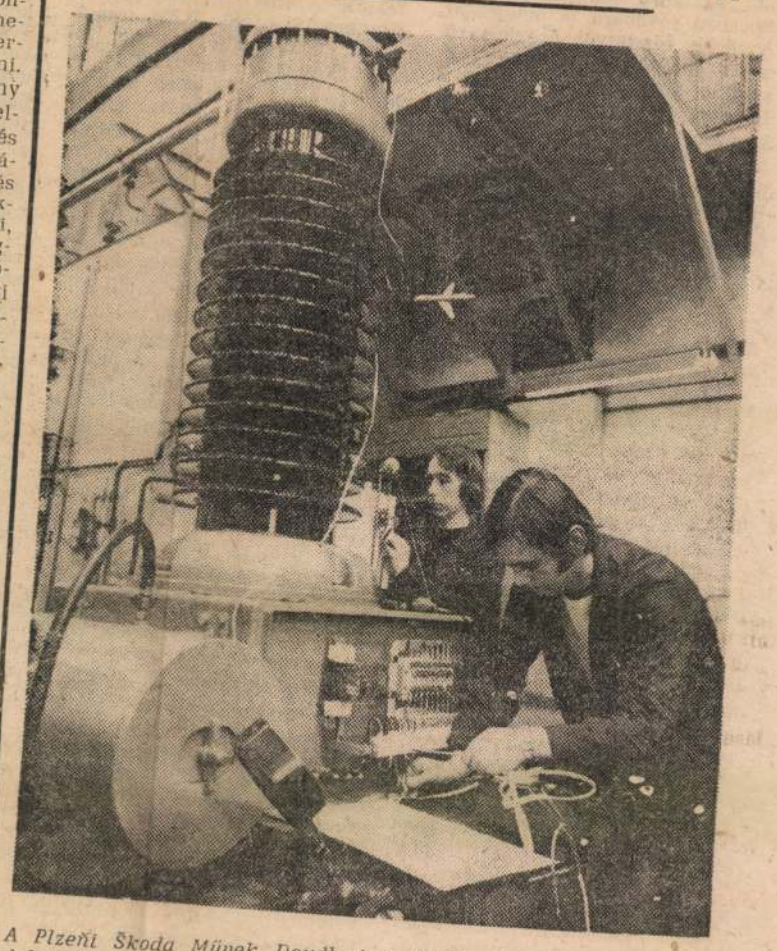

A Plzeňi Škoda Művek Doudlevicei Elektrotechnikai Üzemének dolgozói az idén harminc VMM 110 kV típusú kis olajtartalmú kapcsolót gyártanak a lengyel áramelosztó-telepek részére. Felvételünkön: Zdeněk Štáhl és Pavel Karásek villanyszerelők előkészítik a villanykapcsolókat a kipróbáláshoz.

(Felvétel: ČTK — J. Vlach)

Kernstok

Bési Huber István találkozott az új magyar festészettel így Egry, Berény, Ernetty, Derkovits, Czóbel, Farkas István, Kernstok, Nemes Lampérth, Uitz, Nagy István Ferenczy Noémi, Rónyi, Bernáth, Szobotka alkotásaival.

Bési Huber István: Művészeti írások
Kossuth Könyvkiadó 1975 8.o.

Kernstok

Munkácsy, Székely Bertalan müveitől Szinyei impresszio-naturalizmusához vezet az ut, majd Ferenczy, Rippl-Rónai, Kernstok munkáival a posztimpresszionizmuson át napjaink stilusproblémái felé halad.

Dési Huber István: Művészeti irások
Kossuth Könyvk adó 1975 llo.o.

Kernstok

Saját mestereink,Ferenczy,Rippl,Kernstok
most se léteztek számunkra,külföldi példák
nyomán indultunk el.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth könyvkiadó 1975 69.o.

Kernstok

Kernstok mondta Dési Hubernek, hogy valamit
lkéne tenni Derkovitsért, mert tehetséges em-
ber.

Dési Huber István: Művészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 170.o.

Kernstok

Kernstok meditativ kísérletei, az utána jövök /Berény, Kmetty, Czóbel, Egry/ kubista-expresszionizmus közti ingadozásai hiven tükrözik vissza ezt az állapotot, mely ugy Bernáth és Derkovits stilusának kialakulását befolyásolta.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Kossuth könyvkiadó 1975 86.o.

Kernstok

Derkovitsnak Kernstok ritkán korrigál,Rippl többet törödik vele.

Dési Huber István:Művészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 17o.o.

Kernstok Károly

A tájképfestészet képviselői: Munkácsy, Paál László, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Mednyánszky László, Kernstok Károly, Berény Róbert, Tihanyi Lajos.

Magyar Hirlap 1973/185/6

Kernstok Károly

A Nyolcak kiállitása, Kennstok Károly, Nemes Lampérth, Tihanyi, majd Egry, Czóbel, Berény óta minden haladó művészmozgalom az a törekvés található: szabaditani művészetünket elszigetelt helyzetéből.

Dési Huber István: Művészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 135.o.

ut.

Kernstok Károly

Bölöni ismerteti össze Derkovitsot Vedres Márkkal, aki az akkori Belvárosi szabadiskola szobrászati szakát vezeti, és Vedres Kernstok Károllyal.

Dési Huber István: Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 169.o.

Kernstok Károly festő

L.: Vedres M.

G. J.: A Galérin ... 9.

Népszava, Bp. 1975. okt. 12.

Kernstok Károly
(1873-1940)

„Sírbatétel" Tuszajz 27x44

J. l. j.: K. K.

Ziliáltási ár: 3500 ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Kernstok Károly

Női képmás Tusrajz 18x15 cm

J. l. Kernstok Károly 921.

Becsértéke: 3000 ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

KERNSTOK KÁROLY, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:
32.-KERNSTOK KÁROLY: Tájkép.-vászon,olaj.-70+62 cm.-Jelezve jobbralent:Kernstok.-A Kecskeméti Városi Tanácsnál.-Régi ltsz: 09/N:32/.-298.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 OKT 15

NÉPSZABADSÁG

Kernstok Károly festőművésza

A Nyolcak és az Aktivisták bemutatkozása Prágában

1921

Csütörtökön a prágai Naprstek Múzeumban A Nyolcak és az Aktivisták címmel megnyílt a forradalmi magyar képzőművészet két csoportját bemutató kiállítás. A gazdag tárlaton csaknem száz festmény kapott helyet, köztük Kernstok, Berény, Czóbel, Pór, valamint Kassák és a köréje csoportosuló képzőművészek, Uitz, Moholy-Nagy képei.

ry Árpád novellája.
elódiakoktél. — 14.03:
könyvtára. — 14.33:
vek. — 15.10: Mezők,
ke. — 15.28: Ezeregy

PETŐFI

8.05: Dalok. —

■ **20. Kernstok Károly (1873-1940): Agitátor a gyár kantinjában, 1897**
olaj, vászon, 169X220 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A magyar festészetnek ez az első olyan alkotása, amelynek ihletője a tudatos munkásmozgalmi érdeklődés és tapasztalás; ezt nemcsak a művész életrajzi adatai bizonyítják, hanem a kép megoldása is, mindenekelőtt a típusalkotás. A művész, akinek kapcsolata volt a szociáldemokrata mozgalommal, először ábrázolja nálunk a nagyüzemi, a szervezett munkást, azt a munkástípust, amely ekkoriban Európa-szerte elterjed: erős, hatalmas izomzatú munkásalakot, amely a munkáserőt is jelképezi. A kor általános munkásmozgalmi felfogása szerint a művész csakis a munkás fizikai erejének hangsúlyozásával jelenítheti meg az osztály politikai erejét és célját. A Kernstok-kép kompozíciós rendje: a beszélő és az őt hallgatók képi viszonya, az asztal körül elhelyezkedő csoport tömörítése jellegzetes sajátossága a századforduló magyar agitátor-képeinek. A Kernstok-kép tartalmi sajátossága az agitátor szavait figyelő csoport koncentráltsága, az alakok felfogásának, cselekvőkészségének egyneműsége, a mozdulattal is kifejezett tettrekészség hangsúlyozása. Ennek révén válik a festmény fontos munkásmozgalom-történeti dokumentummá is.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976.

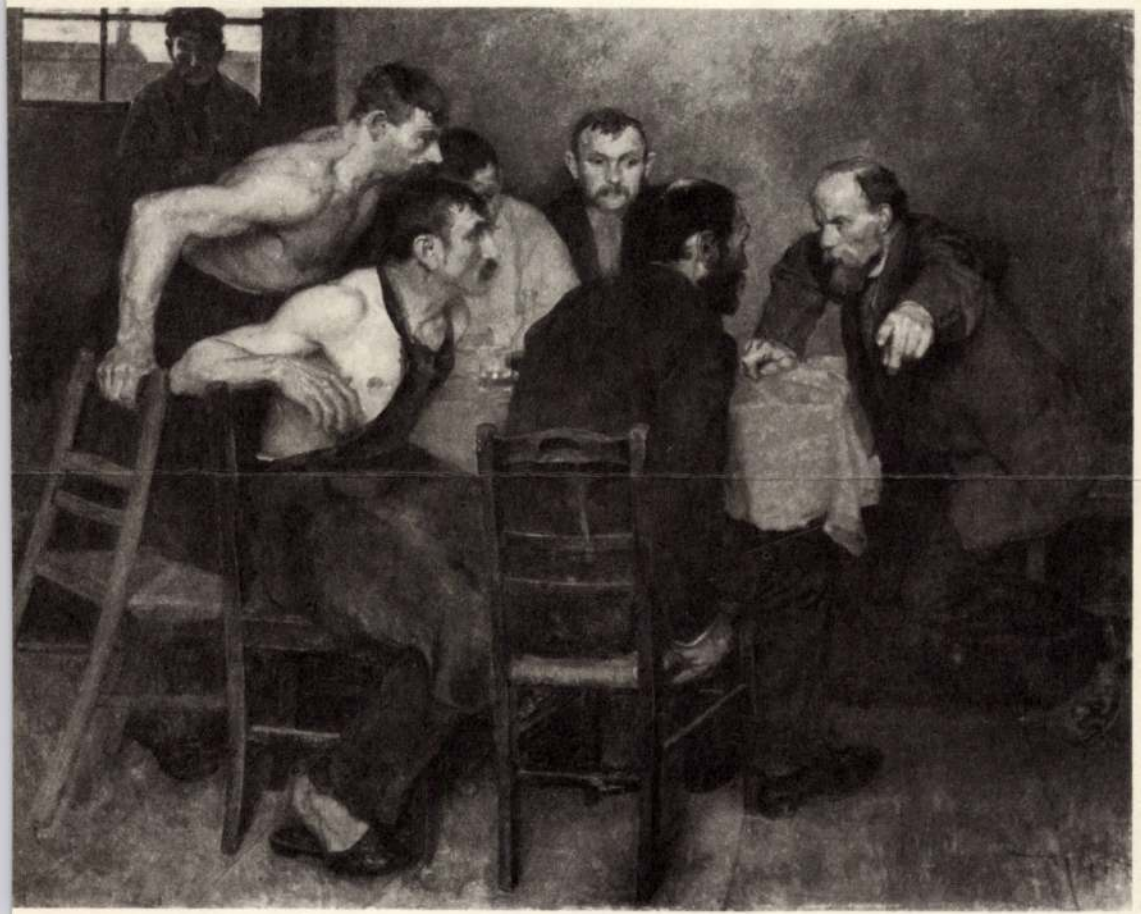

■ **21. Réti István (1872-1945): Agitátor (részlet), 1905**
olaj, vászon, 66X68 cm / Székesfehérvár, István Király Múzeum

■ **22. Nagy Zsigmond (1872-1932): Agitátor, 1905**
olaj, vászon / magántulajdon

A századfordulónak ez a két utolsó magyarországi agitátor-kompozíciója nem a munkásábrázolás igényéből fakad (habár Nagy Zsigmondé közelít hozzá), inkább abból az egyre általánosabb szociális érdeklődésből, amely a polgári művészeket is megérinti, és amely ebben az időben már csak munkásmozgalmi témaválasztásban válhat hatásossá. A képépítés a hazai művészetre jellemző módon asztal köré csoportosítja az agitátort és hallgatóit. Réti képe feltehetően művésztársaságot ábrázol, és álló alakja önarckép. A festmény különben egy nagyméretű, jóval később befejezett, *Krisztus az apostolok között* című kompozíció egyik legkorábbi előkészítő tanulmánya, példa az agitátor- és az apostol-téma ekkoriban gyakori összekapcsolására (habár Réti esetében maga az agitátor-kép csak rövid életű, átmeneti szociális érdeklődés ötletszerű lecsapódása).

Kernstok Károly, festő

L:Bortnyik Sándor

/harangozó/Bortnyik emlékkiállitás 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 ápr. 1.

Kernstok Károly

Az alant felsorolt müvészek neve szerepel Vadas József cikkében, melyet a lap a Müvészet c. rovatban közöl: "Az uj realizmus a régi Korunkban" cimmel.
Barcsay Jenő, Berény Róbert, Bokros Birman Dezső, Bortnyik Sándor, Csontváry Kosztka Tivadar, Czóbel Béla, Derkovits Gyula, Dési Huber István, Gy. Szabó Béla, Hincz Gyula, Kassák Lajos, Kernstok Károly, Kmetty János, Lőrincz Gyula, Máttis Teutsch János, Moholy Nagy László, Nagy István.
A cikket lásd: Dési Huber István nevénél!

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 29.
XX. évf. 22. sz. 12. lap.

1021

Kernstok Károly, festőművész

1977.II.8.Kossuth, 21.o5/KJné/

KILÁTÓ

- A Rádió világirodalmi folyóirata.
Szerkesztő müsorvezető Furkó Zoltán.

- Kedves hallgatóink müsorunk most a Corvina uj kiadványairól egy kis előzetest ad Tarisznyás Györgyi a Kiadó főszerkesztője.
Megkérem, hogy elsősorban azokról a könyvekről beszéljen, amelyeknek irodalmi vonatkozásai is van.

- Ady Endre születésének loo.évfordulójára emlékezik a kiadó az Élet szobra c. kötettel, amelyben Ady képzőművészeti vonatkozásu irásait olvashatjuk majd.
Ezek nem esztétikai elemzések, vagy képzőművészeti tárgyu szakcikkek, hanem mint ahogy ezt Varga József a jeles Ady kutató bevezető tanulmányában mondja Ady irásaiban, egy-egy szép kép beszédét próbálta felszabaditani olvasói számára.
Ugye a modern müvészetnek Párizs volt a fővárosa és természetes, hogy Ady is állást foglalt egy-egy müvel vagy egy-egy tárlattal kapcsolatban.
19oo és 1918 között irott cikkei kaptak helyet a kötetben.
Nagyon érdekes és nagyon örvendetes, hogy mindig biztos itélettel és izléssel nyilatkozott, mindig az igazi uj és szép mellett állt ki. Már 19oo-ban felszólalt az álszemérem ellen. Eléggé közismert az az anekdota, vagy inkább történetnek is mondhatnak, mely szerint Kernstok Károly Szerelem c. képét a nagyváradi kiállitáson befüggönyözték, hogy ilymódon védjék az ifjuság erkölcsét.
Ekkor irta meg az Eljen az erkölcs cimü cikkét és talán itt kezdődik barátsága később alakult nyolcak müvész csoporttal. Az Élet szobra cimü kötetben Németh Lajos müvészettörténész Ady és a kor képzőművészeinkek kapcsolatát elemzi.

Kernstok Károly, festőművész

Két évig tartó átépítés után megnyílik, holnap az Abbázia. – A festők kávéháza is volt egy ideig az Abbázia, 1907-ben itt alakult meg az új magyar pantheon. Az itteni törzsasztal tagja volt Kernstok Károly, Csók István és még sokan mások.

Esti Magazin.

1977. márc. 30. Kossuth 18.30, M.

Kernstok Károly, festőművész

„Agitátor a gyár kantinjában" c. képén (1897) olyan munkáscsoportot látunk, amely a legjobb áton van az osztályöntudátos-sághoz. [említve].

Éles Csaba: Nagy Balogh János Debrecenben.
Hajdú-Bihari Napló, 1977. márc. 9.

KERNSTOK Károly, festő

Debrecenben az Adyt társaság 1927.évi kiállitásán Rabinovszky Márius előadást tartott.-Előadásának menete:Bevezetés,az impresszionizmus,a szintézis,Expresszionizmus-Ezen képekben Munch,Meidner,mint visszapillantás egy gótikus miniatúra,továbbá, Csontváry,Kernstok,Kiss Vilma, Vaszary,Egry,Márffy,,Csáky,stb.müvészetét mutatta be, 754.old. 9.jegyz

Sz. KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei 751. old

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Debrecenben 1927-ben az Ady Társaság Képzőművészeti Osztálya kiállitást rendezett. Ezen Rabinovszky Mariusz művészettörténész nagysikerü előadást rendezett az Osztály tartott az Osztály rendezvényeként. Ezen méltatta Kernstok Károly műveit is. 754.old

SZ. KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei 751. old

A Debreceni Muzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

Kernstock Károly

Pólya Tibor rajzán – melynek címe: „akik nem mennek a Múcsarnokba – a Japán kávéház művészasztala" – szerepel a művész karikatúrája és aláírása. (repr.)

Sümegi György: Pólya Tiborról: születése évfordulóján.
Petőfi Népe, 1976. ápr. 25.

KERNSTOK KÁROLY, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározottrésze 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba.Festmény,-Grafikák akkotják zömmel akiválasztott anyagot.A Bedő-gyüjtemény,1972. 62.sz.-KERNSTOK KÁROLY:"ÁLLÓ FIU-AKT",o.müve.p.tus. 300+325 mm.-Ltsz:72.57. 294.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

KERNSTOK KAROLY, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatarozott része 14 évi megvaltással 14 év alatt kerül a modern magyar Képtarba. festmény, grafika alkotja zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1975. 11z. sz.- KERNSTOK KAROLY: "NORABLAS", c. müve. p. tus. 277+448 mm. ltsz. 75.183. 294.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények II. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Kernstok

Nyolcak és az aktivisták cimmel tárlat nyilt a római Berberini palotában, melyen a müvész alkotása is szerepelt

Magyar Hirlap 1980/6/26/8

Kernstok Károly

Zivatar

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 30. oldal

5

Kernstok Károly

Önarckép

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 30. oldal

Kernstok Károly

Lányok a tornácon

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 30. oldal

Kernstok Károly
a müvészt barátság füzte Márffy Ödönhöz.

Magyar Hirlap 1978/283/6

Wagner: Az életöröm festője

Kernstok Károly

Keresztelő Szent János

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május /5. szám/ 30. oldal

K ernstok

Márffy Ödön sikeresen közbejárt Kern-
stok és Berény kiszabaditása érdekében
a fehérterror idején

Magyar Hirlap 1978/282/6

Wagner: Az életöröm festője

Kernstok Károly (1873-1940)

„Tavasz a földeken" o. fa 72x38cm

J. l. j.: Kernstok Károly

Kikiáltási ár: 6000 Ft

BÁV 50. Képaukció katalógus, Budapest, 1979. december

Kernstock Károly

Kernstock Károly a Népszavá-ban fejtette ki kritikai tevékenységét, és a lap körül egy Népfront-szellemü müvésztömörülés létrehozásán fáradozott az előretörő fasizmus ellen.
X

Horváth Béla: Beszélgetés Fekete Nagy Bélával a Szocialista Képzőmüvészek Csoportjáról.
Művészet, 1980. március - 10.lap.

Kerestes Károly

Vigyázó János, Kerestes Károly mellett ismerkedett meg a képzőművészettel.

— : Komáromi megye képzőművészei. Művészet 1979. május – 40. lap.

Herrstoh Károly

Herrstoh Károly Budapestről, ahol 1873 december 23-án született, családi kapcsolatok révén került Komáromba.

Horváth Béla: Herrstoh Károly Komáromban. Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Középiskolái elvégzése után Münchenbe ment Hollósyhoz, majd Párizsba ment a Julian Akadémiára. Párizs szabad szellemi nagy hatással volt a művészére.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.

Művészet, 1979. május – 30 lap.

Kernstok Károly

Kernstok több nyarat töltött
Dömösön, ahol kialakította
jellegzetes plein air stílusát.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komáromi megyében.
Művészet, 1979. május -30 lap.

Kerestes Károly

Néhány évi kísérleti nyári tartózkodás után a Komáromi megyei Dömösre ment át, ahol egész kis művésztelepülés keletkezett körülötte.

Horváth Béla: Kerestes Károly Komáromi megyében.
Művészet, 1979. május - 30 lap.

Kerustok Károly

Tav asztól ősszig a művészkihöl-
tözött pesti műtermelőt kisoroszi-
ba ment, Ujvári Ignáchoz só-
gorához.

Horváth Béla: Kerustok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kernstok Károly

A „Szocialista agitátor", az „Agitátor egy gyár krónikájában", a „Vontató hajósok" című képei hova tartozását jelzik.

Horváth Béla: Kernstok Károly komáromi megyjei. Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kernstok Károly

Párizsból való hazatérte után Kernstok Derkovits Mesterisko-lájába került. Grafikai felfogása, törekvései ellentétek mesterével.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komáromi megjelen. Művészet, 1979. május – 30 lap.

Kerestok Károly

Domósön alakítottak ki plein air kompozíciót a „Diószedők" – et, a „Dunakanyar", „Lányok a tornácon", a „Szilvás", „Kati a tornácon" című műveit.

Horváth Béla Kerestok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Hernstok Károly

Hernstok szocialista volt, a leg-
igazabb, legemberibb értelmében,
de nem volt sem a diktatúra-
nak, a kultuszoknak.

Horváth Béla: Hernstok Károly Komáromban megjelent
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Kernstok forradalmár volt, aki tevékenyen vett részt a forradalom előkészítésében. A politikával is foglalkozott, Dorogon képviselőnek jelöltette magát.

Horváth Béla: Kernstok Károly Kanizsán Megjelent Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Tagja volt a Választójogi Li-
gának, támogatta Károlyit,
kinek kormányában állam-
titkárként működött.

Horváth Béla: Kernstok Károly komáromi megjelen.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

1915-ben készítette a Béke és a Munka
iszonya a Háborútól cimű mo-
zaikjaban háboru-ellenes magatar-
tásának hangot ad.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében
Miovészet, 1979. május - 30. cap.

Kernstok Károly

Hosszabb időre családostul
Párizsba ment, ott a Vadak
festészetét tanulmányozta.
A legmodernebb művészi fel-
fogások képviselőjeként tért
haza és Nyergesújfalura
ment.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komáromi megyében.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Az „1919", melyet „Zivataz" címen is említ az irodalom a forradalmi időknek, homolyságában, i gényességében is a legelmélyültebb ábrázolása.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

A tatai Kuny Domokos Múzeum birtokában van a „Sárga akt", amely a kubizmus előtti Picasso és Matisse befolyását mutatja.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komáromi megjelenése.
Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kerestok Károly

A tatai Kuny Domokos Múzeum-
nak szerült vállalatanyaghoz és
tanulmányok mellett tölb darab-
hoz jutnia, egy a 20-as években festett Ön-
arcképhez is.

Horváth Béla: Kerestok Károly Komárom megyeben.
Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kernstok Károly

Az esztergomi Balassa Bálint Múzeumnak többi közt sikerült megszerezni egyik Nyergesen festett erdőrészletét.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében. Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kerestes Károly

1945-ig az egész megyében egy képe került közgyűjteménybe. Ezt a hiányt most akarjuk pótolni.

Horváth Béla: Keresztes Károly Komárom megyében
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kerustok Károly

Kerustok első Nyenges uj falun
készült uj szellemű müve a
„Kertben".

Horváth Béla: Kerustok Károly Komárom megyében.
Müvészet, 1979. május – 30. lap.

Hevenstok Károly

Az ifjú Hevenstok Pesten ismerkedett meg a szocialista eszmékkel és családba került Port Gyöngyi révén, aki részt vett a Magyarországi Szociáldemokrata Párt megalakulásában.

Horváth Béla: Hevenstok Károly Komáromi megjelenés-
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kerestok Károly

Már régy-hat éves korában festőemberhe volt, aki télen egész nap p ingált.

Horváth Béla: Kerestok Károly komárom megyeben.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Kernstok gyermekévei vidámon teltek Nyergesujfalun. A Duna és a Duna partja volt második otthona. Itt ismerkedett meg egyik leghedvesebb témájával, a lóval is.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében. Művészet, 1979. május - 30. lap.

Keresztes Károly

A művész Nyergesújfalun alkotó munkája mellett kertészkedett „szőlő" és almatermesztéssel foglalkozott.

Horváth Béla: Keresztes Károly Komáromról megjelent Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kerustok Károly

Kerustok édesanyja a szülés után gyermekágyi lázban elhalálozott és anyai nagyszülőhez Nyerges ujfalura került a kisfiú.

Horvath Béla: Kerustok Károly Komárom megjelen.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Kernstokot Bajoti és környéke, meg Esztergom természeti szépségei is foglalkoztatták. De főihletője a Nyergesi Duna, lovasaival, lovasaival volt.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komáromi megyében.
Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kerestes Károly

Az emigrációs és emigrációt követő évek anyagából több művet, vázlatot és tanulmányt őriz a tatai Kuny Domokos Múzeum.

Horváth Béla: Kerestes Károly Komáromi megyében.
Művészet, 1979. május - 30. lap.

Kerustok Károly

Kerustok emi grációkban készítette a 7 lapból álló rézhaves orszatot, Emlékezés egy kis magyar falura" címmel.

Horváth Béla: Kerustok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok József

Kernstok József rajztanártól
hindte el festési tanulmányait
Kernstok Károly.

Horváth Béla: Kernstok Károly komoráom megjelen.
Művészet, 1979. május – 30. lap.

Kernstok Károly

Kernstok Károly, Kernstok Józsefből
ahi Marastoni növendéke volt, ker-
dette el rajz és festési tanulmány ért.

Horváth Béla: Kernstok Károly Komárom megyében.
Művészet, 1979. május - 30 lap.

Kernstok Károly

Kernstok nyergesi szabadiskolá-
jában dolgozik Derkovits Gyula
is.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Kernstok Károly

Nyergesen született 1910-ben a „Lovasok a vízpartjan" ciszmi kompozíció, az 1919-es „Zivatar", az 1920 körüli „Nyergesi hert" is.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Kerestes Károly

A Tanácsköztársaság idején Kerestes Nyergesújfalun képzőművészeti szabadiskolát szervez és annak vezetését is elvállalja.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul. Művészet, 1979. május – 36. lap.

Kerestok Kárdy

Kerestok nyergesi villája és hűtje a proletárdiktatúra idején a képzőművészeti életerek egyik legszámottevőbb központja lesz.

Wehrer Tibor: Visszhangtalanul
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Kernstok Károly
festőművész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1979 MÁR 29

Ludové Noviny

1021

ĽUDOVÉ NOVINY

60. VÝROČIE MAĎARSKEJ REPUBLIKY RÁD

Pamiatková výstava v Tatabányi

V Tatabányi v kultúrnom dome Puškina slávnostne otvorili reprezentatívnu výstavu z diel známeho maďarského výtvarníka Károlya Kernstoka, ktorú venovali pamiatke Maďarskej republiky rád.

Károly Kernstok je jednou z najvýznamnejších postáv maďarského výtvarného umenia 20. storočia. Bol nielen umelcom, ale aj aktívnym politikom revolučných rokov po prvej svetovej vojne. Umelecké direktórium Maďarskej republiky rád jeho poverilo, aby založil a viedol osadu umelcov v Nyergesújfalu. Bol majstrom takých významných pokrokových výtvarníkov-revolucionárov ako je napríklad Gyula Derkovits. Počas Maďarskej republiky rád jeho osadu umelcov navštevovali významní politici a umelci doby. Po páde prvej moci maďarského proletariátu Károly Kernstok sa vzdal verejnej činnosti, osamotene žil a tvoril.

Výstava jeho diel v Tatabányi (v Slovákmi obývanej Bánhide) dáva možnosť nahliadnuť do bohatého životného diela umelca-revolucionára. Materiál výstavy pozostáva z diel, ktoré sú majetkom Maďarskej národnej galérie a múzeí župy Komárom.

b—o

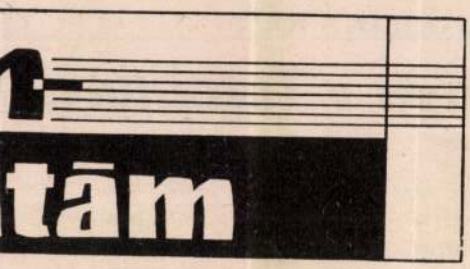

rodina

želstve je potrebná sloboda. Čo aká malá, ale predsa sloboda. Ona vyrastá zo vzájomnej dôvery a porozumenia pre drobné záľuby, pre kruh starých priateliek a priateľov. Vo väčšine sporov nehanbite sa odprosiť, ak ste chybili. Ovládajte sa, hovorte ticho. Nesmiete vždy mať posledné slovo. Vyvarujte sa hádky

Vlasy – najkrajšia ozdoba ženy

Predpokladom pekného účesu sú zdravé, správne ošetrované, vzdušné, čisté a lesklé vlasy. Preto sa musí stať starostlivosť o ne pravidelnou súčasťou každodennej kozmetiky, a to rovnako ako starostlivosť o pleť. Normálne zdravé vlasy, ak nepracujeme v mimoriadne prašnom ovzduší, môžeme umývať každých 10—14 dní. Šampón na vlasy striedame (žĺtkový, brezový a pod.). Ak máte veľmi suché vlasy a zničené farbením alebo trvalou, zaobstarajte si regeneračný šampón. Ak si vlasy pravidelne farbíte a tupírujete, urobte si aspoň občas pred umý-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 SEP 15

DAILY NEWS

Károly Kernstock

1021 1) Folytatás

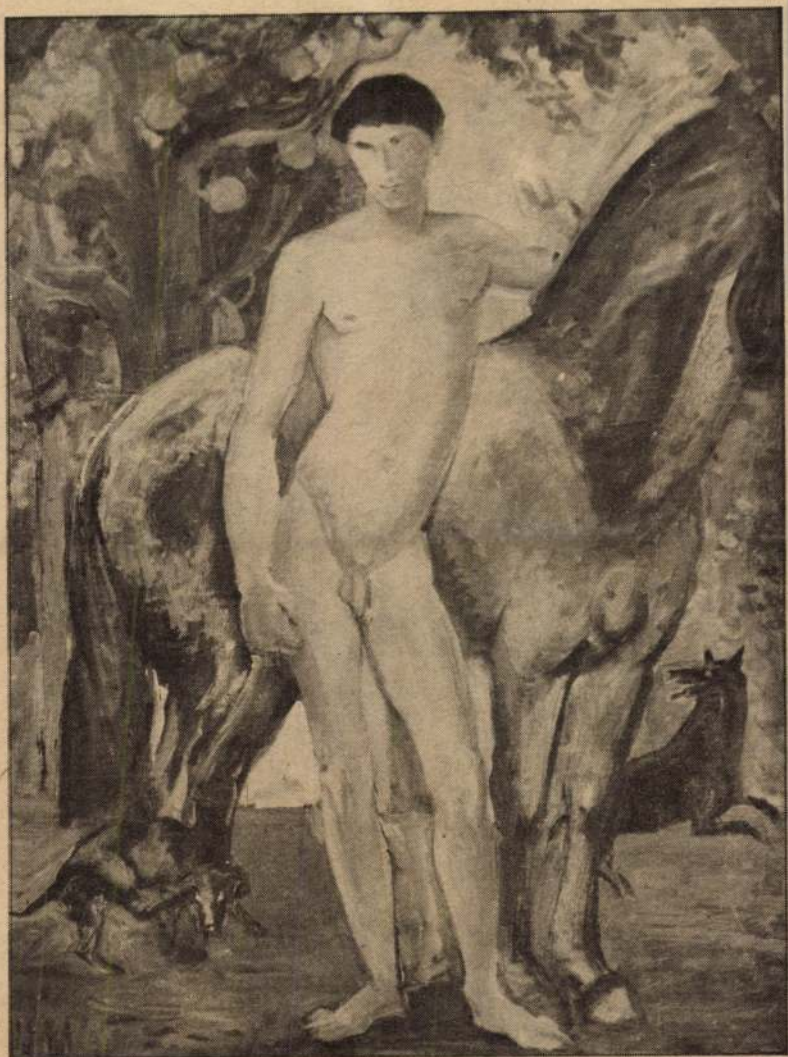

"Boy in the nude with Horse" by Károly Kernstock

EWS

ay, 15. 9. 1978
12. No. 181 4 Ft

Kernstok Károly

Mihálovits Miklós: Jézus és a bűnös asszony.

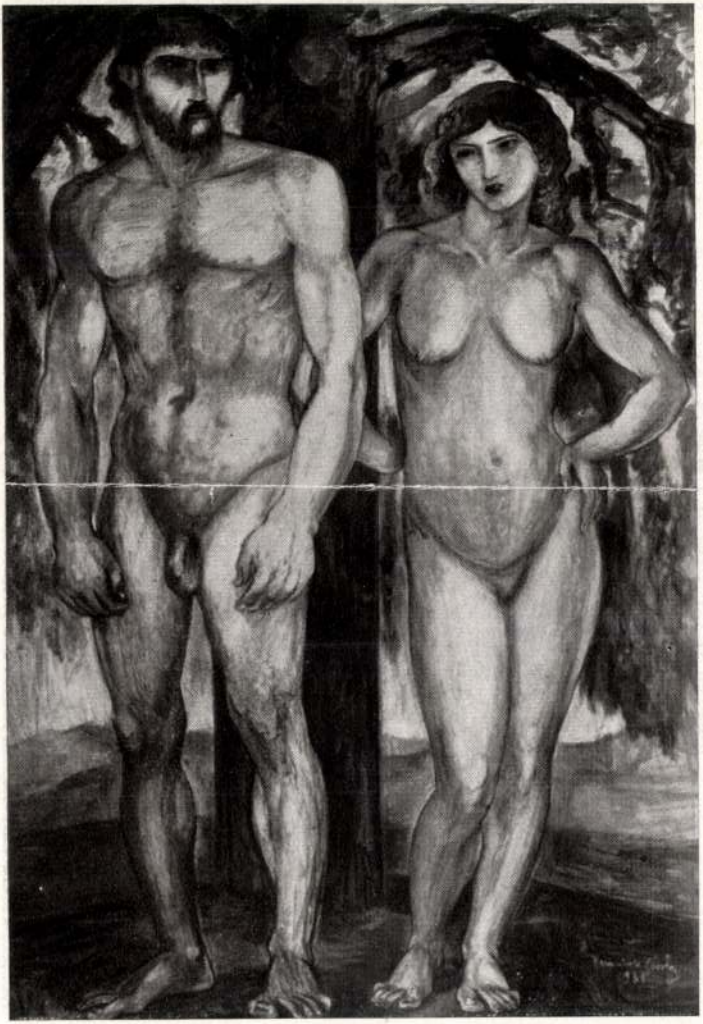

Kernstok Károly: Ádám és Eva.

KMTárs. jub. kiáll. 1936.

Kernstock Károly ifj.

** **Az Ernst-muzeum csoportkiállitása.** A fiatalok között, kiket az Ernst-muzeum ezuttal felvonultat, immár nem fiatal ember ~~Berény Róbert~~ és nem fiatalos a müvészete sem. Az érettség ize érzik rajta, a megnyugodott és önmagával megbékélt keresőé. Évek hosszu sora óta a „Kut" mücsarnoki kiállitásán találkoztunk először müvészetével. Amiből ott kóstolót adott, azt itt most megkapjuk teljességében: Berény uj festői stilusát. Ez a stilus nagy szinfoltokba foglalja össze a természetet s mint hogy a szinek önkényesen, vagy legalább is a müvész bizonyos szándéka szerint eltérnek a valóságtól, stilusa dekorativ módon hat. Érdeklődve várjuk további változatait, helyesebben: a folytatását. Mert most kiállitott képeiben még nem érezzük teljes mivoltában a müvészt, hanem csak erejének egy-egy töredékét. Várjuk a nagyobb, sőt a nagy erőfeszitést, amellyel minden müvész tartozik önmagának.

Ecsődi Ákos legtöbb rajzán erősen érzik Vaszary János müvészetének a hatása. A fiatal müvész tehetsége kétségtelen, de meg kell találnia az önmaga mivoltát legteljesebben és legeredetibben kifejező formát. *Körmendi* Frim Ervin is sok esztendő multán mutatkozik itthon először. Tájképei és egyéb festményei szinben s általában: kifejezésben kissé bágyadt, de tisztes munkák. ~~*Diat-Föglein*~~ István tehetsége egyelőre inkább csak negative látszik képein: azon által, amit még nem tud vele kifejezni. Az ember minden huzásában érzi a tehetségét, de nincsen meg az a hite, hogy amit ma csak jelez, a jelzésnél továbbra is tudná fejleszteni. Tehetsége ma még inkább csak rajzolótehetség. A szin iránt csekély érzéket mutat s a szinkomponálásról, mintha sejtelme sem volna.

Ifj. *Kernstock* Károly ecsetheggyel rajzolt igen finom konturu aktjait mutatja be. Érdekes és tehetséges munkák. *Békeffi* György is tehetséges fiatal grafikus. Nemcsak a szeme jó, hanem a képzelete is mozgékony és megelevenitő erejü. *(e. a.)*

Pesti Napló, 1928 március 18

II. Mahomed:

Mellig, balta ford
bajusza kicsiny, s
zsinóros s palástja h

MOḪAMM

balta: „1430"
s jobbra: „1481."

Rézmet

MDK

Kernstok Károly ifj. grafikus

Rajzai az Ernst-múz. csoportkiallitasan.

Cikk: Az Ernst-múzeum csoportkiallitasa.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 91.l.

ifj.Kernstock Károly.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1928-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kernstok Károly ifj.

Repr.

Galerie Devambez.Groupe des quatre. Kiáll.kat. 1926. Maj.14-31.

MDK

Kernstok Károly ifj.

Portrait de Mme M.
Portrait de Mme C.
Assomption.
Nu assis.

Galerie Devambez. Groupe des quatre. Kiáll.kat.
1926. Maj.14-31.

MDK

Kernstok Károly ifj.

Nus debout.
Génes.
Nu.
Nu.
Dessins.

Galerie Devambez. Groupe des quatre.Kiáll.kat.
1926.Maj.14-31.

MDK

ifj. Kernstock Károly

ifj. Kernstock Károly rajzainak és
Nemes József olajfestményeinek kiáll.
Párizsban a Groupe des Quartre-on

Kiállitások. Magyar Müvészet 1926, 3o4.l.

MDK

Kernstock Károly ifj.

Kiállitások. Magyar Müvészet 1926. 5. sz. 304.l.

-

/: római lakótelep.
A feltárt római falmaradványok egyenértékűek a már eddig is müemlékként számontartott más római emlékkel.

egye/: Bajcsy Zsilinszky ut 63.
Volt megyeháza. Jelentős barokk épület, külső és belső kialakitásában egyaránt meghaladja a müemlékjellegüek szinvonalát.

: Kossuth tér 15.
Értékes későbarokk épület, szép copf ablakrácsokkal és részletekkel.

egye/: rk. templom.
A kevéssé igényes barokk homlokzat alól ritka, XVII. sz.-i festett homlokzat került napvilágra.

MJ-vé:

llapitást nyert, hogy az alább
zi szinvonal, történeti vagy épi-
ében elmaradnak attól a mértéktől,
akivánunk.

MDK

ifj.Kernstok Károly

Portrait, festm. repr.

A N.Szal. tárlatáról. Képzőművészet 1930. 31. sz.
kép: 146. l.

KDK

ifj.Kernstok Károly festő

N.Szal. tárlatai. /Szinyei Társ/ Képzőművészet, 1930, 31.sz. 145. l.

MDK

ifj.Kernstok Károly

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

3.1.

M.D.K.

Ifj. Kernstok Károly: Portré.

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1922.dec.17. 49.sz. 3o.p.

M.D.K.

Ifj. Kernstok Károly: Férfi-akt.

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1922.dec.17. 49.sz. 3o.p.

MDK

ifj. Kernstock Károly, festő,

Clemenceau Mihályné arcképé-
vel vett részt a Salon National (Grand
Palais) kiállításán.

Újság, 1926. V. 21. – Magyar Művészek Párisban
és Németországban.

Kernstock

A Nagymező-utcai tárlatról ir M. sign.-val /Margitay Ernő/ "Könyves Kálmán kiállitása cimmel és az itt felsorolt müvészek munkáját azzal a rövid megjegyzéssel intézi el, hogy ennek a "Kiállitásnak a müvészethet per absolute semmi köze."
Kernstock, Tihanyi, Orbán, Czigány, Jakobovics, Márffy, Czóbel, Pór.

/Nem érthető, hogy mi volt az oka ennek a lesujtó véleménynek, kritikáit egészen más hangnemben szokta irni./

ÉLET, Bp. 1910. jan. 9. II. évf. 2. sz. 5o. lap.

Kernstok emlékkiállítás Szombathelyen

Esztergom vármegye 1920-ban eljárást indított és megfosztotta Kernstok Károlyt a törvényhatósági bizottsági tagságától, és ez a törpe-megtorlás eléggé nevetséges volna ma már, ha nem kellene azóta is számolnunk a festő mellőzésével. Mindmáig. Hiszen ha tökéletesen érthető, hogy a Horthy-Magyarország diszkriminálta a Nyolcak vezéralakját, Ady barátját, a Radikális Párt alapítóját, a tizennyolcas Nemzeti Tanács tagját, a tizenkilences szabadiskola-alapítót (s mint ilyet, Derkovits egyetlen mesterét) — csak magyarázható, de el nem fogadható, hogy csend és lapszusok övezték az életművét a halála, az 1940 utáni négy évtizedben is.

KERNSTOK KÁROLY

Az utóbbi húsz-huszonöt esztendővel különösen kínos elszámolni. Kernstoknak igazi emlékező életmű-kiállítása sosem volt, monográfiát utoljára 1936-ban írtak róla, azóta csak részpublikációkból, s egy ismeretterjesztő könyvecskéből áll a „feldolgozása". Születésének centenáriumát egyedül a Miskolci Galéria ünnepelte meg egy év késéssel 1974-ben, s azelőtt-azóta sem találtatott rá mód, lehetőség, hogy egészében, együtt lássuk ezt a fordulatos életpályát. Lehet, hogy Kernstok túlságosan modern volt a korábbi korszakoknak, és nem elég „korszerű" a Nyolcak között a mai kutatás számára? Esetleg: gyanúsan „formalistából" egyszerre túlságosan politikussá minősült, átmenet nélkül? Hálátlanul egyenetlen a hagyatéka — netán a minden ideológia nélküli műtörténészi tehetetlenség a magyarázat?

A tavaszi szombathelyi emlékkiállításon folytathattuk az elmélkedést. Derkovits szülővárosa, a szocialista képzőművészet-örökséget gyűjtő, s rendre bemutató múzeum nagy emlékkiállítást tervezett, s nem rajta múlott, hogy — akárcsak Miskolcon — éppen a nagy korszak hiányzott a teremből. Bizonyos, hogy a távollétnek okai, s nem ürügyei voltak, de bizonyos, hogy ez mit sem változtat a tényen: méltatlanul hiányos a Kernstok-képünk.

A *Savaria Múzeum* bőségesen reprezentálta a korai és a késői életművet, s való, hogy a ritkán látott képek így, a hiányos sorban némi csalódást keltettek a bennünk élő ideák után. De ha ennek alapján véleményt formálnánk, úgy ítélnénk, mint a nagyvonalú közhiedelem, s mint 1920-ban Esztergom vármegye: *in contumaciam* és Ugocsa-módra.

Kritika 1982/7

(ró—)

ZENE

Vujicsics Együttes – délszláv népzene

A pomázi nemzetiségi táncegyüttes 1974-ben alakult zenekara, melynek fejlődését az oly korán elhunyt kitűnő muzsikusunk, *Vujicsics Tihamér* segítette, 1976 óta az ő nevét felvéve Szentendrén működik, és az ő szellemében — túllépve a helyi érdekeltségen — a magyarországi délszláv népzene százados hagyományainak ápolását tűzte ki céljául. Fél évtizedes sikeres szerepléseiket tanúsítja ez a lemez is, ugyanakkor azt a megértést is, amivel közönségünk fogadta Vujicsics és az együttes szándékát: szívesen hallgatta a hozzáértéssel, átérzéssel és finom technikával bemutatott hazai délszláv zenét.

A hozzáértést a lemez felépítése is tanúsítja: első oldalán a szerb-rokon dallamokat vezeti be két jugoszláviai szerb táncdallam, a második oldal horvát népzenéhez élő kapcsolatot mutató anyagát pedig macedón, boszniai és isztro-dalmát példák előzik meg, felhíva a figyelmet arra az archaikus dallamvilágra, mely minden mai ráhatás ellenére is fenn tudta magát tartani.

A kitűnően reprodukált boszniai példa *(Veselo Bosno)* Rihtman megállapítását igazolja a török megszállás városi hagyományát eláruló finom hangvételű, intim hatású, valamint a hegyek szabad levegőjét árasztó kemény hangzású népzene kettősségéről, mely tulajdonképpen az egész Balkán félszigeten érezhető. A B oldal horvát-rokon anyaga szerencsésen került az utóbbi csoport szomszédságába (erre a bevezető egy megjegyzése is céloz). A pécsudvardi menyasszonybúcsúztató *(Svatovac)* tiszta kajkáv-horvát típusú dallam, az élő népzenei kapcsolat minden jelével, mint még a *Lagano* és a *Kad podviknem* sokác, illetve Dráva menti horvát dallama is. A *Drmavica*, a *Sitne bole* és a *Poskocice kolo* című táncdallamok kitűnő tempója is érezteti a déli aszimmetria távoli hatását. Ugyanakor főként a boszniai és isztro-dalmát dallamok jelzik azt a távolságot is, ami idők folytán a régi és újabb stílus között keletkezett.

Az egész lemez anyaga gyors és lassú táncok sorozata, melynek csoportosítását a darabok jellege szerint igen ügyesen oldották meg (a változatosságot főként a hangszeres összeállítások váltakozásával biztosítva). Főként

Thernstok Károly, festő

L.: Kassák L.

kilépni ?: A magyar soc. kult.-tört. (4) 14

Népszabadság, p- 1980 júl 13.

Kernstok Károly fest.

Kernstok-emlékkiállítás

Kernstok Károly emlékkiállítását nyitották meg szombaton Dömösön, a művelődési házban, a művész halálának 40. évfordulójára emlékezve. Kernstok a századfordulón ismerkedett meg ezzel a vidékkel. Annyira megkedvelte a pompás tájat, hogy nyári székhelyét a faluba tette át. Évről évre több művész követte őt ide, úgy hogy a kis falu nyaranként valóságos festőteleppé alakult. Kernstok számos kiemelkedő alkotása itt született.

A kiállítás, amelynek anyagát a Magyar Nemzeti Galérián kívül Komárom megyei múzeumok kölcsönözték, a hónap végéig tekinthető meg.

–. Kernstok - emlékkiállítás

21.

Népszabadság. Bp. 1980. júl. 6.

Kernstok Károly, festő

L: Pór B.

Szilágyi J: A magyar szoc. kult. Tört (3.) 14.

Nepszabadság, Bp. 1980 júl. 6.

Kernstok Károly, festő

L. Banga I.

Láncz S. Képzőmű v. krónika 726-730

Jelenkor, Pécs, 1981. júl.-aug. XXIV/7-8

Kernstok Károly, festő

L.: Berény R.

(d-ö): Nyolcak és... 309.

Élet és Tudomány, Bp. 1981. márc. 6. XXXVI/10.

Kernstok Károly, festő -

L: Pór B.

-: Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában

Népszabadság Bp. 1981. jan. 28.

G.

Kernstok Károly, festő

L. Berény R.

(gy. d.): Magyar Tárlat Rómában 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 jún. 26

Kemsłok Károly, festő

L: Pór B.

Ratzky Rita: Nyugat-emlékek Budán 278.

Élet és Tudomány, Bp. 1981. febr. 27. XXXVI/9

Kerustok Károly

A két világháború közötti
idősnak kiemelkedő mes-
tere a művész.

Kruniak Emese: Az autónóm rajzról —
Művészet, 1980. november – 15. lap.

Kernstok Károly

Az 1909-es nagyváradi kiállítás-
sal kapcsolatban Kernstok Károly-
nak és több kiállító művésznek
alkotói magatartásában Cezanne
művészetnek való rokonságot vélek.

Szíj Béla: Babits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Kernstok Károly

Kernstok Károlynak és kiállító
társainak több szempontból in-
tellektuális jellegű művészetében
megtaláljuk az európai képző-
művészeti ihletéseket, áthasoni-
tásokat.

Szíj Béla: Babits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Kevastok Károly

Bakits hűrösséget vállalt Kevastok-
nak és a körülötte csoportosuló
avantgarde-ihletésű művészek-
nek a vállalkozásaival.

Szíj Béla: Bakits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Kernstok Károly

Kernstok Károlyra hatott az
európai képző művészet ösz-
tönző erője.

Szíj Béla: Balits Mihály fi atalkori . . .
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Rernstok Károly

A művész mintegy tereed-
magával állított ki 1909-
ben Nagyváradon.

Szíj Béla: Balits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Kernstok Károly

A művész 1909-ben mintegy tíz magával kiállításon vett részt Nagyváradon.

Szíj Béla: Babits Mihály fiatalkori ...
Művészet, 1980. augusztus - 16. lap.

Kernstok Károly

Kernstok Károly művészetében az európai képzőművészet örztönző erejéről beszélhetünk

Szíj Béla: Balits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus – 16. lap.

Kernstok Károly, festő

L: Orbán Dezső

7

– A hyolcak egyetlen élő tagja

Népszabadság, 1930. jún.

Kernstok Károly

Kernstok Károlynak és a tőlbi kiállító művésznek alkotói magatartásában Cézanne munkássága nyomán kialakuló konstruktív művészet eredményeinek visszhangját láttak a nagyvarádi nyságok.

Szíj Béla: Babits Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus – 16. lap.

Keresztes Károly

Keresztes Károlynak és kiállító
társainak több szempontból intel-
lektuális jellegű művészetében eu-
rópai képzőművészeti ihletéseket,
áthasonításokat találunk.

Szíj Béla: Balázs Mihály fiatalkori...
Művészet, 1980. augusztus – 16. lap.

KERNSTOCK KÁROLY

Méltatás

Szij Béla: Művek az Egry József EMLÉKMÚZEUMBÓL.
MŰVÉSZET, 1980. február - 2. lap.

Kernstock Károly

„Virradat" o.v. 135 x 186 cm

j.l.p. Kernstock Károly 932. Vidett.

kikiáltási ár: 30000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Kernstock Károly
(Bp. 1873 - Bp. 1940)

„Gyógyasszony gyermekével"
o. karton 54x41 cm J. l. l.: Kernstock Károly
kikiáltási ár: 12000 Ft

BÁV 57. Képaukció Bp. 1982. május

Kernstok Károly, festő

L. Pór B.

Harangozó M: Nyolcak és Aktivisták

Esti Hírlap Bp. 1981 július 12.

2.

Kernstok Károly

A Magyar Nemzeti Galériában február 5-én nyilik meg a Nyolcak és az aktivisták c. tárlat, melyen a művész alkotásai is szerepelnek.

Magyar Hirlap 1961/1/28/6

Kernstok Károly 2

Magyar Hir

— A Magyar Nemzeti Galéria és a pécsi Janus Pannonius Múzeum közös rendezésében először kerül a budapesti közönség elé az avantgarde képzőművészetünk kezdeteit jelentő Nyolcak művészcsoport és a nyomdokán elindult aktivisták művészete. A *Kernstok Károly* körül csoportosult radikális polgári művésztársaság a kezdetben, 1910 körül az új festői szemléletet kezdeményező *cézanne-i* piktúrához és a *Matisse* vezette, „Vadak" gúnynevű francia festőcsoporthoz kötődött. Őket követve, új magyar festészetet alakítottak ki úgy, hogy nem vették el teljesen a hagyományos hazai alkotói irányzatok felfogását a fényről, a térről, a tömegről. E kettősségből született újszerűségük.

Kernstok Károly (1873-1940)

„Lovak" Tus 19,5 x 33,2 cm

s. l. j. K. Kernstok 924 Bécsben. Alexander Bernátnak egy régi barátság szeretetével, tiszteletével Kernstok Károly

Kikiáltási ár: 3000 Ft.

BÁV 54. Képaukció Bp. 1981. május

Kernstock Károly

említve,mive szerepel a "Nyolcak és aktivistáik"c.kiállitáson a Nemzeti Galériában

Szabó György cikkét lásd Nemes Lampért Józsefnél

Magyar Nemzet 1981.II.8.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1980 SEP 3
DAILY NEWS
Károly Kernstok

1021

„Abendmahl" – Kunstgegenstand des Monats

Das „Abendmahl", ein Gemälde von Károly Kernstok (1873–1940), zeigt die Ungarische Nationalgalerie als Kunstgegenstand des Monats September. Der Künstler war ein revolutionärer Vertreter der ungarischen Malerei und des Denkens, eine führende Gestalt der Künstlergruppe „Die Acht". Kernstok nahm aktiv an der Asternrevolution des Jahres 1918 teil und wurde zum Regierungskommissar für Kunstangelegenheiten ernannt. Nach der Niederschlagung der Revolution emigrierte er und lebte von 1919 bis 1926 vorwiegend in Berlin. Hier malte er das „Abendmahl", eine der repräsentativen Schöpfungen ungarischer expressionistischer Malerei. Das 1921, in einem der schwersten Lebensabschnitte des Künstlers entstandene Werk setzt der Künstlergeneration, die in den Jahren nach dem ersten Weltkrieg an den ärmlichen Tischen der Berliner Kaffeehäuser diskutierte, ein Denkmal. Aufgeregte Pinselstriche, ein unruhiger Wechsel von Licht und Schatten vermitteln die Aussage und sind ein Spiegel Kernstoks revolutionärer Kunst, die sich infolge des äußeren Zwanges auf die ungarischen fortschrittlichen Richtungen in jener Zeit nach innen wandte.

Das Museum der Bildenden Künste zeigt als Kunstgegenstand des Monats die Schöpfung eines unbekannten Kölner Meisters, eine Marien-Statue aus dem dritten Viertel des 15. Jahrhunderts. Die aus einer berühmten Kreuzigungsgruppe stammende, 180 cm große Schöpfung wurde 1916 vom Museum erworben. Damals befand sie sich in sehr schlechtem Zustand. Nach ihrer vollständigen Restaurierung in der ersten Septemberwoche wird sie sich den Besuchern im ursprünglichen Glanz präsentieren. (MTI)

gefestigt haben, b
Redner.

A
Vereinigu

Damaskus, 2. Sept. (AP) — Ein Vorschlag des libyschen Staatschef Muammar el Gaddafi, sein Land mit Syrien zu vereinigen, ist am Dienstagfrüh vom syrischen Staatspräsidenten Hafes el Assad positiv aufgenommen worden. Gaddafi bezeichnete in seiner Rede Syrien als die „letzte arabische Festung gegen Israel". Assad stimmte dem Vereinigungsplan Gaddafis, den dieser während einer auch im syrischen Fernsehen übertragenen Rede anläßlich des elften Jahrestages der libyschen Revolution im Beisein des syrischen Ministerpräsidenten Abdel Rauf el Kassem in Tripolis vorgeschlagen hatte prinzipiell zu.

In einer am Dienstagfrüh in Damaskus veröffentlichten Erklärung hieß es, Assad habe Gaddafi unmittelbar nach dessen Rede ein Telegramm geschickt, in dem er seine Befürwortung des Planes erklärt habe. In dem Telegramm erklärte Assad, Syrien wolle das Ziel der Einheit erreichen und dazu mit Libyen zusammenarbeiten.

BOLIVIEN

Todesstrafe für „extremistische Agitation"

La Paz/Bogota, 2. Sept. (ADN) — Die reaktionären Militärs in Bolivien haben am Montag offiziell die Todesstrafe eingeführt. Innenminister Luis Arce teilte mit, die Todesstrafe werde bei Patrioten umgebracht werden. E sei die Absicht der Reaktion, di Widerstandsbewegung einzu schüchtern, hieß es auf Flugblä tern, die am Montagabend in L Paz verbreitet wurden.

Kernstok Károly, festő

KERNSTOK-FESTMÉNY

A hónap műtárgyaként *Kernstok Károly* Úrvacsora című festményét tekinthetik meg szeptemberben a Magyar Nemzeti Galéria látogatói. Az 1873. és 1940. között élt művész a Nyolcak vezéralakja volt, aktívan vett részt az őszirózsás forradalomban, a művészeti ügyek kormánybiztosává nevezték ki. A forradalom bukása után emigrált: 1919-től 26-ig főként Berlinben élt. Itt festette meg Úrvacsora című kompozícióját, expresszionista festészetünk egyik reprezentatív darabját. Az 1921-ben, a művész életének legnehezebb időszakában született alkotás az első világháború utáni berlini kávéházak szegényes asztalai mellett vitatkozó művészgeneráció csoportjait idézi. Izgatott ecsetvo-

nap műtárgyaként egy ismeretlen kölni mester alkotásában a XV. század harmadik negyedéből származó Mária-szoborban gyönyörködhetnek. A híres Kálvária-csoportból származó 180 centiméteres alkotást 1916-ban vásárolták meg, igen rossz állapotban. Szeptember első hetében, teljes restaurálás után állítják ki az eredeti színeiben újonnan pompázó szobrot. (MTI)

2.

-: Kern

Est [illegible] 1980 szept. 2.

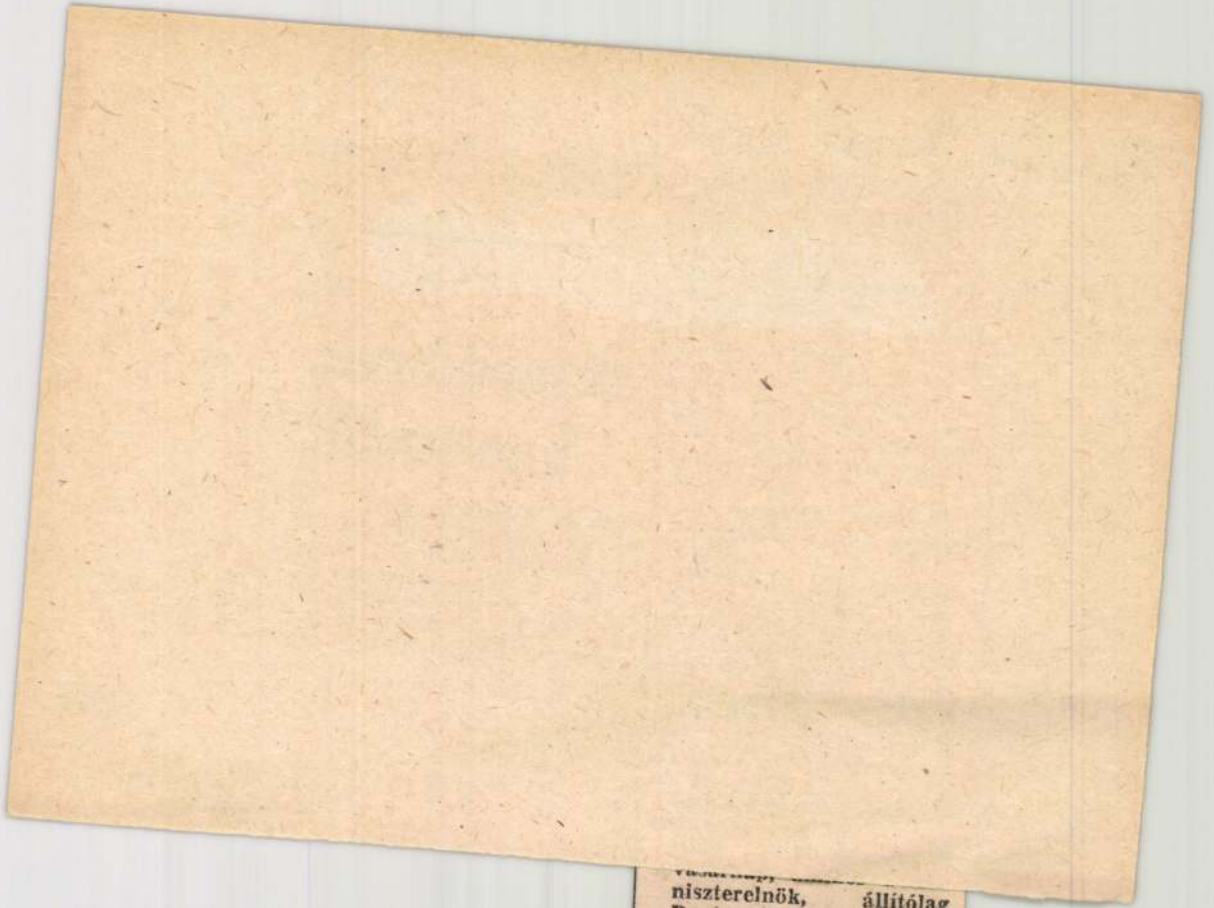

niszterelnök, állítólag

Kernstok Károly, festőművész

Szalay Lajosnak a Nemzeti Galériában most minden eddiginél teljesebb kiállítást rendeztek. – Az ő ízgatott tollal papírra vetett első rajzaiban mesterek egész sorának kezevonására ismerünk. A két legjellemzőbb: a kései Kernstok izgalomtól visszafojtott harmóniája és a fiatal Derkovits szálkás igazságszelvényei.

Vadas József: Háború békében.
Élet és Irodalom, 1980. szept. 6.

Kernstok Károly, festőművész

Tapp Vilibald festőművész a műhelytelepek és a szabadiskolák életének, munkásságának ismerője mondja:
a Művészház Köre, ahol Kernstok Vedres Márk, Kozma Lajos, Gulácsy Lajos, Czóbel Béla, Rippl-Rónai József, Csók István, Ferenczy Károly, Ferenczy Béni, Rudnay Gyula, Szinyei Merse Pál, Mednyánszky László, Nagy Sándor, Iványi Grünwald Béla, Vaszary János, Fényes Adolf, Réti István, Márffy Ödön, Tihanyi Lajos, Berény Róbert, Kmetty János, Egry József, Bornemisza Géza, Orbán Dezső, Szőnyi István, Perlrott Csaba Vilmos, Aba-Novák Vilmos, Kádár Béla, Vilt Tibor, Kondor Béla, Barcsay Jenő, Bálint Endre, Szobotka Imre, Szántó Piroska, Kassák Lajos, Moholy-Nagy László, Uitz Béla, Bortnyik Sándor, Kállai Ernő, Gergely Sándor, Tamás Aurél, Kállai Ernő, Gergely Sándor, Tamás Aurél, Kállai Ernő, Gergely Sándor, Tamás Aurél

Kernstok Károly, festőművész

Európai körútjáról hazaérkezett a „Nyolcak és aktivisták" c. kiállítás. Az a nyolc művész, akinek munkásságához ~~ad~~ ahhoz az elvek fűződnek, amelyet ma „Nyolcak Csoportja"-nak neveznek tartoznak: Kernstok Károly, Berény Róbert, Czóbel Béla, Tihanyi Lajos, Czigány Dezső, Orbán Dezső, Márffy Ödön, Pór Bertalan.

Kernstok Károly a legjelentősebb talán, teoretikus egyéniségként és alkotóként is, írásai megjelentek a „Nyugat"-ban

Stúdió '81

1981. I. 20. Televízió 21.00

Kernstok Károly festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult Berény R., Czigány D., Czóbel B., Kernstok K., Márffy Ö., Orbán D., Pór B., Tihanyi L., részvételével. – Vérbeli egyéniségük Kernstok Károly, aki elméletileg is igyekezett megalapozni a Nyolcak törekvéseit, mozgalmuk a Századelő radikálizmusának volt szerves része.

Vas Népe, 1981. márc. 29.

Kernstok Károly, festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő két jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult, Berény Róbert, Czigány Dezső, Czóbel Béla, Kernstok Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan és Tihanyi Lajos részvételével. Vezér egyenességük Kernstok Károly, aki elméletileg is igyekezett megalapozni a Nyolcak törekvéseit. Mozgalmuk a századelő radikalizmusának volt szerves része.

Zalai Hírlap, 1981. márc. 29. 7. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kernstok Károly festőművész
NÉPSZAVA

NÉPSZAVA 1981. MÁRCIUS 29., VASÁRNAP

Egy forradalmi nemzedék múltja — és jelene

A Nyolcak és az aktivisták körének kiállítása

1021

Nemes Lampérth József AKT (1914)

Uitz Béla ANYA GYERMEKKEL (1918)

Kulturális életünk nagy eseménye a Nyolcak és az aktivisták kiállítása a *Nemzeti Galériában:* először láthatjuk teljes gazdagságában annak a század eleji művésznemzedéknek a termését, amelyet Bölöni György, e generáció harcostársa és kritikusa egy kései visszaemlékezésében a magyar művészet első *„forradalmi nemzedékének"* nevez. E kitüntető jelző Bölöni értelmezésében nemcsak azért illeti meg ezeket az alkotókat, mert ők voltak az elsők, akik az akkori modern művészet legjobb eredményeiből merítve csináltak nagy magyar művészetet, hanem azért is, mert az ő tevékenységükben jelentkezett először karakteres határozottsággal a művészeti és a társadalmi haladás összekötésének szándéka — *munkásságuk műtörténeti rangú példája annak, miként kell tudatos művészi eszközökkel tudatos társadalmi tartalmakat kifejezni.*

A magyar századelőről, hála az utóbbi évtized marxista kutatási erőfeszítéseinek, mára már sokat tudunk, de még mindig nem eleget. A korszak fő alakjai és fő törekvései — ideértve természetesen a törekvések jellegét is — nagyjában-egészében tisztán állnak előttünk, de kevéssé ismerjük a vezető egyéniségek mögött felsorakozó második-harmadik vonal, a kismesterek, a szimpatizáns útitársak munkásságát, akik éppen tömegességük miatt a legjobb propagátorai és elmélyítői voltak a nagyoktól képviselt eszméknek. Kevéssé vagyunk tisztában az árnyalatokkal is: a markáns erővonalak, a reprezentáns életművek elfedik előlünk azt a bonyolult összefüggésrendszert, amely a társadalom legkülönfélébb rétegeit ekkoriban összefogta, illetve polarizálta. Nos, ez a tárlat, amely mind külső, mind belső formátumát tekintve messze meghalad minden korábbi összefoglalási kísérletet, végre módot ad arra, hogy ne csak a fákat, *de az erdőt is lássuk,* hogy tüzetesen szemügyre vegyük azt a mennyiségi erőt, amely a század első évtizedének végén, a társadalom felszín alatti, tektonikus mozgásainak hatására kitermeli a Nyolcak és az aktivisták mozgalmában testet öltő — s immár a tartalom, az esztétikum síkján is realizálódó — új művészi minőséget.

Ennek a szemrevételezésnek, elemzésnek kétségtelenül van egy *aktuális haszna* is. Segítségével, úgy tetszik, *végérvényesen beilleszthetjük a századelő művészeti örökségét vizuális kulturánkba.* Nem kis dolog ez, ha tudjuk: e két, egymással szorosan összefüggő csoportosulás művészi vívmányait a maguk teljességében mindeddig nem tudta megemészteni, feldolgozni az új magyar művészet. A két világháború között azért, mert az itt kikristályosodott kvalitás, mint a forradalmi idők terméke, a forradalmak bukásával mesterségesen „kiiktattatott" a honi fejlődés menetéből, a felszabadulást követően pedig amiatt, mert stílárisan nem volt összeegyeztethető az ötvenes évek első felének leegyszerűsített realizmusértelmezésével. A Nyolcak és az aktivisták izgalmas művészetét lényegében csak az 1956-os ellenforradalom leverését követő eszmei megtisztulás rehabilitálta, *de tudományos alapossággal igazán csak ez a kiállítás teszi a méltó helyére.*

A századelő, mint ismeretes, szinte mindenütt és mindenben a változás kora Európában; ezek a változások egy súlyos világnézeti válság következményei és hordozói, amelyet a kapitalista társadalmi rendszer bomlása, a szenzualizmuson és pragmatizmuson alapuló polgári világkép összeomlása idéz elő. Az impresszionizmus, mint ennek a világképnek a művészi vetülete, már nem képes többé a valóság hiteles megjelenítésére, hisz koncepciója, a „minden prekoncepció nélküli látás" alapjaiban rendül meg; *bebizonyosodik, hogy a dolgok szubjektív, felszíni értelmezése voltaképpen lemondás a felszín alatti rétegek, a tulajdonképpeni lényeg megismeréséről.*

A kor legjobb művészei fájdalmasan érezték a gondolati tartalmakra épített, objektív értékekre alapozott művészet hiányát — a társadalom válságának biztos jelét. S ha a társadalmat nem válthatták meg, a kérdést legalább *a műalkotás viszonylatában* akarták eldönteni: így került fokozatosan előtérbe a plasztikai elemek jelentősége a képszerkesztésben, s bontakozott ki ennek eredményeként a szellem alakító fölénye a látvány uralmával szemben.

Ezt a lépést, amely gyakorlatilag *a kompozíció jogainak helyreállítását jelentette,* a francia posztimpresszionizmus nagyjai tették meg, közülük is elsősorban *Cézanne,* aki a stílus immanens elemeinek (vonal, szín, motívum stb.) hangsúlyozásával először adott szilárd karaktert, optikai egységet a képfelületnek. Kezdeményezése óriási jelentőségű volt a művészet történetében, mert magában hordta a lehetőségét annak, hogy az eddig csak jelenségeket tükröző piktúra eljusson az élet és a társadalmi valóság lényeges kérdéseinek megragadásához, az emberi lét konkrét alakításához.

A cézanne-i törekvések a századforduló táján felnövő fiatal magyar művészek Párizs-járásai nyomán beszivárogtak hazánkba is, ahol a társadalmi fejlődést nemhogy a polgári kor ellentmondásai, de egyenesen középkori, feudális maradványok nyűgözték. Ezek a fiatalok már nem érték be az őket közvetlenül megelőző nagybányai nemzedék programjával: a lírai látványfestészettel — a szubjektív képi kivetítéseknél *általánosabb érvényű igazságok* vizuális megjelenítésére törekedtek.

Ebbeli szándékuk szerencsésen találkozott a modern Magyarország megteremtésén munkálkodó radikális polgárság nézeteivel, akik számos fórumon *(Társadalomtudományi Társaság, Huszadik Század, Galilei-kör)* — sokszor a szociáldemokráciával karöltve — sürgették egy új, demokratikus jellegű társadalmi formáció szükségességét. Számukra a haladás igénye egy korszerű hazafiság igényeként is jelentkezett; a legmodernebb eredmények — legyenek azok eszmeiek, politikaiak, művésziek — nemzetivé sajátítása vezette őket, amikor szemeiket a polgári világ akkori központjára, a mértéket megtestesítő Párizsra vetették.

E nagy szellemi erjedés szülöttje volt a Nyolcak mozgalma; *ők voltak a festészeti szólam abban a hatalmas kórusban, amelynek hallgatólagos vezére Ady Endre volt, s amely a szellemi élet minden területén forradalmat hirdetett az úri Magyarország avitt ízlésnormái, akadémikus megrögzöttsége ellenében.* Első kiállításuk 1909 végén nyílt meg a Könyves Kálmán képkereskedésben; ennek elé írták ki híres jelmondatukat: „A természet hívői vagyunk. Nem az iskolák látásával másoljuk. Értelemmel merítünk belőle."

A Nyolcak művészetében, akik *Kernstok Károly* vezetésével szerveződtek csoporttá, ez az *értelmi elem* a legjelentősebb. A közvetlen látási élményt nem az eddig megszokott „egy az egyben" adták vissza, hanem a világgal kapcsolatos álláspontjuknak megfelelően módosítva, azaz a kompozíciót elgondolásaiknak megfelelően dekoratív, expresszív, illetve konstruktív irányba tolták. A konstruktív stílus a részelemeket tömör formákká alakította, ilyetén a képeken csak a lényeges elemeknek jutott hely: a mondandók társadalmi esszenciájának, amely az adott szituációban feltétlenül kritikai élű volt. Hatásuk ezért nem is témaválasztásuk másságában, *hanem a témák exponálásának felszabadító erejében rejlett:* növelték a fogékonyságot a környezet érzékelhető összefüggései iránt, s így óhatatlanul is egyfajta általánosabb gondolkozásbeli aktivitásra serkentettek. Jelezték: az a helyzet, ami Magyarországon a történelmi feladatok sorozatos elodázása miatt kialakult, tarthatatlan, elviselhetetlen. Nem késett soká kérdésfeltevésük esztétikai megalapozása sem: előbb Fülep Lajos, majd Lukács György szögezte le határozottan megszerkesztett képeik kapcsán, hogy *„a rendnek ez a művészete el kell hogy pusztítson minden sensatio- és hangulatanarchiát..."*

A Nyolcak aktivizáltak, de nem látták az aktivitás irányát — ez csak az őket követő, s a magyar társadalom mélyrétegeiből szerveződő újabb csoportosulás, az aktivisták számára lett nyilvánvaló. Ők már eleve társadalmi, s nem egyszerűen művészi programmal indultak; eleinte csak a humánum és a művészet nevében tiltakoztak a háború és a korrumpálódó viszonyok ellen, később már a népuralom, a szocializmus fenyegetésével. Teljes mértékben csalódtak a polgári értékekben, s nemcsak szellemileg, de valóságosan is kiszorultak a polgári társadalomból; hivatalos kiállítótermek helyett magánműtermekben, a Visegrádi utca és a Váci utca proletárfertályain állították ki — zömmel proletár közönség előtt — munkáikat. Pozíciójuk, magatartásuk *ellenzéki* volt, s ennek megfelelően a művészet belső kérdéseit is teljesen gyakorlatias szempontból válaszolták meg: *sajátos „röplapművészetet" műveltek, amely elsősorban a könyv, a folyóirat, a plakát és a nyomat, illetve az ezekből kiinduló grafika és festészet műfajában lelt rá hivatására.*

Ebben az „irodalmiaskodó" hangvételben persze része lehetett annak is, hogy az aktivisták *Kassák* két folyóirata, a *Tett* és a *Ma* köré tömörültek, s képeik mellett szóban is igyekeztek kifejteni progresszív mondanivalójukat. A mozgalom első, 1919-ig tartó szakaszában, amit a nemzetközi avantgarde eredményeinek merész adaptálása jellemzett, a változtatás szükségét hallatlan energiával megjelenítő *Nemes Lampérth József és Uitz Béla* volt a vezető mester; később az emigrációs szakaszban *Kassák és Bortnyik* került előtérbe, akik nagyobb súlyt helyeztek a mesterségbeli kérdésekre, s a társadalmi lázadás helyett voltaképpen beérték a régi formák gyökeres revíziójával.

Volt azonban egy pillanat, amikor a társadalmi mozgás lendülete együvé sodorta a sorokat, s a tisztázódott politikai helyzet valóban közösségi jellegű alkotásokat eredményezett. 1919 volt ez, ezen belül is a Tanácsköztársaság rövid periódusa; a Nyolcak és az aktivisták ekkor született plakátjai minden másnál világosabban bizonyítják: *mindkét mozgalom mögött tényleges társadalmi elszánás feszült.* Ezekben a falragaszokban, amelyeken jelképpé általánosult egy sor társadalmilag kialakult jelenség, betetőződött a Nyolcak torzótörténete, s kiáltássá fokozódott az aktivisták hangja, *teljesértékűen igazolódott* annak a küzdelemnek az igazsága, amely a századelő művészeit hevítette.

A mostani kiállítás méltó elismerése e teremtőerő maradandóságának, s a kései utókort is értékek létrehozására serkentő voltának!

Tasnádi Attila

ORCOT

gyarsága, puritánul egyszerű beszédmodora. Spontán, ösztönös művésznek tűnik, holott intuitíven, de matematikai következetességgel.

Nem megjátszott, színészi attitűd ez. Alaptartás. Szenzibilis, ugyanakkor fegyelmezett lélek. Az az ember, aki a napfoltok kitörését, a szelek megfordulását az idegrostjaiban érzi, de mindent elvisel zokszó nélkül. Először azt gondoltam, a tiborci maszk szuggerálja ezt belém, de mindinkább érzem, hogy nem: ez ő, Bihari József.

Szívéhez nőtt szerepeiről kérdezem tovább.

— Józsa a „Fáklyaláng"-ban — feleli. És kérdés nélkül mondja magyarázatul: — Nagyapám szabadságharcos honvéd volt. Ma is őrzöm a zsoldkönyve fedelét. Igaz, nem voltam még kilencéves, amikor meghalt, s alig-alig emlékszem már, hogy miféléket mesélt, de ő, ő megmaradt bennem. — Jobb könyöke az asztal sarkán, széles, erős kézfeje lekonyul az asztallap mögé. Most felemeli: — Hiába verték le a szabadságharcot, bennünk, az unokákban tovább élt. Ez törvény. — Mintha Tiborc mondta volna.

Nem elégedett meg ezzel az élménymaggal. Járta a könyvtárakat, képtárakat, felkutatott mindent, amiből hitelesen rekonstruálni lehetett a századvég magyar parasztját, aki megélte a szabadságharcot, a Bach-korszakot és a kiegyezést. Valóban — nincs rá találóbb hasonlat — szobrászi megmintázás volt Józsa alakja. Elcsukló szavak, alig moccanó, súlyos mozdulatok, s egy arc, egy arc fából, gyantasárga körtefából. Méltó elismerés volt rá a Kossuth-díj.

Azután másik kedves darabjáról beszél, Csehov „Háztűznézők"-jéről:

— Vizsgaelőadáson játszottam benne a kérőt. Huszonnyolcban. Csehov színdarabjainak van valami rejtett fluiduma, s ez a fluidum tulajdonképpen a dráma; ebből sugárzik a kor, a jellemrajz, a konfliktus. Ezt a fluidumot próbáltam a magam szerepében „játékká" változtatni.

Elmosolyodik. Fanyarkás, tűnődöző mosoly ez, átfénylik a vastag sminkrétegen, a ragasztott, lógó bajuszon.

— Ács Rózsi volt a lány; most valahol vidéken játszik. Gauser-Gáll László a másik férfi. Sejtelmük sem volt odabenn a színpadon, mit csinálok addig magammal, amire bemegyek. Hosszú, hullámos, szőke hajam volt; nullásgéppel lenyirattam kopaszra. Úgy mentem be: hólyagfővel, zsakettben. Majd összeestek.

Nevetünk. Az ablak alatt a szerepét tanuló színész nem, elege van belőlünk. Feláll, kimegy. Menetközben is a szövegét mondja, suttogva, de minden hangot határozottan megformáló, komikus szájmozgással.

Ez a nyiratkozás merész vállalkozás volt, mondom Bihari Józsefnek, hiszen nemcsak a színpadon, de az életben is elmetszhette a szerelmet.

— Szerelem?! — néz rám furcsán az ősz, bozontos, ragasztott szemöldöke alól. — Kevés pénzű legény voltam én ahhoz. Ha ilyesmivel próbálkoztam, a lányok csak kacagtak egyet, s otthagytak. Egy szerelmem volt: a színház. — Hangja mögé hallom Tiborc kurta nevetését: „Te szánsz, Nagyúr?!" És mégsem szerepjátszó póz ez, nem színészi áthallás egyéni életébe. Legbensőbb énjéből fakad, ellenpólusa falós humorának.

Ülünk szótlanul. Mintha mezítelen lelkét érintettem volna meg.

— És tíz éve játszom Tiborcot — mondja végül, nagy sokára. Súlya van ennek a mondatnak. Akár egy kőtömb. Ott marad közöttünk az asztalon.

Nyolc óra múlt öt perccel. A keskeny, félkörívű folyosón elköszönünk. Ő megy jobbra, be a fáklyáktól kormozódott boltívek alá, be a széles, magas, barna ajtón — a színpadra. Én meg balra. Lendül-villan utánam az üvegajtó, kint vagyok az óra mögött, a Nagykörút nyüzsgő zsivalyában, s zizegnek fölöttem a neonok.

*

Régen volt ez a találkozás, nagyon régen: jó húsz esztendeje, még a régi Nemzeti Színházban. Most, amikor Bihari József halálhírét vettem, megmozdult emlékeim mélyén a kőtömbmondat — „És tíz éve játszom Tiborcot" — meglódult, nyilvánosságot követelt. Ezentúl már Bihari József Tiborca is csak az emlékezetünkben él tovább, akár a régi Nemzeti Színház meghitt-ódon épülete és sarkánál a nyugtalan éjszakákon annyiszor visszaálmodott, hajdani szerelmes találkáink órája.

Utassy József

PIROS PÁNT RAJTAM

Sikolyig szított szén, szenem:
micsoda tűz vagy, értelem!

A körémhült, merevedett
abroncs-világegyetemet
rámforrósítja lángod:

piros pánt rajtam! átfog,
s húsom, akár a bronz, ragyog,
s ifjan emberré borzadok.

Szólogathatsz már, Szerelem,
nevemet súgva százszor:
kitámolygok a mellbimbók
rengő holdudvarából,

és részegen, és józanul:
írnom kell! addig írnom,

míg föl nem száll kék terhével
galambfehér papírom.

Kiss Attila — LEÁNYARCOK

*Gelléri Andor Endre**

Pirók, üvegkalapáccsal

Nekem egy ilyen kis izével még sohasem volt dolgom. Merthogy rozspálinka és hering után meg annyi mesécske után folyton azt kérdezze: — Ki maga? Mennyit keres? Milyen a lakása? Fő- vagy albérlő?... — és amikor virágot akarok venni a vak koldusasszonytól, azt mondja: — Vegyen inkább majd holnap negyed kiló zsírt... — hát ez még nem fordult elő, mióta én szagolom a rózsát, s lesem a szép nővirágok helyhében a mézet! S ha emellett nem lett volna olyan, mintha kínai finom lakkal volna lakkozva a bőre! Meg a hajában nem égne a fekete tűz, meg a kékkígyós láng! S az ajka nem lenne olyan, hogy attól reszket a nagyobbik lábujjam is! S a keblén szinte visszhangzik az a véső, amivel egy sírkőfaragó szobrász kifaragcsálta! Mondom: virágkelyhi nő, s amellett olyan, mint egy örményus! S hogy fel van neki vágva a nyelve, mint egy matyimadárnak! S mindig hajtja:

— Hajaj, a festő, az csak festő! Annak nincs magas órabére, s akinek nincs magas órabére, annak nincs elég pénze! Hanem a mekánikus! Az autós férfi! Abban dagad a dohány! Sajna — mondja —, és azt hittem magáról, hogy maga olyan autós ember, mert olyan nadrágot hord! De ha már annyi időt töltöttem magával, hát fizessen nekem egy kis órabért!

Mandulácskám — mondom neki — hallgass egy kissé. Én meg majd beszélek. Látod-e ezt?

— Gyémánt? — kérdi éhesen.

— Ajaj, ha csak az volna! Több annál!

S forgatom a kis üvegkalapácsom, mutatom neki, hogy csillog, s meg-megkoccintom vele a piros boros poharam. Hát még a kadarka is cseng tőle a pohárban.

— Ez a millijó! — mondom neki — ez a mekánika! Ez autós király, miegymás!

— Könnyű ezt mondani! Ha nem gyémánt, hát akkor jójszakát.

— Már csak együtt, te bitang! Kérem, kocsmáros úr! Kocsmárosné, nagyságos asszony! Ki vagyok én? A Pirók! Ki a Pirók? Cilinderes koldus! Amit mondok, igaz-e? Ha ígérek a hölgynek, megtartom-e? Ide hallgasson, mandulácskám, ezzel a kis gömbölyű végű üvegkalapáccsal én magának a holnapi nap folyamán annyi pénzt keresek e cudar világban, hogy maga kitömhet vele egy párnát. Igaz-e?

Persze, a kocsmáros meg a neje mondják, s a kocsma is zúgja, hogy amit a vén Pirók mond: az nyilatkozat! S kezdik korholászni a hölgyek, hogy ni, né, ahelyett, hogy a szája szélét nyalná, mint a tejfelesköcsöghöz került macska, még neki áll feljebb! Hogy örüljön, mint a vak a visszanyert szemevilágának, hogy vele hozta össze őt a sorsa!

S erre a kicsike izé kezd ám laposulni, megtisztelődni satöbbi! Hogy, azt mondja, jó, jó, ne káráljanak már annyit, már ő elhiszi, ki-mi vagyok! Hogy vigyek haza pár gyertyát, mert ő úgy szeret férfilakáson mulatni, mint a táncosnők. Meg vigyek egy marék savanyúkáposztát is, mert ő, ha más nincs, hát csapból issza a vizet, s attól rúg be.

— Kocsmáros úr — mondom —, adjon ide egy kis hordó rozsot, meg tucat heringet!

S csak néz a kis izé, amikor a kocsmáros elémbe gurítja a kis helyes hordót, s azt én a hónom alá veszem, míg a hölgyre rábízom a tucat heringecskét.

S indulunk a holdas úton. S megyünk rajta felfelé, szinte az égen visz át a sétánk, mert ott lakom én most, ahol sok a líceumbokor, meg a nyáron nyíló jázmin. S a sok fénybogár úgy repked körülöttünk, mintha égen járó angyalkák lennének, akik körött a pici csillagok reszketnek. S mint az üveghegy tetején, úgy állunk meg, s nézünk alá a mély, szakadékos sötétbe.

Hát a kis otthonom, az se kutya! Mert az asztalon mindjárt van vagy három koponya! Egy citera, japán! Édes hölgyek mezítelen alakja lefényképezve! Az ágyam kék selyembe húzva, ezt még Törökországból hoztam! Előtte medveszőr, Romániából! Egy marok sárga homok, üvegbúrában, Egyiptomból!

— No látod, mandula — mondom —, nem jó annyit kérdezgetni előre! Mert az igazi dalia nem beszél, hanem mutat.

S mondja is: — Aranykám, hegedűcském, mákocskám, bodzám! — s kacsint — van-e kincsesládád?

— A barlangomban — felelem.

— Kibérelted? — kérdi.

— Ki! Az egykori remetétől, aki láncon járt benne és csontokat evett.

— Szomjas vagyok — mondja tikkadtan, és nézi a mezítelen hölgyeket.

— Ezek kicsodák? — kérdi.

— Akiket megtiszteltem — mondom —, s ha nincs ellenedre, téged is lekaplak. — Elkezd kacagni, nevetni, vihogni, fújva rehegni, szinte rezegnek a falak.

* Gelléri Andor Endre holnap lenne hetvenöt éves. Az ő emlékét idézzük az itt közölt no-

Magyar Hírlap,
1981. máj. 30. 24. old.

1021 Kerntsk Károly festőművész
„Lovacsok a vízparton."

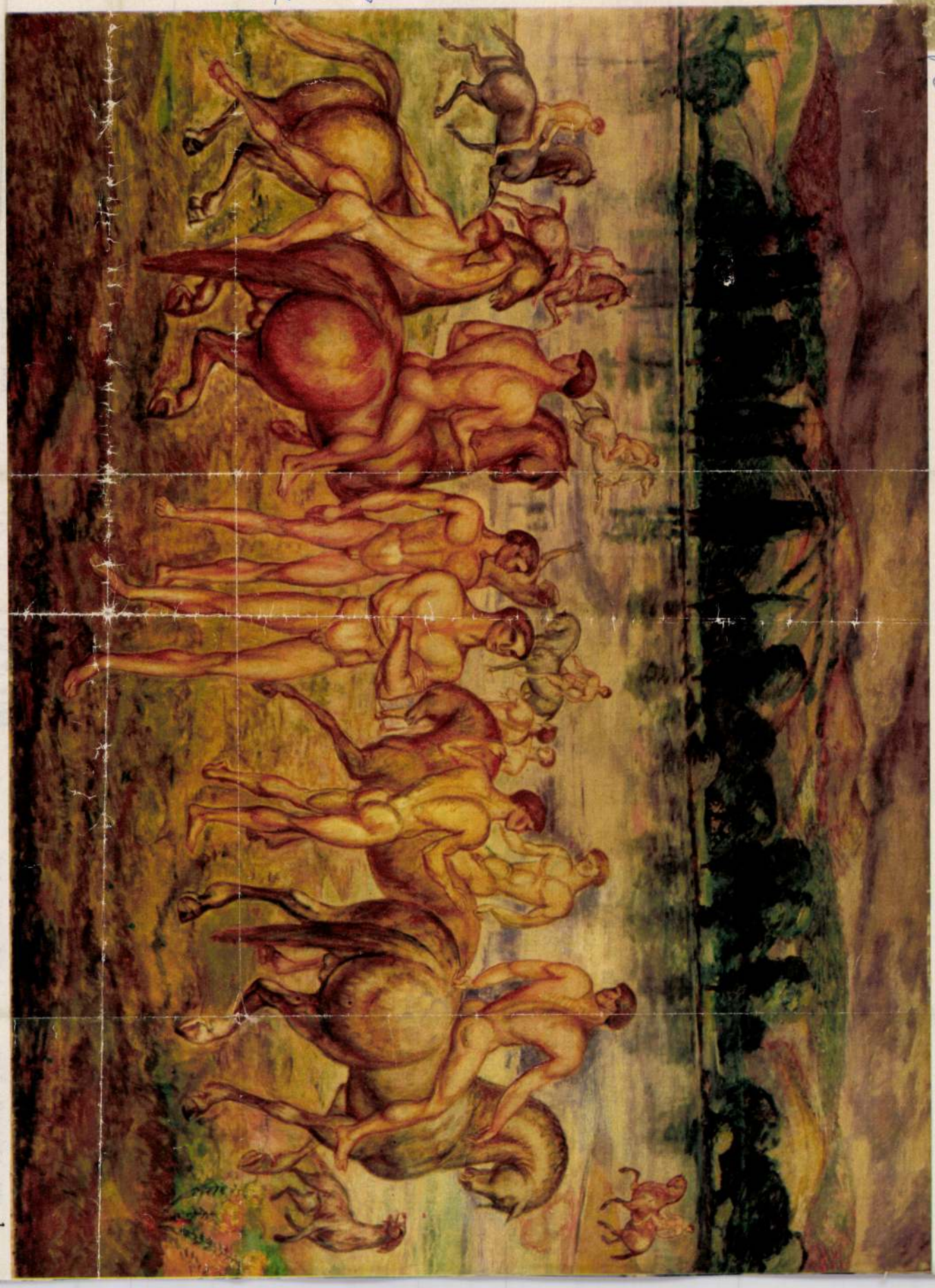

Kányádi Sándor

Fából vaskarika

Amikor akkora voltam mint ti, akkor mesélte nagyapám, hogy élt a mi vidékünkön hajdanán egy nagyon eszes, nagyon furfangos, nagyon jó kezejárású mesterember, famunkában, vasmunkában egyaránt utolérhetetlen, ha kellett kerekes, kovács, ha kellett, ács volt egy személyben. Volt is munkája, annyi senki más mesternek a környéken. Olyan könnyűjáró szekeret tudott fabrikálni, hogy szinte magától ment, lovat is csak szokásból, cifraságból fogtak elébe, mivel ló illik a szekérbe. Irigyelték is emiatt a többiek, mert a végén már minden szekeret vele csináltattak, vasaltattak. Azaz véle csináltattak volna, ha vállalta volna, de nem akart ártalmára lenni a többinek. — Hadd éljen más is, a kerekes is, meg a kovács is — mondogatta. De ez nem tetszett a mestereknek, úgy érezték, kegyelemkenyéren élnek. Végül a gazdák is, akiktől nem vállalt munkát, azok is megorroltak.

— A mindenit ennek a nagyképű fúrófaragónak, veres vaspofozónak, hát a mi pénzünk nem olyan, mint másé?

— Ha olyan, mint a másé, akkor adják másnak, a többi kerekesnek, meg kovácsnak, másnak is élni kell — s azzal hátat fordított a méltatlankodóknak.

Erre aztán még jobban megorroltak. S elhatározták, hogy bosszút állnak. Merthogy a szavam ne felejtsem, a mester, ahányszor csak megkérdezték: mit csinál, majszter uram? — mindig azt válaszolta: fából vaskarikát.

Elhatározták, hogy szaván fogják. Föl-

Erre már a mester nyelt egy nagyot. „Ennek fele se tréfa. Ki lehet ez a langaléta? (Mert sudár egy ember volt az idegen.) Ne legyen mester a nevem, ha ez nem a király." Meg is kérdezte tisztelettel:

— Nem őfelségét tisztelhetem-e ebben az egyszerű ruhában?

— Eltaláltad, én vagyok a király.

Hitte is, meg nem is a mester, s újra megkérdezte tisztelettel:

— Lenne-é erről valami igazolványa?

Erre a király belenyúlt a nyakában lógó tarisznyába, s előhúzta a koronáját.

— Azt a nemjóját! — ámult el a mester. Annál is inkább, mert hogy, hogy nem híre ment az alkudozásnak, s az udvar már tele volt emberekkel. Akik nem kis kárörömmel várták, hogy mi lesz . . .

— Rajtavesztesz ez egyszer, te mester, megszorultál, mint a recsenyédi kutya.

ILLUSZTRÁCIÓ: LUX KATA

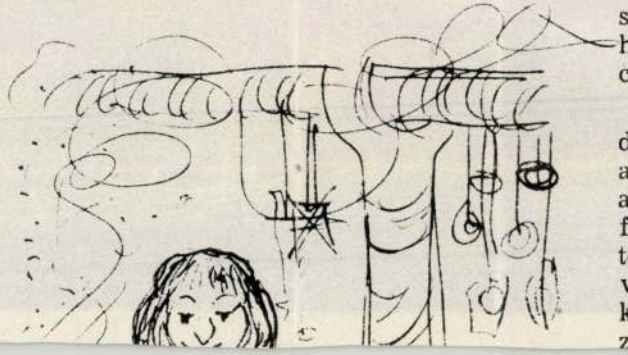

— Az, hogy szorult volt meg? — kérdezte a király mosolyogva.

— Az úgy, hogy fölfeküdt egy boglyára aludni, s közben kiöntött a Homoród, s vitte a boglyát, a boglyán a kutyát. Elöl is víz, hátul is víz, mindenütt víz. Vonyíthatott a boglya tetején.

— Áll az alku — vágott a mester a kárörvendők szavába. — Egy életem egy halálom, a karikát megcsinálom.

Erre a király megint csak belenyúlt a tarisznyába, írószerszámot vett elé s egy hatalmas pecsétütőt. Írásba fektették miszerint a mester fából vaskarikát fabrikál egy szekérderék arany fejében, s ha meg nem tudna, többet nem tehet kalapot a fejére, mert nem lesz ahová.

Kimutatott a mester a műhely elibe, egy fára.

— Ha ebből megfelel, uram, királyom, akár azonnal is megcsinálom.

Tetszett a királynak a mester talpraesettsége, fejszét vett a kezébe, s a fát saját kezűleg kivágta. Olyan csönd lett, hogy nem is hallatszott más, csak a fejsze csapása.

Lenyesett a mester a fából egy jókora darabot, s a kohóba tette. Nyomni kezdte a fújtatót. Füstölt a fa, könnyezett, égett, a mester meg, amint szokott, jókedvvel fütyörészett. Addig-addig hevítette, kotorta, egyengette a fát a tűzön, amíg csak valami fehér darabka maradt belőle. Akkor a nagy ráverő kalapácsot a király kezébe nyomta, az izzó fát meg a fogóval

Kernstok Károly, festőművész

Szombathelyen, 1894-ben született Derkovits Gyula. 1916-tól él Budapesten, ahol először a Ma szerkesztőségében állította ki műveit Kassák támogatásával. Ezután Vedres Márk javaslatára Kernstok Károly szabadiskolájában tanulta a festésnetet és a rézkarc technikáját.

Déli Krónika.

1981. IV. 13. Kossuth 12.00 (K Jné).

Károly Kernstok

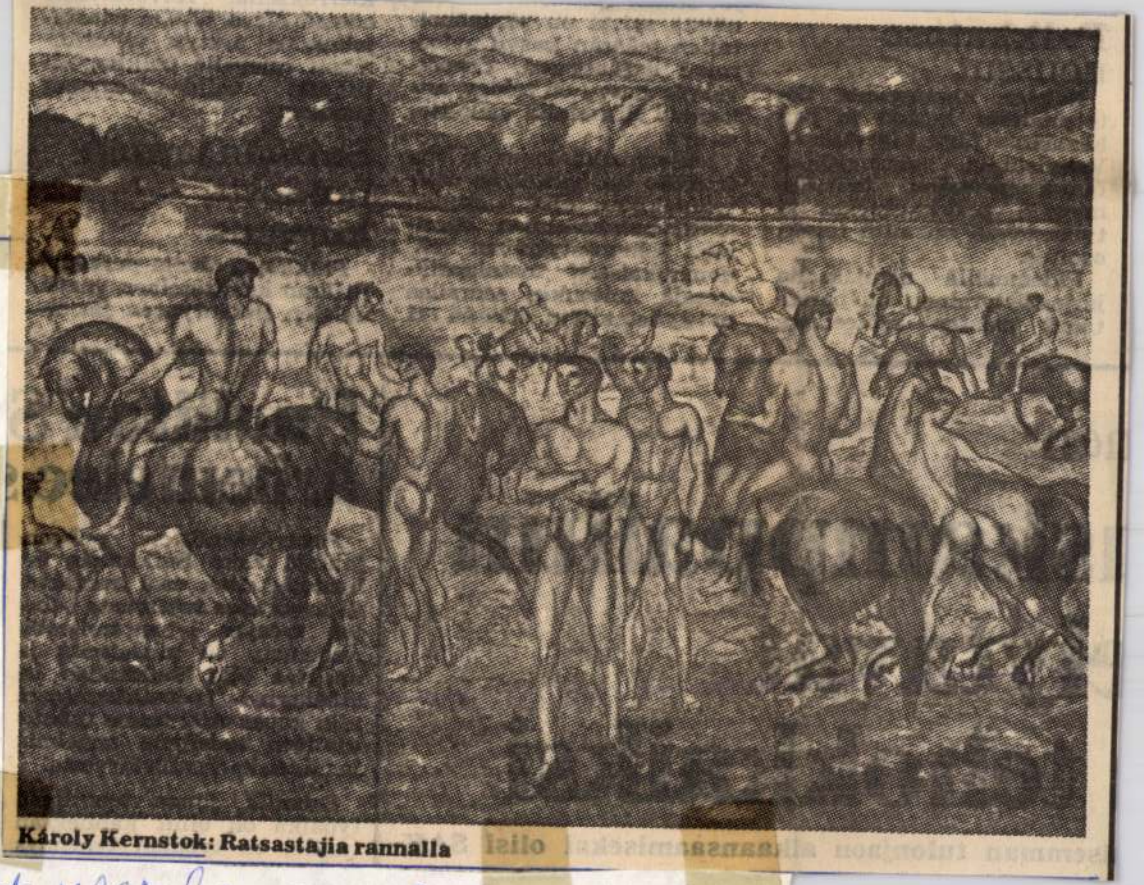

Károly Kernstok: Ratsastajia rannalla

Kansan Uutiset, Helsinki, 1981. 05. 22. K

Palkkataso noussut

Naisten kasvaneesta tietoisuudesta kertoo jo pelkästään järjestäytyminen. Voimistunut vaatimusliike tasa-arvoisuuden toteuttamiseksi palkkauksessa työehdoissa on siitä toine osoitus.

Pidemmällä ajanjaksol järjestäytyminen on para tanut naisten suhteellis

näistä syistä on yksinhuoltajien määrän kasvu avioerojen lisääntyessä. Osapäivätyön kasvu on toinen, erityisesti liikealalla vaikuttava syy.

Matalapalkkaisuus ei tie-

edessä oleva SAK:n edustajakokous pystyy viitoittamaan tulevalle palkkapolitiikalle solidaarisemman suunnan.

Sairaan lapsen

nen:

iskamp
elytava
tehok

isemman tulonjaon ai

Kernstok Károly festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában reprezentatív kiállítás nyílt a századelő hét jelentős hazai művészcsoportjának alkotásaiból. – A Nyolcak művészcsoport 1909-ben alakult Berény R., Czigány D., Czóbel B., Kernstok K., Márffy Ö., Orbán D., Pór B. és Tihanyi L. részvételével, akikhez vendégképpen Fémes Beck V., Vedres M. és Lesznai Anna csatlakozott, így korábban alakult művészcsoportból, a MIÉNK-ből váltak ki. – Vezéregyéniségük Kernstok Károly, aki elméletileg is igyekezett megalapozni a Nyolcak törekvéseit. Mozgalmuk a századelő radikalizmusának volt részese.

Nyolcak és aktivisták.

Napló (Veszprém), 1981. ápr. 4.

Kernstok Károly, festőművész

a Magyar Nemzeti Galeriában látható a századelő két jelentős művészcsoportjának, a Nyolcaknak és az Aktivistáknak alkotásaiból összeállított kiállítása, a Nyolcak: Berény R., Czigány D., Czóbel B., Kernstok K., Márffy Ö., Orbán D., Pór B., Tihanyi L. —

Dunántúli Napló, 1981. ápr. 19.

Kernstok Károly

Kovács Sarolta: Egy proletár festő a Tanácsköztársaságban

Népszabadság, 1984. IV. 30.

Kernstok Károly, festőművész

Borsos Miklós mondja: „elsősorban a művészet minőségére, rangjára gondolva meg kell jegyeznem, hogy éppen ilyen módon, a társulásos kiállításos lehetőségek csoporton belüli rsűrizések révén bontakozhattak ki annak idején olyan fiatalok, mint Medgyessy, Egry, a másik oldalon Bokros Birman, Kmetty János, Pór Berta-lau." – „Aztán ott vannak a „Nyolcak", akik ugyan egyetlen kiállítást éltek meg, de felbukkánasuk, programjuk, amit Kernstok Károly hirdetett meg, elég volt ahhoz, hogy a magyar művészet egy merészebb útját, lehetőségét jelölje meg. Merjünk e hagyományra építeni, csak jó származhat belőle!"

Moldvay Győző: Művészet emberközelben.

Dunántúli Napló, 1981. aug. 15. 6. old.

Kernstok Károly festőművész

Borsos Miklóssal, beszélgetve, mondja a művész: „Elsősorban a művészet minőségére, rangjára gondolva, meg kell jegyeznem, hogy éppen ilyen módon, a társulásos kiállítási lehetőségek, a csoporton belüli szürizések, révén bontakozhattak ki annak idején olyan fiatalok, mint Medgyessy Ferenc, Egry József, a másik oldalon Bokros Birman, Kmetty János, Pór Bertalan. Aztán ott vannak a „Nyolcak", akik ugyan egyetlen kiállítást éltek meg, de felbukkanásuk, programjuk, amit Kernstok Károly hirdetett meg, elég volt ahhoz, hogy a magyar művészet egy merészebb útját, lehetőségét jelölje meg."

Moldvay Győző: Hetvenöt éve született Borsos Miklós.

Észak-Magyarország, 1971. aug. 16.

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940)

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrász-grafikusművész mondja: a művészet minőségére, rangjára gondolva meg kell jegyezni, hogy a társulásos kiállítási lehetőségek, a csoporton belüli zsűrizések révén bontakozhattak ki annak idején Bokros Birman, Kmetty János, Pór Bertalan. Aztán ott vannak a „Nyolcak" felbukkanásuk, programjuk, amit Kernstok Károly hirdetett meg, elég volt ahhoz, hogy a magyar művészet egy merészebb útját, lehetőségét jelölje meg.

Moldvay Győző: Beszélgetés Borsos Miklóssal.

Vas Népe, 1981. aug. 16.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940)

Borsos Miklóssal beszélgetve mondja a művész: elsősorban a művészet minőségére, rangjára gondolva meg kell jegyezni, hogy a társulásos kiállítási lehetőségek a csoporton belöli zsürizések révén bontakozhattak ki annak idején olyan fiatalok, mint Bokros Birman, Kmetty János, Fór Bertalan, aztán ott vannak a „Nyolcak", akik úgyan egyetlen kiállítást éltek meg, de programjuk, amit Kernstok Károly hirdetett meg, elég volt ahhoz, hogy a magyar művészet egy merészebb útját jelölje meg.

Moldvay Győző: Művészet emberközelben.

Délmagyarország, 1981. aug. 16., 5-ik old.

Kernstok Károly, festőművész

Borsos Miklóssal beszélgetve mondja, hogy elsősorban a művészet minőségére, rangjára gondolva meg kell jegyeznie, hogy a társulásos kiállítási lehetőségek a csoporton belüli zsürizések révén bontakozhattak ki annak idején – ma már modern művészettörténetet jelentő festők, szobrászok. Aztán ott voltak a „Nyolcak", akik ugyan egyetlen kiállítást éltek meg, de felbukkanásuk, programjuk, amit Kernstok Károly hirdetett meg, elég volt ahhoz, hogy a magyar művészet egy merészebb útját, lehetőségét jelölje meg. Merjünk e hagyományra építeni, csak jó származhat belőle.

Moldvay Győző: Művészet emberközelben.

Napló (Veszprém), 1981. aug. 20.

Kernstok Károly, festő

L.: Bortnyik Sándor

– Nyolcak és Aktivisták 2.

Esztétikai lap, Bp. 1981 nov. 14

Kernstok Károly, festőművész

A HÓNAP MŰTÁRGYA

Kernstok Károly: Magányos lovas, (1911.)

A nagyméretű festmény szinte vizuális összegzése a Nyolcak célkitűzéseinek. A természetet "nem az iskolák látásával másolja", sajátos, újfajta ember-és természet-értelmezést valósít meg. Kiemelkedő darabja annak a sorozatnak, mely az expresszionizmus és szimbolizmus eszközeivel élve vállalkozott az új, közösségi művészet alapvetésére.

a Magyar Nemzeti Galéria Programja,
1982. Március hó.

Hernádok Károly festőművész

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művészház születése

Művészet, 1982. június

Kerzstok Károly festőművész

Heitler László: Kibitka a XX. században

Művészet, 1983. március

Kernstok Károly festőművész

Sz. Kürti Katalin: Uj szerzemények

Művészet, 1983. március

Kernstok Károly festőművész

Fejér Ernő: Tizenöt év a miskolci Galériában

Művészet, 1982. június

Kernstok Károly festőművész

Nagy Zoltán: Kernstok kiállítás szombathelyen

Művészet, 1982. október

Kemsbok
Márffy Ödön kiállítása

Magyar Nemzet 1984. III. 6.

Kemenes Károly
Gombai György emlékkiállítása
a Nemzeti Galériában

Mgr a Nemzeti 1984. V. 18.

Kernstok Károly, festő

L. Bernáth Aurél

Juhász Gyula: A barbár korhullani 68-92

Új Iráz, Budapest, 1984. július XXIV/7.

Kernstok Károly, festő

L: Czumpf Imre

Lukácsy Sándor: Czumpf Imre 97

Új Írás, Budapest, 1984, július XXIV/7

Kernstok Károly, festő

L. Orbán Dezső

Vadas József: Festőmatuzsálem 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984. jún. 29. XXVIII/26

Kernstok Károly, festő

L.: Márffy Ödön

13.

Vadas József:

Élet és Irodalom. Bp. 1984. febr. 24. XXVIII/8.

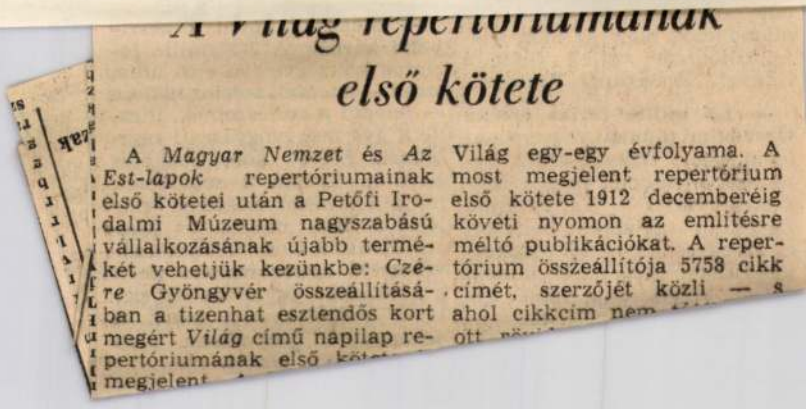

A Világ repertóriumának első kötete

A *Magyar Nemzet* és *Az Est-lapok* repertóriumainak első kötetei után a Petőfi Irodalmi Múzeum nagyszabású vállalkozásának újabb termékét vehetjük kezünkbe: *Czére* Gyöngyvér összeállításában a tizenhat esztendős kort megért *Világ* című napilap repertóriumának első kötete megjelent. A *Világ* egy-egy évfolyama. A most megjelent repertórium első kötete 1912 decemberéig követi nyomon az említésre méltó publikációkat. A repertórium összeállítója 5758 cikk címét, szerzőjét közli — s ahol cikkcím nem [illegible] ott

az Litván György történész-
nek eligazító tanulmányából
is tudható — a századelő ma-
gyar sajtójának kiemelkedő
jelentőségű orgánuma volt.
Több esztendei próbálkozás
után 1910. március 30-án je-
lent meg a napilap első szá-
ma; s már az indulásnál a
lap munkatársai közé tarto-
zott — Gerő Ödön szellemi
irányítása mellett — a rend-
nek, kutatóknak megkerülhe-
tetlen információk tárháza a

segítik az eligazodást. A kö-
tetet részletes mutató egészíti
ki, ebben a szerzők nevei (az
álnevek és betűjelek feloldá-
sával), intézmények, periodi-
kák elnevezései egyaránt meg-
találhatók.

(m. g.)

Elektroimpex, a Ferunion, a
Hungarotex, a Kultúra és a
Medimpex Vállalatnak ítélte
oda ezt a kitüntetést abból az
alkalomból, hogy az idén har-
minc[illegible]ször vettek részt a
Lipc[illegible]közi Vásáron.

Kernstock
Károly

Magyar Nemzet
1985. III. 19.

Kernstok Károly festőművész (1873–1940).

Most lenne I-jo éves Bortnyik Sándor, akinek nevét plakátjai tették ismerttés híressé. – A főiskolán Kernstok Károly és Rippl Rónai József tanítványa volt.

Kisalföld, 1983. júl. 9.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Július 3.-án lett volna 90. éves, Dortnyik Sándor, akinek nevét plakátjait tettek ismertté, híressé. – A főiskolán Kernstok Károly és Rippl-Rónai József tanítványa volt.

Vas Népe, 1983. júl. 9.

Kernstok Károly festőművész (1873-1940)

Munkácsy Mihály óta, tehát a múlt századvég óta nem volt talán még egy olyan magyar festő, akit Párizs, a világ képzőművészeti fővárosa, annyira elismert volna, mint a most száz éve született Czóbel Bélát. — 1905-től a leghíresebb francia művészcsoport, a „Vadak" (Fauve-ok) társaságában találjuk a művészt, itthon pedig a „Nyolcak" nevén ismert csoportosulás előkészítésében vett részt Kernstok Károly nyergesújfalui műhelyében.

Szabó Gyöngy: Száz éve született Czóbel Béla.
Népújság, Tolna 1983. szept. 3.

Kernstok Károly, falőmüvész, (1873–1940),

A Budapesti Történeti Múzeum kiscelli részlegében megnyílt új állandó kiállításon szerepelnek Nemes Lampérth József, Uitz Béla Kernstok Károly több, eddig háttérben maradt műve.

Lasonci Miklós: Képzőművészetünk múltja és jelene a kiscelli múzeumban.
Népújság (Heves), 1983. okt. 29. 6. old.

Kernstok Károly festőművész

a 89 éves Gráber Margit festőművésznő – Kernstok Károly és Iványi Grünwald Béla tanítványának – megnyílt kiállítása a Dorottya u.-i kiállítóteremben.

Studió '84.

1984. II. 15. TV1. műsor, 20.30 | Zsé |.

Kernstok Károly festőművész (1873–1940).

A Nemzeti Galeriában látható a magyar rajzművészeti anyag. — A művész „Sírbatétel" rajzai is jelentősek, hiszen egy folyamatot kezdenek el (említve) Egyrészt utolsó nagy művének, a „Temetés"-nek előzetesei (említve) másrészt Hincz Gyula „Csönd! Hommage" Kernstok Károly festett képének nyitánya.

Új magyar rajzművészet.

Napló (Veszprém), 1984. ápr. 30.

Kernstok Károly, festőművész

Orbán Dezső 1939. óta él dusztráliában. A művész szaz éves. A Magyar Nemzeti Galériában kiállítása nyílt. A Nyolcak csoportjának tagjai először 1909-ben mutatkoztak be. Orbán Dezső mellett Berény Róbert, Kernstok Károly, Pór Bertalan, Márffy Ödön, Tihanyi Lajos, Czóbel Béla és Czigány ~~Lajos~~ Dezső voltak a csoport tagjai.

Stúdió '84

1984. jún. 19. Televízió 1. 21.40 | V Enél.

Vernstok Károly, festőművész

a Nyolcak csoportjának egyetlen élő tagja Orbán Dezső, akinek kiállítása nyílt a Magyar Nemzeti Galériában. 1911-ben Orbán Dezső műtermében alakult meg a Nyolcak csoportja, Berény Róbert Vernstok Károly, Czóbel Béla és még többen voltak a csoport tagjai.

Esti Magazin

1984. VI. 19. Kossuth 18.30

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Czóbel Béla a „Nyolcak" néven ismert csoportosulás előkészítésében vesz részt Kernstok Károly nyergesújfalui műhelyében.

Sz. Gy.: Száz éve született Czóbel Béla.

Kisalföld, 1983. szept. 3.

Kernstok Károly, festő

d. Dessau

Vadas József Dessau nevében

12.

Élet és Irodalom Bp. 1985. szept 6. XXIX/36

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Czóbel Béla 1905.-től a leghíresebb francia művészcsoport, a „Vadak" (Fauve-ok) társaságában találjuk: Matisse, Derain, Vlaminck, Braque van Dongen körében. Itthon vedig a „Nyolcak" néven ismert csoportosulás előkészítésében vesz részt Kernstok Károly nyergesújfalui műhelyében.

Sz. Gy.: az életöröm lírai festője.
Napló (Veszprém), 1983. szept. 3. 9.-old.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Az 1895-ben született Nyergesi János festőművész nagy utat járt be: Kernstok Károly tanítványaként ismerkedett meg a művészi kifejezés alapismereteivel, mestere tanácsára és segítségével budapesti szabadiskolák növendékeként gyarapította tudását. Párizst megjárva tanulmányozta a művészettörténet remekműveit.

Az 1910-es évek progresszív törekvéseihez kapcsolódó, konstruktív jegyeket hangsúlyozó tusrajzok még erőteljes Kernstok-hatást tükröznek, de a később született életképek azonban már egy sajátságosan egyéni arculatú művészi világ megteremtését igazolják.

Wehner Tibor: Életműmetszet.
Dolgozók Lapja, 1984. jan. 8. 4-old.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Gróbel Béla itthon, a „Nyolcak" néven ismert csoportosulás előkészítésében vett részt Kernstok Károly nyergesújfalui műhelyében.

Szabó György: Száz éve született Gróbel Béla.
Pesti Napló, 1943. szept. 4.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Elérkezett a várva várt idő, amikor most először a teljes egységet és folyamatot láthatjuk művészetünk eredményeit, fejlődését a középkortól máig a Magyar Nemzeti Galériában. —

Találó, hogy az állandó tárlat gyújtópontjába került Csontváry „Zarándoklás a cédrushoz" c. és Kernstok Károly „Lovasok a vízparton" c. nagyméretű festménye, ezek valóban korszakos fontosságú alkotások. (említve).

Új állandó kiállítás a Nemzeti Galériában.

Vas Népe, 1983. okt. 8

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Új állandó kiállítás nyílt a Magyar Nemzeti Galériában, művészetünk eredményeit, fejlődését a középkortól máig bemutató kiállítás. – Talál, hogy az állandó tárlat gyűjtőpontjába került Csontváry „Zarándoklás a cédrushoz" és Kernstok Károly „Lovasok a vízparton" című nagyméretű festménye, ezek valóban korszakos fontosságú alkotások. (emlétve).

Lusonczi Miklós: XX. századi festészet és szobrászat.

Nógrád, 1983. okt. 11.

Kernstok Károly, festőművész /1873-1940/.

Megnyílt a Magyar Nemzeti Galériában a XX. sz.-i festészet és szobrászat c. új állandó kiállítás.
Találó, hogy az állandó tárlat gyújtópontjába került
Csontváry „Zarándoklás a cédrushoz" és Kernstok Károly
„Lovasok a vízparton" c. nagyméretű festménye, ezek
valóban korszakos fontosságú alkotások.
/említve/.

L.M.: XX. századi festészet és szobrászat.
Dolgozók Lapja, 1983. okt. 9.

Kernstock Károly

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fotó

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 JUN 18

1021

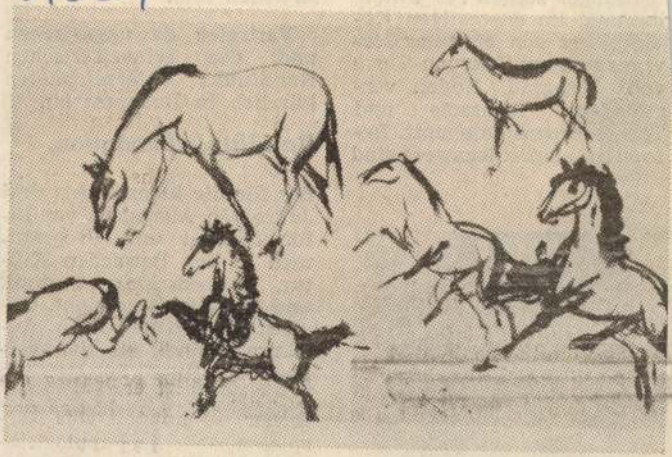

Károly Kernstock (1873—1940): Pferde, 1924 Gombosi-Album

bles, Vo
liedsäng
haltung,
nigspala
vinus u
von V
schieden
Theater
sonders

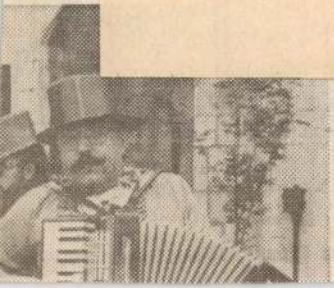

und Wirtschaft vorsieht. Geplant sind gemeinsame Musikprogramme, die von beiden Rundfunkanstalten gleichzeitig gesendet werden, ferner — anhand von Hörspielen — die Popularisierung der Literatur des Partnerlandes.

- 100 éve, 1844. április 24-én született Hermann Lipót, Munkácsy-díjas festőművész, Érdemes Művész. A Mintarajz Iskolában 1905-ben végzett. A századfordulón a képzőművészeti élet szervezetei mellett olyan szabad társulások is voltak, amelyek jelentősége túlnőtt a hivatalos társulásokén. Ilyenek voltak pl. a kávéházi asztaltársaságok. Sok szakmai kérdés itt dőlt el, ezeken a kávéházi beszélgetéseken. Lényegében ez volt a legfőbb fóruma a szakmai disputáknak. A Virágbokor sörözö. az Abbázia és Royal kávéház mellett a Műcsarnok kávéház volt a törzshelye Kénstock Károlynak, aki kö-

1984. IV. 17. Televízió 1. műsor, /S. Gyné/.
Stúdió '84.

rül gyülekeztek a századelő fiataljai, Faragó Géza, Falus Elek és természetesen Herman Lipót is, aki alapitó tagja lett az 1911-ben munkáját megkezdő kecskeméti Müvésztelepnek. Herman Lipót 1972-ben bekövetkezett haláláig ismert és kedvelt alakja volt a müvészeti közéletnek. Több alkalommal rendezett gyüjteményes kiállitást az Ernst Muzeumban. Számos müvét a Nemzeti Galéria őrzi. Kedveltek müvész kortársairól feljegyzett anekdotikus elbeszélései, amelyek a Müvészasztal cimmel jelentek meg. Müveiből Gyöngyösön állandó kiállitás látható a Mátra Muzeumban. Felvételeink itt készültek.

Kernstok Károly, festőművész

Nyolcak és aktivisták
Kiállítás a Magyar
Nemzeti Galériában.

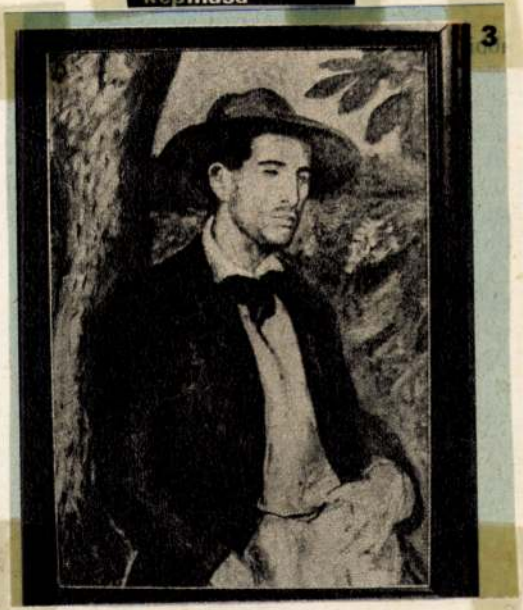

3 Kernstok Károly: Czóbel Béla képmása

Népművelés, 1981. 3.

1. Kernstok Károly: Lovasok a vízparton, olaj, vászon, 210x305 cm, 1910

48 Tanuljunk japánul! (A Távol-Kelet gondolkodása és esztétikája egy plakátkiállításon) *W. Somogyi Ágnes*
54 **Napló**

A borítón Kondor Béla: Newton hitétől mentsen meg az isten, színes rézkarc, 13,7x15 cm, 1964 (MNG) (Corvina fotóarchívum)

1984. augusztus, XXV. évfolyam, 8. szám
A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének lapja – Főszerkesztő: Rideg Gábor
Szerkesztőség: 1121 Budapest, Agancs út 26–28. – Telefon: 166-048
Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest VII., Lenin krt. 9–11. Levélcím: 1906 Pf. 223. – Telefon: 222-408
Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója
84.2551/2–08 Zrínyi Nyomda, Budapest – Felelős vezető: Vágó Sándorné vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál és
a Posta Központi Hírlap Irodánál (postacím: Budapest V., József nádor tér 1. – 1900)
közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással
a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy évre: 300,— Ft
Külföldön terjeszti: a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat
H–1389 Budapest, Postafiók 149. – INDEX 25602 – HU ISSN 0580–3608
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!
A folyóirat példányonkénti ára: 25,— Ft

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Czumpf Imre 1972-ben, 74 éves korában, elfeledve halt meg és ma is elfeléjtett, ismeretlen művész, holott alkotásai esztétikai értékükkel a XX. sz.-i Európa képzeletbeli ~~értékükkel~~ múzeumában a legjobbak mellett igényelhetnek magaknak helyet. – Czumpf Imre mesterei Kernstok Károly és Rippl-Rónai József voltak. 1916-tól szerepelt kiállításokon, főleg tusrajzdival.

Lukácsy Sándor: Czumpf Imre.
Új Irás 1984. júl. 97-old.

Kernstok Károly, festőművész | 1873–1940 |.

Supka Magdolna művészettörténész Supka Géza régész – édesapja révén korán kapcsolatba került a művészekkel. Kernstok, Aba-Novák, Márffy – oldalán Csinszkával – gyakori vendégek voltak náluk.

Stúdió '84.

1984. IX. 18. TV 1. 20.55 | Kerekes |.

Kernstok Károly, Festőművész (1873–1940).

Czóbel Béla visszaemlékezik 1911-re, a Nyolcak kiállítására. Legjobb barátságba Berémyel és Kernstokkal volt.

Dr. Maksay László: Utolsó beszélgetés.

Tükör, 1983. nov. 13.

A helyismereti gyűjtemény gyarapodása a Kuny Domokos Múzeum könyvtárában, 1975. első félév

KÖNYVEK

Három szabad évtized. Pártkonferenciák és pártértekezletek Komárom megyében. 1946—1970. (Főszerk.: Dr. Gecsényi Lajos.) (Bev.: Gyenes László.) ([Kiad.]: MSZMP Komárom megyei Bizottsága.) Tatabánya, 1975. (Tatabányai Lapnyomda.) 288 p. 24 cm.

A kötet közli az MSZMP Komárom megyei pártértekezleteinek, pártkonferenciáinak rövidített beszámolóit. „Az elmúlt három évtized gazdasági, társadalmi és politikai fejlődésének nélkülözhetetlen megyei forrásai kerülnek ezzel a politikai munkások és a tudományos kutatók kezébe." — olvasható a bevezetőben. Gyenes László előszavában ismerteti a megyei pártszervezet történeti fejlődésének legfontosabb állomásait. Ezt követik a rövidített beszámolók, amelyek az 1946. február 17-i első konferenciától az 1970. október 30-án megtartott pártértekezletig lezajlott konferenciák anyagát öleli fel.

(Heliser József)

Rövid tudósítás az 1838-iki esztergomi árvízről, annak következményeiről, a 'Kárvallottak' számára befolyt Segedelmekről, és ezeknek Felosztásáról. [Esztergom,] 1839. Beimel J. [kiadása.] 21 p. 18,5 cm.
Fotózott példány.

Az értékes kiadvány fotózott példánya került könyvtárunk állományába. Heliser József a szemtanú hitelességével számol be az 1838. márciusi árvízről, az azt megelőző helyzetről, az árvíz nagy pusztításáról, és azokról az intézkedésekről, melyeket az árvízkárosultak megsegítésére hoztak a város vezetői. Részletesen felsorolja a segélyösszegeket és azok felosztását. A helyismereti, helytörténeti kutatók számára érdekes és hasznos kiadvány.

Hegedűs Béla — Kecskés László

Komárom város utcanévadói, műemlékei és emlékművei. [Kiad.] Komárom városi Tanács VB., Városi-Járási Könyvtár. Komárom, 1975. 45 p. 1 térk. mell. 19,5 cm. Soksz.

„Kiadványunk a város felszabadulásának 30. évfordulójára, és a szűkebb hazánk megismertetésére készült." A nagyon hasznos könyv első része a város utcanévadóinak életrajzát, munkásságát közli röviden, utal a városhoz fűződő kapcsolatukra. A fejezet végén felsorolja a szövegben nem szereplő utcák nevét. A következő fejezet a város műemlékeit veszi számba és ismerteti néhány jellegzetességüket. A kötet utolsó fejezete ismerteti a városban látható emlékműveket, emléktáblákat és köztéri szobrokat, megjelölve alkotójukat és feltalálási helyüket. A kiadványt rövid bibliográfia és tartalomjegyzék zárja. A mellékelt térképen bejelölték a tárgyalt utcákat, emlékműveket és műemlékeket. Nemcsak a komáromiak, de a városba látogatók is haszonnal forgathatják a kis füzetet.

Komárom megye bemutatkozik. — Komitat Komárom stellt sich vor. (Szerk.: Nádasdi János. [Kiad.]: VT Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat.) Bp. (1975.), Globus ny. 151 p. illusztr. 23 cm.
Magyar és német nyelven.

A megyéket bemutató idegenforgalmi jellegű sorozat új kötete Komárom megyét mutatja be. Dr. Kiss István megyei tanácselnök bevezetője után a megye öt városának bemutatása következik. A kiadvány ismerteti megyénk sport- és kulturális életének jellemzőit, foglalkozik a képzőművészeti élet jelentős alkotóival, s közli néhány munkájuk reprodukcióját. Ezt követi a bányászhagyományok leírása, majd végezetül a megye iparának, mezőgazdaságának, kereskedelmének bemutatása. Az igen szép kiállítású kötetet bőséges színes és fekete-fehér képanyag illusztrálja.

Magyary Zoltán

Mi lesz Tatatóvárosból? Tatatóváros a jövőben. (Bp. 1938, Királyi M. Egyetemi ny.) 22 p. illusztr: 20 cm.

A tatai születésű szerző kis füzetében foglalkozik azokkal a gondokkal, amelyek a felszabadulás előtti Tata mindennapi életében jelentkeztek, majd a község jövőjére vonatkozó elképzeléseit ismerteti. Tárgyalja az úthálózat, a városrendezés, a vízvezeték és csatornázás, a

Kronika 1975 Tata

KERNSTOK Károly

MÁR MEGJELENT

(E rovatunkban a Komárom megyei Múzeumi Szervezet munkatársainak nyomtatásban már megjelent kisebb közleményeit adjuk ismét közre, figyelemfelhívó szándékkal.)

Kernstok-képek Oroszlányban

Oroszlány városának pezsgő, eleven kulturális életében természetes, megszokott esemény egy-egy új képzőművészeti kiállítás megrendezése. A város Művelődési Központjának kiállítótermében — az esztétikus megjelenítést szépen kivitelezett, korszerű paravánrendszerrel segítő ideális körülmények között — március 14-én megnyílt tárlat Kernstok Károly művészetéről ad áttekintést, huszonhét festményének és grafikájának bemutatásával. E kiállítás is, akár a megelőzőek és az ezt követőek, a napjainkban egyre fokozódó jelentőségű képzőművészeti ismereteket, ezek terjesztését, a vizuális kultúra fejlesztését, az ízlésnevelést szolgálja.

Nemcsak azért érdemel figyelmet ez a kiállítás, mert a fentebb jelzett célokat a modern képzőművészet egyik kimagasló mesterének művei bemutatásával valósítja meg, hanem azért is, mert két, működési területét tekintve némiképp eltérő, egymástól gyakran elszigetelten dolgozó intézmény együttes tevékenysége révén született meg. A bemutatásra került alkotások — a magyar művészettörténet jelentős értékeket képviselő művei — az oroszlányi Művelődési Központ szervező munkája révén kerültek a tatai Kuny Domokos Múzeum raktárából a nagyközönség elé. S ha már a szervezésről szólunk, említsük meg azt is: nem véletlen, hogy az Oroszlányi Szénbányák szocialista brigádjainak a közeljövőben megrendezésre kerülő szellemi vetélkedőjének egyik témaköre: Kernstok Károly élete és munkássága.

Kernstok Károly tevékenysége, művészete, élete erős szálakkal kötődik Komárom megyéhez: a festő nyergesújfalusi gyermekkora, az 1919-es nyergesi szabadiskola, a Duna, a Duna-part ihlető hatása révén megszületett nagy művek indokolják, hogy művészete nagyon közel áll hozzánk, hogy „megyei művészettörténetünk" egyik legfontosabb tényezőjeként tarthatjuk számon. A Kuny Domokos Múzeum gyűjteményéből Oroszlányban Kernstok festészeti és grafikai munkásságának jellemzésére bemutatásra kerültek olyan alkotások, mint az 1901-ben megfestett feleségének portréja, a Nyolcak-korszakot közvetlenül megelőző időszakból, az 1908-ból származó „Álló női akt"-ja, az 1927-es keltezésű, az emigrációból visszatért festő megtört képmását megörökítő „Önarckép"-e, s az utolsó periódus egyik fő témakörének variánsa, az „Ádám és Éva", amelyet a festő egy freskó előtanulmányaként alkotott meg. A festmények mellett kiállított tizenegy tusrajz — vázlatok, tanulmányok — a művész sokszor méltatott, nagyszerű rajztudását hivatottak reprezentálni.

A kiállítás bevezető felirata Kassák Lajos Kernstokról írt szavait idézi: „Embernek és művésznek egyaránt a XX. század gyermeke volt. Olyan dinamikus erő, amely egy vajúdó korszak felejthetetlen mesterévé avatja".

E kiállítás — habár csak felvillantani képes a „felejthetetlen mester", Kernstok Károly nagyságát, munkásságának gazdagságát — valódi értékeket mutat be a képzőművészet barátainak, a képzőművészettel e tárlat kapcsán megismerkedni vágyóknak.

W. T.

(Megjelent: Dolgozók Lapja XXVIII. évf. 66.sz., 1975. március 19. 6. p.)

vényhozásába nemcsak politikai, sőt ezenfelül nem is csupán társadalmi vonatkozása van, de mindenekfelett emberi vonatkozását is tudjuk, amit pedig senki nem értékelhet oly érzékenyen, a szeizmográfok hajszálfinomsága kilengésével, mint épp a művészek.

Ady Endrét kerestük fel a Vadászkürt-szállóban; hová feleségével együtt megszállt, amíg pesti otthonuk berendezése elkészül. A tavaszt Balatonfüreden, szanatóriumi gondozásban töltötték, a nyarat Csúcsán, Erdélyben, Adyné vadregényes házában-parkjában gondűzték, az őszi rendezkedés azonban felhozta őket Pestre, s mi örömmel ragadtuk meg az alkalmat, hogy ügyünkben a nagy költőt megszólaltassuk.

Adyval a szállodának egyik régi bútorú, biedermeier-hangulatú s a zöld ripszkelmék huzatától zöld fényű kis szalonjában találkoztam. Bús, fekete feje, ideges érzékenységtől megkínzott vonásai és jelentékeny, okos, égő, egész élete felett virrasztó szemei a politúros asztal fölé hajoltak, s újra egyszer oly egészen, egy darabban, ráfizető igazsággal jellemezték verseit.

Háborúról beszélgettünk, politikáról, s ekkor megkérdeztem a nőmozgalommal szemben mi az álláspontja.

– A nők választójogának testestől-lelkestől híve vagyok – mondta –, ugyanoly mértékben, mint a férfiak választójogának, vagyis ugyanazzal a cenzussal: mindenkinek megadnám.

Megkérdeztem, szabad-e ezt a nyilatkozatát *A Nő*-be írnom. Készséggel beleegyezett. És tovább vállalta a véleményadást ezekkel az értékes és sajátosan az ő beszédmodorába tartozó szavakkal, melyek betű szerint így hangzottak:

– Ahogy Prohászka kifejtette, én is azt hiszem, mint a férfiakat, úgy a nőket sőt fokozottabban rá kell nevelni a megadott jogokra. A férfiak állama csődbe jutott, az önzésnek, a szeretetlenségnek és zsarnokságnak annyi bűne után igen jó érdeke volna az emberiségnek megpróbáltatni a kiengesztelést és az emberi ideál megvalósítását azokkal, akik még tisztakezűek: a nőkkel.

– Ez iszonyú háború szinte csábítja az embert, térjen át ősi, becsületes, matriarchális rendszerre, hiszen a nők anyáknak, feleségeknek, szeretőknek is sokkal becsületesebbek, mintsem egy ilyen új vágóhidat, mint a mai, megengedjenek.

A társadalom mai formájában tisztán a férfi porondja, ahol ágál és nemzedékek sorsát intézi el – egy gerelyvetéssel. Az emberiség sorsa, ha az emberiség tényleg jobb sorsot érdemel, parancsolja, hogy a férfi kezéből ragadjuk ki az uralkodó pálcát, mellyel eddig csak nyomorúságot tudott fajtájába dirigálni, s állítsuk mellé, sőt ellene is egy kicsit a magát még az emberiség politikai küzdelmeiben nem kompromittált nőt.

*

Kernstok Károlyt, ki Nyerges-Újfaluról kiállítást rendezni jött rövid időre Pestre, új képanyaga milieu-jében, az Ernszt-múzeumban találtuk meg. A falakon ott élnek a meleg, mély, egymásbakapó színek. Kernstok elérkezett kiforrottsága korszakához, melyben nem keresi többet – spekulatív festészet útjain – az anatómiai felépülés, a szerkezet problémáit, nem keres többet és nem problematizál, hanem gyönyörködik a természetben, átadja magát a magyar föld és magyar táj s a paraszti élet elemi varázsának, s egy őszintén végigcsinált evolúció erejével: ezt meg is meri vallani.

Megmondtuk a művésznek, milyen tárgyban kérjük ki véleményét s bár tudjuk jól, hogy utóbbi időben egészen csak festő volt, s a társadalom problémáit, magányos Duna-partján, ugyancsak elhagyogatta maga mögött, azért mégis ragaszkodunk hozzá, hogy épp életnézete, magánya és művészete közepéből szólaljon meg, s a női élet mai formáiról és elhelyezettségéről mondjon ítéletet. Ezt mondja:

– Minél előbb kell a nők választójoga, már csak azért is, hogy meglegyen a kezdete a nők teljes felszabadulásának, hogy valamikor lerázzák ama nemi jobbágyságot és nyomorúságot, melyet generációkon keresztül elszenvedtek.

– Úgy vélem, hogy a nők szociális felszabadulásának legfontosabb momentuma a nemi felszabadulás. A nőnek szüksége van társadalmi, gazdasági és törvényhozói függetlenségére abból a célból, hogy ... (olvashatatlan sor az eredetiben).

Ennek a beteljesedésnek megvalósítására szolgál a teljes jogi arzenál. A nő nemi felszabadulásával együtt pedig el fog jönni az utopisztikus társadalmi forma, az „aranykor", mert meg fog szűnni minden imperializmus alaptényezője.

Így beszélt az az ember és művész, aki a természet alapján áll. Úgy látszik, a magány, a föld, a vizek, az elemi erők társasága végeredményben egyet tanácsol a szociológia elvont elméleteivel.

*

A zeneakadémiába megyünk fel. Borús novemberi délelőtt. Tizenegy óra elmúlt, a melegre fűtött folyosókon halk növendékzsongás hallatszik. Ki kottáját rakosgatja az ablakpolcon, ki leült a folyosón a felügyelő néni mellé és várja sorát, ki a ruhatárból siet fel és nesztelenre halkítja lépteit: benn a tantermekben most tanítás folyik. Egyik zárt ajtó mögül finom etüd óvatos haladása, művészi ujjak alól, bátrabbra igyekezik.

– Bartók tanár urat keresem, mondom a szolgának, ki készséggel átveszi tájékoztató soraimat. A szolga eltűnik valamelyik tanteremben és kis idő múltán visszajön, hogy a tanári szobába tessékeljen. Rögtön jön a tanár úr – mondja.

Csakugyan, két percnyi várakozás után, Bartók Béla belép és leül szemben velem. Hosszú művészhaja, fekete Lavallière-nyakkendője és közbül szürke szemének különös tekintete, mely nyílt is, zárkózott is, világosan kitekintő s főképpen mégis csak magába látó, ez a félénk és vad és nagyon jelentős arc: kérdően néz rám, bár már tudja miről van szó.

– Feltétlenül – mondja csendesen. – Feltétlenül híve vagyok a női választójognak, mert igazságtalanság róluk

rendelkezni nélkülök. A kérdéssel nem foglalkoztam közelebbről, egyéni hozzászólásom nincs, a művészetben sem látom felszabadító hatását, mert ezen a téren kinek tehetsége volt, az nemre való tekintet nélkül érvényesült. De bizonyos, hogy szociális, kulturális téren fontos eredményeket fog a jogegyenlőség felmutathatni. Hiszen a házasság mai formája s a házassági jog még azokból a régi időkből származik, mikor a nő tulajdonát képezte a férfinek, mikor az volt a beállítása, hogy a férfi jobbágya legyen s maga a történeti fejlődés követeli, hogy a nő jogát mai korhoz illőbb, modern törvények szabják meg.

– Még egyet, mondja Bartók rövid gondolkodás után, ugy-e a választójogi javaslatba – hír szerint – csak a nő aktív választójogát kapcsolták? A választhatóságát mellőzték? Ezt nem tartom helyesnek, mert ez megint csak igazságtalan, felemás és túl közvetett megoldása a helyzetnek.

Elköszönünk Bartók Bélától, hiszen a tanár úr kedvünkért valamely tanóráját szakította félbe, és bizonyos, hogy udvarias elfogadása mögött sürgős teendők fontoskodnak. Mennyit tud adni és teremteni és lerögzíteni és kiaknázni magából és másokból, zongorája előtt – Bartók Béla – ilyen rövid negyedóra alatt.

Az ajtó előtt megint a csörgedező etüd fogad és lekísér a lépcsőn – a kiválasztottak szigetéről – a novemberi, ködös utcába.

Dénes Zsófia

= A NŐ 1917. nov. 15. 11. sz. 173–174.

KASSÁK LAJOS: AZ OROSZ FORRADALMI HÍREK

Alig tíz esztendő, tehát egy pólyás élet új emberanyaggá serkentése sem történhetett meg azóta, hogy Mandzsúria roppant síkjain az átkozott „sárga majmok" darabokra tépték a hódítani indult orosz sereget, s ma ismét az óriási kolosszus halálvonaglásán csodálkozhatik a világ. Csodálkoz-

Nincs mit haboznia. Amit tehet, pénzzé tesz, még a londoni sikertelen vállalkozásról visszatért öccsét is „zálogban hagyja" — könnyelmű (vagy felszabadult?) gesztussal repülőgépre ül, s néhány órán belül Budapesten van. Nem ugyan a választások utáni napon, mint, ahogy arra önéletrajzában 1955-ben emlékezett,[62] hanem hét héttel később, december 30-án, így is azonban időben: egy hónappal a hitleri hatalomátvétel előtt.[63]

A lényeg azonban pontos a visszaemlékezésben: csak búcsúzni jött a mamához. A magyar főváros helyett a melegebb és nyugodtabb Dubrovnikot választja, ahol egy új fejezet nyílik életében és egész alkotómunkásságában.

Hozzákezd a berlini élményeket összegező kistrilógia, a *Szemtől szembe* megfogalmazásához.

BOTKA FERENC

mennél, kérlek írd meg azonnal, hogy tervezed a dolgot és mi meggondoljuk, hogyan lehet pár hónapot anyagilag biztosítani."

[62] Lásd 1. jegyzet 1. köt. 23.

[63] 1933. jan. 30-án nevezi ki az államelnök Hitlert birodalmi kancellárrá. Ezt követte az időközben újra feloszlatott parlament képviselőinek utolsó választása, a nemzeti szocialisták elsöprő győzelmével és a munkáspártok látványos vereségével. Míg novemberben a két munkáspárt egyesített erői parlamenti úton fölénybe tudtak volna még kerülni a barna veszélynek, addig márciusban már ennek minden esélye elveszett. [A két választás adatainak összehasonlítását lásd H. A. Winkler idézett művének 774. és 884. oldalain.]

DOKUMENTUM

KÉT ÍRÁS A MAGYAR SZABADGONDOLKODÁS HŐSKORÁBÓL

Dénes Zsófia riportja Ady Endrével, Kernstok Károllyal, Bartók Bélával
Kassák Lajos az érlelődő orosz forradalomról

A még kellő mértékben fel nem tárt magyar folyóirat-irodalom és sajtó tucatjával, sőt százával rejt ismeretlen szövegeket, századunk — ma már klasszikusnak tekinthető — íróinak alkotásait; amelyek ismerete nélkülözhetetlen műveik gyűjteményes, s lassan-lassan már aktuálissá váló kritikai kiadása szempontjából.

Ugyanakkor e folyóiratok és lapok ismerete nélkülözhetetlen az irodalomtörténet számára is, hiszen azt a kort, szellemi környezetet és eseményeket örökítették meg, amelyek az írókat körülvették, s nemegyszer egy-egy műhöz is közvetlen indítékot adtak.

Az alábbiakban két ilyen lapról szeretnénk szót ejteni, amelyek fontos szerepet játszottak századunk első két évtizedében — a haladás, a modern szociológiai és politikai gondolkodás meggyökereztetésében; otthont adva a modern magyar irodalom képviselőinek, néhány olyan elfeledett írásuknak is.

A Nő című 1914 januárjában indult folyóirat kapcsán nem is annyira magáról a lapról, mint inkább szerkesztőjéről, Bédy-Schwimmer Rózáról kell néhány szót szólni. Az egykori énekesnő, aki utóbb politikai pályára lépett, egyike volt a magyar feminista mozgalom úttörőinek. Már 1897-ben megindította a nők politikai egyenjogúságát követelő mozgalmát, ekkor még mint a Nőtisztviselők Országos Egyesületének az elnöke. Utóbb ténykedését szélesebb társadalmi alapra helyezte. Az újjá- és újonnan alakult Feministák Egyesülete 1907-től már A *Nő és Társadalom* címmel hivatalos közlönyt is kiadott. Hét évvel később azonban közlöny helyett olyan folyóiratnak a kiadása látszott célszerűnek, amely a szakkérdések mellett teret ad a szépirodalomnak is; s éppen oldottabb tartalma és olvasmányossága révén válik a korábbinál hatékonyabbá. *A Nő* — ez lett a lap új címe — 1914. január 20-án indult és 1928-ban szűnt meg. Igazi

fénykorát azonban az első öt évfolyam jelzi, amikor is a nőírók mellett, mint például Altay Margit, Fried Margit, Bölöni Györgyné (Kémeri Sándor), Dénes Zsófia, Kosáryné Réz Lola, Lux Terka, Teleki Sándorné (Szikra) és Várady Ilona (Vándor Iván) mellett számos nyugatos „kollegát" is megszólaltatott, így Balázs Bélát, Bíró Lajost Keleti Artúrt vagy Kosztolányi Dezsőt.

A lap — és természetesen e szépirodalmi alkotások tematikája — szorosan kapcsolódik a feminista mozgalomhoz, majd — az első világháború kitörését követően — a fokozatosan erősödő pacifizmushoz.

Ez a kettős gondolatkör hatja át Dénes Zsófia írásait, többek között azt az interjút is, amelyben a jótollú újságírónő az akkori szellemi élet három vezető képviselőjét: Ady Endrét, Kernstok Károlyt és Bartók Bélát vallatja meg a nők választójogáról. Válaszaik szellemesek. (Ady például egyenesen a matriarchátus visszaállítását javasolja a háborús önpusztítás ellen.) Ám feleleventésük, újraközlésük mellett nemcsak az szól, hogy jeles kortörténeti dokumentumok, hanem az is, hogy a bennük foglalt életrajzi vonatkozások sok tekintetben elősegíthetik a további kutatásokat, így például a befejezés előtt álló Ady kritikai kiadást.

A Galilei Körhöz szorosan kapcsolódó *Szabadgondolat*nak a története meglehetősen titokzatos. Már csak azért is, mert e világnézeti és politikai folyóirat kevés könyvtár állományában van meg. S ahol megvan, ott sem teljesen. Az 1911-ben indult évfolyamok 1914. június 25-ével megszűnnek, majd három év kimaradásával 1918-ban újraindulnak — mintha mi sem történt volna — a nyolcadik évfolyammal. A magyarázat, igaz, leolvasható a borítólapokról — ha ugyan azok megmaradtak. (A legtöbb gyűjteményben a kötéskor eldobták.) E borítólapokból kiderült, hogy a *Szabadgondolat* 1914-ben a 6. számmal valóban megszűnt, s 1918 májusában azért tudott „feltámadni", mert egyszerűen az ugyancsak 1911-ben indult *Szociálpolitikai Szemle* örökébe lépett. Átvette annak évfolyamjelölését, sőt számozását is, ami végső soron megegyezett azzal az évfolyamszámozással, amelyet a *Szabadgondolat* ugyancsak 1911-ben elindított.

E fúziót nemcsak gyakorlati, hanem eszmei vonatkozások is indokolták. A *Szociálpolitikai Szemle* — ugyanúgy mint a Galilei Kör lapja — szociológiai kérdésekkel foglalkozott — liberális, haladó szellemben vizsgálva a kor által felvetett társadalmi problémákat. A *Szabadgondolat*tal szemben a *Szemlé*t az jellemezte, hogy közleményeiben erőteljesebben jutott kifejezésre a statisztikai és jogi szemlélet; valamint az, hogy részese volt egy szélesebb, nemzetközi összefogásnak, illetve folyóiratcsaládnak. A szellemi hátteret jelentő mozgalom célja a haladó erők tapasztalatainak a nemzetközi cseréje volt. Mint egyesülés 1909-ben alakult Párizsban, ahol munkásságához

kapcsolódóan megjelentette a *Les Documents du Progrès* című folyóiratot. A társaság nemzetközivé válásával párhuzamosan megalakultak annak német, angol, spanyol, orosz és magyar orgánumai is. Berlinben a *Dokumente des Fortschritts*, Londonban a *Progress*, Madridban a *Homaro*, Szentpéterváron a *Zaproszi Zsiznyi*, Budapesten pedig a *Szociálpolitikai Szemle*.

Jeleznünk kell azonban, nem egyazon vállalkozás különböző nyelvű variációival van dolgunk, hanem az egyes nemzeti szekciók önálló folyóiratairól. A Lánczi Jenő és Kadosa Marcell által szerkesztett és kéthetenként megjelenő lap tehát önálló szellemi termék: itt-ott átvehetett ugyan egy-egy tanulmányt a testvérlapokból, a lényeget tekintve azonban Magyarországon írták és szerkesztették. E lapcsalád megjelentetésében az első világháború kitörése különféle nehézségeket hozott. A *Les Documents du Progrès* szerkesztését és kiadását 1914. második felétől kezdve Lausanne-ban végezték, a *Dokumente des Fortschritts*et pedig Bernben. A *Szociálpolitikai Szemle* életében is változást hozott a háború, a kéthetenkénti megjelenésről átért a havi megjelenésre, s lassan-lassan felélte anyagi tartalékait is. Ez vezette a már említett fúzióhoz a *Szabadgondolat*tal.

A *Szociálpolitikai Szemle*, mint jeleztük — szaklap, elsősorban a szakírók: Aradi Viktor, Bánóczi László, Braun Róbert, Erdélyi Viktor, Jászi Oszkár, Kőhalmi Béla tanulmányait hozta. Időnként azonban írókat is megszólaltatott. Így 1915-ben Kassák Lajost, aki a világháború oroszországi frontjának eseményeivel kapcsolatban mondta el gondolatait. Az összevont július—szeptemberi számban megjelent írás megdöbbentő éleslátásról tesz tanuságot. Nem sokkal a világháború kitörése után (még az egyéves évfordulóig sem jutottunk el!) Kassák Lajos lehengerlő logikával és nagy tényismerettel szól az orosz csapatok első vereségének az okairól és a közvélekedéstől eltérően szinte biztosra veszi az orosz forradalom kirobbanását. *Az orosz forradalmi hírek* című eszmefuttatás — kulcsmű. Két hónappal *A Tett* megindítása előtt pontosan körvonalazza a költőszerkesztőnek azt a gondolkodását, amely lapalapítását társadalompolitikailag motiválta.

LAKATOS ÉVA

ADY ENDRE, KERNSTOK KÁROLY, BARTÓK BÉLA A NŐK VÁLASZTÓJOGÁRÓL

Meg akartuk szólaltatni a művészeket a nők választójogáról — egy kitűnőségénél fogva reprezentáns költőt, festőt, zeneszerzőt —, mert a nő bevonulásának a társadalom tör-

A helyismereti gyűjtemény gyarapodása a Kuny Domokos Múzeum könyvtárában, 1975. első félév

KÖNYVEK

Három szabad évtized. Pártkonferenciák és pártértekezletek Komárom megyében. 1946—1970. (Főszerk.: Dr. Gecsényi Lajos.) (Bev.: Gyenes László.) ([Kiad.]: MSZMP Komárom megyei Bizottsága.) Tatabánya, 1975. (Tatabányai Lapnyomda.) 288 p. 24 cm.

A kötet közli az MSZMP Komárom megyei pártértekezleteinek, pártkonferenciáinak rövidített beszámolóit. „Az elmúlt három évtized gazdasági, társadalmi és politikai fejlődésének nélkülözhetetlen megyei forrásai kerülnek ezzel a politikai munkások és a tudományos kutatók kezébe." — olvasható a bevezetőben. Gyenes László előszavában ismerteti a megyei pártszervezet történeti fejlődésének legfontosabb állomásait. Ezt követik a rövidített beszámolók, amelyek az 1946. február 17-i első konferenciától az 1970. október 30-án megtartott pártértekezletig lezajlott konferenciák anyagát öleli fel.

(Heliser József)

Rövid tudósítás az 1838-iki esztergomi árvízről, annak következményeiről, a 'Kárvallottak' számára befolyt Segedelmekről, és ezeknek Felosztásáról. [Esztergom,] 1839. Beimel J. [kiadása.] 21 p. 18,5 cm.
Fotózott példány.

Az értékes kiadvány fotózott példánya került könyvtárunk állományába. Heliser József a szemtanú hitelességével számol be az 1838. márciusi árvízről, az azt megelőző helyzetről, az árvíz nagy pusztításáról, és azokról az intézkedésekről, melyeket az árvízkárosultak megsegítésére hoztak a város vezetői. Részletesen felsorolja a segélyösszegeket és azok felosztását. A helyismereti, helytörténeti kutatók számára érdekes és hasznos kiadvány.

Hegedűs Béla — Kecskés László

Komárom város utcanévadói, műemlékei és emlékművei. [Kiad.] Komárom városi Tanács VB., Városi-Járási Könyvtár. Komárom, 1975. 45 p. 1 térk. mell. 19,5 cm. Soksz.

„Kiadványunk a város felszabadulásának 30. évfordulójára, és a szűkebb hazánk megismertetésére készült." A nagyon hasznos könyv első része a város utcanévadóinak életrajzát, munkásságát közli röviden, utal a városhoz fűződő kapcsolatukra. A fejezet végén felsorolja a szövegben nem szereplő utcák nevét. A következő fejezet a város műemlékeit veszi számba és ismerteti néhány jellegzetességüket. A kötet utolsó fejezete ismerteti a városban látható emlékműveket, emléktáblákat és köztéri szobrokat, megjelölve alkotójukat és feltalálási helyüket. A kiadványt rövid bibliográfia és tartalomjegyzék zárja. A mellékelt térképen bejelölték a tárgyalt utcákat, emlékműveket és műemlékeket. Nemcsak a komáromiak, de a városba látogatók is haszonnal forgathatják a kis füzetet.

Komárom megye bemutatkozik. — Komitat Komárom stellt sich vor. (Szerk.: Nádasdi János. [Kiad.]: VT Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat.) Bp. (1975.), Globus ny. 151 p. illusztr. 23 cm.
Magyar és német nyelven.

A megyéket bemutató idegenforgalmi jellegű sorozat új kötete Komárom megyét mutatja be. Dr. Kiss István megyei tanácselnök bevezetője után a megye öt városának bemutatása következik. A kiadvány ismerteti megyénk sport- és kulturális életének jellemzőit, foglalkozik a képzőművészeti élet jelentős alkotóival, s közli néhány munkájuk reprodukcióját. Ezt követi a bányászhagyományok leírása, majd végezetül a megye iparának, mezőgazdaságának, kereskedelmének bemutatása. Az igen szép kiállítású kötetet bőséges színes és fekete-fehér képanyag illusztrálja.

Magyary Zoltán

Mi lesz Tatatóvárosból? Tatatóváros a jövőben. (Bp. 1938, Királyi M. Egyetemi ny.) 22 p. illusztr: 20 cm.

A tatai születésű szerző kis füzetében foglalkozik azokkal a gondokkal, amelyek a felszabadulás előtti Tata mindennapi életében jelentkeztek, majd a község jövőjére vonatkozó elképzeléseit ismerteti. Tárgyalja az úthálózat, a városrendezés, a vízvezeték és csatornázás, a

MÁR MEGJELENT

(E rovatunkban a Komárom megyei Múzeumi Szervezet munkatársainak nyomtatásban már megjelent kisebb közleményeit adjuk ismét közre, figyelemfelhívó szándékkal.)

Kernstok-képek Oroszlányban

Oroszlány városának pezsgő, eleven kulturális életében természetes, megszokott esemény egy-egy új képzőművészeti kiállítás megrendezése. A város Művelődési Központjának kiállítótermében — az esztétikus megjelenítést szépen kivitelezett, korszerű paravánrendszerrel segítő ideális körülmények között — március 14-én megnyílt tárlat Kernstok Károly művészetéről ad áttekintést, huszonhét festményének és grafikájának bemutatásával. E kiállítás is, akár a megelőzőek és az ezt követőek, a napjainkban egyre fokozódó jelentőségű képzőművészeti ismereteket, ezek terjesztését, a vizuális kultúra fejlesztését, az ízlésnevelést szolgálja.

Nemcsak azért érdemel figyelmet ez a kiállítás, mert a fentebb jelzett célokat a modern képzőművészet egyik kimagasló mesterének művei bemutatásával valósítja meg, hanem azért is, mert két, működési területét tekintve némiképp eltérő, egymástól gyakran elszigetelten dolgozó intézmény együttes tevékenysége révén született meg. A bemutatásra került alkotások — a magyar művészettörténet jelentős értékeket képviselő művei — az oroszlányi Művelődési Központ szervező munkája révén kerültek a tatai Kuny Domokos Múzeum raktárából a nagyközönség elé. S ha már a szervezésről szólunk, említsük meg azt is: nem véletlen, hogy az Oroszlányi Szénbányák szocialista brigádjainak a közeljövőben megrendezésre kerülő szellemi vetélkedőjének egyik témaköre: Kernstok Károly élete és munkássága.

Kernstok Károly tevékenysége, művészete, élete erős szálakkal kötődik Komárom megyéhez: a festő nyergesújfalusi gyermekkora, az 1919-es nyergesi szabadiskola, a Duna, a Duna-part ihlető hatása révén megszületett nagy művek indokolják, hogy művészete nagyon közel áll hozzánk, hogy „megyei művészettörténetünk" egyik legfontosabb tényezőjeként tarthatjuk számon. A Kuny Domokos Múzeum gyűjteményéből Oroszlányban Kernstok festészeti és grafikai munkásságának jellemzésére bemutatásra kerültek olyan alkotások, mint az 1901-ben megfestett feleségének portréja, a Nyolcak-korszakot közvetlenül megelőző időszakból, az 1908-ból származó „Álló női akt"-ja, az 1927-es keltezésű, az emigrációból visszatért festő megtört képmását megörökítő „Önarckép"-e, s az utolsó periódus egyik fő témakörének variánsa, az „Ádám és Éva", amelyet a festő egy freskó előtanulmányaként alkotott meg. A festmények mellett kiállított tizenegy tusrajz — vázlatok, tanulmányok — a művész sokszor méltatott, nagyszerű rajztudását hivatottak reprezentálni.

A kiállítás bevezető felirata Kassák Lajos Kernstokról írt szavait idézi: „Embernek és művésznek egyaránt a XX. század gyermeke volt. Olyan dinamikus erő, amely egy vajúdó korszak felejthetetlen mesterévé avatja".

E kiállítás — habár csak felvillantani képes a „felejthetetlen mester", Kernstok Károly nagyságát, munkásságának gazdagságát — valódi értékeket mutat be a képzőművészet barátainak, a képzőművészettel e tárlat kapcsán megismerkedni vágyóknak.

W. T.

(Megjelent: Dolgozók Lapja XXVIII. évf. 66.sz., 1975. március 19. 6. p.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Kernstok Károly
1976 FEB 29

/ 1021

Kernstok Károly debreceni üvegmozaikjai

Kernstok Károly (1873—1940) nevét olvasva, hallva elsősorban tanácsköztársasági tevékenységére gondolunk. Mint a művészeti ügyek kormánybiztosa és a nyergesújfalui szabadiskola vezetője sokat tett a proletariátus művészetéért. Ha képeit idézzük emlékünkbe, a korai „Agitátor a gyár kantinjában" c., a „Szilvaszedők", vagy a későbbi „Lovasok a vízparton" erőteljes, konstruktív műveit sorolhatjuk fel. Kevésbé ismert monumentális faldíszítő tevékenysége: „Ósvadászok" c. falfestménye, a Schiffer villába, Budapestre és Debrecenbe készített üvegfestményei (1911—12-ben készült mindhárom), 1915-ös mozaikjai és üvegtervei.

Mint ismeretes, a Hajdú Vármegyeháza 1911—12-ben épült *Bálint Zoltán* és *Jámbor Lajos* tervei alapján. A Zsolnay-gyár pirogránit falburkolata felhasználásával jó ritmusú, magyaros szecessziós épület jött létre, gazdag növényi ornamensekkel és szobrászati díszekkel. A külsőhöz tökéletesen alkalmazkodik az interieur, különösen gazdag a II. emeleti díszterem egésze. A stukkó, a bútorzat, a csillár, de legfőképpen a hét színes üvegablak a szecesszió vonalgazdagságát érvényesíti. Meglepő, hogy *Kernstok Károly* milyen fegyelemmel alkalmazkodott a terem arányaihoz, hangulatához, s legfőképpen, milyen ötletesen használta ki a hét, egyforma nyílás adta lehetőségeket. Témája is megszabott volt: a „Hét vezér"-t kellett ábrázolnia úgy, hogy mindenik külön ablakon kapott helyet. A szorosan egymás mellett álló, keskeny nyílásokat vékony falrészlet választja el. A hét vezér kapcsolatát egy végighullámzó mozgásritmussal teremtette meg Kernstok: a hét szélső alak teljes testtel befelé fordul, a második, hatodik vezér és Árpád frontálisan jelenik meg, a harmadik és ötödik befelé tekintve, de elölnézetben. A harmonikusságot biztosítják a hasonló, de kissé eltérő elemek (a kézbe adott íj, kürt, kard, csákány), amelyek hol a test előtt nyugszanak, hol átlósan lendülnek. A hét vezér megjelenítésében az arc, a karakter, a kosztüm és az attributumok hasonlóságait és különbözőségeit kereste meg a művész, a nagyfokú stilizálás mellett némi egyénítésre is törekedett. Ezzel az üvegművészet lényeges elvét juttatta érvényre, s megvalósította a vonal és a folt kellő egységét. Az adott keretet szinte szétfeszítik erőteljes ősmagyarjai, akiknek alakját gazdag vonalhálóval vette körül. Hogy mégsem érezzük nehézkesnek figuráit, azt a színhasználat eredményezi: a sok fehér visszafogó erőt jelent a szép, erőteljes színfoltokkal szemben, de nem fékezi dekoratív lendületét. Nem valami neobarokkos, nehézkes jelleggel mutatkozik meg Kernstok üvegképein a történelmi múlt felidézése (mint ez a századvégi szobrászatban, vagy Benczur-ék festészetében történt), hanem egy friss, XX. századi átértékeléssel. Nem véletlenül nevezte Bölöni György *„az első modern magyar történelmi festmény"*-nek a „Hét vezér"-t. Lyka Károly korszakos jelentőségűnek tartotta Kernstok hét debreceni ablakát, leszögezve: ilyen irányú működése *„új lendületet fog adni az üvegfestés művészetének"*. Az idézett véleményeket 1912-ben írták le vezető esztétáink. Ekkor, 1912 őszén mutatta be ugyanis Kernstok a hét Debrecenbe szánt üvegablakát az Ernst Múzeumban. A siker óriási volt! A közönség és a kritikusok egyaránt elismerték a mű magas színvonalát és közérthető hangját, hagyományhoz kötődését és modernségét, környezethez alkalmazkodását és önálló értékeit. A kivitelező Waltherr Gida intézete volt, az alapos munkát dicséri az ablakok ma is remek állapota.

Részlet Kernstok Károly üvegablakaiból
(Fotó: Fekete Gáborné)

Az országos képzőművészeti köztudatban az él, hogy *„sok más műkincsünkkel együtt a második világháború eseményeinek esett áldozatul"* Kernstok műve (ld. Dévényi Iván Kernstok monográfiájának 13. o.-t!). Holott az ablakok közül hat épen látható a mai Úttörőház dísztermében, csak a középső ablak, Árpád vezér ábrázolása sérült meg. Bízunk abban, hogy megvalósítható a kiegészítés, s régi szépségében láthatjuk Kernstok Károly debreceni műveit.

Sz. Kürti Katalin

kabát
pka
ynak

ő szálú fonálból
ráhajtásos rövid-
úgy, hogy a rá-
le külön, hanem
l. 2 láncszemmel
nak mindkét ágát
básminta alapján
k el, vállfogyasz-
zzük be utoljára
a.

s darabot horgo-
ezdve, 6 sort hor-
dalát szorosszem-
sarkokat lekere-

ő láncszemsorral
bmagasságig hor-
ltól számított 8
n a zsebpánton
majd ismét a
Nyakkivágást a

A „dr. Gombos nevezetű orvos"

GOMBOS DÁNIEL ÉS LEXIKONA

Pár héttel ezelőtt Kilián István részletesen ismertette a Napló hasábjain Csokonai József debreceni chirurgus (a nagy költő, Csokonai V. Mihály apja) kéziratos gyógyszerfüzetét, illetve annak történetét. Többek között említést tett arról is, „hogy 1821-ben már egy Székelyhidáról való férfi írt bele néhány receptet, amelyet dr. Gombos nevezetű orvos rendelt neki ájulás vagy émelygés ellen."

A „dr. Gombos nevezetű orvos" nem más, mint Gombos Dániel, Bihar vármegye második rendes főorvosa, a magyar lexikon-irodalom egyik érdekes, méltánytalanul elfelejtett alakja. Orvosi tevékenységéről vajmi keveset tudunk; ennek dokumentumai — ha egyáltalán léteznek még — a levéltárak mélyén rejtőznek. Fennmaradt viszont két irodalmi műve: 1804-ből egy névnapi üdvözlő vers (Carmina onomastica, quae duo Francisco Scharaud gratulabundus offert...) és 1837-ből a *Pólgári élethez való lexicon*... első kötete. Ez a lexikon az, amiért szót ejtünk róla, kiemeljük a teljes feledés homályából.

Szinnyei József életrajzi adattára (Magyar írók élete és munkái) szerint Gombos Dániel 1774. november 7-én született Ártándon, ahol apja református lelkész volt. A szoboszlói partikuláris iskolában tanult, majd 1790 tavaszán a debreceni Kollégiumba iratkozott be. 1800-ban ő lett a főiskola szeniora. A további adatok meglehetősen szűkösek. Lexikonának ajánlásából kiderül, hogy egy ideig 'Sombory Imre — a majdani bihari alispán — nevelője volt. Orvosi oklevelet szerzett, később kinek újabb állapotjára, keresztyén egyház történetire, philosophia viszontagságaira, egésség fenntartás mesterségére, tapasztalati physicára, alkalmaztatott mathesisre, hadi tudományra, vitézi rendek, ősi czímerek 's közép időbeli, kivált nemzetünket illető levelek esméretire, szép 's hasznos mesterségekre, tengeri hajókázásra, nagyszerű kereskedésre 's okos társalkodásra: egyszóval a' polgári élet közelebbi távolabbi válogatott tudományira 's mesterségire tartozó nevezetesebb dolgok és szók külömbkülömbféle 's erányos írókból ábc rendibe szedve 's magyarázva találtatnak." Az „előljáró beszéd" arról is tájékoztat, kiknek szánta e munkát: „tulajdonképpen azoknak kívánt szolgálni, kik a' *Pólgári életben*, ha jobbatska móddal nem is, legalább az úgy nevezett Deák oskolák végzése után lépvén be, rendszerént való foglalatosságaiktol üress óráikat örömest arra fordítják, hogy a' köztök 's körültök tapasztalható vagy megtörtént dolgokról való esmereteiket olvasgatás és társalkodás által tisztábbakká, telyesebbekké 's öszveállóbbakká, egy szóval hasznavehetőbbekké tegyék."

Gombos Dániel összeállítása általános lexikon, kifejezetten ismeretterjesztő szándékkal. E nemben az első magyar nyelven is, magyar szerző tollából is. Elsősorban a korabeli nemesi és városi olvasóközönséghez szólt, tehát egy viszonylag széles körhöz; erre utal a szokatlanul magas példányszám is. Sikert azonban aligha aratott; bizonyára ezért nem volt folytatása. Ennek két alapvető oka lehetett: egy-

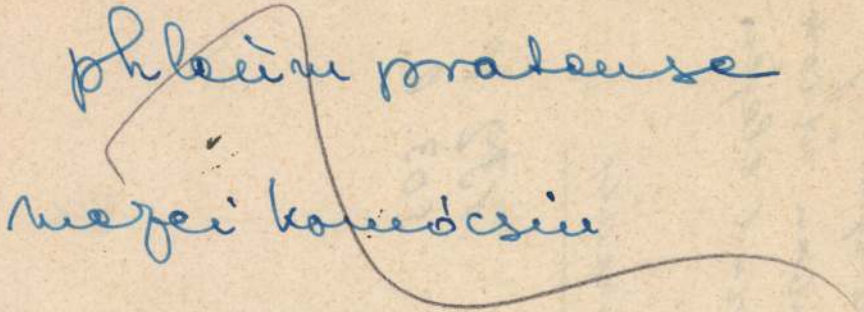

Kőrö

Könnüves (artifex)

Tarcal fia. A tihanyi
szigeten az apátság
szolgálatában állott
a XIII. század elején

Erdtihanyiapáts

132. l
503. l.

Kernyánszky Barna, keramikus

L: Szerencsi György

2.

–: Csináljunk együtt kerámiát

Esti Hirlap, Bp. 1979 aug. 10.

Kerpai László építész

Magyarország felszabadulásának 32. évfordulóján az Ybl Miklós-dij III. fokozatát kapta:
Czeglédi István, az Út-, Vasuttervező Vállalat építésze és

Kerpai László a Debreceni Tervező Vállalat építésze.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 8. lap.

Kerny István fotómontázsa, 1930

KERNY István (fotó)

GYŐRI Lajos: Arcképp élethiven. In. Muzsák, 1985/2.
22.p.

Kernstok Károly, festő

L: Orbán Dezső

Székely A: Egy évezred magyar műv. (11.) 14.

Népszabadság, Bp. 1979 márc. 25.

Kernstok Károly festő

l.: Leszkai Anna

Gábor Éva: „Élete lész regény volt..." 7.
Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 12.

Kernstok Károly, festő

l: Márffy Ödön

Kéj Béla: Márffy Ödön művészete 335-338.

Élet és Tudomány, Bp. 1979. márc. 16- XXXIV/11

Kernstok Károly festő

L. Czigány Dezső

Bodri F. Kiadványok az Ady-évfordulóra 102-108.

Tiszatáj, szeged, 1979. jan. XXXIII/1.

Kernstok Károly, festő

L.: Berény Róbert

Szíj Béla: Berény Róbert művészete. 1423-1426

Élet és Tudomány, Bp. 1978. nov 10. XXX/45.

Kornstok Károly, festő

L: Kornis Dezső

Kislexikon 1474.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. nov. 24. XXXIII/47

Kernstok Károly, festő

l.: Czóbel Béla

Mendöl Zs.: Czóbel Béla hét festménye 156–159.

Jelenkor, Pécs, 1978. febr. XXI/2.

Kernstock Károly, festő

L: Télegyházi László

Adler Miklós: A mesterséget tudni kell! 46-47.

Alföld, Debrecen, 1977. máj XXVIII/5.

Karnstok Károly, festő

L. Petrott Csaba Vilmos..

Nagy Zoltán: Petrott Csaba Vilmos emlékkiállítása 30.

Kritika, Bp. 1977. dec. 77/12.

Kernstok Károly, festő

L: Csorba Géza

Kovalovszky Márta Vállozatok egy kölkőre 23-24

Kritika, Bp. 1977. nov. 77/11.

Kernstok Károly, festő

L.: Thorma János

Heitler László: A mügyüjtő alkotása: 907-909

Jelenbar, Pécs, 1977. okt. XX/1o.

Kernstok Károly / festő

L.:Kovács Márí

Hosszu Gyula:Kovács Márí 48-51.

Élet és Tudomány,Bp.1977.jan. 14 XXXII/2

Kerustok Károly, jestő

L.: Bíró Mihály

7.

Simon L.: Munkások ....

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 25.

Kerusztok Károly, Jestő

L.: Gorba Géza

Dr. Nagy K.: Egy emléktábla .... 6.

Esti Hirlap, Bp. 1977. jan. 7.

Kernstok Károly, festő

L.:Egry József

Láncz S.:Egry József 1172-1179.

Élet és Tudomány,Bp.1976.jun.18. XXXI/25.

Kernstok Károly, festő

L.:Gadányi Jenő

Láncz S.:Gadányi Jenő 885-890.

Élet és Tudomány,Bp. 1976.máj.7. XXXI/19.

Kernstok Károly, festő

L.: Melocco Miklós

Láncz S.: képzőművészeti krónika 533-537

Jelenkor, pécs, 1977. junius XX/6.

Kernstock Károly, festő

L.: Ámos I.

— : festők — — — 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. szept. 4.

Kernstok Károly, festő

L: Rippl-Rónai

Kárs Éva: Rippl-Rónai: Park a kitokkal 719-723

Jelentős, Pécs, 1979. júl.-aug. XXII/7-8

Kerestek Károly, festő -

L.: Jankay Tibor

123-126.

V. Kiss M.: Békéscsaba képzőművészete a két világháború között

Új Auróra, Békéscsaba, 1980. ápr. 1.

Kernstok Károly, festő

L: Kass János

Tandi L: Kass Jánosnál 91-96

Tiszatáj, Szeged, 1980. júl. XXXIV/7

Kerutilla József

1. Riatal fák akvarell

2. Nyíregyháza
1969-ben akvarell

XV. Szabolcs-Szatmári képzőmű-
vészek őszi tárlata 1970

MDK

Kerny István, fotomüvész

Ábrándozó gyerek.	Foto.
Vidám gyerek.	"
Gyerek szölöfürttel.	"
Játszó gyerek.	"

Mücs.-CNKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II.-III. Kat. 26. l.

Kerny István

festő

Szeged 1919.

Egy tanár, tempera

Lepkegyűjtő "

Gyöngyös égése. Szi-
nezett körajz

Gyöngyös főterének égése,
szinezett körajz -

KERNY István

TŐRY Klára: Az avantgárd szerepe a magyar fényképezésben. Fotóművészet, 1990. 3/4. XXXIII.évf. 5. p. ill.

Elsősorban **Kerny István** képzőművészeti ihletettségű képei közt mutat feltűnő kontrasztot egy-egy merész megoldása, akkoriban szokatlan alul- és felülnézetből felvett, ízig-vérig fotószerű pillanatképe. Szellemes *Trükk-képe* önálló ötlet szülötte, hiszen nyolc évvel előbb készült, mint a Moholy-Nagy 1925-ös könyvében publikált hasonló külföldi megoldások. Meglepő módon Schmidt Nándor festői tájképeivel, idillikus életképeivel szinte egy időben készített néhány egyszerű, szigorúan tárgyias csendéletet.

A fürdők városa

Legelőbb a rómaiak, majd a törökök hozták el hozzánk ízlésvilágukat, fürdőkultúrájukat, építettek művészien kivitelezett és díszes medencéket a Budapest-szerte feltörő források fölé. Így gazdagodott városunk, vált a gyógyvizek, a források, a fürdők városává. Később az északi fürdőkultúra is gyökeret vert Budapesten, finn és orosz szokások jelentek meg, jellegzetességükkel, a szaunákkal. A fürdők mellett épült szállodák és éttermek, no és maguk a medencék a társasági élet központjává váltak. Volt olyan időszak a világháború előtt, amikor a budapesti gyógyfürdőket – szerte Európában és azon túl is – húsz helyen, „idegenforgalmi" irodákban ajánlották a turistáknak, gyógyulni vágyóknak. De mi a helyzet ma? Ennek jártunk utána. Összeállításunkban – amely terjedelmi okok miatt közel sem lehet teljes – arra is választ kerestünk: vajon mennyibe kerül ma a fürdőzés. Hol, milyen szolgáltatást kaphatunk? Veszélyben vannak-e a forrásaink, avagy kiapadhatatlan kutakkal áldották meg Budapestet az égiek.

Borús időben is nyitva tart a Széchenyi

Felújítják a termálosztályt

Forgalmas nyári napon közel 3000 vendég fordul meg a Városliget patinás épületében, a Széchenyiben, ahol termál illetve társas gőzrészleg, uszoda és nappali kórház található egy helyen. Az intézmény borúsabb időkben is állandó törzsközönségre számíthat.

A társas gőzosztályon új szolgáltatással várják a gyógyulni vágyókat – tájékoztatta lapunkat *Kériné Kassa* Ilona üzemvezető-helyettes. A víz alatti vízsugármasszázs orvosi beutalóval vehető igénybe, egy kezelés ára 650 forint. Az uszoda reggel hattól este hétig tart nyitva, a pénztár hat órakor zár. A gyógymedence 37–38, a gyermekmedence 33–34, az úszómedence 26–27 fokos. Az egész napra szóló belépőjegy ára felnőtteknek hétvégeken 300, gyermekeknek – 2–18 éves korig – 200 forint. A 25 alkalomra szóló bérletet 6000 forintért árusítják. Jól bevált a hétköznap öt órától váltható délutáni jegy, amely 200 forintba kerül.

Ami a korszerűsítést illeti, a női termálosztályon most folyik a medencék burkolatának javítása, a kádosztályon pedig mellékhelyiségeket újítják fel. Augusztus végéig ezért a férfi termálrészleget másnaponta, felváltva látogathatják az urak és a hölgyek. Idén tervezik az épület homlokzatának rekonstrukcióját is. Végezetül egy újabb érv a Széchenyi mellett: a medencéket mindennap tisztítják és friss vízzel töltik fel.

(ty. k.)

Gőz és törzsközönség a Rudasban

Ma is van „férfiszakasz"

A Rudas fürdő egy 29 fokos, 22 méter hoszú, szűrőforgatós, gyógyászati célokra is alkalmas uszodával és hat, különböző hőfokú, 16–42 fokos termálmedencével várja látogatóit. A fürdő másfél órás használata 350 forintba kerül. Az uszodát – annak magas hőfoka miatt – főként az idősebbek látogatják. A gőzfürdő is meglehetősen stabil, napi 600–

Csurran-cseppen az idegenforgalmi adóból

Források a Gellérttől Csillaghegyig

Amikor fővárosunk mai fürdői épültek, felszereltségükben, szolgáltatásaikban messze meghaladták korukat. Ezért van az, hogy a XXI. század kapujában némi felújítás után még ma is csodálatosak. Ám az eltelt 70–80 év alatt az egykoron korszerű technikákkal felszerelt fürdők mára elavultak. Néhány gyógyfürdőnk medencéjét – a népjóléti tárca rendelete alapján – ezekben az években szerelik fel vízforgató berendezésekkel.

Huszonegy fővárosi fürdő és strand van a Budapest Gyógyfürdői és Hévizei Rt. tulajdonában. A Fővárosi Közgyűlés mint az rt. tulajdonosa nemrég döntött úgy, hogy folytatni kell a Széchenyi fürdő felújítását. Az idegenforgalmi bevételekből előbb a belső falak rekonstrukcióját végzik el, majd – ha jut rá pénz – a fürdő külső homlokzatának is nekilátnak. Erre a munkára 1997-ben negyvenmillió forint jut. A fürdő gyermek- és úszómedencéjét szintén idén és várhatóan jövőre vízforgató berendezéssel szerelik fel, ami *190 millió* forintba kerül. A többi húsz fördőben is lesznek felújítások, ám ezek közel sem akkora méretűek, mint az előbb említettek. A Budapest Gyógyfürdői és Hévizei Rt. saját keretből *150–200 millió* forintot szán fejlesztésekre, amit ha elosztunk húszfelé, bizony azt láthatjuk, *nem túl nagy összeg* jut egy-egy fürdőre.

Horváth Gábor, az rt. vezérigazgatója szerint a világon sehol sem a belépőkből származó bevételekből fejlesztenek. A tőlünk nyugatra lévő országokban a rekonstrukciókra szánt pénzeket a fürdőkhöz kapcsolódó egyéb szolgáltatásokból teremtik elő, például a vendéglátásból, a szállodai szolgáltatásokból. Budapesten az idegenforgalmi adók visszaforgatásából *csurran-cseppen valamennyi pénz a felújításokra*. Pluszbevételt jelent az is, hogy az rt.-nek több mint 250 bérleti szerződése van különböző vállalkozókkal. A bérbe adott helyiségekből éves szinten mintegy hatvan-, hetvenmillió forint bevétele származik az rt.-nek. Ám az árak „kordában tartása" miatt számos fürdő és strand büféjét, vendéglőjét a társaság maga üzemelteti. Horváth Gábor szerint sajnálatos, hogy az elmúlt ötven évben a profiltisztítások során leválasztották azokat a tevékenységeket, amelyek eltartották korábban a fürdőket. Például 1947-ben vált külön a Gellért fürdő és a hozzá szorosan kapcsolódó szálloda, így ma csak szerződéses viszony van a hotel üzemeltetője és a fürdőigazgatóság között. Így a szálloda bevételéből soványka pénz jut a fővárosnak, s a vendég is rosszul érzi magát, mert el van választva a fürdőtől, a tulajdoni határokat folyosók és ajtók jelzik. A II. világháború előtt a gyógyvizek, ásványvizek palackozása is a fürdőigazgatósághoz tartozott. Akkoriban Dél-Amerikától Európáig számos helyre szállították a budapesti ásványvizeket. Az államosítás ezen a téren is kegyetlenül lesújtott. Ma egy „barna színű üdítőt gyártó cég" tulajdonában van a Fővárosi Ásványvíz- és Üdítőipari Rt., így a Budapest Gyógyfürdői és Hévizei Rt. csak az alapanyagot adja el. Ez történik például a Margitszigeti kristályvíz palackozásakor is, holott ez az üzletág felfutóban van. Jogi akadályok miatt ez a helyzet nem is változhat az elkövetkezendő időben. Az rt. azt tervezi, hogy önálló üzemet hoz létre, ahol a Csillaghegyi strand melletti kútból származó vizet palackozzák majd. Horváth szerint a gyógyvízkészletek ma nincsenek veszélyben, ám kiemelésüket korlátozni kell. Az 1970-ben félre vert harangok – akkor rohamosan csökkent a vízkészlet és a vizek hőmérséklete – megtették hatásukat. Ma úgy lehet spórolni, ha modern vízforgató és -tisztító berendezéseket építünk, amelyek lehetővé teszik, hogy ne naponta engedjék le egy-egy fürdőmedence vizét. Három budai fürdő: a Gellért, a Rudas és a Rác az 1970-es években a Gellért-hegyben épült alagútban elhelyezett kutakból kapja a vizet. Ez a másfél kilométer hosszú, ipari céllal épített föld alatti járat a nagyközönség számára nem látogatható, ám a régi forrást, amely a Gellért Szállóval szemben, a villamosmegálló alatt van, szeretnék a nagyközönségnek is megmutatni.

Horváth Gábor szerint a fürdőbelépők ára a nyugat-európaiakhoz hasonlítva nem magas. Akkor sem mondható soknak, ha figyelembe vesszük azt, hogy tavaly 11 millió köbméter vizet használtak fel, s így minden vendégre két és fél köbméter tiszta víz jutott. A legmelegebb termálvíz felszínre hozatala pedig köbméterenként 200 forint körül mozog. Ehhez képest a felnőttbelépők átlagára háromszáz forint, s így már nem is hangzik túl soknak az az összeg, amit a kasszánál kell kifizetnünk.

(fazekas-ruck)

Az öreg Paskálnak egy kérése volt

Legenda és lángos Zuglóban

A legenda szerint egy kertész élt korábban az Egressy úton, aki a birtokán fúratott egy kutat. A mélyből 70 fokos termálvíz tört föl, amit a melegházak fűtésére használt a tulajdonos, a fölösleget pedig beleengedte a Rákos-patakba. Amikor a kertész megöregedett, úgy döntött, hogy a vizet gyógyításra kell hasznosítani. Az idős ember csak annyit kért a vízért cserébe, hogy a majdan épülő fürdő az ő nevét viselje. Hogy

azok hatezer forintért válthatnak 25 alkalomra szóló bérletet, míg az idősek és ifjak négyezer forintért kapják ugyanezt. A finn faházakat idéző ízléses kabinokból 28 áll a pihenni vágyók rendelkezésére naponta 160 forintért, akik erre nem akarnak költeni, díjmentesen igénybe vehetik a szekrényes öltözőket. Az értékmegőrző egy százas, csakúgy, mint a hangosbemondó használata. A gyermekeket 30 fokos medence várja. A víz

Karinthy angol szeretett volna lenni

Ignotus Pál emlékei egy régi hangszalagon

„Kellett neki London helyett Pest? / Megtanulta: aki mer, az veszt." (Andrássy út 60. 1949. szeptember 5.)

Különös játéka a sorsnak ez a néhány éve előkerült hangszalag. A felvétel 1976 novemberében és decemberében készült Londonban, hogy aztán tizenöt évvel később kalandos úton jusson el hozzám az emlékezetzuhatag – *Karinthy* Frigyesről. A mesélő, *Ignotus* Pál (író, újságíró és szerkesztő) Karinthyék baráti köréhez tartozott. Közvetítéssel kapta meg a Budapesten fogalmazott kérdéseimet (ekkor még nem volt egyszerű Nyugatra utazni), hogy aztán egy Angliában élő fiatal hölgynek mondja el visszaemlékezéseit az íróbarátról. Többször nekiálltam, hogy a rossz minőségű felvételt leírjam, de mindig feladtam az érthetetlenség miatt. Mérnök barátaim azonban, a modern technika segítségével, Karinthy születésének 110. évfordulóján elővarázsolták Ignotus mondatait. (Köszönet érte nekik, és köszönet *Csernyei* Annának is, aki huszonegy évvel ezelőtt a beszélgetést rögzítette. A szalaghoz mellékelt lakonikus levélben ez állt: *„Költözések során megtaláltam Ignotust. Talán még tudod használni. Alighanem ez az utolsó felvétel vele, mert 1978-ban meghalt. Anna.")*

*

– … Egyszer készítettem Karinthyval egy hosszú interjút, olyan informálisat az *Esti Kurír* részére, amelynek munkatársa voltam – tért rá a lényegre Ignotus. – Azt hiszem, egész jól megírtam. Karinthy ezután tegeződött össze velem. De azt is megjegyezte: „Na, jól kikészítettél…" Tudniillik egy kicsit ironikus volt, amit írtam. Nagyon mély tisztelettel, de leírtam az *ő teremtő dadogását*. Úgy emlékszem, ezt a kifejezést használtam. Ugyanis jellemző volt rá, hogy beszélgetés közben dadogott, de főképpen azért, mert a gondolata ekkor született. Részben. Azzal végződik az interjú, hogy Titusz prédikál a zsidóknak, a növényeknek, a virágoknak és a nőknek. „Miket prédikál a nőknek?" – kérdeztem. „Hogy hagyják abba!" „Mit?" „Hát ne mulassák tovább a férfiakat!" Pár kérdő- és felkiáltójellel fejeztem be az interjút. Ez volt az ő viaskodása második feleségével, Arankával.

Kérdéseim között szerepelt, hogy Ignotus milyennek látta Arankát.

– Aranka, Istenem! Nagyon kitűnő asszony volt, nagyon mulatságos, ötletes nő. Köztudomású a viszonya *Adyval*… Van egy pár gyönyörű verse hozzá. Például *A vállad, a vállad*. Így végződik: *„Mert imádom mindenekfölött / Bárkámnak fehér Ararátjait, / A vállad, a vállad."* Karinthy nagyon nagyra tartotta Adyt, de azért mindig hümmögött, hogy ez rossz benne, az rossz benne… Történt egyszer egy főpróbának a szünetében, amikor Adyra terelődött a szó, hogy Karinthy megjegyezte: „Hát mégis, egy nagy költőtől elvárná az ember, hogy jól lássa a valóságot. Ilyeneket ír: Bárkámnak fehér Ararátjait, a vállad, a vállad. – Ide nézzenek – mondta, és feleségének a barna vállára mutatott, a sovány alakjára –, ezek a csikasz vállak neki Ararátok?!"

– Karinthynak szenvedélye volt a kecskerím.

– Erről az jut eszembe, hogy a *Kisfaludy Társaság* egyik felolvasóestjén *Jakab* Ödön költő (középszerű költészete a népi-nemzeti irányhoz tartozott – *A szerk.)* szavalta a verseit: *„Üdvözöllek, kopár szikla, tar szirt"* – süvített át a termen, mire Karinthy halkan odasúgta nekem: *„Nézd, az öreg milyen … írt"*. Mellesleg Aranka majdnem olyan jó kecskerímgyártó volt, mint Karinthy. A következő nagyon tiszta kecskerím tőle származik: *„Ügyész halált kér a vádban, Bizonyíték: vér a kádban"*. Sajnos a legjobbak nem tűrik a nyomdafestéket. Karinthy panaszkodni szokott, hogy az emberek mindig humorizálnak vele, és nem veszik észre, hogy a humorista nem az az ember, akivel viccelni kell, a humorista az, aki viccel. De nem volt természete a sértődés. Pajtás volt. Ugyanakkor másfelől kissé robbanékony.

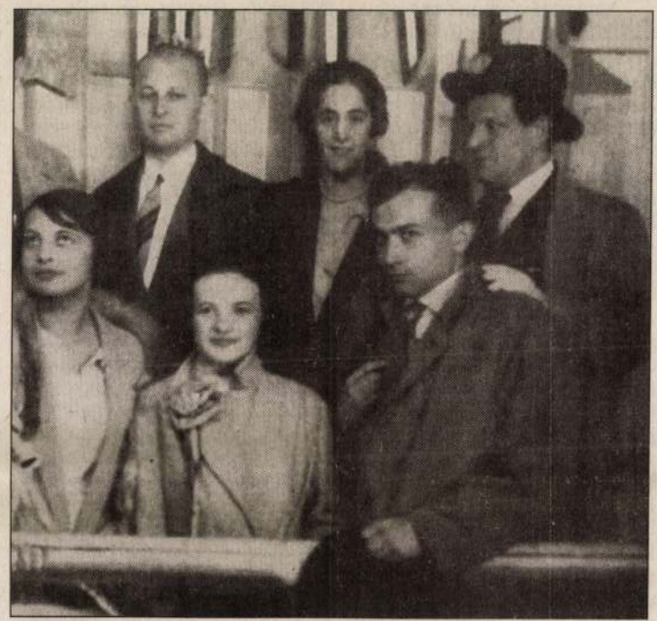

Egy városligeti műteremben készült a kép. Felül (balról jobbra) Ignotus Pál, Guthy Manci és Karinthy Frigyes, alul Karinthyné Aranka, Bergman Náncsi és Illyés Gyula

*

Karinthy politikai elveiről a következők állnak a hangszalagon.

– Abban az időben én baloldali voltam, bár nem kommunista, amire ő (Karinthy) csak később jött rá. Meglehetősen támadgattam amiatt, mert ide-oda ugrált, ijedős volt minden ok nélkül. Személyes beszélgetésekben baloldalibb, mint írásban. Egyik utolsó emlékem róla a Szép Szó búcsúestje, 1938 elején, amelyet *József* Attila emlékének szenteltünk. Karinthy nem volt a *Szép Szó* munkatársa, egyszerűen azért, mert nem tudtuk megfizetni. De mindig készültünk rá, hogy valamit majd csinálunk együtt. Attilát igen kedvelte, és mondanom sem kell, hogy Attila is őt. Az emlékesten Karinthy is beszélt. A meglett korú, vagy hogy nevezzem, hozzánk képest öreg *Móricz* Zsigmond szerepelt meg ő. Én tartottam a bevezetőt, és már a szavaim alatt röplapokat dobáltak szét a teremben a nyilas kölykök. Azt sem tudták, hogy mi is ez az est, csak megzavartak minket. Karinthy – szokása szerint – először nagyon ideges lett, és a szünetben azt javasolta, hagyjuk abba. „Ez emlékest és nem politikai tüntetés" – mondta. „Nem szabad meghátrálni, mert akkor gyávák vagyunk – érveltem. – Akárhogy is, ki kell bírnunk." A lényeg, hogy megtartottuk az emlékestet, és Karinthy, aki először megszeppent, egyszer csak átcsapott az ellenkező végletbe, és dübörgő szónoklatot vágott ki a fasiszták ellen! Sajnálom, hogy akkor még nem volt magnó, amely ezt a bátor tettet rögzítette volna. A bátorság annyira nem volt jellemző rá, de akkor nem dadogott, szavakész volt és kemény.

*

– Az volt az egyik rögeszméje, hogy neki angolnak kellett volna születnie, a szigetországban bizonyára megértenék. *Swiftben* és más angolokban látta az alapvázát annak, ami az ő humora és filozófiája. És valóban – még ha angolul nem is beszélt jól – kitűnően érzékelte az angol szójátékot, az angol humort, az angol víziókat. Az volt a nagy vágya, hogy az angolok felfedezzék. Nagy reményei fűződtek a *Capilláriához*, amelyet H. G. *Wellsnek* ajánlott. A német kiadás elé írott előszó nyílt levél volt Wellshez. A levelet lefordították az angol írónak, kapott is Karinthy egy nagyon udvarias, meleg választ, de ennél semmi többet. Az egész elsikkadt, ami miatt elég keserű volt. A tragikus az, hogy nem érte meg első angliai sikerét, az *Utazás a koponyám körül* fordítását, amiben annyira reménykedett.

– Karinthyból mi a maradandó?

– Az ördög tudja. Én mindenesetre azt hiszem, hogy egy-egy apró krokija, kisebb észlelete, egy pár verse jobban fenn fog maradni, mint egy-két hosszabb írása.

*

– Egy barátunknál maszkabál volt. Nem is annyira bál, hanem inkább olyan este, amikor kimondták, hogy mindenki úgy viselkedjen, mintha egy marseille-i csapszékben ülne. *Kernstok* Karcsi, a festőművész fia oly módon vette komolyan a dolgot, hogy egy kis utcalánnyal jelent meg. Ott ült a lány közöttünk, evett, ivott, és közben nevetett. Karinthynak feltűnt a csinos nő, és szokása szerint elkezdett vele bolondozni. Hajnal felé, amikor kiderült, hogy a nőnek fogalma sem volt arról, ki ül vele szemben, Karinthyból kitört egy teátrális kiáltás: „Te édes angyal, igazán nem tudod, ki vagyok?" „Nem, honnan tudnám?" – felelte a nő. És akkor szinte meghatottan játszotta el Karinthy, milyen nagyszerű az, ha az embert nem a hírnevéért szeretik. Miután azonban elárulták a nőnek, hogy a nevettetője Karinthy Frigyes, a lány naivul megkérdezte: „Az kicsoda?" „Nem ismer engem?" – komorodott el Karinthy. A válasz lehűtötte: „Nem." Amennyire meghatotta a nő mulatozása a mókáin, anélkül, hogy tudta volna: rajta mulatni kell, olyannyira a szívébe markolt, hogy még a nevét sem ismeri. Ha jól emlékszem, egy *Vadnai* nevű humorista törte meg a csendet, aki azt mondta a nőnek: „Hát nem ismered? Dzsiggművész a *Royal Orfeumban*.

Kő András

Színház – film – élet

Zalaszentgróti tábor színészeknek és rendezőknek

A csodák fesztiválja Zemplénben

Élen a Liszt Ferenc kamarazenekar

Kernstok Karol

MEZEI Ottó: A Művészhár szabadiskolája: Egy század eleji szabadiskola szellemi topográfiája. = Limes, 1991. 2. 5-24. ill E 6

Kernstok K.
Vaszary J.

34. 17-511

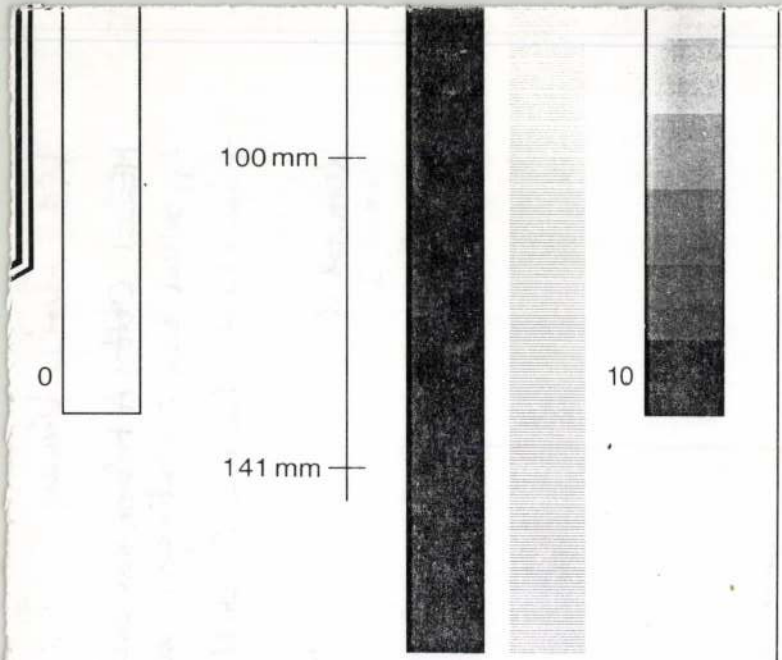

Masch.-Nr.:

Zähler:

Typ:

Techniker:

VS:

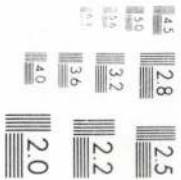

Kernstokné, Stricker Gina MDK

Önarckép, terrakotta

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kerustokné Telcs Gina
kebrász

A Nemzeti Szalon tagjainak müveiből rendezett őszi tárlaton szerepel.

esti M.O.1942.X.12.

MDK

Kernstokné, Telcs Gina

Női fej, mükő

Férfi fej, mükő

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

MDK

Kernstockné Teltsch Gina, szobrász

Gerő Ödön arcmása. Gipsz.

KMT.-Pavilon kiállitás. 1928. -Kat. 12.l.

Kernstokné, Telcs Gina MDK

Női fej, mükő
Férfifej, mükő

Nemzeti Szalon, 1942. okt.
Őszi tárlat

Kernstokné Telsch Gina MDK

Gerő Ödön arcmása, gipsz

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Kernstockné Telcs Gina

Merengő, márvány

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
14.lap

MDK

Kernstokné Teltsch Gina

Gerő Ödön c. portréja. Repr. (A Műcsarnok tav. tárlatáról.)

Képzőművészet, 1928. 8-9. sz. 86. lap

MDK

Kernstokné Teltsch Gina

Gerö Ödön c.szobormüvé.Repr.

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz.

M.D.K.

Kernstockné Telcs Gina

A művész fényképét közli a lap munkaközben, amint férjét Kernstock Károlyt mintázza.

Szinházi Élet. Bp. 1928. márc. 4-10. XVIII. évf. 10. sz. 31. lap.

Kernstokné Teltsch Gina

Képzőművészet

1928. 8-9. sz.

KERNSTOKNÉ TELTSCH GINA: GERŐ ÖDÖN

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

Csoporton kivüliek.

Ezúttal ide tartoznak az Egyesületnek azok a tagjai is, akik a társulati, tehát a régi zsüri elbírálását kívánták. Itt *Mihalovics* Miklós Krisztus sírbatétele c. nagy vászna hirdeti a tehetséges, fiatal piktor magas ambicióit. *Komáromi* Kacz Endre egy hangulatos műteremsarkot állított ki. *Bardócz* Árpád egy kis akvarellje szenzációsan szép. Szubtilisen finom hangulatot lehel ez a csupa artisztikum kis kép. *Makoldy* József nagyméretű vízfestményei egyéni bélyegű, érdekes művek, széles folthatásukkal. *Szánthó* Mária, ez a nagyon tehetséges piktorina, friss előadású, karakteres férfiportréval szerepel. *Sárkány* Lóránd hangulatos, romantikusan szép tájképet hozott. *Szontágh* Tibor havasi tája lágy foltokkal oszlik el költői hangulatban, míg *Rökk* Károly zúzmarás fája pittoresque látványosság. Csallóközi *Farkas* Lőrinc téli tájképe, Az első hó meglepően tartalmas munka, mely méltán ébreszt figyelmet a fiatal piktor iránt. *Krem* Mátyás Az utolsó hó c. képében még sok az elnézésre számitó részlet, de igéret van benne. *Kiss* Farkas Imre parasztlánya színes és jól rajzolt, *Mül-*

KERNSTOK Károly

Wehner Tibor: Kernstok Károly dokumentumai.
= Limes, 1991. 2. 25-30. ill

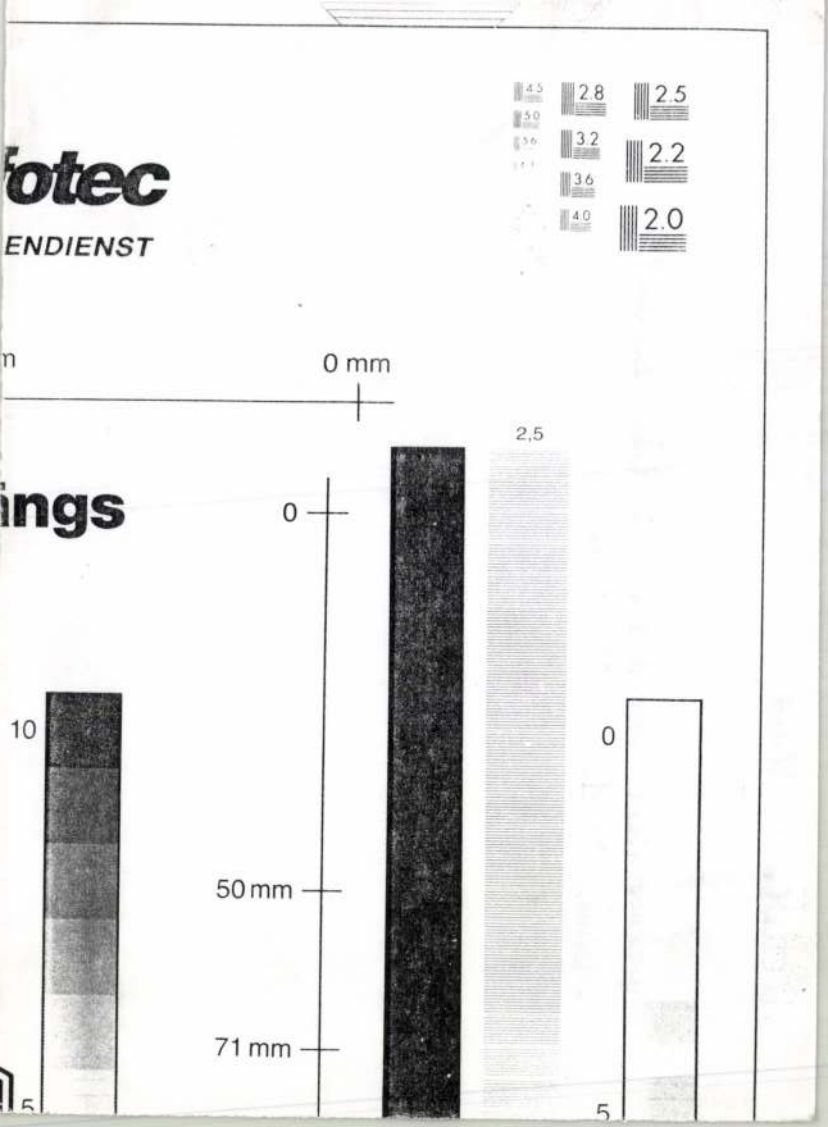
fotec
ENDIENST
4.5
5.0
5.6
2.8
3.2
3.6
4.0
2.5
2.2
2.0
m
0 mm
ings
2,5
0
10
0
50 mm
71 mm
5
5

KERNSTOK Károly-festő

Új Pest Megyei Hírlap

Látogatás a Dömösi Galériában

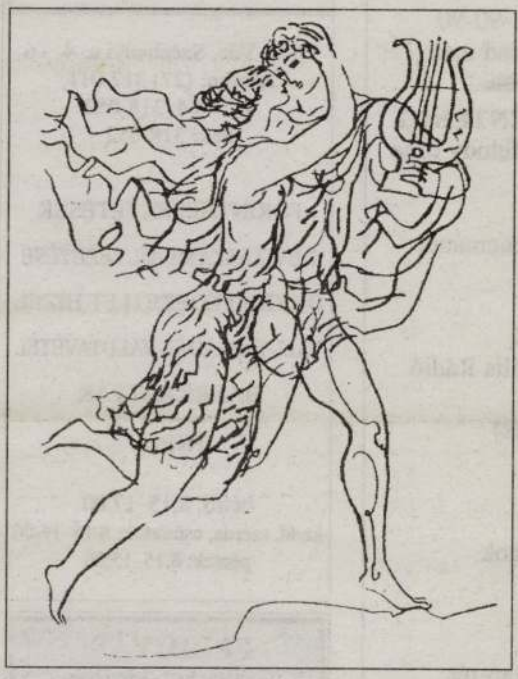

Reich Károly: Orfeusz és Euridike (tusrajz)

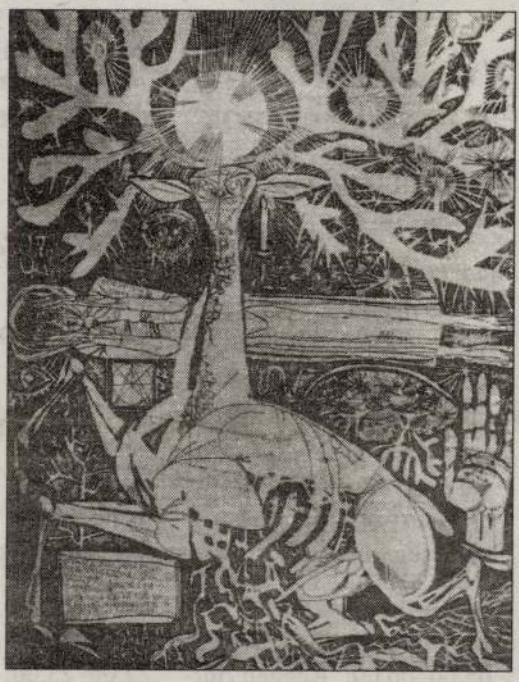

Kass János: Cantata profana (rézkarc)

Dömös a Dunakanyar ékköve. Sok művész zárta szívébe ezt az Árpád-kori települést és adományozott műveket a községnek, mely az önkormányzat dísztermében ad otthont a Dömösi Galériának. A Képes Krónika nagyított miniatúráinak másolatai és a dömösi oszlopfő látható itt – számtalan becses emlék, műalkotás társaságában. 1910 körül festette *Krutsay Ferenc* dömösi utcarészletét, itt van *Kernstok Károly* olajfestménye, *Csohány Kálmán* rézkarca, *Kass János* Bartók-lapja, *Reich Károly* tusrajza, *Novák Lajos* linómetszete. Láthatók *Vertel József* bélyegtervei, *Vertel Beatrix* reklámgrafikái. Mesterművek a javából, akárcsak *Szabó Vladimir* Ludas Matyi-illusztrációja, nemkülönben *Konecsni György* magyar középkort idéző grafikája.

Pásztor János szoborciklusából kiemelkedik a „Megtérés" című kompozíciója, melyet márványból mintázott Bartha-síremléknek 1926 körül – gipszmásolata itt látható. Muzeális értékű emlék *Keleti Gusztáv* fametszete Dömösről – 1867-ből. *Martsa István, M. Szűcs Ilona, N. Surányi Mária, Püspöky István* művei egészítik ki a becses gyűjteményt. Mostanság *Berki Viola, Glatter Gyula, Papp Gábor, Szurcsik János, Vaszkó Erzsébet, Vidovszky Béla* munkáival gyarapodott a gyűjtemény.

E képek szerzői is hosszabb-rövidebb időt töltöttek Dömösön, inspirálódtak a táj lenyűgöző energiáitól. Hálájuk közös figyelméből létesült a Dömösi Galéria, mely folyamat, hiszen rendre érkeznek ide képzőművészetünk jeles alkotói.

Losonci Miklós

PILIS RÁDIÓ
FM 91.1 MHz
SZENTENDRE

MINDEN NAP 18-TÓL 06 ÓRÁIG

2000 Szentendre,
Szentlászlói út 13/A
Telefon: (26) 31-41-51
Fax (26) 31-90-90
E-mail: Pilisrad mail.matav.hu

ÁLLANDÓ MŰSOROK

HÉTFŐ
00.00–01.00: Üzenet az éjszakába

HÉTFŐTŐL SZOMBATIG
18.30–20.30:
Közszolgálati adás Szentendre és környéke

HÉTFŐN ÉS CSÜTÖRTÖKÖN
20.30–01.00: Élő telefonos kívánságműsor

HÉTFŐTŐL VASÁRNAPIG
05.00–06.00: Reggeli turmix

KEDD
18.30–19.00: Csepi-show
A mikrofonnál: Csepregi Éva
20.00–20.30: „Zene nélkül mit érek én?"
Túri Lajos műsora
20.30–22.00: Oldies
Fehérvári Zsolt

KEDDTŐL PÉNTEKIG
02.00–04.00: Melody time

SZERDA
20.30–24.00 Zenemánia
Dj. Tommal

CSÜTÖRTÖK
00.00–01.00: Pilis Rádió Dance Chart.
Top 20 (ismétlés)

PÉNTEK
21.00–22.00:
Music-újdonságok
Telkes Tibor

SZOMBAT
22.00–23.00: Rap-tér
Szittya Tamás

VASÁRNAP
19.00–21.00:
Sportmagazin,
hetente sztárvendéggel
Brezina Kinga
21.00–22.00: Pilis Rádió Dance Chart Top 20
Szomolányi Gábor,
Brezina Kinga

FIGYELEM!

Kiscsomagok és postai küldemények, nyomtatványok begyűjtése az egész ország területén, magánszemélyek és cégek részére. Ugyanitt fuvarvállalás 1–18 tonnáig.

KEDVEZMÉNNYEL!

K&H BANK
Kereskedelmi és Hitelbank Rt.

2600. Vác, Széchenyi u. 4. - 6
Telefon: (27) 317-011,
317-064, 318-052
Fax: 318-052

FORINTBEFEKTETÉSEK
DEVIZASZÁMLÁK VEZETÉSE
DEVIZAFEDEZETI FT HITEL
VALUTAELADÁS-VALUTAVÉTEL
BANKKÁRTYÁK

Nyitva:

hétfő: 8.15–17.00
kedd, szerda, csütörtök: 8.15–16.00
péntek: 8.15–15.00

FELHÍVÁS!

Gyakorlott hirdetésszervezőket keres az *Új Pest Megyei Hírlap* szerkesztősége. Jelentkezni írásban lehet a szerkesztőség címén, vagy telefonon *Csikai Máriánál*, a 117-5278 és a 118-0111/241 telefonszámokon

Hirdetésfelvétel

az Új Pest Megyei Hírlapba a megye egész területéről.

Csukán Sándor,
telefon: 06-29-352-106,

KERNSTOK Károly

Szabó Julia

Kernstok Károly és az 1919-es
nyereges i szabadiskola
Kiállítás az antergonni Balassa
Bálint Múzeum

Nápsz. 1969. jun. 13. -7.

végülis szétszóródott, "egy
jegyzi meg sokat sejttetően
tragikusan alakult."/47/

Uitz és a Bojcs
dalmi és személyi adottságo
szete néhány lényeges vonás
mosnak mutatkozik. Egyaránt
festészetnek és ellenfelei
neszánszban látják a jövő n
tipusát és a táblaképfestés
iben e példamutató örökség
nek abban is, és ez majd Ui
gében válik nyilvánvalóvá,
vészeten belül a nemzeti-he

KERNSTOK Károly

LAKATOS Éva: Két irás a magyar szabadgondolkozás hőskorából : Dénes Zsófia riportja Ady Endrével, Kernstok Károllyal, Bartók Bélával, Kassák Lajos az érlelődő orosz forradalomról. - Irodalomtörténet, LXXII. évf. 3/4.sz. 1991 575 -586.p.

félreérthetetlenül és a köztudatban leginkább elfogadott módon jelöli meg. *Személyi* cikkek címszava a személy nevének azokból a meghatározott sorrendű elemeiből, és az alakváltozatok közül abból a változatból áll, amelyen a személyt a nemzetközi szakmai köztudat nyilvántartja.

Az elterjedt, ám szakmailag nem igazolható, hibás fogalommegnevezések, a filológiai-bibliográfiai gyakorlatban nem elfogadott személy-megjelölések (nevek, névváltozatok) indokolt esetben utalóként, ill. címszóvariánsként közölhetők.

A címszó legfontosabb *variánsait* — a címszótól vesszővel elválasztva — közöljük. Ha egyenértékű nevek, kifejezések közül emeljük ki a címszót, akkor a többi, egyébként pedig a néhány főbb variánsról utaló készül.

Ha a címszó *kiejtése* eltér írásképének magyaros vagy Magyarországon is elterjedt (pl. német nevek) olvasatától, a helyes kiejtést nemzetközi fonetikai jelekkel a szerkesztőség adja meg.

Az idegen *eredetű* nem személyi címszavak után az átadó nyelvet jelöljük. Szükség esetén az eredeti jelentést jelentésjelek között megadjuk.

A fogalmi címszó lehetőleg rövid, egyes számban álló, ismert magyar elnevezés, kifejezés legyen. A jelzős és birtokos szerkezeteket, jelző vagy ige címszóként való alkalmazását, továbbá a háromnál több szót tartalmazó kifejezéseket, hasonlóképpen az idegen szavak használatát kerülni kell.

Idegen kifejezés akkor alkalmazható, ha a magyarban nincs megfelelője.

KERNSTOK KÁROLY

Tavasz
rézk. 31 x 22

Mügyűjtők Galériája
heti árverés 179.
1996 jan. 26.

KERNSTOK Károly

Horváth Béla: Kernstok
Károly. Bp., 1997 230 p. Ill

felső, 50 cm magasságú része két sor kváderkőből épített felmenőfal volt, alapozása pedig 370 cm mélységig terjedt. A fal mellől XIII—XVI. sz.-i edénytöredékek, a kibányászott földből pedig Fehér Géza leletmentése során egy mészkőből készült XII. sz.-i, palmettás oszlopfő töredéke került elő.[10] (72. t. 2.) Az épület Ny-i homlokzata előtt (a D-i harmadánál) 1966-ban a mai járda mellett 80 cm mélységben egy a homlokzattal párhuzamosan haladó, szürke andezitkváderekből épített falra bukkantak a kábelárokban. A fal vastagságát nem lehetett megállapítani — a K-i falfelületen fehér meszelésnyomok látszottak.[11]

1972-ben a ferences kolostor K-i szárnya alatti dongaboltozatos barokk pincében két, egymástól kb. 10 m távolságban húzódó, 80 cm vastagságú, a pincére merőleges irányú kőfalat figyeltünk meg. A D-i fal elbontott csonkja a boltozatban, ill. pince falában látható, az É-i, felmenő, kváderkövekből épített falat csak egy újabbkori ajtónyílással törték át.[12] A pince közelében, a mai tornaterem építésekor 1942-ben 150 cm mélységben két, egymástól kb. 12—14 m távolságban haladó, 100 cm-nél vastagabb, nagyméretű kövekből épített K—Ny-i irányú falat találtak.[13]

A Jókai u. 4. sz. ház előtt az 1961. évi csatornafektetés alkalmával K—Ny-i irányú kőfalat vágták át.[14] A Jókai utca 6. sz. irodaház alapozásánál 1967-ben nagyszámú lelet került

Tavasz az őszben

MŰGYŰJTÉS

Szerkeszti: Bátki Mihály

Hogy kedvet csináljon a *Bizományi* október 24-25-iki nagy aukciójához, Hernádi Miklós *egyetlen* képről írt az ÉS-ben. Ez a Bene aztán 15 ezerről csak 22-re emelkedett (a gyűjtők még nem figyelnek eléggé az ÉS-re), akárcsak egy pár évvel későbbi (1951-es) szép Barcsay-rajz (24 000). Tulajdonképpen ezt kellene tennünk a felvonultatott művek egészével: egyenként bemutatni s értékelni őket. Am Hernádi kiemelése arra is példa, hogy a gyűjtő miként mérlegel(het)i vásárlásának tárgyát. Ennek folytatása helyett most itt egy összképet kell(ene) adnunk az aukcióról. Kezdjük az 1200 forintos (de gyönyörű) katalógussal. Második oldalán több mint negyven nevet sorolnak fel, akik az aukció (s vele a katalógus) létrehozásában tevékenykedtek. De nincs *egy* felelős szerkesztő, pedig nem ártana, mert akkor a cég tudná, kit kellene megdorgálnia.

Most azonban nem derül ki, kinek a hibájából jelölték meg az első oldalon *keddet* az aukció napjául, mikor szerdán kezdődött. Szerintem azonban súlyosabb (mert nem elnézés, hanem szakmai hiba), hogy Kernstok Károly neve ötször fordul elő, dacosan hibásan Kernstoc-ként. Isten büntetése: egyik Kernstok sem talál gazdára, pedig az épp 99 éves melankolikus párizsi *Ülő nő* nem rosszabb, mint az akkori Rippl-képek. De háromszáz ezerrel megmaradt, nem úgy, mint a még melankolikusabb, ám giccsesebb (közben szlovák klasszikussá avanzsált) Skuteczky, mely 250-ről 400 ezerre emelkedett. Pontosan így szerepelt egy értékes Szőnyi *Dunakanyar* (250 — 420).

Szomorú családi esemény volt vagy hetven éve, mikor is Apám boldog vigyorral állított be otthon és közölte, hogy Anyám kis Tornyaiját *két* Neográdyra cserélte. A háború után 300 forintjával szabadultam meg tőlük (ezen akkor Egryt vettem). Most mégis akadt egy olyan ízléses Neogrády Antal (*Csónak a vízparton*), amit ma is szívesen látnék otthon — csak 65 ezres kikiáltási áron adták el. Jó példa arra, hogy a gicsőr sem tehetségtelen, legföljebb erkölcstelen. Egy pesze sokkal értékesebb Tornyai most is csak 40 ezret ért. — Patkó Károly páratlanul színgazdag *Tengerpart* vázlata szintén megérte a 60 ezret (50-ről). Egy bravúros *Vaszary* krétarajz viszont a 45 ezres kikiáltási áron talált gazdára — nyilván mert az ábrázolt ruszki hadifogoly nem volt valami megnyerő küllemű.

Ennyit a képekről. Velük szemben elsőprő sikerük volt a bútoroknak: egy nyolc és egy öt darabos biedermeier ülő garnitúra 700, és (120-ról) 190 ezerért ment el — előbbi volt az aukció legdrágább tétele. Hát még a szőnyegek! Egész kis múzeumra való kollekció vonult fel; mindent jól fölverték (főként egy magyar tolmácsnő segítségével ügyködött olasz kereskedő), egy szenné csomózású Iszfahant éppenséggel 600 ezerre. És ezeket csak úgy viszik ki az országból? Ilyen jól megy nekünk, vagy ennyire kell az a párszázezer forint, amit e pótolhatatlan értékekért kapunk? Szónoki kérdés: föl lehetne vetni az ékszerekkel, műtárgyakkal kapcsolatban is.

A távol-keleti dísztárgyak 25-220 ezer között mentek el, az ikonok többnyire megmaradtak (van elég a németeknek is?). Egy asztali óra 440 (200-ról), egy szekrényóra 220 (80-ról), egy kandallóváza 240 lett (90-ről). Századelejei naturalista festett bronzszobor 100-ről 150-et ért el, a többi szobor alacsonyabb árat. Két múlt század végi eklektikus, darabonként két kiló 800 grammos ezüst kandeláber grammonkénti 100 forintos (kikiáltási) áron kelt el. Szintén 280 ezer lett egy szép meisseni porcelán szoborcsoport. A legszebb (cseh?) díszváza pár, nem egészen félmillióval megmaradt. De visszamaradt a legdrágább ékszer, egy szoliter gyűrű másfél karátos brillel (negyedmillió). 120 ezer lett egy-egy karkötő (70 és 90-ről), ugyanennyi egy melltű (80-ról). De már 2-3 ezerért is ízléses, szép aranytárgyakat lehetett kapni! Mind jó vétel volt: nincs olcsóbban szebb, maradandóbb karácsonyi, újévi ajándék!

Kristó Nagy István

Aukciók péntektől-péntekig

Festmény, grafika: nov. 3., 10. (du. 5)
Műgyűjtők Galériája (V. Kossuth L. u. 12.)
Könyv: nov. 4. (11 óra)
Ex Libris (V. Múzeum u. 17.)
Keleti műtárgyak: nov. 6. (du. 5)
Belvárosi Aukciósház (V. Váci u. 36.)
Fotó-, játék-, műszaki régiség: nov. 6., 7. (du. 5)
Soós András (V. Kossuth tér 6-8.)
Papírrégiség: nov. 8. (du. 5)
Első Budai Árverezőház (II. Margit krt. 16.)
Általános és rádió: nov. 9. (du. 5)
Első Budai Árverezőház (II. Margit krt. 16.)

Kortárs ötvösművészet 1995

A Bizományi Kereskedőház és Záloghitel Rt. első ízben 1994-ben rendezett meghívásos bemutatkozást és kiállítást a nemesfémszakma valamennyi ágában alkotó mestereknek, művészeknek. Az első rendezvény olyan sikeres volt, hogy a BÁV Rt. elhatározta, évente megismétli a bemutatkozást. Idén 1995. november 4-12. között naponta 10-18 óráig tekinthetők meg a kiállított tárgyak a Budapest, IX. Lónyai u. 30-32. szám alatt a BÁV Rt. központjának aukciós termében.

Az 1995. november 4-én 10 órakor kezdődő ünnepélyes megnyitón ötvösök, aranyművesek, ezüstművesek, vésnökök, miniatúrafestők, kőfoglalók, iparművészek munkái, aranyból, ezüstből készített, drágakővel díszített ékszerek, műtárgyak lesznek láthatók.

A BÁV Rt. kortárs ötvösművészet kiállításaival az ízlést óhajtja formálni, sikké és divattá téve a kézművesség legnemesebb hagyományainak megbecsülését, különösen azon a területen, ahol nemes hagyományok nemes anyagokkal találkoznak. Reményei szerint van már olyan réteg Magyarországon, amely nem csupán értékelni tudja, hanem meg is vásárolhatja ezeket a szépséges dísztárgyakat és ékszereket. Ha pedig művész és közönsége egymásra talál, az a BÁV Rt. közvetítő munkájának a legnagyobb elismerése.

felismeri. Mint a szarajevói téren, a vízért sorban álló asszonyok a gránátokat, amelyekkel a hegyekből folyton lőtték őket. Hogy az ilyen meg ilyen típus, meg amolyan 40-50 vagy hány milliméteres, míg rájuk nem szóltak, hogy ne fontoskodjanak, honnan tudnák már, na! Mire ők mondták, naná, hogy ismerik mindahányat, a minap még ők gyártották — sorozatban — a közeli lőszergyárban.

Csak visszakaptak valamennyit belőle. Két kezük munkája, akár a gyerekük volna. S lám, a lakásukat is azzal lövik rommá.

Az otthon már nem hasonlít önmagára, mint olyanra. Átrendeződött.

Mint a haza is. Amely volt ilyen és volt olyan, de azért viszonylag tágas, szellős, átjárható. Az ember autóbuszra, vonatra szállt, és már ott is állhatott a Csontváry-művek eredetijénél: Dalmát tengerpart, Tavasznyílás Mosztárban, Római híd Mosztárban (pedig hát török volt), Villanyvilágított fák Jajcéban, Jajcei villanymű éjjel.

A mosztári híd: „..... Mosztárban is valóban így kapaszkodnak a karsztos, köves hegyoldalba a kockaszerű hercegovinai házak, csakugyan ilyen kecsesen ívelődik a híd a Neretva fölött és szökkennek magasba a minaretek. Persze a kompozíció érdekében átszerkeszti a motívumot, lényegtelen részleteket elhagy, lényegében két nézőpontból látott tájrészleteket komponál össze, hogy még pregnánsabban jeleníthesse meg a város jellegzetességeit. De nemcsak erről van szó..." (Németh Lajos: Csontváry Kosztka Tivadar)

Valóban nemcsak erről van szó. És a mű sokkal maradandóbb, művére eltiltották. A hivatalból kirendelt ügyvéd fellebbezését a t. bíróság sértődötten elutasította. Tudósítónk kérdésére a helyi kisebbségi önkormányzat szóvivője elmondotta, hogy az ügynek nincsenek etnikai vonatkozásai, valamint hogy a kisebbségi önkormányzat és a rendőrség közötti együttműködés példásan felhőtlen, a kisebbségnek pedig különben is elsőrendű érdeke, hogy a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás minden megkülönböztetés nélkül végezze áldozatos munkáját" — idézet vége.

Az ítélethirdetés után a bírósági épület folyosóján egy félszemű vénasszony — fura neve volt, bizonyos „Civil Szervezet" — nyilatkozott. „Na de hát", mondotta — de a jelenvoltak közül többen ráförmedtek: — Mi a hézag, mamikám? Lopott malacot a Kolompár Dezső vagy nem lopott? He?! — és valaki leköpte a spinét. Meg is lincselhették volna — hát hogyne: van pofája, és kiáll, és a bűnös meg a bűn mellett agitál! Randa banya! Biztos buzi, ide a bökőt, hogy az!

Kolompár Dezső kilenc kiskorú gyermekét, ha pontosak az információim, állami gondozásba helyezték. Szavahihető tanúk szerint jól vannak, mind a kilencen.

Minden jó, ha vidám a vége. Eddig szólt a mesém. Csak ne legyen folytatása.

Mese a kerge kismalacról

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagyon szegény ember. Ha jól rémlik, Szabónak hívták, vagy így valahogy. Nem volt ennek a szegény embernek egyebe, csak egy igen-igen sovány, kehes-taknyos malackája. Amíg csak egy szép napon el nem lopták neki azt is, az egyetlen egy malacát. Amitől persze rettentő szomorú lett ez a szegény ember, ez a — mondjuk — Szabó nevű.

Másrészről: volt, volt egyszer (ugyanakkor, ugyanott) egy másik rém szegény ember. Bizonyos Kovács, ha be nem csap az emlékezetem. De ez oly borzasztó szegény-szerencsétlen volt, hogy nem volt neki még csak egy árva malackája se. Ezért aztán kegyetlenül megkívánta amannak, a Szabó nevezetű szomszédjának a malacát. De annyira ám, hogy egy idő után már végképp nem tudta fékezni magát — fogta hát és ellopta a Szabó malacát. Örült aztán, vigyorgott piszkosul, dörzsölte a két dolgos kezit, hogy van ám már őneki is malaca! Meg hogy a másiknak, a Szabó nevű szomszédjának már nincsen.

No, nem örvendezhetett ez a Kovács sokáig. Mert bizony volt ebben a neve sincs faluban még másik szegény ember is. Ezt meg, ha nem szalajt a memóriám, Kolompárnak hívták. De olyan keservesen csóró volt ez a Kolompár, hogy még csak nem is álmodott róla soha, miszerint egyszer a jóroma életben őneki is egy igazi malackája lehetne még. Amikor viszont meglátta ennek a Kovácsnak a githesgöthös, újonnan lopott malacát, mint lórúgás lepte meg a nagyravágyó kívánás ezt a Kolompárt. Nem is bírta lebirkózni magát, hanem azon mód, még első borúlatában kapta, elcsórelta a malacot, magának. Igen, ő is.

Volt, volt egyszer egy még további nagyon szegény ember ott abban a szomszédságban, ez meg olyan kábé Molnár nevezetű. Olyan siratnivalóan szegény volt ez is, hogy satöbbi. Úgyhogy, amikor, satöbbi: ellopta ő is a malackát. A Kolompártól, a Szabónak a malacát. Etcetera.

Rövidre veszem, nehogy már valaki elunja. A Szabó nevű szegényember még javába gyászolta az ellopott malacát, amikor egyszer, uram fia, mit lát? Hát, azt látja, hogy a Molnár nevű szomszédjának lett egy malaca! Amitől úgy, de úgy elfancsalodott a szíve és úgy reászállt a keserves akarás, hogy — blablablabla, mint fentebb. Oltárilag káromkodott, ahogy rájött, hogy mindösszesen a tulajdon koszlott malackáját lopta vissza a Molnár nevű komájától, de azután addig-addig vígasztalgatta magát, mígnem csak hajlott az okos szóra és simára vasalódott lélekkel azt mondta magának: ha nem is előbbre, de odáig mégis eljutottam, ahol már egyszer voltam — dicsértessék!

Nem így az előbbi, a Molnár. Aki képtelen volt írt lelni a szívének a búbánatos háborgására. Végigóbégatta előbb a főutcát, utóbb meg a csapszéket is, elkapta a körzeti megbizottat, aki édesen szunyált a pultra borulva, és eltrombitálta a közeg fülébe a malacka kalandos életútját, de apróra: ki, mikor, honnan hová, hogyan — az ám! Amitől a főtörzs annyira felizgult, hogy szinte kijózanodott. Feledte még azt is, hogy őneki se infrastruktúrája, se emberhez méltó fizetése, erősítést hívott legott, fejére igazíttatta a csákóját, megkerestette a kijáratot és elindult intézkedni.

Nem részletezem, hisz rég esett ez a história, hetek is elmúltak azóta, talán igaz se volt, meg különben is. A falu is csak arra emlékszik már, hogyan hejehujázott mindenki, mikor Kolompár Dezsőt vasra verve vitték a kommandósok — ünnep volt az, még a kutya is fánkot evett! Csak a megyei lapból idézek még, a hitel kedvéért, aki még el nem aludt, hallgassa: „A Hmhm Megyei Bíróság vasárnapi szentmise után ítéletet hirdetett a nevezetes bivalybánatosi malaclopási ügyben. A bűnösnek talált cigány származású K. Dezső bivalybánatosi lakos megérdemelt ítéltete 50 év kenyéren és vizen eltöltendő, golyó általi fegyház. Az elítélt legkorábban 70 év múlva bocsájtható feltételes szabadságra, a közügyek gyakorlásától 103

Kernstock Károly (1873–1940)
festőművész emlékkiállítása
Esztergom, Balassa B. múzeum, 1969.

KERNSTOK Károly emlékkiállítása,
Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, 1967

KERNSTOK KÁROLY

DÉVÉNYI Iván

Kernstock Károly, Bp, 197o. Corvina, 29 lap,
54 tébla, A Müvészet Kiskönyvtára

KERNSTOK KÁROLY

KÖRMENDI András

Kernstock Károly, Bp, 1936. Bisztrai Farkas F. kiadása, 3o lap, 32 tábla, 26 cm. /Ars hungarica 16/

KERNSTOK KÁROLY

LEHEL Ferenc

Kernstock Károly

Nemzeti Művészet, Bp. (1934)

4. sz., 49-52 l. 6 repr. kép

KERNSTOCK Károly
festőművész emlékkiállítása,
Esztergom, Balassi Bálint Múzeum,
1967

KERNSTOK KÁROLY

HORVÁTH Béla:

Kernstock Károly "Őszi munka" c. képéről
Studia Comitatensia, 2. - Bp.1973. 283-302.Képpel

KERNSTOK Károly

pannói a Schiffer villában

Egri Nyári Egyetem 1994.
Bn [1995] 70

Természet Világa (Budapest) 117 1986
Tiszatáj (Szeged) 40 1986
Történelmi Szemle (Budapest) 29 1986
Tudomány. A Scientific American magyar kiadás
Új Auróra (Békéscsaba) 1986
Új Élet (Budapest) 41 1986
Új Ember (Budapest) 42 1986
Új Forrás (Tatabánya) 18 1986
Új Írás (Budapest) 26 1986
Új Látóhatár (München) 37 1986
Új Symposion (Újvidék) 22 1986
Új Tükör (Budapest) 23 1986
Umění (Praha) 34 1986
Ungarn Jahrbuch (München) 14 (1986)
Utunk (Kolozsvár) 41 1986
Üvegipar
Üzenet (Szabadka) 16 1986
Valóság (Budapest) 29 1986
Városépítés (Budapest) 22 1986
Varstvo spomenikov (Ljubljana) 28 (1986)
Vas Megye Múltjából. Levéltári Évkönyv (Szomba
Vasárnapi Hírek (Budapest) 2 1986
Vasi Honismereti Közlemények (Szombathely 198
Vasi Szemle (Szombathely) 40 (1986)
Veszprém Megyei Honismereti Tanulmányok (Ves
Vigília (Budapest) 51 1986
Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske (Zagreb
Világosság (Budapest) 27 1986
Vlastivedný časopis (Bratislava) 35 1986

TELCS EDE: ARCMÁS

K. STRIKKER GINA: ARCMÁS

Nemz. Képzőm. Társ.
1933

Aovalb

~~Csorba Géza~~

Kernstok Károlyné
szül. Strikker Gina

Mendlik Osvárné

Pátzay Pál

Sassy Attila

Telcs Ede

Vay Miklós báró

Vincze Pál

l. Szépm. Muz. Evk

1935 VII. 192. l.

Mezőssy Pál:

Derékon, alól, állv
téve tartja s jobbjában
rít. Haja, szemöldöke s k
kála leberetvált. Veres bar
ja zsinóros. A háttérben
tetejen vörösfedelű házzal.

Olajfestés, vászo
Az 1848-diki

Kernstokné Stricker Gina MDK

Tanulmányfej, márvány

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Kernstokné Stricker Gina MDK

Tanulmányfej, bronz

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Kernstokné Stricker Gina [illegible]

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Kernstokné Stricker Gina MDK

Tanulmányfej, repr.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Apám, márv.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1o l.

MDK

Kernstockné Sticker Gina, szobrász

Portré. 12 cm.

Mücs.-IV.M.Képzm.K.áll. 1954.jan-febr. Kat. 19.l.

Kernstok Károlyné, MDK

Stricker Gina szobrász 84 éves korában meghalt.

1953. május 30-án

Népszava 1953. jun. 3.

M. D. K

KERNSTOKNÉ

Lása

Strikker Gina

A M. N. Galéria ábrajegyzéke t. 18. rész
Bu. 1959. 159. l.

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Tanulmányfej, márv.

KMTára kiáll. 1941. dec. MÜcs. 8. 1.

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Önarckép terrakotta 15 cm

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Műcsarnok. 1955. Kat. 43.1.

Kernstockné Stricker Gina

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Gerő Ödön képmása.

Pesti Hirlap
1930.XII.20.

Kernstockné

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása- a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

8 Órai Ujság
1930.XII.21.

Kernstockné Stricker Gina

szobrász

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Magyarország
1930.VII.21.

Kernstockné
Szobrának

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállításán - a
Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Magyar Hirlap
1931.VII.21.

Kernstokné, Strikker Anna

A II. nemzeti képzőművészeti kiállításon a Műcsarnokban szerepelt.

PN. 934. IV. 29.

1

Kernstokné Sticker Gina MDK

Portré

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kernstokné Stricker Gina MDK

Munkásnő, terrakotta

Apolónő, terrakotta

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kernstokné Stricker Gina MDK

Kernstok Károly portréja, bronz

Női fej, márvány

Műcsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

Kernstok Gina

MDK

Plakettek, bronz

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kernstokné, Stricker Gina MDK

Albán lány, bauxit

Öreg munkás, bauxit

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kernstokné Stricker Gina MDK

Arcmás, márvány

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Kernstokné Stircker Gina MDK

Arcmás, márvány

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Kernstokné Stricker Gina

MDK

Tanulmányfej, márvány

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Kernstockné-Stricker Gina

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

E s t
1930.VII.21.

Kernstockné Stricker Gina

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállítása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1930.XII.20.

MDK

Kernstokné Strikker Gina, szobrász.

2c3. Nöi fej. Szépm.Muz.tul. Márvány.

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun.1?

Kat.11.old.

MDK.

Kernstokne, Stricker Gina szobrasz

"Onarckep," /terakotta/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1955. 43.l.

MDK

Kernstokné, Sticker Gina szobr.

Képzőművészet 1931. 37.sz. 42 l. kép

MDK

Kernstokné Stricker Gina. szobrászm.

Márványfej. /A Szépm. Muz.-ból hozták a kiállitásra./ Pompás mü.

Relle Pál: ? Nemzeti Szalon

Képzömüvészet. 1934. 115.l.

KERNSTOKNÉ STRICKER GINA

Munkásnő. Terrakotta 18 cm.
Ápolónő. " 18 cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Kernstok Károlyné Striker Gina MDK
szobrászm.

Második, lényegesen megbővített és átdolgozott kiadás.

A lexikonban tévesen szül Telcs Gina néven szerep

Kiss László: Művészeti Lexikon. II. kiadás. Bp. 1935
Magyar Művészet. 119. l.

Kernstokné Stricker Gina, szobrászm. MDK

1 cl. Tanulmányfej. márvány.

KMTárs.1941.dec.-1942.jan. Kat. Téli kiáll.

8, l,

Fénykép

Magyar Foto: FÁ 1102/4 Hegedűsné

Kernstokné, Stricker Gina: Albán lány

Bauxit

1957. XI.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: FA 1030/5 Hegedűsné

Kernstokné, Stricker Gina: Öreg munkás

Bauxit

1951. X. 30.

Neg. van

MDK

Kernstokné Stricker Gina

Tanulmányfej, repr.

Képzőművészet 1934. 99.1.

Kernstok Károlyné

Kmetty u. 23

MKSz 1947

KERNSTOCK Károly

Majoros Valéria

TIHANYI LAJOS FESTŐKORTÁRSAIRÓL I. A MAGYAROK

Tihanyi Lajos miután tizenegy éves korában elveszítette hallását s realizálta, hogy e hátránya következtében csakis mint festő teljesítheti ki önmagát, a pár év Iparrajziskolai tanulmány és esti tanfolyam után Nagybányáról indult. Itt a művésztelepen, a Czóbel Béla köré csoportosuló neósok között találta meg azt a művészi stílust, amiből később továbblépve a rá oly jellemző Tihanyi-oeuvre megszületett. A Nyolcak-periódusban talált leginkább magára, tájképei, aktjai és csendéletei, de különösen portréművészete méltán érdemelte ki a kritikusok elismerését. Első nagy gyűjteményes kiállítását Kassák Lajosnál, a Ma kiállítótermében rendezte és ezért gyakran az aktivizmus művészei közé is besorolják. A Tanácsköztársaság napjai alatt tevékeny részt vállalt a gyakorlati munkából is, emiatt 1919 őszén emigrációba kényszerült. Bécs után Berlinbe, majd onnan Párizsba került, ahol 19 év emigráció után, 1938 júniusában hunyt el. Külföldön igen nehéz harcot kellett vívnia az elismerésért és a megélhetésért, de a nehézségek ellenére is kitartott sajátos élet- és művészetfilozófiája mellett és úgy döntött, hogy számára az emigráció a helyes út. A majd két évtized alatt művészi stílusa is megváltozott, a 20-as évek második felére absztrakt festővé vált és az is maradt haláláig.

Halála óta már fél évszázadnál is hosszabb idő telt el, gazdag írásos hagyatéka mégis máig ismeretlen a nagyközönség előtt. Ez a hagyaték elsősorban levelekből, tanulmányokból ill. tanulmánytöredékekből, szépirodalmi jellegű írásokból és a süket festő mindennapos kommunikációs feljegyzéseiből áll. Az anyag nagyobb részét ma már közgyűjteményeink őrzik – így elsősorban a Petőfi Irodalmi Múzeum, az MTA Kézirattára, az MTA Művészettörténeti Kutató Intézet Adattára, az Országos Széchenyi Könyvtár Kézirattára és a Magyar Nemzeti Galéria Adattára –, kisebb része pedig ma Londonban és Párizsban található a Tihanyi barátok örököseinél, magángyűjtőknél.

Ez a két részletben közlendő tanulmány arra vállalkozik, hogy a Tihanyi-kéziratokból összegyűjtse mindazokat a megjegyzéseket, értékeléseket, információkat, amik a festőkortársakra – a magyarokra és az egyetemes művészet képviselőire – vonatkoznak. Tihanyi 1919–1938 között írott leveleiből indul ki, de amennyiben szükség volt rá, visszanyúl korábbi levelekhez is és az értelmezésekhez fölhasználja az érintettek emlékezéseit, Tihanyira vonatkozó írásait is.

* * *

Tihanyi azokról a magyar művészekről sosem tett említést, akiket tisztelt, vagy akik meghatározhatták művészetét, akiket mestereiként ismerhetett volna el. Egyetlen kivétel akadt csak, *Csontváry Kosztka Tivadar*, akit ugyan nem ilyen indíttatás folytán említett, de akiről szinte tanítványi tisztelettel írt. A Hevesy Iván által küldött Független Szemle erősítette meg Csontváry tiszteletében, az abban megjelent Lehel Ferenc tanulmány és a közölt reprodukciók ébresztették rá, hogy – mint ahogy Henri Rousseau képeit nagyra kell tartania – elismeréssel kell adóznia Csontváry festészetének is.[1] Dícsérve a Független Szemlét, így folytatta az elismerő sorokat: „A Csontváry képeknek különösen örültem. Nekem régi ismerősök. Bízom, hogy napvilágra kerülnek még jó helyen."[2] Kérte Hevesyt, küldjön neki ezekből a

számokból, s mivel ezeket nem kapta meg, újabb sürgető levelet küldött, hogy végre birtokában tudhassa a számára oly fontos reprodukciókat.[3]

Tihanyit mindig inkább a kortárs művészet érdekelte, az élő, még alakítható, versenyben legyőzhető izmusok. A korai levelek között találunk még egy *Gulácsy Lajos*hoz írott képeslapot is,[4] de Gulácsyval még annak betegsége előtt megszakadt kapcsolata. Gulácsy csupán addig tartozott baráti körébe, amíg művészete a Nyolcakéhoz kapcsolhatónak tűnt. Gulácsy más utat választva és talán a nem sokkal később rátört betegsége következtében is eltávolodott a Nyolcak tagjaitól. Nem így *Lesznai Anna*, aki a Nyolcak meghívott vendége volt az első kiállításon. Vele Tihanyi még az emigrációban is tartotta a kapcsolatot. Mihályi Ödönhöz írott leveleiben Tihanyi többször is utalt rá, jelezte, hogy leveleztek és találkoztak is Berlinben.[5] Lesznai Varró Istvánhoz írott visszaemlékezésében meg is emlékezett Tihanyiról, de sajnos csak a Nyolcak művészetét jelenítette meg, adalékul szolgálva az első kiállítás fogadtatásához.[6]

Tihanyi baráti körét már itthon is azok a művészek alkották, akik a *Nyolcak* csoportját létrehozták. Később az aktivista művészekkel is együtt emlegették, de velük sosem állt szorosabb baráti viszonyban. Közülük Schadl János, az etikai hozzáállása miatt mesterét is benne látta, de Tihanyi már Magyarországon a 10-es évek végéhez közeledve, úgy érezte egyre inkább egyedül kell megküzdenie az érvényesülésért, átlépve pedig az országhatárt ösztönösen érezte, hogy előbb-utóbb szakítania is kell a magyar művészettel. Azt ugyan bizonyára sejtette, hogy még évekig nem fog tudni elszakadni a magyar festőktől, de talán nem is akart, hiszen a mindennapok problémáinak megoldásában szüksége volt rájuk. De úgy tűnik, az már nem volt elképzelhető számára, hogy velük vállvetve harcoljon céljaikért. Ennek lehetetlenségéről hamarosan meg is kellett bizonyosodnia, hiszen Bécsben a MA-körrel kiéleződtek nézetkülönbségei, Berlinben pedig régi Nyolcak-beli barátaival és az emigrációban megismert festőkkel támadtak viszályai. A művészeti viták a személyes kapcsolatok meglazulását is magukkal hozták, az már elsősorban Tihanyi személyiségének volt köszönhető, hogy nem fajultak el.

Mivel Tihanyi leveleiből kifelejtette az elismerések nyugtázását, csak ezeket az „összezördüléseket" tudtuk nyomonkövetni. A Nyolcak művészei közül Berény Róbert, Kernstok Károly és Czóbel Béla emigráltak vele együtt. Pór Bertalan ugyancsak, de ő orvos feleségének köszönhetően nem Bécsbe és Berlinbe, hanem a Zólyom közelében lévő Sliačra. Tihanyi velük lévén a legszorosabb kapcsolatban, őket említette leggyakrabban leveleiben. Bár *Pór Bertalan* nevére bukkanhatunk legelőször, róla tudhatunk meg a legkevesebbet. „Pór régi legigazibb barátaim közül való" – írta Tihanyi, de sem magáról a festőről, sem arról, hogy egyáltalán dolgozik-e, nem tudott semmit.[7] Pór „a szlovenszkói és lengyelországi erdők mélyére vonult vissza",[8] felesége ott volt fürdőorvos. Amikor Hevesy Iván a Független Szemle ügyében Tihanyihoz fordult, az csak ezt válaszolhatta: „Pór felől 1/2 év óta nincs hírem. Nem ír. Szlovákiában van valahol."[9] Aztán hamarosan sikerült megtudnia a címét, amit közölt is Hevesyvel.[10] Később Pór is Berlinbe került, de Tihanyi csupán a megérkezést regisztrálta és egy nagyváradi meghívást emlegetett, ahová őt, Pórt és Berényt hívták.[11]

Czóbelt és *Berényt* Hevesy kérésére megpróbálta rábírni, hogy műveiket adják át reprodukálásra a Független Szemlének. Mivel Hevesy nem ajánlhatott fel semmilyen költségtérítést, sőt még ő kért anyagi segítséget, a festők ezt elutasították. Berénnyel és Czóbellel ellentétben Tihanyi hajlott volna a kérés teljesítésére, de így ő is inkább visszalépett. Hevesynek a fejleményeket így magyarázta: „Nem kis fáradtságomba került képeket kapni és Czóbelt arra nem tudtam rábeszélni, hogy a diapozitívokra szánt 160 kort. is adja. Be-

rény is magáévá tette Czóbelnek azt az elvét, hogy ez az ügy neki nem érdeke. Én is osztom ezt a nézetet, bár némi kajánságnak vélheti. Magamban én sem küldhetek így pénzt. Ha nem tudja előteremteni, vagy elhalasztja, vagy más célra használja fel a képeket. A küldött képeken kívül *Ferenczy Béni* szobrász ígérte meg, hogy ő is fog 2 fotót küldeni. *Péri László*, akivel megismerkednie nagyon érdemes volna, sajnos nem küldhet ezidőszerint, mert nincs fényképe".[12] Périről még többször is megemlékezett, Hevesynek már korábbi levelében is figyelmébe ajánlotta új kollégáját: „Újat, akit ajánlhatnék; ezt nem veszem a bőrömre, (nem a lelkiismeretemre!) Egyet, mert ezt jól ismerem, nagyon ajánlanék: Péri Lászlót, akinek most van kiállítása a Sturmban, de ennek még mindig nincs fényképe".[13] Périről többször írta leveleiben, hogy nyomorog, okvetlen megérdemelné a fölkarolást. Bár neki magának se ment jól, s ezért hiába érezte kötelességének anyagilag is támogatni a festőt, csak annyit tehetett, hogy megpróbálta mozgósítani kapcsolatait. Mihályihoz kétszer is ilyen jellegű kéréssel fordult.[14]

Visszatérve Czóbelre és Berényre, meg kell állapítanunk, hogy Tihanyi igen szűkszavúnak bizonyul, ha rátámaszkodva információkhoz szeretnénk jutni velük kapcsolatban. *Czóbelt* a már idézetten kívül nem is említi, csupán egy közös fényképüket ismerjük,[15] és a kiállításokat tudjuk nyomon követni, ahol együtt szerepeltek. A Nyolcak közül legtovább vele maradt kapcsolatban, az ő művészetét érezte leginkább a magáéhoz közelinek.

*Berény*ről – aki az egyik legelső méltatója volt Tihanyi bécsi kiállításának[16] – tudjuk, hogy ugyanabban a házban bérelt műtermet Berlinben, ahol ő, mégsem avat be bennünket a közös eseményekbe. Említette ugyan Berény későbbi bécsi útját, de a részleteket nem tartotta fontosnak közölni.[17] Déry Tibor kettejük viszonyát, a köztük lévő zsörtölődős hangulatot így idézi fel: „És emlékszem egy gúnyos megjegyzésére, hogy Berény ajtaján volt egy névtábla, hogy: Robert Berény Kunstmahler: és ez sehogysem tetszett Tihanyinak. – Kunstmahler – mi az? – mondta".[18] Tihanyi sorai hasonló hangot ütnek meg, amikor 1924-ben Párizsból visszatérve Bölönit Berény egyik írásáról tudósítja: „Berény egy új lapban G. (Gestaltung – a szerző megj.) egy sort bigyesztett oda; kblül: 'az összes neurózisok a művészetben kiélték magukat és ezért vége az izmusoknak.' Csakis ennyit aláírva!!"[19] Ez a megjegyzés indulatokat váltott ki Tihanyiból, azonnal a részéről elutasított pszichoanalízist juttatva eszébe. Így összegezte mondandóját: „Hasonló bárgyúságokat olvashat is, hallhat itt az ember óránként. Freud-nak 10 kötetes bőrbe kötött műveit jelentetik meg. 100-120 oldalon folyik egy 5 éves kisfiú analízise: hogy mit csinált a (...) closetban? Kivel és mikor szeret oda menni és hogy ilyenkor mi izgatja? stb. és mindez bőrbe kötve! Csuda ha a kis féreg megnőve sadista lesz a fejlett sexualanalitika újabb örömére. Ha ilyeneket olvasok, nyugodt szívvel és elmével gondolok a libidóra, mely az emberiséget legközelebb nyakon fogja önteni. Egy másik analitikus kifejtette előttem George Groszról, hogy csupán bennük és belőlük lett, él és alkothat, sőt az egész forradalmi világnézet se más mint Freudizmus; helden – vater – sexual-complexum."[20] Berényről mások is említették, hogy a pszichoanalízis vonzotta,[21] ezért is azonosítódott Tihanyi szemében mondata a pszichoanalitikusok jelszavaival. Ekkor még csak azért kritizálta őt, mert Freudban hitt, ha viszont Berény is bekerült volna a párizsi művészvilágba és a szürrealizmushoz lökte volna Freud tisztelete, könnyen egymás ellenfeleivé is válhattak volna. Ez azonban így nem következett be, maradtak barátok, akiknek természetesen nem mindenben kellett egyetérteniök. Berény nekrológjaiban tisztes emléket állított Tihanyinak, amiben ugyancsak érezhette, hogy művészeti ellentétek merültek fel kettőjük között, de nem hagyta

figyelmen kívül Tihanyi érdemeit sem, sőt még arról az absztrakt művészetről is hangoztatta Tihanyit ismerve, hogy értékek bújnak meg benne, ami tőle igen távol állt.

Az említett Nyolcak-tagok közül sem Pór, sem Czóbel, sem Berény művészetéről Tihanyi nem ejtett szót. Egyedül *Kernstok Károly* az, akinek emigrációs festészetére többször is kitért. Ezek is csak itt-ott elejtett szavak, de összeáll belőlük a kép. Az emigrációba került Kernstok ugyanúgy érzékelte a körülötte folyó eseményeket, mint Tihanyi, és ugyanazokkal a gondokkal is kellett megküzdenie. Magyarországról írott sorai vagy Berlint ismertető leírásai akár Tihanyié is lehetnének.[22] A művészetet azonban másként ítélték meg. Kernstok nem fordult el az absztrakt művészet irányába, számára a neoklasszicizmus mutatott követendő példát. Tihanyi ezt viszont megvetette, mint ahogy bizonyára Kernstok is az absztrakt művészetet. Kernstok természetesen az Ingres-t követő Picassót istenítette és véleményét Tihanyi előtt sem hallgatta el. „Kernstok szerint gyönyörű az új művészet és még gyönyörűbbnél is gyönyörűbb, ahogyan fest a Picasso. Az egyik impotens örül a másiknak – írta Tihanyi Bölönit értesítve.[23] Mivel Kernstok újabb művei is Picassóéval álltak rokonságban, azokat is giccsnek minősítette.[24] Ugyanakkor a jó viszony a nézetkülönbségek ellenére is végig fönnmaradt, nem tudunk róla, hogy a vita szakításhoz vezetett volna.

Márffy Ödön nem tartozott az emigránsok közé, mégis előfordul neve Tihanyi írásaiban. Márffyval itthon szoros volt a kapcsolata, ugyanabban a Dráva utcai épületben bérelt műtermet is. Tudjuk, Ady Veres Pálné utcai lakásának falán is jól megférték együtt festményeik. De ugyanakkor örökös volt köztük a cívódás, különösen a háború óta. Bár 1919-ben Kernstok és Berény kiszabadításában Márffy járt közbe, az otthonmaradással Tihanyi szemében elveszett. Tihanyi Bölönivel értett egyet, aki így jellemezte a 20-as évek magyar művészeti életét: „Budapesten főleg azoknak a szélhámosoknak (művészek) van keletük, akik a szélhámosok egy másik rétegével (amatőrök) elhitetik, hogy művészek: szemfényvesztés ez, mint az egész magyar élet."[25] A Periszkóp című folyóirat szerkesztésében aktívan résztvevő Tihanyi tanácsokat adott Szántó Györgynek az illusztrációs anyagot illetően. Szántó válaszleveléből tudhatjuk meg, hogy Márffyt kikkel együtt sorolta be a Bölöni-féle képbe. „Kérem, írja meg, hogy milyen magyar piktort engedélyez, mert Márffyt, Csabát és Uitzot már elintézte, csakúgy, mint Krivátsyt" – sorolta aggódva a szerkesztő.[26]

Perlrott Csaba Vilmos ítélete Tihanyi leveleiben is megfogalmazódik. Mihályinak írt arról, hogy a Perlrott-házaspár is Berlinben él, de „nagyon unalmas, nem szeretem emberek"-nek tartva őket nem járt össze velük. Nem tudjuk, Nagybányán mit írt volna Perlrottról, amikor a rokon törekvések összefűzték őket, de itt közölte, hogy „Nem sokat érdekelnek Csaba és köre munkái" és folytatta *Kmetty János* jellemzésével: „Kmetty jó emberem és mégse tudok elfogultság nélkül reá sem sok jó szót vesztegetni. Kállainál egyízben láttam egy tavalyi csendéletének reprodukcióját. Ez elég jó volt tőle. Ezt a hatást sajnos ő soh'se fogja túllépni."[27]

*Uitz*ra egyik Mihályihoz írott levelében tért ki részletesen. A Szántó György által említett ‚elintézést" ezekből a Bölöniével szinte azonos sorokból érthetjük meg. „Uitz B. módjára azt a trágyát aminek ő a legalsó levét egészen Foujitáig és Utrillóig, lecsapolva képzeli átmenteni a proletár kultúrába, nem lehet tisztességes feladat. Uitz mint sejtettem, fogalmakkal sincs tisztában, még kevésbé a már elintézett csak festői értékekkel. Őrült zavar, utánzó kapkodás, és tehetségtelenség van a dolgaiban, amit tehetséges szájhősködése révén mint proli-művészetet propagál és evvel tömi a nálánál csöppet sem különb, a festészet fogalmával még álmában sem értékelő párt és (...) embereket. Ő azért mert freskót akart festeni a proletárnak és nevek nyomait hihetetlenül iskolás Chagallos sőt Foujitás 'compositiókban'

mutogatja képzeli magát proletárművésznek. Új dolgaiban egyszerűen giccsöl de legyintve elintézi, (ezzel csak a kispolgár művészetét akarom demonstrálni.) Engemet pedig a saját külön ideológiája szerint a kiállításom alkalmából kispolgárnak híresztel. Megjegyzem meg se nézte dolgaimat. Jelen voltam, mikor meg nem nézte. Tehát ha a polgári társadalom nem fogad el – mint ahogy nem fogadott el még egyetlen igaz művészt se, legyen az Dürer v. Tihanyi – akkor ez a szájhős aki kispolgáribb és a 'művészetet?' a proletár nyakába sózva, (akinek erre semmi szüksége) ellenforradalmibb mint bárki akit szellemi munkásnak ismerek" – fakadt ki sértődöttsége folytán Uitz ellen.[28]

Uitz már átvezet bennünket a Kassák-kör bírálatához, amit le is szűkíthetünk Kassákra, hiszen Uitzon kívül Tihanyi csupán Péri és a Der Sturm kapcsán *Moholy-Nagy*ot, az Ék-cikk folytán pedig *Barta Sándor*t említi ebből a körből. Fölöttük pedig tulajdonképpen elsiklik, csak azt tudhatjuk meg, hogy Moholy-Nagy kiállított a Der Sturmban, munkái komolyabbak voltak, mint a Périéi és a Der Strumról másként vélekedik, mint Tihanyi.[29] Bartáról még ennél is kevesebbet, hiszen Tihanyi csupán azt jelenti ki Mihályinak, hogy kettejük között semmiféle személyes kapcsolat nincs.[30] Más a helyzet *Kassák*kal, akiről már itthon is elég részletesen beszámolt Tersánszky Józsi Jenőnek. Bár elfogadta 1918-ban Kassák ajánlatát, hogy a MA Váci utcai kiállítóhelyiségében kiállítson, de ekkor is és már ezt megelőzően is kritikus szemmel nézte Kassák dolgait és elhatárolta magát tőle és tetteitől is. Bár kicsit előrevetíthetik számunkra az okok a Der Sturm későbbi megtagadását, ez a MA esetében azért nem következhetett be, mert bár Tihanyi Kassáktól idegenkedett, mint embertől, mint forradalmártól, mint szervezőtől, mint képzőművésztől, de a költőt és az írót mindig is tisztelte benne. Így volt ez már 1916-ban is, amikor ezeket a sorokat írta: „K.-nak úgy látszik tetszik a Nyugat; dacára forradalmárságának, mert ő a megalapítója és szerkesztője egy kis revünek, a 'Tett' címűnek, amely éppen olyan zavaros mint ő és minden dolga, ha nem rossz, amely esetben nem is kell reáfogni a zavart. Őszintén nézve azonban az ügyet a Kassák népiessége éppen olyan jó, mint a Ny. nagyságaié és a többieké."[31] Kassáknak 1920 és 23 között több kötete is megjelent Bécsben, ezekre utalva írta Tihanyi Mihályinak a következőket: „A két szép kötet Kassákot is olvastam. Szép (...) különösen a verseskönyv. K. sokat ír azoknak akikre folyton okádik; az irodalmároknak. Egyébként nem sokat. Nagyszerű formálókészség, túl sok líra és alig vagy semmi alkotókészség és *vörös*-re kiabálja magát. Ady: = akarom hogy lássatok. Kassák= akarom a maisták elmebajnokok legyenek 'vörös pilóták' szűz leányok és borbélylegények! Adynak a 'magyarnak': ember kell akit meg köll látnia az álorcák mögül. Kassáknak vörösök kellenek csak kizárólagosan és már szinte társasjáték: hol a vörös? Ebből csak ne gondolja hogy én rózsaszínűbbnek szeretném. Csak hogy én ha festek egy képet pár színnel az még csak annyiban egyszerűbb hogy csak egy vagy több akkordot ütök meg. A festő, a költő az egy egész zenekart dirigál. Főkép K. Ő a dirigens, minden áron. Szóval én egyhangúnak, mert speculatívnak ítélem Kassákot pedig azt biztosnak tartom hogy legelől van helye – de az irodalomban."[32] Ennek megfelelően akart Tihanyi eljámi, amikor azt tervezte, hogy a „magyar írók lugasá"-ba őt is beveszi.[33] Talán 1924-re már túltette magát az első fölháborodáson, amit három évvel korábban még így fogalmazott meg: „Én becsülöm Kassák és társai értékeit, de sohasem becsültem túl. Jellembeli fogyatkozásai vannak és hiúsága nem szertelen de túlzott amit maga is érez (mármint Mihályi – a szerző megj.) és legyezget hízelgők seregével. Nem szabad őt és őket komolyan venni, ha saját egyéni céljai vannak. Hisz ő nyiltan vallja, hogy az egyénnek meg kell halni és a tévedése ott van hogy csak benne lehet és fog a művészet tovább élni. Én azt hiszem nélküle is meg fog élni. Az állításom nyílt és régi keletű már rég szétválasztotta utainkat. Azért én őt figyelem, újabb dolgain nem azt a

mesterkélt exaltációt tartom az értéknek aminek nemességét szeretné elhitetni és amiért új hívői körülrajongják hanem az új klasszicizmus átvett tisztultabb formáinak értékesítését. Ez nála épp úgy mint társainál, akik ha erősebb tehetségek mint Barta Sándor őszintébb hanggal közelebb állnak az igazsághoz."[34] De újklasszicizmus alatt sem érthette azt, amit 1924-ben értett. Akkor – mint már láttuk – Kernstokot támadta az újklasszicizmus fölkarolásáért, hogyan lehetett volna, hogy korábban Kassákban ezt tartotta volna értéknek? Amennyiben nem nézeteinek megváltozása következett volna be, a formák letisztulására gondolhatott akkor, az absztrahálásban rejlő lehetőségeket láthatta meg.

Kassákot, Uitzot a tendencművészet képviselőinek látva, Tihanyi fölháborodott azon, hogy a konstruktivizmus absztrakt formáját nyílt politikai célokra gondolják alkalmasnak. Bár Kállaival nem mindenben értett egyet, azzal a Kállai-féle megfogalmazással igen, hogy „Kassák Lajos függőleges, vízszintes és diagonális erővonalakból, síkokból és ívelésekből tagozódó szerkezeteit nem lehet a közvetlen politikai izgatás céljaira használni."[35] Hitt ugyan a „vörös" célokban, de ezt a formát csak a politikai indíttatásból eredő etikai mondandó megjelenítésére látta alkalmasnak. Ez viszont Tihanyi szerint hiányzott Kassák „batyujából"[26], ezért inkább azt tanácsolta neki, hogy maradjon az irodalomnál vagy keressen egy direktebb formát céljainak. Nem ismerjük Kassák konkrét válaszait, Tihanyi-nekrológjában is hallgatott a vitás kérdésekről, sőt inkább a rokon jegyeket emelte ki. „S a legtermészetesebbnek tűnik előttünk, hogy ő, aki utálattal fordult el a politikai élet zavarkeltőitől és professzionista szóvivőitől, végül is, mint önkéntes emigráns, távol halt meg hazájától. De Tihanyi nemcsak mint ember, mint tudatos társadalmi lény, hanem, mint művész is fanatikus híve volt a szabadságeszméknek, egyforma harcikedvvel tiltakozott a társadalmi diktatúra és a művészet iskolás formulái ellen" – írta és folytatta azzal, hogy Tihanyi portréiban „konstruktív szellem és felsőbbrendű igazság" szólalt meg.[37] „Minden nyilvánosságra került műve nagy kultúrájú és magasba törő mesterre vall" – summázta véleményét, mintha nem is lett volna közöttük soha semmilyen nézeteltérés. Ennek magyarázata csakis abban rejtőzhet, hogy Tihanyi 1923-as Ék-cikkében akarva-akaratlanul is Kassák mellé állt. Ekkorra fölbomlott a MA-kör. Uitz és Barta is szembekerült Kassákkal, aki ellen 1922 októberében az Egység című lapban Uitz támadást indított. Kassák konstruktivizmusát Tihanyi kifogásainak megfelelően többen a proletkult művészettel szemben állónak könyvelték el s így el is utasították. Hamarosan odáig fajult a támadás – avagy vita, hiszen a MA-ban Kassák válaszolt a vádakra –, hogy ellenforradalmárnak minősítették őt. Kassák viszont nem vállalta a rágalmakat, mert ő úgy érezte, hogy a művészet célja, nem az „aznapiság" kívánalmaihoz való igazodás kell, hogy legyen, hanem a magasabb nívóra emelés. Nem hozzáigazodni kell az eseményekhez – véleménye szerint –, henem hozzáadni valamit. A közvetlen politikához kapcsolódás helyett tágabb emberi-, nembeli érdekekre kell figyelni meglátása szerint, ebben rejlik a művészet feladata. Tihanyi ugyanezen az állásponton állt, bár úgy tűnik leveleiből, hogy nem ismerte Kassák ilyen tartalmú írásait. Barta, ismerve Kassák és Tihanyi kapcsolatát, úgy érezhette Tihanyiban csakis Kassák-támadót találhat, ezért is kérte föl őt a cikk megírására. Tihanyi nem is fogadta el a konstruktivizmust, különösen nem a képarchitektúrát, de voltak pontok, ahol, ha nem is tudta, a támadottnak adott igazat azokkal a támadókkal szemben, akiknek az oldalán ő is harcolt. Ha ő maga nem is gondolta, hogy Kassákot menti az Egység és az Akasztott Ember híveivel szemben, Kassák megérezhette a szándékolt védelmet soraiból.[38]

Ha a kronológiához ragaszkodunk, meg kell állapítanunk, hogy 1924 nyarára Tihanyi eljutott oda, hogy az összes szálat elvágta, ami a magyar művészethez köthette volna. 25-ben

még ugyan besegített a *Periszkóp* című lap szerkesztésébe, de ez is hamar kudarcot vallott. Az 1925-26-ban Erdélyben megjelent magyar nyelvű kulturális folyóiratot Szántó György szerkesztette. Munkatárs volt még Schiller Géza festő és a „külhoni szerkesztő" Tihanyi Lajos volt. Nevét kérésére nem tüntették fel. Ugyanakkor számos Tihanyi-mű reprodukcióját hozták és elismerő kritikát jelentettek meg Tihanyi párizsi kiállításáról is. De a Periszkóppal Tihanyi kezdettől fogva nem volt megelégedve. Érdemes lehet idéznünk sorait és Szántó leveleinek részleteit is. Tihanyi 1925 jún. 10-én a következő összefoglalót adta az ügyről: „Periszkóp szerkesztését 2 hónapja vállaltam. Ennek eredményét a 'Párizsi számban' megláthatja. De őrültségeket követnek el és blamálják magukat, engem is. Minden nevet kifordítanak és azért mert név szerint nem akartam szerepelni kinyomtatták (tegnap értesítettek) Halász nevét mint Párisi szerkesztőt – akinek a nagyszerű anyag fáradtságos megszerzésében semmi része sem volt. Tették ezt azért mert azt hitték Halász a Nyugat volt munkatársa! Az öreg Halász meghalt, a fiatal földrajztudós. Képzelheti mi lesz ha a lapban jelzik hogy H.Gy. a Ny. volt munkatársa Párisi szerk! (A párizsi Halász azzal a Halász Gyulával volt azonos, aki Brassaï néven, mint fotóművész vált ismertté – a szerző megj.) egyéb szamárságokat is követnek el. Úgy látom nem lehet Periszkópon át figyelni Európát Aradról, még Pestig sem! A 3-ik szám külön buta tévedéseket produkált amit már észrevehetett."[39]

Szántó említett levelét nem ismerjük, de a következőt már igen.[40] Ebben Tihanyi heves támadására, vádjaira így reagált: „Újabb förmedvényét vegyes érzelmek közepette olvastam. Mindenekelőtt megnyugtatom, hogy sem a Halász s az Ön neve nem fog a lapra kerülni... Nekem ez a Halász se ingem, se gallérom, látja, a Nyugat Halászával zavartam össze... Láthatja, hogy minden szeszélyéhez alkalmazkodok..." A levélből kitűnik, hogy Tihanyi nem értett egyet Rónai Dénes bevonásával a szerkesztésbe, Csáky fotográfiáit „dugdosta", nem tetszett neki a tördelés, különösen az nem, ahogyan az ő rajzainak csak kis kereteket hagytak, több képet giccsnek minősített, legszívesebben magyar festőktől nem is hozott volna illusztrációkat, – főleg nem Márffytól, Perlrott Csaba Vilmostól vagy Uitztól –. de leginkább azt kifogásolta Szántó interpretálásában, hogy nem fizetnek a szerkesztői munkáért. Ki is akart lépni a szerkesztőségből, mondván, hogy ha a lap honorálni képtelen a munkát, „akkor szűnjön meg". Szántó a következő levélben[41] Schiller Géza hatására elnézést kért, amiért félremagyarázta Tihanyi sorait. Ebből az újabb interpretálásból is világos, hogy Tihanyi meg akart válni a szerkesztőségtől, elsősorban a Halász-féle névösszekeveredés miatt, másrészt azért, mert úgy érezte Szántó Perlrott Csabát szeretné inkább szerkesztőnek. Szántó elismerte, hogy kapott tőle anyagot, de hangsúlyozta, hogy ezt is csak Tihanyi beleegyezésével engedélyezte volna. „Gondoljon arra, hogy mint a ketten szubjektív művészek vagyunk és egymás segítségére van szükségünk, nem pedig veszekedésre" – zárta mondandóját Szántó. De a Periszkópon az esetleges egyetértésük sem segíthetett. A megjelent számok nívója egyedülálló ugyan, de ez nem volt elég a „deficit" fölszámolásához, anyagi sikerhez. A Tihanyit idéző sorokból az is világos, hogy számára a Periszkóp nem a magyar művészetet bemutató folyóirat volt, hanem olyan kulturális szemle, amely magyar nyelven, Magyarországra is közvetíti az egyetemes művészet új eredményeit.

Később Párizsban Tihanyi még közeli kapcsolatba került magyar festőkkel is, de ők már nem a magyar művészetet képviselték, csak magyar származásúak voltak számára, ahogy magát is csupán annak tartotta már abban az időben. A hazai kortárs művészetről úgy érezte egyre inkább csak lesújtó kritikát írhatna, hát inkább hallgatott és belevetette magát az egyetemes művészet napi harcaiba. Úgy tartotta, hogy ebben a helye és számára már csak ez lehet a mérce.

JEGYZETEK

1. Független Szemle, 1921/11, 384-395. (4 Csontváry kép reprodukciójával) és 1921/12, 442-452. (3 reprodukcióval).

2. Tihanyi levele Hevesy Iványhoz. Berlin, 1922. jan. 1. MTA Kézirattár, Ms 4512/175.

3. Tihanyi levele Hevesy Iványhoz. Berlin, 1922. febr. 11. MTA Kézirattár, Ms 4512/176.

4. Tihanyi képeslap Gulácsy Lajoshoz. München, 1908. máj. 13. OSzK Kézirattár, Fond 124/168.

5. Tihanyi levelei Bölönihez. Berlin, 1923. jún. 18. és jún. 25. PIM V4132/349/2 és 4132/349/4.

6. Lesznai Anna levele Varró Istvánhoz. New York, PIM V 3670 (54): „Barátaimmal drukkoltam és boldog és büszke voltam, hogy bár nem voltam tagja a Nyolcak csoportjának, felkértek arra, hogy velük állítsam ki hímzéseimet. A közönség váratlan számban özönlött a Nemzeti Szalonba. Ez nagyon felbátorítóan hatott a kiállítókra, mert többnyire szépeket hallottak a látogatóktól. Emlékszem, hogy mind jó hangulatba kerültünk a sok bóktól és egy csoportba verődve beszélgettünk a terem közepén. Akkor lépett közénk a kedves és tehetséges süketnéma Tihanyi és furcsa, kissé torz nevetésével elmondta nekünk, hogy ő, a süket milyen véleményeket olvasott le a látogatók ajkáról. Rámutatott az egyik piktorra: ›Terólad azt beszélik, hogy biztosan megőrültél, hogy ilyeneket mersz festeni.‹ ›Rólad‹ – folytatta egy másik kollégához fordulva – ›röviden azt mondják, hogy hülye vagy.‹ Egy harmadikhoz fordult: ›A te képeidről mindenki azt mondja, hogy szörnyű tákolmányok és nem értik, hogy a rendőrség nem lép közbe és tűri az ilyen botrányt.‹ És így tovább, mindenkihez volt egy jó szava. Persze az sem volt szebb, amit saját festményeiről hallott és azt is elújságolta nekünk. Képzelhető, hogy milyen hatást gyakorolt mindenkire ez az elbeszélés, hanem a jelenet mégis olyan komikus volt, hogy mindannyian nevettünk.»

7. Tihanyi levele Mihályi Ödönhöz. Berlin, 1921 márc. 27. PIM V 2293/189/9.

8. BÖLÖNI Gy.: Képek, melyek sok mindenről beszélnek. Párizs, 1930. In: Bölöni: Képek között. Bp., 1967, 510.

9. Tihanyi levele Hevesyhez. Berlin, 1922. jan. 1. i. m.

10. Tihanyi levele Hevesyhez. Berlin, 1922. márc. 15. MTA Kézirattár Ms 4512/177.

11. Tihanyi levele Bölönihez. Berlin. 1923. okt. 15. PIM V 4132/349/5.

12. Tihanyi levele Hevesyhez. Berlin, 1922. márc. 15. i. m.

13. Tihanyi levele Hevesyhez. Berlin, 1922. febr. 22. MTA Kézirattár Ms 4512/176.

14. Tihanyi levelei Mihályihoz. Berlin, 1922. máj. 27. PIM V 2293/189/20 és 1922 jún. 10. 2293/189/21.

15. MKCs 11/437/a. A fényképen egy asztalnál ülve iszogatnak. A képen sem dátum, sem más jelzet nincs.

16. BERÉNY R.: Tihanyi Lajos. Bécsi Magyar Újság, 1920. márc. 28., 5.

17. Tihanyi levele Bölönihez. Berlin, 1923. jún. 18. i. m.

18. Fodor Ilona és Passuth Krisztina interjúja Déry Tiborral, 1974 május. MKCs-C-I-117/107.

19. Tihanyi levele Bölönihez. Berlin, 1924. jún. 14. PIM V 4132/349/9.

20. U. o.

21. Rónay László így ír Tersánszkyról idézve is őt: „jó barátja volt Feldmann doktor, ›Freudnak egyik apostola és orvostársa‹ ... Nem is tőle hallott először a pszichoanalízisről, hanem Berény Róberttől, aki összefoglalólag ismertette vele az új tudomány minden ágazatát." In: RÓNAY L.: Tersánszky, Bp., 1983, 21. De Tersánszky nemcsak Berénytől hallhatott Freud kutatásairól, a festő felesége is tudósította őt a vele kapcsolatos eseményekről. Egyik levelében például a következőkről számolt be: „Holnap együtt fogok vacsorázni az öreg Freud professorral és Pest összes psychoanalitikusával, kíváncsi vagyok az öregre, nagyszerű ember." In: Somlyó Léni levele Tersánszkyhoz. Bp., 1918. júl. 16. PIM V 4330/19/10. Berény pszichoanalizmushoz való vonzódását a szakirodalom már feldolgozta: l. többek között PASSUTH K.: A nyolcak festészete. In: Magyar művészet 1890-1919. Bp. 1981. 562.

22. Kernstok Károly Kosztolányi Kann Gyulához és Fazekas Imréhez írott leveleiben találhatunk hasonló leírásokat. Az előzők a Művészettörténeti Kutató Intézet Adattára MDK-C-I-17/2030 jelzeténél találhatók meg, az utóbbiakat idézi HORVÁTH B.: Kernstok Károly dokumentumok, Művt. Dok. Közp. Évk. 1959-60, 269-278.

23. Tihanyi levele Bölönihez. Berlin, 1924. jún. 14. i. m.

24. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1923. jan. 16. PIM V 2293/189/27.

25. BÖLÖNI Gy.: Képek, melyek sok mindenről beszélnek. i. m., 511.

26. Szántó György levele Tihanyihoz. Arad, 1925. jún. 17. MNG 18823/73. Idézi: Periszkóp 1925-1926. Antológia, Bukarest, 1980. Szerk. Kovács János.

27. Tihanyi levele Mihályihoz. Paris, 1924. máj. 3. PIM V 2293/189/41.

28. Tihanyi levele Mihályihoz. Paris, 1925. jún. 10. PIM V 2293/189/50.

29. Tihanyi alig egy-két levelében említi Moholy-Nagyot. Ezek a következők: Tihanyi levele Hevesyhez. Berlin, 1922. máj. 17. i. m. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1923 febr. 1. PIM V 2293/189/28. Moholy-Nagy is írt Tihanyiról 1920. ápr. 5-én a Hevesynek küldött levelében. MKCs-C-I-52/35.

30. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1923. febr. 1. i. m.

31. Tihanyi levele Tersánszky Józsi Jenőhöz. Bp., 1916. máj. 17. PIM V 4330/167/51.

32. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1922. jan. 28. PIM V 2293/189/19.

33. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1924. szept. 3. PIM V 2293/189/43.

34. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1921. márc. 27. i. m.

35. KÁLLAI E.: Kassák Lajos. MA, 1921. nov. 15., 139.

36. Tihanyi levele Mihályihoz. Berlin, 1923. ápr. 24. PIM V 2293/189/37.

37. KASSÁK L.: Tihanyi. Munka, 1938/62., 2146. p.
38. UITZ B.: Az orosz művészet helyzete. Egység, 1922/2. KASSÁK L.: Válasz sokfelé és ÁLLÁSPONT. MA, 1922. aug. RÉVAY J.: Az Egység útja és munkaprogramja. Egység, 1922/3.
39. Tihanyi levele Mihályihoz, Paris, 1925. jún. 10., i. m.
40. Arad, 1925. jún. 17. i. m.
41. Arad, 1925. jún. 24. MNG 18827/73.41.

Valéria Majoros: **Über die Maler-Zeitgenossen von Lajos Tihanyi, I. Die Ungarn**

Der Name von Lajos Tihanyi ist in der ungarischen Kunst nicht unbekannt. Man weiß über ihn, daß er – nachdem er mit elf Jahren sein Gehör verloren hatte – beschloß, Maler zu werden, da er sich bei dieser Behinderung nur in diesem Beruf entfalten konnte. Er lernte einige Jahre an der Schule für angewandte Kunst und in Abendkursen. Seine künstlerische Laufbahn begann in Frauenbach (ung. Nagybánya). In der dortigen Künstlersiedlung, unter den Neo-Malern, die sich um Béla Czóbel scharten, fand er den künstlerischen Stil, aus dem er ausgehend und ihn später überwindend die so charakteristische Tihanyi-Kunst schuf. Besonders in der Periode der Acht fand er sich; seine Landschaftsbilder, Akten und Stilleben, vor allem aber seine Portraitkunst fanden bei den Kritikern verdienterweise Anerkennung. Seine erste Sammelausstellung wurde bei Lajos Kassák im Ausstellungsraum der Zeitschrift Ma veranstaltet, weshalb er oft auch zu den Künstlern des Aktivismus hinzugezählt wird. Während der Tage der Räterepublik nahm er auch an der praktischen Arbeit einen aktiven Anteil, so mußte er im Herbst 1919 emigrieren. Zunächst ging er nach Wien, von dort nach Berlin und später nach Paris, wo er nach 19 Jahre währender Emigration im Juni 1938 vertarb.

Im Ausland mußte er schwer um die Anerkennung, genauso aber auch um den Lebensunterhalt kämpfen. Trotz aller Schwierigkeiten beharrte er jedoch bei seiner Lebens- und Kunstphilosophie. Während der beinahe zwei Jahrzehnte der Emigration änderte sich auch sein künstlerischer stil, bis zur zweiten Hälfte der 20er Jahre wurde er abstrakter Maler und blieb es auch bis zu seinem Tode.

Seit seinem Ableben ist schon mehr als ein halbes Jahrhundert vergangen, aber sein reicher Nachlaß blieb der Öffentlichkeit bis heute unbekannt. Dieser nachlaß besteht – abgesehen natürlich von den schon des öfteren ausgestellten Gemälden und Zeichnungen – vor allem aus Briefen, Studien bzw. Studienfragmenten, Schriften belletristischer Art und den kommunikativen Alltagsaufzeichnungen des tauben Malers. Der größere Teil des Materials wird heute schon in den ungarischen öffentlichen Sammlungen, in erster Linie im Petőfi Literarischen Museum, im Manuskriptenarchiv der Ungarischen Akademie der Wissenschaften (UAW), in der Belegsammlung der kunsthistorischen Forschungsgruppe der UAW, im Manuskriptenarchiv der Széchenyi Nationalbibliothek und in der Belegsammlung der Ungarischen Nationalgalerie aufbewahrt, und der kleinere Teil ist in London und Paris bei den Erben der Freunde von Tihanyi sowie bei Privatsammlern zu finden.

Diese Studie stellte sich die Aufgabe, aus den Manuskripten von Tihanyi all die Bemerkungen, Einschätzungen und Informationen zu sammeln, die seine ungarischen Maler-Zeitgenossen betreffen. Das Ausgangsmaterial stellten Tihanyis zwischen 1919 und 1938 geschriebenen Briefe dar, wenn es aber notwendig war, wurde auch auf die früheren Briefe zurückgegriffen und zu der Auslegung auch die Tihanyi betreffenden Erinnerungen und Schriften der erwähnten Personen benutzt. Das reiche Material gewährt – darüber hinaus, daß es die Kunst von Lajos Tihanyi verständlicher macht – auch in das künstlerische Leben des Budapest der 10er Jahre und des Berlin sowie Paris der 20er Jahre Einblick. Tihanyi zeichnet seinen Lesern unabsichtlich ein Zeitbild auf. Er befaßt sich in seinen Schriften vor allem mit der Gruppe der Acht, behandelt ihre Kunst und die der ihnen Nahestehenden und erschließt auch die Gründe für die Auflösung der Gruppe. Er führt seine Meinung über die aktivistische Kunst aus, beschäftigt sich besonders viel mit Lajos Kassáks Wirken in Wien. Er veranschaulicht treu die Bodenlosigkeit der Maler in der Emigration und ihren harten Kampf darum, sich unter den veränderten Verhältnissen durchzusetzen. Er zeigt fernen auch auf, wie sehr diese zur Emigration gezwungenen Künstler an ihrem Vaterland hingen.

KERUSTOK Károly

Két festménye a Perčić-gyűjteményben

ld. Leírásukat és ill. Perčić 114. p.

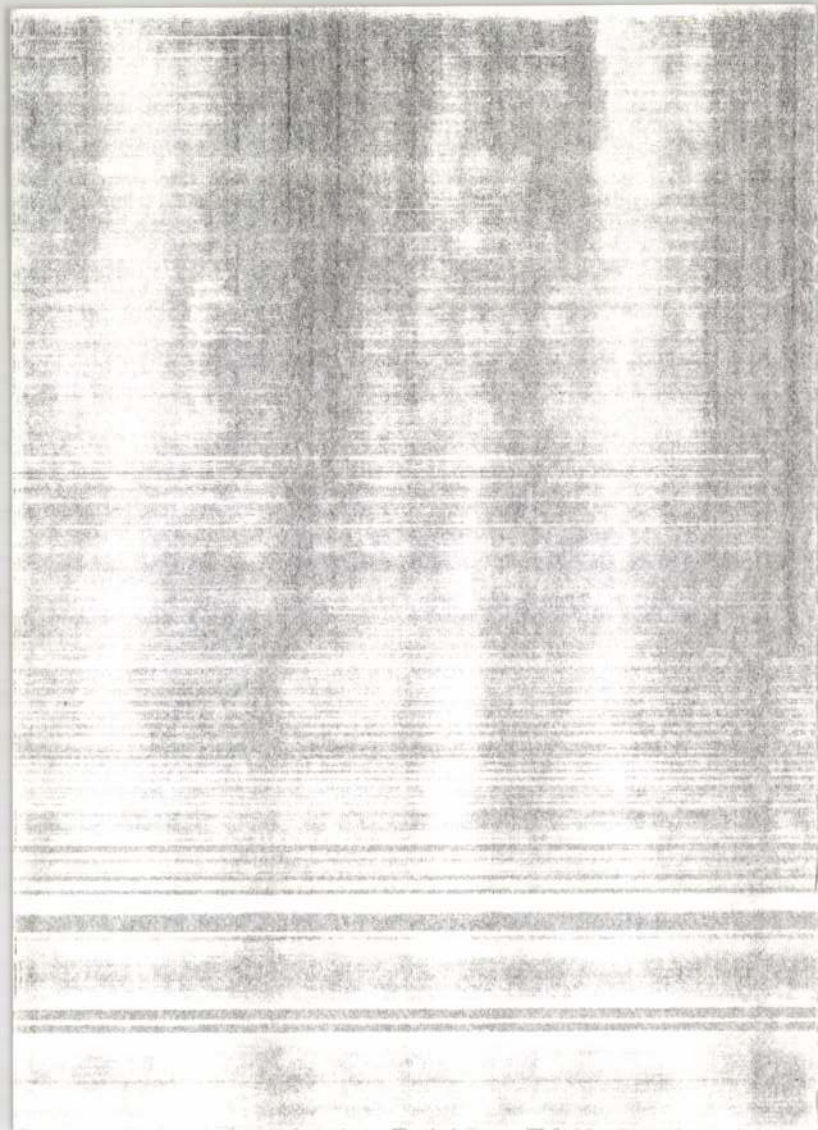

KERNSTOCK Károly festő

pályázata az érem elészitésére ld. részletesen

BERÉNYI Zsuzsanna Ágnes: A Harkányi Ede plakett története. = Numizmatikai Közlöny, LXXXVI/LXXXVII 1987/1988 (1988)
175.p.

GÁBOR Marianne 158 - 159, 180, 216
GÁBORJÁNI SZABÓ Kálmán 171 - 172, 215
GÁCH Marianne 228
GACHOT, Francois 88, 148, 210
GADÁNYI Jenő 23, 153, 158, 177, 186, 188
GAUGAIN, Paul 89, 90, 116
GAVARNI, Paul 89
GEGESI KISS Pál 198
GENTHON István 17, 18, 43 - 46, 95, 133,
GEREVICH Tibor 44, 110 - 113, 204, 211, 2
GERŐ Ödön 138
GÉRICAULT, Théodore 89
GIOTTO di BONDONE 13, 14
GOERG, Édouard 147

valamennyi hivatal ügyében és ők terjesztik elő a démotések által elutasítottak ügyét és a tanácstól érkezett döntést. **5.** Beterjesztenek magánkereseteket is kereskedelmi- és bányaügyben és rabszolgák ügyében, ha egy rabszolga egy szabadot gyalázott. Ők sorsolják ki a hivatalok között a köz- és a magánügyekkel foglalkozó bíróságokat. **6.** Ők érvényesítik a más államokkal kötött megállapodásokat, ők terjesztik be a megállapodások végrehajtásával kapcsolatos vádakat, úgyszintén az Areiospagos előtt tett hamis tanúvallomás miatti vádat.

7. A bírákat azonban mind a kilenc archón sorsolja, a tizedik a thesmothetések jegyzője, kiki a saját phyléjéből valókat.

LX. A kilenc archónt illetőleg tehát így áll a dolog. Sorsolják a tíz versenyrendezőt (athlothetés), tíz férfit, mindegyik phyléből egyet. Ezek, miután átestek a vizsgálaton, négy esztendeig maradnak hivatalban. Ők intézik a Panathénaia fölvonulását, a múzsai és gimnasztikai versenyeket, a lóversenyt, elkészíttetik a peplost, a tanáccsal együtt elkészíttetik az amphorákat, és ők adják ki az olajat is a küzdőknek. **2.** Az olajat a szent olajfákról gyűjtik be, s az archón hajtja be azoknak a földeknek a birtokosaitól, ahol a szent olajfák vannak, fánként másfél kotylét. Azelőtt az állam bérbeadta a termést; és ha valaki kiásott vagy kivágott egy szent olajfát, az Areiospagos

KERNSTOCK Károly

1914-ben hívják meg a főváros képzőművészeti bizottságába szakértőnek

Erdei 1991 19. p.
77. p. – pályázata Ferenc József díjra
86. p.

MARC, Franz

91 1. 40

KERNSTOCK Károly

44. 91 1. 41, 44, 47
2. 23
4. 25
9. 38
10. 32, 36

Új Művészet

KENMOTOCK KAtoly

Landscape - 91.4. Metal plaid boxlid

KERNSTOCK Károly

Landscape - 91.4. hátsó belső boritó

Új Müvészet

KERNSTOK Károly

28, 32, 51, 97, 152, 176, 226

Oltványi 1991

A sérelem jelentésétől számitott 15 napon
teles a dolgozót a kárigény előterjesztés
sére 30 napon belül, irásban választ kell
A kárigény elfogadásáról, illetőleg vélem
zott előterjesztése alapján - az ig. h. h
Minden olyan üzemi balesetről, amely lega
okoz 2 példányban üzemi baleseti jegyzőkö
kifizetőhelynek kell megküldeni.
Az üzemi baleseti jegyzőkönyv kitültéséne
sz. rendelkezés szabályozza.

A DOLGOZÓK MUNKAVÉDELMI OKTATÁSA ILLETVE

1. Valamennyi nem fizikai munkakörben dol

Munkavédelmi oktatásban való részvételi k
bocsájtott - munkakörükkel összefüggő mun
tananyag elsajátitását igazoló irásbeli n
Az irásbeli nyilatkozatot legalább öt éve
bekövezkezett változtatásoknak megfelelőe

Kivételek: Igazgató, gazd. vez. az MTA Mu

Kernstokné Strikker Gina M DK

Női fej, márvány

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Kommunens Turkkor Gina

M DK

Mit Tej, mayéng

Mioseraok 1934 Nemeti Képcsarvéneti Kiállitás

Kernstokné S. Gina

Kiállít

PH. 1942. IV. 22.

özpont meginditotta rotaprintes for-
köteteként a
épzőművészeti Élete"
amely a Közoktatásügyi Népbiztosság
a Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es
tkozó részét tartalmazza. Ára: 15.- Ft.

kiadványai közül kapható
ok 1954-55."
özpont évkönyve. Ára: 75.- Ft.

ok 1956-58."

ók a Művészettörténeti Dokumentációs

KERNSTOK KÁROLY

említve ld. Galambos Tamás

Loscnci Miklós: Dunakanyar 1980. Esztergom, Balassa Bálint Muezum

UJ TÜKÖR 1980/XVII/35.sz.3.o.

5. Quid sit causa formalis?

Causa formalis est, quae det
causa formalis statuae figura eiu

6. Quare materia et forma ca

Materia et forma ideo causae
aliquid compositum a non-esse ad
et causa formalis non actione /e
trinsecus constituendo/ compositu
vocantur.

7. Quid sit causa finalis?

Causa finalis est id, propt
finalis studiorum scientia est.
prima causarum, quia a ceteris c
Finis trahit causam efficientem
determinandum, causam materialem

8. Quid sit causa exemplari

KERNSTOK KÁROLY

említve ld.Karacs Ferenc

...

Székely András:Művész 'hazája' az egész világ...
UJ TÜKÖR 1980/XVII/28.sz.5.o.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

A festő Tihanyi Lajosnak és modelljének, Fülöp Lajosnak igen fontos szerepe volt a XX. sz.-i magyar festészet alakulásában, különösen az 1910-es években, egészen a Tanácskoztársaság leveréséig. Az Ady behozta „új idők új dalai" a képzőművészeket is magukkal ragadták. Nyolc festő – Kernstok Károly, Berény R., Pór B., Tihanyi L., Czigány D., Czóbel B., Márffy Ö., és Orbán D. – 1909-ben „Új képek" címmel kiállítást a bpesti Könyves Kálmán Szalonban.

Ádám András: Miért szép?
Élet és Tudomány, 1984. aug. 10.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Orbán Dezső festőművész száz éves. A Nyolcak társaságának alapító tagja volt, Czóbel, - Márffy, - Kernstok, - Pór, - Berényi - és Tihanyival együtt.

Kulturális Magazin

1984. IX. 2. Kossuth 11.00

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Ritka ajándék a sorstól száz végigélt esztendő, főképp különös szerencse, ha művésznek adatik meg e hosszú életkor. De szerencse ez az utókornak is, kortársi közelségben érezheti általan Adyt, Gulácsyt, Kernstokot és a századelő nagy nemzedéket.

Bellák Gábor: A százéves Orbán Dezső.
Magyar Hírek; 1984. aug. 18.

Kernstok Károly, festőművész / 1873 – 1949.

Rafael Győző Viktor 1900-ban született Komáromban. Nyergesújfaluban is merkedett meg Kernstok Károllyal, 1919-ben Csontváryt is felkereste műtermében, életének utolsó napjaiban.

Losonci Miklós: Emlékezés Rafael Győző Viktor életművére.
Nógrád, 1984. 11., 17. 8-old.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

Rafael Győző Viktor 1900-ban született Komárombau. Nyergesújfalun ismerkedett meg Kernstok Károllyal, 1919-ben Csontváryt is felkereste műtermében, életének utolsó napjaiban.

L.M.: A felfedezett Rafael Győző Viktor.
Kelet-Magyarország, 1984. nov. 17.

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

Kürti Katalin a Déry Muzeum művészettörténésze nagyarányú gyűjtő munkába kezdett. 6 évvel ezelőtt Kernstok Károlynak a „Virradat" c. művét is olcsón tudta megszerezni. Legutóbb Cigány Dezsőnek egy önarcképét és a XX. sz.-i alkotóktól sikerült egy pár remeknüvet ajándékozás útján is megszereznie. (szulitne).

Képek és szobrok között.

1984. VII. 5. 3-ik műsor, 20.10 (J. Á.).

Kernstok Károly fotómúvész

– nem megmelítve a Vén Emil fotómúvész-
nel kínített vádiáintejúban.

Rád: Láttuk, hallottuk.

1883. dec. 8.

KERNSTOK KÁROLY festő

említve – mint a soltvári művészkolónia
alapító egyike

Kondics József: Sárvár és a sárváriak a magyar képzőművészetben

Vasi Szemle 1983. 4.

Kernstok Károly, festőművész (1873-1940).

A Nyolcak és az aktivisták kiállítása ma nyílt, meg a Nemzeti Galériában. — A Nyolcak vezéregyénisége Kernstok Károly volt, ő fogalmazta meg legtisztábban a programot és maga köré tudta gyűjteni azokat a társait, akik partnerei lehettek.

Esti Magazin.

1981. febr. 5. Kossuth, 18.30 (Vörné).

Kernstock Károly

A debreceni Déri Múzeum kincsei

Algold 1985/7

Kernstok Károly

Wehner Tibor: Képzőművészeti Kronika
Komárom megye, 1985. május, ápr

Uj forrás, 1985. 4. szám

Kernstok Károly, festő

L: Orbán Dezső

Frank János: Orbán Dezső 101 éve 12.

Élet és Irodalom Bp. 1986. nov. 14. XXX/46

KERNSTOK KÁROLY

Műgyüjtők Galériájának 4. aukciója a Jókai Klubban. Belvedere. I. /1989/1./ 1.n.

Az árverésen Idős rabbi cimü festménye szerepelt.

KERNSTOCK Károly féynképész Budapest

Kincses Károly: Mult idők színészei vizitkártyákon. - Fotó 1989.3.sz. 109.p.

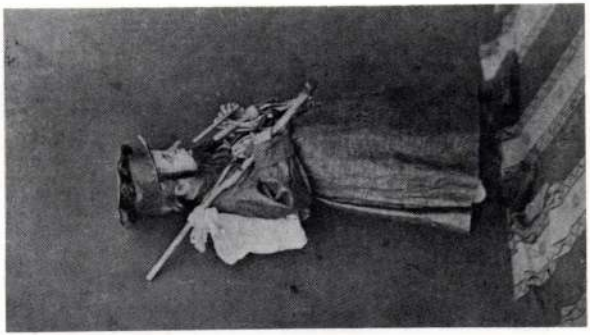

Zilahy Gyula színész 6 éves korában (Kernstock Károly, Pest, 1865, albumin)

4/16

ACTA BIOCHIMICA ET BIOPHYSICA
ACADEMIAE SCIENTIARUM HUNGARICAE
Bp. • 24 cm. - .

Egységár: köt. 160.--
szorv. 50.--

Kernstock Károly

festőművén

a Kiscelli Múzeum Kiállításáról.

Népújság (Tolna)

1983 nov. 6.

Kernstok Károly (1873–1940)

Festőművén

Emlékezés Czigány Dezsőre. — Igazi társasága a Nyolcak köre: Kernstok K., Tihanyi L., Berény R., Pór B., Orbán D., Czóbel B., Márffy D.

Dunántúli Napló

1983 máj. 28.

KERNSTOK KÁROLY

emlitve ld.Barabás Miklós

+ repr. Czóbel Béla portréja

Losonci Miklós:Kétszáz év magyar festészete

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.51.sz.4.o.

gnevezés:

kaidőnek megfelelő szem. alapbér: Ft.

apulvett munkaidő: hónap.

-tól -ig.

előzetes engedély kelte, száma:

ogressziv jöv. adó és községfejl. hozzájár. kerül

.....

....

megbizó

KERNSTOK KÁROLY

emlitve ld.Czóbel Béla

De.Maksay László:Utolsó beszélgetés

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.46.sz.24.o.

KERNSTOK KÁROLY

emlitve ld.Czumpf Imre

Kerékgyártó István: Egy festő emlé
kezete
UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.5.sz.22.o.

egfelelő szem. alapbér: Ft.

ınkaidő: hónap.

-tól -ig.

engedély kelte, száma:

jöv. adó és községfejl. hozzájár. kerül

..

.....

megbizó

KERNSTOK KÁROLY

emlitve ld."Nyolcak"

Baracs Dénes: Régi modernek

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/8.sz.22.o.

0
5

rd (American Express, MasterCard,
yable to the Metropolitan Museum
ode for each item you order.

be made within thirty days of
o overseas addresses will take a

or orders from $25.01 to $40.00,
4.95; over $75.00, $5.95; orders

n New York State only.

ddressed to:
of Art
Office
1281

layward Secretary Timothy Husband
York • New York 10040 212 923.3700

KERNSTOK KÁROLY

repr. üvegablakter részl.
~~említve~~
id. "Nyolcak"

Székely András: Nyolcak és Aktivisták. Magyar Nemzeti Gal.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/1o.sz.3-4.o.

KERNSTOK KÁROLY szabadiskolája

itt tanult Czumpf Imre

P.Szabó Ernő: C.I. kiállitása:Szentendre,Művelődési Központ
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/28.sz.3.o.

s reménye. Egészen egyszerű, földi reménye vagy magyar
rhető átvészelését illetőleg. Meg egy kicsivel több is: az
egzisztencia valamely át-nem-látható megoldhatóságába
om. Jónás istene főképp a Talán. Mivel a bölcselő százszor
hogy filozófiai kérdéseire nincs felelet, az emberi egzisz-
-feltételezései illúziók, Babits-bölcselő is eljut eddig, de
től fogva, hogy aztán, egy váratlan, szabálytalan oldal-
rítóból, ahol csak leüttetni lehet. Verset ír tudniillik, ilyen
étségbeesést katarzisba. „Így szólt az Úr, és Jónás hallga-
a hallgatás, bár korántsem csupa boldog engedékenység
em csak keserű, letorkollt némaság. Hanem. Hanem a
ek legalábbis meghallgatása. A filozófiai „hátha" és a
emény kvázi-néma megnyílása a sorok között. Ami egyéb-
kben kezdettől fogva feltűnik.
dhatnánk, hasonlatot merítve a játékelméletből – amelyet
a szokás használni, hanem például egy atomháború elke-
egelésére –, hogy Jónás és az Úr játszmája „esélyes"
od van benne a „legkisebb veszteség" felismerésére. Ez az
onfliktus fölött.
zfémikusan szólva – mégiscsak „szerencséje" a világhábo-
ágyáról, más mederbe tereli embertelen szenvedését, egy
lítja. Szenvedése, a kín, az évekig tartó haláltusa „átbil-
zióba fordul, „hol kín a kínnak titkos orvosa". Ez az

Kernstok Károly, festőművész (1873–1940).

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919–1933, Berlin.

A válogatás azt a huszonöt művész műveit öleli fel, akiknek az életműve, a századelőn valóban jelentős. Ők jelentették a németországi emigránsok legnépesebb csoportját. Számukra a siker felé vezető utat a „Der Sturm" köre jelentette, amelyet e kiállítás alapján a Bauhaus felé vezető állomásnak is tekinthetünk. — A 25 magyar művész között szerepel Kernstok Károly, Mattis Teutsch János.

Berlinben a rezignáltság, a talapvesztettség érzése miatt a pszichológizáló irány felé fordultak a művészek. Ezt az irányt képviseli a kiállításon a hagyományokhoz jobban kötődő művész: Kernstok Károly: „Utolsó vacsora", 1921. (emlitre).

Művészet, 1989., 11–12., 43-old.

KERNSTOCK Károly

homlokzati mozaik, VI.Bajza u.42.
25.p.

Debrecen Vörös Hadsereg u. 54.
üvegablakok

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990
25.p.
27.p.

55. KERNSTOCK KÁROLY
Született Budapesten 1873-ban. – Tájkép. – Tulajdonosa: Ecséry László úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszino által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 707.

KERNSTOCK Károly

Keresztelő Szent János [én.] 1922

Válogatás Füst Milán gyüjteményéből. Kat.
Bp.,PIM,1992 leirás + ill.

$$\frac{\partial}{\partial x}\left(\frac{\partial \xi}{\partial x}\right)$$

KERNSTOCK Károly

Epreslet: műtermének aronosítása

Gábor E

Müvtört.Ért. 1990 1-2 44.p.

858.
Kornai János: A beruházások mat
1962, Közgazdasági és Jogi K.

953.
Kotsis Endre: Mezőgazdasági épi
sági K.

244.
Kovács Jenő: Szerény észrevétel
imminens reformálásához. Nagyik

815.
Kovács Marcell: A polgári perre
Bp, 1932, Athenaeum

600.
Kozsevnyikov, Sz.N.: A mechaniz
Bp, 1952, Tankönyvkiadó

KERNSTOCK Károly festő

üvegablakai

GELLÉR Ferenc: Régi vármegyeháza rekonstrukciója. [Debrecen]. = Magyar Építőművészet, 1990.2.sz.

10, 13.p. ill.

November 17-én/szombaton/ 15,oo órak
gium klubjában /Magya
tők Szövetségével és
pályázati sorsolás.
Vendégünk: Tiszai Lás
Házigazda: Pajor Klá

November 18-án/vasárnap/17,oo órako
halom u 17./ Dobos S
kiállítását Heil Józs
A tárlat december 1-

November 21-én/szerdán/ 17,3o órako
kultúrtermében dr.Sz
és versfordítás köte
dr.Dobossy László, A
- Minitárlat Szirmay
- Tombola.

November 25-én/vasárnap/ 16,oo órak
/Moszkva tértől a 21-
Szabadsághegyi megál
T.Horváth Éva, Bánsá
sát megnyitja Geröly
A tárlat év végéig t

November 28-án/szerdán/ 17,3o órako
kultúrtermében
- A Krudy Gyula Irod
szakosztálya tagja
Házigazda: Király